

Vlada Republike Hrvatske

**Nacionalni program Republike Hrvatske za
pristupanje Europskoj uniji – 2008. godina**

Zagreb, veljača 2008. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
I. POLITIČKI KRITERIJI	8
II. – GOSPODARSKI KRITERIJI	71
3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA	108
3.2. SLOBODA KRETANJA RADNIKA	172
3.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA.....	176
3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA	190
3.5. JAVNA NABAVA	195
3.6. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA	206
3.7. PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA	214
3.8. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA	226
3.9. FINACIJSKE USLUGE	232
3.10. INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI	246
3.11. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVITAK.....	260
3.12. SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNI NADZOR.....	268
3.13. RIBARSTVO.....	285
3.14. PROMETNA POLITIKA.....	289
3.15. ENERGETIKA	307
3.16. OPOREZIVANJE.....	315
3.17. EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA.....	325
3.18. STATISTIKA.....	328
3.19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE	348
3.20. PODUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA.....	374
3.21. TRANSEUROPSKE MREŽE.....	388
3.22. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENATA.....	395
3. 23. PRAVOSUĐE I TEMELJNA LJUDSKA PRAVA.....	404
3. 24. PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST	437
3.25. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE	479
3.26. OBRAZOVANJE I KULTURA.....	487
3. 27.OKOLIŠ	499
3.28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA.....	530
3. 29. CARINSKA UNIJA.....	540
3.30. VANJSKI ODNOSI	547
3.31. VANJSKA, SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA.....	552

3.32. FINANCIJSKI NADZOR	580
3.33. FINANCIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE	587

UVOD

ODNOSI RH-EU

Tijekom predsjedavanja Savezne Republike Njemačke Vijećem Europske unije (EU), u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja 2007. godine, ostvaren je daljnji napredak u pregovorima o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, čime je intenzivirana ukupna dinamika pristupnog procesa te su poduzeti značajni koraci u daljnjoj prilagodbi standardima EU u svim područjima. Tijekom izvještajnog razdoblja otvoreni su pregovori u sedam poglavlja, te su stvorene pretpostavke za napredak u cilju ispunjavanja utvrđenih mjerila te otvaranja i zatvaranja pregovora u nizu ostalih poglavlja.

Pregovaračka struktura RH, koja se sastoji od oko 2000 članova, predvođenih ministrom vanjskih poslova i europskih integracija, g. Gordanom Jandrokovićem, kao predsjednikom Državnog izaslanstva i veleposlanikom Vladimirom Drobňakom, u svojstvu glavnog pregovarača, dobila je visoke ocjene za pripremljenost u dosadašnjem tijeku pregovora, kako od Europske komisije tako i od država članica EU.

Glavna je značajka razdoblja portugalskog Predsjedništva za Republiku Hrvatsku, u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2007. godine, bilo usporedno odvijanje različitih faza pristupnih pregovora u najvećem broju pregovaračkih poglavlja. Tijekom izvještajnog razdoblja otvoreni su pregovori u četiri poglavlja, EU su formalno dostavljeni relevantni dokumenti u cilju ispunjavanja mjerila za otvaranje pregovora u tri poglavlja (za četvrto poglavlje dostavljena je revidirana verzija dokumenta traženog mjerilom za otvaranje), kao i mjerilo za zatvaranje u jednom poglavlju. U svim ostalim poglavljima u kojima su utvrđena mjerila ostvareni su rezultati i napredak u ispunjavanju mjerila u cilju što skorijeg otvaranja odnosno privremenog zatvaranja poglavlja pregovora.

Sveukupno, do kraja 2007. godine RH je izradila 21 a predala 19 pregovaračkih stajališta. Pregovori su otvoreni u 16, a privremeno su i zatvoreni u dva poglavlja pregovora, od 33 poglavlja o kojima se pregovara s predstavnicima EU-a. Vlada Republike Hrvatske, u uskoj suradnji sa stručnim tijelima EU, intenzivno radi na brzom i efikasnom ispunjavanju svih zaprimljenih dodatnih mjerila.

U Republici Hrvatskoj i dalje je prisutan visok stupanj političkog konsenzusa prema ostvarivanju zajedničkog strateškog cilja Republike Hrvatske - punopravnog članstva u EU. Na diplomatskom planu, pojačane su aktivnosti prema institucijama Europske unije i državama članicama, s ciljem njihovog cjelovitijeg i pravovremenog upoznavanja s očekivanjima Republike Hrvatske u pregovorima te postignutim napretkom tijekom samog procesa.

Tijekom 2007. godine nastavljene su aktivnosti vezane uz ispunjavanje obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te politički dijalog kroz institucionalni okvir uspostavljen SSP-om. Drugi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan je u Bruxellesu 6. ožujka a Odbora za stabilizaciju i pridruživanje 5. prosinca također u Bruxellesu. Održani su i sastanci svih sedam Pododbora SSP-a.

ODREĐIVANJE KLJUČNIH PRIORITETA

Određivanje prioriteta navedenih u Nacionalnom programu temelji se na nekoliko izvora uključujući Program Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2008. – 2011. godina, rezultate dosadašnjeg tijeka pregovora s EU, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Pristupno partnerstvo iz studenog 2007., ocjenu napretka Republike Hrvatske iz Izvješća Europske komisije o RH u procesu pridruživanja EU i suradnje s Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj i dr. Nacionalni program time odražava spremnost Republike

Hrvatske da, putem provedbe konkretnih mjera, ostvari kratkoročne i srednjoročne prioritete u procesu približavanja Europskoj uniji, s naglaskom na 2008. godinu.

U studenom 2007. godine Europska komisija objavila je Izvješće o napretku RH u procesu pristupanja EU za 2007. godinu. Izvješće o napretku treće je takvo izvješće o Hrvatskoj, slijedom odluke Europskog vijeća od 17. i 18. lipnja 2004. kojom je RH dobila status države kandidata za pristupanje EU. Izvješće uključuje napredak RH na područjima ispunjavanja političkih i ekonomskih kriterija za članstvo, kao i sposobnost da preuzme obveze iz članstva. Europska komisija je ocijenila da je u 2007. godini Republika Hrvatska nastavila napredovati po pitanjima političkog, gospodarskog i kriterija prihvaćanja pravne stečevine EU te u provedbi SSP-a dok je kao glavne izazove u 2008. godini navela nadogradnju postignutog napretka i ubrzanje reformi u pojedinim područjima. Europska komisija objavila je i novo Pristupno partnerstvo u kojem su sadržani prioritete temeljeni na ocjenama EK iz Izvješća o napretku RH u procesu pristupanja EU.

Vezano uz političke kriterije, zabilježen je općeniti napredak u svim područjima. Na samom vrhu ključnih područja na kojima treba uložiti značajne napore ostaju reforma pravosuđa, borba protiv korupcije, zaštita manjina i povratak izbjeglica, ali u predstojećem razdoblju posebice treba raditi na implementaciji reforme državne uprave.

Prema općoj ocjeni o ispunjavanju gospodarskih kriterija, RH je po prvi puta ocjenjena kao država funkcionirajućeg tržišnog gospodarstva. Daljnji napori RH trebaju biti usmjereni na održavanje makroekonomske stabilnosti te na rješavanje pitanja državnih intervencija u privredi kao i na pitanje restrukturiranja velikih državnih poduzeća, posebno u sektoru brodogradnje, čelika i energije.

U pogledu sposobnosti preuzimanja ostalih obveza koje proizlaze iz članstva, Europska komisija je općenito ocijenila kako je RH poboljšala svoje sposobnosti, te se bilježi dinamika i kontinuitet aktivnosti tijekom godine. Zaključuje se kako će RH biti u poziciji da preuzme i preostale obveze iz članstva u srednjoročnom razdoblju, uz uvjet da se ulože značajni napori u usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te u njegovu primjenu i provođenje.

S obzirom na činjenicu da je uspješno ispunjavanje obveza koje proizlaze iz SSP-a izuzetno važno za napredak RH u pregovorima s EU te da sve obveze moraju biti u potpunosti ispunjene prije nego što se pregovori o pojedinom poglavlju privremeno zaključe, mjere za provedbu SSP-a sastavni su dio ovog dokumenta i jedan od ključnih prioriteta u provedbi Nacionalnog programa za pridruživanje RH EU u sljedećoj godini.

Završno treba istaknuti kako Nacionalni program odražava sve rezultate procesa pristupnih pregovora te obuhvaća sve one aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi ispunjavanja mjerila za otvaranje poglavlja pregovora u kojima su ona utvrđena, kao i za ispunjavanje mjerila za zatvaranje poglavlja koja su u prethodnom razdoblju otvorena.

STRUKTURA NACIONALNOG PROGRAMA

Struktura NPPEU 2008 sastoji se od slijedećih poglavlja:

Politički kriteriji

Kroz Poglavlje Politički kriteriji definiraju se prioritete koji se temelje na Zaključcima Vijeća iz Kopenhagena, a između ostalog obuhvaćeni su demokracija i vladavina prava, zaštita ljudskih prava i prava manjina, reforma pravosuđa i borba protiv korupcije te regionalna suradnja. Istovremeno je dan i prikaz napretka u odnosima između Republike Hrvatske i Europske unije.

Gospodarski kriteriji

I ove godine se kroz Poglavlje II. obrađuje provedba kriterija iz Kopenhagena i Maastrichta uz osvrt na Lisabonsku strategiju. Sve navedene aktivnosti za provedbu gospodarskih kriterija za pristupanje EU usklađene su s prioritetima koje sadržava Pred-pristupni ekonomski program 2008. - 2010. kao i Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013. usvojen 3. kolovoza 2006. godine.

Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU

U ovom poglavlju, na koje se izravno odnosi i Dodatak A, sukladno pravnoj stečevini Europske zajednice, opisan je pravni i institucionalni okvir pojedinih poglavlja pravne stečevine EU te kratkoročni i srednjoročni prioriteti u usklađivanju zakonodavstva kao i proračunska izdvajanja za njihovu učinkovitu provedbu. Posebna pažnja posvećena je analizi provedbe prioriteta Pristupnog partnerstva.

U opisu aktivnosti obuhvaćene su **zakonodavne i provedbene aktivnosti** vezane uz proces pristupanja RH EU u određenom poglavlju.

Zakonodavne aktivnosti obuhvaćaju sve zakonske i podzakonske propise čije je usvajanje predviđeno tijekom 2008. godine, a kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a.

Provedbene aktivnosti obuhvaćaju sve aktivnosti van zakonodavnih, a koje su vezane uz proces prilagodbe sustavu EU-a. Odnose se na izradu i usvajanje strategija, planova i programa i njihovu provedbu te na pregled predviđenih institucionalnih mjera (osnivanje novih institucija i radnih tijela) te aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti (zapošljavanje novih djelatnika, nabava tehničke opreme, edukacija,...), a koji su vezani uz proces pristupanja.

I NPPEU 2008 uz predviđene jednogodišnje mjere, nastoji okvirno predvidjeti i zakonodavne i provedbene mjere temeljem prioriteta iz Pristupnog partnerstva, za razdoblje zaključno s 2009. godinom.

DODACI NACIONALNOM PROGRAMU ZA 2008. GODINU

Dodatak A - Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom i pregled provedbenih mjera za 2008. godinu

U Dodatku A. prikazane su mjere predviđene za 2008. godinu, a koje su detaljnije opisane u poglavlju "3. Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU".

Dodatak A sastoji se od dva glavna dijela:

Zakonodavne mjere

U tablicama su prikazane zakonodavne mjere predviđene za 2008. godinu. U prvoj tablici a) Zakonske mjere i uz njih vezani podzakonski akti navode se zakoni i podzakonski akti čije se usvajanje predviđa u 2008. godini, a kojima će se provoditi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a.

Ukoliko se tijekom 2008. godine planira donošenje određenih podzakonskih propisa temeljem ranije usvojenih zakona, a kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, oni se unose u tablicu b) Podzakonski akti koji se usvajaju temeljem ranije usvojenih zakona.

Provedbene mjere

Kao i protekle godine, Dodatak A sadrži i sažeti tabelarni pregled svih provedbenih mjera za 2008. godinu (vezanih uz proces pristupanja RH EU), a koje su detaljno razrađene u poglavlju "3. Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU". U tablici provedbenih mjera utvrđene su njihove osnovne kategorije i to: strategije, planovi, programi, osnivanje novih institucija, jačanje administrativnih kapaciteta i ostalo.

Dodatak B - Planirana proračunska sredstva

U NPPEU 2008 se ponovno veliki naglasak stavlja na utvrđivanje proračunskih sredstava potrebnih za provedbu svih planiranih aktivnosti koje su potrebne za ostvarivanje kriterija za članstvo RH u EU.

Dodatak B odražava financijsku perspektivu svih aktivnosti, projekata, programa, osnivanja novih institucija, jačanja postojećih institucija, educiranja, zapošljavanja novih djelatnika i sl. koji su potrebni za ostvarivanje kriterija za članstvo RH u EU.

Dodatak B sastoji se od 2 tablice: **Tablice planiranih proračunskih sredstava** i **Tablice planiranih sredstava strane pomoći**.

Tablica planiranih proračunskih sredstava prikazuje proračunska sredstva raspodijeljena prema 33 potpoglavlja unutar Poglavlja III. Nacionalnog programa: *Sposobnost preuzimanja obveza preuzetih članstvom u EU*. Navode se samo one proračunske stavke, odnosno aktivnosti i projekti koje se odnose na proces približavanja EU, odnosno koje se odnose na ispunjavanje kriterija za pristupanje Europskoj uniji.

Tablica planiranih sredstava strane pomoći daje sustavan pregled tekuće i planirane inozemne tehničke pomoći, projekata i programa ulaganja u Republiku Hrvatsku koji podupiru provedbu Nacionalnog programa za pristupanje Europskoj uniji, što uključuje programe pomoći i suradnje s Europskom unijom, druge multilateralne izvore pomoći, bilateralne programe pomoći koju prima Republika Hrvatska te zajmove međunarodnih financijskih institucija (pomoći, donacije i zajmovi).

PRAĆENJE I OSTVARIVANJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA

Provedba Nacionalnog programa temelji se na dnevnoj koordinaciji na razini ministarstava i ostalih tijela državne uprave uključenih u proces. Koordinacija je, na razini svakog tijela državne uprave, povjerena „europskim koordinatorima“ zaduženima za organizaciju poslova za potrebe europskih integracija, koordinaciju i kontrolu njihove provedbe. Zadaća je svakog koordinatora praćenje pravovremenog ispunjavanja zadaća opisanih Nacionalnim programom na razini tog tijela državne uprave i priprema izvješća o stanju provedbe aktivnosti iz Nacionalnog programa. Na sastancima „europskih koordinatora“ koji se u pravilu održavaju svaka dva tjedna u okviru posebne EU koordinacije uspostavljene u 2004. godini, prati se provedba Nacionalnog programa u svim njegovim aspektima.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija zaduženo je za praćenje provedbe Nacionalnog programa za pristupanje Europskoj uniji a status provedbe zakona i podzakonskih akata obuhvaćenih Nacionalnim programom razmatra se tjedno u sklopu prve točke dnevnog reda svih radnih tijela Vlade RH.

I. POLITIČKI KRITERIJI

1.1. UVOD

Usporedo s procesom pregovora, Vlada Republike Hrvatske i dalje sustavno radi na ispunjavanju političkih kriterija. Ostvareni napredak prepoznat je i u Izvješću o napretku za 2007. godinu koji je Europska komisija (EK) objavila početkom studenog. Kao područja u kojima se od Hrvatske očekuje ulaganje dodatnih napora EK navodi reformske procese u državnoj upravi, pravosuđu te borbu protiv korupcije. Spomenuta će područja, uz nastavak rada na ispunjavanju svih ostalih političkih kriterija, predstavljati prioritet Republike Hrvatske u 2008. godini.

1.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA

Reforma izbornog zakonodavstva

Tijekom 2007. godine dovršene su aktivnosti koje se odnose na izorno zakonodavstvo.

U veljači 2007. godine donesen je *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom izbornom povjerenstvu (NN 19/07)*, kojim je određeno da je predsjednik Povjerenstva predsjednik Vrhovnog suda po položaju, a dva potpredsjednika biraju se iz redova sudaca Vrhovnog suda. Ovom izmjenom zakona, broj potpredsjednika je povećan s dosadašnjih dva na četiri. Dva potpredsjednika koji nisu iz reda sudaca, kao i članovi Povjerenstva, svoju dužnost u Povjerenstvu obavljaju profesionalno. Hrvatski sabor (HS) je u veljači 2007. godine imenovao članove Povjerenstva koje je u ožujku 2007. godine započelo s radom.

U veljači 2007. godine donesen je novi *Zakon o popisima birača (NN 19/07)*, kojim se uređuju postupci registracije, vođenja te sadržaj popisa birača. Proširena je i odgovornost veleposlanstava i konzularnih ureda RH sa ciljem sprečavanja eventualnih manipulacija tijekom izbornog procesa.

U veljači 2007. godine, HS je donio *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku primopredaje vlasti (NN 17/07)*, kojim je, sukladno odredbama o depolitizaciji u Zakonu o državnim službenicima, smanjen broj položaja za koje postoji obveza stavljanja mandata na raspolaganje u postupku prijenosa vlasti. Zakon također uređuje pitanje primopredaje izvršnih ovlasti na lokalnom nivou te utvrđuje sankcije za postupanja suprotna Zakonu.

Hrvatski sabor je u listopadu 2007. godine donio *Zakon o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (NN 109/07)*, kojim se uređuje način i postupak neposrednog izbora nositelja izvršne vlasti na lokalnoj i regionalnoj razini, zatim *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 109/07)*, kojim se uređuje odnos između neposredno izabраниh nositelja izvršne vlasti na lokalnoj i regionalnoj razini (gradonačelnika, općinskih načelnika, župana) i predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 109/07)*, kojim se detaljno uređuju pitanja načina i

rokova podnošenja ostavki čime će biti onemogućena dosadašnja pojedinačna praksa davanja tzv. „bjanko ostavki“.

1.2.1. REFORMA PRAVOSUĐA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Prekršajni zakon (NN 107/07) usvojen je u listopadu 2007. radi ubrzanja prekršajnog postupka i njegovog rasterećenja od preuzimanja svih odredbi kaznenog postupka koje nisu primjerene svrsi prekršajnog postupka.

Vlada je u ožujku 2007. usvojila Platformu za donošenje novog **Zakona o kaznenom postupku** koja sadrži strateške smjernice za temeljite izmjene. Novim Zakonom ukinut će se sudska i uvesti istražiteljska istraga te poboljšati procesna pravila na način da će sud u kaznenom postupku moći učinkovitije postupati temeljem novih procesnih sredstava.

Izmjenama i dopunama **Zakona o državnom odvjetništvu** iz veljače 2007. (NN 16/07) uveden je novi sustav ocjenjivanja državnih odvjetnika i zamjenika te je unaprijeđen sustav unutarnjeg nadzora nad njihovom radom. U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama, propisano je koji su podaci vezani za predmete iz nadležnosti državnog odvjetnika tajni, odnosno čijim bi otkrivanjem mogla nastati šteta za učinkovito vođenje postupka.

U cilju unapređivanja zakonskog okvira vezanog uz zaštitu tajnosti svjedoka u prethodnom postupku, u studenome 2007. donesen je **Pravilnik o unutarnjem poslovanju Državnog odvjetništva**.

S obzirom na povećanje pravnog prometa, Zakonom o izmjenama i dopunama **Zakona o javnom bilježništvu** (NN 16/07) koji je stupio na snagu u veljači 2007. utvrđeni su dodatni kriteriji za određivanje broja javnobilježničkih mjesta.

U veljači 2007. godine na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama **Zakona o sudovima** (NN 16/07). Zakonom je propisana obveza za sve suce u Republici Hrvatskoj da podnesu izvješća o svojoj imovini te imovini uže obitelji. Također, Zakonom se predviđa mogućnost privremenog upućivanja sudaca na rad u druge sudove istog stupnja, do 50 km udaljenosti od suda u kojima obnašaju dužnosti, i bez njihove suglasnosti za takvo upućivanje, a najduže na vrijeme od dvije godine.

U cilju smanjenja broja sudova, na temelju prijedloga Ministarstva pravosuđa, Vlada je sukladno usvojenoj Strategiji reforme pravosuđa, 9. ožujka 2007. donijela **Zaključak o racionalizaciji mreže sudova** koji za prioritetni cilj postavlja spajanje sudova iste vrste.

Odlukom ministrice pravosuđa od 1. listopada 2007. godine započeli su s radom Općinski građanski sud u Zagrebu i Općinski kazneni sud u Zagrebu. Ova **Odluka o preustroju Općinskog suda u Zagrebu** u dva zasebna suda donesena je kako bi se povećala učinkovitost prvostupanjskog redovnog sudovanja u Zagrebu.

Jačanje učinkovitosti i profesionalizma

Od 1. srpnja 2007. u primjeni su nova **Okvirna mjerila za rad sudaca** koja određuju broj predmeta iz svake grane sudovanja koji bi sudac tijekom jedne godine morao riješiti, imajući u vidu složenost pojedinih predmeta i načine njihovog rješavanja.

Ispunjavanje sudačkih normi sukladno Okvirnim mjerilima omogućeno je novim modelom statističkog praćenja rada sudaca pod nazivom **e-statistika**, koji je Ministarstvo pravosuđa krajem 2007. godine razvilo u okviru CARDS 2003 *Twinning* projekta "Podrška reformi sustava hrvatskih sudova".

U prosincu 2007. izvršen je unos svih predmeta koji su u radu na općinskim sudovima u informatički sustav pod nazivom e-statistika koji ujedno predstavlja sučelje za unos podataka o statusu predmeta prema različitim kriterijima, a za potrebe statističkog praćenja stanja predmeta, odnosno rada pojedinog suca na predmetima. Do kraja 2007. izvršen je potpun prelazak na elektronski način vođenja evidencije o stanju predmeta.

Metodologija izrade ocjene sudaca donijeta je u rujnu 2007. u cilju poboljšanja sustava napredovanja i upravljanja karijerama sudaca te unifikacije kriterija prilikom njihovog imenovanja.

Od stupanja na snagu **Kodeksa sudačke etike** (listopad 2006.) do prosinca 2007. pokrenuto je ukupno 5 postupaka zbog njegovog kršenja te 21 stegovni postupak pred Državnim sudbenim vijećem zbog težih povreda sudačke dužnosti, koje ujedno uključuju i kršenje odredaba Kodeksa sudačke etike.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama **Zakona o državnom odvjetništvu** uveden je novi sustav ocjenjivanja državnih odvjetnika i zamjenika i unaprijeđen sustav unutrašnjeg nadzora nad njihovim radom, te je uvedena obveza podnošenja izvješća o imovini.

U rujnu 2007. stupila je na snagu **Uputa za ocjenjivanje rada državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika** kojom se propisuje način njihova ocjenjivanja. Krajnji rezultat u vidu ocjene o dosadašnjem radu igra važnu ulogu prilikom imenovanja, sukladno odredbama Zakona o državnom odvjetništvu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (NN 16/07) propisano je da će se **Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika** donijeti u roku od godine dana od stupanja na snagu njegovih izmjena i dopuna. Povreda Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika čini težu povredu službene dužnosti, odnosno stegovno djelo.

Pripremljen je Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama **Pravilnika o stalnim sudskim vještacima**, u skladu s kojim će strani državljani moći biti imenovani stalnim sudskim vještacima u Republici Hrvatskoj.

Pravosudna inspekcija

Nadzor nad obavljanjem poslova pravosudne uprave do prosinca 2007. je obavljen na ukupno **38 sudova**. Nakon obavljenih nadzora tri su osobe razriješene dužnosti predsjednika suda, a nakon što je obavljen nadzor u dva općinska suda predsjednici tih sudova su sami podnijeli ostavke. U tri općinska i jednom županijskom sudu nadzor je obavljen neposredno prije nego što je predsjednicima tih sudova isticao četverogodišnji mandat te, zbog ishoda obavljenih nadzora, predsjednici tih sudova nisu ponovno izabrani na dužnost.

Napredak u smanjenju broja neriješenih predmeta na sudovima

U 2007. godini broj neriješenih predmeta na sudovima nastavio se smanjivati.

1. studenog 2007. godine ukupan broj **neriješenih predmeta na svim sudovima** u Republici Hrvatskoj iznosio je **1.014.646**, što predstavlja smanjenje za **12,31%** u odnosu na broj neriješenih predmeta iz studenoga 2006. godine kada je taj broj iznosio 1.157.115.

Smanjenje ukupnog broja neriješenih predmeta u razdoblju od prosinca 2005. (1.501.709) do studenog 2007. (1.014.646) iznosilo je **32,43%**.

Ukupan broj **neriješenih ovršnih predmeta** na svim sudovima 1. studenog 2007. godine iznosio je 116.783, što je smanjenje za **48,16 %** u odnosu na broj neriješenih ovršnih predmeta 1. studenog 2006. godine, kada ih je bilo 225.300.

Statistički podaci pokazuju da je **od listopada 2005. odnosno početka provedbe Akcijskog plana za smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta** do 1. studenoga 2007. broj neriješenih ovršnih predmeta smanjen za **80,51%** (s 599.334 predmeta na 116.783).

Od početka provedbe izmijenjenog Ovršnog zakona (NN 88/05), sukladno kojem je donošenje ovršnih rješenja preneseno sa sudova u nadležnost javnih bilježnika, u razdoblju od siječnja 2006. godine do 1. studenoga 2007. javni bilježnici su zaprimili ukupno 627.071 prijedloga za ovrhu i donijeli ukupno 619.033 rješenja o ovrsi.

U razdoblju od 1. studenog 2006. do 1. studenog 2007. godine **javni su bilježnici** od 57.006 **ostavinskih predmeta**, riješili 52.665 predmeta.

Reforma zemljišnih knjiga i napredak u smanjenju broja neriješenih predmeta

Projekt **reorganizacije zemljišnih knjiga i katastra** u završnoj je fazi provođenja kao i uspostavljanje regularnog funkcioniranja zemljišnoknjižnog sustava.

Ukupan broj **neriješenih z.k. predmeta** je 1. studenog 2007. iznosio 130.299, što je smanjenje za **21,04%** u odnosu na ukupan broj neriješenih z.k. predmeta 1. studenoga 2006. godine, kada je bilo 165.020 neriješenih z.k. predmeta.

Od 1. studenog 2006. do 1. studenog 2007. ukupno 647.318 z.k. predmeta je riješeno, 604.164 z.k. predmeta je zaprimljeno i 1.910.624 z.k. izvadaka je izdano.

Ujedno je u **elektronski oblik** prepisano **97,74%** (4.053.999) z.k. uložaka, a verificirano je **38,32%** (1.589.250) svih z.k. uložaka u RH .

Mjere Vrhovnog suda Republike Hrvatske na smanjenju broja neriješenih predmeta

Od 1. siječnja 2006. do **30. rujna 2007.** broj neriješenih predmeta u **kaznenoj grani sudovanja**, starih tri ili više godina je smanjen za oko **43%**, a u **građanskoj grani sudovanja** za **28,93%**. U 2007. je i za građanske predmete uveden isti kriterij za praćenje starih neriješenih predmeta kao i za kaznene, u smislu da se „starim“ predmetima smatraju oni predmeti kod kojih je proteklo tri ili više godina od započinjanja postupka. Evidentirano je **6.225** starih kaznenih predmeta i **130.316** starih građanskih predmeta **30. rujna 2007.**

Predsjednik Vrhovnog suda RH je u 2007. godini rješenjem **ustupio** ukupno 9.493 predmeta na rješavanje drugim stvarno nadležnim sudovima (4.728 građanskih, 2.716 kaznenih i 2.049 prekršajnih predmete).

U 2007. Vrhovni sud RH uveo je i program praćenja kaznenih predmeta u kojima postoji mogućnost nastupanja **zastare**. Predviđeno je praćenje za razdoblje od **1. siječnja 2007.** do **30. ožujka 2008.** čime se želi spriječiti nastupanje zastare kaznenog progona u onim predmetima u kojima ona u narednom razdoblju može nastupiti, ali i sankcioniranje neopravdanog nastupanja zastare kaznenoga progona. U razdoblju od 1. siječnja do **15.**

listopada 2007. utvrđeno je da u 459 spisa postoji mogućnost nastupa zastare, dok je kod 130 predmeta zastara nastupila u istom vremenskom razdoblju.

Vrhovni sud RH nadležan je i za odlučivanje u predmetima koji se odnose na zahtjeve za zaštitu prava na **suđenje u razumnom roku** u odnosu na predmete za koje su nadležni županijski sudovi, Visoki trgovački sud, Visoki prekršajni sud i Upravni sud RH. U razdoblju od 1. siječnja do **30. rujna 2007.** zaprimljeno je 66 zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u kaznenim predmetima (od toga 7 osnovanih), te 3018 zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u građanskim predmetima (od toga 1426 osnovanih).

Mjere Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske na smanjenju broja neriješenih predmeta

U suradnji s Vrhovnim sudom, a u cilju prioritarnog rješavanja najstarijih predmeta u sklopu reforme trgovačkog sudovanja, dane su upute sucima trgovačkih sudova za postupanje u parničnim predmetima te upute za postupanje u odnosu na sudske vještake. Također, upute su dane stečajnim sucima i stečajnim upraviteljima za postupanje u stečajnim predmetima.

Broj **neriješenih predmeta na svim trgovačkim sudovima** u RH smanjen je s **52.298** (31. prosinca 2005.) na **24.356** (30. lipnja 2007.).

Visoki trgovački sud redovito obavlja **pregled rada stečajnih sudaca** i izvršavanja svih zakonskih, ali i sudske rokove od strane svih sudionika stečajnih postupaka. Nakon izvršenih pregleda rada svih trgovačkih sudova u prvoj polovini 2007. godine, Visoki trgovački sud je pokrenuo inicijativu za imenovanje revizora u više stečajnih predmeta, inicirao izmjenu više stečajnih sudaca i stečajnih upravitelja i smjenu predsjednika stečajnog odjela jednog od trgovačkih sudova.

Transparentnost rada trgovačkih sudova

„Dan otvorenih trgovačkih sudova“ održan je 29. listopada 2007. kao potpuno novi način izravne komunikacije građana sa sudovima te kao jedna od mjera u povećanju transparentnosti rada sudova.

Također, Visoki trgovački sud RH je početkom 2007. pokrenuo i vlastiti web upisnik putem kojeg sve stranke mogu u svako doba pratiti stanje svog predmeta od njegovog zaprimanja sve do potpunog okončanja postupka. Sastavni dio web stranice (www.vtsrh.hr) je i u svijetu jedinstvena stranica „web stečaj“ putem koje je u svakom trenutku moguće pratiti svu prodaju imovine u svim stečajnim postupcima na svim trgovačkim sudovima u RH čija vrijednost prelazi 50.000,00 kn.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

U Republici Hrvatskoj se intenzivno radi na razvoju alternativnih načina rješavanja sporova s ciljem rasterećenja rada sudova te se mirenje provodi na sudovima i izvan sudova pri centrima za mirenje raznih udruga/organizacija.

Postupak mirenja na hrvatskim sudovima po prvi put je uveden na Trgovačkom sudu u Zagrebu, a potom i u 8 općinskih sudova u RH. Postupak mirenja je po prvi put uveden u jedan drugostupanjski sud – Visoki trgovački sud RH, pred kojim su trenutno u tijeku 32 postupka mirenja te je do sada sklopljeno desetak nagodbi. Krajnji je cilj postupak mirenja uvesti na sve trgovačke sudove u RH.

Ukupno je pred 8 općinskih sudova i pred Trgovačkim sudom u Zagrebu u razdoblju od 1. siječnja do 1. listopada 2007. zaprimljeno 765 prijedloga za mirenje, od čega je 340 bilo prihvaćeno, a sudska nagodba je sklopljena u 135 slučajeva.

U 2007. godini pred Trgovačkim sudom u Zagrebu upućeno je u postupak mirenja ukupno 215 predmeta, od toga je pristanak na provođenje postupka mirenja dan u 121 predmetu. Zaključene su 23 nagodbe, kao rezultat uspješno provedenog postupka mirenja povučene su tužbe u 5 predmeta, a postignuto je i 14 nagodbi u predmetima koji su upućeni na mirenje u 2006. godini.

U cilju promoviranja sudskih nagodbi kao načina rješavanja sporova, u studenom 2007. po prvi put je na hrvatskim sudovima održan Tjedan sudskih nagodbi u trgovačkim sudovima, tijekom kojeg su upućeni pozivi strankama na zaključenje sudskih nagodbi u 1460 predmeta. Sudske nagodbe su sklopljene u 54 predmeta, a mnogi postupci mirenja započeti u tom tjednu nastavljeni su, te se očekuje još veći broj nagodbi.

Također, provedeni su treninzi za suce miritelje s trgovačkih i općinskih sudova.

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav

Tijekom 2007. godine Ministarstvo pravosuđa započelo je s implementacijom **Jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima (ICMS)** kao pilot projekta na nekoliko odabranih sudova. Do lipnja 2007. konačni prihvati sustava realiziran je na Općinskom sudu u Puli i Trgovačkom sudu u Splitu. Na Trgovačkom sudu u Zagrebu provedena je edukacija i cijeli je sud uključen u testiranje sustava. Na Općinskom sudu u Zagrebu je također za sve zaposlenike provedena edukacija.

Poduzete su **aktivnosti s ciljem razvoja ICMS sustava**: uspostavljena je prava produkcijska okolina (Data Centar) u FINA-i s kojom je MP sklopilo Ugovor o smještaju i održavanju ICMS-a, uneseni su šifrnici, pojačani su administrativni kapaciteti radi uvođenja, edukacije i dodatne funkcionalne nadogradnje ICMS-a, provedena je ICMS edukacija i preustrojen je IT sektor Ministarstva pravosuđa.

Tijekom 2007. godine nastavljena je informatizacija i modernizacija sudskog registra trgovačkih društava i zemljišnoknjižnog registra.

Nakon testiranja aplikacija i edukacije na županijskim sudovima i Visokom trgovačkom sudu, program „**Statistika (starih) neriješenih predmeta**“ i inicijalni podaci uspostavljeni su na Vrhovnom sudu RH, te su od 1. travnja 2007. svi sudovi (općinski, županijski, trgovački i Visoki trgovački sud) započeli upis u bazu podataka. Izrađen je i modul za praćenje svih predmeta o zahtjevima za suđenje u razumnom roku za županijske sudove i Visoki trgovački sud RH.

U tijeku je postupak otvaranja trgovačkog pravosuđa javnosti. U svibnju 2007. godine dovršeni su projekti „**WEB upisnik**“ za Visoki trgovački sud RH i Trgovački sud u Varaždinu, čime je strankama omogućen uvid u podatke o kretanju predmeta. Novi program elektroničkog upisnika predmeta ima ugrađen sustav automatske dodjele predmeta sucima, što bi trebalo pridonijeti većoj transparentnosti u radu sudaca. Planira se proširenje ovog projekta na one trgovačke sudove koji nisu uključeni u pilot projekt e-spis.

Kroz projekte CARDS 2002 i CARDS 2003 opremljeno je ukupno **90** sudova, od kojih funkcionalnu LAN (Local Area Network) mrežu ima njih **56**. Od navedenih 56 sudova, **47** sudova je odabrano u svojstvu korisnika dva projekta PHARE 06 od kojih se jedan odnosi na usklađivanje i objavljivanje sudske prakse, a drugi na uvođenje ICMS sustava.

U suradnji s austrijskim stručnjacima iz komponente projekta D CARDS 2003 pod nazivom „**Podrška reformi sustavu hrvatskih sudova, faza II**“ izrađuje se Plan IT infrastrukture

Ministarstva pravosuđa. Navedeni dokument predstavljat će temelj za uvođenje ICMS-a baziranog na centralnom pristupu kojim će biti definirana strategija i politike uspostave informacijsko-komunikacijskog sustava pravosuđa u RH.

Osnovna **IT edukacija** sudaca i sudskog osoblja kontinuirano se provodi.

Pravosudna akademija

U veljači 2007. godine Savjetodavno vijeće Pravosudne akademije donijelo je Odluku o osnivanju, članstvu i zadacima **Programskog vijeća (PV) Akademije**.

Nakon provedene analize potreba za stručnim usavršavanjem, i uz aktivnu potporu Programskog i Savjetodavnog vijeća, u srpnju 2007. donesen je **nastavni plan** Akademije za drugu polovicu 2007. čime je po prvi puta od osnutka Akademije (2004.) zaživio institucionalizirani mehanizam suradnje između PA, njezinog savjetodavnog tijela i predstavnika svih ciljnih skupina okupljenih u Programskom vijeću.

PA je po prvi puta u listopadu i studenome 2007. godine izradila i definirala nastavni plan i program za narednu 2008. godinu, koji je odobrilo SV.

Osim pružanja potpore radu SV-a i PV-a, Akademija je i u drugim aspektima svoga djelovanja nastavila ulagati daljnje napore u svoj **institucionalni razvoj**, posebice u pogledu svoje unutarnje organizacije i poboljšanja sadržaja programa te kvalitete provedbe stručnog usavršavanja.

U 2007. godini nastavljen je rad na jačanju **Regionalnih centara PA**. Određena su po dva regionalna koordinatora za svaki centar a PA je izradila i Prijedlog opisa poslova i zadaća voditelja i koordinatora Regionalnih centara i predstavila ga Programskom vijeću.

U 2007. godini PA je provela **edukaciju** vezano uz izmjene i dopune zakonodavstva, Kodeks sudačke etike, jačanje nepristranosti u pravosuđu, upoznavanja sudaca s *acquis-om* i poboljšanja u zakonodavstvu procesnopravne prirode u cilju povećanja kvalitete sudskih postupaka.

U srpnju 2007. uspješno je završen Twinning projekt CARDS 2003 **"Stručno usavršavanje državnih odvjetnika"** kojim je uspostavljen sustav stalnog stručnog usavršavanja državnih odvjetnika. U okviru spomenutog projekta PA je u suradnji s francuskim i španjolskim stručnjacima, organizirala i osposobljavanje 44 državna odvjetnika za voditelje radionica.

U pogledu reforme sustava **vježbeništva** u svibnju 2007. godine osnovana je radna skupina koja će utvrditi potrebe za izmjenama i dopunama postojećih i donošenja novih propisa te izraditi nacrt zakona i/ili drugih odgovarajućih propisa koji će regulirati pravni položaj vježbenika i savjetnika u pravosudnim tijelima.

Kadrovski je osnažen Odjel za sudske i državnoodvjetničke vježbenike PA, čime su ostvareni preduvjeti za provedbu projekta PHARE 2005 „**Podrška Pravosudnoj akademiji - razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike.**“

U 2007. godini PA je nastavila ulagati napore u **stručno usavršavanje voditelja obrazovnih aktivnosti** s ciljem da svake godine pripremi i provede jednu novu specijalističku temu.

Dana 12. lipnja 2007. na Općoj skupštini **Europske mreže pravosudnih centara** (European Judicial Training Network, EJTN) PA je dobila status promatrača. Prije dobivanja samog statusa, već u siječnju 2007. pozvana je na uključivanje u Program razmjene pravosudnih dužnosnika za tu godinu.

U srpnju 2007. potpisani su protokoli o suradnji PA s **Francuskom državnom školom za suce** i državne odvjetnike (E.N.M.) te **španjolskim Centrom za stručno usavršavanje u pravosuđu** (C.E.J.).

Uspješno je završen britanski projekt "**Podrška izgradnji kapaciteta Pravosudne akademije**", kojim je pružena podrška poboljšanju interne organizacije rada u PA.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Strategija reforme pravosuđa

- Donošenje **revidiranog Akcijskog plana za provedbu Strategije reforme pravosuđa**
- Zapošljavanje dodatnog broja službenika u **Samostalni odjel za strateški razvoj** Ministarstva pravosuđa, koji bi u konačnici trebao imati 15 zaposlenika.

Zakonodavne aktivnosti

- **Usklađivanje Zakona o odvjetništvu** s pravnom stečevinom Europske unije, s odredbama Direktive 77/249/EEC od 22. ožujka 1977. godine i Direktive 98/5/EC od 16. veljače 1998. u dijelu koji se odnosi na nastup stranih odvjetnika u Republici Hrvatskoj. Izmjene i dopune Zakona bit će upućene u proceduru Vlade RH do kraja I kvartala 2008.
- Izrada Nacrta prijedloga **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova** (Zakonom će biti obuhvaćeni svi sudovi predviđeni za spajanje prema usvojenim kriterijima tj. sudovi s manje od 5 sudaca, međusobno udaljeni manje od 50 km, osim izuzetaka sudova na otocima i u područjima od posebne državne skrbi i bit će utvrđena dinamika njihovog spajanja). Uz prijedlog Zakona paralelno će se pripremati i provedbeni propisi koji će se primjenjivati kod spajanja svih sudova.
- Upućivanje u proceduru Vlade RH novog **Zakona o kaznenom postupku** kojim će se ukinuti sudska i uvesti istražiteljska istraga te poboljšati procesna pravila na način da će sud u kaznenom postupku temeljem novih procesnih sredstava moći učinkovitije postupati predviđeno je za II kvartal 2008. godine.
- Izrada nacrta novog Zakona o upravnom sporu.
- Izmjene Zakona o parničnom postupku i Zakona o državnom sudbenom vijeću.

Jačanje učinkovitosti

- MP će zajedno s VSRH donijeti Akcijski plan nastavka rješavanja starih predmeta
- Nastavit će se s provedbom CARDS 2004 projekta „Podrška učinkovitijem, efikasnijem i modernijem radu Upravnog suda RH“ koji je započeo u listopadu 2007. i označava početak rada na reformi upravnog sudovanja. Reforma će obuhvatiti rješavanje pitanja pune nadležnosti Upravnog suda RH u cilju usklađivanja s odredbama čl.6. Europske konvencije o ljudskim pravima.

Jačanje profesionalizma

- Planira se donošenje Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika u prvom kvartalu 2008. te će se nastaviti pratiti učinkovita primjena Etičkih kodeksa za suce.

Neovisnost pravosudnih tijela

- U cilju jačanja neovisnosti u radu pravosudnih tijela nastavit će se praksa testiranja kandidata za funkciju predsjednika suda na način da isti izlože budući plan rada i organizacijske mjere kojima predlažu poboljšanja u svezi učinkovitijeg rada suda, te razmotriti mogućnost zakonskog usvajanja takve prakse kroz izmjene i dopune Zakona o sudovima tijekom 2008. godine. Također, donošenje Pravilnika o stalnim sudskim vještacima temeljem kojeg će i strani državljani moći biti imenovani stalnim sudskim vještacima planira se u prvom tromjesečju 2008.
- U cilju povećanja transparentnosti postupka izbora sudaca uvest će se jedinstveni kriteriji za izbor sudaca u lokalna sudbena vijeća.

Transparentnost u radu trgovačkih sudova

- Od početka 2008. svim trgovačkim sudovima i svim strankama bit će dostupne brošure pod nazivom: „Vodič kroz parnični postupak“, „Vodič kroz ovršni postupak“ i „Vodič kroz stečajni postupak“, a tijekom 2008. dovršit će se i brošura pod nazivom Vodič kroz sudski registar i Vodič kroz postupak mirenja pred Visokim trgovačkim sudom RH.

Pravosudna inspekcija

- Planira se kadrovsko osnaživanje pravosudne inspekcije u I. kvartalu 2008. godine

Pravosudna akademija

- Upućivanje u Vladinu proceduru novog **Zakona o vježbenicima i pravosudnom ispitu** kojim se uvodi novi institucionalizirani sustav edukacije i pripreme vježbenika za polaganje pravosudnog ispita
- Plan rada PA za 2008. godinu, između ostalog, uključuje: provedbu stručnog usavršavanja iz područja alternativnih načina rješavanja sporova, ulaganje dodatnih napora u kadrovsko popunjavanje i jačanje PA, nastavak jačanja mehanizma suradnje PA sa Savjetodavnim i Programskim vijećem, donošenje Pravilnika o pristupu edukaciji, daljnji razvoj regionalnih centara, provedbu projekta PHARE 2005 "Podrška Pravosudnoj akademiji – razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike", proširivanje nastavnog plana uvođenjem novih nastavnih modula sukladno iskazanim potrebama pravosudnih dužnosnika, uključivanje djelatnika USKOK-a u postojeće programe PA i razvoj novih specijalističkih programa za USKOK, razvoj sveobuhvatnog nastavnog programa za stručno usavršavanje iz

područja *acquis communautaire-a*, provedbu potpisanih protokola o suradnji PA s E.N.M.-om i C.E.J.-om te nastavak aktivnog sudjelovanja u radu Europske mreže pravosudnih centara.

- Donijet će se višegodišnja strategija obrazovanja pravosudnih dužnosnika (5 godina) te povećati sredstva radi provedbe usavršavanja

Reforma sustava vježbeništva

- Početkom 2008. započet će provedba programa PHARE 2005 „Podrška Pravosudnoj akademiji-razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike“, za što su ostvareni preduvjeti kadrovskim osnaživanjem Odjela za sudske i državnoodvjetničke vježbenike.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

- Početkom 2008. postupak mirenja planira se proširiti na one općinske sudove koji su u pravilu nadležni u rješavanju velikog broja predmeta kao i na one s najvećim brojem neriješenih predmeta te u najmanje 5 trgovačkih sudova
- U siječnju 2008. planira se početak provedbe projekta PHARE 2005 „Mirenje kao alternativni način rješavanja sporova“ kojim bi se trebao uspostaviti sustav mirenja u RH na temelju najboljih iskustava u EU, uz izradu prijedloga nacrtu izmjena **Zakona o mirenju**, prijedloga nacrtu **Etičkog kodeksa za miritelje**, plana i programa njihove obuke, te provođenje kampanje promicanja mirenja u RH
- Početkom 2008. mirenje se planira se dovršiti brošura pod nazivom „Vodič kroz sudski registar“ i „Vodič kroz postupak mirenja pred Visokim trgovačkim sudom RH“. Cilj je mirenje uvesti u sve trgovačke sudove u RH

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav - razvoj i uvođenje Jedinственог информацијског sustava za upravljanje sudskim spisima e-Spis-a (ICMS)

- U tijeku je projekt implementacije Integriranog sustava upravljanja sudskim spisima (e-SPIS). U projekt su kao korisnici uvršteni Visoki trgovački sud i nekoliko općinskih trgovačkih sudova, a prema planu izvedbe program će biti implementiran u pilot sudovima do sredine 2008.
- U sklopu projekta informatizacije pokrenutog i implementiranog na Vrhovnom sudu, u svezi izrađenog modula za praćenje svih predmeta o zahtjevima za suđenjem u razumnom roku za županijske sudove i Visoki trgovački sud RH, planira se upis svih podataka do kraja prvog tromjesečja 2008.
- Nastavak aktivnosti na uvođenju projekta e-Spis do kraja siječnja 2008. godine od strane postojeće projektne jedinice za vođenje projekta Ministarstva pravosuđa
- Kontinuirano nadograđivanje sustava kako bi se iskoristile sve njegove mogućnosti i pratile promjene u pravosudnom sustavu (s tvrtkom IBM sklopljen je dodatak ugovora za razvoj dodatnih funkcionalnosti koje su se pokazale potrebne tijekom testiranja u 2007. godini poput modula za unos starih predmeta, pojednostavljeni unos ovršnih predmeta, modula za pritvorenje i sl.) Kao jedna od najvažnijih funkcija ICMS-a, temeljito

se dorađuju obrasci i upravljačka izviješća u suradnji s austrijskim partnerima u sklopu projekta CARDS 2003.

- Do sredine 2008. godine, Trgovački sud u Zagrebu, Općinski sud u Zagrebu, Županijski sudovi u Puli i Zagrebu te Visoki trgovački sud i Vrhovni sud RH trebali bi prijeći na stvarni rad s ICMS-om (upis svih predmeta u ICMS).
- Nastavak rada na unapređenju IT strategije koja će biti podloga za implementaciju sustava tijekom 2008. i 2009. godine. Osim strategije, planira se početkom godine dovršiti specifikacija potrebnih usluga za cjelovitu i centralnu tehničku podršku, upravljanje inventarom i pozivni centar.
- U projekt PHARE 2006 „Podrška upravljanju sudom i unapređenje upravljanja sudskim spisima – ICMS“ uključeno je 61 općinski i 1 županijski sud. Do ožujka 2008. godine Općinski sud u Puli i Trgovački sud u Splitu bit će opremljeni WAN i LAN mrežom.
- Izgradnja potrebne LAN infrastrukture najkasnije do 1. ožujka 2008. u skladu s ugovorom potpisanim s tvrtkom Combis krajem listopada 2007. godine. Prioriteti izvršavanja ovog ugovora su sudovi opremljeni informatičkom opremom kroz projekt CARDS 2003 „Podrška reformi hrvatskih sudova, faza II“.
- FINA se obvezala izgraditi WAN (*Wide Area Network*) mrežu, koja će povezati **165** pravosudnih institucija najkasnije do 1. ožujka 2008. godine.
- Provođenje projekta PHARE 2006 „Harmonizacija i objavljivanje sudske prakse“ s ciljem uspostave sustava za upravljanje sudskim odlukama i elektronskom arhivom sudskih dokumenata koja je povezana s projektom e-SPIS (ICMS) radi formiranja jedinstvene elektronske arhive. Sustav će podržavati objavu sudske prakse za 50 sudova uključenih u projekt za čije provođenje će biti nadležan Vrhovni sud u razdoblju od 2007. do 2009. godine.
- Informatizacija i modernizacija sudskog registra bit će u potpunosti u produkciji 1. travnja 2008. nakon stupanja na snagu **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima**.
- U planu je organizacija regionalnih IT centara na županijskim sudovima koji bi predstavljali IT podršku sudovima u regiji.

Uspostava ICMS sustava na sve sudove

- U 2009. godini provest će se dorada funkcionalnosti i širenje ICMS-a na prekršajne sudove, Državno odvjetništvo i Zatvorski sustav. Planira se nadogradnja ICMS-a sustavom za upravljanje dokumenata, sustavom elektroničke prijave predmeta (*e-filing*), te izgradnja sustava za središnji ispis svih sudskih dokumenata i njihova distribucija (najvjerojatnije kroz novi projekt Svjetske banke). Također, planiraju se projekti povezivanja i elektroničke razmjene podataka između IT sustava svih tijela državne uprave. Predviđeni početak realizacije ovih projekata je kraj 2008./početak 2009. godine.
- U planu je izgradnja *e-Learning* sustava, kako za informatičke tako i za pravne sadržaje.

Pravosudna akademija

- Redovito proširivanje nastavnog plana PA novim programima sukladno iskazanim potrebama ciljnih skupina, zapošljavanje administratora u regionalnim centrima za obavljanje logističkih zadataka i pružanje potpore regionalnim koordinatorima, razvoj i provedba programa izobrazbe za sudsku upravu, organizacija specijalističkih tečajeva stranih jezika sukladno iskazanim potrebama i unapređenje postojeće web stranice PA, s mogućnošću uvođenja interaktivnih linkova.

Racionalizacija sudova

- Izradit će se analiza racionalizacije prekršajnih sudova te će se izmijeniti Zakon o područjima i sjedištima sudova u dijelu koji se odnosi na prekršajne sudove.

1.2.2. PROTUKORUPCIJSKE MJERE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Proširena nadležnost USKOK-a

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (NN 76/07) izmijenjen je članak 21. Zakona o USKOK-u koji propisuje nadležnost USKOK-a. Navedenom zakonskom izmjenom USKOK je postao nadležan za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. Kaznenog zakona, ako je to djelo počinila službena osoba.

Rasterećenje USKOK-a

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dalo je Obvezni naputak o radu na predmetima u kojima postoje samo naznake korupcije, koji obvezuje općinska i županijska državna odvjetništva da u suradnji s djelatnicima policije provedu sve preliminarne izvide. U provedbi navedenog naputka do sada su državni odvjetnici i njihovi zamjenici određeni za rad u 140 predmeta iz nadležnosti USKOK-a što je dovelo do znatnog rasterećenja USKOK-a i omogućilo kvalitetniji rad na složenijim predmetima.

Uvođenje imovinskih kartica i sigurnosnih provjera

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (NN 16/07 od 9. veljače 2007.) uveo je obvezu ispunjavanja imovinskih kartica za sve državnoodvjetničke dužnosnike. Svi državnoodvjetnički dužnosnici popunili su imovinske kartice.

Osim imovinskih kartica, uvedene su i sigurnosne provjere za nove, a prema potrebi i za ranije zaposlene dužnosnike.

Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i etičko obrazovanje

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007. godine propisao je da je postupanje suprotno temeljnim načelima Etičkog kodeksa stegovno djelo. U sklopu plana edukacije Pravosudne akademije za 2007. godinu u Zagrebu, Splitu i Rijeci su održana predavanja pod nazivom „Etika i deontologija“.

Kadrovsko popunjavanje i informatizacija USKOK-a

USKOK je tijekom 2006. i 2007. godine kadrovski ojačan za gotovo 50 posto. Ministarstvo pravosuđa RH donijelo je rješenje kojim je proširena sistematizacija radnih mjesta zamjenika ravnatelja za još četiri zamjenika kao i za zapošljavanje još tri stručna savjetnika.

U okviru Projekta CARDS 2002 „Jačanje kapaciteta USKOK-a“ nabavljena je i instalirana informatička oprema i software-i (aplikacije "e-upisnici" i "e-spisi"). Svi tužitelji Ureda prošli su obuku za korištenje aplikacija. IT sustav koji omogućava vođenje upisnika i spisa u elektronskoj formi pridonijet će boljem upravljanju predmetima i bržem radu tužitelja, te efikasnijem radu Ureda u cjelini.

Provođenje Sporazuma o unaprjeđivanju suradnje u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije sklopljenog između Porezne uprave i USKOK-a

Nakon sklapanja navedenog Sporazuma, u 2007. godini u USKOK-u je instalirano osobno računalo s izravnim pristupom bazama podataka Porezne uprave, te je određen službenik Porezne uprave koji na zahtjev Ravnatelja USKOK-a, daje sve raspoložive i relevantne obavijesti, vezano za osobu za koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo iz nadležnosti USKOK-a, kao i za imovinu za koju postoje osnove sumnje da je stečena počinjenjem takvog kaznenog djela.

Protokol o suradnji policije i državnog odvjetništva u predkaznenom (predistražnom) postupku 1. siječnja 2007. godine je stupio na snagu Protokol o suradnji policije i državnog odvjetništva u predkaznenom (predistražnom) postupku, sklopljen između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ravnateljstva policije 29. studenog 2006. godine.

Protokolom je dogovoren način suradnje u provođenju izvida, nadzor nad provođenjem izvida, pri čemu je posebno naglašena koordinativna uloga državnog odvjetništva u usmjeravanju i nadzoru nad provođenjem pojedinih radnji u predkaznenom postupku. Navedeni Protokol dodatno ojačava ulogu USKOK-a u usmjeravanju i provođenju izvida u svezi korupcijskih i drugih kaznenih djela.

Propisana obveza edukacije državnih odvjetnika

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007. godine propisana je dužnost državnih odvjetnika da se stalno stručno usavršavaju i sudjeluju u programima obrazovanja i usavršavanja.

Tijekom 2007. godine se u okviru Projekta CARDS 2003 „Stručno usavršavanje državnih odvjetnika“ provodilo stručno usavršavanje tužitelja USKOK-a i drugih državnih odvjetnika pri Pravosudnoj akademiji.

Transparentnost rada Državnog odvjetništva

Na Internet stranicama Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (www.dorh.hr) i USKOK-a (www.uskok.hr) objavljuju se informacije o važnijim predmetima u radu redovnih državnih odvjetništava i USKOK-a.

Preventivne aktivnosti USKOK-a

Odjel za sprječavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću USKOK-a, koji se bavi preventivnim djelovanjem u suzbijanju korupcije, ostvario je suradnju s Vladinim i nevladinim organizacijama koje se bave područjem korupcije (primjerice, djelatnici USKOK-a su sudjelovali kao edukatori na instruktivnim seminarima Udruge za demokratsko društvo za nastavnike srednjih škola i gimnazija pod nazivom „Protiv korupcije“; nastavljena je i suradnja

s Transparency International Hrvatska (TIH) na temelju Sporazuma o suradnji i razumijevanju u okviru projekta Antikorupcijsko savjetovalište koji financira Europska komisija; djelatnici USKOK-a aktivno su bili uključeni u provođenje TAIEX seminara „Antikorupcijske politike i preventivne mjere“ i osnovnih seminara Središnjeg državnog ureda za upravu pod nazivom „Protiv korupcije“, te skupova u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH i dr.).

Statistički podaci USKOK-a za razdoblje od 1. studenog 2006. do 1. studenog 2007.

U razdoblju od 1. studenoga 2006. do 1. studenoga 2007. za koruptivna kaznena djela USKOK-u je prijavljeno ukupno 517 osoba od čega su 332 osobe prijavljene zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti (čl. 337. KZ) a 185 osoba zbog drugih koruptivnih kaznenih djela (primanja mita iz čl. 347. KZ, davanja mita iz čl. 348. KZ, zlouporabe obavljanja državne vlasti iz čl. 338. KZ i protuzakonitog posredovanja iz čl. 343. KZ).

U navedenom razdoblju USKOK je podnio ukupno 80 istražnih zahtjeva od kojih 8 zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti i 72 istražna zahtjeva zbog ostalih koruptivnih kaznenih djela. Podignuto je ukupno 77 optužnica, od kojih 11 zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti, te 66 optužnica zbog ostalih koruptivnih kaznenih djela. Doneseno je ukupno 50 presuda od kojih su 44 osuđujuće presude.

Pravosuđe

U 2007. godini imovinske kartice dostavilo je svih 1937 sudaca i 576 državnih odvjetnika.

Započelo se s uvođenjem e-Spis sustava (ICMS-a) koji će stvoriti pravnu sigurnost te osigurati potpunu transparentnost spisa kroz cijeli život predmeta. Projekt ICMS započeo je u siječnju 2007. godine na Općinskom sudu u Puli, Trgovačkom sudu u Splitu, Trgovačkom sudu u Zagrebu i Općinskom sudu u Zagrebu.

U suradnji USKOK-a i policije poduzeta je akcija „Gruntovec“ radi sumnje za primanje mita i korupciju na Zemljišno-knjižnom Odjelu Općinskog suda u Zagrebu i Zaprešiću.

Podizanje svijesti o štetnosti korupcije bilo je jedno od prioritarnih područja u 2007. godini pa su tako organizirani seminari „Antikorupcijske politike i preventivne mjere“ koje je Ministarstvo pravosuđa uspješno organiziralo s TAIEX uredom Europske komisije. Seminari su održani u Zagrebu, Opatiji, Osijeku, Splitu, Zadru i Dubrovniku. Sudionici su predstavnici nositelja mjera iz Nacionalnog programa, djelatnici policije i drugih državnih tijela, predstavnici lokalne uprave i samouprave, predstavnici nevladinih organizacija, sindikata i dr.

Politika i javna uprava

Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata stupio je na snagu 2. siječnja 2007. godine. Njime je određen gornji limit dobrovoljnih priloga (donacija) jednoj političkoj stranci od strane jedne fizičke odnosno pravne osobe u jednoj kalendarskoj godini. Zakon jasno definira visinu dobrovoljnog priloga (donacije) i regulira način davanja donacija. Zakonom se zabranjuju anonimne donacije, te primanje donacija od strane određenih pravnih osoba.

Imovinske kartice predalo je 1151 državnih dužnosnika.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa obradilo je 137 pritužbi o sukobu interesa na političkoj razini, a u 6 predmeta je utvrđen sukob interesa.

Lokalna samouprava

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji je donesen 5. listopada 2007. godine detaljno se propisuje postupak podnošenja ostavke od strane izabranog vijećnika na način da se onemogućava manipuliranje izbornih rezultata "prodajom" mandata kroz tzv. bianco ostavke.

U 2007. godini Vlada RH donijela je uredbu o osnivanju Akademije lokalne demokracije i osigurala prostor za rad Akademije. Akademija je započela sa radom te je započela provedba CARDS projekta o jačanju sposobnosti za upravnu decentralizaciju.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je donesen 5. listopada 2007. godine, uređuje se neposredan izbor gradonačelnika, načelnika i župana.

Državna uprava i javne službe

Doneseni su podzakonski propisi koji uređuju postupak zapošljavanja reguliran Zakonom o državnim službenicima. Zakonom se određuju objektivna mjerila za zapošljavanje i ocjenu rezultata rada.

U skladu sa donesenim Etičkim kodeksom državnih službenika, Odjelu za etiku pri Središnjem državnom uredu za upravu podnesena je jedna prijava za 2 djelatnika u Ministarstvu financija. Predstavnici Odjela sudjeluju u provođenju tečaja „Suzbijanje korupcije-osnovni tečaj“ u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika.

U vezi s pravom na pristup informacijama zaprimljeno je 4420 zahtjeva, od toga 58 pritužbi. 80 posto javnih tijela objavilo je informacije kojima javnost ima pravo pristupa.

Ministarstvo unutarnjih poslova

U sklopu Uprave kriminalističke policije, Odjela gospodarskog kriminaliteta, osnovan je i ekipiran Odsjek za borbu protiv korupcije. Odsjek je, u tijesnoj suradnji s USKOK-om i drugim tijelima nadležnim za borbu protiv korupcije, sudjelovao u akciji „Maestro“, te zajedno s USKOK-om radi na izvidima kaznenih djela u drugih desetak predmeta gospodarskog kriminala, uključujući i izvide kaznenih djela po članku 180 ZKP-a.

Izvidi kaznenih djela provode se kontinuirano i u uskoj koordinaciji s USKOK-om, odnosno nadležnim državnim odvjetništvom, uključujući i posebne izvide kaznenih djela iz članka 180. Zakona o kaznenom postupku. Rezultat koordiniranog postupanja su i nedavno poduzete uspješne akcije s kojima je upoznata i hrvatska javnost.

Predstavnici Ministarstva sudjelovali su na seminarima o antikorupcijskim programima i mjerama prevencije kao i na tečaju „Suzbijanje korupcije-osnovni tečaj“ koji je održan u organizaciji Središnjeg državnog ureda za upravu, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika.

27. studenog 2007. godine predstavnici Ministarstva su potpisali *Twinning light* ugovor za PPF (Phare) 2005 projekt „Unapređenje sustava Ministarstva unutarnjih poslova u borbi protiv korupcije“. Osim Delegacije Europske komisije, u svojstvu *twinning* partnera potpisnik je HAUS; Državni institut za javnu upravu Republike Finske. Predviđeni budžet projekta je EUR 150.000,00, a trajanje projekta je 6 mjeseci. Aktivnosti na provedbi su započele 14. siječnja 2008. godine.

Opći cilj projekta je poboljšanje provedbe zakona kroz povećanje sposobnosti Ministarstva u borbi protiv korupcije i u provedbi Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006. – 2008. Važno je istaknuti da se povećanje sposobnosti odnosi na suzbijanje svih oblika korupcije (unutarnje i vanjske korupcije) za borbu protiv kojih je Ministarstvo zaduženo, kao i najčešćih oblika koruptivnog ponašanja.

Aktivnosti projekta polaze od već razvijenih sposobnosti koje Ministarstvo ima kroz liniju rada suzbijanja gospodarskog kriminaliteta i korupcije te unutarnje kontrole. U provedbi aktivnosti izobrazbe uključeni su suci i državni odvjetnici.

Javna nabava

3. listopada 2007. godine donesen je Zakon o javnoj nabavi kojim je ostvarena potpuna usklađenost sa standardima EU. Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine (osim određenih odredbi koje stupaju na snagu na dan prijama RH u EU), a Zakonom se normira e-nabava, e-natječaj, e-dražbe, potpuno javno otvaranje svih ponuda i potpuna informatička potpora.

Ministarstvo financija

Donesen je Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru koji se primjenjuje od 4. siječnja 2007. godine, a kojim se propisuje obveza uspostave i razvoja financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije. Obuku za unutarnje revizore je prošlo 174 kandidata.

Državni ured za reviziju

Državni ured za reviziju je proveo reviziju 308 jedinica lokalne samouprave. Sve obavijesti o reviziji prosljeđene su Državnom odvjetništvu i Središnjem državnom uredu za upravu. Hrvatski sabor je prihvatio godišnje izvješće o reviziji u travnju 2007. godine.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

U 2007. godini HPF (Hrvatski fond za privatizaciju) izradio je analizu državnog portfelja i plan nastavka privatizacije. U ožujku 2007. godine Hrvatska gospodarska komora je pristupila UN-ovoj inicijativi Global Compact. Potpisivanjem sporazuma preuzeta je obveza da će tvrtke u svoje poslovanje ugraditi 10 propisanih principa za odgovorno poslovanje te da će putem njihove praktične primjene pružati primjer drugima. Principi Global Compact-a vežu se uz pitanja ljudskih prava, prava radnika, zaštite okoliša te borbe protiv korupcije.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Ured sudjeluje u nekoliko projekata među kojima istaknuto mjesto zauzimaju e-Hrvatska, e-javna nabava, e-zdravstvo, e-portal, „Hitrorez“ (projekt namijenjen građanima poduzetnicima, ali i inozemnim ulagačima i usmjeren ka povećanju njihove konkurentnosti smanjenjem i uklanjanjem administrativnih barijera).

Posebna jedinica za HITROREZ je pregledala 2683 propisa, preporučila hrvatskoj Vladi ukidanje 425 propisa te pojednostavljenje 374 propisa, a tijela državne uprave su preuzela obvezu provedbe preporuka HITROREZ-a u šestomjesečnom roku, odnosno od rujna 2007. do veljače 2008. godine.

Znanost, obrazovanje i šport

U 2007. godini nastavljeno je provođenje anonimnih nacionalnih ispita, kao i sprječavanje sukoba interesa pri odabiru udžbenika te transparentnost javnog financiranja sportskih tijela.

Radi obveze uvrštavanja mjera antikorupcijskog programa, kao sastavnog dijela, u planove i programe rada 27. rujna 2007. godine dostavljena je obavijest o Nacionalnom programu

suzbijanja korupcije 2006-2008. godine svim dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama, uredima državne uprave u županijama i Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport u Zagrebu te Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Sadržaji vezani za suzbijanje korupcije uključeni su i u stručno usavršavanje odgojitelja/ica, učitelja/ica, nastavnika/ica, stručnih suradnika/ica te ravnatelja/ica.

Zdravstvo

Liste čekanja koje su postupno uvođene tijekom 2007. godine nalaze se na internet stranici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi jednako kao i na internet stranicama bolnica. Tijekom 2007. godine je dovršena informatizacija primarne zdravstvene zaštite.

Ured za udruge

U okviru rada Ureda za udruge provode se stalne kampanje za podizanje svijesti o suzbijanju korupcije. Od 5. prosinca 2006. godine u suradnji sa Ministarstvom pravosuđa organiziraju se okrugli stolovi na temu „Djelovanje organizacija civilnog društva u antikorupcijskom programu“.

18. i 19. siječnja 2007. godine održana je konferencija „Dani udruge 2007.“ i okrugli stol na temu „Uloga organizacija civilnog društva u suzbijanju korupcije“.

Od 13. do 15. lipnja 2007. godine u Zagrebu održana je radionica „Civilno društvo: radovi u tijeku“ na kojoj se raspravljalo i na temu korupcije.

12. listopada 2007. održano je stručno savjetovanje o reviziji mjera Nacionalnog programa suzbijanja korupcije uz sudjelovanje predstavnika Ministarstva pravosuđa, USKOK-a, Savjeta za razvoj civilnog društva, te predstavnika udruge koje se bave problematikom suzbijanja korupcije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pravosuđe

- U 2008. godini planira se donijeti revidirani Nacionalni program za borbu protiv korupcije i s njime povezani akcijski planovi
- MP će raditi na uspostavljanju učinkovitog institucionalnog mehanizma međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije
- Poduzet će se mjere na planu povećanja učinkovitosti zakonodavstva koje se odnosi na financiranje političkih stranaka, posebice predizborne kampanje, kao što su praćenje i sankcioniranje kršenja zakona te učinkovito provođenje u praksi i podnošenje izvješća ministarstva financija i državnog ureda za reviziju o izvršenom nadzoru političkih stranaka
- Uvest će se mjere za sprečavanje sukoba interesa, kako bi se postojeći zakonodavni okvir unaprijedio:
- izmijenit će se Zakon o sprečavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti s ciljem uvođenja učinkovitijih sankcija, te će se osnažiti nadzorna uloga Povjerenstva za sprečavanje sukoba interesa.
- izradit će se upute o jasnijem određivanju imovine koja će se trebati prijaviti.

- izradit će se pisane smjernice o tumačenju zabrana za osobe koje potpadaju pod kategoriju Zakona o sprečavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti.
- Edukacija o primjeni usvojenih etičkih kodeksa zbog podizanja svijesti o važnosti osobnog integriteta
- Nastavak organiziranja TAIEX seminara u cilju podizanja svijesti o negativnom utjecaju korupcije na svim razinama
- Pospješivanje suradnje s nevladinim organizacijama
- Uspostava internet stranice o antikorupciji
- Izrada godišnjeg istraživanja o razini korupcije

Aktivnosti MUP-a

- Implementacija Antikorupcijskog TWL projekta „Unaprjeđenje sustava Ministarstva unutarnjih poslova u borbi protiv korupcije“
- U okviru projekta PHARE 2005 „Jačanje upravljanja ljudskim resursima, sustava obrazovanja i obuke MUP - a, Policijske akademije“ planira se poduzimanje sljedećih mjera:

u okviru komponente I *Upravljanje ljudskim resursima* planira se:

- jačanje sustava upravljanja ljudskim resursima,
- nadogradnja sustava razvoja karijere,
- razvijanje novog sustava praćenja i ocjenjivanja kadrova te
- analiza informatičke podrške za praćenje ljudskih resursa - priprema tehničkih specifikacija;

u okviru komponente II *Policijsko obrazovanje* planira se:

- razvijanje strategije za policijsko obrazovanje,
- razvijanje novih obrazovnih programa,
- uspostavljanje sustava kontrole kvalitete te
- opremanje suvremenom nastavnom opremom i pomagalicama.

Aktivnosti DORH-a

- Na temelju proširene sistematizacije radnih mjesta u USKOK-u će se tijekom 2008. godine zaposliti još četiri zamjenika ravnatelja i tri stručna savjetnika
- Kadrovsko popunjavanje USKOK-a
- Fokusiranje USKOK-a na procesuiranje korupcije na višim razinama uz zajednički rad na otkrivanju takvih kaznenih djela
- Provođenje imovinskih istraga u cilju oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelima
- Sudjelovanje u izradi novog Zakona o kaznenom postupku
- Zaključenje Sporazuma o razumijevanju između USKOK-a i Ravnateljstva policije MUP-a RH te između USKOK-a i Državnog ureda za reviziju
- Uspostavljanje jasne koncepcije obuke tužitelja USKOK-a u okviru Pravosudne Akademije

- Izrada analize uporabe tri ključna procesnopravna instrumenta u borbi protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije na visokoj razini u predmetima USKOK-a: a) posebnih izvidnih mjera, b) institucije pokajnika i njegove zaštite u i izvan kaznenog postupka, te c) identificiranja, zamrzavanja i oduzimanja imovine stečene kaznenim djelom. Također, predviđa se izrada eventualnih prijedloga zakonskih, institucionalnih i operativnih poboljšanja
- Izrada internih protokola za korištenje informatičkim sustavom USKOK-a
- Provođenje istraživanja o stvarnom stanju korupcije u Republici Hrvatskoj u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu
- Nastavak preventivnog djelovanja u suradnji s nevladinim organizacijama koje se bave borbom protiv korupcije i provođenje informativne kampanje o štetnosti korupcije
- Provođenje kontinuirane edukacije carinskih službenika od strane USKOK-a u suradnji s Ministarstvom financija, Carinskom upravom, Carinskim centrom za obuku na temu „Borba protiv korupcije“
- Sudjelovanje u osmišljavanju i provođenju naprednih tečajeva Središnjeg državnog ureda za upravu za državne službenike o temi suzbijanja korupcije
- Izrada web stranice na engleskom jeziku

Središnji državni ured za e-Hrvatsku

- Provedba svih preporuka HITROREZ-a od strane tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima do veljače 2008. godine.

Ured za udruge

- Primjena, informiranje te obrazovanje o Kodeksu pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarenje financijske potpore programima i projektima udruga iz državnog proračuna kojima se jamči transparentnost postupka dodjela financijskih potpora udrugama od strane tijela državne uprave i djelovanja samih organizacija civilnoga društva koje primaju financijsku potporu iz sredstava državnog proračuna te izbjegavanje sukoba interesa u postupku dodjele potpora;
- Informiranje javnosti o Kodeksu pozitivne prakse o savjetovanju Vlade i organizacija civilnoga društva u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa (u izradi), kojim se jamči veća transparentnost rada javne uprave te pravo sudjelovanja javnosti i civilnoga društva u oblikovanja javnih politika;
- Poticati rad nevladinih udruga i organizacija civilnoga društva koje se bave problemom korupcije i poticati njihovu suradnju s državnim tijelima, te organizirati okrugle stolove, druge forme i načine educiranja novinara i civilnog društva o problemu korupcije i načinima njenog otkrivanja.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

Pravosuđe

- Uspostavljanje kvalitetne i dostatne razine koordinacije i komunikacije svih tijela državne vlasti u postupcima prevencije, otkrivanja, procesuiranja i kažnjavanja korupcijskih kaznenih djela kao i suradnja u edukaciji
- Redovito godišnje istraživanje o razini korupcije
- Uspostavljanje kvalitetne baze podataka svih institucija nadležnih za borbu protiv korupcije

- Provođenje edukacije u svim segmentima društva, kao jednog od najvažnijih načina prevencije i suzbijanja korupcije

Aktivnosti DORH-a

- U 2009. godini planira se zaključivanje Sporazuma o razumijevanju i s drugim institucijama nadležnim za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala
- Povezivanje USKOK-ove baze podataka s bazama podataka drugih institucija nadležnih za borbu protiv korupcije
- U okviru IPA 2007 planira se unaprjeđenje međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije, posebice korupcije povezane s organiziranim kriminalom, podizanje svijesti o korupciji kao ozbiljnom kaznenom djelu, podizanje kvalitete prezentacije predmeta u postupku pred sudom i izgradnja kapaciteta USKOK za provođenje zajedničkih istraga i drugih oblika međunarodne suradnje u postupcima za koruptivna kaznena djela i kaznena djela organiziranog kriminala s međunarodnim elementom

1.2.2.1 REFORMA DRŽAVNE UPRAVE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Implementacija Zakona o državnim službenicima

Za provedbu Zakona o državnim službenicima, tijekom 2007. godine doneseni su preostali provedbeni propisi koji su u primjeni:

- Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o raspisivanju i provedbi javnog natječaja i internog oglasa u državnoj službi (NN 8/07) kojom se pojednostavljuje i ubrzava postupak provedbe javnog natječaja, te se omogućava državnim tijelima da sadržaj testiranja prilagode potrebama radnog mjesta te tako temeljem provedenog testiranja izaberu kandidate koji najbolje odgovaraju zahtjevima radnog mjesta koje se popunjava.

- Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe državnih službenika (NN 10/07)

- Uredba o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi (NN 77/07);

- Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 77/07)

- Pravilnik o jedinstvenim standardima i mjerilima za određivanje naziva i opisa radnih mjesta u državnoj službi. (NN 116/07).

Donošenje Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta i plaćama namještenika, planira se u paketu, zajedno sa Zakonom o plaćama državnih službenika. Nacrt Prijedloga Zakona o plaćama državnih službenika je izrađen i upućen u proceduru Vladi Republike Hrvatske. Međutim, zbog potrebe provođenja detaljne procjene učinka na proračun i izrade fiskalnog učinka, kao i zbog prijevremenog raspuštanja Hrvatskog sabora, donošenje ovog zakona odgađa se za 2008. godinu.

Depolitizacija državne službe

Radi uspostave zakonskog okvira za depolitizaciju državne službe i usklađivanja sa Zakonom o državnim službenicima, u prosincu 2006. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika (NN 141/06) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (NN 141/06).

U veljači 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku primopredaje vlasti (NN 17/07), kojim je, sukladno odredbama o depolitizaciji u Zakonu o državnim službenicima, smanjen broj položaja za koje postoji obveza stavljanja mandata na raspolaganje u postupku prijenosa vlasti. Zakon također uređuje pitanje primopredaje izvršnih ovlasti na lokalnom nivou te utvrđuje sankcije za postupanja suprotna Zakonu.

U srpnju 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu državne uprave (NN 79/07) radi usklađivanja sa Zakonom o državnim službenicima u pogledu depolitiziranih funkcija, a njegovim donošenjem u potpunosti je uspostavljen zakonski okvir za provedbu depolitizacije u državnoj službi. Također, ovom izmjenom Zakona dopunjena je i odredba o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, na način da se osigurava njihova razmjerna zastupljenost prema udjelu u broju stanovništva. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u središnjim tijelima državne uprave razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske, a u uredima državne uprave u jedinicama područje (regionalne) samouprave, razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu jedinice područne (regionalne) samouprave.

Upravljanje ljudskim resursima

Središnji državni ured za upravu utvrdio je Plan prijama u državnu službu za 2007. godinu za sva tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade RH. U Planu se navodi obaveza tijela državne uprave da se pri zapošljavanju djelatnika pridržavaju odredbi Ustavnog Zakona o pravima nacionalnih manjina koje se odnose na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi. U svibnju 2007. godine utvrđen je Ispravak Plana prijama. U listopadu su pripremljene Izmjene i dopune Plana prijama za 2007. godinu. Prilikom popunjavanja radnih mjesta, tijela državne uprave dužna su voditi računa o zapošljavanju osoba s invaliditetom, sukladno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom te u tu svrhu odrediti primjerena radna mjesta i uvjete rada.

U suradnji s Misijom OESS-a u Hrvatskoj, Središnji državni ured za upravu održao je Okrugli stol u svibnju 2007. godine na temu Plana prijama i zapošljavanja nacionalnih manjina u državnoj upravi.

Tijekom 2007. godine provedena je daljnja izobrazba analitičara opisa posla u državnoj upravi, te ih do listopada ima 122. Izobrazba se provodi u cilju priprema za usklađivanje pravilnika o unutarnjem redu s odredbama propisa o klasifikaciji radnih mjesta.

Početak 2007. godine proveden je pilot projekt procjene potreba izobrazbe unutar Središnjeg državnog ureda za upravu, u kojem je sudjelovalo 88,3% svih službenika SDUU. Izrađeno je izvješće koje uključuje analizu potreba izobrazbe prema stručnoj spremi, kategoriji radnog mjesta i odjelima, te daje preporuke vezane za prioritarna područja izobrazbe i dopunu metodologije za 2008. godinu.

Temeljem pilot projekta, od ožujka do svibnja provedena je sveobuhvatna procjena potreba izobrazbe u svim državnim tijelima te su prikupljeni podaci o planiranim programima izobrazbe za državne službenike u 2008. godini. Rezultati procjene potreba svjedoče o iznimno velikom interesu i potrebi za izobrazbom te potvrđuju da su prioritarna područja izobrazbe informatičke, jezične i komunikacijske vještine (uključujući timski rad, etiku te

program za rukovodeće službenike), kao i usavršavanje u području upravnog postupka i uredskog poslovanja. Ključni izazov je izgradnja kapaciteta za provedbu programa izobrazbe na središnjoj i regionalnoj razini.

U suradnji s projektom CARDS 2003 „Potpora reformi javne uprave i državne službe“, održane su radionice na teme vezane uz upravljanje i razvoj ljudskih potencijala: Ocjenjivanje rada i učinka (2 dana), Zapošljavanje (2 dana), Procjena potrebe za izobrazbom (2 dana), Izgradnja tima (2 dana), Upravljanje i razvoj ljudskih potencijala – osnove (1 dan). Razvijeni su programi i upute za trenere, treneri su osposobljeni, a radionice se od ožujka 2007. provode u okviru Programa izobrazbe u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje državnih službenika.

Jačanje administrativnih kapaciteta u borbi protiv korupcije

U veljači 2007. godine započeo je s radom Odjel za etiku, koji je u prosincu 2006. godine ustrojen u Središnjem državnom uredu za upravu. U Odjelu za etiku predviđeno je 10 državnih službenika i namještenika. Početkom 2007. godine imenovan je načelnik Odjela i na radna mjesta stručni suradnik-raspoređena su dva djelatnika, na radno mjesto viši stručni savjetnik - jedan djelatnik i na radno mjesto viši stručni referent - jedan djelatnik.

U Odjelu za etiku izrađen je program etičke edukacije državnih službenika. Program je prezentiran 26. travnja 2007. godine, 1. lipnja 2007. godine i 13. lipnja 2007. godine u sklopu održavanja osnovnog tečaja „Suzbijanje korupcije“ u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje službenika.

U Odjelu za etiku uveden je otvoreni telefon na koji se mogu prijavljivati slučajevi neetičkog postupanja i mogućeg koruptivnog ponašanja državnih službenika. U tijeku su tehničke pripreme za aktiviranje otvorenog telefona (uvođenje tonskog snimanja telefonskih poziva i informiranje javnosti o otvorenom telefonu).

Kodeks pozitivne prakse

U veljači 2007. godine, temeljem Zakona o Udrugama (NN 88/01 i 11/02), Hrvatski sabor donio je Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (NN 16/07).

Kodeks uređuje osnovne standarde i načela postupanja tijela državne uprave i ureda Vlade Republike Hrvatske u postupku odobravanja financijske potpore iz sredstava državnoga proračuna udrugama za provedbu njihovih programa i projekata.

Tijela državne uprave, uredi Vlade Republike Hrvatske te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi učinkovitog korištenja raspoloživih resursa u društvu i racionalnog i transparentnog korištenja sredstava iz državnoga proračuna, prilikom dodjele sredstava udrugama za provedbu projekata i programa, postupaju prema odredbama Kodeksa.

Pojednostavljenje administrativnog postupanja i modernizacija općeg upravnog postupka

U provedbi projekta „Hitrorez“, Vlada je krajem lipnja 2007. godine donijela Zaključak kojim se prihvaćaju preporuke Posebne jedinice za Hitrorez i zadužila je tijela državne uprave da izrade šestomjesečni plan provedbe preporuka. Navedene Preporuke posebne jedinice za

„Hitrorez“ rezultat su sveobuhvatnog preispitivanja važećih propisa od strane nadležnih tijela državne uprave uz suradnju gospodarstvenika i vodećih stručnjaka u području normative i gospodarstva, čime je osigurana visoka razina objektivnosti u preispitivanju propisa.

U srpnju 2007.g. Vlada donijela je Uredbu o osnivanju Ureda za koordinaciju sustava procjene učinka propisa, prema kojoj Posebna jedinica za „Hitrorez“ nastavlja s radom kao Odjel za analizu i nadzor provedbe „Hitroreza“ u Uredu, preuzima sve poslove Posebne jedinice za „Hitrorez“ do njihova završetka, te nastavlja s poslovima analize i nadzora provedbe mjera „Hitroreza“.

U siječnju 2007. godine Vlada je donijela Smjernice za izradu novog Zakona o općem upravnom postupku. Izrada Zakona je u tijeku, u okviru projekta CARDS 2003 „Potpora reformi javne uprave i državne službe“ komponenta II „Reforma općeg upravnog postupka“. Upućivanje prijedloga Zakona u proceduru donošenja planira se u 2008. godini.

CARDS 2003 „Jačanje kapaciteta upravne decentralizacije“

U okviru projekta CARDS 2003. „Jačanje sposobnosti za upravnu decentralizaciju“ provedeno je ispitivanje obrazovnih potreba u lokalnoj samoupravi – intervjui su provedeni u 155 jedinica (u svim županijama, u 55 gradova i u 79 općina). Obrađeni su rezultati za procjenu potreba za izobrazbom, te je izrađen preliminarni nacrt Nacionalne strategije edukacije u lokalnoj samoupravi, koji sadrži i prijedlog obrazovanog programa, a izrada konačnog teksta prijedloga strategije je u tijeku.

U okviru istog projekta, projektni tim u suradnji sa svim resornim ministarstvima, nakon održanih brojnih konzultacija i okruglih stolova sa Zajednicom županija i Savezom gradova, izradio je Nacrt Strategije decentralizacije. Koalicijskim sporazumom predviđeno je donošenje Strategije decentralizacije u roku 6 mjeseci od dana konstituiranja Vlade Republike Hrvatske.

Darovnica Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju (SIDA)

Uz potporu Svjetske banke i Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju (SIDA), tijekom 2007. godine dovršeni su postupci nabave za odabir konzultanata za savjetodavne usluge za provođenje slijedećih projekata:

- provođenje funkcionalne revizije u deset središnjih tijela državne uprave i njihovim podređenim agencijama i u pet ureda državne uprave u županijama te pomoć u restrukturiranju tijela državne uprave i agencija na temelju rezultata funkcionalne revizije;
- procjenu sustava plaća i naknada u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i preporuke za reformu sustava;
- provođenje analize Nacrta Zakona o plaćama državnih službenika i sustava naknada, te procjenu plaća i sustava naknada u javnim službama.

U tijeku su pripreme za provođenje projekta analize Nacrta Zakona o plaćama državnih službenika i sustava naknada. Izrađen je opis poslova radnih mjesta u državnoj upravi koji je odobren od strane Svjetske banke i pristupiti će se postupku javne nabave za odabir konzultanata za provođenje projekta.

Strateški okvir za reformu državne uprave

Strategija reforme državne uprave, upućena je Vladi Republike Hrvatske 04. listopada 2007. godine. Vlada nije donosila Strategiju na kraju mandata, već će biti donesena na početku mandata Vlade. Koalicijskim sporazumom predviđeno je usvajanje Strategije u roku 3 mjeseca od dana konstituiranja Vlade Republike Hrvatske.

Edukacija državnih službenika

Usvajanjem Strategije stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika za srednjoročno razdoblje od 2004.-2009. godine koju je donijela Vlada u listopadu 2004. godine, zatim Zakona o državnim službenicima (NN 92/05, 142/06 i 77/07) i Uredbe o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe državnih službenika (NN 10/07), postavljeni su temelji novog sustava izobrazbe državnih službenika u Republici Hrvatskoj, usmjerene ka poboljšanju njihove neovisnosti, stručnosti, učinkovitosti, horizontalne i vertikalne mobilnosti i motivacije, a radi povećanja uspješnosti i fleksibilnosti državne uprave u cjelini.

Zakon o državnim službenicima obvezuje državne službenike na sudjelovanje u programima izobrazbe, čime se ističe neophodnost trajnog usavršavanja službenika za uspješno obavljanje poslova u državnoj službi. Prema Strategiji stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika, troškovi izobrazbe pokrivaju se iz državnog proračuna. Na temelju godišnjeg Plana stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika, Vlada bi trebala osigurati najmanje 3% iznosa sveukupnih davanja za plaće državnih službenika za izobrazbu državnih službenika.

U siječnju 2007. godine, Vlada je donijela Uredbu o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe državnih službenika (NN 10/07), a u veljači Odluku o davanju suglasnosti na Plan općih programa izobrazbe državnih službenika u 2007. godini, kao i Odluku o naknadama za rad na izobrazbi državnih službenika, čime je zaokružen pravni okvir potreban za početak sustavne provedbe izobrazbe državnih službenika.

Početak ožujka 2007. godine u Centru je, nakon provedenih javnih natječaja, popunjeno svih trinaest sistematiziranih radnih mjesta temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za upravu, sukladno preporukama stručnjaka s projekta CARDS 2001 Reforma javne uprave.

Tako se, po ispunjenju normativnih i drugih pretpostavki, počeo implementirati postupni prijelaz s postojećeg na novi sustav - sustav organiziranih horizontalnih programa izobrazbe državnih službenika u Republici Hrvatskoj, a Centar je postao potpuno operativan.

Temeljem planiranih aktivnosti Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika za 2007. godinu, Vlada je osigurala u državnom proračunu sredstva u iznosu od 2 milijuna kuna namijenjenih Središnjem državnom uredu za upravu za 2007. godinu. Centar je pripremio niz programa izobrazbe namijenjenih državnim službenicima za proljetni i jesenski semestar.

U prvoj polovici 2007. godine, u organizaciji Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje razvijeno je 50 programa izobrazbe u 6 kategorija: 1) Uvodni programi za nove državne službenike (3 razvijena programa i još 2 u razvoju do kraja godine); 2) Specijalizirani programi za posebne skupine državnih službenika (izborni sustav RH, uvod u javne politike, suzbijanje korupcije, opći upravni postupak, javne nabave i dr. - 18 razvijenih programa i 6 u razvoju); 3) Programi osobnog usavršavanja (npr. vještine pregovaranja, organizacija i vođenje sastanaka, prezentacijske vještine, jezici, informatičke tehnologije i dr. - 22 razvijenih programa i 5 u razvoju); 4) Program izobrazbe rukovodećih državnih službenika (ovaj program razvija se uz bilateralnu pomoć Kraljevine Danske, predloženo trajanje je 34 dana, a sadržavao bi 7 modula izobrazbe); 5) Program karijernog napredovanja državnih službenika (ovaj program razvija se uz bilateralnu pomoć Kraljevine Danske, predloženo trajanje je 31 dan, a sadržavao bi 6 modula izobrazbe); 6) Ostali programi (npr. trening

trenera, stipendije i dr.). U navedenom razdoblju organizirano je i održano 110 aktivnosti izobrazbe (predavanja, seminara, tečajeva, radionica i sl.) koje je pohađalo oko 4.000 polaznika. U drugoj polovici godine održana su 64 programa izobrazbe za više od 3.000 državnih službenika.

Radi realizacije navedenih planova Centar je izradio i Kataloge programa izobrazbe državnih službenika za proljetni i jesenski semestar. Katalogi su distribuirani svim tijelima državne vlasti, a sve su informacije dostupne i na web stranicama Središnjeg državnog ureda za upravu (www.uprava.hr), gdje se mogu pronaći i obrasci Prijavnice za pohađanje programa izobrazbe.

Za provedbu općih programa izobrazbe i drugih vlastitih aktivnosti, Centar je u ovom razdoblju angažirao oko 120 predavača i trenera, većinom državnih službenika. Kako je strateški zadatak Centra osposobiti što više kvalitetnih trenera, trening za trenere u 2007. godini pohađalo je i uspješno završilo oko 100 državnih službenika.

Na području izobrazbe državnih službenika koji bi građanima trebali pružati usluge primjenom novih tehnologija, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika je u posebno ovlaštenim ECDL (European Computer Driving License - međunarodno priznata potvrda informatičke pismenosti) centrima organizirao trening trenera koji je završilo 11 državnih službenika, od kojih je 5 ovlašteno za provođenje ECDL ispita. Potpisom ugovora od 8. svibnja 2007. godine sa Hrvatskim informatičkim zborom, nacionalnim nositeljem ECDL licence, Centar je i službeno akreditiran kao ECDL testni centar.

Istovremeno, Središnji državni ured za upravu putem voditelja Centra, koji je i predstavnik RH u Upravnom odboru Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA – www.respaweb.eu), sudjeluje u svim aktivnostima ove institucije i koordinira hrvatske polaznike ReSPA-inih aktivnosti. Posebno je za istaknuti da je ReSPA ove godine bila suorganizator šeste Dubrovačke diplomatske ljetne škole (DDSS) od 2. do 10. lipnja o. g. u Dubrovniku pod nazivom „Economic Diplomacy in South East Europe- Impact of EU Negotiations“, zajedno sa Diplomatskom akademijom Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH, Središnjim državnim uredom za upravu (Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika) te Ministarstvom vanjskih poslova Kraljevine Danske. Na DDSS-u je sudjelovalo 23 polaznika iz šest zemalja JI Europe, te jedna polaznica iz Moldove, u okviru programa razvojne pomoći RH. Predavači na DDSS-u bili su istaknuti domaći i strani diplomati i stručnjaci iz diplomatskog, sveučilišnog i gospodarskog okruženja. Tijekom sedam dana raspravljalo se o regionalnoj gospodarskoj suradnji s obzirom na trend regionalizacije u globaliziranom svijetu i u EU, poticanju stranog ulaganja u JI Europi, o CEFTA-i te o ekonomskoj diplomaciji općenito. Tijekom seminara sudionici su imali prilike aktivno sudjelovati na radionicama izmjenjujući na taj način iskustva iz spomenutih područja vezanih uz svoje zemlje te institucije iz kojih dolaze. Potrebno je posebno istaknuti da je ovo jedina ovogodišnja aktivnost ReSPA-e koja je izvorno aktivnost jedne od stranaka Protokola o suradnji na uspostavi Regionalne škole za javnu upravu, zaključenog u Bruxellesu, 2. svibnja 2006. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Izmjena Zakona o ustanovama prema relevantnoj pravnoj stečevini;
- Donošenje i prilagodba odgovarajućeg izbornog zakonodavstva potrebnog za preuzimanje pravne stečevine u području ostvarivanja prava na glasovanje i kandidiranje u Europski parlament te na općinskim izborima za građane Unije s prebivalištem u državi članici (Republici Hrvatskoj) čiji nisu državljani;
- Donošenje Zakona o plaćama državnih službenika;
- Donošenje Zakona općem upravnom postupku;

- Donošenje Zakona o radnim odnosima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi);
- Donošenje izmjena Zakona o upravnoj inspekciji;
- donošenje nove Uredbe o uredskom poslovanju (prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave);
- Nastavak provedbe procjene sustava plaća i naknada u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i preporuke za reformu sustava;
- Provođenje funkcionalne revizije u deset središnjih tijela državne uprave i njihovim podređenim agencijama i u pet ureda državne uprave u županijama, te pružanje pomoći u restrukturiranju tijela državne uprave i agencija na temelju rezultata funkcionalne revizije;
- Provođenje analize Nacrta Zakona o plaćama državnih službenika i sustava naknada;
- jačanje administrativnih kapaciteta u borbi protiv korupcije:
 - popunjavanje radnih mjesta u Odjelu za etiku do broja predviđenog Uredbom o unutarnjem ustrojstvu
 - određivanje po jednog službenika -povjerenika za etiku- u svim državnim tijelima, koji će surađivati s Odjelom za etiku;
- kontinuirano provođenje izobrazbe državnih službenika o borbi protiv korupcije
- Nastavak provedbe Odluke i Uredbe Vlade RH o uspostavi centraliziranog sustava upravljanja ljudskim potencijalima;
- Provedba analize opisa posla radnih mjesta u tijelima državne uprave u skladu s Uredbom o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi i Pravilnikom o jedinstvenim standardima i mjerilima za određivanje naziva i opisa radnih mjesta u državnoj službi;
- Revizija procjene potreba izobrazbe u tijelima državne uprave;
- Daljnja provedba izobrazbe rukovodećih službenika za primjenu odredaba Zakona o državnim službenicima i Pravilnika o sadržaju posebnog izvještaja o ocjeni rada i učinkovitosti državnih službenika;
- Provedba izobrazbe službenika zaposlenih u ustrojstvenim jedinicama za upravljanje ljudskim potencijalima za provedbu novog sustava klasifikacije;
- Donošenje Plana prijama u državnu službu za 2008. godinu i priprema Plana prijama u državnu službu za 2009. godinu;
- Donošenje Plana izobrazbe državnih službenika za 2008.godinu;
- Izrada općeg godišnjeg provedbenog plana izobrazbe;
- Kontinuirano provođenje edukacije državnih službenika prema programima izobrazbe kroz Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika;
- Kontinuirano usavršavanje lokalnih i regionalnih službenika kroz Akademiju lokalne demokracije;
- Donošenje Strategije reforme državne uprave;
- Provedbe administrativne decentralizacije poslova državne uprave;
- Donošenje Strategije decentralizacije;
- Primjena, informiranje te provedba izobrazbe službenika državne uprave i službenika jedinica lokalne (regionalne) samouprave o Kodeksu pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarenje financijske potpore programima i projektima udruga, kao i o

Kodeksu pozitivne prakse o savjetovanju Vlade i organizacija civilnoga društva u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa (u izradi).

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Implementacija Zakona o upravnoj inspekciji i provođenje temeljitog inspekcijskog nadzora u svim tijelima državne uprave;
- Donošenje srednjoročnog plan zapošljavanja u državnoj upravi za razdoblje od dvije godine;
- Restrukturiranje tijela državne uprave i agencija na temelju rezultata funkcionalnih revizija;
- Donošenje strategije upravljanja i razvoja ljudskih potencijala u državnoj upravi.

1.3. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA

1.3.1. Građanska, politička, gospodarska i socijalna prava

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ministarstvo pravosuđa je u 2007. godini uputilo u zakonodavnu proceduru Konačni prijedlog Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć, no budući da Konačni prijedlog Zakona nije usvojen u Hrvatskom saboru Ministarstvo pravosuđa će formirati novu radnu skupinu za izradu nacrtu Zakona. Upućivanje u Vladinu proceduru planira se za I. kvartal 2008. godine.

Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava 2008. – 2011. (NN 119/07), usvojen je 2. studenog 2007. godine.

Politika suzbijanja svih oblika diskriminacije

Tijekom 2007. formirana je posebna Radna skupina za izradu posebnog antidiskriminacijskog zakona.

Vlada je u srpnju 2007. godine usvojila VI., VII. i VIII. periodično izvješće o primjeni Konvencije Ujedinjenih naroda o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije za razdoblje od 2001. do 2006. godine.

U okviru Programa Zajednice PROGRESS Ured za ljudska prava zadužen je kao nositelj za područje nediskriminacije i različitosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Upućivanje u Vladinu proceduru **nacrta prijedloga Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć** planira se za I kvartal 2008. godine.
- U III i IV kvartalu 2008. planira se donošenje podzakonskih propisa radi uspostave organizacijskih pretpostavki za provedbu Zakona, te početak stvaranja tehničkih pretpostavki za primjenu Zakona. Planira se započinjanje javne kampanje radi informiranja javnosti o zakonskim rješenjima.
- Priprema natječajne dokumentacije za posebnu shemu bespovratnih sredstava za jačanje kapaciteta i uloge organizacija civilnoga društva na području praćenja provedbe

sveukupne antidiskriminacijske strategije unutar Jedinog pretprijetnog instrumenta pomoći IPA 2008. u nadležnosti Ureda za udruge za projekte sektora civilnoga društva.

- Bit će donesen Antidiskriminacijski zakon.

Unaprjeđenje zatvorskog sustava

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora (NN 76/07) stupio je na snagu 31. srpnja 2007. godine. U 2007. godini je izrađen nacrt Zakona o izvršavanju kaznenopravnih sankcija i mjera izrečenih maloljetnim počiniteljima kaznenih djela koji je pred upućivanjem u zakonodavnu proceduru.

Povećanje smještajnih kapaciteta u zatvorima i poboljšanje uvjeta smještaja

Zbog stalnog trenda povećanja broja zatvorenika, posebno u zatvorima i zatvorenim kaznionicama, adaptacijama i sanacijama smještajnih prostora kapacitet je povećan za dodatna 74 zatvorenika te je izrađena projektna dokumentacija i dobivena građevinska dozvola za izgradnju novog smještajnog objekta za 240 zatvorenika u kaznionici u Glini.

U 2007. godini je na temelju posebne odluke Vlade Republike Hrvatske dodatno zaposlen 171 službenik – izvršitelj u zatvorskom sustavu na onim radnim mjestima bez kojih je otežano svakodnevno izvršavanje poslova i ostvarivanje prava zatvorenika (pravosudna policija, tretmansko osoblje, medicinsko osoblje, strukovni učitelji i sl.).

U pripremi je projekt „Emocionalno dobro stanje i sagorijevanje na poslu zatvorskog osoblja“ u suradnji s Odsjekom za kriminologiju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu, odobren od Ministarstva znanosti, prosvjete i športa radi utvrđivanja razine stresa te redukcije stresa i pomoći zatvorskom osoblju, kao i program „APEX“ radi redukcije stresa kod osoblja, koji će provoditi udruga „Umijeće življenja“ u suradnji s Međunarodnim udruženjem za humane vrijednosti.

U kaznionicama i zatvorima, u skladu s utvrđenom strategijom Uprave za zatvorski sustav, provode se posebni programi za specifične skupine zatvorenika što je u izravnoj vezi s glavnom svrhom izvršavanja kazne zatvora – osposobljavanjem zatvorenika za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima:

Sklopljen je ugovor za pokretanje projekta s ciljem izrade programa za postupanje sa zatvorenima počiniteljima kaznenih djela s elementom nasilja u okviru nizozemske bilateralne pomoći MATRA PREACCESSION.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- U 2008. godini će biti donesen **Zakon o izvršavanju kaznenopravnih sankcija i mjera izrečenih maloljetnim počiniteljima kaznenih djela** te će niz provedbenih propisa biti usklađeno sa izmijenjenim i dopunjenim Zakonom o izvršavanju kazne zatvora. Donijet će se i izmjene i dopune Kaznenog zakona u vezi s ustrojavanjem probacije, kao i izmjene i dopune Zakona o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi i uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom u svezi s ustrojavanjem probacije.
- U 2008. godini će se nastaviti s **izgradnjom zatvorskog informatizacijskog sustava** (izgradnja mreže u svim kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima te njihovo

umrežavanje sa Središnjim uredom, implementacija matice zatvorenika u cijelom zatvorskom sustavu, nastavak izgradnje financijsko – računovodstvenih informatičkih programa i njihova implementacija u cijelom zatvorskom sustavu).

- U 2008. godini će se nastaviti s pripremama za izgradnju ili započeti s **izgradnjom novih objekata** za smještaj 240 zatvorenika u Kaznionici u Glini, 106 zatvorenika u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, 30 zatvorenika u Zatvoru u Zadru, te poduzeti prethodne radnje potrebne u cilju izgradnje novog smještajnog objekta za 300 zatvorenika (s posebnim odjelima za zatvorenice i maloljetnički zatvor) u Zatvoru u Zagrebu.
- Tijekom 2008. godine će se nastaviti s **edukacijom svih kategorija zatvorskog osoblja** u cilju podizanja razine stručne osposobljenosti za rad u zatvorskom sustavu a time i sigurnosti zatvorskog sustava; s provođenjem projekta „Emocionalno dobro stanje i sagorijevanje na poslu zatvorskog osoblja“ s ciljem smanjenja i redukcije stresa kod zatvorskog osoblja kao i s provođenjem programa „APEX“ kao antistresnog programa, te zaposliti novi ljudi sukladno dovođenju u funkciju novih kapaciteta za smještaj zatvorenika.
- Početak implementacije projekta s ciljem izrade programa za postupanje sa zatvorenicama počiniteljima kaznenih djela s elementom nasilja u okviru nizozemske bilateralne pomoći MATRA PREACCESSION u siječnju 2008. godine.
- U 2008. godini će se nastaviti s **provedbom posebnih programa za specifične skupine zatvorenika** (ovisnika o alkoholu, ovisnika o psihoaktivnim sredstvima, oboljelih od PTSP-a, oboljelih od HIV-a i AIDS-a, starih i invalidnih, mladih zatvorenika, žena, počinitelja kaznenog djela u prometu i dr). Nastavit će se i s izobrazbom zatvorenika sukladno Nacionalnom programu izobrazbe.
- **U sklopu projekta ustrojavanja probacije** potpomognutog Europskom unijom započet će se s implementacijom probacije kao pilot projekta u 3 županijska suda, raditi na izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa zapošljavanjem 6 službenika s VSS u Odjel izvršavanja zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi u Službi tretmana Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav, s radnim mjestom u 3 županijska suda, kao i izrada nacрта prijedloga Zakona o probaciji.
- Donošenje **Zakona o probaciji**.
- **Infrastruktura:** izgradnja i implementacija informatičkog programa za osoblje u cijelom zatvorskom sustavu, kao i nastavak izgradnje novih smještajnih kapaciteta za zatvorenike, te prilagodba i opremanje posebnih odjela za zatvorenike starije životne dobi i invalide.
- **Jačanje administrativnih sposobnosti – osoblje:** nastavak edukacije svih kategorija zatvorskog osoblja u cilju podizanja razine stručne osposobljenosti za rad u zatvorskom sustavu a time i sigurnosti zatvorskog sustava, provođenje programa smanjenja i redukcije stresa, novo zapošljavanje sukladno dovođenju u funkciju novih kapaciteta za smještaj zatvorenika (do 850 službenika i namještenika ukupno), zapošljavanje ukupno 70 probacijskih službenika (60 VSS, 10 SSS) nakon donošenja Zakona o probaciji i ustrojavanja Uprave za probaciju.
- **Zatvorenici:** nastavak provedbe posebnih programa za specifične skupine zatvorenika.

1.3.1.1.Sloboda udruživanja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U registru udruga Republike Hrvatske 12. listopada 2007. bilo je upisano 33 396 organizacija civilnoga društva.

U 2007. godini ostvaren je značajan napredak u jačanju pravnog, institucionalnog i financijskog okvira za suradnju između Vlade i organizacija civilnoga društva.

Sukladno Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva za razdoblje 2006.-2011. Vlada je u veljači 2007. godine usvojila Operativni plan provedbe Nacionalne strategije koji definira mjere i nositelje provedbe.

U kontekstu decentralizacije sustava financiranja organizacija civilnoga društva iz Državnog proračuna, kojom je dodjela potpora predana nadležnim ministarstvima i uredima Vlade, Sabor je 2. veljače 2007. godine usvojio Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga. Transparentnost postupka dodjele sredstava ostvarena je omogućavanjem uvida javnosti u pregled dodijeljenih sredstava, njegovim objavljivanjem i trajnom dostupnošću na internetskoj stranici Ureda za udruge.

Sukladno preporuci Europske komisije o općim načelima i minimalnim standardima u postupku savjetovanja, te Obavijesti EK COM 2002 (704), tekst Kodeksa pozitivne prakse o savjetovanju između Vlade i organizacija civilnoga društva u završnoj je fazi izrade.

Dva zakonska prijedloga su u završnoj fazi izrade: Zakon o zakladama i Pravilnik o organizacijama koje djeluju za opće dobro. Zakonom o zakladama želi se pojednostavniti proces registracije, uspostaviti transparentan registar zaklada, osigurati financijska i infrastrukturna potpora zakladama lokalnih zajednica, osigurati poticajni porezni uvjeti za djelovanje zaklada i poticajni okvir za učinkovito upravljanje imovinom onih zaklada koje djeluju za opće dobro, te stvoriti pretpostavke za razvoj korporacijske filantropije i zakladništva. Pravilnik o organizacijama koje djeluju za opće dobro donijet će novi model klasifikacije organizacija civilnoga društva s ciljem razlikovanja organizacija koje djeluju za opće dobro od organizacija osnovanih s ciljem podmirivanja potreba svojih članova. Definiranjem povlastica za djelatnosti od općeg dobra stimulirat će se filantropija i kultura davanja.

S ciljem promicanja snažnijeg uključivanja organizacija civilnoga društva u procese europskih integracija u ožujku 2007. godine održan je prvi sastanak Zajedničkog odbora civilnoga društva Europske unije i Hrvatske.

U 2007. godini znatno je uvećana potpora iz pretpristupnih fondova za sektor civilnog društva: osigurana su sredstva za jačanje kapaciteta civilnog društva i poticanje međusektorske suradnje u područjima demokratizacije i ljudskih prava, zaštite okoliša, socijalnih usluga, sudjelovanja mladih. U rujnu 2007. godine potpisan je Memorandum o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu „Europa za građane“. Zakon o potvrđivanju istoga donesen je 12. listopada 2007. (NN MU 11/07).

Nastavljena je provedba kampanji za podizanje svijesti o suzbijanju korupcije. U suradnji s Ministarstvom pravosuđa od 5. prosinca 2006. godine organiziraju se okrugli stolovi na temu djelovanje organizacija civilnog društva u antikorupcijskom programu. Konferencija Dani udruga 2007. održana je 18. i 19. siječnja 2007. godine, kada je održan i okrugli stol na temu Uloga organizacija civilnog društva u suzbijanju korupcije. Radionica „Civilno društvo: radovi u tijeku“ održana je 13.-15. lipnja 2007. godine u Zagrebu na kojoj se raspravljalo i o temi korupcije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Usvajanje Kodeksa pozitivne prakse o savjetovanju između Vlade i organizacija civilnoga društva.
- Usvajanje Zakona o zakladama.

- Usvajanje Pravilnika o organizacijama koje djeluju za opće dobro
- Revizija mjera koje se tiču uloge civilnog društva u provedbi Nacionalnog programa suzbijanja korupcije.
- Provedba ostalih mjera Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Daljnja provedba Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva sukladno pripadajućem Operativnom planu.

1.3.1.2. Pravo na informaciju

Zakonom o pravu na pristup informacijama (NN 172/03) u Republici Hrvatskoj uređeno je i ozakonjeno pravo na pristup informacijama od javnog značaja, odnosno dostupnost informacijama koje posjeduju, raspolazu ili nadziru tijela javne vlasti.

Zakonom je propisano da su tijela javne vlasti državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti.

Prema Zakonu Vlada Republike Hrvatske će svake godine do 31. siječnja u Narodnim novinama objaviti Popis tijela javne vlasti.

Zakonom je propisana obveza dostavljanja izvješća svih tijela javne vlasti o provedbi Zakona za prethodnu godinu do 31. siječnja, s tim da Središnji državni ured za upravu objedinjeno izvješće podnosi Vladi Republike Hrvatske do 28. veljače za prethodnu godinu. Vlada Republike Hrvatske dužna je najkasnije do 31. ožujka podnijeti izvješće o provedbi Zakona Hrvatskom saboru radi prihvaćanja.

e) OSTVARENO U 2007. GODINI

Središnji državni ured za upravu u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave izradio je i dostavio Vladi Republike Hrvatske Popis tijela javne vlasti za 2007. godinu.

Radi izrade što potpunijeg i kvalitetnijeg izvješća ured je zatražio od tijela javne vlasti dostavu detaljnog izvješća o provedbi Zakona kako bi mogao izraditi objedinjeno izvješće i u propisanim rokovima dostaviti Vladi Republike Hrvatske.

Ovaj Ured izradio je Izvješće o provedbi Zakona od strane tijela javne vlasti za 2006. godinu koje je Hrvatski sabor prihvatio u mjesecu ožujku 2007. godine.

Prema podacima dostavljenim u izvješćima Uredu tijekom 2006. godine tijela javne vlasti zaprimila su ukupno 4357 zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

S obzirom na veliki značaj koje pravo na slobodan pristup informacijama i dokumentima koje posjeduju tijela javne vlasti ima, u Središnjem državnom uredu za upravu – Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika u programu izobrazbe državnih službenika u 2007. godini održana su tri seminara (a još će se održati jedan) sa svrhom izobrazbe o važećem zakonodavstvu o javnom pristupu informacijama te radi pojašnjenja načela otvorenosti i transparentnosti javne uprave.

Ured je također aktivno sudjelovao u ovoj godini na savjetovanju na temu „Pravo na informaciju i zaštita osobnih podataka u lokalnoj samoupravi“ koje je organizirala Akademija lokalne demokracije.

Ured je organizirao zajedno s GONG-om obilježavanje Međunarodnog dana „Građani imaju pravo znati“.

Ured postupa po predstavkama fizičkih i pravnih osoba glede provedbe Zakona te daje upute tijelima javne vlasti o obvezama koje proizlaze iz Zakona, te traži informaciju na koji način su riješeni zahtjevi za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

e) KLJUČNI PRIORITETI

- Izraditi u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave Popis tijela javne vlasti za 2008. godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske radi objave u Narodnim novinama.
- Izraditi Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2007. godinu, dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske odnosno Hrvatskom saboru radi prihvaćanja.
- Tijekom 2008. godine Ured će organizirati seminare i radionice za službenike za informiranje radi osiguranja otvorenosti javnosti djelovanja tijela javne vlasti.
- Ured će organizirati obilježavanje 28. rujna Međunarodnog dana „Građani imaju pravo znati“.
- Ured će postupati po predstavkama ovlaštenika prava na pristup informacijama glede provođenja zakona.

Temeljem obveza koje proizlaze iz Zakona o pravu na pristup informacijama, Ured će u srednjoročnom razdoblju.

- trajno izrađivati Popis tijela javne vlasti za svaku narednu godinu te ga dostavljati Vladi Republike Hrvatske
- izrađivati izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama, dostavljati ga Vladi Republike Hrvatske odnosno Hrvatskom saboru na usvajanje
- održavati seminare, okrugle stolove i radionice za službenike za informiranje
- postupati po predstavkama fizičkih i pravnih osoba glede provedbe Zakona te davati upute tijelima javne vlasti o obvezama koje proizlaze iz Zakona
- organizirati obilježavanje 28. rujna Međunarodnog dana „Građani imaju pravo znati“

2.2.0.2. Sloboda medija

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima donijet je 13. srpnja 2007. godine (NN 79/07).

Ovim Zakonom je, između ostaloga, uređeno administrativno jačanje Vijeća za elektroničke medije, kojem je pridodana Agencija za elektroničke medije. Agencija obavlja administrativne i stručne poslove za Vijeće. Predsjednik vijeća je ravnatelj Agencije.

Agencija za elektroničke medije upisana je u sudski registar kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima.

Također je temeljem ovoga Zakona Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija preoblikovan iz državnog u Fond Agencije za elektroničke medije te su Zakonom uređeni i kriteriji za dodjelu sredstava za poticanje pluralizma i raznovrsnosti radijskih i televizijskih programa.

Tijekom 2007. godine Vijeće za elektroničke medije je, sukladno odredbama Zakona o elektroničkim medijima, usvojilo Godišnji plan monitoringa nakladnika elektroničkih medija. U okviru obavljanja monitoringa Vijeće je utvrdilo i povrede odredaba Zakona o elektroničkim medijima te je do danas, u 2007. godini, podnijelo 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka te izreklo 3 opomene.

Vijeće za elektroničke medije na temelju javnog natječaja provelo je podjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, čime su financirana 131 radijska projekta i 20 televizijskih projekata.

U 2007. godini Vijeće je provelo 2 javna natječaja za dodjelu koncesija za obavljanje radijske i televizijske djelatnosti, a u pripremi je treći. Dodijeljeno je 24 radijskih frekvencija od čega 1 nova koncesija i obnovljene su 2 televizijske koncesije.

U skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima Vijeće za elektroničke medije je donijelo Pravilnik o sadržaju i postupku javnog natječaja za davanje koncesija za obavljanje djelatnosti radija i/ili televizije (NN 98/07) i Pravilnik o posebnim tehničkim, prostornim, financijskim i kadrovskim uvjetima za obavljanje djelatnosti radija i televizije (NN 111/07).

Donošenje ostalih podzakonskih akata koji proizlaze iz odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima predviđeno je najkasnije do kraja I. kvartala 2008. godine.

Konzultacije o postupku izbora članova Programskog vijeća HRT-a sa stručnjacima OESS-a, Vijeća Europe i EK sa ciljem izrade detaljne analize uloge civilnog društva u radu ovoga tijela kao i provedba javne rasprave o izboru članova Programskog Vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije, a radi završetka pregleda zakonodavstva u području audiovizualnih medija u cilju osiguranja neovisnosti regulatornih tijela te zaštite od političkoga uplitanja, provest će se u I. kvartalu 2008. godine.

Odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima provedeno je usklađivanje s Direktivom o televiziji bez granica, Europskom konvencijom o prekograničnoj televiziji, Protokolom o izmjenama i dopunama Europske konvencije o prekograničnoj televiziji te preporukama Vijeća Europe kojima se uređuje područje elektroničkih medija. Međutim, naknadno je utvrđeno da i dalje postoji tehnička neusklađenost članka 17. Zakona o elektroničkim medijima s Direktivnom o televiziji bez granica i to člankom 10. stavkom 1. (označavanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine) i 2. (izdvojeni promidžbeni i teletrgovinski spotovi) te člankom 1.f. (definicija teletrgovine). Ovo tehničko usklađivanje Zakona provest će se u I. kvartalu 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Tehničko usklađenje Zakona o elektroničkim medijima s Direktivom o televiziji bez granica;
- Kadrovsko jačanje Agencije za elektroničke medije;
- Usvajanje podzakonskih akata od strane Vijeća za elektroničke medije;
- Konzultacije o postupku izbora članova Programskog vijeća HRT-a sa stručnjacima OESS-a, Vijeća Europe i EK, u cilju izrade detaljne analize uloge civilnog društva u radu ovoga tijela;
- Provedba javne rasprave o izboru članova Programskog Vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije radi završetka pregleda zakonodavstva u području audiovizualnih medija u cilju osiguranja neovisnosti regulatornih tijela te zaštite od političkoga uplitanja;

- Daljnja provedba medijskih zakona.

1.3. 1. 4. Ravnopravnost spolova

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U sklopu sudjelovanja Republike Hrvatske u Programu Zajednice koji se odnosi na Okvirnu strategiju Zajednice o ravnopravnosti spolova Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske je u svibnju 2007. godine, uz financijsku potporu i u suradnji s Europskom komisijom, organizirao Konferenciju za podizanje javne svijesti o problemima na području ravnopravnosti spolova, provedbi politike jednakih mogućnosti te usklađivanju s politikama i zakonodavstvom EU na području ravnopravnosti spolova.

Na temelju odredbi Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010. u svibnju 2007. osnovano je Povjerenstvo za praćenje i procjenu provedbe politike ravnopravnosti spolova u medijima s ciljem analiziranja položaja žena i muškaraca u medijima te sustavnog izvještavanja i osvještavanja javnosti o primjerima kršenja principa ravnopravnosti spolova u medijima i u društvu.

Sukladno odredbama Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010., a temeljem *Preporuke (2002)5 Vijeća Europe o zaštiti žena od nasilja*, u Uredu za ravnopravnost spolova osnovana je Radna skupina za izradu analize i plana djelovanja za suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama.

Radna skupina izradit će Akcijski plan za suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama koji će obuhvatiti mjere iz Nacionalne politike te prijedlog Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja.

U 2007. godini Republika Hrvatska je nastavila suradnju s Komisijom za ravnopravnost spolova Republike Malte na međunarodnom projektu „*Uvođenje ravnopravnosti spolova u lokalne zajednice*“ u okviru programa Zajednice koji se odnosi na Okvirnu strategiju Zajednice o ravnopravnosti spolova, uz sufinanciranje Europske komisije.

Vezano uz parlamentarne izbore u studenom 2007. Ured za ravnopravnost spolova financijski je podržao aktivnosti nevladinih udruga s ciljem osvještavanja političkih stranaka o potrebi uključivanja žena na izborne liste. U tu svrhu tiskana je *Preporuka (2003)3 Odbora ministara državama članicama o uravnoteženoj participaciji žena i muškaraca u političkom i javnom odlučivanju* u 1000 primjeraka, koja je podijeljena svim strankama, a o istoj temi raspravljalo se na 2. Koordinaciji županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u rujnu 2007. godine.

U 2007. godini Ured za ravnopravnost spolova tiskao je 2. izdanje *Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova* u 2000 primjeraka i prijevod iste na engleski jezik, te ih podijelio nevladinim organizacijama, tijelima državne uprave, lokalnoj samoupravi i drugima. Isti dokument tiskan je u 200 primjeraka na Braille-vom pismu za slijepe. Tiskan je i niz međunarodnih dokumenata: strategija Europske unije *Putokazi ka ravnopravnosti žena i muškaraca 2006. – 2010.*, *Preporuka (2002)5 Odbora ministara o zaštiti žena od nasilja*, *Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325/2000 o ulozi žena u postizanju trajnog mira* i *UN-ova Deklaracija o uklanjanju nasilja nad ženama (Res. 48/104)*.

Tijekom 2007. godine Ured za ravnopravnost spolova financijski je podržao rad nevladinih udruga s HRK 600.000,00 što predstavlja 14.5% proračuna Ureda za 2007. godinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Daljnja provedba mjera Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010.
- Donošenje izmjena i dopuna Zakona o ravnopravnosti spolova
- Sudjelovanje u programu Zajednice – PROGRESS u 5. komponenti Ravnopravnost spolova
- Provedba međunarodnog projekta „Uvođenje ravnopravnosti spolova u lokalne zajednice“ i prezentacija rezultata istraživanja
- Donošenje Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja
- Provedba Preporuka UN Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u odnosu na 2. i 3. periodično izvješće Republike Hrvatske o provedbi Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) i njezinog Fakultativnog protokola
- Daljnje jačanje administrativne sposobnosti Ureda za ravnopravnost spolova
- Nastavak snaženja, umrežavanja i izobrazbe povjerenstava za ravnopravnost spolova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Daljnja provedba Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010
- Provedba Preporuka UN Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u odnosu na 2. i 3. periodično izvješće Republike Hrvatske o provedbi Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) i njezinog Fakultativnog protokola
- Daljnje jačanje administrativne sposobnosti Ureda za ravnopravnost spolova
- Nastavak snaženja, umrežavanja i izobrazbe povjerenstava za ravnopravnost spolova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

1.3.1.5. Zaštita prava djeteta

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu je donesen 3. listopada 2007.

U Državnom proračunu za 2007. godinu osigurano je 900.000.000,00 HRK za korištenje dodatnog porodijskog dopusta i opreme za novorođeno dijete te 1.807.906.000,00 HRK za dječji doplatak.

Programom dodjele besplatnih udžbenika djeci iz obitelji s osmero i više djece obuhvaćeno je 216 obitelji, odnosno 282 djece, za što je u 2007. godini osigurano 450.000,00 HRK.

Tijekom 2007. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ostvarilo je suradnju s organizacijama civilnog društva na 25 projekata s 870.000,00 HRK: projekti psiho-socijalne podrške skrbi za djecu pogođenu ratom i djecu ugroženu posljedicama rata; projekti prevencije i zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja; projekti zaštite reproduktivnog zdravlja i prevencije HIV/AIDS-a.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ostvarilo je suradnju s organizacijama civilnog društva na 27 projekata za osnaživanje djece i obitelji s 1.115.607,00 HRK: projekti za darovitu/nadarenu djecu; projekti usmjereni jačanju roditeljskih kompetencija u skrbi i odgoju djece, te djece s teškoćama u razvoju; projekti usmjereni zaštiti djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja računala, Interneta i drugih sredstava komuniciranja na daljinu.

Za provedbu projekata za višečlane obitelji i projekata usmjerenih na provedbu mjera obiteljske i populacijske politike ukupno je raspoređeno 666.350,00 HRK.

Sukladno Konvenciji o pravima djeteta, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financira akciju „Gradovi i općine – prijatelji djece“ s ciljem motiviranja odraslih osoba da provode aktivnosti za dobrobit djece. U Državnom proračunu osigurano je 450.000,00 HRK za provedbu Akcije u koju je uključeno 65 gradova i općina.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uključeno je u provedbu akcije „Za osmijeh djeteta u bolnici - program humanizacije bolničkog liječenja djece“ u kojoj sudjeluje 35 zdravstvenih ustanova (bolnica). Dosad je počasni naziv „Bolnica - prijatelj djece“ dobilo 9 bolnica u Republici Hrvatskoj.

Povodom Tjedna djeteta i obilježavanja godišnjice potpisivanja Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta započela je realizacija projekta „Volim svoju obitelj“ s ciljem afirmacije obiteljskih vrijednosti te isticanja značaja obitelji i njezine uloge u društvu. U tijeku je realizacija likovno-literarnog natječaja „Volim svoju obitelj“ namijenjenog djeci predškolske i osnovnoškolske dobi.

Sukladno Zakonu o nagradi za promicanje prava djeteta (NN 96/03, NN 33/05) te Pravilniku o Nagradi za promicanje prava djeteta (NN 111/05) u tijeku je provedba natječaja za dodjelu „Nagrade za promicanje prava djeteta“ u 2007. godini koja se dodjeljuje istaknutim pojedincima i/ili grupi pojedinaca čiji rad predstavlja trajan doprinos promicanju prava djeteta.

Provode se mjere iz Programa aktivnosti za sprečavanje nasilja među djecom i mladima.

Tiskan je i distribuiran časopis „Dijete i društvo“ (god. 9., broj 1.). U pripremi je tisak drugog tematskog broja „Odgoj i obrazovanje za sustav vrijednosti“.

Tijekom 2007. godine provodio se projekt „Autobus-čudesna šuma“ usmjeren razvoju stvaralačkog izražavanja djece predškolske i školske dobi na područjima od posebne državne skrbi te ruralnim područjima.

Sukladno ciljevima Akcijskog plana „Svijet po mjeri djeteta“ (UN World Fit for Children) izrađeno je Izvješće o glavnim nacionalnim aktivnostima za djecu.

U tijeku su izrade Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih, Inicijalnog Izvješća po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji te Programa razvoja regionalnih onkoloških centara za rehabilitaciju djece oboljele od malignih bolesti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Provedba Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. - 2012. godine
- Provedba Nacionalne populacijske politike
- Provedba mjera iz Programa aktivnosti za sprečavanje nasilja među djecom.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Provedba Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. - 2012. godine
- Provedba Nacionalne populacijske politike
- Osigurati financijska sredstva u državnom proračunu za potporu obiteljima u podizanju djece

1.3.1.6. Osobe s invaliditetom

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vlada je 5. lipnja 2007. godine donijela Zaključak o donošenju Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine s ciljem daljnjeg snaženja zaštite prava osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Središnji državni ured za upravu utvrdio je Plan prijama u državnu službu za 2007. godinu za sva tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske. Prilikom popunjavanja radnih mjesta, tijela državne uprave dužna su voditi računa o zapošljavanju osoba s invaliditetom sukladno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, te u tu svrhu odrediti primjerena radna mjesta i uvjete rada.

S ciljem pružanja podrške obiteljima djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2007. godini osnovalo četiri Obiteljska centra u Ličko-senjskoj, Istarskoj, Sisačko-moslavačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Time je u Republici Hrvatskoj osnovano ukupno 14 obiteljskih centara. U Državnom proračunu za 2007. godinu je za Obiteljske centre osigurano HRK 14.914.735,00.

U 2007. godini u Zagrebu je održana konferencija o Akcijskom planu Vijeća Europe za osobe s invaliditetom 2006-2015: Nacionalna primjena - od politike prema praksi. Prezentirane su implementacije Akcijskog plana Vijeća Europe u nacionalna zakonodavstva i načini unaprjeđenja skrbi osoba s invaliditetom, njihovog uključivanja i aktivnog sudjelovanja u društvu.

Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/07) usvojen je 3. listopada 2007. godine.

Iz dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu osigurana su sredstva za slijedeće projekte:

8.692.183,87 HRK za pilot projekt uvođenja osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta (provođenje u 17 županija u suradnji s 49 udruga osoba s invaliditetom, uključeno 176 osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta); 1.826.900,95 HRK za 21 projekt za djecu s teškoćama u razvoju; 3.246.093,07 HRK za 51 projekt za programe usmjerene mladima s invaliditetom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Uspostavljanje Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom.
- Donošenje zakonskog propisa koji će regulirati pravo na osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta
- Provedba Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine
- Osnivanje Obiteljskih centara u preostalim županijama i podružnica Obiteljskih centara.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Provedba Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine

- Osnivanje podružnica Obiteljskih centara.

2.2.0. PRAVA I ZAŠTITA NACIONALNIH MANJINA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U skladu s rezultatima parlamentarnih izbora održanim 25. studenog 2007. nacionalne manjine će u 6. sazivu Hrvatskog sabora predstavljati osam zastupnika. Predstavnik srpske nacionalne manjine sudjelovat će u izvršnoj vlasti kao potpredsjednik Vlade.

Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

U srpnju 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu državne uprave (NN 79/07) kojim je dopunjena odredba o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave na način da se osigurava njihova razmjerna zastupljenost prema udjelu u broju stanovništva. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u središnjim tijelima državne uprave razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske, a u uredima državne uprave u jedinicama područje (regionalne) samouprave razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu jedinice područne (regionalne) samouprave.

Središnji državni ured za upravu utvrdio je Plan prijama u državnu službu za 2007. godinu za sva tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade RH. U Planu se navodi obaveza tijela državne uprave da se u svojim politikama zapošljavanja pridržavaju odredbi Ustavnog Zakona o pravima nacionalnih manjina koje se odnose na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi.

Početakom 2007. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu, kojim je zaokružena zakonska regulativa za poticanje zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima.

Do kraja listopada 2007. godine u postupku imenovanja sudaca tri kandidata su se pozvala na članak 22. Ustavnog zakona od kojih su imenovana dva kandidata. Među imenovanim sucima u ovom periodu imenovana su tri pripadnika nacionalnih manjina koji se nisu pozvali na članak 22. ovog Zakona.

U 2007. godini donesen je Plan zapošljavanja državnih službenika u pravosudnim tijelima. Tijekom 2007.g. održan je niz Okruglih stolova u suradnji s OESS-om na kojima je na regionalnoj razini predstavljena politika Vlade RH u provedbi čl. 22 Ustavnog zakona u pravosudnim tijelima. Također se kroz ove okrugle stolove nastojalo potaknuti pripadnike nacionalnih manjina na korištenje zajamčenih prava.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao treći seminar za mlade pripadnike nacionalnih manjina RH na temu manjinskih pitanja u kontekstu Europske unije (Pag, 10.-12. srpnja 2007.) za oko 20 pripadnika nacionalnih manjina. U istoj organizaciji od 12.-14. srpnja 2007. godine u Pagu je održan i drugi po redu seminar za mlade pripadnike hrvatske nacionalne manjine iz Austrije, Češke, Slovačke i Rumunjske „Upoznavanje sa sustavom prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj“.

Ured za nacionalne manjine Vlade RH je u suradnji s Vijećem Europe 15. listopada 2007. godine u Vukovaru organizirao četvrti seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Sudionici seminara su analizirali ostvarivanje Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina i nacionalnog zakonodavstva kojim se reguliraju prava nacionalnih manjina.

U organizaciji Vladinog Ureda za nacionalne manjine od 14. do 20. rujna 2007. godine organiziran je posjet izaslanstva Republike Rumunjske Hrvatskoj s ciljem intenziviranja suradnje i razmjene iskustava o manjinskim pitanjima dviju zemalja.

Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina

Budući da je istekao mandat članovima Savjeta za nacionalne manjine, Vlada je, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, 22. ožujka 2007. godine donijela Rješenje o imenovanju dijela članova Savjeta za nacionalne manjine iz reda srpske, židovske, albanske, austrijske i makedonske nacionalne manjine. Za predsjednika Savjeta imenovan je predstavnik židovske nacionalne manjine, a za potpredsjednika Savjeta predstavnik srpske nacionalne manjine.

Izbori za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave održani su 17. lipnja 2007. godine. Izbori su raspisani za 308 vijeća nacionalnih manjina i 228 predstavnika nacionalnih manjina, a odazvalo im se 12,76% pripadnika nacionalnih manjina.

Vlada je 12. srpnja 2007. godine donijela Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina kojom se ovlašćuju župani, gradonačelnici i općinski načelnici da u roku od 30 dana od dana objave Odluke, sazovu konstituirajuće sjednice vijeća nacionalnih manjina u 18 županija i Gradu Zagrebu, 38 gradova i 59 općina.

Uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina

U odnosu na pravo manjina na službenu uporabu manjinskog jezika u sudskom postupku Vlada je u Izvješću o provedbi Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima izrazila potrebu ulaganja daljnjih napora na području uporabe manjinskih jezika. Vlada je utvrdila potrebu ohrabivanja pripadnika nacionalnih manjina na službenu uporabu svog jezika i pisma provođenjem zajedničkih kampanja s udrugama nacionalnih manjina.

Sredstva za potrebe nacionalnih manjina

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina planirano je povećanje sredstava za 20 posto u odnosu na 2007. godinu.

U cilju financiranja programa izgradnje građanskog povjerenja na području od posebne državne skrbi, Zajedničkom vijeću općina Vukovar su sukladno Rješenjima Vlade Republike Hrvatske od 5. i 19. srpnja 2007. odobrena sredstava na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2007. u visini od EUR 42.000,00.

Nacionalni program za Rome

Za zastupnika u 6. sazivu Hrvatskog sabora izabran je kandidat Mreže romskih udruga Hrvatske (MRUH).

Vlada je na sjednici od 5. srpnja 2007. godine donijela Zaključak o prihvaćanju Izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome, za 2004., 2005. i 2006. godinu te Izvješće o prihvaćanju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2005. i 2006. godinu. Ovim Zaključkom zadužena su sva ministarstva i druga državna tijela koji su nositelji mjera iz Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma da unutar svojih resora osnuju stručno tijelo za provedbu mjera iz spomenutih dokumenata te da

tromjesečno izvješću Povjerenstvo za praćenje provedbe o poduzetim mjerama. Županije, općine i gradovi u kojima živi veći broj pripadnika romske nacionalne manjine pozvani su da donesu akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015..

Vladin Ured za nacionalne manjine organizirao je 23. srpnja 2007. godine u Zagrebu seminar na kojem je predstavljeno Izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004., 2005. i 2006. godinu kao i Izvješće o provođenju Akcijskog plana „Desetljeća za uključivanje Roma“ za 2005. i 2006.

U skladu s Nacionalnim programom za Rome nastavit će se pružanje besplatne pravne pomoći Romima u statusnim stvarima do početka primjene Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć. Za ovu namjenu svake se godine planiraju sredstva u proračunu Ministarstva pravosuđa.

Za provedbu Nacionalnog programa za Rome za 2008. godinu na poziciji Ureda za nacionalne manjine planirana su sredstva u iznosu od 2.412.000,00 HRK.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Daljnja provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i odredbi posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina
- Daljnja provedba Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma
- Organizacija seminara i konferencija s ciljem upoznavanja sa sustavom prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj
- Nastavak aktivnosti s ciljem poticanja pripadnika nacionalnih manjina na ostvarivanje njihovih zajamčenih prava
- Ažuriranje planova zapošljavanja državnih službenika u Ministarstvu pravosuđa, zatvorskom sustavu i pravosudnim tijelima
- Provođenje različitih oblika informiranja javnosti, a posebno pripadnika nacionalnih manjina o mogućnostima korištenja njihovih prava
- Planiranje aktivnosti i mjera za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koje se odnose na uporabu manjinskog jezika pred pravosudnim tijelima i zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u Ministarstvu pravosuđa, zatvorskom sustavu i pravosudnim tijelima
- Tijekom 2008. razmotrit će se pitanja provedbe Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima u odnosu na izjavu koju je RH dala u pogledu područja primjene Europske Povelje
- U III kvartalu 2008. godine provodit će se kampanje informiranja pripadnika nacionalnih manjina o mogućnosti uporabe manjinskih jezika pred pravosudnim tijelima.
-

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Daljnja provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i odredbi posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina
- Osigurati sredstva u proračunu za potrebe nacionalnih manjina
- Daljnja provedba Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma

- Osigurati sredstva u proračunu za provedbu Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma

2.2. PUČKI PRAVOBRANITELJ

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine pučki pravobranitelj nastavio je razmatrati slučajeve kršenja prava građana od strane tijela državne uprave, tijela s javnim ovlastima ili djelatnika istih. Podnosio je zahtjeve Ustavnom sudu predlažući ukidanje odredbi propisa koje smatra neustavnim i izvorom kršenja ljudskih prava. S ciljem poticanja učinkovitosti administracije i bolje zaštite građana predložio je donošenje novih i izmjene postojećih propisa. O pojedinim pitanjima pokrenuo je ispitne postupke na vlastitu inicijativu te obavještavao građane putem medija i internet stranice Ureda.

S ciljem pružanja mogućnosti neposrednog obraćanja pučki pravobranitelj obišao je pojedine županije Republike Hrvatske. Nastavio je obilazak institucija za osobe lišene slobode i postupao po pritužbama istih.

Tijekom 2006. godine Ured pučkog pravobranitelja razmatrao je 2481 pritužbu građana od čega je 1655 novih, dok je 826 predmeta bilo preneseno iz ranijih razdoblja. Tijekom 2006. godine dovršeno je 1717 predmeta. Zabilježeno je 78 % opravdanih pritužbi građana, prije svega zbog dugotrajnosti postupka pred upravnim tijelima. Najbrojniji su predmeti iz sljedećih područja: mirovinsko osiguranje, obnova obiteljskih kuća, pritužbe na rad sudova, stambeno zbrinjavanje, pritužbe osoba lišenih slobode i graditeljstvo.

Tijekom 2006. godine pučkom pravobranitelju osobno se obratilo 764 građana, a telefonom svakodnevno između 20 i 30 građana o čemu se ne vodi evidencija te podaci nisu uključeni u statistički pregled. U 440 slučajeva nadležna tijela nisu dostavila očitovanje pučkom pravobranitelju u zakonskom roku te je bilo potrebno intervenirati požurnicom.

Hrvatski sabor je 18. svibnja 2007. prihvatio Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2006. godinu. Prilikom podnošenja izvješća predložene su mjere jačanja Ureda pučkog pravobranitelja s ciljem širenja ovlasti te snaženja u materijalnom (odgovarajući prostor), kadrovskom (zapošljavanje 6 novih djelatnika) i organizacijskom (otvaranje regionalnih ureda) smislu. Mišljenja, primjedbe i prijedloge iznesene u raspravi o Izvješću kao i preporuke pučkog pravobranitelja Hrvatski sabor je dostavio Vladi Republike Hrvatske radi poduzimanja potrebnih mjera.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- U tijeku je izrada nacрта Prijedloga Zakona o suzbijanju diskriminacije kojim se predviđa uloga pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela za zaštitu od diskriminacije. Nastaviti rad na prijedlozima propisa iz područja zaštite ljudskih prava
- U kontekstu rasprave o proširenju ovlasti predstoje aktivnosti na izradi izmjena i dopuna Zakona o pučkom pravobranitelju u skladu s Pariškim načelima o obvezi osnivanja središnjeg neovisnog tijela za zaštitu ljudskih prava iz 1991. i Direktivom Vijeća Europe o primjeni načela ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo
- Ustrajati na djelotvornijoj suradnji s tijelima državne uprave te ukazivati na značaj preporuka i upozorenja pučkoga pravobranitelja
- Intenzivirati suradnju pučkog pravobranitelja s odgovarajućim međunarodnim i nacionalnim tijelima radi razmjene iskustava i podataka, posebice imajući u vidu očekivane aktivnosti predviđene Protokolom 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava.

2.2. POVRATAK IZBJEGLICA

1. 5. 1. Pravni i institucionalni okvir

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine intenzivirane su sve aktivnosti usmjerene na ubrzavanje dinamike i osiguravanje održivog povratka, osobito rješavanje pitanja bivših nositelja stanarskih prava.

Kako bi se u 2007. godini dodatno ubrao proces stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskih prava na i izvan PPDS-a Vlada RH se obvezala na slijedeće:

- rješavanje 1.400 slučajeva bivših nositelja stanarskog prava na i izvan PPDS-a do kraja 2007. godine (400 izvan PPDS-a i 1.000 na PPDS-u), te
- na rješavanje svih preostalih slučajeva do kraja 2009. godine na i izvan PPDS-a po sustavu „ključ u ruke“.

Tijekom provedbe tog plana za 2007. godinu:

- izvan PPDS-a kupljeno je 400 stanova, koji su dodijeljeni bivšim nositeljima stanarskog prava
- na PPDS-u je do kraja riješeno 1.000 bivših nositelja stanarskog prava i to većina po sistemu „ključ u ruke“. Riješeno je 1.000 zahtjeva i korisnici su dobili suglasnosti za stambeno zbrinjavanje – od toga je u stanove i kuće useljeno oko 2/3 korisnika, a za ostale je u tijeku useljenje.

1.5.2. Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava (BNSP) na PPDS-u

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Do sada je ukupno stambeno zbrinuto 4.300 bivših nositelja stanarskih prava kojima je na PPDS-u dodijeljen odgovarajući stambeni smještaj.

Od 4.068 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje na PPDS-u na početku 2007. godine, do kraja 2007. godine pozitivno je riješeno ukupno 1.000 zahtjeva, za korisnike kojima su istodobno osigurani stambeni objekti po sistemu ključ u ruke. Većina tih obitelji uselilo je do kraja godine u dodijeljene kuće i stanove, izuzev korisnika za koje su u tijeku isporuke građevinskog materijala (80 korisnika), kao i 100 korisnika za koje je u tijeku obnova stambenih zgrada prema popisu SDSS-a na području Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Ličko-senjske, Zadarske i Šibensko-kninske županije. Završetak obnove tih zgrada očekuje se početkom 2008. godine.

Veliki broj zahtjeva još čeka administrativno rješenje što otežava planiranje potrebnog broja stanova. Proces administrativnog rješavanja zahtjeva traje više od očekivanog zbog nedostupnosti korisnika od kojih većina boravi u Srbiji. Tijekom proljeća 2007. godine diplomatskom poštom su im proslijeđeni zahtjevi za kompletiranje zahtjeva (preko MVP Srbije i Ministarstva pravosuđa Srbije). Zbog dugotrajnosti diplomatske dostave zahtjeva za dopunu podnositeljima u Srbiji, uspješno je riješen tek manji broj zahtjeva i to većinom podnositelja koji borave u RH.

Većina do sada riješenih BNSP-a zbrinuta je u gradu Vukovaru gdje je u tijeku obnova stanova oštećenih i srušenih u ratu. U ostalim područjima posebne državne skrbi ograničen je broj raspoloživih stanova jer je do 2007. godine vrlo mali broj u ratu oštećenih stanova uključen u obnovu, a u većinu neoštećenih stanova uselili su drugi korisnici ili su u međuvremenu privatizirani. Poduzete mjere, kao i one koje su planirane za 2008. i 2009. godinu, usmjerene su na osiguravanje dovoljnog broja stanova za smještaj bivših nositelja stanarskog prava.

B) KLJUČNE MJERE

Za administrativno rješavanje trenutno je preostalo: 3.000 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje na PPDS što se namjerava završiti do lipnja 2008. godine do kada bi se riješila većina zahtjeva u prvom stupnju, odnosno do kraja 2008. godine do kada bi se riješili i drugostupanjski žalbeni postupci.

U cilju ubrzavanja programa stambenog zbrinjavanja na PPDS-u, u 2007. godini riješeno je 1.000 BNSP-a, a za preostale pozitivno riješene zahtjeve bivših nositelja stanarskog prava stambeni smještaj osigurati će se u 2008. i 2009. godini na PPDS-u prema programu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (u 2007. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka) i to uglavnom kroz obnovu oštećenih i razorenih stambenih zgrada kao i iseljenje dijela trenutnih korisnika stanova, te - po potrebi - izgradnju stanova odnosno stambenih zgrada za oko 2.000 preostalih korisnika.

Za provedbu ovog programa u 2007. godini u državnom proračunu za 2007. godinu bilo je osigurano 169 milijuna kuna, a za ukupni završetak programa potrebno je još oko 436 milijuna kuna koji će se osigurati u državnom proračunu za 2008. i 2009. godinu.

1.5.3. Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava koji se vraćaju na područja Hrvatske izvan područja posebne državne skrbi.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Za stambeno zbrinjavanje izvan PPDS do kraja rujna 2005. godine, kada je istekao rok za podnošenje zahtjeva, podneseno je ukupno 4.500 zahtjeva. Do kraja 2007. riješeno je ukupno 2.500 zahtjeva: (a) 1.200 obitelji dobilo je suglasnost za stambeno zbrinjavanje, odnosno utvrđeno im je pravo na stambeno zbrinjavanje, (b) 800 zahtjeva je negativno i bit će odbijeni, a (c) 500 zahtjeva je obustavljeno uglavnom jer se odnose na PPDS ili zato što se korisnici nisu odazvali zahtjevima za kompletiranje dokumenata. Do kraja 2007. godine kupljeno je 400 stanova izvan PPDS-a, koji su dodijeljeni pozitivno riješenim korisnicima.

B) KLJUČNE MJERE

Preostaje još za riješiti 2.000 zahtjeva. Proces administrativnog rješavanja zahtjeva traje više od očekivanog zbog dugotrajnosti diplomatske dostave zahtjeva za dopunu podnositeljima u Srbiji (1.600 zahtjeva). Primjenom planiranih mjera administrativni postupak utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje izvan PPDS-a trebao bi biti završen najkasnije do kraja 2008. godine radi definiranja krajnjeg broja korisnika koje treba stambeno zbrinuti do kraja 2009. godine. Cilj je okončati administrativni postupak do lipnja 2008. do kada bi se riješila većina zahtjeva u prvom stupnju, odnosno do kraja 2008. godine do kada bi se riješili i drugostupanjski žalbeni postupci.

U cilju ubrzavanja programa stambenog zbrinjavanja izvan PPDS-a do kraja 2007. godine kupljeno je ukupno 400 stanova, a preostali broj potrebnih stanova koji se procjenjuje na oko 1.800 stanova, osigurati će se kroz kupnju stanova na tržištu i izgradnju stanova po programu javno-privatnog partnerstva (JPP): 50% stanova osigurati će se u 2008. godini, a preostali broj potrebnih stanova u 2009. godini. Ovisno o broju stanova koji će se graditi po modelu JPP-a, odnosno dinamici tog programa, preostali i veći broj potrebnih stanova kupiti će se na tržištu nekretnina u 2008. i 2009. godini. To predstavlja reviziju osnovnog vladinog programa iz kolovoza 2006. godine vezano za skraćivanje roka za završetak programa (prvobitni propisani rok bio je do 2011. godine).

Vezano za provedbu programa gradnje stanova po modelu JPP, u izradi su projekti za oko 200 stanova u Osijeku i Karlovcu, nakon čega se može dobiti lokacijska dozvola i raspisati natječaj za privatnog partnera. Glavni problem je nužnost promjene prostornih planova u

ostalim gradovima gdje je za JPP gradnju određeno državno zemljište odnosno dugotrajnost tog pripremnog procesa (oko godinu dana).

Potrebna sredstva za provedbu ovog programa u 2007. godini osigurana su u državnom proračunu za 2007. godinu – 217,86 milijun kuna, a za ukupni završetak programa potrebno je još oko 918 milijuna kuna koje će se osigurati u državnom proračunu.

1.5.4. Povrat zauzete privatne imovine vlasnicima u posjed

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Povrat zauzete privatne imovine vlasnicima uglavnom je završen do kraja 2005. godine.

Na kraju 2007. godine preostalo je 9 slučajeva zauzete imovine u Kistanju čiji je povrat vlasnicima u tijeku i trebao bi uskoro biti završen.

U sudskom postupku povrata imovine je 45 slučajeva zauzete imovine. Sudske postupke iseljenja pokrenulo je Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva preko Državnog odvjetništva nakon što su prethodno iscrpljena sva administrativna sredstva. Sudski postupci iseljenja pokrenuti su u slučajevima gdje su privremeni korisnici odbili napustiti zauzetu imovinu prema administrativnim nalogima za iseljenje u slučajevima gdje je utvrđeno da imaju drugu imovinu ili su odbili ponuđeni alternativni smještaj. Sudski postupci su u svim slučajevima ubrzani i došlo je do više slučajeva sudskih deložacija. Početkom 2005. godine u sudskom postupku je bilo 157 slučajeva – više od pola ih je u međuvremenu riješeno po pravomoćnim i ovršnim sudskim presudama ili dobrovoljnim iseljenjem privremenih korisnika.

Od ukupno 400 slučajeva devastacija kuća koje su prethodno bile u sekvestru RH, obnovljeno je do sada već 267 devastiranih kuća čime je taj program uglavnom završen. Preostali slučajevi vezani su za situacije u kojima su vlasnici nedostupni i one u kojima je imovina u međuvremenu prodana. Preostaje još manji broj slučajeva obnove devastirane imovine čiji su vlasnici zahtjeve za sanaciju podnijeli 2007. godine.

Hrvatska je Vlada riješila problem naknada za neovlaštena ulaganja u zauzetu imovinu preuzevši na sebe obvezu isplate naknade umjesto vlasnika za sve slučajeve gdje je u tijeku sudski postupak kroz izvansudsku nagodbu. Prema zaključku Vlade od 7. prosinca 2006. godine o naknadi ulaganja u zauzetu imovinu, Ministarstvo primjenjuje proceduru prema kojoj se svim privremenim korisnicima i vlasnicima imovine, prema inicijalnom popisu od 24 takva slučaja, nudi izvansudska nagodba.. Do sada su riješena dva slučaja u kojima je bila već donesena pravomoćna sudska presuda - slučaj Zabrdac i slučaj Rapajić (pizzerija 'Sara' u Korenici). U tijeku je obrada svih preostalih slučajeva.

U tijeku je također rješavanje pitanja povrata poljoprivrednog zemljišta u zadarskom zaleđu na čemu zajednički rade Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (MRRŠIVG).. Ranije je MRRŠIVG identificiralo samo šest slučajeva korištenja privatnog poljoprivrednog zemljišta na području Benkovca (šest vlasnika – pet korisnika). Trenutno je u tijeku identifikacija vlasnika i zemljišnih čestica koje su privremeno dodijeljene na korištenje, te trenutnog stanja sudskih postupaka za slučajeve u tijeku. Nakon identifikacije slučajeva i provjere stanja sudskih postupaka, MRRŠIVG i Ministarstvo pravosuđa pokušat će pronaći rješenje - stupit će se u kontakt s vlasnicima i korisnicima i pokušati individualno pronaći rješenje za svaki slučaj, uključujući mogućnost isplata naknada korisnicima u slučajevima gdje su posađeni višegodišnji nasadi primjenom zaključka Vlade iz prosinca 2006. godine.

B) KLJUČNE MJERE

Završetak svih preostalih postupaka povrata imovine uključujući slučajeve zauzetog poljoprivrednog zemljišta i naknade štete za ulaganja u zauzetu imovinu, kao i završetak popravka oštećene imovine koja je bila u zauzeta i u sekvestru Republike Hrvatske.

Završetak svih navedenih postupaka vezanih za povrat imovine planiran je do kraja 2008. godine. Sredstva za tu namjenu osigurana su u državnom proračunu.

1.5.5. Obnova u ratu oštećenog ili uništenog stambenog fonda

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Do sada je obnovljeno 143.700 u ratu oštećenih i porušenih kuća na područjima koja su bila zahvaćena ratom u što je utrošeno ukupno 15,8 milijardi KN iz državnog proračuna. Zadnjih godina većina korisnika su građani srpske nacionalnosti (oko 80%) koji su zahtjeve podnijeli u dva produžena roka za obnovu u 2001. i 2004. godini.

Procjenjujemo (s obzirom da se službeno ne prate podaci o nacionalnosti korisnika obnove) da je do sada obnovljeno oko 30.000 kuća čiji su vlasnici pripadnici nacionalnih manjina, u prvom redu pripadnici srpske manjine.

Tijekom 2007. godine u cijelosti je završena obnova na 2.922 objekta višeg stupnja oštećenja, te je isplaćena 371 novčana potpora za obnovu kuća manjeg stupnja oštećenja. Istodobno početkom 2007. godine započela je obnova dodatnih 1.250 kuća viših stupnjeva oštećenja, koje bi sve trebale biti završene do travnja 2008. godine. Preostalo je za riješiti manje od 1.000 zahtjeva za obnovu koji su uglavnom vezani za prethodno rješavanje drugih pitanja – vlasnički odnosi i sl, kao i dio slučajeva koji su u žalbenom postupku i bit će pozitivno riješeni.

Preostalo je 9.500 žalbi na rješenja o pravu na obnovu u drugostupanjskom postupku. U tijeku je i intenzivno rješavanje žalbi na rješenja o obnovi, te se rješavanje svih preostalih žalbi planira do kraja 2008. godine. Proaktivni pristup nadležnog Ministarstva već je pridonio smanjenju broja takvih slučajeva ove godine, nakon što se dio zahtjeva počeo rješavati kroz program stambenog zbrinjavanja.

B) KLJUČNE MJERE

Predviđen je završetak obnove preostalog u ratu oštećenog ili uništenog stambenog fonda. Za 2008. godinu planira se obnova najviše 1.400 kuća, čime bi u potpunosti bila kompletirana obnova u ratu oštećenog stambenog fonda, izuzev pojedinačnih slučajeva za koje će se prava na obnovu naknadno riješiti. Planirani broj vezan je za preostale neriješene zahtjeve (manje od 1.000 zahtjeva za obnovu koji su uglavnom vezani za prethodno rješavanje drugih pitanja – vlasnički odnosi i sl.) te žalbene postupke koji su u rješavanju. Time bi trebao biti u potpunosti završen program obnove u ratu oštećenog stambenog fonda u Hrvatskoj, izuzev pojedinačnih slučajeva (prelokacije, neriješeni imovinsko-pravni odnosi, zamjena prava na obnovu i dr.).

U 2008. godini također se planiraju završiti i svi žalbeni postupci na prvostupanjska rješenja o obnovi – 9.500 žalbi.

1.5.6. Stvaranje održivih uvjeta povratka - programi obnove i izgradnje infrastrukture te poticaji socijalnom i gospodarskom oporavku područja koja su bila zahvaćena ratom

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini nastavljena je provedba obnove te gradnje komunalne i socijalne infrastrukture u ratom stradalim područjima po programima EIB I. i CEB V. započetim u 2004. godini te EIB II. koji je s provedbom započeo 2006. godine, kao i po programima koji se financiraju sredstvima državnog proračuna.

Programom EIB I. u ukupnom iznosu od oko 760 milijuna kuna (od čega je 50 % kredit Europske investicijske banke, a 50% čine sredstva iz hrvatskog proračuna) predviđena je

obnova 316 objekata komunalne i socijalne infrastrukture u 90-tak gradova i općina u razdoblju od 2004. do 2008. godine. Do listopada 2007. godine završena je obnova 215 objekata, na 76 objekata izvode se planirani radovi izgradnje, a 72 objekata su u pripremi za izvođenje radova.

Programom CEB V. predviđena je obnova ukupno 144 školska objekta. Sredstva u iznosu od 981 milijuna kuna osigurana su u jednakom omjeru iz kredita Razvojne banke Vijeća Europe i proračuna RH. Do listopada 2007. godine završena je obnova 94 školskog objekta, u obnovi je 28 škola, a 16 je u pripremi. Završetak programa predviđen je u 2008. godini.

U 2007. godini intenzivirana je provedba programa "Integralni razvoj lokalne zajednice –EIB II." Projekt obuhvaća obnovu, nadogradnju i izgradnju infrastrukturnih objekata te projekte zaštite okoliša, uz ratom stradala područja, a obuhvatio bi i ostale dijelove Republike Hrvatske. Ukupna vrijednost programa je 300 milijuna eura, od čega su 50% kreditna sredstva Europske investicijske banke i 50% sredstva državnog proračuna. Provedba programa predviđena je do 2010. godine. Ukupno je lokalna samouprava nominirala oko 1.680 podprojekata. Do sada je u program uključeno oko 365 potprojekata komunalne i socijalne infrastrukture koje su nominirali općine i gradovi. Do kraja 2007. godine obnova i izgradnja je počela na oko 170 objekata, od čega je 20-tak završeno.

Programom elektrifikacije povratničkih naselja koji je intenziviran 2005. godine, obuhvaćeno je do kraja 2006. godine ukupno 670 naselja u cca. 100 povratničkih općina gdje je oko 4.600 kućanstava priključeno na niskonaponsku električnu mrežu. Program su zajednički financirali MMPTR i Hrvatska elektroprivreda (HEP) u iznosu od 183 milijuna HRK.

U 2007. godini taj program je nastavljen u iznosu od 117 milijuna HRK koji je u potpunosti osiguran iz profita HEP-a. Izabrana su prioritetna naselja za obnovu električne mreže u suradnji s SDSS-om i OESS-om – cca. 103 naselja odnosno 1.027 električnih priključaka. Programom elektrifikacije povratničkih naselja koji je intenziviran od 2005. godine obuhvaćena su do kraja 2007. godine gotovo sva naselja koja su 2005. godine identificirana kao naselja bez električne mreže. U izboru prioritetnih naselja za obnovu električne mreže sudjelovali su predstavnici SDSS-a, parlamentarne stranke srpske manjine.

U okviru programa CARDS 2003 Održivi razvoj u područjima povratka nastavljena je provedba pojedinačnih projekata sukladno Regionalnim operativnim programima za Sisačko-moslavačku i Vukovarsko-srijemsku županiju na području poticanja poduzetništva, poboljšanja infrastrukture, poticanja suradnje s civilnim društvom, itd. Ukupna vrijednost projekta CARDS 2003 iznosi 15 milijuna eura nepovratnih sredstava Europske unije. Nastavljena je i provedba projekta CARDS 2004., koji je također usmjeren na iste ciljeve jačanja održivosti procesa povratka kroz gospodarsku revitalizaciju, jačanje poduzetništva, stvaranje radnih mjesta i poboljšanje ozračja društvenog prihvaćanja, s time da je projekt usredotočen na odabrana područja povratka, sukladno Regionalnim operativnim programima na području Karlovačke i Ličko-senjske te Brodsko-posavske i Požeško-slavonske županije. Ukupno je za program CARDS 2004 previđeno 14 milijuna eura.

Za obnovu i izgradnju komunalne i društvene infrastrukture te razvojne programe na područjima posebne državne skrbi predviđeno je oko 815,2 milijuna HRK, od čega veći dio za obnovu i izgradnju komunalne i socijalne infrastrukture što uključuje provedbu tri programa izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture, EIB I. i II., te CEB V. Osim obnove ratom oštećene i razorene infrastrukture, grade se i novi objekti, te financiraju projekti usmjereni na gospodarsko-socijalni oporavak područja posebne državne skrbi osobito iz programa kreditiranja Svjetske banke – «Socijalno ekonomski oporavak područja posebne državne skrbi (EBRD)». Taj se program uglavnom odnosi na kapitalne pomoći i subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima.

B) KLJUČNE MJERE

Planira se nastavak sva tri programa obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture – EIB I., EIB II. i CEB V., te ostalih projekata koji su financirani iz državnog proračuna, kao i osiguranje proračunskih sredstava za ovu namjenu u narednoj godini

U 2008. godini završit će se provedba programa CARDS 2003 u Sisačko-moslavačkoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji, a u 2008. planirana sredstava iznose 1.200.000 eura. Također će se nastaviti provedba programa CARDS 2004 u Karlovačkoj, Ličko-senjskoj, Brodsko-posavskoj i Požeško-slavonskoj županiji, gdje će se bespovratnim sredstvima EU-a financirati konkretni razvojni projekti planirani ROP-ovima tih šest županija, a od ukupno 11 milijuna, koliko je predviđeno za financiranje konkretnih projekata, za 2008. je planirano 5.300.000 eura.

1.5.7. Suradnja sa susjednim državama zbog ubrzanja povratka izbjeglica

B) KLJUČNE MJERE

Očekuje se daljnji napredak u suradnji s Bosnom i Hercegovinom i Srbijom i Crnom Gorom kao nastavak suradnje kroz mehanizam uspostavljen u okviru provedbe Sarajevske deklaracije.

Nastavit će se i intenzivna suradnja s Bosnom i Hercegovine kroz financiranje započetih programa povratka i obnove u BiH, te suradnja u rješavanju pitanja preostalih BiH izbjeglica u Republici Hrvatskoj.

Kroz program povratka i obnove u BiH kroz dodjelu građevinskog materijala za obnovu, koji financira hrvatska Vlada, od 2002. godine do listopada 2007. godine završena je obnova 2.000 obiteljskih kuća. Za nastavak programa u 2008. godini planirana je isporuka građevinskog materijala za obnovu najmanje oko 600 kuća u BiH.

1.6. SURADNJA S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU (MKSJ)

Republika Hrvatska nastavlja u potpunosti surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i to pravovremenim i potpunim udovoljavanjem zahtjeva za pomoć Tužiteljstva MKSJ, te promptnim izvršavanjem svih naloga i drugih obvezujućih odluka MKSJ, što je priznato od strane samog Suda i međunarodne zajednice.

Do sredine prosinca 2007., Republika Hrvatska je zaprimila 762 zahtjeva Tužiteljstva MKSJ, od kojih je u 2007. godini bilo 44 osnovnih zahtjeva te više nadopuna osnovnih zahtjeva i drugih traženja. Svim zahtjevima je u cijelosti udovoljeno ili su u postupku ispunjavanja.

Suradnja sa Raspravnim vijećima, Tužiteljstvom, te Tajništvom suda ostvaruje se preko Ureda za vezu MKSJ, manjim dijelom preko Veleposlanstva RH u Kraljevini Nizozemskoj, te kroz misije Tužiteljstva koje su povremeno boravile u RH, a odnosi se najvećim dijelom na dostavu dokumentacije po pojedinim zahtjevima te na saslušavanje svjedoka.

Tijekom 2008, rad Uprave za suradnju s međunarodnim kaznenim sudovima u segmentu odnosa s MKSJ, u prvom redu odnosit će se na postupke koji će se voditi pred prvostupanjskim, odnosno drugostupanjskim vijećima MKSJ.

Tijekom 2009., sukladno važećim rezolucijama Ujedinjenih naroda o izlaznoj strategiji Suda, suradnja s MKSJ obuhvaćat će sudjelovanje u provedbi tih odluka, kao i rješavanje rezidualnih pitanja.

Suđenja za ratne zločine

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Uporaba svjedočenja putem video veze u postupcima pred hrvatskim sudovima

U cilju uspješnijeg provođenja postupaka suđenja u predmetima ratnih zločina, Republika Hrvatska je zakonodavno regulirala mogućnost uporabe svjedočenja putem video veze u postupcima pred hrvatskim sudovima, izmjenama Zakona o kaznenom postupku (NN 115/06). Republika Hrvatska je također, 12. siječnja 2007. ratificirala Drugi dodatni protokol uz Europsku konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN 1/07), koji je snazi od 1. srpnja 2007. godine, a koji sadrži odredbe o uporabi video konferencijske veze u prekograničnom ispitivanju između država potpisnica Protokola.

Održavanje integriteta iskaza svjedoka; sigurnost podataka vezanih uz svjedoke/informante

Postojeći zakonodavnopravni okvir je dodatno osnažen izmjenama Kaznenog zakona (2006., čl. 304., 305., 305a), Zakona o državnom odvjetništvu (2007. čl. 63.) i Zakona o tajnosti podataka (NN 79/07).

Zakon o kaznenom postupku sadrži zadovoljavajuće zaštitne mjere, kako bi se održao integritet sudske istrage i postupka. Zakon ne sadrži odredbu o tajnosti istražne faze postupka, no istraga se ne provodi javno. Za pojedine istražne radnje ili neku informaciju istražni sudac može naložiti da se smatraju tajnom i upozoriti da odavanje tajne predstavlja kazneno djelo.

U slučaju otkrivanja i ugrožavanja identiteta svjedoka, koje bi moglo utjecati na njegov integritet, Kazneni zakon sadrži nekoliko odredbi koje osiguravaju zaštitu svjedoka od prijetnji, kao i od otkrivanja identiteta (u slučaju zaštićenog svjedoka). Osim toga, postoje mehanizmi za sankcioniranje osoba koje sprječavaju dokazivanje ili otkrivaju informacije, koje su proglašene tajnima u postupku, a koji daju dodatnu vrijednost uspostavljenom sustavu zaštite.

Integritet svjedoka je dodatno osiguran izmjenama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007., kojim je u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama određeno, koji podaci su tajni i čijim bi otkrivanjem mogla nastati šteta za učinkovito vođenje postupka. Potrebno je stoga bilo propisati pojačanu odgovornost za čuvanje tajnosti podataka.

Na temelju ovih izmjena, ministrica pravosuđa je u studenom 2007. godine donijela Pravilnik o unutarnjem poslovanju Državnog odvjetništva. Pravilnik uređuje načine zaštite tajnih podataka u postupcima, a naročito u prethodnom postupku.

Odgovarajuća obrana od strane branitelja imenovanih po službenoj dužnosti

Prema važećim propisima u Republici Hrvatskoj, svi su odvjetnici obvezni na sudu braniti osumnjičeničke za sva kaznena djela, pa tako i za ratne zločine.

Hrvatsko zakonodavstvo sadrži odredbe temeljem kojih se može sankcionirati neuredan rad branitelja po službenoj dužnosti. Tako je Vrhovni sud RH u 2007., kroz redovite sastanke s predsjednicima županijskih sudova ukazivao na dužnost i obvezu predsjednika suda da u slučajevima **neurednog** obavljanja zadaća branitelja po službenoj dužnosti razriješe postavljenog branitelja i postave novog (čl. 67.ZKP-a).

U 2007. godini, Hrvatska odvjetnička komora inicirala je suradnju u području usavršavanja s Pravosudnom akademijom. Početkom studenog 2007. godine, Pravosudna akademija je u suradnji s OESS-om, održala dodatnu **edukaciju** sudaca svih županijskih sudova, koji su nadležni za suđenja za ratne zločine, a na kojoj su sudjelovali i **odvjetnici koji se bave**

obranom u predmetima ratnih zločina. Do kraja 2007., planira se održati još jedna edukacija.

U 2007., Hrvatska odvjetnička komora je osnovala i Odvjetničku akademiju sa ciljem provedbe stručnog usavršavanja za odvjetnike koji su, između ostalog, angažirani i u predmetima ratnih zločina, te koji su zainteresirani za daljnje edukacije po tom pitanju.

Služba za pružanje potpore svjedocima

Odjel za podršku svjedocima i sudionicima u postupcima za kaznena djela ratnih zločina, osnovan 2005. godine, pruža pravnu i fizičku zaštitu, psihološku pomoć, te pomoć u pronalaženju, pripremanju odlazaka i organizaciji putovanja za svjedoke i druge sudionike na glavne rasprave i istražna ročišta u kaznenim postupcima za ratne zločine, koji se vode na sudovima u, i izvan Republike Hrvatske.

Kao rezultat Projekta u suradnji s Velikom Britanijom, pod nazivom «*Smanjenje maloljetničkog kriminala i podrška žrtvama kaznenih djela*», Odjel je u 2007., aktivno sudjelovao u širenju sustava podrške žrtvama kaznenih djela na hrvatskim sudovima.

U 2006. godini, osnovane su, kao pilot projekt, volonterske službe za podršku svjedocima i žrtvama kaznenih djela na županijskim sudovima u Vukovaru i Sisku, a po uzoru na vukovarsku volontersku službu, slične službe su u 2007. osnovane i na županijskim sudovima u Osijeku i Koprivnici te razvijane pri općinskim sudovima u Vukovaru, Županji, Iloku i Vinkovcima.

Daljnje širenje i institucionaliziranje podrške svjedocima te općenito žrtvama u kaznenim postupcima, provest će se kroz projekt UNDP i MP pod nazivom „Podrška razvoju sustava podrške svjedocima i žrtvama kaznenih djela u RH“ koji je potpisan u studenom 2007.

U prvih deset mjeseci 2007. godine, Odjel za podršku svjedocima i sudionicima u postupcima za kaznena djela ratnih zločina postupao je u 20 predmeta ratnih zločina, koji se vode pred domaćim i inozemnim sudovima, te ostvario kontakt sa ukupno 415 svjedoka:

- 15 svjedoka iz inozemstva pozvanih da svjedoče pred sudovima u RH,
- 363 svjedoka iz Republike Hrvatske pozvanih da svjedoče pred domaćim sudovima,
- 57 domaćih svjedoka pozvanih da svjedoče pred inozemnim sudovima.

U 115 slučajeva svjedocima je pružena pravna pomoć, a psihološka u 120 slučajeva. Organiziran je prijevoz za 20 svjedoka iz Republike Hrvatske, pozvanih da svjedoče pred Okružnim sudom u Beogradu, te za 5 domaćih svjedoka pozvanih na sudove u Republici Hrvatskoj. Nekim je svjedocima osigurana i fizička zaštita, u suradnji sa službenicima MUP-a RH, Jedinice za zaštitu, a za 4 svjedoka je organiziran smještaj, u suradnji sa Službom za podršku svjedocima i oštećenima Okružnog suda u Beogradu.

U kaznenom predmetu protiv Rahima Ademija i Mirka Norca koji se vodi pred Županijskim sudom u Zagrebu, radi osiguranja istih standarda kakve imaju svjedoci koji svjedoče pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, angažirana je na suđenju službenica Odjela, psihologinja, koja je pružala podršku sedmorici svjedoka od kojih su petorica zaštićeni svjedoci.

Presude donesene u odsutnosti i potreba za razvijanjem mehanizma za reviziju

Na temelju čl. 412 ZKP, osoba pravomoćno osuđena u odsutnosti može zahtijevati obnovu kaznenog postupka u roku od jedne godine od dana kada je saznala za presudu kojom je osuđena u odsutnosti, ako je nastupila mogućnost da joj se sudi u njezinoj nazočnosti. U svakom slučaju, osuđena osoba ima pravo zatražiti i redovno ponavljanje postupka sukladno članku 405. i 406. ZKP-a.

U svezi presuda donesenih u odsutnosti optuženika, donijete su dvije odluke Vrhovnog suda RH u predmetima Trifunović/Popov i Edita Rađen Potkonjak, povodom žalbi na prvostupanjske odluke u svezi zahtjeva za obnovu postupka. U ovim predmetima, otvorena je mogućnost obnove postupka na temelju novih činjenica ili dokaza, bez inzistiranja na obveznoj prisutnosti osuđenika. To znači da obnova pravomoćno okončanih sudskih postupaka u odsutnosti optuženika nije *a priori* isključena ako okrivljenik nije prisutan.

Ovakav stav podupire državno odvjetništvo, pozivajući osobe osuđene u odsutnosti da iznesu nove činjenice te podnesu nove dokaze koji bi mogli rezultirati obnovom postupka i donošenjem utemeljene odluke.

Institut suđenja u odsutnosti u RH, primjenjuje se u iznimnim slučajevima. Kako bi se osigurala provedba načela »saslušanja druge strane«, Glavni državni odvjetnik dao je nalog državnim odvjetnicima da restriktivno primjenjuju odredbu koja omogućuje provođenje postupka u odsutnosti optuženika tako da predlažu pokretanje postupka u odsutnosti samo u slučajevima kada je to zaista pravno utemeljeno.

Glede pravomoćnih presuda donesenih u odsutnosti, statistički podaci Vrhovnog suda RH pokazuju sljedeće: polovica od ukupno donesenih 68 presuda u odsutnosti je potvrđena. Preinačeno je 11 (16,18%), a ukinuto potpuno 20 (29,41%), te djelomično 3 (4,41%) presude. Nastavlja se trend smanjenja donošenja presuda u odsutnosti - dok je 1997. i 1999. godine doneseno po 10 presuda, 2004. su donesene dvije, u 2005. godini jedna presuda, dok u 2006. godini nije donesena niti jedna presuda u odsutnosti.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nastavilo je s drugom fazom revizije popisa s više od 1100 osumnjičenika protiv kojih je u tijeku postupak za kaznena djela ratnih zločina. Zbog revizije predmeta iz 1990-tih godina s područja Karlovca, Požege i Gospića, odbačene su optužbe protiv 13 osoba.

Glede procesuiranja još neriješenih i neprocesuiranih ratnih zločina, osnovani su timovi državnih odvjetnika, policije i tajnih službi radi raščišćavanja najtežih ratnih zločina.

U 2007. godini održano je pet Okruglih stolova u suradnji s OEES na terenu, na kojima je lokalnim čelnicima, predstavnicima manjina, nevladinim organizacijama, te pravosudnim dužnosnicima prenijet stav Vlade RH o nužnosti i potrebi procesuiranja svih predmeta ratnih zločina, neovisno o počiniteljima, o potrebnim primjenama jedinstvenih pravnih standarda, nužnosti pružanja potpore i zaštite svima koji raspolažu saznanjima o počinjenim zločinima. Otvorena komunikacija s javnošću te tijelima vlasti značajno pridonosi jačanju povjerenja u institucije i pravosudni sustav.

Regionalna suradnja državnih odvjetništava

Zbog ustavne zabrane izručenja vlastitih državljana, Glavni je državni odvjetnik Republike Hrvatske inicirao potpisivanje memoranduma o suradnji između državnih odvjetništava zemalja u regiji. Na ovaj se način, razmjenom dokaza i ustupom dokaznog materijala mogu pred nacionalnim sudovima voditi sudski postupci protiv onih počinitelja kaznenih djela ratnih zločina koji ne mogu biti izručeni.

Glede suradnje s **Crnom Gorom** na razini državnih odvjetništava, u srpnju 2006. potpisan je poseban sporazum o suradnji po pitanju ratnih zločina.

Nakon što je Glavni državni odvjetnik RH ustupio dokazni materijal, Državni tužitelj Crne Gore dao je izjavu o preuzimanju kaznenog progona protiv 10 osoba.

U vezi suradnje s Republikom **Srbijom**, u listopadu 2006. godine, potpisan je posebni sporazum o po pitanju ratnih zločina. Nakon ustupanja dokaznog materijala u 10 predmeta protiv 15 osoba, Državni tužitelj Republike Srbije dao je izjavu o preuzimanju progona u 6

predmeta protiv 7 osoba, od čega je 5 osoba u pritvoru, a u jednom je predmetu podignuta optužnica.

Kad je riječ o **Bosni i Hercegovini**, suradnja s Tužiteljstvom provodi se u okviru sporazuma o pružanju međusobne pomoći u pretkaznom postupku, koji je u punoj primjeni, dok sporazum o razmjeni i ustupanju dokaza nije sklopljen radi stajališta Bosne i Hercegovine da svi zločini počinjeni na njezinom teritoriju trebaju tamo biti i procesuirani.

U srpnju 2007., održana je Brijunska regionalna konferencija državnih odvjetništava. Na Konferenciji je dogovoreno da će se izraditi usporedni popisi do sada utvrđenih ratnih zločina i kazneno prijavljenih osoba u suradnji s MKSJ.

U Hvaru je 5. listopada 2007., održan regionalni sastanak državnih odvjetnika zemalja potpisnica Memoranduma. Na ovom sastanku Državno odvjetništvo Republike Hrvatske predložilo je uvođenje novog načina vođenja popisa o ratnim zločinima, te se obvezalo da će sve susjedne zemlje upoznati sa svojim načinom vođenja evidencije, što je i napravljeno. Uputa o novom načinu vođenja popisa, te tabela za popunjavanje dostavljena je i predstavnicima MKSJ.

Državnim odvjetništvima koja poduzimaju progon u predmetima ratnih zločina, dostavljena je nova uputa i tabele. Dana 16. studenog 2007., održana je edukacija zamjenika državnih odvjetnika i službenika, koji će popunjavati te tablice. Za dovršetak izrade novog popisa potrebno je šest mjeseci. Te tabele temeljit će se na događajima, pojedinim ratnim zločinima, a sadržavat će: opise počinjenih zločina, popise osumnjičenih, odnosno okrivljenih osoba za te ratne zločine, popise žrtava, svjedoka, te drugih dokaza o svakom počinjenom zločinu, što bi trebalo omogućiti ne samo lakšu razmjenu podataka, nego i lakše procesuiranje, te dokazivanje pojedinih zločina.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini, planira se donijeti novi Zakon o kaznenom postupku, kojim će se promijeniti sadašnje stanje time da će se sudska istraga prebaciti na policiju i državne odvjetnike. Cilj ovih izmjena je osiguranje novih mehanizama zaštite svjedoka, kao i jačanja procesnog položaja svjedoka/žrtve u kaznenom postupku.

U 2008. godini će se nastaviti s usavršavanjem odvjetnika u predmetima ratnih zločina.

U 2008. godini, početak će provedba projekta s UNDP, te širenje i institucionalno jačanje sustava podrške svjedocima i žrtvama kaznenih djela.

U 2008. godini, nastaviti će se rad na međuagencijskoj suradnji hrvatskih tijela, kao i suradnji s MKSJ, na planu daljnjeg rasvjetljavanja preostalih neriješenih ili neprocesuiranih ratnih zločina kako bi se mogli pokrenuti novi postupci ili dovršiti oni koji su u tijeku.

U 2008., planira se dovršenje izrade novog popisa o ratnim zločinima te, po potrebi, organiziranje edukacije za provedbu Uputa o novom načinu vođenja popisa i tabela za popunjavanje.

U cilju unaprjeđenja sustava za donošenje presuda u odsutnosti, pitanja zaštite svjedoka i zaštite žrtava osnovati će se radna skupina.

1.7. REGIONALNA SURADNJA

1.7.1. MULTILATERALNA SURADNJA

Sastankom na vrhu zemalja sudionica SEECP-a 11. svibnja 2007. godine u Zagrebu, Republika Hrvatska je završila predsjedanje *Procesom suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEECP)* koje je od šire međunarodne zajednice ocijenjeno kao izniman uspjeh. Hrvatsko predsjedanje SEECP-om rezultiralo je jačanjem SEECP-a kao glasa regije te uspostavljanjem Vijeća za regionalnu suradnju (RCC), snaženjem odnosa s EU, unapređenjem međuparlamentarne suradnje te suradnje na područjima prometa, gospodarstva, pravosuđa, unutarnjih poslova i energetike.

Republika Hrvatska nastavit će svoju aktivnu ulogu unutar SEECP-a te unutar novo-uspostavljenog RCC-a, s posebnim naglaskom na regionalne projekte sukladne prioritetima RCC-a. U postojećim okvirima Pakta o stabilnosti za Jugoistočnu Europu, Republika Hrvatska će nakon završenog predsjedanja Inicijativom za migracije, azil i povratak izbjeglica (MARRI) i Zdravstvenom mrežom JIE (SEEHN) u 2007. godini, tijekom 2008. predsjedati Inicijativom za pripravnosti i prevenciju katastrofa (DPPI).

Postupak ratifikacije ugovora CEFTA 2006 formalno je okončan u rujnu 2007. godine, ratifikacijom od strane Republike Srbije i Bosne i Hercegovine. Republika Hrvatska je zadovoljna da je prihvaćena njezina inicijativa da upravo proširena i modernizirana CEFTA bude okvir za daljnju liberalizaciju trgovine u regiji. Zemlje članice CEFTA-e 2006 uspostaviti će zonu slobodne trgovine (u prijelaznom periodu, a najkasnije do 31. prosinca 2010. godine), što će predstavljati značajan korak u smjeru jačanja ekonomskih veza, povećanja međusobne trgovine te poticanja ulaganja u zemlje članice CEFTA-e.

Republika Hrvatska će se u okviru *Srednjoeuropske inicijative (SEI)* nadalje aktivno zalagati za preustroj Inicijative s ciljem daljnjeg jačanja suradnje njezinih članica u europskom integracijskom procesu. Odabirom projekata prekogranične suradnje i kroz predlaganje zajedničkih regionalnih aktivnosti, Republika Hrvatska će nastojati izvršiti pozitivan utjecaj na političku i gospodarsku situaciju u regiji, posebice u susjednim zemljama. Republika Hrvatska će naročitu pažnju posvetiti promociji projekata od šireg regionalnog značaja, i u tu svrhu zalagati se za bolju koordinaciju aktivnosti između SEI i drugih regionalnih inicijativa.

Projekti u okviru *CEI Co-operation activities*, koje će u 2008. godini predložiti Republika Hrvatska, bit će usmjereni na pružanje potpore u pripremama i prilagodbi država kandidata te država Procesu stabilizacije i pridruživanja za buduće članstvo u EU. Prioriteti programske suradnje za predstojeće razdoblje nalaze se u područjima kao što su razvoj ljudskih potencijala i dugogodišnja izobrazba (*Human Resources Development and Lifelong Learning*), znanstveno-tehnološka suradnja i kulturna suradnja.

Na sastanku Regionalnog Foruma *Regionalne Inicijative za migracije, azil i izbjeglice (MARRI)*, Republika Hrvatska je od Bosne i Hercegovine preuzela jednogodišnje predsjedanje tom Inicijativom, od travnja 2007. do travnja 2008. godine. Prioriteti predsjedanja Republike Hrvatske MARRI inicijativom, među kojima su unapređenje koordinacije aktivnosti vezanih uz intenziviranje regionalne razmjene informacija i iskustava s ciljem učinkovitije borbe protiv ilegalnih migracija, krijumčarenja i trgovanja ljudima, te poboljšanja prekogranične suradnje, ostvarit će se organiziranjem seminara, radionica kao i okruglih stolova u suradnji s drugim resornim ministarstvima. Od siječnja 2008. godine MARRI inicijativa prelazi u regionalno vlasništvo zemalja članica.

Republika Hrvatska je 1. lipnja 2007. godine preuzela jednogodišnje predsjedanje *Jadransko-jonskom inicijativom (JJI)*. Predloženim hrvatskim Programom suradnje želi se: pokrenuti proces konkretiziranja suradnje u obliku projekata; utvrditi prioriteta područja suradnje od zajedničkog interesa za sve članice (gospodarstvo, turizam, okoliš, promet); izvršiti revizija tematske podjele suradnje u dosadašnjim okruglim stolovima i donijeti pravilnik o radu okruglih stolova; osnovati tajništvo JJI te odrediti nadležnost njegovog rada.

U listopadu 2007. godine Republika Hrvatska zaključila je hrvatsko predsjedanje *Kvadrilateralom*. Tom prigodom naglašena je potpora Republici Hrvatskoj za punopravno

članstvo u EU i NATO-u i za očekivani ulazak u Multinational Land Force (MLF) tijekom 2008. godine. Također, iskazana je potpora za usklađenim nastupanjem u multilateralnim organizacijama u pitanjima od zajedničkog interesa te za provedbu ključnih aktivnosti na planu sigurnosne i obrambene suradnje, infrastrukture, transporta i unutarnjih poslova.

Razmatrajući aktualni proces restrukturiranja europske regionalne arhitekture, države članice usuglasile su se o potrebi redefiniranja prioriteta, a posebno je istaknuta potreba zajedničkog i koordiniranog djelovanja unutar većih regionalnih organizacija (SEI, SEECF). Republika Mađarska preuzela je jednogodišnje predsjedanje Kvadrilateralom.

Nastavno na ponudu snaga deklariranih 2006. koje je RH spremna uključiti u MLF brigadu, u ožujku 2007. godine izaslanstvo MO i OS RH posjetilo je Zapovjedništvo brigade u Udinama te je sudjelovalo na sastanku Političko-vojne radne skupine (MLF Political-Military Working Group – MLF PMWG) u lipnju 2007. u Ljubljani kao i Političko vojne upravljačke skupine (Political-Military Steering Group – PMSG) u srpnju u Udinama. Sukladno zaključcima s navedenih sastanaka, u tijeku su aktivnosti vezane uz upućivanje časnika za vezu u Zapovjedništvo MLF-a u Udine. Tijekom 2008. godine u vojnom segmentu Kvadrilaterale planira se: intenziviranje suradnje u cilju ulaska u punopravno članstvo u MLF brigadi i upućivanje časnika za vezu u Zapovjedništvo MLF-a.

Republika Hrvatska će i u 2008. godini nastaviti sudjelovati u radu *Radne zajednice Alpe-Jadran (RZAJ)* putem svojih predstavnika u radnim odborima, ekspertnim i projektnim skupinama, te kroz zajedničke projekte RZAJ.

Proces suradnje u Podunavlju (DCP) regionalni je forum kroz koji Republika Hrvatska nastoji dati svoj doprinos regionalnoj suradnji u dunavskom bazenu. U predstojećem razdoblju Republika Hrvatska će uložiti napore kako bi se definirala organizacijska struktura i modaliteti aktivnosti te time intenzivirala suradnja u okviru DCP-a. Prostorno uređenje, zaštita okoliša i gospodarski razvoj Podunavske regije, glavna su područja suradnje na koja Republika Hrvatska želi staviti težište u okviru DCP-u.

U *Dunavskoj komisiji (DC)* i *Međunarodnoj komisiji za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR)* Republika Hrvatska sudjeluje u aktivnostima u svezi s ekološkom zaštitom i prometnim aspektima rijeke Dunav. U sklopu Pripremnog odbora za reviziju Konvencije o režimu plovidbe Dunavom, Republika Hrvatska će se nadalje zalagati za uspostavu efikasnog i konkurentnog plovnog puta u sklopu održive europske transportne politike, što implicira harmonizaciju relevantnih pravila Dunavske komisije, Rajnske komisije i EU.

Vezano uz odluku Vijeća EU o pokretanju pregovora za pristupanje EU u punopravno članstvo Dunavske komisije, Republika Hrvatska će u nadolazećem razdoblju intenzivirati dijalog među članicama kako bi se, u što kraćem mogućem roku, ispunili uvjeti za pristupanje EU u punopravno članstvo.

U okviru *Foruma ministara obrane zemalja JIE (SEDM)*, Republika Hrvatska je tijekom 2007. godine aktivno sudjelovala u radu tijela SEDM-a (SEDM-CC - *Coordination Committee* i PMSC - *Politico Military Steering Committee*), Radnoj skupini za CBSC (*Defence-Military Support to WMD Counterproliferation, Border Security and Counterterrorism*) te projektima SEESIM (*South East European Simulation Network*) i SEEDIRET (*Cooperation on Defence Industries, Research and Technology*). U lipnju 2007. godine Republika Hrvatska bila je domaćin sastanka zamjenika načelnika Glavnih stožera SEDM zemalja, a pored toga predstavnici MORH-a i OS RH su tijekom 2007. godine sudjelovali na dva sastanka SEDM CC-a (ožujak i rujan), dva sastanka PMSC-a (ožujak i rujan), sastanku Radne skupine za CBSC (lipanj), sastanku SEEDIRET-a (veljača) te SEESIM konferenciji (listopad). Za 2008. godinu planira se nastavak sudjelovanja u radu tijela SEDM-a te projektima i aktivnostima koji su se do sada pokazali uspješnima.

Nakon izlaska Mađarske, Slovačke i Švicarske iz *Procesa suradnje srednjoeuropskih zemalja (CENCOOP)* tijekom 2006. godine, inicijative koja okuplja države Srednje Europe radi suradnje na području obrambene politike, uključujući i suradnju u operacijama potpore u

kriznim situacijama, te suradnju u pravcu priprema za ulazak u NATO i EU, Republika Hrvatska je u kolovozu 2007. godine, također, poslala pismo o namjeri istupanja iz CENCOOP-a. Slijedom navedenog, izvjesno je da će CENCOOP u skoroj budućnosti prestati s djelovanjem.

U okviru *Southeastern Europe Clearinghouse*-a (SEEC), inicijative čiji je cilj razmjena informacija i koordinacija napora savezničkih i prijateljskih zemalja u pružanju potpore državama kandidatima za članstvo u NATO-u (Albanija, Hrvatska, Makedonija) i drugim/novim članicama Partnerstva za mir (Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija) na njihovom putu uključivanja u euroatlantske strukture, tijekom 2007. godine predstavnici MORH-a sudjelovali su na 3 sastanka stručnih skupina (obuka vojnopolicijskih pasa i instruktora za pse), VI. Konferenciji SEEC-a, održanoj u lipnju u Sarajevu te bili domaćin Konferencije direktora za obrambenu politiku zemalja sudionica SEEC-a (Dubrovnik, 09. – 11. rujna 2007.). Tijekom 2008. godine planira se nastavak aktivnog sudjelovanja u SEEC-u, a prioriteti će biti projekti: Regionalno središte za obuku vojnopolicijskih pasa i njihovih vodiča i Središte za obuku ronilaca.

Jadransko-mediteranska orijentacija Republike Hrvatske vidljiva je i u području međunarodne obrambene suradnje, gdje su MORH i OS RH uključeni u dva projekta koja povezuju zemlje Jadransko-jonskog bazena odnosno Sredozemlja – Projekt Adrion i Projekt V-RMTC (*Virtual Regional Maritime Traffic Centre*).

U okviru *Projekta Adrion*, usmjerenog na poticanje suradnje među ratnim mornaricama zemalja jadransko-jonskog bazena (Albanija, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Italija, Slovenija) tijekom 2007. godine održana su 3 radna sastanka, simulacijska vježba ADRION – CAX 07 (30. siječnja – 02. veljače) te vojna vježba ADRION 07 – LIVEX (grčke teritorijalne vode u razdoblju 22. – 29. lipnja) na kojoj je sudjelovao brod HRM-a BS-77 "Faust Vrančić" i 44 pripadnika HRM. U 2008. godini suradnja u okviru Adrion-a će se nastaviti po planu (radni sastanci), a planiraju se održati i dvije vježbe - kompjutorska vježba ADRION – CAX 08 i ADRION 08 LIVEX - kojoj bi domaćin bila Republika Hrvatska.

Projekt V-RMTC iniciran je od talijanske strane u listopadu 2004. godine s ciljem uspostave Virtualnog regionalnog središta za kontrolu pomorskog prometa, kako bi se doprinijelo jačanju sigurnosti pomorskog prometa kao i sigurnosti zemalja s izlazom na Sredozemno i Crno more. Tijekom 2007. godine nije bilo radnih sastanaka i radilo se na uspostavi komunikacijske mreže za razmjenu podataka i razmjenu podataka. Za 2008. godinu planira se nastavak suradnje u okviru projekta V-RMTC.

1.7.2. BILATERALNA SURADNJA

Talijanska Republika

Bilateralna suradnja. Uz postojanje stalnog dijaloga o preostalim otvorenim pitanjima, dobrosusjedski odnosi Hrvatske i Italije obilježeni su kontinuiranim unapređenjem suradnje na svim razinama. Također, Hrvatska i Italija usko surađuju u sklopu Srednjoeuropske inicijative, Radne zajednice Alpe-Jadran, Jadransko-jonske inicijative te Kvadrilaterale. Postoji intenzivna regionalna suradnja hrvatskih županija i talijanskih pokrajina unutar Jadranske euroregije.

Gospodarstvo. Italija je Hrvatskoj prvi vanjskotrgovinski partner. Podaci za prvih jedanest mjeseci 2007. godine pokazuju daljnji rast robne razmjene od 13 posto u odnosu na isto razdoblje u 2006. godini.

Bilateralni ugovori. Hrvatska je do sada s Italijom sklopila 33 bilateralna ugovora i akta od kojih je 21 stupio na snagu. Ugovor o filmskoj koprodukciji potpisan je 10. rujna 2007. godine. Pregovori o Sporazumu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o prekograničnoj policijskoj suradnji završeni su u studenom 2007. godine te se potpisivanje sporazuma očekuje tijekom 2008. kao i potpisivanje Memoranduma o suradnji Vlada Republike Hrvatske i Talijanske Republike. Pokrenuta je inicijativa o potpisivanju Ugovora o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima te Ugovora o suradnji u području kulture, obrazovanja i športa. Očekuje se da Italija ratificira Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, kao i potpisivanje već parafiranog Ugovora o cestovnom prometu roba i putnika.

Manjine. Talijanskoj manjini u Hrvatskoj zajamčen je visoki standard manjinskih prava. Sukladno dosadašnjoj praksi, Hrvatska je za potrebe talijanske manjine povećala izdvajanja iz Državnog proračuna te je u 2007. godini *osigurano 7.170.100 HRK - cca 980.000 EUR* (povećanje za cca 20 posto). Hrvatska od talijanskih vlasti očekuje odgovarajuću potporu hrvatskoj manjini i Savezu hrvatskih zajednica u Italiji u očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta na području Italije koja i dalje izostaje.

Otvorena pitanja. Rješavanjem pitanja reciprociteta na području slobodnog pristupa tržištu nekretnina, otvara se mogućnost rješavanja preostalih otvorenih pitanja.

Pitanje naknade za talijansku nacionaliziranu i optantsku imovinu riješeno je Osimskim i Rimskim sporazumima, a Hrvatska je spremna isplatiti preostali dio duga čim talijanska strana dostavi broj bankovnog računa.

Povrat imovine stranim državljanima, pa tako i talijanskim, rješavat će se u sklopu izmjena Zakona o denacionalizaciji (*Zakon se nalazi u proceduri Vlade RH*), koji neće zahtijevati prethodno sklapanje bilateralnih ugovora pojedinačno s drugim državama.

Glede odluke Hrvatskog sabora o primjeni ZERP-a od 1. siječnja 2008. godine, Hrvatska je vodila s Italijom, Slovenijom i Europskom komisijom intenzivne razgovore s Italijom, Slovenijom i Europskom komisijom, kako na tehničkoj, tako i na političkoj razini, o primjeni ribolovnih propisa na nediskriminirajućim osnovama u odnosu na bilo koju državu. Pokazala je otvorenost za iznalaženje rješenja ukoliko bi neka od prezentiranih mjera predstavljala izniman problem. Hrvatska ne želi zabraniti talijanskim i slovenskim brodovima pristup ZERP-u već osigurati poštivanje istih propisa koji vrijede za hrvatske brodove, budući da su hrvatski propisi usklađeni s propisima EU. Hrvatska je spremna nastaviti dijalog kako bi se došlo do najprikladnijeg rješenja za sve zainteresirane strane.

Prioriteti.

- daljnje konzultacije glede procesa proširenja NATO-a i EU-a te stabilizacije cjelokupne regije;
- suradnja na području zaštite i gospodarenja Jadranskim morem;
- jačanje prekogranične i međuregionalne suradnje;
- intenziviranje suradnje resornih ministarstava u cilju rješavanja preostalih otvorenih pitanja;
- zalaganje za sklapanje ugovora koji su u postupku pregovaranja (Ugovora o suradnji na području kulture, obrazovanja i športa, Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji, Ugovora o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima te Memoranduma o suradnji Vlada Republike Hrvatske i Talijanske Republike) ili su već ratificirani (Ugovor o cestovnom prometu roba i putnika), odnosno zalaganje za ratifikaciju već potpisanih ugovora (Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja).

Republika Slovenija

Bilateralni odnosi. Odnosi dviju država su razvijeni, vrlo intenzivni, obostrano poticani, ali i složeni. Odnosi su osobito razvijeni u području kulture, znanosti, obrazovanja i gospodarstva. Razgranata suradnja sa Slovenijom - u okviru niza regionalnih i međunarodnih organizacija, te posebno na planu EU i NATO-a - za Hrvatsku je od osobite važnosti.

Vlade Republike Hrvatske i Republike Slovenije nastoje u mirnom i dobrosusjedskom ozračju te u europskom duhu riješiti preostala otvorena pitanja. Intenzivnim kontaktima tijekom 2007. godine uspješno su približena stajališta glede načina rješavanja otvorenih pitanja. Najznačajniji je načelni dogovor postignut na neformalnom radnom sastanku predsjednika Vlada dviju država, održanom na Bledu, 26. kolovoza 2007. godine, da se pitanje razgraničenja na moru i pojedinih moguće spornih točaka na kopnu zajednički podnese na rješavanje Međunarodnom sudu pravde (ICJ) u Haagu, čija bi odluka bila obvezujuća za obje strane. Spomenuti dogovor pozdravljen je od strane Europske komisije. Pravni okvir bi trebala postići dva međudržavna povjerenstva, a isti bi trebali potvrditi i parlamenti objiju država.

Preostala otvorena pitanja rješavat će se bilateralno, a prvi sastanak u tom smjeru već je i održan između ministara gospodarstva dviju država (28. kolovoza 2007. u Bizeljskom), glede pitanja koja se odnose na NE Krško. Hrvatski sabor je 3. listopada 2007. godine usvojio Zakon o osnivanju Fonda za financiranje razgradnje i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva NE Krško.

Povodom proširenja jurisdikcije Republike Hrvatske u Jadranskom moru, nastavit će se dijalog s Italijom i Slovenijom, uz prisutnost predstavnika Europske komisije.

17. sjednica Stalne mejšovite komisije za provedbu Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji (SOPS) održana je u Mašunu kraj Marije Bistrice, 18. prosinca 2007. godine.

4. sjednica Zajedničke hrvatsko-slovenske Povijesne komisije održana je u Dvorcu Strmol kod Ljubljane, 8. lipnja 2007. godine.

Bilateralni ugovori. U posljednjih šesnaest godina, dvije su države, rješavajući samostalno većinu pitanja, sklopile više od 70 bilateralnih ugovora i akata, od čega je na snazi njih 51, a u privremenoj primjeni 16. Ugovor o međusobnoj pomoći u carinskim pitanjima stupio je snagu u siječnju 2007. godine. U daljnjoj implementaciji Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji, ministarstva unutarnjih poslova i ravnateljstva policija Hrvatske i Slovenije sklopila su 3. srpnja 2007. godine još dva provedbena akta: Protokol o zajedničkoj kontaktnoj službi na graničnom prijelazu Obrežje (Bregana) i Protokol o osnivanju zajedničkih radnih skupina.

Na sastanku Vijeća ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU, održanom 18. rujna 2007. godine u Bruxellesu, prihvaćen je hrvatski prijedlog da se u slučaju Hrvatske usvoji iznimka od Schengenskih pravila glede ulaska u EU, što će hrvatskim građanima omogućiti da državnu granicu s Italijom, Mađarskom i Slovenijom i dalje prelaze uz predočenje osobne iskaznice. U cilju priprema za provedbu režima vanjske granice EU na hrvatsko-slovenskoj granici predviđaju se i razgovori o još nekim pitanjima kojima se uređuje granični režim, primjerice o sklapanju Sporazuma o cestovnim graničnim prijelazima.

Sporazum o pograničnom prometu i suradnji između Republike Hrvatske i Republike Slovenije (SOPS) u najvećem je dijelu implementiran, osim dijela koji se odnosi na gospodarski ribolov na moru koji je ostao neprimijenjen. Konzultacije o implementaciji ovog dijela SOPS-a vode se u Bruxellesu, uz prisutnost predstavnika Europske komisije. Hrvatska je pozdravila inicijativu Europske komisije o uključivanju eksperata država članica EU (Danska i Švedska) koji su predstavili svoja iskustva u sličnim situacijama. Očekujemo nastavak dijaloga.

U tijeku je arbitražni postupak pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova (ICSID) u Washingtonu, kojim HEP d.d. kao suvlasnik NE Krško s hrvatske strane traži naknadu za neisporučenu struju od srpnja 2002. do ožujka 2003. godine, u iznosu od približno 30 milijuna EUR.

Pitanje dugovanja Ljubljanske banke hrvatskim štedišama potrebno je riješiti u skladu s europskim standardima i normama koje reguliraju privatno-pravni odnos banke i štediša.

Republika Hrvatska je 26. ožujka 2007. godine potvrdila postojanje uzajamnosti stjecanja prava vlasništva na nekretninama za hrvatske državljane u Sloveniji i slovenske državljane u Hrvatskoj, slijedom čega će slovenski državljani i pravne osobe moći stjecati nekretnine u Hrvatskoj, i to na jednak način i pod istim uvjetima pod kojim hrvatski državljani i pravne osobe mogu stjecati nekretnine u Sloveniji.

Prioriteti.

- intenziviranje suradnje i dijaloga u rješavanju preostalih otvorenih pitanja, posebice provedbe načelnog dogovora o zajedničkom podnošenju pitanja razgraničenja na moru i pojedinih moguće spornih točaka na kopnu na rješavanje Međunarodnom sudu pravde (ICJ) u Haagu;
- ukupno jačanje gospodarske, sigurnosne, ekološke i druge suradnje na sjevernom Jadranu, uključujući i rješenje pitanja gospodarskog ribolova po SOPS-u;
- jačanje konzultacija oko pitanja EU i NATO-a, prenošenje slovenskih iskustava iz pregovora i prilagodbe, te konzultacije o stabilizaciji prilika u regiji;
- sklapanje Sporazuma o cestovnim graničnim prijelazima.

Republika Mađarska

Bilateralni odnosi. Hrvatska i Mađarska imaju razvijene dobrosusjedske odnose, bez otvorenih pitanja. Strateško partnerstvo dviju država odražava se kroz vrlo dobru političku, gospodarsku, pograničnu i kulturnu suradnju te visok stupanj uzajamne zaštite manjina.

Potvrda tradicionalno dobrih odnosa je godišnje održavanje zajedničkih sjednica Vlada dviju država, koje imaju izniman gospodarski i politički značaj, te svjedoče o istovjetnosti pogleda na zajedničku europsku budućnost. Druga zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske održana je 17. svibnja 2007. godine u Zagrebu, kojom su predsjedali hrvatski i mađarski predsjednik vlade. Šesta sjednica Mješovitog odbora za suradnju između Vlade RH i Vlade Republike Hrvatske održana je 30. listopada 2007. godine u Zagrebu. Na sjednici je razmotren i potvrđen kontinuitet vrlo dobre suradnje između dvije zemlje na svim područjima.

Mađarska konstantno i bezrezervno podržava Hrvatsku u procesu pristupnih pregovora s EU-om pružanjem konkretne pomoći i razmjenom iskustava u nizu područja. Suradnja na planu NATO-a osobito je značajna na području odnosa s javnošću i mađarske potpore za NATO komunikacijsko djelovanje Hrvatske. Intenziviranju suradnje doprinosi i funkcija Veleposlanstva Republike Mađarske u Zagrebu kao NATO veleposlanstva za vezu u Hrvatskoj, koja je produžena do prosinca 2008. godine, te suradnja u vezi s mirovnom misijom ISAF u Afganistanu, gdje Mađarska zapovijeda Pokrajinskim timom za obnovu (Pol-e-Khomriju), u kojem sudjeluje i Hrvatska.

Bilateralni ugovori. Potpisano je 99 ugovora i akata

U proteklom razdoblju radilo se na područjima:

- pogranične suradnje: važnost postignute suradnje nadležnih institucija u izradi Programa prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska kao programske osnove za korištenje sredstava EU namijenjenih prekograničnoj suradnji dviju država u financijskom razdoblju od 2007. do 2013. godine, koji je u srpnju 2007. godine predan na očitovanje Europskoj komisiji te je, nakon dobivenih komentara, Program u fazi finalizacije i uspostave potrebnih zajedničkih struktura za njegovu provedbu. Temeljem prioriteta Programa, a nakon

odobrenja Europske komisije, raspisivanje prvog natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava očekuje se sredinom 2008. godine.

- prometne infrastrukture: nastavkom suradnje u infrastrukturnim projektima, na trasama V/b i V/c paneuropskih prometnih koridora došlo je do znatnog razvoja cestovne infrastrukture od zajedničkog interesa; počeli su radovi na izgradnji zajedničkog mosta na rijeci Muri; završena je gradnja graničnog prijelaza na trasi buduće autoceste Budimpešta-Zagreb kod Letenyea;

- znanosti i kulture: nastavio se rad na izradi mađarsko-hrvatskog/hrvatsko-mađarskog rječnika; od akademske godine 2007/2008 djeluje Katedra za mađarski jezik i književnost na Sveučilištu J.J. Strossmayer Osijeku; pokrenuta je suradnja u okviru projekta „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010“;

- postignuto je rješenje za zadržavanje postojećeg režima prelaska hrvatsko-mađarske granice i nakon ulaska Mađarske u Schengenski sustav koje hrvatskim građanima, s prebivalištem u Hrvatskoj, omogućava da i dalje putuju u Mađarsku samo s osobnom iskaznicom;

- zabilježena je uspješna suradnja hrvatske i mađarske policije u turističkoj sezoni 2007. godine (mađarski policajci boravili su u Hrvatskoj, što se pokazalo vrlo korisnim).

U 2007. godini potpisani su sljedeći ugovori i akti: na drugoj zajedničkoj sjednici Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske, 17. svibnja 2007. godine u Zagrebu, potpisano je pet međunarodnih akata: Sporazum o izmjenama i dopunama Sporazuma o izgradnji cestovnog graničnog mosta na rijeci Muri, Protokol o suradnji između ministarstava gospodarstva, Memorandum o razumijevanju o suradnji u europskim kulturnim pitanjima, Sporazum o suradnji lokalnih samouprava, Deklaracija o namjeri suradnje u vezi s nacionalnom i regionalnom politikom razvitka i njihove primjene, dok je 18. svibnja 2007. godine potpisan Memorandum o suglasnosti o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstva policije i Sjedišta nacionalne policije Republike Mađarske tijekom turističke sezone.

Prioriteti.

- suradnja dviju Vlada - kroz održavanje 3. zajedničke sjednice u Mađarskoj u 2008. godini te putem Mješovitog odbora za suradnju dviju vlada koji bi 7. sjednicu trebao održati u 2008. godini u Mađarskoj;

- jačanje konzultacija oko EU i NATO-a i razmjene mađarskih iskustava;

- nastavak prekogranične i regionalne suradnje - očekuje se predlaganje mogućnosti razvoja pograničnih područja kroz zajedničke projekte;

- suradnja u području prometa i izgradnje zajedničke prometne infrastrukture - izgradnja autoceste M7 na mađarskom dijelu koridora V/b; cijela dionica između Budimpešte i Letenye predviđa se dovršiti do lipnja 2008. godine; na hrvatskom dijelu koridora V/b preostale dionice bit će završene i puštene u promet u 2008. godini; završetak izgradnje mosta na Muri planiran je za listopad 2008. godine; zajednički granični prijelaz Goričan–Letenye II je završen i bit će u funkciji po završetku radova na mostu; daljnji razvoj prometnog koridora V/c;

- suradnja u području kulture i znanosti - nastaviti će se rad na izradi mađarsko-hrvatskog/hrvatsko-mađarskog rječnika; intenzivirati će se suradnja u sklopu projekta "Pečuh-kulturna prijestolnica Europe 2010. godine" koji otvara mogućnosti za suradnju na područjima kulture, znanosti, obrazovanja, športa i manjina; daljnje unaprjeđivanje znanstveno-istraživačke suradnje;

- rješavanje najvažnijih pitanja vezanih uz hrvatsku manjinu u Mađarskoj i mađarsku manjinu u Hrvatskoj; poticanje pitanja parlamentarnog zastupanja hrvatske manjine u Mađarskoj;

- očekuje se potpisivanje Ugovora o osiguravanju vidljivosti zajedničke državne granice, početak pregovora o ugovorima iz područja unutarnjih poslova te Ugovora o sprječavanju, utvrđivanju i rješavanju povreda graničnog režima na hrvatsko-mađarskoj državnoj granici;
- zaštita prirodnih vrijednosti prekograničnog područja i ekološki značajnog područja rijeka Mure, Drave i Dunava uspostavljanjem prekograničnog rezervata biosfere prema kategorijama UNESCO-a, očekuje se izrada zajedničkog akcijskog plana u što kraćem roku;
- posebna pozornost posvetit će se suradnji u području energetike;
- poticati će se uspostavljanje suradnje u području razminiranja i graditeljstva te će se nastaviti suradnja lokalnih samouprava, kao i suradnja u području pravosuđa, zdravstva, turizma, poljoprivrede, vodnog gospodarstva i zaštite i spašavanja, malog i srednjeg poduzetništva te e-vlada i e-potpisa.

Republika Srbija

Bilateralni odnosi. Ukupni odnosi Hrvatske i Srbije uspješno se razvijaju, uz tendenciju daljnjeg unapređenja suradnje kao temelja trajne stabilnosti, mira i razvitka u regiji. Hrvatska prati razvoj političkih, socijalnih i gospodarskih prilika u Srbiji, te podupire napore svih demokratskih snaga u Srbiji u dostizanju europskih mjerila i standarda.

Rješavanje otvorenih pitanja, od ključne je važnosti za daljnju suradnju. Nakon formiranja Vlade u Srbiji u svibnju 2007. pristupilo se konkretizaciji rješavanja pojedinih pitanja, prije svega graničnih, imovinsko-pravnih, te humanitarnih. U novije vrijeme otvara se i pitanje smanjivanja korpusa hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini. Usuglašeno je kako će dvije države nastaviti rad u okviru *Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj* i Međuvladine diplomatske komisije za granice na definiranju granične crte između dviju država, a na temelju Protokola o načelima za identifikaciju - utvrđivanje granične crte i pripremu *Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i tadašnje Savezne Republike Jugoslavije* (potpisan 2002. godine) te zaključaka Bandinterove komisije.

Cijeneći važnost suradnje dviju zemalja na regionalnom i međunarodnom planu za trajno stabiliziranje prilika u regiji, Hrvatska, kao zemlja kandidat za članstvo u EU i NATO, podupire približavanje Srbije EU i NATO-u, uz uvjet ispunjavanja svih kriterija.

Bilateralni ugovori. Do sada su potpisana 44 međudržavna ugovora i akta, od kojih je na snazi 27, a privremeno se primjenjuje njih 8. Trenutno se pokreću postupci glede sklapanja 6 novih dvostranih ugovora, a prioritet se stavlja na *Ugovor o imovinsko pravnim odnosima*, radi konačnog rješenja povratka imovine pravnih osoba koja je zaostala u Hrvatskoj i Srbiji nakon raspada bivše SFRJ. Zatim, na *Sporazumu o predaji i prihvatu osoba kojih je ulazak ili boravak nezakonit*, radi rješenja problema vezanih za readmisiju, i *Ugovoru o zajedničkom djelovanju u sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa*.

U prvoj polovici 2008. godine očekuje se potpisivanje Ugovora o međusobnim odnosima u upravljanju vodama (nositelj s hrvatske strane je Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva), Ugovora o plovidbi plovnim putovima unutarnjih voda i njihovom obilježavanju i održavanju (nositelj s hrvatske strane je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture), kao i nastavak rada Međudržavne diplomatske komisije za granice.

Na snazi je i nadalje suspenzija viznog režima za građane Srbije, a daljnji tretman ovog pitanja ovisi o uspješnosti rješavanja problema vezanih za readmisiju.

Gospodarstvo. U prvih osam mjeseci 2007. godine, Srbija se nalazi na 6. mjestu u izvoznj strukturi Hrvatske, s izvozom u vrijednosti od 391,6 milijuna USD, odnosno s 5,6% udjela u ukupnom izvozu, te na 19. mjestu u uvoznj strukturi Hrvatske, s uvozom u vrijednosti od

201,2 milijuna USD, odnosno s 1,2 % udjela u ukupnom uvozu Hrvatske. Zahvaljujući režimu slobodne trgovine između Hrvatske i Srbije, trgovinska razmjena raste stopom od 30% godišnje, a očekuje se da će se intenzivirati nakon što je Sporazum CEFTA 2006 stupio na snagu u listopadu 2007. godine. Srbija je na drugom mjestu, s 18,3% udjela u strukturi ukupnih hrvatskih ulaganja u inozemstvu, odnosno u vrijednosti od 364,8 milijuna EUR za razdoblje od 1993. do kraja ožujka 2007. godine. Hrvatska se zalaže za identificiranje područja dugoročne gospodarske suradnje dviju država, posebice na zajedničkim projektima koji bi bili korisni i u kontekstu europskih integracija.

Prioriteti.

- trajno unapređenje i razvijanje uzajamnih odnosa i rješenje otvorenih pitanja;
- zaokruživanje ugovorne dvostrane regulative;
- konstruktivna regionalna suradnja.

Kosovo

U okviru aktivne regionalne politike, Hrvatska s posebnom pozornošću prati rješavanje statusa Kosova. U očekivanju rješenja, sudjeluje u radu UNMIK-a i to sa četrnaest policijskih službenika, u 2007. otvorila je i Ured za vezu s UNMIK-om, a krajem godine realizirana je najveća *greenfield* investicija na Kosovu: hrvatska tvrtka Ericsson Nikola Tesla izgradila je kompletnu mrežu za novog kosovskog GSM operatera. Posao je vrijedan 37 milijuna EUR, a posebno je važan zato što će drastično smanjiti cijenu razgovora i dati snažan poticaj razvoju mobilne telefonije. U Prištini je već niz godina otvoren i Ured Hrvatske gospodarske komore koji sustavno promiče gospodarsku suradnju između Hrvatske i Kosova. Hrvatska je vrlo aktivna u nuđenju pomoći i stručnom osposobljavanju kosovskih kadrova na različitim područjima, od pravosuđa, preko uslužnog, posebice financijskog sektora, do izgradnje institucija i prenošenja iskustava u procesu pristupanja EU. U tom smislu je u proteklm mjesecima Hrvatsku posjetilo nekoliko izaslanstava stručnjaka s Kosova. Također, upravo je u završnoj fazi potpisivanje Memoranduma o suradnji na području znanosti i obrazovanja, čime će se intenzivirati suradnja i na tom području.

Intenzitet razvoja bilateralnih odnosa u narednom će razdoblju ovisiti o konačnom rješenju statusa Kosova.

Crna Gora

Bilateralni odnosi. Odnosi između dvije države su dobri s uzlaznom tendencijom. Hrvatska želi s Crnom Gorom nastaviti razvijati dobrosusjedске odnose i suradnju na načelima ravnopravnosti i uzajamnosti.

Dvije zemlje su tijekom 2007. godine otvorile rezidentna veleposlanstva u Zagrebu i Podgorici. Tijekom 2007. godine ostvareni su službeni bilateralni posjeti najviših dužnosnika dviju zemalja (predsjednika država, predsjednika vlada, predsjednika parlamenata). Zajednički strateški ciljevi u regiji su mir, stabilnost i napredak demokratskih te institucionalnih reformi pa će se u tom smjeru odvijati zajedničke aktivnosti na ovim prostorima.

Hrvatska je na zadovoljavajući način privremeno regulirala granična pitanja s Crnom Gorom tj. uspostavljena je dobra suradnja u provedbi Protokola između Vlade Republike Hrvatske i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o privremenom režimu uz južnu granicu između dviju država, potpisanog 10. prosinca 2002. godine (od tada se privremeno primjenjuje) a granicu, s obje strane, nadzire policija. Spremni smo pokrenuti pregovore o konačnom definiranju granice između dviju zemalja.

Bilateralni ugovori. U 2007. godini potpisani su slijedeći bilateralni ugovori: *Protokol o suradnji u procesu europskih integracija između Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Sekretarijata za europske integracije Republike Crne Gore; Protokol o suradnji između Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Ministarstva vanjskih poslova Republike Crne Gore; Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Crne Gore o međusobnim odnosima u području upravljanja vodama; Memorandum o suglasnosti između Ministarstva kulture, sporta i medija Republike Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Hrvatske o suradnji u području kulture.*

U tijeku su postupci za sklapanje *Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Crne Gore o predaji i prijemu osoba kojih je ulazak ili boravak nezakonit, Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Crne Gore o suradnji u zaštiti od prirodnih i civilizacijskih katastrofa te Ugovora o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Crne Gore, kao i Sporazuma o zračnom prometu između RH i Crne Gore.*

Prioriteti.

- postizanje konačnog sporazuma o granici te rješavanje preostalih malobrojnih otvorenih pitanja;
- nastaviti unaprjeđivati gospodarsku suradnju;
- novelirati postojeće i sklopiti nove bilateralne ugovore od interesa za obje države.

Bosna i Hercegovina

Bilateralni odnosi. Odnosi Hrvatske i BiH su na razini partnerskih odnosa, intenzivni i svestrano razvijeni. Dvije zemlje nastavljaju kontinuirani dijalog o otvorenim pitanjima na svim razinama te se zalažu za rješavanje istih u duhu dobrosusjedstva. U tom smislu očekuje se nastavak rada *Međuresorske radne skupine* za rješavanje najvažnijih otvorenih pitanja (pitanje granice, luka Ploče, most kopno-Pelješac, imovinsko-pravna pitanja).

RH podupire reformske procese u BiH u cilju ulaska BiH u europske i euroatlantske integracije kroz prenošenje vlastitih iskustava iz procesa pristupanja, slijedom čega je suradnja nadležnih institucija vrlo intenzivna i uspješna. RH podupire reforme visokog predstavnika Lajčaka i pozdravlja parafiranje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Otvorena pitanja. Vlada Republike Hrvatske u sljedećem razdoblju očekuje nastavak aktivnosti vezanih za utvrđivanje granične crte između dvije zemlje. U tom smislu RH je uputila bosanskohercegovačkoj strani poziv za održavanje sastanka *Međudržavnog diplomatskog povjerenstva za granicu* kako bi se razmotrile nove činjenice vezane za utvrđivanje granice na moru. Način korištenja luke Ploče od strane bosanskohercegovačkih gospodarskih subjekata također je prioritetno pitanje koje RH želi riješiti novim ugovorom temeljenim na europskim standardima. Tijekom 2007. godine, RH je uputila BiH *Prijedlog načela korištenja luke Ploče* u kojem je kao osnovna pogodnost ponuđen *status najpovlaštenije nacije*. Očekuje se mišljenje bosanskohercegovačke strane o navedenim prijedlozima. RH će u narednom razdoblju nastaviti i s rješavanjem pitanja imovine stečenih prava fizičkih i pravnih osoba iz RH i BiH na teritoriju druge države. Tekst *Sporazuma o imovinsko-pravnim odnosima* nije u potpunosti usuglašen. RH se zauzima za otklanjanje nespornosti i što skorije potpisivanje predmetnog Sporazuma.

Pomoć Hrvatima u BiH. U 2007. godini nastavljena je realizacija donatorskih programa pomoći Vlade RH Hrvatima u BiH u skladu s ustavnim odredbama i temeljem međudržavnog *Ugovora o obnovi i izgradnji oštećenih i uništenih obiteljskih kuća.*

Bilateralni posjeti. Tijekom 2007. razmijenjeni su posjeti na visokoj razini. Izaslanstvo Predsjedništva BiH boravilo je u Hrvatskoj od 2. do 3. ožujka 2007. godine, prigodom čega je održana i sjednica *Međudržavnog vijeća za suradnju*; od 29. do 30. ožujka 2007. godine, visoko izaslanstvo hrvatske Vlade boravilo je u službenom posjetu BiH. Obostrano je izražena spremnost za usmjeravanje suradnje s političke na gospodarsku koristeći prednosti susjednih tržišta te suradnju u okviru približavanja EU i NATO-u.

Multilateralna suradnja. Hrvatska i BiH dobro surađuju u međunarodnim organizacijama i regionalnim inicijativama. Očekuje se nastavak intenzivne suradnje u okviru Vijeća za regionalnu suradnju (RCC). Obje strane su se založile za okončanje procesa povratka izbjeglih u duhu *Sarajevske deklaracije o povratku*.

Bilateralni ugovori. Hrvatska i BiH potpisale su preko 100 međunarodnih sporazuma i akata. U ožujku 2007. godine potpisan je *Ugovor o dvojnomo državljanstvu* i *Ugovor o suradnji u nadzoru granice*. Očekuje se sklapanje *Sporazuma o readmisiji*.

Gospodarstvo. Hrvatska je najveći izvoznik i uvoznik na tržištu BiH, dok se BiH nalazi na petom mjestu najzastupljenijih trgovinskih partnera Hrvatske i drugi je najveći kupac hrvatske robe. Trgovinski deficit BiH s Hrvatskom se iz godine u godinu smanjuje. Hrvatska je i najveći investitor u BiH. U cilju jačanja bilateralnih gospodarskih odnosa i regionalne suradnje, Hrvatska s velikom pažnjom i interesom prati i nastoji biti uključena u privatizacijske procese koji se odvijaju na tržištu BiH. Očekuje se da će se stupanjem na snagu CEFTA 2006 ugovora suradnja dodatno unaprijediti i obujam trgovinske razmjene povećati.

Dvije zemlje dobro surađuju na infrastrukturnim projektima. Od važnijih projekata mogu se izdvojiti suradnja na rekonstrukciji i modernizaciji luke Ploče i suradnja na izgradnji i povezivanju koridora Vc i Jadransko-jonske autoceste.

Prioriteti.

- nastavak suradnje i razvoj dobrosusjedskih odnosa i partnerstva u europskom kontekstu;
- okončanje procesa povratka;
- potpora Hrvatima u BiH u očuvanju konstitutivnosti i nacionalne ravnopravnosti;
- usuglašavanje Ugovora o uređivanju imovinsko-pravnih odnosa;
- nastavak pregovora o državnoj granici i iznalaženje rješenja za način korištenja luke Ploče;
- suradnja u infrastrukturnim projektima;
- suradnja u regionalnim inicijativama i projektima.

Republika Makedonija

Bilateralni odnosi. Odnosi između Hrvatske i Makedonije su prijateljski i razvijaju se vrlo dobro na svim razinama. O tome svjedoče bilateralni susreti predsjednika država, premijera, predsjednika parlamenata, ministara vanjskih poslova i ministara pravosuđa, koji su ostvareni u posljednjih godinu dana. Između dvije države nema otvorenih političkih pitanja.

Hrvatska i Makedonija osobito surađuju u području obrane, pravosuđa, znanosti, prosvjete, kulture itd. Postoji visoka razina međusobne suradnje i potpore u prioritetnim vanjskopolitičkim pitanjima - približavanje EU i NATO-u. Dvije države razvile su dinamičnu suradnju u okviru Američko-jadranske povelje.

Bilateralni ugovori. Hrvatska i Makedonija potpisale su 34 bilateralna ugovora ili drugih pravnih akata. Posljednji su potpisani *Memorandum o suradnji državnih odvjetništava Republike Hrvatske i Republike Makedonije* (studeni 2007.), *Sporazum o zaštiti prava*

hrvatske manjine u Republici Makedoniji i makedonske manjine u Republici Hrvatskoj (13. listopada 2007.), *Protokol o suradnji između ministarstava pravosuđa Republike Hrvatske i Republike Makedonije* (2. veljače 2006. godine) i *Sporazum o turističkoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije* (6. travnja 2006. godine). Također, očekuje se prijedlog makedonske strane za tekst *Sporazuma o suradnji Republike Makedonije i Republike Hrvatske u području poljoprivrede*

Tijekom 2008. godine očekuje se nastavak aktivnosti Zajedničkog odbora Republike Hrvatske – Republike Makedonije za suradnju u okviru približavanja i pristupanja EU. Prvi sastanak Zajedničkog odbora održan je tijekom službenog posjeta ministrice vanjskih poslova i europskih integracija RH, mr. sc. Kolinde Grabar-Kitarović, 24. siječnja 2007. godine u Skopju.

Gospodarstvo. Zabilježeno je znatno povećanje robne razmjene između Hrvatske i Makedonije u prvih četiri mjeseca 2007. godine. Izvoz Hrvatske u Makedoniju u tom je razdoblju iznosio 34 milijuna USD i povećan je za 53,5 %, a uvoz iz Makedonije iznosio je 63 milijuna USD i povećan je za 19,7 % u odnosu na isto razdoblje 2006. godine.

Prioriteti.

- nastavak već uspostavljenog uspješnog dijaloga o svim važnim bilateralnim i multilateralnim pitanjima, poglavito u onima koja su vezana uz situaciju u regiji te nastavak suradnje u okviru provedbe Američko-Jadranske povelje;
- intenziviranje gospodarske suradnje.

Republika Albanija

Bilateralni odnosi. Odnosi između Hrvatske i Albanije uspješno se razvijaju na svim područjima i na multilateralnom i bilateralnom planu. Između dvije zemlje nema otvorenih pitanja. Hrvatska nastavlja pružati potporu Albaniji u procesu njezinog približavanja EU nakon potpisivanja SSP.

Bilateralni ugovori. Do sada su potpisana 34 bilateralna sporazuma i međunarodna akta. 11. lipnja 2007. godine u Tirani, potpisan je *Memorandum o suglasnosti o suradnji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Javnog tužiteljstva Republike Albanije u suzbijanju transnacionalnog kriminala i pranja novca stečenog od kriminala*. U postupku su pregovori za *Ugovor o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji*, *Ugovor o zaštiti tajnosti podataka* i *Ugovor o zaštiti okoliša*.

Gospodarstvo. Na snazi su svi temeljni gospodarski sporazumi. Hrvatski izvoz u Albaniju, u prvih 8 mjeseci 2007. godine, iznosio je 21,1 milijuna USD, a u istom razdoblju uvoz iz Albanije iznosio je 1,7 milijuna USD. Ulaganja iz Hrvatske u Albaniju, do kraja prvog tromjesečja 2007. godine, iznosila su 6,6 milijuna EUR, dok su u 2005. godini iznosila 6,2 milijuna EUR.

Ministarsku deklaraciju o izgradnji Jonsko-jadranskog plinovoda (Zagreb, 25. rujna 2007. godine) potpisali su ministri gospodarstva Hrvatske, Albanije i Crne Gore, kojom će se omogućiti uspostava jonsko-jadranskog transportno-dobavnog pravca.

Prioriteti.

- unaprjeđivanje gospodarske suradnje, osobito na rješavanju pitanja infrastrukturne i prometne povezanosti dvije zemlje (povezivanje luka, uspostava zračne linije između dvaju glavnih gradova), kao preduvjeta razvoja trgovinske i turističke suradnje.

II. GOSPODARSKI KRITERIJI

2.2. KLJUČNI CILJEVI GOSPODARSKE POLITIKE RH

Strateški ciljevi Republike Hrvatske ogledaju se u poticanju visokih, dugoročno održivih stopa gospodarskog rasta te daljnjem smanjenju nezaposlenosti i povećanju zaposlenosti, odnosno rastu životnog standarda hrvatskih građana i jačanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva temeljenog na znanju. U tom smislu, ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju usmjerena je na ostvarivanje sljedećih ciljeva:

- Nastavak ubrzanja gospodarskog rasta;
- Smanjenje nezaposlenosti i povećanje zaposlenosti;
- Uravnoteženje proračuna;
- Smanjenje javnog duga te stabiliziranje i smanjenje inozemnog duga.

Takvo opredjeljenje zahtijeva usku koordinaciju monetarne i fiskalne politike gdje će monetarna politika i dalje biti usmjerena na održavanje niske stope inflacije uz zadržavanje stabilnog tečaja kune prema euru dok će fiskalna politika biti usmjerena na nastavak fiskalne konsolidacije u srednjoročnom razdoblju. Znatna dio napora usmjerit će se na komplementarne mjere koje upotpunjuju okvir gospodarske politike u srednjem roku. Osim raznih strukturnih reformi, tu svakako treba spomenuti i jačanje institucija i njihovo usklađivanje s praksom Europske unije. U razdoblju do 2011. godine, na temelju postojećeg Strateškog okvira za razvoj i Pretpripravnog ekonomskog programa, donijet će se Nacionalni strateški referentni okvir kao krovni makroekonomski dokument u kojem će se definirati smjernice nacionalnog i regionalnog razvoja.

Fiskalna politika, kao najznačajniji dio cjelokupne ekonomske politike, odvijat će se u smjeru daljnje fiskalne prilagodbe i otvaranja većeg prostora privatnom sektoru u cjelokupnom gospodarstvu. Nastavak orijentacije na efikasnost u trošenju proračunskih sredstava i cjelokupna provedba fiskalne prilagodbe u narednom će razdoblju doprinijeti daljnjem smanjenju neto pozajmljivanja/zaduživanja s -1,6% BDP-a u 2007. na -1,5% BDP-a u 2008. i -0,6% BDP-a u 2009., pri čemu će se u 2010. ostvariti suficit, odnosno neto pozajmljivanje/zaduživanje od 0,2% BDP-a. Pritom je važno istaknuti da će silazno kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja biti isključivo rezultat strukturnih mjera i fiskalne prilagodbe, a ne povećanja ili uvođenja novih poreza koji bi dodatno opteretili gospodarstvo.

Politika smanjenja deficita pozitivno će djelovati na daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u s procijenjenih 46,4% u 2006. na 37% u 2010. godini. Isto tako, država je smanjenjem fiskalnog deficita i orijentacijom financiranja deficita na domaćem tržištu pozitivno utjecala na ukupni inozemni dug jer je u posljednje dvije godine država jedini sektor koji je nominalno smanjio razinu svog inozemnog duga. S obzirom na ovakvu politiku i kretanja u makroekonomskom okruženju, planirano je smanjenje udjela inozemnog duga Hrvatske u bruto domaćem proizvodu u srednjoročnom razdoblju.

U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se provoditi ključne strukturne reforme i mjere koje će potaknuti daljnji ubrzani razvoj gospodarstva. Ekonomska politika u značajnoj mjeri je usmjerena na jačanje poduzetništva, poboljšanje poduzetničke klime i otvaranje prostora za

veće sudjelovanje privatnog sektora u gospodarstvu koji jamči dugoročno održiv gospodarski rast i otvaranje novih i trajnih radnih mjesta. U skladu s navedenim, od iznimnog će značaja biti daljnje ostvarivanje sljedećih politika i reformi:

- Osiguravanje ravnomjernog gospodarskog razvoja svih regija Hrvatske;
- Usmjeravanje sredstava u znanost i obrazovanje, edukaciju svih dobnih skupina građana i poticanje razvoja društva znanja;
- Poticanje zapošljavanja i razvoja poduzetništva;
- Dovođenje procesa tranzicije koji će se očitovati kroz provedbu procesa restrukturiranja sektora brodogradnje, restrukturiranje i modernizaciju željeznica te završetak procesa privatizacije;
- Nastavak reforme pravosuđa;
- Nastavak reforme zdravstvenog sustava kojom će se osigurati kvalitetna zdravstvena zaštita za sve građane uz visoku razinu racionalnosti u poslovanju;
- Osiguravanje pravednosti na području mirovinskog sustava te osiguranje njegove dugoročno održive fiskalne pozicije uz unaprjeđenje socijalnog položaja umirovljenika;
- Nastavak politike osiguravanja prava svim socijalno osjetljivim skupinama društva;
- Nastavak ulaganja u cestovnu i željezničku infrastrukturu te opskrbu vodom i plinom;
- Jačanje energetske učinkovitosti i energetske stabilnosti;
- Završetak procesa obnove i povrata prognanika;
- Održavanje stabilnosti poreznog sustava;
- Završetak procesa usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

2.3. POSTOJANJE DJELOTVORNOG TRŽIŠNOG GOSPODARSTVA

2.3.1. Tekuća gospodarska kretanja

Bruto domaći proizvod

Realni rast bruto domaćeg proizvoda iznosio je u prvoj polovici 2007. godine 6,8%, kao rezultat realnog rasta od 7,0% u prvom te 6,6% u drugom tromjesečju. Rast deflatora bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu iznosio je 3,4% te je uz međugodišnji nominalni rast od 10,5% nominalni iznos bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu 2007. godine dosegao razinu od 131,034 milijarde kuna.

Promatrajući komponente s rashodne strane bruto domaćeg proizvoda, najviši realni rast u prvoj polovici 2007. godine zabilježen je kod investicija u fiksni kapital. One su u usporedbi s istim razdobljem 2006. realno povećane 8,3%, što je posebno značajno s obzirom da investicijska dobra služe za daljnju proizvodnju, a ne potrošnju, te su stoga najvažniji faktor pri generiranju rasta u budućnosti. Snažan realni rast investicija od 11,2% zabilježen u prvom tromjesečju usporen je na 5,8% u drugom tromjesečju 2007. godine. Osobna potrošnja je u prvom polugodištu realno povećana 6,8%. Nešto snažniji realni rast od 7,1% osobna potrošnja zabilježila je u prvom tromjesečju, dok je u drugom tromjesečju 2007. godine rast iznosio 6,5%. Visoku stopu rasta u prvoj polovici godine ostvario je također izvoz roba i usluga, koji je realno povećan 6,3%. Ovo je prvenstveno posljedica visokog realnog rasta izvoza roba i usluga u drugom tromjesečju, od 8,9%, kada je to bila komponenta BDP-a koja je ostvarila najviši realni rast. U usporedbi s prvim tromjesečjem 2007., kada je realni rast iznosio 3,0%, rast izvoza roba i usluga je ubrzan za čak 5,9 postotnih bodova. Uvoz roba i

usluga realno je povećan 5,2% u prvoj polovici 2007. godine, odnosno 3,7% u prvom te 6,4% u drugom tromjesečju 2007. godine. Pokrivenost uvoza roba i usluga izvozom roba i usluga iznosila je u prvoj polovici godine 70,3%. Državna potrošnja rasla je po stopi od 2,8% u prvom tromjesečju te 2,7% u drugom tromjesečju 2007. godine.

U narednom razdoblju očekuje se daljnje ubrzanje realnog rasta bruto domaćeg proizvoda. U ovoj se godini očekuje se realni rast bruto domaćeg proizvoda od 6,0%, koji će u 2010. godini ubrzati na 7,0%. Najviši realni rast od komponenti s rashodne strane bruto domaćeg proizvoda očekuje se kod investicija u kapital te izvoza roba i usluga, a nakon 2008. godine usporavanje rasta uvoza trebalo bi rezultirati pozitivnim doprinosom neto izvoza.

Bruto dodana vrijednost

Realni rast bruto dodane vrijednosti iznosio je u prvoj polovici 2007. godine 6,6%. Rast je usporen s 6,9% u prvom tromjesečju na 6,3% u drugom tromjesečju 2007. godine.

Najviši rast bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici godine zabilježen je kod financijskog posredovanja¹ (8,9%), hotela i restorana (8,8%), prijevoza, skladištenja i veza (8,7%) te industrije² (8,5%). Realni rast bruto dodane vrijednosti trgovine³ iznosio je 7,8%, građevinarstva 4,9%, poljoprivrede⁴ 4,2% te javne uprave⁵ 1,8%.

Promatrajući udjele pojedinih djelatnosti u ukupnoj dodanoj vrijednosti prema stalnim cijenama iz 1997. godine, u prvoj polovici 2007. godine najveće udjele zauzimale su industrija (29,2%), javna uprava (15,8%), trgovina (15,3%) i financijsko posredovanje (15,3%). Udio prijevoza, skladištenja i veza u ukupnoj dodanoj vrijednosti iznosio je 9,8%, građevinarstva 7,8%, poljoprivrede 7,6% te hotela i restorana 3,2%.

Platna bilanca

Nakon značajnog pogoršanja u 2006. godini, saldo tekućeg računa platne bilance dodatno se pogoršao tijekom prva tri tromjesečja 2007. Tako je u prva tri tromjesečja 2007. manjak tekućeg računa iznosio 1,3 milijarde eura što je za 13,1% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Manjak na računu roba i usluga narastao je za 122 milijuna eura, pri čemu su se povećali robni manjak za 10,8% ili 688 milijuna eura, kao i pozitivni saldo na računu usluga za 10,5% ili 565 milijuna eura. Manjak na računu faktorskih dohodaka smanjio se za 56 milijuna eura u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok se višak na računu tekućih transfera smanjio za 84 milijuna eura. U postotku BDP-a, manjak na tekućem računu platne bilance (od trećeg tromjesečja 2006. do trećeg tromjesečja 2007. godine) iznosio je 7,6%. U istom je razdoblju pokrivenost uvoza roba i usluga njihovim izvozom iznosila 87%.

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija neto priljev kapitala u prva tri tromjesečja 2007. godine iznosio je 2,7 milijardi eura, što je za 249 milijuna eura ili 8,4% manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Pritom je u odnosu na prva tri tromjesečja 2006. došlo do povećanja neto izravnih ulaganja za 48,6% ili 821 milijun eura, dok su neto priljevi po osnovi ostalih ulaganja bili manji za 79,5% ili 1,9 milijardi eura, a neto odljevi po osnovi portfeljnih

¹ Kategorija uključuje financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge.

² Uključuje rudarstvo, vađenje, prerađivačku industriju te opskrbu električnom energijom, plinom i vodom.

³ Uključuje trgovinu na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo.

⁴ Obuhvaća poljoprivredu, lov, šumarstvo i ribarstvo.

⁵ Kategorija obuhvaća javnu upravu i obranu, socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb, ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti kućanstava.

ulaganja za 24,6% ili 48 milijuna eura. Značajan iznos na stavci izravnih ulaganja u Hrvatsku odnosi se na vlasnička ulaganja, pri čemu se mogu izdvojiti dokapitalizacije pojedinih banaka te prodaja Kvarner banke i Diners Adriatic Cluba u prvom tromjesečju, kao i vlasnička ulaganja u trgovačku i naftnu djelatnost. Neto pogreške i propusti iznosili su 1,4 milijarde eura dok su se međunarodne pričuve povećale za 161 milijun eura, što je skoro 5 puta manje povećanje nego u istom razdoblju 2006. godine.

Sukladno navedenim ostvarenjima u prva tri tromjesečja, na razini cijele 2007. očekuje se pogoršanje relativnog pokazatelja manjka tekućeg računa platne bilance u odnosu na 2006. Ipak, u narednim godinama predviđa se njegovo postupno smanjenje, i to zbog pretpostavljenog relativno bržeg rasta izvoza i usporavanja rasta uvoza. Očekivani rast izvoza temelji se na inozemnoj potražnji iz Europske unije i jačanju trgovinske razmjene unutar CEFTA-e kao i intenziviranju izvoznih poticaja države kroz Hrvatsku banku za obnovu i razvitak i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Usporavanje rasta uvoza očekuje se uslijed usporavanja rasta osobne potrošnje, čemu pridonose i mjere HNB-a, kao i usporavanja rasta investicija. Očekuje se zadržavanje pozitivnih kretanja na računu usluga, posebno u turizmu. Na računu kapitalnih i financijskih transakcija, nakon visokih priljeva po osnovi inozemnih ulaganja u 2007. godini zbog dokapitalizacije banaka i javne ponude dionica T-HT-a, očekuje se usporavanje uslijed izostanka većih privatizacijskih projekata i znatnog smanjenja dokapitalizacija banaka. To smanjenje bit će dijelom kompenzirano porastom ostalih ulaganja zbog poboljšanja ulagačke i poduzetničke klime. Također, očekuje se daljnji rast bruto međunarodnih pričuva, ali po sniženoj stopi što je posljedica nižih izdvajanja banaka po osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvu. Posljedično, njihov udio u BDP-u kao i pokriće broja mjeseci uvoza roba i usluga će se blago smanjivati.

Međunarodne pričuve i inozemni dug

Bruto inozemni dug na kraju studenog 2007. iznosio je, prema preliminarnim podacima, 31,9 milijardi eura što je 2,7 milijardi eura ili 9,1% više nego na kraju 2006. godine. Povećanju duga isključivo su doprinijeli ostali domaći sektori tj. poduzeća koja su povećala svoje obveze prema inozemstvu, uključujući izravna ulaganja u poduzeća, za 4,3 milijarde eura, dok su ostali sektori smanjili svoje obveze. U prvih jedanaest mjeseci država je smanjila svoju zaduženost za 0,1 milijardu eura što je velikim dijelom posljedica otplate samurajskih obveznica u iznosu oko 250 milijuna eura (40 milijardi jena) u srpnju i redovite otplate obveza prema Londonskom klubu. Banke su u prvih jedanaest mjeseci smanjile svoj dug prema inozemstvu za 1,6 milijardi eura što čini smanjenje od 15,0% u odnosu na kraj 2006. godine. Do smanjenja je došlo zbog provođenja mjera HNB-a koje su ograničile rast plasmana i visokih troškova granične obvezne pričuve kao i zbog značajnih iznosa dokapitalizacija.

Projekcije za naredne godine predviđaju smanjenje udjela inozemnog duga u BDP-u prvenstveno zbog daljnjeg smanjenja zaduženosti banaka. Nastavljajući trend zaduživanja na domaćem tržištu, država će otplatom inozemnih obveznica smanjivati svoje obveze prema inozemstvu (u 2008. godini dospijevaju samurajske obveznice u iznosu od 25 milijardi jena, u 2009. samurajske obveznice u iznosu od daljnjih 25 milijardi jena i euroobveznice u vrijednosti 500 milijuna eura, dok u 2010. godini dospijevaju euroobveznice također u iznosu 500 milijuna eura).

Međunarodne pričuve su u 2007. godini narasle na 9,3 milijarde eura, što čini porast od 583 milijuna eura u odnosu na kraj 2006. godine. To je pak dva puta manji rast međunarodnih pričuva nego u 2006. godini. Razlog tome su niža izdvajanja banaka po osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući i graničnu obveznu pričuvu, kao i manje devizne intervencije središnje banke. U daljnjem razdoblju očekuje se nastavak usporavanja rasta bruto međunarodnih pričuva.

Zaposlenost i nezaposlenost

Prema anketi o radnoj snazi, tijekom 2006. godine u radno sposobnoj dobi bilo je 3.638.500 osoba. Od tog broja 49,1% bili su ljudi koji rade ili aktivno traže posao, odnosno mogu se svrstati u radnu snagu. U usporedbi s 2005. godinom, broj stanovnika u radno sposobnoj dobi povećan je za 2.500, dok je kategorija radne snage smanjena za 17.000. Ukupan broj zaposlenih je u 2006. godini iznosio 1.586.000, što je 13.000 više u usporedbi s 2005. godinom. Broj nezaposlenih osoba smanjen je za 30.500 te je iznosio 198.500, što je najniža razina još od 1998. godine. Stopa nezaposlenosti je u 2006. godini iznosila 11,2%, što je smanjenje od 1,6 postotnih bodova u usporedbi sa 2005. godinom, te ujedno najniža stopa nezaposlenosti u posljednjih devet godina. Administrativna stopa nezaposlenosti, čiji je prosjek u 2006. godini bio 16,6%, i dalje znatno premašuje anketnu stopu nezaposlenosti.

U 2007. godini Državni zavod za statistiku počeo je objavljivati tromjesečne rezultate ankete o radnoj snazi. Rezultati ankete pokazuju da je tijekom prvog tromjesečja 2007. u radno sposobnoj dobi bilo 3.649.000 osoba. Od tog broja 48,2% bili su ljudi koji rade ili aktivno traže posao, odnosno mogu se svrstati u radnu snagu. U usporedbi s rezultatima ankete iz prvog polugodišta 2006. godine, broj stanovnika u radno sposobnoj dobi povećan je za 18.000, dok je u isto vrijeme kategorija radne snage povećana za 5.000. Ukupan broj zaposlenih u prvom tromjesečju 2007. bio je 1.563.000, što je u usporedbi s prvim polugodištem 2006. povećanje od 15.000, dok je broj nezaposlenih osoba smanjen za 9.000 te je iznosio 197.000. Opisana kretanja odredila su i stopu nezaposlenosti koja je u prvom tromjesečju iznosila 11,2%, što je smanjenje od 0,6 postotnih bodova u usporedbi s prvom polovicom 2006. godine. Administrativna stopa nezaposlenosti s prosjekom od 16,9% u prvom tromjesečju 2007. godine i dalje je bila značajno viša od anketne stope nezaposlenosti. Potrebno je napomenuti da usporedba kretanja iz prvog tromjesečja 2007. s cijelim prvim polugodištem 2006. godine podcjenjuje pozitivne rezultate ankete o radnoj snazi zbog izraženijih povoljnih sezonskih učinaka u drugom tromjesečju. Za sada je na međugodišnjoj razini moguća samo takva usporedba s obzirom da su ovo prvi podaci ankete o radnoj snazi objavljeni na tromjesečnoj razini.

Podaci iz administrativnih izvora o tržištu radne snage također ukazuju na iznimno pozitivne trendove u 2007. godini. U svim dosadašnjim mjesecima 2007. godine zabilježen je niži broj nezaposlenih osoba u usporedbi s godinom ranije. Broj nezaposlenih osoba smanjen je s 299.083 u siječnju 2007. na 242.851 u kolovozu iste godine, odnosno za preko 56 tisuća ili 18,8%, te se kreće na najnižim razinama u posljednjih dvanaest godina. Prema najnovijim podacima za rujnu, broj nezaposlenih manji je za čak 11,8% u usporedbi s rujnom 2006. godine. Broj zaposlenih osoba iznosio je u siječnju 2007. godine 1.456.863 da bi se u kolovozu smanjio na 1.511.007, što je 0,8% više u usporedbi s kolovozom 2006. Administrativna stopa nezaposlenosti smanjena je s 17,0% u siječnju na 13,8% u kolovozu 2007., što predstavlja najnižu registriranu stopu nezaposlenosti još od 1995. godine.

Ubrzana gospodarska aktivnost i dalje će biti praćena smanjenjem nezaposlenosti. Tako se očekuje smanjenje anketne stope nezaposlenosti na ispod 10% u 2007. godini te daljnje smanjenje na ispod 7,0% u 2010. godini. Projiciran gospodarski rast neće se u potpunosti odraziti na povećanje zaposlenosti, što bi trebalo rezultirati rastom produktivnosti.

Cijene

Tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine došlo je do blagog ubrzanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 2,0% u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju 2007. Međutim, nepovoljne vremenske prilike (suša) gurnule su cijene poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda na gore i potaknule rast stope inflacije na 2,6% u kolovozu. Vlada je u kolovozu i rujnu pokušala smanjiti pritisak na povećanje cijena donošenjem odluka o uvođenju izvoznih carina na kukuruz i pšenicu te odobravanju bescarinskog uvoza kukuruza.

Temeljni indeks potrošačkih cijena (košarica za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene) ostao je na višem nivou od indeksa ukupne inflacije potrošačkih cijena pa je tako sa 2,3% u prosincu 2006. godine, temeljna inflacija narasla na 2,4% u prvih sedam mjeseci ove godine, dok se u kolovozu povećala na 3,0%. Glavni razlog povećanju stope temeljne inflacije je rast godišnje stope promjene cijena kruha i proizvoda od žitarica, duhana, obuće i usluga čije se cijene slobodno formiraju na tržištu. Što se tiče poljoprivrednih proizvoda, godišnja stopa promjene cijena porasla je sa -1,3% u prosincu 2006. godine na 5,4% u kolovozu 2007., dok se godišnja stopa promjene administrativnih cijena smanjila sa 2,0% na 0,7% u istom razdoblju. Najveći doprinos smanjenju administrativnih cijena dalo je usporavanje godišnje promjene cijena opskrbe vodom i zagrijavanja stana. Stopa promjene cijena naftnih derivata blago je narasla s -1,9% u prosincu 2006. na 0,3% u kolovozu 2007. Vlada je amortizirala porast cijena sirove nafte na svjetskim tržištima snižavanjem trošarina na sve vrste bezolovnih motornih benzina u travnju 2007.

Prognozirana prosječna godišnja stopa inflacije za 2007. godinu je 2,5% dok se u 2008. godini očekuje njezino povećanje na 3,7%. Ovo povećanje prvenstveno je posljedica većeg prijenosa inflacije iz prethodne godine. Čimbenici koji bi mogli negativno utjecati na porast cijena u budućem razdoblju su daljnja poskupljenja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Moguće je i jačanje pritiska s troškovne strane kroz trend umjerenog rasta nominalne bruto plaće i tzv. second round učinka poskupljenja prehrambenih proizvoda i ugrađivanja tih poskupljenja u zahtjeve za porastom plaća. Također izražen je i rizik rasta cijena sirove nafte, ali budući da se očekuje blaga aprecijacija prosječnog nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru, ti pritisci bi trebali biti prigušeni. Pozitivni učinak na smanjivanje inflatornih pritiska očekuje se i zbog usporavanja rasta osobne i državne potrošnje.

2.3.2. Monetarna i fiskalna politika

Monetarna politika

Osnovni cilj Hrvatske narodne banke je postizanje i održavanje stabilnosti cijena. Budući da je Hrvatska mala, otvorena zemlja s visokim stupnjem eurizacije, promjene tečaja snažno utječu na inflacijska očekivanja pa je glavna poluga kojom se HNB služi kako bi ostvarila svoj cilj održavanje stabilnog nominalnog tečaja kune prema euru.

U uvjetima pojačanog priljeva kapitala iz inozemstva, posljednjih nekoliko godina HNB se pretežno suočavala s aprecijacijskim pritiscima na kunu pa su stoga u tom razdoblju dominirale transakcije na strani otkupa deviza. HNB je u 2007. godini intervenirala 5 puta, otkupivši od poslovnih banaka ukupno 0,8 milijardi eura što je, između ostaloga, pridonijelo i povećanju međunarodnih pričuva koje su na kraju godine iznosile 9,3 milijarde eura. Za usporedbu, u cijeloj 2006, HNB je intervenirala 13 puta, otkupivši neto 1,2 milijardi eura. Sterilizacija viška kunske likvidnosti nastala deviznim intervencijama vrši se prvenstveno preko instrumenta obvezne pričuve, čija stopa iznosi 17%. Budući da tako visoka stopa nije u skladu sa pravilima ECB-a, HNB će težiti postupnom snižavanju te stope s približavanjem Europskoj uniji.

U sklopu operacija na otvorenom tržištu HNB se i u 2007. godini nastavila koristiti redovitim obratnim repo aukcijama pri upravljanju kunskom likvidnošću. Iako obratne repo aukcije pridonose stabiliziranju kamatnih stopa na međubankarskom novčanom tržištu, zbog održavanja stabilnosti tečaja u uvjetima slobodnog kretanja kapitala, djelovanje transmisijskog mehanizma putem kamatnog kanala i dalje je ograničeno. O okviru u kojem to okolnosti budu omogućavale, HNB će i na dalje koristiti tržišno orijentirane instrumente monetarne politike vodeći pritom računa o prilagodbi instrumenata onima ESB-a.

Donošenjem Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa krajem 2006. godine HNB je uvela dodatnu mjeru za ograničavanje rasta plasmana donijevši Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa. Odlukom se bankama, čiji rast plasmana u 2007. prekoračuje 12%

godišnje, nametnula obveza deponiranja novčanih sredstava kod HNB-a po vrlo niskoj kamatnoj stopi. Uz umjereno usporavanja rasta plasmana, u prvoj polovini godine banke su iskoristile 2/3 dopuštenog iznosa zbog čega je HNB dodatno pooštrila mjeru uvođenjem mjesečnih podlimita od 0,5% za dopušteni rast plasmana koji ne podliježe upisu obveznih blagajničkih zapisa u drugoj polovini godine. Nakon toga rast plasmana dodatno se usporio, a godišnja stopa rasta plasmana na kraju godine iznosila je 15,1%, što je za 7,8 postotnih bodova manje nego 2006. godini. Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa ostat će na snazi i tijekom 2008. godine, uz dopušteni mjesečni rast plasmana od 1% (12% u cijeloj 2008. godini) što bi trebalo omogućiti nastavak održivog gospodarskog rasta.

Usporavanje rasta plasmana odrazilo se i na potrebe banaka za inozemnim zaduživanjem, pa su se poslovne banke potaknute obvezom izdvajanja granične obvezne pričuve i porastom kamatnih stopa u Eurozoni, snažnije okrenule domaćim izvorima financiranja. U 2007. godini inozemna pasiva banaka smanjila se za 1,5 milijardi eura ili za 14,4%, dok je nastavljen rast domaćih izvora sredstava čemu je uvelike pridonijela i uspješna turistička sezona. Godišnja stopa rasta deviznih depozita iznosila je 16,8% dok su se kunski depoziti povećali za 19,6%. Ukupna likvidna sredstva (M4) na kraju godine ostvarila su godišnju stopu rasta od 18,1% dok se novčana masa (M1) povećala za 19,4%.

Tečajna politika

Hrvatska narodna banka vodi politiku upravljano fluktuirajućeg tečaja, što znači da se tečaj slobodno formira na tržištu, dok ona pomoću deviznih intervencija smanjuje fluktuacije kretanja tečaja bez utvrđivanja gornje i donje intervencijske točke. U slučaju Hrvatske, kao i u većini zemalja u tranziciji, izraženi su aprecijacijski pritisci zbog povećanog priljeva kapitala.

Tijekom 2007. godine tečaj kune prema euru je bio stabilan pa je tako kuna aprecirala za 0,3% u odnosu na euro. Prosječni je tečaj iznosio 7,34 kune za euro uz granice fluktuacije od +1,1% do -0,8%. U srpnju su bili izraženi sezonski aprecijacijski pritisci zbog turističke sezone, ali i zbog nastavka zaduživanja poduzeća u inozemstvu, uključujući i Zagrebački holding koji je izdao euroobveznice u iznosu od 300 milijuna eura. Kako bi ublažila te pritiske HNB je imala dvije intervencije u srpnju, otkupivši od banaka ukupno 139 milijuna eura. Kretanja na domaćem deviznom tržištu u drugoj polovini rujna te početkom listopada obilježila je aprecijacija tečaja kune prema euru, koja je bila posljedica znatnog rasta potražnje za kunama, namijenjenih upisu dionica T-HT-a. Središnja je banka, kako bi osigurala dostatnu razinu kunske likvidnosti i ublažila aprecijacijske pritiske na tečaj kune, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka početkom listopada ukupno 355,2 milijuna eura. Aprecijacijski pritisci na tečaj kune prema euru javili su se i tijekom prvih dvadeset dana prosinca 2007. Na jačanje potražnje za kunama u spomenutom je razdoblju utjecao sezonski rast osobne potrošnje i gotovog novca izvan banaka te upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. Istodobno je na deviznom tržištu bila prisutna povećana ponuda deviza, na koju je, među ostalim, djelovao i pojačan priljev deviznih doznaka iz inozemstva. Središnja je banka intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka 21. prosinca ukupno 167,8 milijuna eura i tako ublažila aprecijacijske pritiske na tečaj kune. Osim blage aprecijacije kune prema euru, tijekom 2007. godine došlo je do aprecijacije kune prema ostalim valutama (američki dolar, švicarski franak i funta sterling) što je dovelo do aprecijacije indeksa dnevnog nominalnog efektivnog tečaja kune za 3,3%. U prvih jedanaest mjeseci 2007. godine indeks realnog efektivnog tečaja kune aprecirao je za 4,0% deflacionirano potrošačkim cijenama, odnosno za 3,2% deflacionirano proizvođačkim cijenama.

Fiskalna politika

U posljednjih nekoliko godina provođenje fiskalne politike u Republici Hrvatskoj bilo je vrlo uspješno. Ostvaren je izniman napredak u kontroli i prikupljanju prihoda proračuna uz istovremenu racionalizaciju i visoku razinu kontrole izvršavanja rashoda na svim proračunskim razinama. Rezultati takve politike direktno su vidljivi kroz smanjivanje proračunskog deficita čime je otvoren i veći prostor gospodarskoj aktivnosti privatnog sektora. Također, dan je direktan doprinos smanjivanju vanjskih neravnoteža kroz smanjivanje udjela države u vanjskom dugu zemlje, smanjena je razina javnog duga čime se direktno olakšava funkcioniranje fiskalne politike u budućim razdobljima. Osim toga, postignuta je visoka razina transparentnosti planiranja i izvršavanja proračuna potpomognuta uvođenjem jedinstvenog računa Državne riznice i uvođenjem kontinuiranih proračunskih analiza i mjerenja fiskalnih učinaka dok je kontinuirano pomno planiranje likvidnosti osiguralo nesmetano i racionalno poslovanje uz optimalno zadovoljavanje potreba za financiranjem. Osnovani su odjeli interne revizije kod svih proračunskih korisnika u središnjoj državi u skladu s najboljom praksom te se kontinuirano provode mjere na daljnjem jačanju porezne administracije.

Rezultati provođenja fiskalne politike, čija je glavna karakteristika snažna fiskalna konsolidacija započeta 2004. godine, prvenstveno se ogledaju u smanjivanju razine deficita opće države. Naime, 2003. godine neto pozajmljivanje/zaduživanje (ESA 95) doseglo je -5,5% BDP-a da bi u 2006. godini bilo smanjeno na razinu -2,2% BDP-a, odnosno postignuto je smanjenje deficita opće države od 3,3 postotna boda. Smanjivanjem deficita opće države smanjila se i potreba za financiranjem u promatranom razdoblju što se pozitivno odrazilo na kretanje javnog duga koji je krajem 2006. godine iznosio 46,4% BDP-a što je smanjenje od 2,3 postotna boda u odnosu na kraj 2003. godine. Manjim potrebama za financiranjem i usmjeravanjem novog zaduživanja prvenstveno na domaće izvore, država je dala pozitivan doprinos kretanju vanjskog duga zemlje. Naime, udio države u vanjskom dugu smanjen je s 33,0% koncem 2003. godine na 22,0% sredinom 2007. godine. Osim pozitivnih efekta na javni dug, ovakva orijentacija zaduživanja ostvarila je i pozitivne efekte koji se ogledaju u daljnjem razvoju i produbljivanju domaćeg financijskog tržišta.

U prvoj polovici 2007. godine, ukupni prihodi proračuna opće države zabilježili su međugodišnji porast od 13,1% dok su rashodi zabilježili međugodišnji rast od 6,4%. Izrazito povoljno kretanje ukupnih prihoda te kretanje rashoda u skladu s planom u prvoj polovici 2007. te ostvarenje ukupnog viška državnog proračuna rezultirali su donošenjem rebalansa plana državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2007. godinu. Temeljem povoljnih kretanja novim je planom za 2007. ciljana razina fiskalnog deficita smanjena u odnosu na prvotni plan te je projicirana na razinu od -1,6% BDP-a.

Fiskalna politika u srednjoročnom razdoblju počivat će na strateškim dokumentima Vlade RH, a kojima se definiraju ciljevi i smjer fiskalne politike za nadolazeće razdoblje. Fiskalna politika u funkciji je cjelokupne ekonomske politike usmjerene na postizanje dugoročno održivog gospodarskog rasta i smanjenja nezaposlenosti uz jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva temeljenog na znanju. Sukladno tome, fiskalna strategija odvijat će se u smjeru daljnje fiskalne prilagodbe i otvaranja većeg prostora privatnom sektoru u cjelokupnom gospodarstvu.

U srednjoročnom razdoblju doći će do daljnjeg pozitivnog kretanja fiskalnog salda i to s -1,5% BDP-a u 2008. godini na 0,2% BDP-a u 2010. godini. Prihodi će se kretati u skladu s planiranim porastom ekonomske aktivnosti u zemlji kao i učincima daljnjih mjera u području kontrole ubiranja poreza te će se kretati od 46,2% BDP-a u 2007. do razine 42,5% BDP-a u 2010. godini. S druge strane, planirano je daljnje smanjenje udjela rashoda u BDP-u s 48,8% BDP-a u 2007. na 43,1% BDP-a u 2010. Naime, planirani rashodi odraz su nastavka

provedbe fiskalne konsolidacije uz nesmetano izvršavanje zakonom utvrđenih prava građana. U svrhu ostvarenja navedenih ciljeva, a u kontekstu održavanja smjera fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju i daljnjeg razvoja funkcionalnog tržišnog gospodarstva uz povećanje konkurentnosti i zaposlenosti u Hrvatskoj, od iznimnog je značaja ostvarivanje politika i mjera koje su usklađene s usvojenim Vladinim Smjernicama ekonomske i fiskalne politike 2008.-2010.

Dug opće države

Dug opće države obuhvaća konsolidirani proračun države i konsolidirane proračune jedinica lokalne i područne samouprave te je na kraju lipnja 2007. bio na razini od 104,0 milijarde kuna ili 38% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2007. godinu. Cjelokupno povećanje ukupnog duga opće države tijekom 2007. godine rezultat je povećanja unutarnjeg duga koji je krajem lipnja iznosio 63,5 milijardi kuna ili 23,2% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda, što potvrđuje orijentaciju države da se pri financiranju prvenstveno oslanja na domaće izvore. Inozemni dug opće države je krajem rujna zabilježen u iznosu od 40,5 milijardi kuna ili 14,8% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2007. godinu.

Promatramo li strukturu duga opće države prema razinama državne vlasti, vidljivo je da najveći dio duga čini središnja država (87,8 milijardi kuna), a manjim dijelom izvanproračunski korisnici (14,8 milijardi kuna) te lokalna država (1,5 milijardi kuna). Preko 64% duga središnje države nastaje zaduživanjem na domaćem tržištu, dok se izvanproračunski korisnici najviše zadužuju u inozemstvu (oko 63%), prije svega zaduživanjem Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta.

U odnosu na kraj 2006. godine, unutarnji dug opće države je u prvoj polovici 2007. povećan za 3,0 milijarde kuna ili 5,0%. Domaći dug izvanproračunskih korisnika povećan je za 372,4 milijuna kuna dok je domaći dug lokalne države povećan za 229 milijuna kuna. S druge strane, inozemni dug opće države bilježi daljnje smanjenje od 1,2 milijarde kuna ili 2,8% u odnosu na prosinac prethodne godine, što je najizraženija posljedica zaduživanja središnje države na domaćem tržištu. Tako je inozemni dug središnje države smanjen za 4,2%, inozemno zaduživanje lokalne države smanjeno je za gotovo 59% dok je inozemni dug izvanproračunskih korisnika povećan za 3,6%.

U pogledu cjelokupnog upravljanja javnim dugom, od iznimne je važnosti definiranje planova i smjera upravljanja javnim dugom koji se u obliku izrađene dugoročne Strategije upravljanja javnim dugom naslanja na politiku upravljanja javnim dugom iz prethodnih godina, a u uskoj je vezi s planom kretanja fiskalne politike.

U skladu sa strategijom javnog duga te usko prateći i reflektirajući kretanje fiskalne politike, odnosno smanjenje proračunskog deficita, javni dug će bilježiti daljnje smanjivanje izraženo udjelom u BDP-u u nadolazećem srednjoročnom razdoblju. Tako će na kraju 2010. godine javni dug dosegnuti razinu od 37% BDP-a. Nastavit će se i s orijentacijom prema domaćim izvorima kada je u pitanju potreba za financiranjem opće države što će ostvariti dodatne pozitivne učinke na razvoj domaćeg financijskog tržišta.

2.3.3. Funkcioniranje tržišta proizvoda

Liberalizacija cijena

Osnovno polazište gospodarske politike Republike Hrvatske u području cijena jest slobodno formiranje cijena dobara i usluga te se u skladu s time cijene dobara i usluga formiraju slobodno prema tržišnim uvjetima. Ipak, postoje određene iznimke za pojedine gospodarske djelatnosti gdje je formiranje cijena još uvijek regulirano od strane državnih tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini u svrhu sprječavanja monopola te zaštite potrošača s niskim dohocima. Administrativno reguliranje cijena odnosi se na slijedeća dobra i usluge: ukapljeni naftni plin, prijevoz putnika u unutarnjem željezničkom prijevozu, poštanska dostava standardnih pisama, dopisnica i službenih obrazaca. Samo pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske, (Hrvatske željeznice d.o.o., Narodne novine d.d.) podliježu mjerama regulacije cijena za spomenuta dobra i usluge, osim za ukapljeni naftni plin, dok ostali proizvođači i ponuđači usluga, koji proizvode iste proizvode ili pružaju iste usluge nisu u sustavu reguliranih cijena. Sustav administrativno reguliranih cijena javnih usluga kao što su centralno grijanje, opskrba vodom, odvodnja, gradska čistoća, distribucija plina te javni prijevoz primjenjuju tijela lokalne samouprave. Usvajanje zakona i regulative u području energije i telekomunikacija dovelo je do napuštanja kontrole cijena za te usluge uz osnivanje specijalnih regulatornih tijela. Dakle, za te aktivnosti cijene nisu administrativno regulirane, već se reguliraju putem regulatornih tijela kao što su Hrvatska energetska regulatorna agencija, Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće Hrvatske radiotelevizije itd. Također, u skladu sa Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, osnovana je Agencija za obalni linijski pomorski promet koja je odgovorna za usuglašavanje liste cijena usluga koje se tiču javnog prijevoza putnika u redovitom obalnom pomorskom prometu na državnim linijama. U 2006. godini udio administrativnih cijena u indeksu potrošačkih cijena iznosio je 23,70 %, a u 2007. godini 24,13 %.

Privatizacija

Ostvareni rezultati privatizacije portfelja⁶ Hrvatskog fonda za privatizaciju

Tijekom proteklih godinu dana, sukladno zacrtanim ciljevima u strateškim dokumentima⁷, privatizirano je ukupno 20 društva u većinskom vlasništvu Hrvatskog fonda za privatizaciju (4 putem javnog natječaja te 16 društava u procesu stečaja i likvidacije) dok je ukupno privatizirano 171 društvo u manjinskom vlasništvu (putem prodaje na burzi 132 društva, a kroz stečajeve i likvidacije 39 društava)

⁶ Portfelj Hrvatskog fonda za privatizaciju uključuje samo dio vlasništva središnje države pa se i prilog odnosi na status privatizacije tog portfelja

⁷ Prije svega Strateškog okvira za razvoj 2006-2013 i PAL programa.

TABLICA 1: - OSTVARENI REZULTATI

Privatizacija rujan 2006. -rujan 2007.	Br. prodanih društava	Nominalna vrijednost prodanih udjela (mil kuna)	Postignuta cijena (mil kuna)
Burze	132	88,7	152,6
Javni natječaji	4	549,6	50,6
Ukupno	136	638,3	203,2

Iskazani relativno skromniji rezultati nego u prijašnjim godinama, posljedica su prvenstveno strukture portfelja u kojem dominiraju društva suočena s dubiozama u poslovanju i kao takva nisu privlačna investitorima na tržištu pa je njihova prodaja, sukladno utvrđenoj zakonskoj proceduri vremenski dugotrajna i obavlja se u nekoliko faza (za prodaju 23 društva u promatranom razdoblju objavljeno je čak 44 natječaja).

Međutim vrlo veliki napredak ostvaren je na području crne metalurgije na kojem su u cijelosti ostvareni zacrtani ciljevi. Tako su početkom drugog polugodišta 2007. privatizirane Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak, dok se privatizacija aluminijske tvrtke TLM potpisivanjem ugovora sa strateškim partnerom okončala u prosincu 2007. Pri tome se ističe da su uvjeti natječaja za privatizaciju⁸ izrađeni u suradnji s preporučenim konzultantima EK i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja te da je privatizacija sektora crne metalurgije provedena sukladno kriterijima utvrđenim u SSP-u o pravilima tržišnog natjecanja i Protokolu 2. o proizvodima od čelika. Privatizacijom navedenih tvrtki prestaje mogućnost korištenja državnih poticaja za ovaj sektor sukladno Odluci Vlade RH o uvjetovanom davanju državnih potpora za restrukturiranje prema Programu restrukturiranja industrije čelika u Republici Hrvatskoj 2007-2011 za Valjaonicu cijevi Sisak i Željezaru Split.

Objavom natječaja za prodaju 5 društva kćeri HŽ započela je i planirana privatizacija nacionalne željezničke kompanije HŽ, a do sada je samo 1 tvrtka privatizirana (za društvo – RVR uslužne djelatnosti- tijekom listopada sa strateškim partnerom potpisan je ugovor o prodaji).

Kao rezultat aktivnosti poduzetih tijekom 2007. koncem rujna ove godine portfelj HFP uključivao je 880 društava (665 je raspoloživo za prodaju jer razliku od 215 društva čine društva koja zbog pravnih sporova nisu raspoloživa za prodaju ili su neaktivna i predmet su stečaja ili likvidacije). U većinskom vlasništvu Fonda trenutačno se nalazi 101 društvo od kojih će prema sadašnjem stanju 94 biti predmetom privatizacije.⁹

Sukladno usvojenom Strateškom okviru za razvoj 2006-2013 osnovni ciljevi na području privatizacije i nadalje ostaju dovršetak privatizacije trgovačkih društava iz državnog portfelja kojim gospodari HFP uz izlazak s tržišta besperspektivnih poduzeća te primjereno zbrinjavanje zaposlenih kroz institucije tržišta rada i socijalnu politiku, dovršetak procesa privatizacije brodograđevne industrije do 2010 i transformacija HFP u instituciju koja će djelotvorno i aktivno upravljati državnom imovinom.

⁸ Od budućih vlasnika očekuje se izrada pojedinačnih poslovnih planova za svaku željezaru, koji trebaju dokazati održivost željezara pod normalnim tržišnim uvjetima na kraju razdoblja restrukturiranja, a prema prihvaćenim kriterijima održivosti Europske komisije.

⁹ Koncem mjeseca rujna 2006. godine portfelj Fonda uključivao je 929 društava (raspoloživo za prodaju 676 društava odnosno u većinskom vlasništvu (preko 50% temeljnog kapitala) 85 društava)

Pokretanje i zatvaranje poslovanja

Postupak za osnivanje trgovačkih društava i uvjeti koji se trebaju ispuniti definirani su Zakonom o trgovačkim društvima (NN br. 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000 vjerodostojno tumačenje -Odluka USRH, 118/2003 i 107/07). Nadležna institucija za osnivanje trgovačkih društava je trgovački sud. Trgovačka društva i to ona s ograničenom odgovornošću osnivaju se i putem mreže Vladinog servisa HITRO.HR u 61 gradu RH čime su pokrivene sve županije. Trgovačko društvo osniva se u 4 koraka. Vrijeme potrebno za otvaranje tvrtke višestruko se smanjilo i to sa dosadašnjih u prosjeku 7-15 dana, na 3-5 dana, što je novim poduzetnicima donijelo znatne uštede u vremenu i novcu.

Postupak za osnivanje obrta i uvjeti koji se trebaju ispuniti definirani su Zakonom o obrtu (NN br. 77/1993, 90/1996, 64/2001, 71/2001 - ispravak, 49/2003 - pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07). Nadležna institucija za osnivanje obrta je mjesno nadležan Ured državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu. Da bi mogli početi obavljanje djelatnosti ugostitelji, trgovci, prijevoznici i drugi obrtnici za koje je to posebnim propisima određeno, trebaju prije početka obavljanja obrta pribaviti rješenje o minimalnim tehničkim uvjetima za prostor, odnosno koncesiju za obavljanje djelatnosti ili odobrenje za rad. Pored nadležnih ureda državne uprave u županijama, prijave za registraciju mogu se predati u HITRO.HR uredima rasprostranjenim u 61 gradu diljem Republike Hrvatske. Ukoliko je dokumentacija za registraciju obrta potpuna, registracija traje do 2 dana.

Postupak za osnivanje zadruga i uvjeti koji se trebaju ispuniti definirani su Zakonom o zadrugama (NN br. 36/1995, 67/2001 i 12/2002). Nadležna institucija za osnivanje zadruga je trgovački sud.

Prestanak rada gospodarskih subjekata uređen je istim zakonima kojima je utvrđen postupak registracije. Prestanak društva prijavljuje se Trgovačkom sudu radi upisa u sudski registar. Trgovačko društvo prestaje brisanjem iz sudskog registra.

Neki od razloga koji dovode do prestanka društva temeljem odredbi Zakona o trgovačkim društvima su: istek vremena određenog u društvenom ugovoru, odluka članova o provođenju likvidacije, pripajanje društva drugome društvu i spajanje s drugim društvom, zaključenje stečajnog postupka na temelju Stečajnog zakona, brisanje društva po službenoj dužnosti, ukidanje društva, pravomoćna presuda suda o utvrđenju ništavosti upisa u sudski registar, a društvenim ugovorom mogu se predvidjeti i drugi razlozi za prestanak društva.

Zadruga prestaje ako se broj zadrugara smanji ispod broja propisanog zakonom, kada skupština zadruga dvotrećinskom većinom svih glasova zadrugara odluči da zadruga prestaje, da se spoji sa drugom zadrugom ili da se pripoji drugoj zadrugi odnosno da se podijeli na više zadruga, ako se pravomoćnom odlukom suda utvrdi ništavost upisa u sudski registar, u slučaju stečaja te u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju zadruga, odnosno pravilima zadruga. Ako se zadruga spoji s drugom zadrugom, pripoji drugoj zadrugi ili se podijeli na više zadruga imovina i obveze zadruga prenose se na njene pravne slijednice. Nad zadrugom koja prestaje u slučajevima predviđenim zakonom, provodi se postupak likvidacije primjenom propisa o likvidaciji javnog trgovačkog društva.

Obrt prestaje odjavom ili po sili zakona. Prestanak obrta utvrđuje rješenjem nadležni županijski ured, odnosno ured Grada Zagreba i po pravomoćnosti rješenja briše obrt iz obrtnog registra. Prestanak obrta odjavom utvrđuje se danom navedenim u odjavi. Obrt se ne može odjaviti unatrag. Upisom obrtnika u trgovački registar na temelju odredaba Zakona o trgovačkim društvima, nadležni županijski ured, odnosno ured Grada Zagreba, utvrđuje

mirovanje obrta. Obrt prestaje i po sili zakona i to primjerice: smrću obrtnika pod uvjetom da nasljednici ne zatraže nastavak vođenja obrta, ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta, ako obrtnik koji sam ne ispunjava uvjete iz ovoga Zakona ne zaposli radnika koji udovoljava tom uvjetu, ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku godine dana od dana izdavanja obrtnice, te u drugim slučajevima predviđenim Zakonom.

Poslovno okruženje

Temeljni propisi kojima je u Republici Hrvatskoj uređeno poslovanje poslovnih subjekata su Zakon o trgovačkim društvima i Zakon o sudskom registru, Zakon o obrtu, Zakon o zadrugama, Zakon o ustanovama i Zakon o strancima.

ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Dana 27. rujna 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima čime je dovršeno usklađivanje Zakona o trgovačkim društvima s postojećim aquisom Europske unije. Zakon je objavljen u Narodnim novinama broj 107/07, a stupit će na snagu 1. travnja 2008.g.

Zakon o trgovačkim društvima uređuje poslovanje stranih trgovačkih društava i trgovaca pojedinaca, kao i položaj stranog ulagača koji stječe udio ili dionice u društvu ili u njega ulaže na ugovornoj osnovi. Prema sadašnjem stanju legislative strana trgovačka društva i trgovci pojedinci, pod uvjetima propisanim zakonom, izjednačeni su u poslovanju na području Republike Hrvatske s domaćim osobama, a trajnu djelatnost na području Republike Hrvatske mogu obavljati ukoliko osnuju podružnicu. Na osnivanje i upis podružnice stranog trgovačkog društva i stranog trgovca pojedinca primjenjuju se propisi po kojima podružnice osnivaju domaća trgovačka društva, a jednako je i sa stranim ulagačima koji pod uvjetom uzajamnosti koja se pretpostavlja, mogu osnivati ili sudjelovati u osnivanju trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj, te u njima stjecati prava i preuzimati obveze pod istim uvjetima i imaju isti položaj kao i domaće osobe. Ako strani ulagač ima sjedište, odnosno trajno boravište u zemlji članici Europske unije odnosno državi ugovornici Ugovora o europskom ekonomskom prostoru ili članici Svjetske trgovinske organizacije uvjet uzajamnosti se ne primjenjuje.

Radi stvaranja uvjeta slobodnom prekograničnom pružanju usluga stranim je poduzetnicima omogućeno obavljanje jednokratnog i povremenih poslova, bez osnivanja podružnice.

Radi omogućavanja primjene Uredbe Vijeća br. 2157/2001 od 08. listopada 2002. godine (o Statutu Societas Europea) te Uredbe Vijeća 2137/85 od 25.srpnja 1985. godine (o EEIG) stvaranjem uvjeta za provedbu ovih Uredbi izrađen je nacrt prijedloga novog Zakona o uvođenju Europskog društva Societas Europae (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU). Zakon je donesen u Hrvatskom Saboru 26. rujna 2007.godine., a primjena zakona se odgađa do pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

ZAKON O SUDSKOM REGISTRU (NN 1/95., 57/96., 45/99., 54/05. i 40/07) regulira način upisa trgovačkih društava i drugih subjekata upisa.

Najnovija izmjena ovog Zakona je donesena i objavljena u NN 40/07. Primarni cilj izmjena Zakona bio je usklađivanje s odredbama izmijenjene Prve direktive, koja je izmijenjena Direktivom 2003/58/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. godine i usklađivanje s potrebama prakse.

Već sada s postojećim programom i administrativnim kapacitetima sudski registar je izuzetno efikasan, o čemu najzornije govore slijedeći statistički podaci:

Trajanje osnivanja

Vrsta	Subjekata	Min. Dana	Max. Dana	Prosjek dana
osnivanja dioničkog društva	1	13	13	13
osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću	2213	0	14	7,66
osnivanja gospodarskog interesnog udruženja	2	6	8	7
osnivanja javnoga trgovačkog društva	11	4	14	9,18
osnivanja komanditnoga društva	1	2	2	2
osnivanja podružnice inozemnog osnivača	10	3	14	7,3
osnivanja subjekta upisa podjelom	4	3	14	9,75
osnivanja ustanove	23	1	14	4,87
osnivanja zadruge	13	4	14	9,15

U sudski registar je do listopada 2007.g. upisano kako slijedi:

Broj i struktura upisanih subjekata

Pravni oblik	Subjekata
dioničko društvo	1.730
druga osoba za koje je upis propisan zakonom	38
društvo s ograničenom odgovornošću	121.559
gospodarsko interesno udruženje	81
inozemni osnivač	187
javno trgovačko društvo	565
komanditno društvo	91
trgovac pojedinac	14
ustanova	4.371
zadruga	2.026
zajednica ustanova	3
UKUPNO	130.665

Tijekom 2008. godine planira se dovršetak rada na uvođenju u praksu novog sustava vođenja sudskih registara, sukladno odredbama izmijenjenog i dopunjenog Zakona o sudskom registru. Navedeno uključuje izradu programa jedinstvene baze sudskog registra i opremanje sudskih registara informatičkom i odgovarajućom uredskom opremom.

ZAKON O OBRTU

Zakonom o obrtu regulirana su temeljna pitanja obrtništva, kao što su pojam i vrsta obrta, uvjeti za obavljanje, poslovanje obrta, obrazovanje i osposobljavanje za obavljanje obrta, organiziranost obrta, nadzor i upravne mjere. Radi se o nacionalnom propisu kojim se regulira status gotovo petine svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Zakon o obrtu (NN 77/93., 90/96., 64/01., 71/0 i 149/2003 - pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07) donesen je u skladu sa smjernicama EU koje su se poglavito odnosile na zakonske odredbe kojima se reguliraju opći uvjeti za stjecanje statusa obrtnika. Tako su strani državljani u svojim pravima izjednačeni sa državljanima Republike Hrvatske, što znači da uživaju isti tretman u pravu na obavljanje obrta.

Najnovije izmjene Zakona pojednostavnile su uvjete za obavljanje obrta, uvođenje domaće radinosti i sporednog zanimanja, te daljnjeg unapređivanja sustava strukovnog obrazovanja .

Uvođenjem domaće radinosti i sporednog zanimanja omogućit će se širem broju fizičkih osoba, posebice umirovljenicima, obavljanje djelatnosti. Određivanjem jednostavnijih uvjeta za pristupanje majstorskom ispitu i omogućavanjem obavljanja vezanih obrta, pod određenim uvjetima samo sa završenom srednjom stručnom spremom, na područjima određenim Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o otocima i Zakonom o brdsko-planinskim područjima, ubrzat će se i postići kvalitetnija provedba politike razvoja obrtništva i poticanja zapošljavanja. Uvođenjem obveze korištenja poslovnim prostorom za obavljanje djelatnosti postići će se usklađivanje s drugim materijalnim propisima koji štite institut vlasništva. Stalnom dogradnjom sustava obrazovanja i propisivanjem obveze nadzora nad izdavanjem dozvola (licenci) za izvođenje praktičnoga dijela naukovanja, osigurat će se kvalitetnije obrazovanje za potrebe obrtništva.

Tijekom slijedeća tri mjeseca započet će se s radom na nizu podzakonskih propisa.

ZAKON O ZADRUGAMA

Zakon o zadrugama objavljen je u Narodnim novinama broj 36 1. lipnja 1995.g., a izmjene u Narodnim novinama broj 67 od 24. srpnja 2001. i broj 12. od 6. veljače 2002.g.

Zakonom se uređuje poseban oblik poslovnog nastanjanja, u kojem se fizičke i pravne osobe dobrovoljno udružuju u cilju ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa Zakonom i pravilima zadruge. Zadruge se upisuju u sudski registar .

ZAKON O USTANOVAMA

Zakonom o ustanovama određuje se da ustanovu može osnovati domaća i strana fizička i pravna osoba ako za obavljanje određene djelatnosti ili za određene ustanove nije zakonom drugačije određeno.

Prema usvojenom Pregovaračkom stajalištu Vlade Republike Hrvatske utvrđeno je da će se Zakon o ustanovama izmijeniti na način da se glede osnivanja ustanova položaj hrvatskih fizičkih i pravnih osoba izjednači s položajem fizičkih i pravnih osoba iz Europske Unije.

Slijedom toga Zakon o ustanovama biti će izmijenjen prije stupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju tako da do trenutka pristupanja Hrvatske u Europsku uniju ne postoje diskriminacijske odredbe za državljane Europske unije koje bi bile protivne pravnoj stečevini.

ZAKON O STRANCIMA

Zakon o strancima usvojio je Hrvatski sabor 13. srpnja 2007. godine. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Novi Zakona o strancima, kao novinu u odnosu na važeći Zakon, sadrži posebnu glavu o ulasku, boravku i radu državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova

njihovih obitelji. U Članku 156. Zakona propisano je da "Državljeni država članica EEP i članovi njihovih obitelji mogu u Republici Hrvatskoj raditi i pružati usluge bez radne i poslovne dozvole." Ove odredbe stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

REFORMA ZEMLJIŠNIH KNJIGA I KATASTRA

Projekt sređivanja zemljišnih knjiga i katastra zajednički je projekt Ministarstva pravosuđa i Državne geodetske uprave u cilju stvaranja učinkovitog sustava zemljišnoknjižne evidencije, cjelovite zaštite prava vlasništva i drugih prava na nekretninama, pružanja pravne sigurnosti na tržištu nekretnina, te uspješnih investicijskih ulaganja.

Projekt se provodi temeljem sporazuma o zajmu Svjetske banke za obnovu i razvoj od 18. rujna 2002. godine, darovnica Europske unije, CARDS-a 2002, CARDS-a 2003, te Zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu Svjetske banke.

Zajam je efektivan od 12. veljače 2003. godine, a planirano vrijeme provedbe Projekta je 30. rujna 2008. godine uz ukupna financijska sredstva od 44.00 milijuna EUR-a.

Ministarstva pravosuđa provodi reformu zemljišnih knjiga u nekoliko paralelnih aktivnosti i to:

- rješavanje zaostataka z.k. predmeta i dovođenje svih z.k. sudova na dnevnu ažurnost;
- prijepis ručno vođenih knjiga u digitalnu formu, te verifikacija prepisanih podataka;
- usklađivanje zemljišnoknjižnog i katastarskog stanja nekretnina (harmonizacija)
- stvaranje jedinstvene Baze zemljišnih podataka (BZP) i uvođenje EOP zemljišnih knjiga;
- osiguranje stručno educiranih djelatnika za održavanje i upravljanje zemljišnoknjižnim sustavom.

U kolovozu 2004. godine, od kada se sustavno prati kretanje zemljišnoknjižnih predmeta, broj neriješenih predmeta u RH iznosio je 359.500 z.k. predmeta.

U praćenom razdoblju kolovoz 2004/rujan 2007 uz zatečenih 359.500 neriješenih z.k. predmeta zaprimljeno je 1.575.496 novih predmeta, dok je u istom razdoblju riješeno 1.813.074 z.k. predmeta, tako da je sa rujnom 2007. godine broj neriješenih predmeta iznosio 134.809 predmeta.

Prema podacima od 1. listopada 2007. godine ukupno je u Republici Hrvatskoj prepisano 97,41% svih z.k. uložaka, dok je verificirano 36,92%.

Općinski građanski sud u Zagrebu prepisao je 100% svih z.k. uložaka, dok je verificirao 96,15%.

Svi sudovi u kojima se vrši prijepis ili je prijepis dovršen sa digitalnim podacima uvršteni su na internet stranice Ministarstva pravosuđa, pa su dostupni svim zainteresiranima (u ovoj fazi samo kao informacija, a po formiranju BZP-a i za pružanje korisničkih usluga).

Radi usklađivanja zemljišnoknjižnih i katastarskih podataka, a koji podaci su nužni kao preduvjet za uspostavu jedinstvene baze zemljišnoknjižnih podataka (BZP) intenzivnije se provode postupci katastarskih izmjera i osnivanja zemljišnih knjiga u 42 katastarske općine, a za 38 katastarskih općina podaci su usklađeni.

Kako je proces digitalizacije zemljišnih knjiga u potpunosti dovršen, to će novoosnovane zemljišne knjige biti harmonizirane i otvorene kao EOP zemljišne knjige s podacima u Bazi zemljišnih podataka (BZP-u)

U ostvarivanju konačnog cilja stvaranja Baze zemljišnoknjižnih podataka sa harmoniziranim podacima stanja zemljišnih knjiga i katastra, poduzimaju se sljedeće aktivnosti:

izrađena je strategija informacijsko – komunikacijske tehnologije za BZP i u tijeku je provedba procedure za natječaj za izradu odgovarajućih programskih rješenja;

intenzivno se provodi izrada ključnih poslovnih procesa i tehnička specifikacija tih procesa za zemljišne knjige i katastar, kao i zajednički procesi;

odlukom Vlade RH informacijsko – komunikacijski sustav smjestiti će se u Agenciji za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama d.o.o. (APIS IT d.o.o., Zagreb);

Izrada novih pravnih okvira u zemljišnoknjižnim i katastarskim propisima će implementirati strategijska rješenja sadržana u informacijsko-komunikacijskoj strategiji – stupanje na snagu izmjena i dopuna Zakona o zemljišnim knjigama, a uslijediti će donošenje izmjena i dopuna Zemljišnoknjižnog poslovnika;

Afirmiran je institut ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenata, pa je tako od 220 ovlaštenih z.k. referenata kojima je odobrena privremena licenca, stručni ispit položilo 209.

Radi opsluživanja sustava koji se gradi kroz Projekt sređivanja zemljišnih knjiga, provedene su i provode se intenzivne edukacije djelatnika ZK sudova i to u 4 razine:

Informatička edukacija ZK djelatnika za korištenje postojećih programskih rješenja EOP ZK 1, EOP ZK 2, EOP ZK 3 - (IGEA).

Informatička edukacija z.k. sudaca i voditelja z.k. odjela na osnovnim programima Word, Excel, Power Point, Internet Explorer – (Algebra);

Pravna edukacija z.k. sudaca i ZK referenata u sferi primjene procesnih i materijalnih zemljišnoknjižnih propisa;

Razvoj voditeljskih kompetencija predsjednika sudova i voditelja ZK odjela u cilju osiguranja upravljačkih sposobnosti na svim nivoima.

Nužan segment kvalitete funkcioniranja zemljišnoknjižnih sustava predstavlja njegovo otvaranje prema javnosti, pa je u tom smislu posebna aktivnost u Projektu sređivanja zemljišnih knjiga i katastra na slijedećem:

Kampanja informiranja javnosti – aktivnost trajnog karaktera – odvija se kontinuirano kroz odgovarajuće brošure, letke, pisane i usmene informacije za korisnike usluga zemljišnoknjižnog sustava, a sve u cilju da se isti upoznaju sa svojim pravima i obvezama i da se upute na koji način rješavati svoje probleme u zemljišnoknjižnim odjelima.

Otvaranje web stranice „Uređena zemlja“ pri Ministarstvu pravosuđa omogućen je pristup on-line podacima o stanju svakog pojedinog predmeta koji se vodi kod zemljišnoknjižnih sudova, a kroz e-mail adrese svih sudova moguće je i postavljati odgovarajuća pitanja, odnosno tražiti odgovor o stanju predmeta na svakom pojedinom sudu.

Intenzivno se priprema institucionalni okvir za pružanje pravne pomoći strankama slabijeg imovinskog stanja kod 4 najveća suda u Hrvatskoj (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka), otvaranje help desk-a pri većim Općinskim sudovima i Ministarstvu pravosuđa, a sve u cilju zaštite pravnih interesa stranaka u zemljišnoknjižnim postupcima.

Uspostavljen je sustavni pristup praćenja i ocjene rada ZK sudova kroz ključne pokazatelje uspješnosti (s preko 50 pokazatelja), a rezultati se objedinjuju mjesečno i kvartalno, s time da se mjesečni pokazatelji dostupni na internetu (web stranice MPa i uredjenazemlja.hr) dok se kvartalna izvješća šalju VRH, Svjetskoj banci i EUC.

2.3.4. Financijski sektor

Ukupna imovina financijskog sektora na kraju drugog kvartala 2007. godine iznosila je 429,9 milijardi kuna što je porast od 9,6% u odnosu na kraj 2006. U istom razdoblju, udio bankarskog sektora smanjio se sa 78% na 75,3%, od čega 73,9% otpada na banke, a 1,4% na stambene štedionice. Druga po veličini imovine su lizing društva sa 6,9% ukupne imovine,

dok su se na trećem mjestu pozicionirali otvoreni investicijski fondovi sa 6,3% ukupne imovine, premašivši društva za osiguranje, čiji je udio u ukupnoj imovini financijskog sektora 4,9%. Imovina otvorenih investicijskih fondova je u prvih šest mjeseci 2007. godine narasla za 66,7% ili za nešto manje od 10,5 milijardi kuna. Taj rast posljedica je kontinuirano visokih prinosa na tržištu kapitala, ali i dva važna događaja u 2006. godini - konačne prodaje Plive d.d. američkoj kompaniji Barr Pharmaceuticals Ltd. i nastavka privatizacije INE d.d. kroz javnu ponudu dionica.

Snažan rast nebankarskih financijskih posrednika, posebice mirovinskih i investicijskih fondova, pozitivno je utjecao na likvidnost domaćeg tržišta kapitala, čemu je pridonio i završetak spajanja Zagrebačke i Varaždinske burze. Nakon što je u cijeloj 2006. hrvatski burzovni indeks CROBEX narastao za 63%, u prvih je šest mjeseci 2007. narastao za daljnjih 51%. Tržišna kapitalizacija dionica povećala se sa 78,7% BDP-a na kraju 2006. godine na 125,1% BDP-a na kraju lipnja 2007. (prema podacima o BDP-u za 2006. godinu). Usprkos ostvarenom napretku, tržište kapitala još uvijek igra manju ulogu u financiranju gospodarstva. Tržišna kapitalizacija obveznica na kraju lipnja 2007. godine iznosila je 16,6% BDP-a iz 2006.

Unatoč padu udjela bankarskog sektora u ukupnoj imovini financijskih posrednika, banke su još uvijek dominantne u financiranju gospodarstva. Na kraju lipnja 2007. godine, krediti stanovništvu dosegli su 40,5%, dok su krediti poduzećima iznosili 33,1%, a krediti državnim jedinicama 6% BDP-a iz 2006. godine. Razlika između prosječne aktivne i prosječne pasivne kamatne stope lagano je narasla sa 5,9% na kraju 2006. na 6% u lipnju 2007. godine. Važnost bankarskog sektora očituje se i u činjenici da je većina nebankarskih financijskih posrednika neposredno ili posredno povezana s najvećim bankama u Hrvatskoj. Na kraju lipnja 2007. godine banke u privatnom vlasništvu kontrolirale su 95,5% ukupne imovine banaka, s time da su banke u stranom vlasništvu kontrolirale 90,8% ukupne imovine banaka.

Izloženost banaka kreditnom riziku ostala je na istoj razini kao i na kraju 2006. Na kraju lipnja 2007. udio nestandardnih plasmana u ukupnim plasmanima iznosio je 3,3%, u usporedbi s najnižom razinom od 3,2% na kraju 2006. godine. Ovako dobar rezultat dijelom je zasluga kontinuiranog poboljšanja upravljanja rizicima unutar banaka, ali i povoljnog makroekonomskog okruženja. Kako bi poboljšala upravljanje valutnim rizikom, HNB je uvela obvezu praćenja i kontroliranja valutno induciranog kreditnog rizika od lipnja 2006. povećavši pondere rizika za klijente s neusklađenom valutnom pozicijom.

Tijekom 2007. godine nastavilo se s usklađivanjem zakonodavstva, te je doneseno više zakona i podzakonskih akata. Daljnje usklađivanje i donošenje relevantnih zakona i pripadajućih podzakonskih akata nastavit će se tijekom 2008. godine. Također, od svibnja 2007. godine banke članice Hrvatskog registra obveza po kreditima d.o.o. (HROK) mogu se koristiti HROK-ovim kreditnim izvješćima u svrhu odobravanja novih kredita.

2.4. SPOSOBNOST SUOČAVANJA S KONKURENTSKIM PRITISCIMA I TRŽIŠNIM SNAGAMA UNUTAR UNIJE

2.4.1. Ljudski i fizički kapital

Reforma sustava obrazovanja

Otvaranje novih radnih mjesta pretpostavka je za provedbu reforme sustava obrazovanja primjerice uvođenje drugoga stranoga jezika u sve osnovne škole, uspješnu provedbu Bolonjskoga procesa na visokim učilištima te pomlađivanje ljudskih resursa u sustavu obrazovanja. U proračunu za 2007. godinu osigurana su sredstva za potrebno zapošljavanje u osnovnom i srednjem školstvu te za nova razvojna mjesta u visokom obrazovanju.

U svrhu povećanja kvalitete osnovnog obrazovanja nastavljena je izgradnja, dogradnja i rekonstrukcija školskih objekata kako bi se dostigao cilj da sve škole rade u jednoj smjeni. U proračunu MZOŠ-a za 2007. za projekt škologradnje osigurano je 80 milijuna kuna. U iduće je četiri godine iz združenih sredstava državnog proračuna i iz zajma Svjetske banke za škologradnju i opremanje škola osigurana milijarda kuna radi provedbe ciljeva postavljenih u Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010. kojega je usvojila Vlada RH. Nadalje, u okviru procesa decentralizacije financiranja rashoda u osnovnom i srednjem školstvu, povećavaju se kapitalna ulaganja putem proračuna županija i gradova tako da funkciju ulaganja u kapitalne projekte školstva sve više preuzimaju županije i gradovi.

U području visokog obrazovanja provodi se uspostavljanje novoga sustava cjelovita financiranja visokih učilišta (tzv. lump-sum) koji predstavlja financijski aspekt integracije sveučilišta. Prije njegova uvođenja visoka je učilišta izravno financiralo Ministarstvo. Poticaj daljnjoj integraciji sveučilišta je i izgradnja sveučilišnih kampusa kako bi sve sastavnice jednog sveučilišta djelovale na istoj lokaciji. U tijeku je izgradnja sveučilišnih kampusa u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Osijeku i Dubrovniku.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa je izradilo Nacionalni program mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja (najmanje do stjecanja prve kvalifikacije) kojim se sustavno i postupno uvodi obvezno srednjoškolsko obrazovanje. Nacionalni program usvojen je na sjednici Hrvatskoga sabora u lipnju 2007. Nacionalnim programom utvrđuju se mjere i aktivnosti kojima je cilj povećati stopu upisa i završavanja srednjoškolskoga obrazovanja kao i smanjiti stopu ranog napuštanja školovanja te unaprijediti kvalitetu hrvatskog srednjeg školstva i uskladiti ga s europskim obrazovnim sustavima. U sklopu poticajnih mjera za uključivanje učenika u sustav srednjoškolskog obrazovanja, koje su sastavni dio Nacionalnoga programa, svim učenicima prvih (I.) razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj osigurani su besplatni udžbenici, besplatan smještaj i prehrana u učeničkim domovima te besplatan međumjesni prijevoz.

Budući da se potrebna ulaganja u kapitalne investicije u sustavu obrazovanja i znanosti do 2010. procjenjuju na 9,8 milijardi kuna, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pokrenulo je izradu modela javno-privatnog partnerstva kako bi se udruživanjem financijskih sredstava i stručnih znanja zadovoljile javne potrebe ovoga sustava. Na inicijativu MZOŠ-a izmijenjen je Pravilnik o porezu na dohodak kojim je povećan neoporeziv iznos stipendije s 1.600 na 4.000 kn mjesečno. Ova izmjena omogućuje dodjeljivanje značajno većega broja stipendija i stvaranje preduvjeta za znatnije uključivanje gospodarskih subjekata u sustav stipendiranja.

Tržište rada

Temeljem Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. godine, usvojenog Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 2. prosinca 2004. godine, međuresorna radna skupina izradila je plan za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu, te u ožujku 2007. godine donijela Odluku o prihvaćanju Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja za 2007. godinu s provedbenim mjerama koje se temelje na smjernicama i preporukama Europske strategije zapošljavanja.

Novi ciklus mjera usmjeren je na poticanje zapošljavanja mladih osoba, dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba starije životne dobi, te posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku stopa registrirane nezaposlenosti za rujan 2007. godine bila je 14,1%.

Također je, prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku, radne snage ukupno (u tisućama) 1.760, zaposlenih 1.563, nezaposlenih 197, a neaktivnog stanovništva 15+ je 1.889. Od 1.563 zaposlenih osoba, 1.232 su zaposlenici, 298 samozaposlenici, a 33 pomažući članovi.

Najveći broj zaposlenih, 871.000, radi u uslužnom sektoru, 494.000 u nepoljoprivrednim djelatnostima i 197.000 u poljoprivredi.

Uzimajući u obzir zajednički interes za razvojem suradnje na području rada i poslovnih odnosa, te poticanja gospodarskog i socijalnog razvoja putem suradnje u obje zemlje, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Savezno ministarstvo gospodarstva i rada Republike Austrije 24. listopada 2007. godine potpisali su bilateralni Sporazum u svezi daljnjeg razvoja tržišta rada.

Prioritena područja suradnje jesu tržište rada, radno pravo i inspekcija rada i jednake mogućnosti za žene i muškarce.

Inozemne izravne investicije

Republika Hrvatska je u proteklom tranzicijskom razdoblju stvorila konkurentan zakonodavni okvir za poslovanje i investiranje u Republici Hrvatskoj. Prava inozemnih i domaćih investitora izjednačena su u okviru nacionalnog zakonodavstva, počevši već od Ustava Republike Hrvatske, preko Zakona o trgovačkim društvima, a posebno treba istaknuti i posebne zakone u području poticanja ulaganja poput: Zakona o poticanju ulaganja i Zakona o slobodnim zonama.

Veliki doprinos gospodarskom rastu dao je i konstantan porast izravnih stranih ulaganja. Uspješnost do sada poduzetih mjera poticanja ulaganja s ciljem stvaranja povoljne ulagačke klime i povećanja privlačnosti Hrvatske stranim i domaćim ulagačima potvrđuju podaci prema kojima su u razdoblju od 1993. do polovice 2007. godine izravna strana ulaganja u RH iznosila preko 16, mlrd eura.

Što se tiče porijekla inozemnih ulaganja, najveći udio stranih ulaganja potječe iz zemalja EU od čega najviši iznos direktnih stranih ulaganja dolazi: iz Austrije (4,22 mld.€), Nizozemske (2,72 mld.€) Njemačke (2,36 md.€), Francuske (1,26 mld.€), te ostalih zemalja EU.

Gledajući po sektorima uspješnosti privlačenja FDI-a, servisni sektor – financije (4.44 mld.€) i telekomunikacije (1,64 mld.€) privukle su najveći udio direktnih stranih ulaganja, a zatim slijede proizvodno-prerađivački sektori, to; proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s prikupljenih 1,69 mld.€ FDI-a, kao i ekstrakcija nafte i plina s 598 mil.€ FDI-a.

Imajući u vidu gore navedene pokazatelje, Republika Hrvatska u konkurenciji svih tranzicijskih zemalja Europe, uključujući i zemlje nove članice EU, zauzima visoko 4. mjesto po visini ulaganja „per capita“, te po kriteriju uspješnosti privlačenja direktnih stranih ulaganja, spada u napredniju kategoriju zemalja tranzicije.

Fizički kapital (Informacijsko društvo i mediji- telekomunikacije)

Usluge u pokretnim telekomunikacijskim mrežama:

Na tržištu pokretnih komunikacija danas djeluju tri operatora:

- T- Mobile Hrvatska d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- VIPnet d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- TELE2 d.o.o. (GSM/DCS-1800 + UMTS)

Broj korisnika pokretnih telekomunikacijskih mreža početkom srpnja 2007. godine dosegnuo je broj od 4.643.000 korisnika (gustoća od 104,57%). Trenutno je ukupan broj prenesenih brojeva između pokretnih mreža 34.760

U proteklih godinu dana došlo je do smanjenja cijena poziva u pokretnim mrežama, i to u nacionalnom prometu za oko 22%, a u međunarodnom prometu za oko 2,6%.

Usluge u nepokretnim telekomunikacijskim mrežama

Prva dozvola za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži izdana je 19. studenoga 2004. godine, te je do danas izdano 20 dozvola za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži, pri čemu je 9 operatora ispunilo uvjete za početak komercijalnog rada (OT – Optima telekom, H1 TELEKOM, Iskon Internet, Metronet, Amis telekom, VIPnet, Vodatel, Primatel, Voljatel telekomunikacije). Ukupan broj pretplatnika novih operatora u nepokretnoj mreži dosegnuo je broj od 275.700, što čini 15% udjela na tržištu.

Ukupan broj pretplatnika javne govorne usluge u nepokretnoj mreži krajem srpnja 2007. godine iznosio je 1.831.900 (gustoća od 41,26%). Trenutno ukupni broj prenesenih brojeva između nepokretnih mreža iznosi 155.600. Do rujna 2007. godine ostvareno je 237 kolokacija i izdvojeno 34.880 lokalnih petlji u Republici Hrvatskoj.

Utjecaj novih operatora u nepokretnoj mreži ogleda se i u smanjenju cijene poziva od 7% do 39%, ovisno o primijenjenom tarifnom modelu, te se bilježi povećanje broja usluga i tarifnih paketa.

Krajem srpnja 2007. godine na telekomunikacijskom tržištu Republike Hrvatske djeluje 21 davatelj usluga kabela distribucije, od kojih jedan davatelj usluga – B.NET Hrvatska d.o.o. pruža usluge kabela distribucije na državnoj razini. Instalirani kapacitet mreža za kabelsku distribuciju je 373.400 priključaka, dok broj pretplatnika kabela televizije iznosi 135.100.

Internetske usluge i usluge širokopojasnog pristupa

U proteklom razdoblju potaknut je razvoj tržišta internetskih usluga i usluga širokopojasnog pristupa, te se trenutačno na tržištu nalaze 42 davatelja internetskih usluga (ISP) ovlaštenih za davanje usluga pristupa internetu i 39 davatelja usluga ovlaštenih za pružanje usluga prijenosa govora putem internetskog protokola (VoIP), dok ukupan broj korisnika interneta u srpnju 2007. godine iznosi 1.909.000 korisnika, što predstavlja gustoću od 43%.

Bilježi se i značajan porast broja korisnika širokopojasnog interneta, koji je 2007. godine dosegnuo broj od 355.800 korisnika (što čini gustoću od 8,01%). Na tržištu pristupa internetu očekuje se daljnji rast broja korisnika, koji će slijediti smanjenje cijena širokopojasnog pristupa internetu. Najvažniji generator razvoja tržišnog natjecanja u području širokopojasnog pristupa u 2008. godini bit će ponuda veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa operatora sa znatnijom tržišnom snagom, kao i intenzivniji nastavak procesa izdvajanja lokalne petlje.

2.4.2. Reforma i liberalizacija mrežnih industrija

Telekomunikacije

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 13. listopada 2006. godine donijela Zaključak o prihvaćanju Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj do 2008. godine i Akcijski plan provedbe Strategije širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu. Navedena Strategija i Akcijski plan izrađeni

su u skladu sa Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2006. godinu, te Operativnim planom provedbe Programa e-Hrvatska 2007. za 2006. godinu, u svrhu utvrđivanja sustavnih, jezgrovitih i jasnih smjernica svim institucijama javne vlasti u poticanju razvoja širokopojasnog pristupa internetskim uslugama u Republici Hrvatskoj. Strategija se temelji na mjerodavnoj pravnoj stečevini i iskustvima Europske unije, ponajprije na programu eEurope 2005 i Inicijativi i2010, te na najnovijim znanstvenim i tehnološkim dostignućima u području širokopojasnih tehnologija, koje danas predstavljaju temeljnu infrastrukturu razvoja informacijskog društva. Glavni strateški cilj Vlade Republike Hrvatske u području širokopojasnog pristupa je gustoća (penetracija) širokopojasnih priključaka od najmanje 12% do kraja 2008. godine, što znači da bi u tom razdoblju broj širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj trebao dosegnuti najmanje 500.000.

Također, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. kolovoza 2007. godine donijela Odluku o iznosu i načinu raspodjele viška prihoda nad rashodima Hrvatske agencije za telekomunikacije ostvarenog u 2006. godini. U skladu s točkom III. navedene Odluke Hrvatska agencija za telekomunikacije je zadužena da u roku 30 dana od dana stupanja na snagu te Odluke pokrene postupke javnog nadmetanja u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi za:

- izradu prijedloga Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje radijskih i televizijskih programa;
- poticanje sudjelovanja tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave u uspostavljanju povoljnog okruženja za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu (programi za osposobljavanje lokalne samouprave za pripremu razvojnih projekata, analiza najbolje prakse iz Hrvatske i inozemstva);
- pripremu pregleda i smjernica za razvoj modela javno-privatnog partnerstva za razvoj širokopojasne infrastrukture i usluga;
- izradu prijedloga poreznih olakšica i drugih mjera za privatne poduzetnike koji žele ulagati u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu u hrvatskim regijama gdje ne postoji dostatan komercijalni interes za takva ulaganja.

Ovom je Odlukom dio viška sredstava Hrvatske agencije za telekomunikacije namijenjen za provedbu Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj do 2008. godine i Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu, a dio se prenosi na poseban račun tvrtke Odašiljači i veze d.o.o. u svrhu davanja potpore fizičkim osobama - pretplatnicima koji plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala.

Vlada Republike Hrvatske je 16. svibnja 2007. godine donijela Odluku o kriterijima i mjerilima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu, a 28. lipnja 2007. godine donijela je Odluku o izmjeni i dopuni te Odluke.

U području elektroničkih komunikacija (telekomunikacija) za 2008. godinu planirana je izrada i donošenje novog Zakona o elektroničkim komunikacijama i pripadajućih podzakonskih propisa.

-Pošta

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka započelo je u 2007. godini s projektom izrade stručne studije „Strategija razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj”.

Savjetodavna tvrtka, s kojom je Ministarstvo zaključilo Ugovor o pružanju intelektualnih usluga za izradu navedene stručne studije, izradila je prijedlog „Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u RH“ i Akcijskog plana, koje mora verificirati povjerenstvo. Nakon verifikacije navedena stručna studija i Akcijski plan uputiti će se na usvajanje Vladi RH.

Od navedene stručne studije očekuje se jasan pregled stanja u području poštanskih usluga, identifikacija glavnih aktera na tržištu poštanskih usluga. Ona će odražavati politiku Vlade Republike Hrvatske u području razvoja tržišta poštanskih usluga, koja će biti u skladu s općom Vladinom politikom u pogledu zaštite slobode tržišnog natjecanja, promicanja interesa gospodarstva i drugih korisnika poštanskih usluga, s posebnim naglaskom na osiguranje dostupnosti univerzalnih poštanskih usluga na cijelom teritoriju Republike Hrvatske pod jednakim uvjetima i pristupačnim cijenama, te pravca daljnjeg razvoja poštanskih usluga u kontekstu razvoja novih tehnologija a u svjetlu nadolazeće potpune liberalizacije poštanskog tržišta.

Studija će uvažiti i novu treću poštansku direktivu koja je u postupku donošenja, posebno u smislu dobivanja odgovora na pitanja funkcioniranja i financiranja univerzalnih usluga koje trenutno obavlja jedino javni operator Hrvatska pošta, a koja predstavljaju jedno od najvažnijih i najsloženijih pitanja u daljnjem razvoju poštanskog tržišta u potpuno liberalnom okruženju.

Vijeće za poštanske usluge osnovano je kao samostalno i neovisno regulatorno tijelo s javnim ovlastima, za područja poštanske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, koje za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru. Tijekom 2007. godine Vijeće je zaprimilo prijave tri davatelja koji obavljaju poštanske i kurirske usluge.

Ugovor za provedbu projekta Potpora Vijeću za poštanske usluge (Support to the Croatian Postal Services Council) iz programa CARDS 2004, potpisan je 30. travnja 2007. godine, a 29. svibnja 2007. godine započela je njegova službena provedba. Ugovor je izmijenjen popratnim pismom od 19. lipnja 2007. godine, kojim je trajanje projekta produženo sa šest na osam mjeseci.

Projekt partner Vijeća je njemačko Federalno ministarstvo za gospodarstvo i tehnologiju, koje je provedbu projekta povjerilo predstavnicima Federalne agencije za električnu energiju, plin, telekomunikacije, poštu i željeznice, regulatornog tijela u Republici Njemačkoj.

Projekt je namijenjen jačanju internih kapaciteta članova i Stručne službe Vijeća odnosno jačanju institucionalne sposobnosti Vijeća te upoznavanju svih sudionika na tržištu poštanskih i kurirskih usluga i javnosti, s nadolazećom liberalizacijom sektora i promjenama na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Tijekom lipnja i rujna 2007. godine predstavnici Vijeća i predstavnici regulatornog tijela države partnera zajednički su surađivali na provedbi prve aktivnosti predviđene projektom, usmjerene ka analizi postojećih pozitivnih propisa koji uređuju poštansku djelatnost u Republici Hrvatskoj, njihove usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije, kao i utvrđivanju položaja i odgovornosti Vijeća, kao nacionalnog regulatornog tijela na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Do kraja 2007. godine projekt partneri su nastavili zajednički rad na provedbi aktivnosti predviđenih Projektom. Održani su sastanci predstavnika Vijeća i predstavnika njemačkog regulatornog tijela, kao i s javnim operatorom i drugim davateljima na tržištu poštanskih i kurirskih usluga. U sklopu projekta, u studenom 2007. godine, predstavnici Vijeća posjetili su njemačko regulatorno tijelo na tržištu poštanskih usluga, kako bi se upoznali s ulogom i internim procedurama navedenog regulatora i njegovom ulogom na poštanskom tržištu.

Energetske mreže

Električna energija

Republika Hrvatska planira na području električne energije daljnje razvijanje svoje povezanosti sa susjednim državama, iako već danas mogućnosti uvoza i izvoza električne energije u odnosu na domaću potrošnju električne energije znatno nadmašuju općenito ciljanu vrijednost od 10 %.

Bez obzira na već postignutu dobru međunarodnu povezanost predviđaju se i dalje novi projekti. Postignut je dogovor s mađarskom stranom o izgradnji novog prekograničnog dvostrukog 400 kV dalekovoda između Ernestinova (HR) i Pecs (HU). U tijeku su pripreme aktivnosti za izradu sve potrebne dokumentacije i pribavljanje svih dozvola i dalekovod će biti dovršen do 2010.

Razmatra se i povezivanje s Republikom Italijom preko istosmjernog prijenosa električne energije i u tijeku je izrada studije izvodljivosti. Republika Hrvatska sa svoje strane daje punu podršku tom projektu, no, realizacija projekta ne ovisi samo o Hrvatskoj.

Daljnje povezivanje elektroenergetskog sustava s Bosnom i Hercegovinom ovisi u prvom redu o razvoju elektroenergetskog sustava te države, koja planira izgraditi značajne proizvodne objekte (termoelektrane). Tek kad budu poznati svi parametri razvoja sustava Bosne i Hercegovine moći će se izraditi odgovarajuća studija povezivanja Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom. U ovom trenutku ocjenjuje se da je povezanost između dviju država zadovoljavajuća.

I dalje se razvijaju i unutarnji dijelovi hrvatske elektroenergetske prijenosne mreže da bi se osiguralo njena veća raspoloživost i sigurnost sustava. Predviđeno je povezivanje središnjeg dijela Hrvatske s Istrom i područjem Dubrovnika s 220 (400 kV) dalekovodima, te jačanje 110 kV mreže i povezivanje s novim proizvodnim objektima. Za razdoblje do 2010. godine predviđaju se u tom smislu investicije od 136 milijuna Eura, a za razdoblje 2011. – 2015. također isti iznos.

Prirodni plin

Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u pripremi izrade osi plinovoda Grčka – Slovenija. Povezivanja na druge pravce plinovoda je također u pripremi i predviđa se izgradnja plinovoda prema Mađarskoj koji ide dalje kroz Mađarsku do Ukrajine. To povezivanje bi omogućilo i spajanje na budući plinovod NABUCO. Analizira se također i povezivanje na plinovodni sustav Srbije i dalje.

Albanija, Crna Gora i Hrvatska potpisale su Ministarsku deklaraciju o izgradnji Jonsko-jadranskog plinovoda, koji nudi, kao jedan krak, investitor (Elektrizitäts-Gesellschaft Laufenburg) već započetog projekta Transjadranskog plinovoda preko Grčke, Albanije i podmorskim putem do Italije.

Republika Hrvatska je inicijator projekta terminala za tekući prirodni plin (LNG) na sjevernom Jadranu i sa svoje strane poduzima određene akcije da dođe do realizacije projekta kako bi početak rada bio krajem 2011.

Nafta

U skladu s principima nediskriminirajućeg tranzita i izgradnje dovoljnih prekograničnih (*cross border*) kapaciteta Hrvatska danas obavlja **tranzit nafte** za Srbiju i Bosnu i Hercegovinu. Nadalje, Hrvatska sudjeluje zajedno s Rumunjskom, Srbijom, Slovenijom i Italijom u pripremi projekta Paneuropskog naftovoda (Pan European Oil Pipeline - PEOP) za tranzit nafte iz kaspijskog područja do središnje Europe.

2.4.3. Strukturni pomaci u gospodarstvu

Zaposlenost prema sektorima

Prema podacima ankete o radnoj snazi, u 2006. godini bilo je 1.586 tisuća zaposlenih osoba. U poljoprivredi, lov i šumarstvu radilo je 14,0% ukupnog broja zaposlenih, a u usporedbi s 2005. godinom broj zaposlenih u ovoj djelatnosti smanjen je 16,7%. U sektoru ribarstva radilo je 0,2% ukupno zaposlenih, čiji je broj u usporedbi s 2005. smanjen 16,4%, dok je rudarstvo i vađenje zapošljavalo 0,5% ukupnog broja zaposlenih. Najveći broj ukupno zaposlenih i dalje radi u prerađivačkoj industriji, koja je u 2006. godini zapošljavala 19,0% ukupno zaposlenih te je u usporedbi s 2005. godinom broj zaposlenih povećan 6,7%. Udio zaposlenih u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom smanjen je na 1,5% u 2006. godini. Građevinarstvo je zapošljavalo 8,4% ukupno zaposlenih osoba te je u usporedbi s 2005. godinom broj zaposlenih povećan 3,8%. Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo je djelatnost koja nakon prerađivačke industrije zapošljava najveći broj radnika. U 2006. godini u ovoj djelatnosti radilo 14,8% ukupnog broja zaposlenih, a u usporedbi s 2005. broj zaposlenih povećan je 6,6%. U djelatnosti hotela i restorana bilo je zaposleno 5,7% ukupnog broja zaposlenih, a u prijevozu, skladištenju i vezama 6,6%. Udio zaposlenih u financijskom poslovanju iznosio je 2,4% u 2006. godini, a u usporedbi s 2005. broj zaposlenih u ovoj djelatnosti povećan je 37,0%. Broj zaposlenih u poslovanju nekretninama povećan je 7,2% u 2006. godini te je činio 5,1% ukupnog broja zaposlenih. U javnoj upravi i obrani te obveznom socijalnom osiguranju radilo je 6,3% ukupno zaposlenih, u obrazovanju 5,8%, u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi 5,4% te u ostalim društvenim, socijalnim i osobnim uslužnim djelatnostima 4,1% ukupnog broja zaposlenih osoba u 2006. godini.

Mala i srednja poduzeća

U Registru godišnjih financijskih izvještaja za 2006. godinu prikupljeno je i obrađeno 78.509 godišnjih financijskih izvještaja poduzetnika, njih 76.588 odnosi se na male poduzetnike, 1.480 na srednje velike, a 441 na velike poduzetnike. U odnosu na pretprošlu poslovnu godinu smanjen je broj srednje velikih i velikih poduzetnika jer su izmjenama Zakona o računovodstvu izmijenjeni kriteriji za određivanje veličine poduzetnika.

Od navedenih 78.509 poduzetnika, koliko ih je predalo svoje financijske izvještaje, 10.765 bilo je novoosnovanih tijekom 2006. godine., što je znak vitalnosti hrvatskog poduzetništva. Osim većeg obuhvata u odnosu na 2005., kada su financijske izvještaje podnijela 71.803 poduzetnika, primjetan je porast broja zaposlenih u odnosu na usporednu 2005. godinu (povećanje za 9,9%, što u apsolutnom izrazu predstavlja 78 tisuća aktivnih djelatnika više nego godinu prije, od čega se njih oko 40 tisuća odnosilo na zaposlene u šest tisuća novoosnovanih tvrtki).

Poduzetništvo RH prema financijskim izvještajima po broju i zaposlenosti

Naziv	Ukupno svi poduzetnici			Mali poduzetnici			Srednji poduzetnici			Veliki poduzetnici		
	2005	2006	Indeks	2005	2006	Indeks	2005	2006	Indeks	2005	2006	Indeks
Broj poduzetnika												
-puni broj	71.803	78.509	-	67.762	76.588	-	2.967	1.480	-	1.074	441	-

-udjeli u %	-	100,0	-	-	97,6	-	-	1,9	-	-	0,6	-
Broj zaposlenih												
-puni broj	787.803	865.883	109,9	336.924	388.275	115,2	164.872	172.345	104,5	286.007	305.263	106,7
-udjeli u %	-	-	-	42,8	44,8	-	20,9	19,9	-	36,3	35,3	-

Izvor: FINA

Veliki poduzetnici smanjili su svoj udio u ukupnim prihodima sa 48,5% u 2005. godini na 47,2% u 2006. godini uz istovremeni rast udjela srednje velikih (sa 19,4% na 19,5%) i malih poduzetnika (sa 32,1% na 33,3%).

Udio poduzetnika po veličini u izvozu

	2003	2004	2005	2006
MALI	14,4	13,0	12,1	20,1
SREDNJI	15,8	14,6	14,0	20,4
VELIKI	69,8	72,4	74,0	59,5
	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: FINA

Analiza investicija poduzetnika u dugotrajnu imovinu pokazuje da je u 2006. godini investirano 66,2 milijarde kuna, odnosno 24,8% više nego godinu dana ranije. U dugotrajnu imovinu investiralo je 36,6% poduzetnika od ukupno registriranih 78.509, dok je u 2005. godini investiralo njih 35,3%. Po veličini poduzetnika **najveću stopu rasta investicija zabilježili su mali poduzetnici (41,4%)**, dok su veliki i srednje veliki poduzetnici imali niže stope rasta od prosjeka Hrvatske (20,9% i 12,9%). Analiza pokazuje da je u posljednje dvije godine udio malih poduzetnika u strukturi investicija porastao sa 25,3% na 28,6%, dok su veliki i srednje veliki poduzetnici smanjili svoje udjele.

Prema rezultatima Global Entrepreneurship Monitora (GEM) Hrvatska je napravila veliki pomak - sa 32. mjesta od ukupno 37 zemalja u 2002. napredovala je na 18. mjesto od 42 zemlje u 2006. godini. GEM istraživanje provodi se od 1999., a Hrvatska je u njega uključena od 2002. Smjernica ravnomjernijeg razvoja svih područja RH uspješno se ostvaruje zahvaljujući ispravnoj politici razvoja, TEA indeks u svim regijama Hrvatske pokazuje pozitivne promjene, što je dovelo do smanjivanja razlika između regija.

Regionalna dimenzija poduzetničkog kapaciteta Hrvatske

TEA indeksi 2002-2006					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Zagreb i okolina	4,89	4,30	4,42	8,43	7,77
Slavonija i Baranja	2,11	1,00	4,44	4,91	8,84
Sjeverna Hrvatska	2,83	1,99	3,00	4,40	9,15

Lika i Banovina	2,71	1,78	3,99	5,11	8,69
Istra, Primorje i Gorski Kotar	4,47	3,05	5,29	5,74	7,10
Dalmacija	3,95	2,43	1,68	6,34	9,85
Ukupno	3,62	2,56	3,74	6,11	8,58
Mjesto RH u odnosu na ostale sudionike	32. od 37			19. od 35	18. od 42

Izvor: Što Hrvatsku čini poduzetničkom zemljom, 2002-2005, CEPOR

Podaci o **rastu malog i srednjeg poduzetništva kao i o uzlaznom trendu investiranja** u dugotrajnu imovinu **ukazuju na to da se ciljevi gospodarske politike ostvaruju**, a rezultati GEM projekta i analize provedbe Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva, da su mjere Vlade RH značajno utjecale na pozitivan trend. Malo i srednje poduzetništvo u RH u 2006. godini zadržalo je svoje mjesto po udjelu u ukupnom gospodarstvu i predstavlja 99 posto registriranih poslovnih subjekata (više od EU prosjeka), 55 posto ukupno zaposlenih u Hrvatskoj, 44 posto ukupnog BDP-a i 24 posto izvoza (procjenjuje se da kroz različite oblike poslovnih suradnji i kooperacija udio malog gospodarstva u izvozu iznosi do 60 posto ukupnog izvoza RH).

Smjernice za uklanjanje administrativnih prepreka uspješno se ostvaruju kroz:

- **e-osnivanje trgovačkih društava i obrta** u 24 FINA-ine poslovnice kao jedno od usluga koje su predviđene HITRO.HR projektom. HITRO.HR će ponuditi čak 20 e-usluga koje će, uz korištenje FINA e-kartice, uvelike olakšati komunikaciju građana i poduzetnika s tijelima državne uprave. U 19 poslovnica Financijske agencije pušten je u rad još jedan od servisa HITRO.HR – „e-kutak“, mjesto gdje se kroz besplatnu uslugu edukacije korisnici mogu upoznati s mogućnostima i prednostima korištenja e-servisa i na taj način olakšati im prijelaz s papirnatom na novi, elektronički način obavljanja poslovanja i transakcija. Postojeći e-servisi su: RGFI putem web-a, WEB-BON, Registar koncesija, e-plaćanje, e-REGOS, e-PDV i e-Mirovinsko.
- **e-obrt** je elektronički servis za on-line registraciju obrta kojim se, uz već uvedeno smanjenje troškova osnivanja obrta kao i Pravilnikom utvrđene jednostavnije uvjete za obavljanje obrta i upisa u Obrtni registar, bitno doprinijelo ubrzanju registracije obrta.
- **Poslovni Navigator** (potpuno opremljen infoweb portal) kreiran je kao podrška malim i srednjim poduzetnicima te stranim investitorima u hrvatsko gospodarstvo. Cilj Navigatora je pomoć razvoju malog i srednjeg poduzetništva prikupljajući na jednom mjestu informacije koje su poduzetnicima potrebne.

Financijska agencija je tijekom 2007. godine započela i novi oblik poslovanja s bankama, uvođenjem B2G kartice. Co-branding kartica je multifunkcionalna "pametna" kartica koja će obrtima, tvrtkama i ostalim poslovnim subjektima omogućiti sigurno, brzo i jednostavno poslovanje putem interneta iz vlastitog ureda ili doma 24 sata dnevno. Korisnicima e-poslovnog bankarstva bit će omogućeno, uz internetsko bankarstvo, i korištenje svih trenutno raspoloživih elektroničkih usluga državne uprave i javnih službi (B2G usluge) putem interneta - WEB BON, Registar koncesija, Registar godišnjih financijskih izvještaja, e-Regos, e-Porezna i e-Mirovinsko. Raspon usluga će se širiti, i već do kraja 2007. godine, prema planu, bit će im omogućeno korištenje tri nove usluge ovim putem.

Sustav poticaja i potpora malim i srednjim poduzetnicima u RH temelji se na odredbama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02), Zakona o državnim potporama (NN 140/03) i Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2004 – 2008 Vlade RH. Sredstva potpore usmjeravaju se poduzetnicima s potencijalom rasta, novim poduzetnicima i poduzetnicima iz ciljnih skupina (žene, mladi, branitelji, invalidi i sl.). Cilj potpora je samozapošljavanje, jačanje konkurentnosti, rast zaposlenosti, rast izvoza, te ravnomjerniji razvoj Hrvatske. Tražitelj državne potpore prema zakonu može biti poslovni subjekt, fizička i pravna osoba. Program Vlade RH realizira se kroz operativne planove za tekuću proračunsku godinu. Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2007. godinu, usklađen je s zakonskim odredbama za državne potpore (te se poštuje pravilo *de minimis*).

Obrazovanje u poduzetništvu komplementarno se nastavlja na program redovnog obrazovanja i čini sustav cjeloživotnog obrazovanja. Sufinanciranje obrazovanja i osposobljavanja za poduzetništvo u funkciji cjeloživotnog učenja obuhvaćaju projekti „Obrazovanje u poduzetništvu“ i „Učenička zadruga i učeničko poduzeće“. Pri izradi i provođenju Projekta „Obrazovanje u poduzetništvu“, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva poštovalo je smjernice EU Employment Strategy and Guidelines, Lisbon Declaration i Copenhagen Declaration, rukovodeći se statusom i obvezama zemlje EU kandidata. Ujedno kao partnerska institucija Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva sudjeluje pri izradi nacionalnog okvira kvalifikacija, podržanu stručnom podrškom ETF-a, uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zavod za školstvo RH, HGK, HOK, HUP i socijalne partnere, te time aktivno podržava redovno strukovno obrazovanje.

U okviru projekata obrazovanja za poduzetništvo sufinanciraju se aktivnosti na području poduzetništva mladih putem redovne nastave, fakultativne nastave i slobodnih aktivnosti (sufinancirane su osnovne i srednje škole za provođenje Programa učeničkih zadruga, te vježbovne tvrtke u srednjim strukovnim školama), zatim edukacija nastavnika za vođenje vježbovnih tvrtki kroz sufinanciranje seminara za edukaciju nastavnika za vođenje vježbovnih tvrtki u srednjim ekonomskim školama. Promocija i razvoj poduzetničke kulture mladih i izobrazbe za poduzetništvo poticani su kroz sufinanciranje Međunarodnih sajmova vježbovnih tvrtki, regionalnih, te nacionalne smotre učeničkih zadruga, predstavljanja Junior Achievement Projekta na Zagrebačkom velesajmu i E-junior, besplatne osnovne i napredne informatičke edukacije tijekom ljetnih školskih praznika za djecu od 8 – 17 godina. Projektom je obuhvaćeno i visoko školstvo kroz sufinanciranje specijalističkih studija tj. jednogodišnjeg poslijediplomskog specijalističkog studija „STRATEŠKO PODUZETNIŠTVO“ na Ekonomskom fakultetu Zagreb i poslijediplomskog specijalističkog studija „PODUZETNIŠTVO“ na Sveučilištu J.J. Strossmayera na Ekonomskom fakultetu u Osijeku.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u 2007. godini započelo **Pilot projekt „e-obrazovanje u poduzetništvu“** kojim se poduzetnicima i široj javnosti želi omogućiti komunikacija, dostup i razmjena informacija o SME izobrazbi na razini Hrvatske. Portal je u izgradnji i zapravo je oblik virtualnog centra na internetu, a trebao bi se razvijati tijekom 3 godine do oblika e-učenja te e-podrške za potrebe poduzetničkog poslovanja. U sadašnjoj, prvoj fazi izgradnje, na portal će se povezati institucije za poduzetničko obrazovanje koje već imaju web-stranice. Cilj je otvoriti javni e-servis s informacijama o institucijama obrazovanja u poduzetništvu RH, programima edukacije i svim važnim informacijama za poduzetnike. Zamisao je da se umreže izvori informacija o poduzetničkom obrazovanju s relevantnim informacijama potrebnim svima koji žele u poduzetništvo. Hrvatska nema jedinstveni portal informacija o ponudi obrazovanja za poduzetnike i poduzetništvo iako ima relativno jako razvijenu potpurnu infrastrukturu za poduzetništvo.

Povoljno financiranje malog i srednjeg poduzetništva ostvareno je kroz subvenciju kamate koju su provodili Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i županije. Uz kredite s nižom kamatom, povoljno financiranje omogućeno je i izdavanjem jamstava HAMAG-a. U 2007. godini provodila su se dva projekta poticanja malog i srednjeg poduzetništva u okviru smjernica za olakšavanje **financiranja** i to: „Regionalni jamstveni instrumenti-RJI“ i Projekt „Lokalni projekti razvoja – mikrokreditiranje“. Projekt „Lokalni projekti razvoja – mikrokreditiranje“ provodio se u 2007. godini, godini donošenja izmjena i dopuna Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva, prema kojima je izmijenjena definicija malog i srednjeg poduzetništva, te uvedeno mikro poduzetništvo (ispod 10 zaposlenih). Kreditna linija nije ograničena na mikro poduzetnike, odnosi se na sve male i srednje poduzetnike, također i na početnike i nove poduzetnike, dakle sve poduzetnike u malom gospodarstvu kojima su potrebna sredstva za manja ulaganja, obrtna sredstva i sl., a nemaju ili nemaju dovoljna jamstva. Kao jamstva u Projektu su predviđena jamstva iz Projekta „Regionalni jamstveni instrumenti“. Oba financijska projekta provode se regionalno odnosno, na razini županija, te u operativnoj provedbi sudjeluju regionalne razvojne agencije/potporne institucije poduzetništva i poslovne banke. Projekt „Fond rizika“ planiran za 2007. godinu nije započet, planovi su prebačeni na 2008. godinu. Preduvjeti za osnivanje su postojanje zakona koji bi uredio pitanja poslovanja fonda i ustrojavanje subjekta koji bi upravljao fondom. Prema odrednicama Projekta, cilj fonda je financiranje poduzetničkih projekata koji su tržišno prodorni i visoko konkurentni, ali stupnja rizika na koji su spremni samo određeni ulagači. Praksa financiranja rizičnih projekata u Hrvatskoj ne postoji, ali postoje saznanja da je isplativih projekata financiranih iz fondova rizika više nego promašenih.

Pregled realizacije projekata potpora malom i srednjem poduzetništvu u 2007. godini

Redni broj	Projekti	Odobreni zahtjevi		Udjel odobrenih zahtjeva u %	
		broj zahtjeva	iznos odobrenih potpora u KN	prema broju zahtjeva	prema iznosima potpora
1.	Poduzetništvo ciljnih skupina (HAMAG)	450	2.020.504	13,73	3,01
2.	Poduzetništvo žena	875	4.499.958	26,69	6,70
3.	Učenička zadruga i učeničko poduzeće (HAMAG)	89	800.000	2,72	1,19
4.	Obrazovanje u poduzetništvu	57	4.996.120	1,74	7,44
5.	Poduzetnički centri i regionalne razvojne agencije	44	1.620.000	1,34	2,41
6.	Poduzetnički inkubatori i tehnološki parkovi	18	2.173.000	0,55	3,24

7. Konkurentna proizvodnja	521	22.382.000	15,89	33,34
8. Tehničko usklađivanje	300	6.600.000	9,15	9,83
9. Inovacije i inovacijsko-proizvodni cluster	115	2.867.509	3,51	4,27
10. Nova zadruga	43	781.200	1,31	1,16
11. Konkurentna zadruga	47	2.457.100	1,43	3,66
12. Marketinške aktivnosti - gospodarski subjekti	696	15.227.700	21,23	22,68
13. Marketinške aktivnosti - JLPS	23	714.000	0,70	1,06
UKUPNO	3.278	67.139.091	100,00	100,00

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva usvojen je u Saboru 1. lipnja 2007. godine, a njime se pojednostavljuje okruženje za malo gospodarstvo korištenjem zajedničke definicije u skladu sa Zakonom o računovodstvu, poboljšava statističko izvještavanje izbjegavanjem višestrukih statističkih definicija, približava preporukama Europske unije, što će uskladiti udovoljavanje uvjetima za programe Europske unije namijenjene malom gospodarstvu i uspostavlja bolji sustav upravljanja poticajnim mjerama namijenjenih malom gospodarstvu.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu usvojen je u Saboru RH 15. lipnja 2007. godine, a njime je uređeno uvođenje domaće radinosti i sporednog zanimanja što će omogućiti većem broju fizičkih osoba, posebice umirovljenicima, obavljanje djelatnosti. Zatim, određeni su jednostavniji uvjeti za pristupanje majstorskom ispitu i omogućeno je obavljanje vezanih obrta, pod određenim uvjetima samo sa završenom srednjom stručnom spremom, na područjima određenim Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o otocima i Zakonom o brdsko-planinskim područjima. Ubrzat će se i postići kvalitetnija provedba politike razvoja obrtništva i poticanja zapošljavanja. Uvođenjem obveze korištenja poslovnim prostorom za obavljanje djelatnosti postići će se usklađivanje s drugim materijalnim propisima koji štite institut vlasništva. Stalnom dogradnjom sustava obrazovanja i propisivanjem obveze nadzora nad izdavanjem dozvola (licenci) za izvođenje praktičnoga dijela naukovanja, osigurat će se kvalitetnije obrazovanje za potrebe obrtništva.

Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (donesen na 27. sjednici Hrvatskog sabora 5. listopada 2007. godine) obuhvaća sljedeće promjene:

- Izmjenama Zakona o porezu na dobit, zbog usklađivanja s pravnom stečevinom EU, brisao se članak 6. stavak 1. točka 7. kojim je bilo propisano umanjenje porezne osnovice za troškove u svezi sa školovanjem i stručnim usavršavanjem radnika. Usklađivanje s

Uredbom komisije (EC) br. 68/01 i 363/2004. te se pristupilo izradi novog Zakona o državnoj potpore za obrazovanje i izobrazbu radnika.

- Zakonom se uređuju uvjeti i pravila za dodjelu državne potpore za obrazovanje i izobrazbu radnika. Pojam radnika uključuje i obrtnike jer u radu obrta obrtnici sudjeluju osobnim radom, a s obrtom ne mogu zaključiti ugovor o radu (vlasnik d.o.o.-a sa svojim d.o.o.-om zaključuje ugovor o radu ako u njemu radi).
- Ovim Zakonom reguliraju se državne potpore gospodarskim subjektima za (1) opće obrazovanje i izobrazbu – kojim se omogućuje stjecanje kvalifikacija koje su većim djelom prenosive kod drugih poduzetnika ili na druga radna područja, (2) posebno obrazovanje i izobrazbu – koji su namijenjene sadašnjem ili budućem radnom mjestu radnika kod postojećeg poduzetnika tj. stečene kvalifikacije nisu prenosive kod novih poduzetnika; korisnik državne potpore - pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost; naukovanja koje je propisano odredbama Zakona o obrtu (NN 77/93, 90/96 i 68/07).

Nacionalni izvještaji vezani za **“Europsku povelju o malom gospodarstvu”** za 2006. godinu oblikovani su po modelu «Indeks politika za malo gospodarstvo». Prema rezultatima provedbe načela Povelje, Hrvatska je jedina zemlja iz skupine koja ima jasnu politiku za edukaciju za poduzetništvo, jedina je u regiji započela provoditi procjenu regulatornih učinaka, najbolja je po dostupnosti stručnog osposobljavanja, zbog e-Hrvatske najbolja je od zemalja u skupini i predstavljena kao uspješan primjer, jedina ima Program za povećanje konkurentnosti i programe za jačanje izvoza, vrlo je razvijena i u određenim područjima financiranja i poreznih pitanja te je po tom načelu blizu stupnja izvrsnosti, vodeća zbog relativno visokog broja subjekata maloga gospodarstva koji su uveli ISO standarde, najvišu ocjenu postigla je za elektroničko poslovanje, a prednjači i po dugoj tradiciji postojanja i prostornom rasporedu poduzetničkih asocijacija (HGK, HOK, HZS, HUP, HUI, Udruge malih i srednjih poduzetnika itd.). Ostvareni napredak u razvoju poduzetništva prepoznat je i u Europskoj komisiji te je podržana inicijativa za stvaranje regionalnog centra za poduzetničko obrazovanje u Hrvatskoj. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pokrenulo je inicijativu za osnivanje Regionalnog centra za poduzetničko obrazovanje - Regionalnu poduzetničku akademiju, koji bi okupio eksperte iz zemalja regije (BiH, Crna Gora, Makedonija, Srbija, UNMIK Kosovo i Albanija), a sama inicijativa dobila je podršku i Europske komisije. Tako je 5. i 6. studenog 2007. godine u organizaciji Ministarstva održan **10. regionalni sastanak nacionalnih koordinatora Europske povelje za malo gospodarstvo zemalja Jugoistočne Europe**. Objavljen je međunarodni javni natječaj za izradu studije izvodljivosti koja treba pokazati na koji način će biti uključene druge zemlje i eksperti u taj projekt te na koji način će taj regionalni poduzetnički centar funkcionirati. Ministarstvo je s Hrvatskom gospodarskom komorom (HGK) potpisalo ugovor o suradnji na izradi te studije i cijelog projekta, HGK će biti jedan od nositelja uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Studija izvodljivosti će se provoditi u svim zemljama regije, a očekuje se također da se zemljama regije pridruže i zemlje Mediterana. Studija bi trebala biti gotova krajem ožujka iduće godine nakon čeka će se krenuti u konkretnu realizaciju projekta.

2.4.4. Državne intervencije u gospodarstvu

Velika državna poduzeća

Restrukturiranje željezničkog sustava predviđeno je u dvije faze na način da se kroz prvu fazu stvore preduvjeti za funkcioniranje liberaliziranog željezničkog tržišta i restrukturiranje nacionalnog prijevoznika, a da se kroz drugu fazu omogući daljnja uspostava neovisnih funkcija do konačne liberalizacije tržišta željezničkih usluga u Hrvatskoj. Neovisnost upravitelja infrastrukture, tj. neovisne funkcije dodjele i naplate trasa bit će osigurane u prvoj

fazi ugovornim odnosom između upravitelja infrastrukture i Republike Hrvatske, a nadzor će biti omogućen uspostavom regulatora. Zakonska osnova za osnivanje regulatora propisana je Zakonom o Agenciji za regulaciju tržišta željezničkih usluga (NN 79/07), dok je fizičko osnivanje Agencije predviđeno za kraj 2007., odnosno početak 2008. godine.

Razdvajanje nacionalne željezničke kompanije prema Zakonu o podjeli trgovačkog društva HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. (NN 153/05), omogućilo je implementaciju osnovnih tržišnih principa, kao i transparentno korištenje sredstava državnog proračuna RH.

U sklopu suradnje sa Svjetskom bankom pod uvjetima PAL 1 i PAL 2 zajma ispunjeni su zacrtani ciljevi. Obveza mjerena smanjenjem radnog omjera za 2006. godinu iznosila je 190%, što je i ispunjeno. Za 2007. godinu predviđeno je smanjenje radnog omjera.

Privatizacija ovisnih društava bivšeg trgovačkog društva HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o. također je u tijeku te je Hrvatski fond za privatizaciju objavio ponudu za prodaju tri ovisna društva.

U travnju 2007. godine započela je implementacija projekta PHARE 2005 –"Strengthening of railway department – railway infrastructure access, charging, contracting and regulatory body establishment ". Kroz taj projekt Uprava željezničkog prometa je uz pomoć konzultanata izradila prijedloge dokumenata, odnosno akata kao što su sustav naplate infrastrukture, konačni nacrt potrebnih dokumenata za uspostavu regulatornog tijela, konačni nacrt PSO ugovora s prijevoznikom za putnički promet, konačni nacrt ugovora s upraviteljem infrastrukture kojim je regulirano upravljanje, održavanje i izgradnja željezničke mreže.

Daljnja tehnička pomoć od strane EU predviđena je kroz PHARE 2006 projekt "Restrukturiranje i razvoj hrvatskog željezničkog sustava u okvirima zakonodavstva Europske unije". Ovaj projekt ima za cilj omogućiti uspostavu ostalih administrativnih kapaciteta potrebnih za funkcioniranje željezničkog sustava u Hrvatskoj, izobrazbu kadrova i definiranje zahtjeva za uspostavljanje informatičkog sustava koji bi povezivao sve administrativne kapacitete u jedinstvenu bazu podataka. Projekt je odobren od strane Europske komisije i njegova se implementacija očekuje na početku ove godine a završetak krajem 2009. godine.

Čelik

Sukladno obvezama iz članka 70. SSP-a i Protokola 2. Sporazuma, Vlada RH usvojila je 28. veljače 2007. g Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007-2011. Programom su obuhvaćene obje željezare, Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak, čiji su Poslovni planovi sastavni dio Programa.

U međuvremenu je proveden proces privatizacije obje željezare. Novi vlasnici željezara u obvezi su izraditi nove Poslovne planove koji će biti u skladu s Protokolom 2. SSP-a. Sukladno novim Poslovnim planovima bit će izmijenjen Nacionalni program restrukturiranja industrije čelika.

Brodogradnja

U prvom kvartalu 2007. izrađen je nacrt Nacionalnog programa restrukturiranja brodogradnje u RH i nacrt Individualnih planova restrukturiranja za svako od brodogradilišta u teškoćama. Individualni planovi restrukturiranja dostavljeni su Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja na ocjenu i Europskoj komisiji na neformalno očitovanje.

Individualni planovi restrukturiranja trebali bi sadržavati mjere koje imaju za cilj uspostavu dugoročne održivosti brodogradilišta do kraja razdoblja restrukturiranja, opis i detaljnu analizu okolnosti i uzroka teškoća, razdoblje restrukturiranja i iznos državnih potpora potrebnih za okončanje restrukturiranja, kompenzacijske mjere, mjere u svrhu povećanja konkurentnosti i učinkovitosti i doprinos procesu restrukturiranja iz vlastitih sredstava.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja u suradnji s konzultantima, provodi analizu dostavljenih planova restrukturiranja. Očekuje se da će Agencija prvu ocjenu individualnih programa donijeti u prvom tromjesečju 2008.

Individualni planovi restrukturiranja predstavljat će osnovu za izradu Nacionalnog programa restrukturiranja brodogradnje, a kojega Vlada RH planira donijeti u trećem kvartalu 2008.

Nadalje, u tijeku su pripreme za početak privatizacije brodogradilišta u većinskom vlasništvu države, a koja se planira paralelno s procesom restrukturiranja.

Državne potpore

U razdoblju od 2004. do 2006. godine Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je ukupno zaprimila dvije stotine sedamnaest (217) prijedloga za odobrenje državnih potpora. Od tog broja u 2006. godini zaprimljeno je sedamdeset tri (73) prijedloga. Ukupno je do kraja 2006. godine Agencija riješila stotinu osamdeset tri (183) predmeta, što čini 84 % od ukupno zaprimljenih predmeta (u broj riješenih zahtjeva nisu uključeni zahtjevi za jamstva u brodogradnji). Od 73 zaprimljena prijedloga u 2006., pedeset i dva (52) su i riješena, što predstavlja visoki postotak ažurnosti i učinkovitosti od 72 %.

U 2006. godini najveći dio potpora dodjeljivao se temeljem programa, koje su davatelji državnih potpora prijavili Agenciji i uskladili s propisima o državnim potporama.

U 2006. godini državne potpore u Republici Hrvatskoj iznosile su 8.587,8 milijuna kuna, što je za 63% više nego u 2005. Udio ukupnih državnih potpora u bruto društvenom proizvodu 2005. godine iznosio je 2,3%. U 2006. udio ukupnih državnih potpora u BDP-u iznosio je 3,4% , što je za 49% više nego u prethodnoj godini.

Rast ukupnih državnih potpora u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu posljedica je značajnog povećanja državnih potpora dodijeljenih za sanaciju brodogradilišta, sektoru prometa (Hrvatske željeznice), kao i porasta državnih potpora u poljoprivredi i ribarstvu te regionalnih potpora.

Spomenuti rast državnih potpora u nominalnom iznosu utjecao je i na rast državnih potpora po zaposlenom s 3.708,9 kuna u 2005. godini, na 5.852,4 kune u 2006. godini, što je povećanje za 57,8%. Rast državnih potpora utjecao je i na rast potpora po stanovniku, s 1.197,4 kune u 2005., na 1.951,8 kuna u 2006. godini, što predstavlja povećanje za 63%.

U 2006. godini došlo je i do povećanja udjela državnih potpora u rashodima države u odnosu na 2005. godinu (s 5,9% na 8,9%).

Promatrano u ukupnom iznosu (uključujući poljoprivredu i ribarstvo), najzastupljeniji oblik državnih potpora u 2006. godini su subvencije (oko 57%). Slijede državna jamstva (24,8%) te porezne olakšice (8,4%). Vlasnički udio u temeljnom kapitalu se s 2,9% u 2005. godini povećao na 4,9% u 2006. godini. Znakovit je rast dodijeljenih državnih potpora putem povoljnijih kredita s 1,5% u 2005. godini na oko 5% u 2006. godini.

Promatrano po kategorijama, vidljivo je da se najveći dio državnih potpora u razdoblju od 2004. do 2006. godine odnosi na sektorske potpore, osobito potpore prometu, poljoprivredi i ribarstvu, te brodogradnji. Isto tako, unatoč nominalnom rastu, podaci pokazuju trend pada udjela horizontalnih državnih potpora u ukupno dodijeljenim državnim potporama. Jedan od razloga tome je izrazito visok rast potpora u sektoru prometa i brodogradnje. Potpore u tim sektorima su u 2006. godini povećane za 3.205,6 milijuna kuna u odnosu na 2005.

Nadzor državnih potpora

Sukladno članku 5. Zakona o državnim potporama (NN 140/05) Agencija odobrava i nadzire provedbu državnih potpora te nalaže njihov povrat ukoliko su dane ili korištene protivno propisima.

Agencija vrši nadzor dodijeljenih državnih potpora na sljedeće načine:

- sukladno članku 15. Zakona o državnim potporama, Agencija može pokrenuti postupak nadzora dodijeljenih državnih potpora po službenoj dužnosti, na prijedlog korisnika državne potpore, davatelja državne potpore te pravne ili fizičke osobe koja ima pravni interes (ukoliko Agencija pri obavljanju nadzora provedbe državne potpore utvrdi nepravilnosti, rješenjem će davatelju i/ili korisniku odrediti rok od najdulje 3 mjeseca za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, a ako davatelj odnosno korisnik državne potpore u navedenom roku ne otkloni nepravilnosti, Agencija će naložiti povrat iznosa državne potpore u dijelu u kojem je utvrđena nepravilnost, uvećan za iznos zakonskih zatezних kamata koje teku od dana od kada je nepravilnost započela);

- zatim, Agencija prilikom odobrenja programa državnih potpora krajem svake tekuće godine može obvezati davatelja državnih potpora da joj dostavi podatke o potporama dodijeljenim na temelju odobrenog programa kako bi Agencija, ako uoči nepravilnosti prilikom dodjele državnih potpora, mogla pokrenuti postupak nadzora dodjele državnih potpora;

- osim navedenog, Agencija prilikom izrade godišnjeg izvješća iz članka 20. Zakona o državnim potporama dobiva podatke o dodijeljenim državnim potporama i ako uoči nepravilnosti prilikom dodjele državnih potpora, također može pokrenuti postupak nadzora dodijeljenih državnih potpora.

Glede pojedinačno dodijeljenih državnih potpora, primjerice državnih potpora za restrukturiranje, Agencija u sklopu rješenja kojim odobrava državne potpore za restrukturiranje obvezuje davatelja državne potpore da joj jednom godišnje dostavlja izvješće o provedbi plana restrukturiranja kako bi mogla izvršiti nadzor nad potporama dodijeljenim za restrukturiranje.

Nadzor nad dodijeljenim državnim potporama Agencija će vršiti i putem jedinstvenog registra državnih potpora u kojem će biti pohranjeni svi odobreni programi državnih potpora kao i pojedinačno dodijeljene državne potpore.

U 2006. godini Agencija je pokrenula dva postupka nadzora provedbe državnih potpora po službenoj dužnosti. Budući da je riječ o postupcima nadzora nad odobrenim programima u tekstilnoj i kožarskoj industriji te u sektoru proizvodnje automobilskih dijelova, koje obilježava veliki broj primatelja državnih potpora i veliki broj podataka koji se trebaju prikupiti radi donošenja meritorne ocjene, ti su postupci još uvijek u tijeku.

2.4.5. Trgovinska integracija

Prema podacima iz nacionalnih računa, udio izvoza roba i usluga u BDP-u izražen u tekućim cijenama, iznosio je u prvom polugodištu 2007. godine 39,8%, dok je udio uvoza roba i usluga iznosio 56,7%. Promatrajući samo izvoz roba, njegov udio u BDP-u u prvom polugodištu 2007. godine iznosio je 23,9%, dok je udio robnog uvoza iznosio 51,4%.

Ukupan robni izvoz izražen u kunama ostvario je u prvih osam mjeseci 2007. godine višu stopu rasta od robnog uvoza te je na međugodišnjoj razini porastao 10,9%, dok je robni uvoz zabilježio rast od 10,7%. Ukoliko se iz robnog izvoza i uvoza isključi kategorija ostalih prijevoznih sredstava, izvoz je u prvih osam mjeseci ove godine porastao 11,0%, dok je uvoz porastao 10,3%. Pokrivenost uvoza izvozom bila je u prvih osam mjeseci 2007. godine 46,7%, što je 0,1 postotni bod više nego u istom razdoblju 2006. godine. Promatrajući robnu razmjenu prema djelatnostima, najveći doprinos rastu izvoza u prvih osam mjeseci 2007. godine došao je od proizvodnje strojeva i uređaja, koja je zabilježila međugodišnji rast izvoza od 26,0%, slijedi proizvodnja električnih strojeva i aparata (rast izvoza od 29,8%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (16,4%), proizvodnja metala (26,4%), proizvodnja proizvoda od metala (29,4%), prerada drva (27,5%) te proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (10,1%). Kategorije koje su u prvih osam mjeseci ove godine najviše doprinijele rastu robnog uvoza bile su proizvodnja metala (međugodišnji rast uvoza od

25,1%), proizvodnja strojeva i uređaja (14,7%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (13,8%) te proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (14,5%).

Promatrajući strukturu robnog izvoza prema zemljama, najveći udio u prvih osam mjeseci 2007. godine zauzimao je izvoz u Italiju (20,0%), zatim slijedi izvoz u BiH (14,4%), Njemačku (10,3%), Sloveniju (8,3%) te Austriju (6,2%). U usporedbi s istim razdobljem 2006. godine, robni izvoz u BiH povećan je 30,6%, izvoz u Sloveniju 11,1%, Njemačku 8,6%, Austriju 7,2%, dok je izvoz u Italiju smanjen 5,7%. Izvoz u zemlje Europske unije činio je u prvih osam mjeseci ove godine 61,0% ukupnog hrvatskog robnog izvoza te je u usporedbi s istim razdobljem 2006. godine povećan 2,4%. Uvoz iz zemalja Europske unije činio je u prvih osam mjeseci 2007. godine 65,7% ukupnog hrvatskog robnog uvoza, a u usporedbi s istim razdobljem prošle godine povećan je 7,6%.

2.5. KRITERIJI IZ MAASTRICHTA

Direktni rezultat već opisanog provođenja fiskalne konsolidacije, koje je započelo početkom 2004., godine jest značajno smanjivanje razine fiskalnog deficita i smanjivanje udjela javnog duga izraženo postotkom BDP-a. Naime, fiskalni deficit je smanjen ispod razine 3,0% BDP-a te je u 2006. godini ostvaren na razini 2,2% BDP-a sukladno europskoj metodologiji za prikaz javnih financija ESA 95. Povoljna kretanja fiskalne politike rezultirala su i smanjivanjem udjela javnog duga u BDP-u koji je krajem 2006. godine iznosio 46,4% BDP-a što je smanjenje od 2,3 postotna boda u odnosu na kraj 2003. godine. Povoljna kretanja koja se ogledaju u boljem prikupljanju prihoda te kontrola, transparentnost i racionalnost u izvršavanju rashoda rezultirati će daljnjim smanjivanjem fiskalnog deficita kao i udjela javnog duga u BDP-u kako u 2007. godini tako i u srednjoročnom razdoblju. U 2007. fiskalni deficit biti će ostvaren na razini od 1,6% BDP-a dok će u 2010. godini biti zabilježen prvi višak proračuna opće države na razini 0,2% BDP-a. Javni dug će temeljem takvih kretanja ostvariti daljnja smanjivanja svojeg udjela u BDP-u, i to s 44,9% BDP-a u 2007. do razine 37,0% BDP-a u 2010. godini.

U skladu s opisanim, Maastrichtski kriteriji u pogledu javnih financija ispunjeni su već u 2006. godini. Temeljem opisanog kretanja fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju jasno je da srednjoročni okvir fiskalne politike također ukazuje na ispunjenje Maastrichtskih kriterija u pogledu javnih financija.

Inflacija

Četrnaestu godinu zaredom u hrvatskom se gospodarstvu bilježi niska i relativno stabilna stopa inflacije, pri čemu politika održavanja stabilnosti nominalnog tečaja kune prema euru nastavlja biti glavno sidro domaćih inflacijskih očekivanja i uvoznih cijena. Tijekom 2006. godine došlo je do blagog usporavanja inflacije potrošačkih cijena u usporedbi s onom ostvarenom u 2005. godini. Tako se prosječna godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena smanjila za 0,1 postotni bod, s 3,3% zabilježenih u 2005. godini na 3,2% u 2006. Smanjenje administrativno reguliranih cijena (ponajprije cijena naftnih derivata na domaćem tržištu) i usporavanje rasta cijena prehrane (mesa i poljoprivrednih proizvoda) bili su glavni čimbenici koji su u 2006. pridonijeli usporavanju inflacije. Stvaranju povoljnog okruženja za održavanje niske inflacije pridonosio je relativno stabilan tečaj kune prema euru, koji stabilizira domaća inflacijska očekivanja i kretanja uvoznih cijena iz eurozone. Aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru ublažavala je pritiske koje na inflaciju vrši rast cijena sirove nafte i određenih drugih sirovina na svjetskom tržištu te povoljno utjecala na kretanje cijena uvoznih finalnih proizvoda koji se plaćaju u američkim dolarima. Nadalje, na slabljenje inflatornih pritisaka u domaćem gospodarstvu djelovali su i umjeren rast plaća te snažna

konkurencija prisutna u domaćoj trgovini na malo. Promatrajući unutargodišnju dinamiku može se primijetiti da je tijekom prvih šest mjeseci 2006. godine došlo do ubrzanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena sa 3,6% u prosincu 2005. na 4,0% u lipnju 2006., dok je u nastavku godine ona znatno usporila te se na kraju godine spustila na razinu od 2,0%. Spomenutom usporavanju inflacije ostvarenom u drugoj polovici 2006. godine posebno su pridonijeli povoljni čimbenici koji su bili prisutni u jesen te godine, a odnose se na pad cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu te neuobičajeno tople vremenske uvjete koji su utjecali na smanjenje cijena poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu.

Tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine zabilježeno je vrlo blago ubrzanje godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 2,0% zabilježenih u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju ove godine. U kolovozu je, međutim, zabilježen izraženiji rast te stope te je ona dosegla razinu od 2,6%. To je bila posljedica šoka na strani ponude, odnosno rasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda do kojeg je došlo zbog nepovoljnih vremenskih prilika, tj. suše koja je utjecala na smanjeni urod poljoprivrednih kultura u Hrvatskoj. Promatrajući po komponentama indeksa potrošačkih cijena, najveći doprinos ubrzanju godišnje stope inflacije potrošačkih cijena tijekom prvih osam mjeseci 2007. godine dao je rast godišnje stope promjene temeljne inflacije (s 2,3% u prosincu 2006. na 3,0% u kolovozu 2007.) i cijena poljoprivrednih proizvoda (sa -1,3% u prosincu 2006. na 5,4% u kolovozu 2007.). Povećanju godišnje stope inflacije tijekom prvih osam mjeseci 2007. pridonio je rast cijena određenih prehrambenih proizvoda (kruha i proizvoda od žitarica), obuće, duhanskih proizvoda te usluga čije se cijene slobodno formiraju na tržištu (ponajprije turističkih aranžmana).

U kolovozu 2007. godine je 12-mjesečna prosječna stopa inflacije potrošačkih cijena iznosila 2,1%, odnosno 1,1 postotni bod manje u usporedbi s prosincem 2006. Na to je smanjenje utjecao mali prijenos (engl. "carry-over effects") iz 2006. na prosječnu inflaciju u 2007., zbog niskog rasta potrošačkih cijena zabilježenog u drugoj polovici 2006. godine.

Dugoročne kamatne stope

Nakon što je dospijeće prve državne desetogodišnje kunske obveznice s dospjećem 15.12.2015. u lipnju 2006. godine palo ispod 9,5 godina, Hrvatska do veljače 2007. nije imala kunsku obveznicu adekvatnog roka dospijeća s obzirom na Mاستriške kriterije. Ministarstvo financija izdalo je novu kunsku desetogodišnju obveznicu 8. veljače 2007. godine, nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna i s prinosom do dospijeća na dan izdavanja od 4,910%. U srpnju 2007. izdana je i njena druga tranša čime se ukupna vrijednost tog izdanja povećala na 5,5 mlrd. kuna. Unatoč tome što je dospijeće i te nove obveznice u listopadu 2007. bilo kraće od zahtijevanih 9,5 godina, budući da zadovoljava gotovo sve druge kriterije Mاستriškog ugovora (radi se o kunskoj obveznici, emitent je središnja država, originalno dospijeće iznosi 10 godina i promet ovom vrijednosnicom je značajan u odnosu na ostale instrumente) i u nedostatku boljeg instrumenta, za usporedbu s Mاستriškim kriterijem najviše dopuštene razine dugoročnih kamatnih stopa još se neko vrijeme može koristiti prinos do dospijeća na ovu obveznicu.

Bruto prinos (prije oporezivanja) do dospijeća na navedenu obveznicu, bez obzira po kojoj je ISMA konvenciji izračunat (eurskoj ili dolarskoj), u razdoblju od izdavanja do 28.9.2007. kretao se između 4,517% i 5,437%. Istovremeno, za razdoblje od rujna 2006. do kolovoza 2007. godine procijenjena referentna vrijednost za Mاستriški kriterij dugoročnih kamatnih stopa iznosila je 6,3%, tako da je tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine RH ispunjavala standard postavljen člankom 4. Protokola o kriterijima konvergencije koji se odnosi na razinu dugoročnih kamatnih stopa u zemljama EU.

POGLAVLJE III – SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBEVA IZ ČLANSTVA U EU

3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA

3.1.1. Opća načela

Republika Hrvatska je ostvarila određeni napredak u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom na području slobodnog kretanja roba. Usklađivanje s pravnom stečevinom iz ovoga poglavlja je u tijeku, ali je potrebno uložiti značajne i trajne napore u smislu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom.

Zadaća je RH, kao države kandidatkinje za punopravno članstvo, ukinuti sve nacionalne mjere koje bi mogle narušiti slobodno kretanje roba s drugim državama članicama EU-a.

To se odnosi na uklanjanje svih količinskih ograničenja na uvoz i izvoz, kao i svih mjera s jednakim učinkom količinskim ograničenjima, u skladu s člancima 28., 29. i 30. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i člancima 17. stavak 2., 18. stavak 4., 20. stavak 2., 33. stavak 2. i 42. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između RH i Europskih zajednice.

Republika Hrvatska poduzima sve aktivnosti kako bi osigurala primjenu načela uzajamnog priznavanja u području slobodnog kretanja roba.

U tom smislu je izrađen Akcijski plan za usklađivanje s člancima 28. – 30. UEZ s jasno i precizno definiranim konkretnim zadaćama, s ciljevima, realnim rokovima i odgovornim tijelima državne uprave kako bi se omogućilo učinkovito ukidanje svih mjera s jednakim učinkom količinskim ograničenjima uvoza i izvoza roba.

Time će se stvoriti pretpostavke za slobodan protok roba i puno uključivanje RH u unutarnje tržište EU-a.

Akcijski plan izradila su nadležna tijela državne uprave pod koordinacijom Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kao središnjeg nadležnog tijela za ovo područje

Akcijski plan izrađen je u tabelarnom obliku, a sastoji se od dvije cjeline. Prva tablica sadržava popis svih propisa koje su nadležna ministarstva analizirala i za koje su utvrdila da sadrže odredbe koje predstavljaju mjere s jednakim učinkom količinskim ograničenjima i time su protivne člancima 28. i 29. UEZ. Ovaj popis obuhvaća propise iz područja trgovine, prometa, graditeljstva i prehrambenih proizvoda. Akcijskim se planom predviđa način postupanja s mjerom s jednakim učinkom količinskim ograničenjima koji može dovesti ili do stavljanja izvan snage cjelokupnog pravnog akta ili stavljanja izvan snage samo odredbe koja predstavlja mjeru s jednakim učinkom te se utvrđuju rokovi za provedbu navedenih aktivnosti.

U slučajevima kada se procijeni da je određeni nacionalni tehnički propis koji propisuje posebne tehničke zahtjeve za proizvode koji nisu regulirani na europskoj razini potreban u hrvatskome pravnom sustavu, on će ostati na snazi uz ugrađivanje odredbe o uzajamnom priznavanju, a u skladu s *Interpretativnim priopćenjem Komisije o olakšavanju pristupa proizvodima tržištima država članica – praktična primjena uzajamnog priznavanja*.

Druga tablica sadržava popis svih propisa koji su identificirani kao oni koji bi potencijalno mogli sadržavati odredbe koje predstavljaju mjere s jednakim učinkom količinskim ograničenjima i time su protivne člancima 28. i 29. UEZ te ih je u tu svrhu potrebno u narednome razdoblju analizirati.

U tablici se utvrđuju jasni rokovi za provedbu analize ovakvih propisa te će se nakon završetka analize, u Akcijski plan uvrstiti rezultati i sve daljnje aktivnosti koje će biti potrebno provesti u skladu sa zaključcima provedene analize.

Akcijski plan će stoga predstavljati „živi dokument“ koji će se mijenjati slijedom provedbenih aktivnosti nadležnih tijela i nakon završetka predviđenih dodatnih analiza.

Akcijski plan usvojen je od strane Vlade RH 29. studenoga 2007. godine, a njegova provedba na nacionalnoj razini pratit će se kroz izvješća o provedbi koja je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dužno izraditi dva puta godišnje.

Također, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva planira tijekom prvog tromjesječja donijeti novi Zakon o trgovini koji će regulirati uvjete za obavljanje trgovine na domaćem i inozemnom tržištu, radno vrijeme, nepošteno trgovanje, kao i ograničenja obavljanja trgovine. Prilikom donošenja novog Zakona posebno će se voditi računa o potrebi uklanjanja svih eventualnih prepreka slobodnom kretanju roba sadržanih u postojećem Zakonu, kao i izbjegavanje uvođenja novih odredbi koje bi mogle narušiti načelo slobodnog kretanja roba.

3.1.2. Horizontalna pitanja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2007. godine Republika Hrvatska nastavila je ulagati napore u poboljšavanje pravnog i institucionalnog okvira u području tehničkog zakonodavstva prema zahtjevima i praksi EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije u članku 73. koji se odnosi na tehničke propise, normizaciju, mjeriteljstvo, akreditaciju i ocjenjivanje sukladnosti obvezuje Republiku Hrvatsku na poduzimanje mjera potrebnih za postupno usklađivanje s tehničkim propisima Europske unije.

Slijedom toga krajem 2003. godine donesen je i Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03).

Prateći promjene na tržištu te potrebu daljnjeg usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU pristupilo se izradi Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti donesen je na 26. sjednici Hrvatskog sabora (13. srpnja 2007.) i objavljen je u NN 79/07 od 30. srpnja 2007. Zakon je stupio na snagu 7. kolovoza 2007.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti predstavlja usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije. Ovaj Zakon predstavlja pravnu osnovu za transponiranje direktiva novog i direktiva starog pristupa.

Također, ovim se Zakonom propisuje da će čelnici tijela državne uprave donositi tehničke propise kojima propisuju tehničke zahtjeve za proizvode kao i postupke ocjenjivanja sukladnosti u skladu sa svojim nadležnostima, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja čelnika tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo. Na taj način Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kroz ovaj Zakon jača koordinativnu ulogu u procesu transponiranja direktiva novog pristupa i direktiva starog pristupa u zakonodavstvo RH.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti osigurava se pravni temelj za donošenje:

1. Uredbe o načinu i postupku razmjene informacija s drugim državama i međunarodnim organizacijama u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjene sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva, a u skladu s Direktivom Europskoga parlamenta i Vijeća 98/34/EZ koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom Europskoga parlamenta i Vijeća

98/48/EZ. Rok za donošenje ove Uredbe je šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.

2. Pravilnika o obliku, sadržaju i izgledu oznake sukladnosti, u skladu s Direktivom Vijeća 93/465/EEC od 22. srpnja 1993., kojeg donosi ministar nadležan za gospodarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Nadalje, Zakon donosi određene novosti u pogledu akreditacije, oznake sukladnosti, obveza tijela za ocjenjivanje sukladnosti, zaštitne odredbe i nadzora nad tržištem. Navedene izmjene predstavljaju korak naprijed u daljnjemu približavanju europskim zahtjevima i propisima.

Primjena ovako dopunjenog Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti omogućit će daljnje jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i to na način da će se na tržište plasirati proizvodi koji će biti sigurni i koji će ispunjavati bitne zahtjeve utvrđene europskim direktivama što će omogućiti bolju zaštitu sigurnosti, života i zdravlja ljudi, životinja i biljaka, okoliša kao i imovine. Zakon će se pozitivno odraziti i na budući razvoj zakonodavstva i tehničke infrastrukture što će ujedno doprinijeti daljnjem razvoju i jačanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište kontinuirano dostavlja informacije o tehničkom zakonodavstvu u Republici Hrvatskoj, o trenutnom stanju, usklađivanju sa zakonodavstvom EU, o planiranim aktivnostima i to tijelima državne uprave, široj javnosti preko Web stranice MGRIP-a, objavom članaka i odgovora na pitanja u stručnim priručnicima i časopisima, putem prezentacija i dr.

Paralelno s izradom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta je izradio analitički pregled svih podzakonskih akata kojim se transponiraju direktive novog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo. Analitički pregled obuhvaća: popis direktiva i pravnih propisa u koje su direktive transponirane te broj Narodnih novina u kojima su pravni propisi objavljeni, obuhvaća i popis zakona koji predstavljaju pravni temelj za transponiranje direktiva te broj Narodnih novina u kojima su ti zakoni objavljeni, te navodi koja su ministarstva nadležna za transponiranje i implementaciju direktiva novog pristupa u pravni sustav Republike Hrvatske.

Temeljem navedenog analitičkog pregleda organizirat će se sastanci sa svim zainteresiranim stranama za svaku direktivu novog pristupa, tj. grupu direktiva te na taj način utvrditi problemi i način rješavanja istih.

Izrađen je analitički pregled podzakonskih akata kojima se transponiraju direktive starog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo. Analitički pregled obuhvaća popis direktiva starog pristupa i propisa u koje su transponirane, popis zakona temeljem kojih su transponirane direktive starog pristupa, Narodne novine u kojima su propisi i zakoni objavljeni te ministarstva nadležna za transponiranje i implementaciju direktiva starog pristupa u pravni sustav Republike Hrvatske.

Strategija za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba

Tijekom 2007. u koordinaciji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, a u suradnji svih tijela državne uprave izrađena je Strategija za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba.

Strategija daje prikaz okvira za prihvaćanje svih europskih tehničkih propisa, ali ujedno predstavlja odraz naših prioriteta daljnjeg razvoja proizvodnje industrijskih proizvoda.

Temeljni je cilj ove Strategije da se u perspektivi punopravnog članstva u Europskoj uniji osiguraju svi preduvjeti za osiguravanje konkurentnosti hrvatskih proizvoda na europskome tržištu, a istovremeno da se osigura sigurnost svih proizvoda koji će imati slobodni pristup na hrvatsko tržište. Sigurnost i kvaliteta proizvoda prisutnih i stavljenih na hrvatsko tržište može biti zajamčena samo kroz potpuno prihvaćanje načela i zahtjeva europskoga tehničkog zakonodavstva, prihvaćanje europskih norma i najbolje prakse u njihovoj primjeni.

Da bi se to ostvarilo, potrebno je uspostaviti učinkovit sustav koordinacije među svim tijelima koja imaju regulatornu funkciju i u čijoj je nadležnosti osiguranje slobodnog kretanja roba na hrvatskome tržištu. U tom se smislu Strategijom predviđaju daljnji koraci u jačanju administrativnih kapaciteta Uprave za trgovinu i unutarnje tržište MGRIP-a, koja je glavni nositelj razvoja politike u području tehničkog zakonodavstva, normizacije, ocjenjivanja sukladnosti, akreditacije i mjeriteljstva, kao i razvoja partnerskih odnosa sa svim zainteresiranim stranama, prije svega s predstavnicima industrije, strukovnim udrugama i neovisnim institucijama.

Nadalje, potrebno je poduzeti sve mjere kako bi se postigla puna transpozicija europskog tehničkog zakonodavstva u hrvatski pravni sustav. Cilj Strategije je dati pregled postojećeg stanja u svakom području (sektoru) s jasnim definiranjem svih mjera koje je potrebno poduzeti zbog daljnjeg zakonodavnog usklađivanja, specificirajući jasne vremenske planove za postizanje pune usklađenosti s europskim tehničkim propisima. Ova Strategija uključuje i sve mjere potrebne za jačanje administrativnih kapaciteta svih resornih ministarstava nadležnih za pojedine industrijske sektore.

Strategija je usvojena od strane Vlade RH 29. studenoga 2007. godine, a njena provedba na nacionalnoj razini pratit će se kroz izvješća o provedbi koja je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dužno izraditi dva puta godišnje.

Aktivnosti za sklapanje ACAA sporazuma

ACAA sporazum tj. Sporazum o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda je bilateralni sporazum koji kao rezultat širokog dijaloga i pomoći u području tehničkih propisa i normi za industrijske proizvode sklapa država kandidatkinja za članstvo u EU i Europska unija. ACAA sporazumi temelje se na potpunom prihvaćanju europskog sustava tehničkog zakonodavstva, normizacije i ocjenjivanja sukladnosti. Učinak takvog sporazuma je da država kandidatkinja u pogledu industrijskih proizvoda za koje se ACAA sporazum odnosi postaje dijelom unutarnjeg tržišta EU i prije punopravnog članstva.

ACAA je trgovinski sporazum te predstavlja instrument koji jamči jačanje sveukupnih političkih i gospodarskih odnosa između EU i države kandidatkinje.

Ovakve sporazume s određenim posebnostima EU je sklopila s većinom danas novih država članica tijekom pretpripravnog razdoblja u vrijeme dok su one imale status kandidatkinja.

Politički gledano ACAA sporazum za EU predstavlja potvrdu uspješnosti i učinkovitosti europskog sustava tehničkog zakonodavstva, dok za državu kandidatkinju na globalnom tržištu predstavlja pokazatelj da se radi o državi koja je u određenom segmentu već na razini europskih norma.

Gospodarski gledano, sklapanjem ovakvog sporazuma širi se unutarnje tržište EU, što daje gospodarsku prednost proizvodima iz EU koji imaju slobodan pristup tržištu još jedne države, međutim to daje gospodarsku prednost i državi kandidatkinji čiji industrijski proizvodi za koje

je sklopljen ovakav sporazum imaju slobodan pristup tržištu EU. Pregovori o ACAA sporazumu pridonose kvalitetnim pripremama svih zainteresiranih strana za sudjelovanje na unutarnjem tržištu Europske unije, a proizvodi obuhvaćeni ACAA sporazumom mogli bi slobodno ući na unutarnje tržište Europske unije, bez dodatnog ispitivanja i certifikacije što bi značilo značajan korak na području povećanja konkurentnosti, olakšavanja međunarodne trgovine i uklanjanja tehničkih zapreka u trgovini.

Nakon što se ispune svi potrebni preduvjeti te po okončanju pregovora za sklapanje ACAA sporazuma, proizvodi ili grupe proizvoda za koje će biti sklopljen ACAA sporazum moći će slobodno ući na unutarnje tržište EU bez dodatnog ispitivanja i certifikacije.

Da bi se taj cilj postigao potrebno je utvrditi ključne sektore za koje bi jednostavniji pristup tržištu mogao poticati trgovinu bilo smanjivanjem troškova ili ubrzavanjem postupka stavljanja proizvoda na tržište i/ili u upotrebu. Nadalje, potrebno je da u tim sektorima postoji interes proizvođača za sklapanjem ACAA sporazuma budući da će na tržište RH moći ući proizvodi iz EU također bez dodatne kontrole i certifikacije.

Također, potrebno je utvrditi u kojim sektorima se naišlo na probleme vezane za tehničke prepreke u trgovini te utvrditi kategorije proizvoda za koje su postupci ocjenjivanja sukladnosti za pristup tržištu najskuplji i najsloženiji za izvoznike.

Npr. da bi se proizvod stavio na tržište EU potrebno je imati ovlaštenog predstavnika u EU, a također i koristiti uslugu jednog od tijela za ocjenjivanje sukladnosti u EU (notified body), što povećava troškove te iziskuje dodatno vrijeme.

Sklapanjem ACAA sporazuma neće biti potrebno imati ovlaštenog predstavnika u EU, a za to područje moći će se koristiti i usluge tijela za ocjenu sukladnosti u RH koja će biti prijavljena u EU (Notified body).

Preduvjeti za sklapanje ACAA sporazuma

Potrebno je osigurati postojanje odgovarajuće infrastrukture za kvalitetu i to na području normizacije, akreditacije, ocjenjivanja sukladnosti i mjeriteljstva.

Nadalje, potrebno je usvajanje odgovarajućeg dijela pravne stečevine EZ, tj. da zakonodavstvo na području za koje se sklapa ACAA sporazum bude usklađeno sa zakonodavstvom EU što podrazumijeva i odgovarajuću implementaciju usklađenog zakonodavstva.

Potrebna je odgovarajuća suradnja i tehnička pomoć u donošenju tehničkih propisa.

Tehnička pomoć koja može biti u vidu:

- potpore za transponiranje zakonodavstva i normi te za stvaranje potrebnog organizacijskog okvira,
- potpora za podizanje svijesti o važnosti ACAA sporazuma u državnoj upravi i među gospodarskim subjektima,
- potpora za izobrazbu stručnjaka u raznim područjima infrastrukture za kvalitetu.

Potrebno je sklopiti formalni sporazum između EU i države kandidatkinje kojim se uređuje njihov odnos.

Nadalje, potrebno je da su sve usklađene europske norme za predmetno područje prihvaćene kao hrvatske norme i da su povučene sve postojeće hrvatske norme koje su s njima u suprotnosti.

Tijela za ocjenu sukladnosti trebaju zadovoljiti propisane potrebne uvjete da bi mogla biti prijavljena EK (Notified body). Isto tako, vrlo je važno osigurati odgovarajući nadzor nad tržištem.

Prednosti ACAA sporazuma za domaće proizvođače

Proizvodi se mogu ispitati i certificirati u RH i označiti oznakom CE, a isprave o sukladnosti i ocjenjivanje sukladnosti provedeno u RH i odgovarajuće oznake će biti priznate u EU.

Vrijedi i obratno, tj. uzajamno priznavanje i prihvaćanje isprava o sukladnosti i oznaka sukladnosti iz država članica EU u RH.

Ako se ACAA sporazum ne sklopi za proizvode koji se stavljaju na tržište RH vršit će se i dalje ispitivanje i certifikacija proizvoda u RH, označavanje nacionalnom oznakom sukladnosti i pri tom koristiti usluge ovlaštenog tijela za ocjenjivanje sukladnosti u RH.

Kada se domaći proizvodi izvoze u EU potrebno je vršiti ponovno ispitivanje i certifikaciju tih proizvoda u EU, označiti oznakom CE i pri tom koristiti usluge tijela za ocjenjivanje sukladnosti u EU tzv. notified body.

Ovdje je riječ o tzv. dvostrukom ispitivanju i certifikaciji proizvoda koja se primjenjuje kako za domaće proizvode, tako i za proizvode iz EU te se time znatno povećavaju troškovi stavljanja proizvoda na tržište.

Što je napravljeno

Da bi se što uspješnije ispunili preduvjeti za sklapanje ACAA sporazuma Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je održalo sastanke s predstavnicima nadležnih tijela državne uprave, institucijama infrastrukture za kvalitetu (Hrvatskom akreditacijskom agencijom i Hrvatskim zavodom za norme i Državnim zavodom za mjeriteljstvo), Državnim inspektoratom, proizvođačima i tijelima za ocjenu sukladnosti za područja rekreacijskih plovila, građevnih proizvoda, opreme i zaštitnih sustava u potencijalno eksplozivnim atmosferama, za osobnu zaštitnu opremu te za niskonaponsku opremu, elektromagnetsku kompatibilnost i industrijske strojeve, a s ciljem da bi se dobio uvid u stanje infrastrukture za kvalitetu te interes proizvođača za sklapanje ACAA sporazuma.

Interes za sklapanje ACAA sporazuma iskazali su proizvođači rekreacijskih plovila, proizvođači pojedinih građevnih proizvoda (npr. za cement), te proizvođači pojedinih vrsta osobne zaštitne opreme (npr. za zaštitne rukavice) kao i proizvođači niskonaponske opreme.

Predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, (MGRIP), su prisustvovali „Drugoj međunarodnoj konferenciji o kompetentnosti laboratorija – Novi pristup“, koja je održana u Cavtatu od 18. do 20. listopada 2007. godine.

Predstavnici MGRIP-a su održali prezentaciju na temu ACAA sporazuma i naglasili važnost zaključivanja ACAA sporazuma, kao i njegovu važnost za Republiku Hrvatsku u slučaju njegovog zaključenja. Također su učesnici upoznati s uvjetima koje treba zadovoljiti u cilju sklapanja sporazuma.

Po prezentaciji, učesnici su se uključili u raspravu u kojoj je iskazana velika zainteresiranost za sklapanje ACAA sporazuma.

Predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, (MGRIP), su prisustvovali i na Sedamnaestom nacionalnom forumu o pristupanju EU, koji je održan u Puli 29. listopada 2007. godine.

Predstavnici MGRIP-a su održali prezentaciju o poduzimanju mjera potrebnih za postupno usklađivanje s tehničkim propisima Europske unije, dio kojih je i sklapanje ACAA sporazuma, te su naglasili važnost tih sporazuma i njihove prednosti za Republiku Hrvatsku u slučaju

njihovog sklapanja. Učesnici su iskazali veliko zanimanje za ACAA sporazume i informirani su o potrebnim uvjetima za njihovo sklapanje.

Jačanje administrativnih sposobnosti

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište u srpnju 2005. osnovan je Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta koji je počeo s radom 21. studenog 2005.

Uloga Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta je da osigura cjelokupnost politike koordinacije, te suradnju s ministarstvima i državnim upravnim organizacijama – Državnim zavodom za mjeriteljstvo; Državnim inspektoratom i javnim sektorom – Hrvatskim zavodom za norme i Hrvatskom akreditacijskom agencijom na način da osigura potpuno transponiranje i implementaciju direktiva novog i starog pristupa u hrvatski pravni sustav, pružanje pravne pomoći pri usvajanju tehničkih zahtjeva i sudjeluje u osnivanju i radu organizacija za infrastrukturu kvalitete, kao i koordinaciju pri usklađivanju tehničkog zakonodavstva.

Kako bi se aktivnosti vezane uz ovo zahtjevno područje mogle provoditi, a sukladno preporukama EK, pristupilo se rješavanju problematike vezane za administrativne kapacitete. Tako su za obavljanje poslova iz djelokruga Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta ustrojeni sljedeći odsjeci:

1. Odsjek za obavješćivanje i suradnju s međunarodnim organizacijama
2. Odsjek za harmonizaciju i implementaciju tehničkog zakonodavstva

Trenutno su, osim Načelnice Odjela, u Odsjeku za obavješćivanje i suradnju s međunarodnim organizacijama zaposlena 3 djelatnika, (voditelj odsjeka, viši stručni savjetnik i stručni suradnik/vježbenik), a u Odsjeku za harmonizaciju i implementaciju tehničkog zakonodavstva trenutno su zaposlena 3 djelatnika, (voditelj odsjeka, viši stručni savjetnik i stručni savjetnik).

Sudjelovanje na seminarima i skupovima tijekom 2006. i 2007., koji su vezani uz predmetno područje

- 7. travnja 2006. sudjelovanje i prezentiranje tehničkog zakonodavstva RH na 9 sastanku zemalja CEFTA-e u Sofiji
- 23. svibnja 2006. sudjelovanje i prezentiranja na temu „Sloboda kretanja roba“ na skupu gospodarstvenika u Koprivnici
- 13. srpnja 2006. sudjelovanje i prezentacija tehničkog zakonodavstva RH na sastanku Zajedničkog odbora u Sarajevu
- 16. travnja 2007. održan u MINGORP-u Seminar for Experts from Western Balkan Countries on Technical Harmonization System in the Czech Republic
- 10. listopada 2007. održana prezentacija o dostignućima RH na polju usklađivanja tehničkog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU održana u CEN i CENELEC-u u Bruxelles-u u organizaciji Regionalnog CARDS 2006 projekta „Quality infrastructure“
- 12. – 18. studenog 2007., sudjelovanje na studijskom putovanju u organizaciji projekta „Poduzetna Hrvatska i USAID-a“. Tijekom studijskog putovanja grupa je posjetila Metrološki institut Republike Slovenije (MIRS) u Ljubljani, Bureau International des Poids et Measures (BIPM) u Sèvresu (Pariz), te National Physical Laboratory (NPL) u Teddingtonu (London)
- 22., 23. i 24. svibanj 2007. u HZN-u održan seminar PTB Workshop - World Trade Organization (WTO), Agreement on Technical Barriers to Trade (TBT Agreement), Enquiry Point & Notification Authority Operations - Meeting WTO Obligations
- 19. i 20. lipnja 2007. u MINGORP-u (u organizaciji TAIEX-a) održan seminar Sloboda kretanja roba u neharmoniziranom području

- 20. i 21. kolovoza 2007. održane konzultacije i seminar sa Češkim ekspertima na teme „Terminology Unification Network“, „SOLVIT način rješavanja spora vansudskim putem“ i iskustva vezana za postupke notifikacije tj. izvješćivanje prema EU i WTO
- 23. i 24. kolovoza 2007. u MINGORP-u je održan seminar „Project Cycle Management in Context of IPA and Structural Funds“
- 06. i 07. rujna 2007. održan u Pragu “Seminar on the Organization of the State Administration in the Period of Transformation and Preparation for the Accession to the EU, regarding the Translation of Regulations and Notifications”
- 18. – 20. listopada 2007. održana je Druga međunarodna konferencija „Kompetentnost laboratorija – novi pristup“- Cavtat – Dubrovnik. Djelatnici Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta sudjelovali su u panel diskusiji na temu tehničkog zakonodavstva u RH, održali prezentacije te potaknuli javnu raspravu o novostima u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 79/07) i upoznali širu javnost o preduvjetima za sklapanje kao i o prednostima za RH od skalapanja ACAA sporazuma.
- 14. studenog 2007. održan je Treći sastanak Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Republike Hrvatske i Europske komisije, u Zagrebu, u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva. Predstavnici MGRP-a izvijestili su o aktivnostima koje je Uprava za trgovinu i unutarnje tržište provodila tijekom 2007. godine na području slobodnog kretanja roba, posebice na ispunjavanju mjerila za otvaranje pregovora u poglavlju I. Sloboda kretanja roba.
- Održan je sastanak zemalja članica CEFTA-e, 07. prosinca 2007., u Zagrebu, u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, na kojem je prezentirano daljnje usklađivanje i provedba tehničkog zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU.

Svi zaposlenici redovito se uključuju u seminare o europskim integracijama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i programe izobrazbe Središnjeg državnog ureda za upravu.

U okviru svoje nadležnosti Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta intenzivno surađuje sa svim tijelima državne uprave i državnim upravnim organizacijama - Državnim zavodom za mjeriteljstvo; Državnim inspektoratom, javnim sektorom Hrvatskim zavodom za norme i Hrvatskom akreditacijskom agencijom.

Također surađuje s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Hrvatskom obrtničkom komorom, Hrvatskim izvoznicima, gospodarstvenicima, sveučilištima i slično, a vezano za područje tehničkog usklađivanja i procesa pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Jedna od dominantnih aktivnosti Odjela je sudjelovanje u radu i organizaciji svih aktivnosti na edukaciji gospodarstvenika i obrtnika, u suradnji s HGK i HOK, kao njihovim interesnim institucijama nadležnim za promicanje i zastupanje njihovih interesa.

U prvom kvartalu 2008. godine bit će definirana i predložena za usvajanje nova organizacijska shema Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta koja predviđa značajno povećanje ljudskih i stručnih potencijala, kako bi se što efikasnije rješavale postavljene zadaće u svezi usklađivanja Europskih propisa, a sve u cilju maksimalne učinkovitosti u primjeni Europske pravne stečevine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za 2008. godinu predviđa se:

- Donošenje Uredbe o načinu i postupku razmjene informacija s drugim državama i međunarodnim organizacijama u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjene sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva. Rok za donošenje: I. kvartal 2008.

- Donošenje Pravilnika o obliku, sadržaju i izgledu oznaka sukladnosti. Rok za donošenje: I. kvartal 2008.

- Aktivnosti vezane za analizu neharmoniziranog područja - provedba svih mjera predviđenih Akcijskim planom. Temeljem Zaključka Vlade RH od 29. studenog 2007., tijekom svakog polugodišta tekuće godine pripremit će se Izvješće za Vladu RH o napretku u provedbi Akcijskog plan za usklađivanje s člancima 28.-30. Ugovora o osnivanju EZ za Poglavlje 1. – Sloboda kretanja roba_

- Aktivnosti vezane za Strategiju za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba - Temeljem Zaključka Vlade RH od 29. studenog 2007. u okviru svakog polugodišta tekuće godine pripremit će se Izvješće za Vladu RH o napretku u provedbi Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba_ MINGORP ima koordinativnu ulogu u provedbi Strategije.

- ACAA sporazum

Do kraja II. kvartala 2008. planiraju se održati sastanci sa sektorima u području Slobode kretanja roba, a prema direktivama novog pristupa.

Na temelju tih podataka utvrdit će se ključni sektori za koje bi jednostavniji pristup tržištu mogao poticati trgovinu, a također i utvrditi kategorije proizvoda, za koje su procedure za ocjenu sukladnosti za dobivanje pristupa tržištu najskuplje i najsloženije za izvoznike.

Nakon identifikacije ključnih sektora pristupit će se analizi usklađenosti zakonodavstva s zakonodavstvom EU na tom području, kao i o postojanju potrebne infrastrukture za provedbu zakonodavstva na području normizacije, akreditacije, mjeriteljstva i ocjene sukladnosti. Namjera je tijekom II. Kvartal 2008. g. započeti pregovore o sklapanju ACAA sporazuma za identificirane ključne industrijske sektore.

- IPA

Tijekom 2008. godine u planu je priprema za korištenje predpristupnog instrumenta pomoći - IPA, temeljem kojeg će se osigurati potrebna sredstva za edukaciju prvenstveno Upravi za trgovinu i unutarnje tržište i Odjelu za koordinaciju unutarnjeg tržišta, po principu „Train the Trainers“, kako bi na adekvatno profesionalan način mogli koordinirati ostala tijela u sustavu po pristupanju RH u EU ili sklapanju ACAA sporazuma. Planirani Projekt bi imao za cilj educirati djelatnike Uprave i prvenstveno Odjela u svezi mehanizama i postupaka službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva, kako prema Sporazumu o tehničkim zaprekama trgovini i Sporazumu o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera Svjetske trgovinske organizacije (WTO/TBT i WTO/SPS), tako i prema Europskoj uniji.

- Administrativni kapaciteti

Tijekom 2008. planira se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta kao i adekvatna edukacija, a vezano za područje notifikacije (obavješćivanja) i rada na sustavu SOLVIT (on-

line rješavanje problema nastalih spornom primjenom propisa koji uređuju unutarnje tržište, a bez pokretanja sudskog postupka.

- SOLVIT sustav

Tijekom 2008. godine planiraju se aktivnosti na pripremi i definiranju sustava koji bi po pristupanju u EU mogao podržati rješavanje sporova medijacijom (posredovanjem), koji nastaju spornom primjenom propisa od strane državnih tijela prema gospodarstvenicima koji nastupaju s poslovnim poduhvatom kao i prema fizičkim osobama na unutarnjem tržištu EU.

U planu je suradnja i razmjena iskustava sa slovenskim i češkim ekspertima na ovom području.

Srednjoročni prioriteti su daljnje jačanje administrativnih kapaciteta, daljnje usklađivanje tehničkog zakonodavstva u Republici Hrvatskoj kako bi se osiguralo jednoznačno i cjelovito preuzimanje tehničkih propisa u pravni sustav Republike Hrvatske, usklađivanje s člancima 28.-30. Ugovora o EZ i načelom uzajamnog priznavanja, uspostava sustava SOLVIT, te nastavak pregovora za sklapanje ACAA sporazuma.

3.1.2.1. Normizacija

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Članstvo u Hrvatskom zavodu za norme (HZN), prihvaćeno je kao novi način preuzimanja odgovornosti za nacionalnu normizaciju od strane svih zainteresiranih, broj članova raste i dalje stižu nove prijave.

Broj članova na kraju 2006. godine bio je 369, a članarina je pridonijela 13% proračunu HZN-a za 2006. godinu.

Broj članova 31. listopada 2007. je 430 (pravne osobe koje ostvaruju dobit, javne ustanove, škole, visokoškolske ustanove, strukovne udruge, komore, pojedinci i obrtnici itd.). Pored toga 41 tijelo državne uprave prijavilo se za suradnju s HZN-om i imenovalo svoje predstavnike.

31. listopada 2007. godine održan je prvi sastanak Stručnog vijeća HZN-a i izabrani su članovi Savjeta za norme HZN-a.

U veljači 2007. godine Vlada Republike Hrvatske imenovala je prvog ravnatelja HZN-a, gospodina Dragutina Fundu, dotadašnjeg predsjednika Upravnog vijeća HZN-a.

Proces preustroja infrastrukture tehničkih odbora je u tijeku. Do 31. kolovoza 2007. primljeno je i registrirano više od 2400 prijava koje i dalje stižu. U ovom trenutku očekuje se da će oko 150 tehničkih odbora (od 173 postojeća tehnička odbora) za koje postoji više od tri prijave (najmanji broj članova tehničkog odbora prema Unutrašnjim pravilima za normizaciju, UPN 5) nastaviti s radom. U tijeku su pripreme za donošenje formalnih odluka u skladu s UPN 5 za tehničke odbore koji nastavljaju s radom (Upravno vijeće).

Nova Unutrašnja pravila za normizaciju izrađena su na osnovi Statuta HZN-a, pravila međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju (ISO; IEC; CEN; CENELEC) i Kodeksa dobre prakse za normizaciju Sporazuma o tehničkim zaprekama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije:

- UPN 1, *Normizacija općenito, ciljevi i osnovna načela* (Upravno vijeće donijelo na sjednici 18. rujna 2007.; javno dostupno na internetu)
- UPN 2, *Vrste dokumenata i njihovo označivanje* (Upravno vijeće donijelo na sjednici 18. rujna 2007.; javno dostupno na internetu)
- UPN 3, *Izradba i donošenje hrvatskih norma i drugih dokumenata* (radni nacrt)
- UPN 4, *Osnivanje i rad programskih odbora* (radni nacrt)
- UPN 5, *Osnivanje i rad tehničkih odbora* (Upravno vijeće donijelo na sjednici 16. listopada 2007.; javno dostupno na internetu)
- UPN 6, *Sastavljanje i oblikovanje hrvatskih norma i drugih dokumenata* (Upravno vijeće donijelo na sjednici 16. listopada 2007.; javno dostupno na internetu)

Broj norma prihvaćenih tijekom 2007. godine još uvijek je manji nego u godinama prije početka rada HZN-a kao javne ustanove. Broj hrvatskih norma na dan 31. prosinca 2007. iznosi 12613. Taj broj uključuje 9420 prihvaćenih europskih norma.

U 2007. godini objavljeno je 25 europskih norma prihvaćenih kao hrvatskih norma na hrvatskom jeziku. Četrdesetak prevedenih europskih norma u procesu je javne rasprave kao nacrti hrvatskih norma, a oko 100 prevedenih europskih norma u ranijim je fazama prihvaćanja u hrvatsku normizaciju.

U 2006. godini HZN je započeo s programima izobrazbe. U 2007. godini organizirani su:

- HZN seminar: *Izloženost ljudi elektromagnetskom zračenju*
- HKAIG/HMD/HZN/KOREMA konferencija: *Inteligentna gradnja – danas i sutra* (održano dva puta za više stotina sudionika)
- HZN/PTB regionalni seminar: *WTO/TBT Enquiry Point*

Pripreme za nove programe izobrazbe su u tijeku i seminari su planirani za studeni i prosinac 2007. godine:

- HZN seminar: *Upravljanje dokumentima*
- HZN/ON seminar: *Translation services*
- HZN seminar: *Hrvatsko tehničko nazivlje* (terminološki seminar)
- HZN/ISO regionalni seminar: *Marketing and Promotion of International Standards*

Objavljene su nove publikacije:

- Promotivni letci *ISO i društvena odgovornost; ISO i potrošači; ISO i ocjenjivanje sukladnosti; 10 dobrih razloga za normizaciju*
- Promotivna publikacija *Svijet norma* (2. izdanje)
- Publikacija *Potrošači i norme – Upute i načela za sudjelovanje potrošača u razvoju norma*
- HZN-ov godišnji izvještaj za 2006. godinu

Međunarodna organizacija ISO financijski je podržala prevođenje i tisak navedenih ISO-ovih publikacija.

U listopadu 2006. na HZN-ovoj je internetskoj stranici uspostavljeno zaštićeno područje za članove HZN-ovih tehničkih odbora, preko koje mogu pristupiti nacionalnim, europskim i međunarodnim radnim dokumentima. Krajem 2006. godine i početkom 2007. godine svim registriranim članovima tehničkih odbora (oko 2000 osoba) dodijeljene su lozinke za pristup zaštićenom području. Osigurano je redovno ažuriranje i učitavanje dokumenata iz europskih i međunarodnih organizacija (dosad preko 25000 dokumenata razvrstanih prema područjima i

tehničkim odborima). Kontinuirano se dodjeljuju lozinke svim novoregistriranim članovima tehničkih odbora. Pristup dokumentima i rad u zaštićenom području trebao bi omogućiti rad hrvatske normizacije bez papira u bližoj budućnosti.

U proteklom razdoblju značajno je porasla prodaja norma. U 2006. godini prodaja je bila veća za 40% u odnosu na 2005. godinu i iznosila je 23% godišnjeg proračuna u 2006. godini. Isti trend je nastavljen u 2007. godini.

U skladu s Nacionalnim programom za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji za 2007. godinu (NPPEU 2007) u siječnju 2007. godine počela je priprema strateških dokumenata i planova čiji su prvi dijelovi (analiza stanja) u lipnju 2007. godine upućeni u postupak. Prihvaćanje dokumenata planirano je za 2008. godinu.

- Strategija razvoja Hrvatskog zavoda za norme
- Strategija prihvaćanja europskih norma
- Plan promidžbe dragovoljne normizacije kao podrške zakonodavstvu i gospodarstvu
- Program za postizanje članstva HZN-a u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC.

Tijekom 2007. godine zaposleno je novo osoblje, a na dan 30. rujna 2007. godine HZN ima 58 zaposlenika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- provedba novih HZN-ovih unutrašnjih pravila (UPN)
- izrada postupaka za procese nacionalne normizacije u skladu s unutrašnjim pravilima
- izrada obrazaca za provedbu postupaka
- osnivanje programskih odbora (Elektrotehnika; Graditeljstvo; Telekomunikacije itd.)
- nastavak preustroja postojeće tehničke infrastrukture HZN-a (započela u 2006. godini)
- ubrzano prihvaćanje europskih norma u hrvatsku normizaciju (radom tehničkih odbora odnosno vanjskih stručnjaka u slučaju kada nema interesa za osnivanje tehničkoga odbora)
- daljnji razvoj informatičkog sustava kako bi mogao učinkovito odgovoriti na velike količine podataka i razmjenu dokumenata u europskom normizacijskom sustavu u okviru HZN-ovih priprema za punopravno članstvo u CEN-u i CENELEC-u
- zapošljavanje novog osoblja; izobrazba zaposlenika
- provedba projekta tehničke pomoći CARDS 2004, *Development of National Metrology, Standardization, Conformity Assessment and Accreditation System* (Razvoj nacionalnog sustava mjeriteljstva, normizacije, ocjenjivanja sukladnosti i akreditacije)
- provedba regionalnog projekta tehničke pomoći CARDS 2006, *Quality infrastructure*
- priprema i održavanje seminara i radionica (HZN samostalno i u suradnji s drugim tijelima)

3.1.2.2. Akreditacija

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) kao nacionalno akreditacijsko tijelo, temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/2003) ima zadaću održavanja i razvoja sustava akreditacije u Republici Hrvatskoj.

HAA je kao samostalna, javna i neprofitna ustanova započela s radom 1. srpnja 2005. godine.

U 2007. godini aktivnosti HAA temeljile su se na Programu rada HAA za 2007. godinu koji je prihvatila Vlada Republike Hrvatske.

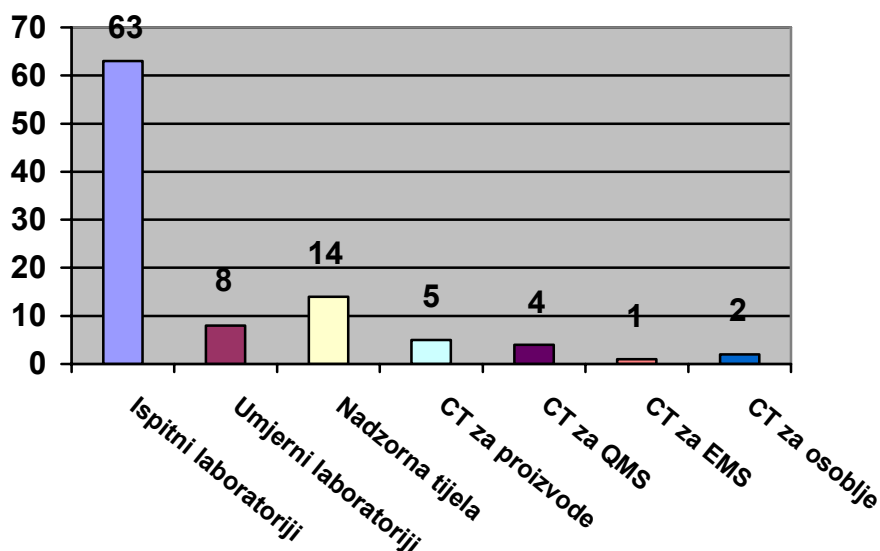
HAA je završila unutarnju organizaciju prema planu i sukladno zahtjevima za akreditacijska tijela, kojom se jamči neovisnost i nepristranost u pružanju usluga. Uspostavljen je sustav upravljanja poslovanjem HAA u skladu sa zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17011:2005. U dokumentaciju su također ugrađene i upute i preporuke Europske suradnje na akreditaciji (EA) i međunarodnih organizacija za akreditaciju ILAC i IAF.

HAA ima 19 stalnih zaposlenika, 51 vodećeg ocjenitelja, 72 stručna ocjenitelja i 72 stručnjaka po pojedinim područjima.

HAA je izradila aplikaciju kojom je vanjskim ocjeniteljima HAA putem internetskih stranica omogućen pristup dokumentaciji sustava upravljanja HAA. Svrha aplikacije je olakšati i ubrzati pisanje izvještaja vanjskim ocjeniteljima HAA te time brže i učinkovitije odgovoriti na zahtjeve korisnika usluga akreditacije.

Stalni zaposlenici HAA kao i vanjski suradnici uključeni su u program kontinuirane izobrazbe koja se odvija prema Planu izobrazbe stalnih zaposlenika HAA, ocjenitelja, vodećih ocjenitelja, voditelja postupaka i članova stručnih Odbora HAA za 2007. godinu. U 2007. godini je organiziran niz internih seminara radi održavanja sustava upravljanja HAA, stručnih radionica i seminara u okviru CARDS i drugih projekata kojih je HAA korisnik te je zaposlenicima omogućeno pohađanje brojnih specijaliziranih seminara kao što je učenje stranih jezika, informatički seminari itd.

Ukupni broj dodijeljenih akreditacija je 97, a po akreditacijskim shemama distribucija je kako slijedi (stanje 2007-10-09):

Kriteriji za akreditaciju sadržani su u europskim i međunarodnim normama koje su u Republici Hrvatskoj prihvaćene kao hrvatske norme:

- ispitni laboratoriji HRN EN ISO/IEC 17025

- umjerni laboratoriji HRN EN ISO/IEC 17025
- nadzorna/inspekcijska tijela HRN EN ISO/IEC 17020
- certifikacijske organizacije za sustave upravljanja kvalitetom HRN EN 45012
- certifikacijske organizacije za proizvode HRN EN 45011
- certifikacijske organizacije za osoblje HRN EN ISO/IEC 17024
- certifikacijske organizacije za sustave upravljanja okolišem ISO/IEC *Guide* 66.

Suradnja s tijelima državne uprave

I u 2007 godini HAA je nastavila dobru suradnju s tijelima državne uprave.

HAA i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) potpisali su 26. srpnja 2007. godine Ugovor o provedbi postupaka ocjenjivanja osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti u svrhu ovlaštivanja na temelju zakonskih i podzakonskih propisa iz nadležnosti MGRIP-a. Temeljem tog Ugovora HAA će provoditi ocjenjivanje osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema zahtjevima norma niza HRN EN ISO/IEC 17000, odnosno niza HRN EN 45000, a isto tako i provjerom zadovoljavanja zahtjeva iz tehničkih propisa prema Pravilima za ocjenjivanje za pojedine tehničke propise. Pravila će izrađivati HAA, a donosit će ih MGRIP.

HAA će kao rezultat ocjenjivanja izdavati potvrde o osposobljenosti tijela za provedbu određenih postupaka ocjene sukladnosti u kojima će se referirati na potvrde o akreditaciji i rezultate dodatnih ocjenjivanja u svrhu ovlaštivanja. MGRIP će na temelju potvrde o osposobljenosti ovlaštivati tijela za ocjenjivanje sukladnosti. Također, Ugovorom je predviđeno da HAA obavlja redovite godišnje provjere osposobljenosti ovlaštenih tijela, a na zahtjev MGRIP-a i izvanredne provjere, i o tome izvještava MGRIP. Po potrebi u ocjenjivanju mogu sudjelovati i predstavnici MGRIP-a.

S obzirom na postignuti dogovor s MGRIP-om o ocjeni stručno tehničke osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za područje koje pokriva direktiva novog pristupa za niskonaponsku opremu (LVD), HAA je, u okviru CARDS 2003 projekta, organizirala izobrazbu za HAA ocjenitelje, zaposlenike MGRIP i zaposlenike tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje LVD direktive. U okviru istog projekta provele su se tehničke konzultacije za 1 tijelo za ocjenu sukladnosti za LVD područje te je HAA organizirala studijsku posjetu u prijavljeno tijelo (*notified body*) za LVD u Francuskoj. U toj posjeti sudjelovali su predstavnici MGRIP, tijela za ocjenu sukladnosti i HAA, koji su dobili uvid u rad prijavljenog tijela (laboratorija) za LVD prema zahtjevima i metodama direktive za LVD, potrebnoj ispitnoj opremi, umjeravanjima i postupku notifikacije. Jedno tijelo je u postupku akreditacije.

HAA je također sudjelovala i na sastancima s proizvođačima u vezi pregovora za ACAA sporazume koje je organizirao MGRIP.

Postignut je dogovor s **Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG)** te je obavljena ocjena stručno tehničke osposobljenosti za područje koje pokriva direktiva novog pristupa za građevne proizvode (CPD) u okviru CARDS 2003 projekta. U okviru istog projekta HAA je organizirala izobrazbu za HAA ocjenitelje, zaposlenike MZOPUG i zaposlenike tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje CPD direktive. U okviru istog projekta provele su se tehničke konzultacije i akreditirano je tijelo (IGH) za ocjenu sukladnosti za CPD područje.

Nadalje, temeljem dogovora s MZOPUG-om o ocjeni stručno tehničke osposobljenosti pravnih osoba za obavljanje poslova praćenja kakvoće zraka i ispitivanja emisije onečišćujućih tvari u zrak započeta je izrada pravila za ocjenjivanje stručno tehničke osposobljenosti. Zaprimljene su prijave i započeti postupci ocjenjivanja u laboratorijima za

ispitivanje emisija onečišćenja zraka iz stacionarnih izvora (HRN EN ISO/IEC 17025) i laboratorijima za monitoring kakvoće zraka (HRN EN ISO/IEC 17025). 20 laboratorija su potencijalni kandidati za ocjenu. U okviru CARDS 2004 projekta HAA će organizirati izobrazbu HAA ocjenitelja za ocjenjivanje i provesti postupke ocjenjivanja za odabrane pilot laboratorije u području zaštite okoliša (voda, emisije štetnih tvari u zrak, radioaktivnost u okolišu, otpad).

Također je postignut dogovor s MZOPUG o uspostavi akreditacijske sheme za ocjenjivanje osposobljenosti verifikacijskih tijela za EMAS. Kao prvi korak HAA je organizirala TAIEX radionicu za promociju EMAS sustava među svim zainteresiranim stranama, a glavni cilj bio je upoznati pojedine organizacije koje će sudjelovati u uspostavljanju EMAS-a u Republici Hrvatskoj s EU zakonodavstvom u ovom području te njihovom ulogom i odgovornostima, zahtjevima za akreditacijsko tijelo, zahtjevima za procjenitelje (*verifiers*) i njihove klijente kao i zahtjevima za vođenje registra. Na seminaru su sudjelovala 34 sudionika. HAA sudjeluje u radu EC FAB radne grupe za EMAS.

*Postignut je dogovor s **Ministarstvom unutarnjih poslova (MUP)** o ocjeni stručno tehničke osposobljenosti te su provedene sljedeće aktivnosti za područje koje pokriva pravilnik odnosno direktiva novog pristupa za potencijalno eksplozivne atmosfere (ATEX). HAA je, u okviru CARDS 2003 projekta, organizirala izobrazbu za HAA ocjenitelje, zaposlenike MUP-a i zaposlenike tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje ATEX direktive i studijsku posjetu u prijavljenom tijelu (*notified body*) za ATEX u Francuskoj. U studijskoj posjeti sudjelovali su predstavnici MUP-a, Ex Agencije (tijela za ocjenu sukladnosti) i HAA, koji su dobili uvid u rad prijavljenog tijela za ATEX prema zahtjevima i metodama direktive za ATEX, potrebnoj ispitnoj opremi, postupcima certifikacije i postupku notifikacije. U okviru istog projekta provele su se tehničke konzultacije te je obavljeno ocjenjivanje tehničke osposobljenosti Ex Agencije koje je rezultiralo akreditacijom u području koje je obuhvaćeno ATEX direktivom.*

HAA je, u okviru CARDS 2003 projekta, organizirala izobrazbu za HAA ocjenitelje, zaposlenike **Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR)**, Agencije za telekomunikacije i zaposlenike tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje pravilnika (direktive) novog pristupa za elektromagnetsku kompatibilnost (EMC). U okviru istog projekta provode se tehničke konzultacije za 1 tijelo za ocjenu sukladnosti za EMC područje. Također je organizirana i studijska posjeta u prijavljenom tijelu (*notified body*) za EMC u Francuskoj, gdje se dobio uvid u rad laboratorija za EMC prema zahtjevima i metodama direktive za EMC, potrebnoj ispitnoj opremi, umjeravanjima i postupku notifikacije. Jedno tijelo je u postupku akreditacije za EMC ispitivanja.

Postignut je dogovor s **Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi (MZSS)**, Hrvatskom komorom medicinskih biokemičara i Hrvatskim društvom medicinskih biokemičara o akreditaciji medicinsko-biokemijskih laboratorija prema zahtjevima norme HRN EN ISO 15189. Pri HAA osnovana je Radna skupina Medicinski laboratoriji, sa svim zainteresiranim stranama, koja je izradila pravila za akreditaciju medicinskih laboratorija prema zahtjevima norme HRN EN ISO 15189. U okviru CARDS 2003 projekta HAA je organizirala trodnevni seminar za kandidate za ocjenitelje u ovom području te je organiziran i studijski posjet u Odjel za kliničku biologiju Znanstvenog instituta za javno zdravstvo u Belgiji koji je akreditiran za organizaciju vanjske kontrole kvalitete te je organizirana studijska posjeta CAI-u i akreditiranim medicinskim laboratorijima u Pragu za ocjenitelje HAA (4) i djelatnike 2 pilot medicinska laboratorija iz KB „Sestre Milosrdnice“ i KB „Merkur“ uključenih u ovaj projekt. Radna skupina za medicinske laboratorije pri HAA izrađuje pravila za akreditaciju medicinskih laboratorija prema zahtjevima norme HRN EN ISO 15189. U okviru CARDS 2003 projekta obavljeno je zajedničko ocjenjivanje tehničke osposobljenosti u suradnji s CAI-em u 2 pilot medicinska laboratorija iz KB „Sestre Milosrdnice“ i KB „Merkur“.

Temeljem postignutog dogovora s **Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG)** HAA je uspostavila akreditacijske sheme za akreditiranje nadzornih stanica i certifikacijskih tijela za certifikaciju proizvoda u ekološkoj poljoprivredi, uključila je

kandidate za ocjenitelje u ovom području u program izobrazbe te je provela postupak ocjenjivanja koji je rezultirao akreditacijom certifikacijskog tijela i nadzorne stanice, a nekoliko ih se nalazi u postupku akreditacije.

HAA je također započela postupke akreditacije u području reguliranom Zakonom o hrani i Zakonom o veterinarstvu te podzakonskim propisima u području hrane vezanih uz tradicionalni ugled, zemljopisno podrijetlo i oznaku izvornosti.

Međunarodna suradnja

HAA je podnijela zahtjev EA-u za zaključivanje multilateralnih sporazuma o priznavanju akreditacije (EA-MLA) 1. ožujka 2007. godine za akreditaciju:

- umjernih laboratorija (HRN EN ISO/IEC 17025)
- ispitnih laboratorija (HRN EN ISO/IEC 17025)
- certifikacijskih organizacija za sustave upravljanja kvalitetom (QMS) (HRN EN 45012)
- certifikacijskih organizacija za sustave upravljanja okolišem (EMS) (ISO/IEC Uputa 66)
- certifikacijskih organizacija za proizvode (HRN EN 45011)
- certifikacijskih organizacija za osobe (HRN EN ISO/IEC 17024)
- nadzornih/inspekcijskih organizacija (HRN EN ISO/IEC 17020).

Zahtjev je prihvaćen od strane EA i očekuje se da će EA odrediti ocjeniteljsku skupinu i termin za ocjenu.

U okviru CARDS 2003 projekta obavljena je ocjena HAA sustava upravljanja od strane Češkog instituta za akreditaciju (CAI) tijekom koje su obavljeni i *witness audit* u 2 akreditirana laboratorija. CAI-evi ocjenitelji su HAA ocijenili vrlo pozitivno i spremnom za ocjenu od strane EA.

U okviru regionalnog CARDS 2006 projekta, obavljena je ocjena sustava upravljanja HAA i udovoljavanja ostalim zahtjevima za akreditacijska tijela prema normi HRN EN ISO/IEC 17011, koja je također rezultirala pozitivnim ocjenom za HAA.

HAA je postala punopravni član Europske suradnje na akreditaciji (EA) 17. studenoga 2005. godine te aktivno sudjeluje u radu Generalne skupštine EA, Odboru za multilateralne sporazume (EA-MAC), radu tehničkih odbora EA za laboratorije (EA-LC), za certifikacijska (EA-CC) i inspekcijska (EA-IC) tijela, radnih grupa za medicinske laboratorije (WG MedLab), WG 3 EA razvojnog projekta: Jačanje Europske akreditacije. HAA se planira aktivno uključiti u rad EA – Odbora za komunikaciju i publikacije (EA-CPC). U ožujku 2007. godine HAA je bila domaćin sastanka Odbora za laboratorije Europske suradnje na akreditaciji (EA-LC) u Cavtatu, kojem su prisustvovala 42 predstavnika nacionalnih akreditacijskih tijela članica EA i drugih institucija kao i predstavnik Europske komisije.

HAA je bila domaćin Okruglog stola za akreditacijska tijela zemalja jugoistočne Europe koji se održao u Zagrebu 10. i 11. listopada 2007. godine uz potporu PTB-a (Njemačka). Glavni cilj sastanka bio je identificirati zajedničke interese i izazove te definirati moguću zajedničku suradnju i aktivnosti kao i suradnju s nacionalnim mjeriteljskim institutima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

HAA će izraditi Program rada na kojem će se temeljiti provedba aktivnosti u 2008. godini.

Izobrazba zaposlenika i ocjenitelja HAA obaviti će se prema Planu izobrazbe za 2008. godinu.

U 2008. godini očekuje se ocjena HAA od strane EA, a vezano uz zahtjev koji je HAA podnijela za zaključivanje multilateralnih sporazuma o priznavanju akreditacije (EA-MLA).

HAA će nastaviti aktivno sudjelovati u radu EA Generalne skupštine i tehničkih odbora (EA-MAC, EA-LC, EA-CC i EA-IB) te će se aktivno uključiti u rad EA – Odbora za komunikaciju i publikacije (EA-CPC).

HAA je spremna pružati usluge provjere cjelokupne osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za rad prema pravilnicima/direktivama „novog i općeg pristupa“, kao i „sektorskog-staroga pristupa“ koje su u nadležnosti pojedinih ministarstava na njihov zahtjev. HAA će u svezi s navedenim i tijekom 2008. godine imati proaktivan pristup te će pojedinim ministarstvima i državnim zavodima s kojima se do sada surađivalo ili se planira započeti suradnja ponuditi isti model suradnje kao s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP).

HAA je predložila projekt pod nazivom: *Support of HAA to fully develop a credible Croatian accreditation system* u okviru Švedskog fonda za potporu institucija u RH (SIS Fond), radi daljnje tehničke potpore tijelima za ocjenu sukladnosti za 2 pravilnika (direktive „novoga pristupa“) iz nadležnosti MGRIP-a i to za **osobnu zaštitnu opremu i strojeve**. Nakon provedenog natječaja MVPEI je sklopilo Ugovor sa Švedskom akreditacijskom agencijom (SWEDAC) za provođenje projekta. Uz potporu projekta planira se razvijanje akreditacijskih shema za navedene direktive do kraja 2008. godine i provođenje osposobljavanja HAA za ocjenjivanje i tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje navedenih direktiva. U okviru istog projekta provest će se osposobljavanje HAA za ocjenjivanje i obaviti tehničke konzultacije medicinskim laboratorijima za uspostavljanje sustava prema HRN EN ISO 15189.

HAA je u okviru PHARE 2005 programa predložila projekt daljnje tehničke potpore tijelima za ocjenu sukladnosti pod nazivom: *Support to the Croatian Accreditation Agency (HAA) for establishing assessment system of CABS' competence according to the EU New Approach Directives (NAD)*. Područje projekta obuhvaća više pravilnika (direktiva „novoga pristupa“) iz nadležnosti MGRIP i to: **oprema pod tlakom i dizala**. Uz potporu projekta planira se razvijanje akreditacijskih shema za navedene direktive i provođenje osposobljavanja HAA za ocjenjivanje i tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje navedenih direktiva.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Razvoj akreditacijskih shema u skladu s potrebama ministarstava, a za provedbu novih hrvatskih tehničkih propisa koji su usklađeni s direktivama EU.
- Zaključivanje multilateralnih sporazuma s EA (EA-MLA) za sve akreditacijske sheme.
- Zaključivanje multilateralnih sporazuma (MRA) u ILAC-u, prihvaćanje obveza punopravne članice ILAC-a i uključivanje u rad tehničkih odbora ILAC-a.

3.1.2.3. Ocjena sukladnosti

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Sukladno Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03, 79/07) tehnički zahtjevi za proizvode i postupci ocjenjivanja sukladnosti za proizvode utvrđuju se tehničkim propisima koje donose čelnici središnjeg tijela državne uprave u skladu sa svojim nadležnostima i djelokrugu.

Provedbu postupaka ocjene sukladnosti obavljaju tijela za ocjenu sukladnosti na temelju rješenja o ovlaštenju koje donosi čelnik nadležnog središnjeg tijela državne uprave koji je donio tehnički propis.

Nakon pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom, sukladnost proizvoda s tehničkim zahtjevima provodit će samo tijela za ocjenu sukladnosti prijavljena Europskoj komisiji (Prijavljena tijela).

Tehničkim propisima propisuju se uvjeti koji moraju zadovoljiti tijela za ocjenu sukladnosti i nadzor nad njihovim radom. Čelnici tijela državne uprave koja donose tehničke propise utvrđuju ispunjavanje zahtjeva za tijela koja provode ocjenu sukladnosti.

Tijela za ocjenu sukladnosti moraju zadovoljiti slijedeće zahtjeve:

- stručnu osposobljenost osoblja u odgovarajućem proizvodnom području za koje je tijelo za ocjenjivanje sukladnosti ovlašteno,
- potrebnu opremu,
- neovisnost i nepristranost u postupku ocjene sukladnosti,
- čuvanje poslovne tajne,
- mora sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti, osim u slučaju kad je odgovornost propisana drugim zakonom
- druge uvjete koje moraju ispunjavati tijela za ocjenu sukladnosti u skladu s tehničkim i/ili drugim važećim propisima.

Do objavljivanja popisa tijela za ocjenu sukladnosti ovlaštenih prema novim tehničkim propisima, a najkasnije do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom, ocjenu sukladnosti provode tijela za ocjenu sukladnosti na temelju ovlaštenja danih prema postojećim propisima, za postupke za koje su ovlašteni.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) su potpisali Ugovor o provedbi postupaka ocjenjivanja i osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti na temelju kojeg će HAA za Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ocjenjivati osposobljenost tijela za ocjenu sukladnosti, a u svrhu ovlašćivanja na temelju zakonskih i podzakonskih propisa iz nadležnosti Ministarstva. Također se je započelo sa izradom pravila za ocjenjivanje osposobljenosti tijela i uputa za provedbu pojedinih tehničkih propisa.

U tijeku je pripremanje sličnih ugovora za ostala ministarstva zadužena za provedbu tehničkih propisa (MUP, MMPI).

3.1.2. 4. Mjeriteljstvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o mjeriteljstvu

Tijekom 2007. g. izrađen je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu koji je prihvatio Hrvatski sabor (NN 111/07). Zakon će omogućiti da se provede transformacija organizacije postojeće mjeriteljske infrastrukture koja djeluje u okviru Državnog zavoda za mjeriteljstvo i njezino usklađivanje sa potrebama suvremenog gospodarstva i zahtjevima koji proizlaze iz *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom*. Tim su Zakonom stvoreni preduvjeti za razdvajanje funkcija zakonskog mjeriteljstva (donošenje propisa i odgovarajući nadzor nad provedbom propisa) i funkcije znanstvenog mjeriteljstva (ostvarivanje i održavanje mjernih etalona te osiguranje sljedivosti mjerenja).

Nacionalni laboratoriji Državnog zavoda za mjeriteljstvo

Proširene su mjerne mogućnosti postojećih nacionalnih laboratorija a njihov rad unaprijeđen. Državni zavod za mjeriteljstvo osigurao je financijsku pomoć nacionalnim mjeriteljskim laboratorijima odgovornim za ostvarenje, čuvanje i održavanje nacionalnih etalona i osigurao školovanje tehničkog osoblja tih laboratorija, osobito iz programa projekta CARDS 2003.

Nacionalni laboratorij za masu i gustoću

Započele su pripreme radnje (podnesen zahtjev za lokacijskom i građevnom dozvolom) za proširenje laboratorija za masu. Provedena je rekonstrukcija zastarjelog sustava klimatizacije te je izvršena nabava određenih novih komparatora mase. Također je stavljena u funkciju i nova mjerna oprema dobivena iz programa CARDS 2003.

Nacionalni laboratorij za duljinu i kut

U Laboratoriju za precizna mjerenja duljine proširene su mjerne mogućnosti postojećeg laboratorija za duljinu u području hrapavosti. Za iduće razdoblje planira se proširenje mogućnosti istoga laboratorija za mjerenje kuta te poboljšavanje uvjeta u laboratoriju.

Laboratorij za precizna mjerenja duljine i Laboratorij za procesna mjerenja izvršili su potrebne radnje za objavljivanje najboljih mjernih sposobnosti (CMC) prema Sporazumu CIPM MRA. Ti su podaci dostavljeni predsjednicima odgovarajućih tehničkih odbora koji bi ih nakon verifikacije trebali proslijediti u BIPM-ovu bazu ključnih usporedaba (BIPM KCDB database).

Nacionalni laboratorij za temperaturu i tlak

Dodatna oprema za mjerenje temperature (otporski most i kupka za umjeravanje) nabavljena iz projekta CARDS 2003 puštena je u rad. Laboratorij je također izvršio sve potrebne radnje za objavljivanje mjernih sposobnosti (CMC) prema Sporazumu CIPM MRA. Nakon provedene verifikacije dotični podatci trebali bi biti proslijeđeni u BIPM-ovu bazu ključnih usporedaba (BIPM KCDB database).

Nacionalni laboratorij za vlažnost

Uspostavljeni su potrebni tehnički uvjeti za uspostavljanje sljedivosti u području mjerenja vlažnosti (također uz stručnu i tehničku pomoć stručnjaka iz programa CARDS 2003) te će se u idućem razdoblju u okviru Laboratorija za procesna mjerenja uspostaviti odgovarajući laboratorij za umjeravanja u području vlažnosti. Laboratorij bi trebao započeti sa radom početkom 2008. godina.

Nacionalni laboratorij za silu

Stavljanjem u funkciju novih referentnih etalona poboljšane su mjerne mogućnosti laboratorija.

Primarni elektromagnetski laboratorij

Naponski etalon Josephsonova tipa, koji je nabavljen iz programa projekta CARDS 2003 stavljen je u funkciju. U tijeku su pripremne radnje za objavljivanje najboljih mjernih sposobnosti (CMC) prema Sporazumu CIPM MRA. Ti podaci dostavljaju se predsjednicima odgovarajućih tehničkih odbora koji bi ih nakon verifikacije trebali proslijediti u BIPM-ovu bazu ključnih usporedaba (BIPM KCDB database).

Aktivnosti na stručnom osposobljavanju zaposlenika zavoda i drugih stručnjaka iz nacionalnih laboratorija

Organiziran je i održan velik broj seminara i radionica uglavnom preko projekata CARDS 2003 i CARDS 2004. Teme seminara odnosile su se na daljnje stručno osposobljavanje djelatnika u području hrvatske mjeriteljske infrastrukture, naročito u odnosu na primjenu MID i NAWI, te na pripremu strateškog dokumenta kojim bi se definirali prioriteti u području mjeriteljstva na nacionalnoj razini.

Sudjelovanje u radu europskih i međunarodnih mjeriteljskih organizacija

Delegati DZM-a prisustvovali su godišnjem sastanku EURAMET-a, WELMEC-a, DUNAMET-a i OIML-a.

Stručnjaci DZM-a su tijekom 2007. godine sudjelovali u radu nekih tehničkih odbora WELMEC-a (za pretpakovine i vage). S razvojem mjeriteljskih sposobnosti u Zavodu rast će i sudjelovanje stručnjaka iz Zavoda u radu tehničkih odbora WELMEC-a. Godine 2008. u Republici Hrvatskoj održat će se godišnja skupština WELMEC-a.

Državni zavod za mjeriteljstvo član je EURAMET-a, Europske udruge nacionalnih mjeriteljskih instituta. Predstavnici Državnog zavoda iz svih nacionalnih laboratorija aktivno sudjeluju u radu većine tehničkih odbora i pododbora EURAMET-a. Te će se aktivnosti i u budućnosti nastaviti.

Državni zavod za mjeriteljstvo član je i DUNAMET-a, suradnje u mjeriteljstvu određenoga broja podunavskih država (Austrija, Češka Republika, Hrvatska, Mađarska i Slovačka). Godine 2007. u DZM-u se održao i redoviti godišnji sastanak te organizacije.

Nacionalna strategija razvoja mjeriteljstva u Republici Hrvatskoj

Izrađen je nacrt Nacionalne strategija razvoja mjeriteljstva i ocjene sukladnosti (u području mjeriteljstva) u Republici Hrvatskoj. Strategija je izrađena uz pomoć Institute for Reference Materials and Measurements (IRMM), Joint Research Centre Europske komisije.

U procesu izrade strategije, koji se provodio je pod vodstvom Državnog zavoda za mjeriteljstvo, aktivno su sudjelovale sve glavne zainteresirane strane kao što su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatska gospodarska komora, CROLAB, Hrvatsko mjeriteljsko društvo te vodeće hrvatske istraživačke ustanove. U tome su procesu, odgovorima na upitnike te sudjelovanjem u pojedinačnim razgovorima i konzultacijama (davanjem mišljenja), svoj doprinos dali i krajnji korisnici iz industrije, laboratoriji i tijela za potvrđivanje koja djeluju na nacionalnoj razini. Pod vodstvom Državnog zavoda za mjeriteljstvo radna je skupina održala četiri plenarne sjednice i jedan zaključni sastanak u razdoblju izradbe strategije (listopad 2006. – srpanj 2007.).

Ona se temelji na zajedničkoj viziji budućeg razvoja nacionalnoga mjeriteljskog sustava koji ujedinjuje državnu upravu, znanstvenu zajednicu i krajnje korisnike u industriji u najširem mogućem opsegu. Pri izradbi strategije primijenjen je gospodarski pristup koji se temelji na nacionalnim potrebama. Primjena strategije trebala bi omogućiti konzistentan i stalan razvoj nacionalne infrastrukture kakvoće, što je bitno za proces integracije Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Svrha je strategije da ona na najbolji način posluži jačanju nacionalne mjeriteljske infrastrukture kao potpore poboljšanju konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva i kakvoće života hrvatskih građana. Njome se namjerava osigurati čvrst temelj za buduće odluke na kojima će se temeljiti investicijska politika u području mjeriteljstva. Rezultat primjene strategije pružanjem potpore infrastrukturi kakvoće i podizanjem njezine razine u skladu sa zahtjevima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju trebao bi biti veća spremnost Republike Hrvatske za europske integracije te jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Osnovna djelatnost u 2008. godini usmjerit će se na poboljšanje mjeriteljskih sposobnosti i razvoj novih metoda za pojedine, zasada još nepokrivene, mjerne veličine, uključujući mjeriteljstvo u kemiji.

Nacionalni laboratorij za duljinu i kut

Najznačajniji rezultati koji se očekuju u slijedećem kratkoročnom razdoblju:

- Ovladavanje postupkom apsolutnog mjerenja etalona duljine na europskoj razini mjernih nesigurnosti, u skladu s definicijom o metru;
- Prijava najmanje 2 CMC (najboljih mjernih sposobnosti) prema Sporazumu CIPM MRA. Podaci i o tome trebali bi biti dostavljeni predsjednicima odgovarajućih tehničkih odbora koji bi ih nakon verifikacije trebali proslijediti u BIPM-ovu bazu ključnih usporedaba (BIPM KCDB database).

Nacionalni laboratorij za silu

Dodatna oprema koja je nabavljena tijekom 2007. u znatnoj mjeri će pridonijeti poboljšanju mjerne sposobnosti laboratorija. U cilju daljnjeg smanjenja mjerne nesigurnosti mjerenja sile, glavnina daljnjih istraživanja bit će usmjerena na:

- Uvođenje referentnog etalona sile kao nacionalnog etalona u mjeriteljski sustav Republike Hrvatske;
- Procjenu njegove mjeriteljske sposobnosti kroz usporedna mjerenja s ostalim europskim nacionalnim etalonima za silu u mjernom području od 10kN do 500kN;
- Smanjivanje utjecaja pojedinih utjecajnih veličina, čime bi se u konačnici smanjila mjerna nesigurnost mjerenja sile.

Rezultati istraživanja bit će evaluirani sudjelovanjem Laboratorija za ispitivanje mehaničkih svojstava (LIMS) pri Fakultetu strojarstva i brodogradnje, u svojstvu nacionalnog laboratorija za silu, u europskim i svjetskim usporednim mjerenjima.

Nacionalni laboratorij za električne, magnetske i srodne veličine

Programom rada za slijedeće kratkoročno razdoblje planira se ostvarivanje slijedećih ciljeva:

- Unaprijediti postojeća mjerenja elektromagnetskih veličina, da bi se udovoljilo zahtjevima europskih direktiva i potrebama korisnika u Republici Hrvatskoj;
- Podizanje razine usluga umjeravanja u skladu s europskim i međunarodnim propisima, te ostvariti mogućnost sudjelovanja u europskim istraživačkim programima u području mjerenja elektromagnetskih veličina.

Nacionalni laboratorij za masu

Programom rada za slijedeće kratkoročno razdoblje planiraju se sljedeće aktivnosti

- Ostvariti preduvjete za početak radova na rekonstrukciji i proširenju laboratorijskih prostora;
- Započeti postupak za objavljivanje najboljih mjernih sposobnosti (CMC) prema Sporazumu CIPM MRA, radi njihovog uvrštenja u BIPM-ovu bazu ključnih usporedaba (BIPM KCDB database);
- Provoditi istraživanja i mjerenja magnetskih svojstava etalona mase.

Nacionalni laboratorij za gustoću

Laboratorij će proširiti mjeriteljske sposobnosti u mjerenju gustoće za raspon mase od 1 mg do 1 kg s pomoću komparatora visoke preciznosti, nabavljenog iz programa CARDS 2003.

Za uspostavu primarnog etalona gustoće izgraditi će se potrebni uređaj i uspostaviti metoda mjerenja, kako bi se omogućilo sudjelovanje u EUROMET-ovim međulaboratorijskim usporedbenim mjerenjima, i mogućim iMERA projektima.

Nacionalni laboratorij za dozimetriju i ionizacijsko zračenje

Očekuje se okončanje postupka akreditiranja.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

1. Osnivanje Hrvatskog mjeriteljskog Instituta čija će misija biti:
 - uspostavljanje i održavanje nacionalnih mjernih etalona te prenošenje zakonitih jedinica u skladu s potrebama države i osiguranje sudjelovanje u odgovarajućim međunarodnim aktivnostima;
 - osiguranje čvrstih mjeriteljskih temelja za nacionalni akreditacijski program;
 - obavljanje tehničkog rada i usklađivanje u zakonskom mjeriteljstvu;
 - sudjelovanje u međunarodnom radu u zakonskom mjeriteljstvu.
2. Implementacija Nacionalne strategije o mjeriteljstvu;
3. Implementacija Nacionalne strategije investiranja.

3.1.2.5. Nadzor tržišta

Tijekom 2007. godine Državni inspektorat je Vladi RH na mišljenje i donošenje dostavio Prijedlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, te je isti prijedlog usvojen i objavljen u Narodnim novinama br. 127/07. Izmjenama i dopunama Uredbe predviđa se zapošljavanje dodatnog broja novih gospodarskih inspektora za potrebe provođenja nadzora u području tehničkih proizvoda, te se u Sjedištu Državnog inspektorata utemeljeni:

- Odjel za europske integracije unutar kojeg se obavljaju poslovi i koordinacija na izvršenju poslova vezanih za aktivnosti Inspektorata oko pregovora o članstvu u Europskoj uniji,

- Služba upravljanja ljudskim resursima, unutar koje je Odjel za izobrazbu koji je zadužen za planiranje izobrazbe inspektora i drugih državnih službenika i namještenika u Inspektoratu, unapređenje sustava izobrazbe, te sudjelovanje u izradi novih modula izobrazbe, u svrhu povećanja razine znanja, vještina, sposobnosti i kvalifikacije državnih službenika, što će pridonijeti održavanju postojećih sposobnosti i vještina te stjecanju i razvoju novih znanja, vještina i sposobnosti sukladno osobnoj motivaciji, interesima i potrebama Inspektorata

Radi učinkovitijeg obavljanja poslova iz djelokruga Službe nadzora u području prometa robe i usluga izmjenjen je djelokrug postojećeg Odjela ispitivanja sukladnosti (laboratorij) u Odjel u kojem se obavljaju prethodna laboratorijska ispitivanja propisane i/ili deklarirane kakvoće neprehrambenih proizvoda u odnosu na primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjeni sukladnosti proizvoda koji se stavljaju na tržište i/ili uporabu, zatim ispitivanje opće sigurnosti proizvoda, procjenjivanje rizika kojem je izložen potrošač, naročito djeca i starije osobe kad upotrebljavaju određeni proizvod, ispitivanje ozbiljnog rizika koji zahtjeva brzo djelovanje.

Tijekom protekle godine zaposleno je 5 novih gospodarskih inspektora u području nadzora tehničkih proizvoda. Također, djelatnici Državnog inspektorata radili su na daljnjoj edukaciji, te su prisustvovali na Stručnom skupu građevinara, savjetovanje organizirano od strane Hrvatske gospodarske komore, te seminaru iz područja sigurnosti proizvoda, također u organizaciji HGK-a. Isto tako su sudjelovali na prezentaciji i skupu na kojem su bili prisutni hrvatski predstavnici ispitnih laboratorija – pod nazivom „IEC-ov sustav za ocjenu sukladnosti elektrotehničke opreme i sastavnica“ organiziran od Hrvatskog zavoda za norme te Seminaru o tlačnoj opremi u organizaciji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Unutar Odjela za tehničko zakonodavstvo u Sjedištu Državnog inspektorata izrađena je Uputa za nadzor plinskih aparata po kojoj je zatraženo postupanje u listopadu i studenom 2007. godine. Također se pristupilo izradi baze podataka o potencijalno opasnim proizvodima; izrada evidencije je u početnoj fazi.

Djelatnici Državnog inspektorata su u ovom razdoblju sudjelovali u izradi Strategije za primjenu pravne stečevine EU u području slobode kretanja robe.

Potpisan je i Sporazum o suradnji inspeksijskih službi u području okoliša, 3. kolovoza 2007. od strane Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Ministarstva kulture, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva unutarnjih poslova te Državnog inspektorata.

Daljnja edukacija inspektora se očekuje i iz projekta Phare 2005 „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda“ – Twinning ugovor je potpisan 9. listopada 2007., a implementacija projekta započela je 15. listopada 2007. i trajat će 21 mjesec.

Isto tako, očekuje se i nabava informatičke opreme kroz komponentu nabave iz istog Phare 2005 projekta; članovi Odbora za ocjenjivanje ponuda sastali su se 15. listopada 2007., te je odabrana najpovoljnija ponuda.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kroz projekt Phare 2005 projekt „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda“, čija je implementacija započela 15. listopada 2007., a čiji je glavni cilj pridonijeti daljnjem jačanju sustava nadzora nad tržištem u Republici Hrvatskoj u području sigurnosti i ocjene sukladnosti tehničkih proizvoda u skladu sa najboljom praksom Europske unije u području nadzora nad tržištem, napraviti će se analiza postojećeg sustava, provest će se anketa o potrebama za edukacijom u području primjene 9 direktiva novog pristupa, odredit će se osobe koje će biti obučene kao train-the trainers, razraditi će se radne procedure, uspostaviti će se koordinacija između tijela nadležnih za nadzor nad tržištem, osobito će se raditi na suradnji s Carinskom upravom.

Kroz obuke iz projekta planira se postupno specijalizirati određeni broj gospodarskih inspektora za nadzor u području navedenih direktiva Novog pristupa.

Isto tako se predviđa i zapošljavanje dodatnog broja gospodarskih inspektora struka potrebnih za nadzor u području tehničkog zakonodavstva. Osim novih zapošljavanja, napravljena je strukturna promjena unutar odjela te su u odjele premještene osobe različitih struka koje su potrebne za nadzor nad tehničkim proizvodima. Također se predviđa izrada radnih priručnika za različite grupe proizvoda koji će se koristiti kao instrument u praktičnom radu i nadzoru.

Predviđa se daljnje unapređenje informacijskog sustava, nastavak rada na bazi podataka unutar Državnog inspektorata, te na uspostavi sustava razmjene podataka s tijelima nadležnim za nadzor nad tržištem.

U srednjoročnom razdoblju planira se sustavno nastaviti s edukacijom gospodarskih inspektora nadležnih za nadzor u području tehničkih proizvoda. Inspektori koji će biti obučeni za trenere prenositi će svoja znanja na ostale gospodarske inspektore u područnim jedinicama i ispostavama Državnog inspektorata. Neposredni cilj obuke ljudskih resursa je omogućiti državnim službenicima dovoljno znanja koje im je potrebno u svakodnevnom obavljanju nadzora nad tržištem. Srednjoročni cilj obuke ljudskih potencijala je poboljšati vještine i znanja državnih službenika uključenih u pripreme za pristup EU i nadležnih za provođenje zakonodavstva povezanog s nadzorom nad tržištem. Dugoročni cilj razvoja ljudskih resursa je podržati Državni inspektorat i njegove gospodarske inspektore na način da budu u mogućnosti u potpunosti i učinkovito brinuti o poslovima nadzora nad tržištem buduće države članice Europske Unije.

Nastavak rada na unaprijeđenju informacijskog sustava, održavanje baze podataka te međusobne razmjene podataka između tijela nadležnih za nadzor nad tržištem.

3.1.3 Direktive starog pristupa

3.1.3.1. Motorna vozila

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Homologacija motornih vozila

U 2007. godini usklađivanje zakonodavstva se odvijalo prema planu sadržanom u NPPEU 2007., a prema kojem se planiralo transponirati 24 direktive. Do kraja III. kvartala objavljeno je ili poslano na objavu predviđenih 20 pravilnika. Objavljivanjem ovih pravilnika postepeno se zamjenjuju postojeće naredbe u mjeri u kojoj se ne remeti funkcioniranje nacionalnog sustava homologacije.

B) KRATOKOROČNI PRIORITETI – AKTIVNOSTI PLANIRANE ZA 2008. GODINU

Tijekom 2008. godine transponirat će se još 4 direktive koje do sada nisu bile obuhvaćene, a ažurirat će se i objavljeni pravilnici prema izmjenama i dopunama direktiva koje u trenutku transponiranja nisu bili uključene.

Također, do pristupa EU pripremit će se propis (*Pravilnik o utvrđivanju sukladnosti vozila*) o načinu i postupcima utvrđivanja sukladnosti i odgovarajućoj evidenciji svih vrsta motornih vozila koji se stavljaju na tržište RH. Taj će propis zahtijevati i stvaranje prikladnog informatičkog sustava koji će biti interaktivno povezan sa ovlaštenim uvoznicima vozila i sustavima drugih tijela državne uprave nadležnima za vozila.

3.1.3.2. Kemijski proizvodi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonom o kemikalijama (NN 150/2005) propisuje se postupak prijavljivanja novih tvari, razvrstavanje, pakiranje i označavanje kemikalija opasnih za zdravlje ljudi i okoliš, razmjena podataka o kemikalijama, način procjenjivanja mogućega rizika za ljude i okoliš, zabrane i ograničenja stavljanja u promet i korištenja te uvjeti za proizvodnju, promet i korištenje opasnih kemikalija.

Na temelju naprijed navedenoga Zakona u 2007. godini doneseni su Pravilnik o novim tvarima (NN 61/2007) i Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih kemikalija te o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne ili fizičke osobe koje obavljaju promet na malo ili koriste opasne kemikalije (NN 68/2007).

Nadalje, donesen je Zakon o potvrđivanju Rotterdamske konvencije o postupku prethodnog pristanka za određene opasne kemijske tvari i pesticide u međunarodnoj trgovini (NN MU 4/2007) te Zakon o biocidnim pripravcima (NN 63/2007).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2008. donijet će se Nacionalna strategije kemijske sigurnosti te će započeti njena provedba.

U 2008. godini planirana je izrada sljedećih zakona:

- zakon o provedbi Uredbe (EZ) Europskog parlamenta i Vijeća br. 1907/2006 godine o registraciji, evaluaciji, odobravanju i ograničavanju kemikalija (REACH) (radni naslov),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim pripravcima («Narodne novine» broj 63/2007) (usklađivanje s Direktivom 2007/47/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. godine o izmjenama i dopunama Direktive Vijeća 90/385/EEZ o usklađivanju zakonodavstva država članica o aktivnim medicinskim pomagalima za usađivanje, Direktive Vijeća 93/42/EEZ o medicinskim pomagalima i Direktive 98/8/EZ o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kemikalijama (usklađivanje sa Uredbom (EZ) br. 1907/2006, Direktivom 2006/121/EZ, Uredbom (EZ) br. 304/2003, Direktivom 74/557/EEZ i Direktivom 74/556/EEZ (za dvije posljednje direktive vidjeti Poglavlje Poslovni nastan i sloboda pružanja usluga).

Na temelju Zakona o biocidnim pripravcima planira se donošenje sljedećih podzakonskih akata:

- Pravilnik o popisu aktivnih tvari,
- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima te o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima,
- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivne tvari u biocidnim pripravcima, dokumentaciji za ocjenu biocidnih pripravaka,
- Pravilnik o postupcima ocjenjivanja biocidnih pripravaka i njihove uporabe,
- Pravilnik o vrstama biocidnih pripravaka s njihovim opisima i jedinstvenim načelima.

Također, na temelju Zakona o kemikalijama planira se donošenje Pravilnika o dobroj laboratorijskoj praksi i Pravilnika o postojećim tvarima.

Provedbene aktivnosti

Po donošenju Nacionalne strategije kemijske sigurnosti u tijeku 2008. godini planira se početak provedbe iste.

Za provedbu navedenoga programa u prijedlogu državnog proračuna za 2008. godinu predložena su sredstva u iznosu od 400.000,00 kuna.

Vezano za jačanje administrativnih sposobnosti sukladno novom unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, u Upravi za sanitarnu inspekciju u Odjel za opasne kemikalije raspoređena su 3 državna službenika (jedan načelnik odjela i dva sanitarna inspektora).

Vidi Dodatak A Poglavlje 3.27.8. Kemikalije

U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se aktivnosti provedbe Nacionalne strategije kemijske sigurnosti s ciljem učinkovite i usklađene provedbe nacionalne politike na području kemijske sigurnosti kao i donošenje podzakonskih propisa na temelju Zakona o registraciji, evaluaciji, odobravanju ograničavanju, uvozu i izvozu kemikalija.

3.1.3.3. Prekursori za droge

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Područje opojnih droga, psihotropnih tvari, kao i područje tvari iz kojih se mogu dobiti opojne droge, tzv. „prekursora“ je regulirano Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 107/2001, 87/2002, 163/2003, 141/2004).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nadležno je za izdavanje i ažuriranje Popisa opojnih droga, psihotropnih tvari, kao i tzv. „prekursora“. Promet opojnim drogama, psihotropnim suptancama i prekursorima koji se koriste za proizvodnju lijekova u nadležnosti je Odjela za lijekove Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Promet ostalim prekursorima je dijelom u nadležnosti Odjela za sanitarnu inspekciju i graničnu sanitarnu inspekciju Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a dijelom u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva unutarnjih poslova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izradit će novi Popis opojnih droga, psihotropnih tvari i prekursora, koji će u potpunosti biti usklađen sa preporukama EU., kao i konvencijama UN-a.

Nakon donošenja novog Zakona o lijekovima (NN 71/2007) predviđa se u srednjoročnom razdoblju donošenje podzakonskih akata, koji će pobliže regulirati promet navedenim supstancama, u smislu suzbijanja zlouporabe istih.

3.1.3.4. Deterdženti

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Na temelju Zakona o predmetima opće uporabe (NN 85/06) donesen je Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti deterdženata (NN 77/2007) kojim se u hrvatsko zakondoavstvo preuzela Uredbu br. 648/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o deterdžentima.

Pravilnik uređuje stavljanje deterdženata na tržište, uvjete za odobravanje iznimke, nadzorne mjere, ispitivanje površinski aktivnih tvari i označavanje u skladu s odredbama Uredbe 648/2004/EZ.

Odredbe Pravilnika o podaci u okviru deklaracije deterdženta stavljenog za prodaju potrošačima su u skladu s člankom 11. Uredbe 648/2004/EZ.

Također, u Pravilnik je uvedena posebna klauzula o slobodnom kretanju u skladu s člankom 14. Uredbe 648/2004/EZ, prema kojoj nadležni inspektori ne smiju zabraniti, ograničiti ili spriječiti stavljanje u promet deterdženata i/ ili površinski aktivnih tvari za deterdžente koji udovoljavaju uvjetima utvrđenim ovim Pravilnikom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Donošenjem Zakona o predmetima opće uporabe te Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti deterdženata, postiglo se usklađivanje sa pravnom stečevinom Europske unije u području zdravstvene ispravnosti deterdženata te se stoga u 2008. godini ne planiraju zakonodavne aktivnosti.

Već tijekom 2008., a osobito u narednom srednjoročnom razdoblju pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem, što znači povezivanje djelovanja nadležnih inspekcijских službi – sanitarne inspekcije te inspekcije zaštite okoliša Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

3.1.3.5. Lijekovi

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

U području lijekova u 2007. godini donesen je Zakon o lijekovima (NN 71/07).

Novi Zakon djelomično transponira Direktivu 2004/27/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. godine kojom se dopunjuje Direktiva 2001/83/EZ o Zakoniku Zajednice koji se odnosi na lijekove za ljudsku uporabu, Direktivu 2001/20/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća o usklađenju zakona i podzakonskih akata zemalja članica o dobroj kliničkoj praksi pri provođenju kliničkih pokusa na medicinskim proizvodima za ljudsku uporabu, Direktivu 2004/24/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. godine koja dopunjuje, u dijelu tradicionalnih biljnih proizvoda, Direktivu 2001/83/EZ i Uredbu (EZ) br. 141/2000 Europskog Parlamenta i Vijeća o medicinskim proizvodima.

Zakonom o lijekovima utvrđuje se postupak ispitivanja i stavljanja u promet, proizvodnja, označavanje, klasifikacija, promet, farmakovigilancija, oglašavanje i informiranje, nadzor nad lijekovima te provjera kakvoće lijekova, kao i uvjeti i način stavljanja u promet i nadzora nad homeopatskim proizvodima.

U svrhu usklađivanja s pravnom stečevinom na području lijekova novi Zakon o lijekovima sadrži odredbe o lijekovima za liječenje teških i rijetkih bolesti, tradicionalnim biljnim lijekovima, o prijenosu odobrenja za stavljanje u promet gotovoga lijeka, o izvanrednim sigurnosnim mjerama i dr.

U cilju osiguranja višeg stupnja transparentnosti koji zahtijeva pravo Zajednice, novi Zakon o lijekovima stvorio je pravni temelj za usvajanje dva Pravilnika kojima će se hrvatsko zakonodavstvo s uskladiti s Direktivom 89/105/EEZ . Temeljem članaka 88. i 89. ovog Zakona usvojit će se dva podzakonska akta kojima će se uspostaviti sustav zdravstvenog osiguranja na načelu transparentnosti sadržanog u pavu Zajednice.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine na temelju Zakona o lijekovima, planira se donošenje sljedećih podzakonskih propisa:

1. Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet gotovog lijeka,
2. Pravilnik o određivanju cijena lijekova,
3. Pravilnik o mjerilima za stavljanje lijekova na listu lijekova.

U srednjoročnom razdoblju planira se daljnje donošenje podzakonskih propisa na temelju Zakona o lijekovima te daljnje jačanje administrativnih kapaciteta.

3.1.3.6. Veterinarski lijekovi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vezano za veterinarske lijekove u 2007. godini objavljeni su: Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi i verifikaciji njene primjene kod ispitivanja veterinarsko-medicinskih proizvoda (NN 69/2007), te Pravilnik o dobroj proizvođačkoj praksi veterinarskih lijekova i pripravaka koji se rabe u veterinarskoj medicini (NN120/2007).

Krajem 2007. godine u Odsjeku za veterinarske lijekove zaposlena je jedna stručna suradnica za veterinarske lijekove.

Nabavljen je dio informatičke opreme za Odjel za veterinarske lijekove i hranu za životinje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Glavni prioritet u 2008. godini će biti izrada novog Zakona o veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima. Također se planira započeti preuzimanje Direktive 2001/82/EZ izmijenjene i dopunjene Direktivom 2004/28/EZ. Ona će biti transponirana u zakonodavstvo Republike Hrvatske Pravilnikom o veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima.

U Sektoru veterinarske inspekcije planira se zaposliti jednu osobu na radno mjesto državnog inspektora za veterinarske lijekove.

Srednjoročni prioritet je završetak preuzimanja Direktive 2001/82/EZ izmijenjene i dopunjene Direktivom 2004/28/EZ te donošenje podzakonskih propisa na temelju Zakona o veterinarskim lijekovima i veterinarsko medicinskim proizvodima kao i daljnje usklađivanje sa *acquisom*.

Nadalje, u tijeku je projekt Svjetske banke kojim se želi izraditi Središnji veterinarski informacijski sustav (SVIS) u sklopu kojeg bi se unaprijedila i dosadašnja baza podataka s veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima. Završetak projekta predviđen je za kraj 2009. godine.

3.1.3.7. Kozmetički proizvodi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Stupanjem na snagu Zakona o predmetima opće uporabe (NN 85/06) stvoren je zakonski temelj za donošenje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti predmeta široke potrošnje koji će regulirati područje kozmetičkih proizvoda.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008., do kraja I. kvartala predviđa se donošenje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti predmeta široke potrošnje koji će regulirati područje kozmetičkih proizvoda i kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo preuzeti Direktiva 76/768/EEZ o kozmetičkim proizvodima.

Već tijekom 2008., a osobito u narednom srednjoročnom razdoblju pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem, što znači povezivanje djelovanja nadležnih inspeksijskih službi – sanitarne inspekcije i gospodarskih inspektora Državnog inspektorata.

Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

Ministar nadležan za zdravstvo donijet će Pravilnik kojim će se propisati uvjeti u pogledu stručne spreme radnika, prostorija i opreme za laboratorijska ispitivanja zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe, a sve u cilju provedbe donesenih propisa.

3.1.3.8. Staklo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik za proizvode od kristalnog stakla (NN 135/2005), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 69/493/EEZ, a koja se odnosi na proizvode od kristalnog stakla.

Provedbene mjere

Primjena Pravilnika za proizvode od kristalnog stakla (NN 135/05), započela je u 2006. godini, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU na području kristalnog stakla.

Aktivnosti planirane za 2008. godinu su provedba postojećeg zakonodavstva iz područja kristalnog stakla. Za provedbu nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.3.9. Tekstil

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine:

1. Pravilnik o sirovinskom sastavu i nazivima tekstila (NN 135/05),
2. Pravilnik o metodama kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana (NN 135/05),
3. Pravilnik o metodama kvantitativne analize trokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana (NN 135/05).

Pravilnicima su u hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti prenesene direktive 97/74/EZ, 97/37/EZ, 96/73/EZ i 73/44/EEZ.

Provedbene mjere

Primjena tehničkih propisa za tekstil započela je u 2006. godini, te je nastavljena tijekom 2007., a za provedbu istih nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2008. g. predviđa se donošenje Pravilnika o izmjena i dopuna Pravilnika o metodama kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana, kako bi se u hrvatsko zakonodavstvo prenijela Direktiva 2006/2/EZ od 6. siječnja 2006., a koja se odnosi na prilagodbu tehničkom napretku Dodatka II Direktive 96/73/EZ za određene postupke kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana.

Također predviđa se donošenje Pravilnika o izmjena i dopuna Pravilnika o sirovinskom sastavu i nazivima tekstila, kako bi se u hrvatsko zakonodavstvo prenijela Direktiva 2006/3/EZ od 9. siječnja 2006., a koja se odnosi na prilagodbu tehničkom napretku Dodatka I i II Direktive 96/74/EZ.

Predviđeni rok za izmjene ovih pravilnika je I. kvartal 2008.

Provedbene aktivnosti

Tijekom 2008. g. predviđa se daljnja provedba postojećeg zakonodavstva za područje tekstila. Za provedbu tehničkih propisa nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.3.10. Obuča

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 135/05) kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena Direktiva 94/11/EZ o oznakama glavnih materijala kod proizvodnje obuće.

Provedbene mjere

Primjena Pravilnika o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 135/05) započela je u 2006., a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2008. g. predviđa se donošenje Pravilnika o izmjenama Pravilnika o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 135/05), kako bi se isti uskladio sa primjedbama EK.

Predviđeni rok za izmjene Pravilnika je I. kvartal 2008.

Provedbene aktivnosti

Tijekom 2008. g. predviđa se daljnja provedba postojećeg zakonodavstva. Za provedbu tehničkih propisa za područje obuće nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.3.11. Drvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva (NN 180/04) donesen je radi usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s propisima EU, posebno s Direktivom Vijeća 68/89/EEZ od 23. siječnja 1968. o usklađivanju zakona država članica, koja se odnosi na klasifikaciju neobrađenog drva.

Na temelju toga Zakona ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva donio je 2005. g. Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva (NN 57/05, 76/05 – ispravak, 149/05 i 143/06), a njegova primjena trebala je započeti 1. siječnja 2008. godine.

Međutim budući da je Odlukom 714/2007 Europskog Parlamenta i Vijeća ukinuta Direktiva 68/89/EEZ Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva izradilo je Zakon o prestanku važenja Zakona o klasifikaciji neobrađenog drva, te ga uputilo u proceduru donošenja. Ovim Zakonom staviti će se izvan snage Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva usvojen 2004. g. i Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva propisan 2005. g. te svi drugih podzakonski akti doneseni na temelju Zakona o klasifikaciji neobrađenog drva.

Donošenje navedenog Zakona o prestanku važenja predviđeno je za II. kvartal 2008. g.

3.1.3.12. Mineralno gnojivo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U 2007. godini nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU i izrada propisa predviđenih NPPEU-om. Napravljeni su i objavljeni slijedeći akti kojima se uredilo pitanje uvjeta za stavljanje mineralnih i organskih gnojiva i poboljšivača tla na tržište Republike Hrvatske.

- 1) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 40/07),
- 2) Pravilnik o mineralnim gnojivima (NN 60/07),
- 3) Pravilnik o upisu u upisnik gnojiva (NN 61/07), i
- 4) Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati ovlaštene laboratorije za ispitivanje kakvoće gnojiva i poboljšivača tla (NN 80/07)

B) KLJUČNI PRIORITETI

Slijedom prethodno iznijetog tijekom 2008. godine planira se izraditi Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva.

U 2008. godini u okviru Sektora poljoprivrede, Odjela biljne proizvodnje za obavljanje poslova iz djelokruga mineralnih gnojiva planirano je osnivanje Odsjeka za ishranu bilja i agroekologiju koji je izravno nadležan za provođenje i nadzor nad izvršavanjem Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla i zapošljavanje 3 nova djelatnika.

Srednjoročni prioritet u području mineralnih gnojiva je daljnje usklađivanje propisa sa pravnom stečevinom EU te ugrađivanje novih akata EU koji će stupiti na snagu u budućem razdoblju.

3.1.4. Direktive Novog pristupa

3.1.4.1. Niskonaponska oprema

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica (NN 135/2005), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 73/23/EEZ o niskonaponskoj opremi, koja je izmjenjena Direktivom 2006/95/EZ.

Donošenjem navedenog Pravilnika postupak stavljanja na tržište tih proizvoda u Republici Hrvatskoj identičan je kao i u EU. Obavezno certificiranje je ukinuto, te prije stavljanja na tržište na električnu opremu koju obuhvaća ovaj Pravilnik, proizvođač ili njegov ovlašteni predstavnik registriran u Republici Hrvatskoj, odnosno uvoznik, mora staviti oznaku sukladnosti, sastaviti pisanu Izjavu o sukladnosti i izraditi tehničku dokumentaciju. Do ulaska Republike Hrvatske u EU ili potpisivanja međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda, Republika Hrvatska ne priznaje CE oznaku, već je na proizvod potrebno staviti oznaku sukladnosti sukladno Pravilniku o izgledu i upotrebi potvrđenog znaka (NN br. 88/1998, 165/1998, 8/1999).

Provedbene aktivnosti

Pravilnik se primjenjuje od 1. siječnja 2007. godine., a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2008. g. planira se donošenje Pravilnika o izmjenama Pravilnika o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica, kako bi se postiglo puno usklađivanje s Direktivom 2006/95/EZ i kako bi se uskladio sa primjedbama EK.

Predviđeni rok za izmjenu Pravilnika je do kraja 2008. godine

Provedbene aktivnosti

U tijeku je izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti do kraja 2008. godine.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja niskonaponske opreme, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi.

Izuzetno je važna za ovo područje i suradnja sa Državnim inspektoratom za provođenje nadzora nad tržištem.

NACIONALNI PROGRAM RH ZA PRISTUPANJE EU - 2007. GODINA

3.1.4.2. Jednostavne tlačne posude

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o jednostavnim tlačnim posudama (NN 135/2005), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 87/404/EEZ za jednostavne tlačne posude.

Tijekom 2006. g. donošenjem izmjena i dopuna Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama (NN 6/06) odgođena je primjena Pravilnika do ovlaštenja tijela za ocjenu sukladnosti.

Provedbene aktivnosti

Primjena Pravilnika odgođena je u travnju 2006. godine, budući da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je nadležno za provedbu Pravilnika, nije moglo osigurati njegovu provedbu, te se za jednostavne tlačne posude i nadalje primjenjuju propisi koji su bili na snazi prije donošenja Pravilnika.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva započelo je u 2007. godini određene aktivnosti kako bi u što kraćem roku osiguralo primjenu i provedbu novih propisa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti kako bi se u što kraćem roku osigurala primjena i provedba novih propisa:

- izdavanje privremenih rješenja kojima će se ovlastiti tijela za ocjenu sukladnosti na vremenski period od godinu dana

Budući je postupak ocjene osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti složen i traje minimalno godinu dana (ovisno o osposobljenosti tijela i modulu za koji se prijavljuje) Ministarstvo je u suradnji sa HAA definiralo minimalne kriterije koje tijela moraju zadovoljiti kako bi dobila privremena rješenja, dok se ne završi postupak ocjenjivanja njihove osposobljenosti na temelju propisanih minimalnih kriterija i određenih hrvatskih normi (postupak akreditacije).

- priznavanje stranih dokumenata o sukladnosti

Ministarstvo će donijeti propis o priznavanju stranih dokumenata ocjene sukladnosti za opremu pod tlakom, kojim će biti propisani uvjeti i procedura priznavanja stranih dokumenata ocjene sukladnosti.

Predviđa se da bi primjena donesenih pravilnika i donošenje novih trebalo započeti najkasnije u I. kvartalu 2008. godine.

U tijeku je izrada Napatka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti do kraja 2008. godine.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja jednostavnih tlačnih posuda, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanju normi.

3.1.4.3. Eko dizajn zahtjevi za proizvode koji koriste energiju (EUP)

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U hrvatsko zakonodavstvo nisu prenesene Direktiva 2005/32/EZ o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju i Direktiva 2000/55/EZ o zahtjevima za energetska učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu.

Provedbene aktivnosti

Dosad je proveden projekt „Energetska učinkovitost u malom i srednjem poduzetništvu u Hrvatskoj“ (Regionalni centar zaštite okoliša za Srednju i Istočnu Europu i Ministarstva zaštite okoliša i prostora Republike Italije, Fakultet elektrotehnike i računarstva), te istraživanje tržišta za primjenu programa energetske učinkovitosti u malom i srednjem poduzetništvu u Hrvatskoj (konzultanti EUtech i Energiestiftung Schleswig-Holstein sa stručnjacima FER-a).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Do kraja 2008. g. planira se donošenje posebnog propisa o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju kojim će se prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 2005/32/EZ o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju.

Tijekom 2008. g. planira se donošenje Pravilnika o zahtjevima za energetske učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu kojim će se prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 2000/55/EZ o zahtjevima za energetske učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu.

Provedbene aktivnosti

Za transponiranje direktive i provedbu propisa nadležna su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Potrebno je pristupiti pripremi promotivnih aktivnosti kako bi objasnili ekodizajn malom i srednjem poduzetništvu i drugim proizvođačima u zemlji, a u cilju upoznavanja interesnih skupina i ukazivanja na važnost i mehanizme djelotvorne implementacije koncepta ekodizajna.

Od izuzetne je važnosti organizirati pravilnu provedbu Direktive.

3.1.4.4. Emisija od buke opreme koja se koristi na otvorenom

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Područje zaštite od buke regulirano je Zakonom o zaštiti od buke (NN 20/2003). Na temelju predmetnoga Zakona doneseni su sljedeći Pravilnici:

- Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/2004).

- Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (NN br. 5/2007). Pravilnik je usklađen sa Direktivom 2002/49/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o utvrđivanju i upravljanju bukom okoliša.

- Pravilnik o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke (NN 91/2007).
- Pravilnik o stručnom ispitu iz područja zaštite od buke (NN 91/2007)
- Pravilnik o djelatnostima za koje je potrebno utvrditi provedbu mjera za zaštitu od buke (NN 91/2007).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Radi usklađivanja sa Direktivom 2000/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2000. godine izmijenjenom s Direktivom 2005/88/EZ, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi će tijekom 2008. godine donijeti pravilnik o emisiji buke na otvorenom.

3.1.4.5. Emisije onečišćujućih tvari u zrak iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Kao dio procesa prilagođavanja hrvatskog zakonodavstva sa pravnom stečevinom Europske unije i obveza koje je Republika Hrvatska preuzela tijekom procesa pregovora u dijelu koji obuhvaća slobodno kretanje roba potrebno je donijeti propis koji se odnosi na mjere za smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz motora koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve.

Cilj usklađivanja zakonodavstva u ovom području s Direktivom 97/68/EZ je pravno reguliranje i provedba mjera kojima se smanjuju emisije plinovitih onečišćujućih tvari i krutih čestica u zrak iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve kao dio ukupnog nastojanja da se zaštiti zdravlje ljudi.

U zakonodavstvu Republike Hrvatske ne postoji propis kojim bi bili određeni tehnički zahtjevi obzirom na razinu emisija u zrak kojima moraju udovoljavati motori ugrađeni u izvancestovne pokretne strojeve. U suradnji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Državnog zavoda za mjeriteljstvo i stručnog tima Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu u 2007. godini dovršena je Studija implementacije Direktive 97/68/EZ u zakonodavstvo Hrvatske kojom je utvrđeno stanje na domaćem tržištu izvancestovnih pokretnih strojeva, broj strojeva u prometu na tržištu Hrvatske po pojedinim godinama i trenda rasta prometa, popisa domaćih proizvođača, porijekla uvezenih strojeva, te su dani stručni temelji za donošenje prijedloga provedbenog propisa kojim se usklađuje hrvatsko zakonodavstvo s Direktivom 97/68/EZ i njenim izmjenama i dopunama.

U studenom 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je Zakon o zaštiti okoliša (NN 110./07) čijim se člankom 54. stvkom 8. utvrđuje pravni temelj za donošenje provedbenog propisa kojim se prenosi Direktiva 97/68/EZ u hrvatsko zakonodavstvo. Odredbom članka 54. stavka 8. novog Zakona o zaštiti okoliša propisuje se da tehničke standarde emisije onečišćujućih tvari iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve, zahtjeve o homologaciji koje moraju zadovoljavati, metode i postupci ispitivanja, način priznavanja dokumenata o homologaciji izdanih u drugim državama, sadržaj potvrde

(certifikata) o sukladnosti, naknade za provođenje postupka homologacije, način obračuna troškova praćenja propisanih tehničkih standarda kao i uvjete koje moraju ispunjavati pravne osobe za obavljanje postupka homologacije i praćenja kakvoće proizvoda stavljenih na tržište, propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za mjeriteljstvo uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu okoliša.

U listopadu 2007. godine započele su aktivnosti u vezi s izradom prijedloga provedbenog propisa kojim će Direktiva 97/68/EZ biti u potpunosti prenesena u hrvatsko zakonodavstvo. Donošenje provedbenog propisa planira se u IV. kvartalu 2008. godine.

Nadležno tijelo za provedbu ove direktive je Državni zavod za mjeriteljstvo.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se donijeti Pravilnik o dopuštenim emisijama onečišćujućih tvari u zrak iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvan cestovne pokretne strojeve.

3.1.4.6. Igračke

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Iako je donošenje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti igračaka bilo predviđeno NPPEU-om 2007. donošenje istoga je odgođeno, a radi donošenja nove EU Direktive u području igračaka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se donošenje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti igračaka.

Već tijekom 2008., a osobito u narednom srednjoročnom razdoblju pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem. Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

Po donošenju nove EU Direktive u području igračaka, pristupit će se usklađivanju tehničkih zahtjeva za igračke.

3.1.4.7. Strojevi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o sigurnosti strojeva (NN 135/2005), kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo Direktiva 98/37/EEZ o strojevima.

Provedbene aktivnosti

Za provedbu tehničkih propisa za strojeve nadležno je Ministarstvo, gospodarstva, rada i poduzetništva.

Predstavnici Ministarstva prisustvovali su radnoj skupini EK za strojeve na kojoj je prezentirana nova Direktiva za strojeve 2006/42/EZ. Ministarstvo je započelo s pripremama za usklađivanje s novom Direktivom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Do kraja 2008. g. planira se donošenje Pravilnika o izmjena Pravilnika o sigurnosti strojeva, kojim će se uskladiti postojeće zakonodavstvo sa novom direktivom EK za strojeve.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti vezane za provedbu tehničkih propisa iz područja sigurnosti strojeva odnose se prije svega na daljnje poticanje osposobljavanja i osnivanja nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja sigurnosti strojeva, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi.

3.1.4.8. Osobna zaštitna oprema

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine u suradnji svih zainteresiranih čimbenika izrađen je i donesen Pravilnik o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (NN 106/07), koji je usklađen s Direktivom 89/686/EEZ.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kratkoročni prioriteti odnose se na daljnje poticanje osposobljavanja i osnivanja nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Također započet će izrada Napatka za primjenu Pravilnika, kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti te potrošačima.

2.0.3.8. Eksploziv za civilnu uporabu

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U tijeku je provedba Zakona o eksplozivnim tvarima (NN 178/04 i 109/07) koji je usklađen s Direktivom 93/15/EEZ, te podzakonskih akata koji su donijeti na temelju navedenog Zakona i u skladu s Direktivom.

Donijet je novi Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 79/07). Kroz ovaj Zakon su se, između ostalog, uskladile i odredbe o izdavanju odobrenja za prijevoz eksplozivnih tvari s odredbom Direktive 93/15/EEZ. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Postupke u ocijeni sukladnosti eksplozivnih tvari trenutno obavljaju dvije tvrtke i to: RGN-Fakultet Zagreb i ATIR d.o.o. Zagreb koje je ovlastio ministar unutarnjih poslova, a na temelju prije važećeg Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu (NN 12/94) i Pravilnika o uvjetima koje moraju ispunjavati ustanove za ispitivanje eksplozivnih tvari (NN 2/96).

Nastavlja se edukacija djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova za primjenu europskih propisa. Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovao je u 2007. godini, kao promatrač, u radu Radne grupe za eksplozive pri Europskoj komisiji.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2008. godine očekuje se da će pravne ili fizičke osobe podnijeti zahtjev za ovlaštenje za poslove u postupku ocijene sukladnosti eksplozivnih tvari. Navedeno ovlaštenje ministar unutarnjih poslova daje pravnoj ili fizičkoj osobi za koje Hrvatska akreditacijska agencija utvrdi da je stručno i tehnički osposobljena za provedbu poslova u postupku ocijene sukladnosti.

U I. kvartalu 2008. godine planiran je seminar s inspektorima policijskih uprava, na kojem se očekuje minimalno 20 inspektora koji rade, između ostalog, na poslovima nadzora proizvodnje i prometa opasnih tvari. Trajanje seminara predviđeno je jedan radni dan. Na seminaru će se službenici upoznati s novim podzakonskim aktima iz područja proizvodnje i prometa opasnih tvari te će razmijeniti iskustva iz područja nadzora proizvodnje i prometa opasnih tvari.

U srednjoročnom periodu potrebno je nastaviti jačanje administrativne sposobnosti kroz edukaciju i zapošljavanje novih službenika. Planira se i modernizacija tehničke opreme za

poboljšanje rada Inspekcije proizvodnje i prometa opasnih tvari. Također nastavit će se s radom HZN na preuzimanju usklađenih europskih normi koje prate Direktivu 93/15/EEZ.

3.1.4.10. Pirotehnička sredstva

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pirotehnička sredstva regulirana su Zakonom o eksplozivnim tvarima (NN 78/04) i Pravilnikom o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu (NN 146/05). Prema Zakonu o eksplozivnim tvarima, pirotehnička sredstva spadaju u eksplozivne tvari.

Pravilnik o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu (NN 146/05) regulira sigurnosne zahtjeve koje moraju ispuniti pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu glede mase, kemijskog sastava, vrste materijala, jačine zvuka, dometa, vremena aktiviranja, učinkovitosti i drugih značajki i uvjete za njihovu podjelu.

Nastavljena je edukacija djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova za primjenu europskih propisa. Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovao je u 2007. godini, kao promatrač, u radu grupe za pirotehniku pri Europskoj komisiji.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2008. godine očekuje se da će pravne ili fizičke osobe podnijeti zahtjev za ovlaštenje za poslove u postupku ocijene sukladnosti eksplozivnih tvari. Navedeno ovlaštenje ministar unutarnjih poslova daje pravnoj ili fizičkoj osobi za koje Hrvatska akreditacijska agencija utvrdi da je stručno i tehnički osposobljena za provedbu poslova u postupku ocjene sukladnosti.

U III. kvartalu 2008. godine planira se uputiti u proceduru donošenja Zakon o izmjenama Zakona o eksplozivnim tvarima radi usklađivanja s Direktivom 2007/23/EZ o stavljanju na tržište pirotehničkih sredstava. Također radi potpunog usklađivanja s navedenom Direktivom, do kraja 2008. godine (IV. kvartal), nakon donošenja Zakona o izmjenama Zakona o eksplozivnim tvarima, ministar unutarnjih poslova će donijeti Pravilnik o izmjenama Pravilnika o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu.

U srednjoročnom periodu potrebno je nastaviti rad na jačanju administrativnih sposobnosti kroz edukaciju službenika i modernizaciju tehničke opreme za poboljšanje rada Inspekcije proizvodnje i prometa opasnih tvari. Nastavit će se preuzimanje nepreuzetih usklađenih normi koje prate Direktivu 2007/23 EZ.

3.1.4.11. Potencijalne eksplozivne atmosfere

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljem Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/2003, 79/2007) ministar unutarnjih poslova donio je Pravilnik o opremi i zaštitnim sustavima namijenjenim za uporabu u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom (NN 123/2005) čime je u potpunosti preuzeta Direktiva 94/9/EZ (ATEX direktiva) u hrvatsko zakonodavstvo

Od strane HAA izrađen je prijedlog teksta Sporazuma o suradnji s MUP-om u svezi obavljanja poslova provjere cjelokupne osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za rad prema direktivama „novog i općeg pristupa“ koje su u nadležnosti MUP-a, uključujući i ATEX direktivu. Sporazumom će se HAA obvezati izraditi Pravila za ocjenjivanje prema navedenoj direktivi i osigurati dostatne resurse za provođenje ocjenjivanja. Očekuje se skoro potpisivanje Sporazuma.

Završeno je ocjenjivanje stručno tehničke osposobljenosti Agencije za prostore ugrožene eksplozivnom atmosferom (Ex-Agencije) prema zahtjevima norme HRN EN 45011:1998 od strane Hrvatske akreditacijske agencije (HAA) te je izdana Potvrda o akreditaciji broj 3115/07 od 26.6.2007. godine.

U Hrvatskom zavodu za norme uspostavljena je potrebna infrastruktura za normizaciju za područje električnih uređaja za rad u eksplozivnoj atmosferi: Tehnički odbor HZN/TO E31, *Električni uređaji za rad u eksplozivnoj atmosferi*.

Predsjednik tehničkog odbora HZN/TO E31 predstavnik je Ex-Agencije. Republika Hrvatska (Hrvatski zavod za norme) aktivno sudjeluje u radu odgovarajućeg međunarodnog tehničkog odbora IEC/TC 31, *Electrical apparatus for explosive atmospheres* i drži tajništvo međunarodnog pododbora IEC/SC 31J, *Classification of hazardous areas and installation requirements*.

Od 81 usklađene europske norme koje pružaju pretpostavku o sukladnosti u području primjene Direktive 94/9/EZ ATEX, u hrvatsku je normizaciju prihvaćeno 66 normi. Popis normi je objavio ministar unutarnjih poslova na prijedlog Hrvatskog zavoda za norme (HZN) u NN 141/2006 od 27. prosinca 2006. godine.

Nadzor nad tržištem u području ATEX direktive obavljaju inspeksijske službe inspekcije zaštite od požara te inspeksijske službe drugih tijela državne uprave sukladno posebnim propisima (inspekcija zaštite na radu, elektroenergetska inspekcija, rudarska inspekcija).

U RH trenutno djeluje 95 inspektora zaštite od požara, koji su raspoređeni po županijama (policijskim upravama) i u sjedištu Ministarstva unutarnjih poslova, u čijem djelokrugu rada su i poslovi nadzora nad primjenom ATEX direktive.

Za potrebe primjene ATEX direktive uspostavljena je zadovoljavajuća suradnja između nositelja i sunositelja aktivnosti koja će s vremenom i jačanjem administrativnih sposobnosti postojati sve bolja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za 2008. godinu planiraju se sljedeće aktivnosti:

- Potpisivanje Sporazuma o suradnji sa HAA u svezi obavljanja poslova provjere cjelokupne osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za rad prema direktivama „novog i općeg pristupa“ koje su u nadležnosti MUP-a, uključujući i ATEX direktivu;
- Uključivanje predstavnika MUP-a u rad Tehničkog odbora HZN/TO E31 i odgovarajućeg međunarodnog tehničkog odbora IEC/TC 31;
- Prihvatanje preostalih europskih usklađenih normi;
- Jačanje administrativne i institucionalne sposobnosti inspeksijske službe nadzora obrazovanjem i usavršavanjem postojećih kao i zapošljavanjem novih službenika te nabavom i nadogradnjom tehničke (informacijske) opreme.

U srednjoročnom periodu planira se daljnje jačanje administrativne i institucionalne sposobnosti inspeksijske službe nadzora te opremanje službe odgovarajućom tehničkom (informacijskom) opremom i vozilima.

3.1.4.12. Dizala

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o sigurnosti dizala (NN 135/2005), kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo Direktiva 95/16/EZ koja se odnosi na dizala.

Provedbene aktivnosti

Za provedbu tehničkih propisa za dizala nadležno je Ministarstvo, gospodarstva, rada i poduzetništva. Primjena Pravilnika o sigurnosti dizala započela je u 2006. godini, te se provodi i u 2007. godini.

Obzirom da su Pravilnikom također propisani zahtjevi za poboljšanje sigurnosti postojećih dizala, a rok za ispunjenje zahtjeva istekao je u studenom 2007. godine, u tijeku je analiza usklađenosti postojećih dizala, te procjena potrebe eventualnog produženja roka za postizanje usklađenosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Do kraja 2008. g. predviđa se donošenje Pravilnika o izmjenama Pravilnika o sigurnosti dizala, kako bi se uskladio sa primjedbama EK – DG Enterprise and Industry.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti vezane za provedbu tehničkih propisa iz područja sigurnosti novih i postojećih dizala. Poticanje osposobljavanja i osnivanja nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

U tijeku je izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti do kraja 2008. godine.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja sigurnosti dizala, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno je što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi.

3.1.4.13. Neautomatske vage

Za usklađivanje europskog mjeriteljskog zakonodavstva novog pristupa na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 163/03) donesen je Pravilnik o mjeriteljskim i temeljnim zahtjevima za neautomatske vage (NN 1/05, NN 11/05, NN 42/07), kojim se transponira Direktiva 90/384/EZ koja se odnosi na neautomatske vage.

Na temelju analize potreba utvrđeno je da predviđeno osnivanje tijela za ocjenu sukladnosti mjerila u skladu sa zahtjevima nedavno prenesene Direktive o neautomatskim vagama zasad nije isplativo. Obzirom da se većina navedenih mjerila uvozi u Republiku Hrvatsku iz zemalja članica Europske unije, za sada ne postoji potreba za osnivanjem ili osposobljavanjem nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti iz navedenog područja.

3.1.4.14. Mjerni instrumenti

Početak 2007. g. objavljen je Pravilnik o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koji se odnose na mjerila (NN 2/07) kojim se transponira Direktiva 2004/22/EEZ o mjernim instrumentima (MID). Također su izrađeni i objavljeni svi ostali mjeriteljski pravilnici kojima se transponiraju europske mjeriteljske direktive u nacionalno zakonodavstvo. Time je formalno okončan postupak usklađivanja nacionalnog mjeriteljskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije (*EU acquis*).

U NN 26/07 objavljen je i popis normativnih dokumenata OIML-a (Međunarodne organizacije za zakonsku metrologiju) koji se upotrebljavaju u smislu *Pravilnika o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koji se odnose na mjerila za dokazivanje sukladnosti s bitnim zahtjevima*. Taj će

se popis redovito ažurirati u skladu s popisom koji objavljuje Europska komisija u *Službenome listu Europske unije*.

Popis usklađenih norma koje služe za dokazivanje bitnih zahtjeva za mjerila u skladu s *Pravilnikom o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koji se odnose na mjerila* objavljuivat će se u skladu s dinamikom njihova preuzimanja u nacionalni normizacijski sustav.

Na temelju analize potreba utvrđeno je da predviđeno osnivanje tijela za ocjenu sukladnosti mjerila u skladu sa zahtjevima nedavno prenesene Direktive o mjerilima zasad nije isplativo. Budući da je broj hrvatskih proizvođača mjerila na koje se primjenjuje *Pravilnik o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koji se odnose na mjerila* ograničen, te da je svaki od njih specijaliziran za proizvodnju različitih kategorija mjerila, a većina se mjernih instrumenata takve vrste uvoze iz zemalja članica Europske unije teško je očekivati interes privatnog sektora u uspostavljanju tijela za ocjenu sukladnosti.

3.1.4.15. Oprema pod tlakom

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o tlačnoj opremi (NN 135/2005), kojima je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo Direktiva 97/23/EEZ koja se odnosi na tlačnu opremu.

Tijekom 2006. g. donošenjem izmjena i dopuna Pravilnika o tlačnoj opremi (NN 6/06) odgođena je primjena Pravilnika do ovlaštenja tijela za ocjenu sukladnosti.

Provedbene aktivnosti

Primjena Pravilnika odgođena je u travnju 2006. godine, budući da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je nadležno za provedbu Pravilnika, nije moglo osigurati njegovu provedbu, te se za tlačnu opremu i nadalje primjenjuju propisi koji su bili na snazi prije donošenja Pravilnika.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva započelo je u 2007. godini određene aktivnosti kako bi u što kraćem roku osiguralo primjenu i provedbu novih propisa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Tijekom 2008. g. planiraju se slijedeće zakonodavne aktivnosti:

- donošenje Pravilnika o pokretnoj tlačnoj opremi, kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo prenijeti Direktiva 1999/36/EEZ
- donošenje Pravilnika o aerosolnim raspršivačima, kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo prenijeti Direktiva 75/324/EEZ
- donošenje Pravilnika o obaveznoj tehničkoj kontroli tlačne opreme u uporabi, kojim će se propisati zahtjevi za sigurnost tlačne opreme u radu.

Rok za donošenje navedenih tehničkih propisa je I. kvartal 2008.godine.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se u što kraćem roku osigurala primjena i provedba novih propisa:

- izdavanje privremenih rješenja kojima će se ovlastiti tijela za ocjenu sukladnosti na vremenski period od godinu dana

Budući je postupak ocjene osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti složen i traje minimalno godinu dana (ovisno o osposobljenosti tijela i modulu za koji se prijavljuje) Ministarstvo je u suradnji sa HAA definiralo minimalne kriterije koje tijela moraju zadovoljiti kako bi dobila privremena rješenja, dok se ne završi postupak ocjenjivanja njihove osposobljenosti na temelju propisanih minimalnih kriterija i određenih hrvatskih normi (postupak akreditacije).

- priznavanje stranih dokumenata o sukladnosti

Ministarstvo će donijeti propis o priznavanju stranih dokumenata ocjene sukladnosti za opremu pod tlakom, kojim će biti propisani uvjeti i procedura priznavanja stranih dokumenata ocjene sukladnosti.

Predviđa se da bi primjena donesenih pravilnika i donošenje novih trebalo započeti najkasnije u I. kvartalu 2008. godine.

U tijeku je izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti do kraja 2008. godine.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja tlačne opreme, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno je što prije administrativno ojačati

navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi.

3.1.4.16. Toplovodni kotlovi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o zahtjevima za stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo (NN 135/05), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 92/42/EEZ.

Provedbene aktivnosti

U 2006. godini započela je primjena Pravilnika, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU na području toplovodnih kotlova.

Provedbene aktivnosti

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

3.1.4.17. Plinski uređaji

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik za plinske aparate (NN 135/05), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 90/396/EEZ.

Provedbene aktivnosti

U 2006. godini započela je primjena Pravilnika, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Poticati osposobljavanje i osnivanje nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Izraditi Naputak za primjenu Pravilnika, kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti, potrošačima.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno je što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

3.1.4.18. Uređaji za hlađenje

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o zahtjevima za energetske učinkovitost kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija (NN 135/05), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 96/57/EEZ.

Provedbene aktivnosti

U 2006. godini započela je primjena Pravilnika, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno je što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

3.1.4.19. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.

Na temelju Zakonu o telekomunikacijama (NN 122/03, 158/03, 60/04 i 70/05) tijekom 2005. godine donesen je Pravilnik o uvjetima stavljanja na tržište, stavljanju u pogon i u uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (NN 5/05), kojim je omogućena primjena svih bitnih zahtjeva Direktive 1999/5/EZ.

Najvažnije odstupanje je od odredbi Direktive je u činjenici da je uvedena institucija odobrenja za uvoz i stavljanje na tržište (prije prvog uvoza i/ili stavljanja na tržište) koje

podrazumijeva provjeru tehničke dokumentacije za ocjenjivanje sukladnosti prije nego što se RiTT oprema stavi na tržište u Republici Hrvatskoj. Važno je naglasiti da sva tehnička dokumentacija čije je čuvanje je propisano Direktivom 1999/5/EZ je potpuno prihvatljiva i sukladna zahtjevima Pravilnika, te nije potrebno vršiti dodatne radnje vezane uz ispitivanja bitnih zahtjeva.

Hrvatska agencija za telekomunikacije izdala je 860 Rješenja o odobrenju uvoza i stavljanja na tržište radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme, pri čemu je potrebno naglasiti da se na jednom Rješenju može nalaziti više odobrenja za različite tipove uređaja istog ili različitog proizvođača, ali istog uvoznika. Izdane su i 841 potvrde o stavljanju na tržište za različite modele RiTT uređaja.

Obavljeno je 19 inspekcijskih nadzora nad pravnim i fizičkim osobama u svezi uvoza i uporabe radijskih postaja i radijske opreme bez propisane dozvole odnosno nedozvoljenog stavljanja u pogon i uporabu RiTT opreme bez odobrenja Agencije.

Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici 9. svibnja 2007. godine donijela Zaključak o prihvaćanju smjernica za izradu novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, koje su izrađene u suradnji s inozemnim stručnjacima u sklopu projekta CARDS 2004. Navedenim smjernicama utvrđuju se temeljna polazišta, načela i ciljevi novoga Zakona, kojim će se u potpunosti zamijeniti važeći Zakon o telekomunikacijama iz 2003 godine (zajedno sa svim izmjenama i dopunama), a koji je potrebno donijeti u skladu s preuzetom obvezom Republike Hrvatske u pregovorima o Poglavlju 10. pravne stečevine EU (Informacijsko društvo i mediji), i to najkasnije početkom 2008. godine.

U skladu s navedenim Smjernicama, odredbe mjerodavnih članaka važećeg Zakona o telekomunikacijama, koje se odnose na radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu (RiTT oprema), i to u smislu proizvodnje, ocjenjivanja sukladnosti, izdavanja potvrde o sukladnosti, označivanja, ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti i stavljanja proizvoda na tržište, izdvojiti će se iz područja primjene novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, poštujući načelo odvajanja propisa o elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama od propisa koji uređuju opremu u skladu s direktivama novoga pristupa Europske unije.

Međutim, odredbe navedenih članaka iz važećeg Zakona o telekomunikacijama, koje se odnose na bitne zahtjeve elektromagnetske kompatibilnosti, zahtjeve sigurnosti i zaštite zdravlja ljudi, te na utvrđivanje i uklanjanje uzroka smetnji izazvanih djelovanjem elektromagnetskih polja, ostaju sastavni dio novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, te će biti sadržane unutar Poglavlja 9. pravne stečevine EU Radiofrekvencijski spektar.

A) KLJUČNI PRIORITETI

Da bi se načini i uvjeti proizvodnje, uvoza i stavljanja radijske i telekomunikacijske terminalne opreme na tržište u Republici Hrvatskoj potpuno uskladili s načinima i uvjetima stavljanja opreme na tržište EU-a, u pogledu institucionalnog okvira, po donošenju novog Zakona o elektroničkim komunikacijama početkom 2008. godine, planira se donošenje novog Pravilnik o uvjetima stavljanja na tržište, stavljanju u pogon i u uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za

proizvode i ocjenjivanju sukladnosti, koji će u potpunosti biti usklađen sa Direktivom 1999/5/EZ.

Objavljivanje popisa normi preuzet će ministarstvo nadležno za telekomunikacije (elektroničke komunikacije), dok će nadzor nad mjerodavnim tržištem u skladu sa Smjernicama za izradu novog Zakona o elektroničkim komunikacijama provoditi telekomunikacijski inspektori ministarstva nadležnog za telekomunikacije (elektroničke komunikacije) u suradnji s nadzornicima Hrvatske agencije za telekomunikacije .

U suradnji sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva potrebno je pokrenuti proces sklapanje PECCA/ACAA sporazuma o uzajamnom priznavanju ocjene sukladnosti industrijskih proizvoda sa EU.

3.1.4.20. Elektromagnetska kompatibilnost

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje elektromagnetske kompatibilnosti nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.

Na temelju Zakona o telekomunikacijama (NN 122/03, 158/03, 60/04 i 70/05) tijekom 2005. godine donesen je Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (NN 16/05) kojim su zadovoljeni svi temeljni zahtjevi Direktive 89/336/EEZ a koja se odnosi na elektromagnetsku kompatibilnost.

Nadležna tijela za ocjenjivanje sukladnosti ovlašćuje Vijeće HAT-a, u skladu s člankom 35. Zakona o telekomunikacijama i Pravilnikom o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama (NN 183/04) Vijeće HAT-a ovlastilo je 4 tijela za ocjenu sukladnosti električne i druge tehničke opreme koja može stvarati elektromagnetske smetnje sa zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti:

1. KONČAR-Institut za elektrotehniku d.d.
2. CEI-IETA d.o.o
3. ELKRON d.o.o.
4. POMORSKI CENTAR ZA ELEKTRONIKU d.o.o.

HAA je, u okviru CARDS 2003 projekta, organizirala izobrazbu za HAA ocjenitelje, zaposlenike MMTPR i zaposlenike tijela za ocjenu sukladnosti za provođenje Direktive o EMC. U okviru istog projekta provele su se tehničke konzultacije za 1 tijelo za ocjenu sukladnosti za područje elektromagnetske kompatibilnosti i u tijeku je dovršetak akreditacije KONČAR Instituta za elektrotehniku EMC laboratorija u području koje je obuhvaćeno EMC direktivom.

Za provedbu nadzora nad tržištem električne i druge tehničke opreme nadležno je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava prometne inspekcije, Služba inspekcije pošte i telekomunikacija i Državni inspektorat.

Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici 9. svibnja 2007. godine donijela Zaključak o prihvaćanju smjernica za izradu novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, koje su izrađene u suradnji s inozemnim stručnjacima u sklopu projekta CARDS 2004. Navedenim smjernicama utvrđuju se temeljna polazišta, načela i ciljevi novoga Zakona, kojim će se u potpunosti zamijeniti važeći Zakon o telekomunikacijama iz 2003. godine (zajedno sa svim izmjenama i dopunama), a koji je potrebno donijeti u skladu s preuzetom obvezom Republike Hrvatske u pregovorima o Poglavlju 10. pravne stečevine EU (Informacijsko društvo i mediji), i to najkasnije početkom 2008. godine.

U skladu s navedenim Smjernicama, odredbe mjerodavnih članaka važećeg Zakona o telekomunikacijama, koje se odnose na elektromagnetsku kompatibilnost (EMC), i to u smislu proizvodnje, ocjenjivanja sukladnosti, izdavanja potvrde o sukladnosti, označivanja, ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti i stavljanja proizvoda na tržište, izdvojit će se iz područja primjene novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, poštujući načelo odvajanja propisa o elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama od propisa koji uređuju opremu u skladu s direktivama novoga pristupa Europske unije.

Međutim, odredbe navedenih članaka iz važećeg Zakona o telekomunikacijama, koje se odnose na bitne zahtjeve elektromagnetske kompatibilnosti, zahtjeve sigurnosti i zaštite zdravlja ljudi, te na utvrđivanje i uklanjanje uzroka smetnji izazvanih djelovanjem elektromagnetskih polja, ostaju sastavni dio novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, te će biti sadržane unutar Poglavlja 9. pravne stečevine EU - Radiofrekvencijski spektar.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Da bi se načini i uvjeti proizvodnje, uvoza i stavljanja električne i druge tehničke opreme na tržište u Republici Hrvatskoj potpuno uskladili s načinima i uvjetima stavljanja opreme na tržište EU-a, u pogledu institucionalnog okvira, po donošenju novog Zakona o elektroničkim komunikacijama početkom 2008. godine, planira se donošenje novog Pravilnika o elektromagnetskoj kompatibilnosti na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju sukladnosti, koji će u potpunosti biti usklađen sa novom Direktivom 2004/108/EZ o elektromagnetskoj kompatibilnosti.

Objavljivanje popisa normi preuzet će ministarstvo nadležno za telekomunikacije (elektroničke komunikacije), dok će nadzor nad mjerodavnim tržištem u potpunosti prijeći u nadležnost gospodarskih inspektora Državnog inspektorata. Obuka gospodarskih inspektora u ovom području je predviđena u naredne dvije godine po principu „train-the-trainers“, kroz jedinicu za obuku koja će biti osnovana u okviru Državnog inspektorata.

U suradnji sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva potrebno je pokrenuti proces sklapanje PECCA/ACAA sporazuma o uzajamnom priznavanju ocjene sukladnosti industrijskih proizvoda sa EU.

3.1.4.21. Rekreativna plovila

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o brodicama i jahtama (NN 80/07, 03/08) kojim su utvrđeni minimalni uvjeti kojima moraju udovoljavati tijela za ocjenu sukladnosti, te novim Pravilima za statutarnu certifikaciju brodica i jahti koje su u usvojene 6. prosinca 2007. na sastanku Upravnog odbora HRB u potpunosti je na pravilan način preuzeta Direktiva 94/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. lipnja 1994. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa zemalja članica koji se odnose na rekreacijska plovila. Usvojeni akti u potpunosti su uzeli u obzir primjedbe EK u svezi prethodnih verzija istih.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ako se steknu uvjeti (potpisivanje ACAA sprazuma) predviđa se sudjelovanje predstavnika RH u radu Standing Committee, a isto tako i sudjelovanje predstavnika hrvatskog "prijavljenog tijela" u radu stručne grupe Recreational Craft Sectorial Group.

Nakon zaključenja ACAA RH će prijaviti EK Hrvatski registar brodova kao prijavljeno tijelo za sektor rekreacijskih plovila, obzirom da ta institucija već posjeduje akreditaciju HAA kao tijelo za ocjenu sukladnosti za taj sektor.

Ministarstvo nadležno za pomorstvo u svojstvu promatrača, od listopada 2006. sudjeluje u radu ADCO grupe za nadzor tržišta rekreacijskih plovila.

3.1.4.22. Žičare za prijevoz ljudi

) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ministarstvo, mora, turizma, prometa i razvitka je temeljem dodijeljene nadležnosti nad područjem žičara izradilo Zakon o žičarama za prijevoz osoba (NN 79/07) kojeg je 13. srpnja 2007. godine donio Hrvatski sabor.

Zakon je djelomično usklađen sa Direktivom Novog pristupa 2000/9/EZ, Žičare za prijevoz osoba.

Plan izrade podzakonskih propisa koje je potrebno donijeti temeljem Zakona o žičarama za prijevoz osoba napravljen je u zakonom planiranom razdoblju.

Dva predstavnika RH, jedan iz TDU, a jedan iz privrede prijavljeni su za rad u Stalnom odboru za implementaciju Direktive 2000/9/EZ u Bruxellesu.

) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem Zakona o žičarama za prijevoz osoba (NN. 79/07) u 2008. i 2009. godini pristupit će se izradi podzakonskih propisa koje ovaj Zakon predviđa. Ti će propisi biti usklađeni s Direktivom Novog pristupa 2000/9/EZ, Žičare za prijevoz osoba.

Prema navedenom u 2008. godini planira se donošenje:

- Pravilnika o infrastrukturi žičare;
- Pravilnika o užadi za postrojenja žičare;
- Pravilnika o pogonu postrojenja žičare, kočenju te za mehaničke i električne uređaje;
- Pravilnik o vozilima i voznim uređajima;
- Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i obliku sigurnosne analize i sigurnosnoga izvješća;
- Pravilnika o sigurnosnim komponentama;
- Pravilnika o postupku ocjene sukladnosti, sadržaju i izgledu izjave o sukladnosti i izgledu znaka sukladnosti za sigurnosne komponente i podsustave.

Podzakonski propis koji je predviđen za donošenje u 2009. godini temeljem Zakona o žičarama za prijevoz osoba također će se uskladiti s Direktivom 2000/9/EZ.

Pored donošenja navedenih podzakonskih propisa, tijekom 2008. i 2009. godine ustrajat će se na daljnjem jačanju administrativne i institucionalne sposobnosti službi koje obavljaju nadzor nad provedbom Direktive 2000/9/EU, kao i sudjelovanje u radu Stalnoga odbora za žičare pri EK.

Također će se obavljati poslovi potpunog usklađivanja sa zakonodavstvom EU, a i nastaviti će se i rad na daljnjem prihvaćanju europskih norma kao hrvatskih u HZN/TO 515.

Planira se objavljivanje popisa svih preuzetih i usklađenih normi u NN.

S obzirom na činjenicu da Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka do konca 2006. godine nije bilo nadležno za područje žičara za prijevoz osoba, te samim time niti imalo predviđene i zaposlene stručnjake za to područje, planirane aktivnosti za 2008. i 2009. godinu, neće moći biti započete dok se ne donese Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva mora, prometa i infrastukture, ne ustroji Odjel za žičare i zaposle stručnjaci za to područje.

Stoga se tijekom navedenog razdoblja i predviđa ustrojavanje Odjela za žičare za prijevoz osoba, upošljavanje 7 novih djelatnika u Odjelu kao i upošljavanje 2 inspektora za područje žičara za prijevoz osoba.

Nastavno, nakon zapošljavanja novih djelatnika, provodit će se i sustavno obrazovanje i usavršavanje svih djelatnika iz toga područja te se predviđa nabava tehničke opreme za potrebe djelatnog nadzora i informacijsko tehnološkog povezivanja s drugim tijelima za nadzor tržišta iz područja žičara za prijevoz osoba.

Planira se i izrada baze podataka, nacionalnog plana i programa za žičare za prijevoz osoba.

3.1.4.23. Građevni proizvodi

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Za građevne proizvode (Direktiva o građevnim proizvodima, CPD)

Zakonodavne aktivnosti:

- Donesen je novi Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07) kojim je predviđeno donošenje posebnog zakona kojim će se urediti pitanje građevnih proizvoda, kako je bilo sugerirano od strane EK; do donošenja tog zakona ostaju u primjeni odredbe Zakona o gradnji (NN 175/03 i 100/04) koje se odnose na građevne proizvode.
- Donesen je Tehnički propis za zidane konstrukcije kojim je uređena primjena građevnih proizvoda koji se ugrađuju u zidane konstrukcije u skladu s načelima Novog i Globalnog pristupa.
- Donesen je Tehnički propis za dimnjake u građevinama kojim je uređena primjena građevnih proizvoda koji se ugrađuju u dimnjake u skladu s načelima Novog i Globalnog pristupa.
- Donesen je Tehnički propis za drvene konstrukcije kojim je uređena primjena građevnih proizvoda koji se ugrađuju u drvene konstrukcije u skladu s načelima Novog i Globalnog pristupa.

Provedbene mjere:

Provedeno je ovlašćivanje određenog broja pravnih osoba za poslove ocjenjivanja sukladnosti i izdavanja certifikata sukladnosti građevnih proizvoda

Tijekom 2007. nije bilo promjena u institucionalnim okvirima vezanih za pitanja građevnih proizvoda te se nije postiglo potrebno jačanje administrativnih sposobnosti vezanih za pitanja građevnih proizvoda.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Za građevne proizvode (Direktiva o građevnim proizvodima, CPD)

Zakonodavne aktivnosti

- Donijet će se novi Zakon o građevnim proizvodima kojim će se urediti pitanje građevnih proizvoda, kako je bilo sugerirano od strane EK; taj Zakon zamijeniti će odredbe Zakona o gradnji (NN 175/03 i 100/04) koje su ostale na snazi temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), a koje se odnose na građevne proizvode.
- Donijet će se novi Pravilnik o ocjenjivanju sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju građevnih proizvoda (radni naziv): taj Pravilnik zamijenit će postojeći Pravilnik koji je donesen temeljem Zakona o gradnji (NN 175/03 i 100/04) i koji je ostao na snazi temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07).

- Donijet će se Pravilnik o tehničkim dopuštenjima (radni naziv); taj pravilnik uredit će pitanja vezana za tehnička dopuštenja za građevne proizvode.
- Donijet će se Pravilnik o nadzoru prometa i ugradnje građevnih proizvoda (radni naziv); taj pravilnik uredit će pitanja nadzora prometa (tržišta) te nadzora ugradnje (u projektima i na gradilištu) građevnih proizvoda.
- Donijet će se Tehnički propis za čelične konstrukcije kojim će se urediti primjena građevnih proizvoda koji se ugrađuju u čelične konstrukcije u skladu s načelima Novog i Globalnog pristupa.

Provedbene mjere

Provest će se ovlašćivanje određenog broja pravnih osoba za poslove ocjenjivanja sukladnosti i izdavanja certifikata sukladnosti građevnih proizvoda.

Institucionalne mjere

Tijekom 2008. godine nije predviđena promjena u institucionalnim okvirima vezanih za pitanja građevnih proizvoda.

Jačanje administrativnih sposobnosti

Tijekom 2008. godine, u I. i II. kvartalu predviđeno je jačanje administrativnih sposobnosti vezanih za pitanja građevnih proizvoda (vidi Dodatak A).

Predviđa se financiranje aktivnosti usklađivanju hrvatskoga građevno-tehničkog zakonodavstva s tehničkim zakonodavstvom EU, na razini 1,100.000 kuna u 2008. godini i 1,200.000 kuna u 2009. godini.

Za 2010. godinu predviđa se dovršetak donošenja Eurokodova – normi za projektiranje građevinskih konstrukcija.

Predviđa se kontinuirano jačanje administrativnih sposobnosti svih tijela koja su uključena u implementaciju CPD-a.

3.1.4.24. Medicinski proizvodi

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Područje medicinskih proizvoda regulirano je Zakonom o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN br. 121/2003, 177/2004) te Pravilnikom o razvrstavanju, izdavanju, zahtjevima, ocjeni sukladnosti i očevidniku medicinskih proizvoda (NN br. 54/2005).

Predmetni Pravilnik djelomično je usklađen sa sljedećim Direktivama:

- Direktiva 1990/385/EEZ koja se odnosi na aktivne medicinske proizvode za ugrađivanje,
- Direktiva 93/42/EEZ koja se odnosi na medicinske proizvode,
- Direktiva 98/79/EZ o dijagnostičkim medicinskim proizvodima «in vitro».

Tijekom 2007. godine donesen je Zakon o lijekovima, dok je raniji Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 121/03 i 177/04) i dalje na snazi u dijelu koji se odnosi na medicinske proizvode.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. g. planira se donošenje Zakona o medicinskim proizvodima. Po donošenju novoga Zakona o medicinskim proizvodima slijedi potpuno usklađivanje Pravilnika o razvrstavanju, izdavanju, zahtjevima, ocjeni sukladnosti i očevidniku medicinskih proizvoda sa EU direktivama: Direktiva 2003/32/EZ koja se odnosi na tkiva životinjskog podrijetla, Direktiva 84/539/EEZ koja se odnosi na elektromedicinsku opremu i Direktiva 2003/12/EZ o reklasifikaciji implantata za grudi.

U postupku usvajanja Zakona o medicinskim proizvodima, odredbe Direktive 2000/70/EZ i Direktive 2005/50/EZ bit će prenesene u hrvatsko zakonodavstvo.

Nadzor nad tržištem u području medicinskih proizvoda provodi farmaceutska inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za koju je predviđeno povećanje na 4 farmaceutska inspektora u 2008. godini.

3.1.5. Proceduralna pitanja

3.1.5.1. Postupci obavješćivanja

Postupci obavješćivanja

Uvod

Direktiva 98/34/EZ je donesena s ciljem sprječavanja tehničkih barijera u trgovini u Zajednici, te definira postupak obavješćivanja zbog osiguranja transparentnosti tehničkih propisa. Ona propisuje obvezu zemalja članica da obavješćuju Komisiju EU o nacrtima tehničkih propisa, te da pričekaju najmanje 3 mjeseca s njihovim donošenjem kako bi se omogućilo zemljama članicama davanje komentara i izražavanje zabrinutosti o mogućim tehničkim barijerama u trgovini. Ukoliko jedna od zemalja članica i/ili EK izraze ozbiljnu zabrinutost tijekom 3 mjeseca mirovanja postupka, taj se period mirovanja produžuje. Sva obavješćivanja, kao i svi ostali kontakti se vrše putem kontaktnih točaka u zemljama članicama i EK.

Republika Hrvatska je razvila odgovarajući sustav kao članica WTO-a. Kontakt točka za TBT-WTO je djelatna od 1. ožujka 1999. godine pri bivšem Državnom zavodu za normizaciju

i mjeriteljstvo, a danas djeluje pri Hrvatskom zavodu za norme. Kontakt točka za SPS- WTO djeluje u okviru središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu.

Zakonodavno usklađivanje

Republika Hrvatska ima obvezu transponiranja Direktive 98/34/EZ u svoj pravni sustav. Članak 15. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 79/07) daje pravni temelj Vladi Republike Hrvatske za transponiranje odredaba Direktive 98/34/EZ Uredbom u hrvatski pravni sustav. Planira se donošenje Uredbe o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva tijekom I. kvartala 2008. godine.

Temeljem Direktive 98/34/EZ primjenjuje se period mirovanja prilikom postupka donošenja tehničkih propisa. Takav postupak će se direktno odraziti na donošenje tehničkog zakonodavstva. Nadalje, kontrolna točka će se naći u poziciji kontroliranja TDU prilikom donošenja tehničkih propisa. Posljedično će se morati usklađivati i odgovarajući zakoni, kao npr. Zakon o sustavu državne uprave. Nadalje, bit će potrebno objaviti komentar uz svaki tehnički propis o činjenici izvršenog obavješćivanja prilikom objave u Narodnim novinama. Postupak će biti utvrđen u suradnji sa Središnjim državnim uredom za upravu, te će vjerojatno biti potrebno izvršiti određene izmjene i dopune u odgovarajućim propisima.

Administrativne mjere

Centralna kontaktna točka (Informacijska središnjica) bit će smještena pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

Kontaktna točka će morati biti odgovarajuće ekipirana i informatički opremljena, dok će trenutni broj djelatnika ovisiti o trenutku pristupanja Republike Hrvatske u EU, obzirom da je postupak obavješćivanja primjenljiv tek činjenicom pristupanja u EU. U cilju ispravnog ispunjenja svojih zadaća, centralna kontaktna točka (Informacijska središnjica) će morati organizirati suradnju s TDU, s Informacijskom točkom za provedbu službenog obavješćivanja prema sporazumu WTO/SPS koja djeluje u okviru središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu, te s Informacijskom točkom za provedbu službenog obavješćivanja prema EU-e i prema sporazumu WTO/TBT u području normizacije a koja djeluje u okviru nacionalnog normirnog tijela Republike Hrvatske definirati svoje zadaće, donijeti provedbene propise i postupovnik, itd.

Gospodarski čimbenici moraju također biti uključeni u cijeli postupak kao posljednji korisnici usluge. Njima bi trebale biti dostupne sve informacije o tehničkim propisima koji su u postupku donošenja u ostalim zemljama članicama EU, kao i mogućnost davanja mišljenja kontaktnoj točki o njima, putem interneta.

Tehnička pomoć

Tehnička pomoć vezana za postupke izvješćivanja bit će dostupna svim TDU, u svim njegovim fazama, kao i o svim temama (npr. Sloboda kretanja roba, TBT, tehnički propisi, dužina perioda mirovanjai sl.).

3.1.5.2. Provjere na vanjskim granicama

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Kako je zakonodavni okvir za postupanje carinske službe na vanjskim granicama dio Poglavlja 29. Carinska unija, kroz to poglavlje su planiranom dinamikom nastavljene aktivnosti usklađivanja zakonodavstva.

Provedbene mjere

Aktivnosti planirane s ciljem kvalitetnije zaštite vanjskih granica, te u okviru toga i kvalitetne i učinkovite primjene Uredbe 339/03 provode se kroz jačanje suradnje između Državnog inspektorata i Ministarstva financija - Carinske uprave.

Tijekom 2007. nastavljene su aktivnosti zacrtane Akcijskim planom za integrirano upravljanje granicom kojeg je donijela Vlade RH u studenom 2006. godine. Tijekom 2007. je, između ostalog, izvršen popis svih procedura i analiza mogućih sukoba nadležnosti i praznina među agencijama, nastavljen rad na izradi priručnika za procedure na vanjskoj granici. Za svaki granični prijelaz usklađeni su planovi rasporeda ljudskih potencijala. Također okončano je definiranje vrste podataka i informacija koje će se izmjenjivati između agencija, kao i definiranje jasne procedure za brzu razmjenu informacija i podataka između agencija.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Kako je zakonodavni okvir za postupanje carinske službe na vanjskim granicama dio Poglavlja 29. Carinska unija, kroz to poglavlje će se, planiranom dinamikom, nastaviti aktivnostii usklađivanja zakonodavstva.

Provedbene mjere

Krajem drugog kvartala 2008. okončat će se izrada priručnika za postupanje za rad na granici neophodnih za implementiranje viših standarda u radu na vanjskoj granici, a na taj način će se između ostalog osigurati i kvalitetna provedba Uredbe 339/93.

Do kraja 2009. godine uspostaviti će se sustav zajedničkog vođenja statističkih podataka prikupljenih od strane svih agencija.

3.1.5.3. Kontrola nabave i posjedovanja oružja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Na sjednici 1. lipnja 2007. godine Hrvatski sabor donio je Zakon o oružju koji je objavljen u NN 63/07. od 18. lipnja 2007. godine i stupio je na snagu 1. rujna 2007. godine. Zakon o oružju usklađen je sa Direktivom Vijeća 91/477/EEZ od 18. lipnja 1991. godine o kontroli nabavljanja i držanja oružja te Protokolom protiv nezakonite proizvodnje i krijumčarenja vatrenog oružja, njegovih sastavnih dijelova te dijelova i streljiva, kojim se dopunjuje

Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, a koji je ratificiran 7.11.2002. godine.

Prema novom Zakonu o oružju oružje se razvrstava u 4 kategorije:

- oružje kategorije A (zabranjeno oružje),
- oružje kategorije B (dozvoljeno oružje za koje je potrebno prethodno odobrenje),
- oružje kategorije C (dozvoljeno oružje za koje je potrebna prijava nadležnom tijelu),
- oružje kategorije D (dozvoljeno oružje za koje nije potrebno odobrenje niti prijava nadležnom tijelu).

Novim Zakonom postroženi su uvjeti za nabavu oružja (uvedeni su prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, konzumacija opojnih droga ili drugih omamljujućih sredstava).

Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za držanje ili držanje i nošenje oružja izdaje se s rokom važenja od 5 godina, a oružni listovi za držanje i oružni listovi za držanje i nošenje oružja izdaju se s rokom važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti. Također su uvedene sankcije za liječnike koji ne obavijeste nadležno tijelo o promjeni zdravstvenog stanja osobe koja drži ili drži i nosi oružje.

Regulirano je pitanje nošenja i prenošenja oružja (članak 62. - 65. Zakona o oružju), a navedene odredbe stupaju na snagu danom prijema Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Zakon uvodi ispitivanje i obilježavanje žigom vatrenog oružja, a navedene odredbe (članak 82. - 86. Zakona o oružju) na snagu stupaju 1. siječnja 2008. godine.

Uvodi se dobrovoljna predaja zabranjenog i dozvoljenog oružja po drugačijem modelu te se oružje može predati uvijek i osoba koja ga preda neće biti gonjena niti prekršajno niti kazneno, ukoliko ga prijavi nadležnom tijelu radi predaje prije poduzimanja izvidnih radnji policije sukladno Zakonu o prekršajima i započinjanja izvida kaznenih djela te hitnih istražnih radnji sukladno Zakonu o kaznenom postupku, odnosno početka primjene policijskih ovlasti utvrđenih Zakonom o policiji.

Ponovo se uvodi tzv. legalizacija oružja, odnosno građani mogu registrirati dozvoljeno oružje u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o oružju, odnosno do 29. veljače 2008. godine.

Tijekom 2007. godine održani su seminari na kojima su se djelatnici policijskih uprava i postaja upoznali s odredbama novog Zakona i obučili se za njegovu primjenu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu Zakona o oružju (1. rujna 2007. godine) potrebno je donijeti provedbene propise za primjenu Zakona (I. kvartal 2008. godine). Donošenje pojedinih podzakonskih propisa vezano je za usklađivanje s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ od 18. lipnja 1991. godine o kontroli nabavljanja i držanja oružja. To su sljedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o obrascima isprava te obrascima i načinu vođenja evidencija o oružju i streljivu,
- Pravilnik o vrsti i dozvoljenim kalibrima oružja za samoobranu,
- Pravilnik o vrstama i dozvoljenim kalibrima športskog oružja.

Jedno od najvažnijih pitanja koje je u Zakonu o oružju razrađeno je ispitivanje i obilježavanje žigom vatrenog oružja te će Ministarstvo unutarnjih poslova nabavom sistema IBIS stvoriti jedinstvenu bazu podataka o oružju. IBIS posjeduje jedinicu na kojoj je moguće snimati digitalne snimke tragova, server koji vrši usporedbu snimljenih tragova te jedinicu na kojoj je moguće vidjeti rezultate usporedbe i koja te rezultate analizira.

Informatička oprema, zbog zastarjelosti i dotrajalosti, zamijeniti će se novom informatičkom opremom.

3.1.5.4. Slobodno kretanje kulturnih dobara

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Područje slobode kretanja kulturnih dobara uređuje Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03) i Pravilnik o uvjetima za davanje odobrenja radi izvoza i iznošenja kulturnih dobara iz Republike Hrvatske (NN 141/06) koji je stupio na snagu 2007. godine.

Odredbama navedenog Pravilnika izvoz kulturnih dobara i postupak izdavanja odobrenja za izvoz usuglašen je sa propisima i standardima EU.

Stvoreni su uvjeti potrebni za provedbu ovoga Pravilnika uključujući i tiskanje odgovarajućih obrazaca koji su objavljeni u Narodnim novinama. Obrasci su dostupni i u elektronskom obliku na stranicama Ministarstva kulture kao Prilog navedenom Pravilniku.

Radi provedbe odredbi navedenog Pravilnika ostvareno je i odgovarajuće administrativno organizacijsko jačanje Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture. Izvršeno je jačanje konzervatorske službe u čitavoj zemlji osnivanjem pet novih konzervatorskih odjela. U Upravi za zaštitu kulturne baštine zaposleno je 268 osoba.

b) KLJUČNI PRIORITETI

- daljnje administrativno jačanje konzervatorske službe
- daljnja provedba zakona i pravilnika

3.2. SLOBODA KRETANJA RADNIKA

3.2.1. Pristup tržištu rada

U području koji se odnosi na pristup tržištu rada, Hrvatski sabor je 13. srpnja 2007. godine usvojio novi Zakon o strancima (NN 79/07). Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, osim članka 67. stavka 3., članka 94., 96, 97, 98, i odredbi glave XI i XII koje se odnose na prava građana EEP, te državljana trećih država s odobrenim boravkom na području EEP, kao i članova njihovih obitelji, koje će stupiti na snagu danom pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji. U svrhu usklađivanja i učinkovite provedbe relevantne pravne stečevine u području pristupa tržištu rada novi Zakon:

- ukida radne i poslovne dozvole kao uvjet za rad državljana država članica EEP i članova njihovih obitelji;
- uređuje problematiku ulaska i boravka državljana država članica EEP i članova njihovih obitelji (neovisno o njihovu državljanstvu), a posebice radnika u slučaju neskrivljene nezaposlenosti, bolesti ili ozljede, kao i pitanja samostalnog boravka članova obitelji radnika migranta (npr. u slučaju radnikove smrti, razvoda itd.) te odobrenje stalnog boravka radnicima migrantima iz EEP i članovima njihove obitelji.

Djelomično su izmijenjene i odredbe koje se odnose na reguliranje radno-pravnog statusa ostalih stranaca u Republici Hrvatskoj. Prema novom Zakonu, stranci i nadalje mogu raditi temeljem radne ili poslovne dozvole. Radne dozvole izdaju se unutar utvrđene godišnje kvote radnih dozvola i izvan godišnje kvote. Godišnja kvota radnih dozvola će se utvrđivati samo u ukupnom broju i više se neće teritorijalno određivati.

Poslovna dozvola prema novom Zakonu više nije istovremeno dozvola boravka i rada u Republici Hrvatskoj, već samo dozvola za rad (boravak se mora regulirati odvojeno). Poslovnu dozvolu može dobiti stranac koji radi u vlastitom trgovačkom društvu ili pravnoj osobi, obrtnik, osobe koji su pružatelji usluga u ime inozemnog poslodavca te stranci koji se bave slobodnim zanimanjima. Izdavanje poslovne dozvole uvjetovano je suglasnošću nadležnog državnog ureda mjerodavnog za djelatnost u kojoj će stranac raditi. Osim toga, stranac mora dokazati da se radi o poslovnoj investiciji, odnosno stranom ulaganju u Republiku Hrvatsku.

Strancima zaposlenima u Hrvatskoj zajamčena je ista razina prava u odnosu na uvjete zapošljavanja i rada koja je utvrđena radno pravnim propisima, kolektivnim ugovorima ili arbitražnim pravorijecima.

Ured ENIC/NARIC izradio je i predstavio projektni prijedlog „Jačanje uloge hrvatskog ERIC/NARIC ureda“ s općim ciljem jačanja administrativne sposobnosti i pravnog okvira za priznavanje inozemnih kvalifikacija radi povećanja zapošljavanja u Republici Hrvatskoj, te usklađivanja s Direktivom 2005/36/EC Europskoga parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija i stvaranja zajedničke baze podataka.

Provedba projekta, u kojem Agencija za znanost i visoko obrazovanje sudjeluje kao nositelj projekta, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva kao sudionici, započela je 29. siječnja 2007. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kako je od 1. siječnja 2008. godine započela primjena novog Zakona o strancima, u I. kvartalu planira se donošenje niza podzakonskih propisa u cilju što boljeg provođenja predmetnog Zakona (dodatak A - 3.24.2. Migracije). Tijekom 2008. godine također će se provesti i educiranje službenika Ministarstva unutarnjih poslova i službenika policijskih uprava odnosno policijskih postaja zbog jasnije primjene novog zakonskog propisa.

S obzirom da je prisutna određena mjera neusklađenosti hrvatskih propisa (Zakona o upravnim pristojbama, Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti) i pripadajućih podzakonskih akata s mjerodavnim primarnim i sekundarnim izvorima prava EU (čl.39. Ugovora o EZ, Uredba (EEZ) br. 1612/68, Direktiva 2004/38/EZ), bit će potrebno izvršiti daljnje usklađivanje.

U srednjoročnom razdoblju potrebno je nastaviti s daljnjom edukacijom službenika te omogućiti bolju informatičku opremljenost, kako djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova, tako i djelatnika policijskih uprava odnosno policijskih postaja.

3.2.2. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti

Republika Hrvatska trenutno koordinira sustav socijalne sigurnosti s ukupno 24 države, od kojih su 16 države članice Europske unije. Koordinacija se provodi putem starih konvencija o socijalnom osiguranju, koje se primjenjuju temeljem odredbi Bečke konvencije o sukcesiji država glede međunarodnih ugovora te putem novih ugovora o socijalnom osiguranju koje je Republika Hrvatska sklopila kao samostalna država. Neki od ugovora (posebno stare konvencije koje se primjenjuju temeljem sukcesije, ali i neki noviji) primjenjuju se isključivo na državljane država ugovornica i članove njihovih obitelji, ali se većina ipak primjenjuje i na izbjeglice i osobe bez državljanstva, u smislu odgovarajućih odredbi Ženevskih konvencija. Ostali ugovori temelje se na načelu osiguranja, što znači da se primjenjuju na sve osobe koje ili jesu ili su bile obuhvaćene zakonodavstvom ugovorne stranke, kao i na članove njihovih obitelji. Ti su ugovori izrađeni na općeprihvaćenim europskim načelima, kao što su: načelo zbrajanja razdoblja osiguranja ili drugih relevantnih razdoblja za stjecanje prava na davanja, načelo jednakosti postupanja prema stranim državljanima kao prema svojim, načelo *pro rata temporis* – određivanja razmjernog dijela mirovine (neposrednim načinom ili putem *pro rata* formule), načelo izjednačavanja teritorija država ugovornica u odnosu na relevantne pravne činjenice na koje se ugovor odnosi sa svrhom izbjegavanja preklapanja davanja, načelo isplate stečenih mirovinskih davanja na područje druge države, kao i načelo očuvanja stečenih prava i prava u tijeku stjecanja.

S obzirom na dugogodišnju primjenu ugovora o socijalnom osiguranju te na činjenicu da se europske uredbe za koordinaciju sustava temelje na gotovo istim načelima, u primjeni samih Uredbi ne bi trebalo biti većih poteškoća. Može se jedino očekivati porast broja slučajeva ostvarenih prava na naknade iz sustava socijalnog osiguranja u odnosu na države s kojima Republika Hrvatska do sada nije imala ugovorne odnose o socijalnom osiguranju, a bit će u obvezi koordinirati sustav socijalne sigurnosti (pored dosadašnjih 16, područje primjene koordinacije proširit će se na još dodatnih 11 država članica, te na još dvije države Europskog ekonomskog prostora (EEP), dakle na ukupno 13 novih država) te zbog porasta broja stranih državljana koji koriste pravo slobodnog kretanja na području EU. Multilateralna primjena načela zbrajanja razdoblja osiguranja ili nekih drugih relevantnih razdoblja bit će

moguća i bez posebne prilagodbe hrvatskog sustava socijalnog osiguranja, a osigurat će veći stupanj socijalne sigurnosti u ostvarivanju prava.

Što se tiče institucionalnog okvira, za područje koordinacije sustava socijalnog osiguranja/socijalne sigurnosti i dalje su nadležna tijela Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a nadležne ustanove su Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

U daljnjem razdoblju osnovna zadaća i dalje ostaje jačanje administrativnih struktura za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti. To se posebice odnosi na jačanje administrativne sposobnosti tijela državne uprave koja vrše nadzor nad zakonitošću rada nadležnih ustanova, a to su već prethodno spomenuta ministarstva - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Jačanje se posebno odnosi na stručno usavršavanje postojećeg službeničkog kadra i razvijanje potrebnih vještina radi sudjelovanja u izradi propisa te prethodno upoznavanje s pravnom stečevinom Europske unije u području socijalne politike, koju će biti potrebno transponirati u zakonodavstvo Republike Hrvatske.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Što se tiče slobode kretanja radnika i položaja stranaca, u sustavu mirovinskog osiguranja nema primjera nejednakog postupanja prema stranim državljanima. Stranci zaposleni u Republici Hrvatskoj imaju pravo uključiti se u sustav mirovinskog osiguranja pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani, te imaju ista prava i obveze. Jedino područje u kojem do sada strani državljani nisu bili u potpunosti izjednačeni u pristupu mirovinskom osiguranju je dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, s obzirom da je pristup tom osiguranju bio uvjetovan prebivalištem. Prethodno navedeno izmijenjeno je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07), kojim će se danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU ukinuti prebivalište kao uvjet za pristup u dobrovoljno mirovinsko osiguranje, a predmetni Zakon usklađen je i s odredbama Direktive 98/49/EZ o zaštiti prava na dodatnu mirovinu zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice, te s odredbama Direktive 2003/41/EZ koja se odnosi na djelatnosti i nadzor ustanova strukovne mirovine. S odredbama istih Direktiva usklađen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 71/07) te stoga neće biti prepreka implementaciji europskog zakonodavstva na području slobode kretanja radnika.

Odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (NN 107/07), u cijelosti su usklađene s odgovarajućim uredbama Europske unije (EZ), koje se odnose na Poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika i koordinaciju sustava socijalne sigurnosti.

Izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu pravo korisnika doplatka za djecu proširuje se i na stranca koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom, kao i na stranca s privremenim boravkom u Republici Hrvatskoj ako to pravo ostvaruje na osnovi međunarodnog ugovora ili primjene pravila Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Ujedno je propisano da za djecu s prebivalištem u inozemstvu i za djecu s boravkom u inozemstvu dužim od tri mjeseca neprekidno, korisniku ne pripada pravo na doplatka za

djecu, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno. Ovaj Zakon stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U odnosu na mirovinsko osiguranje sve planirane zakonodavne aktivnosti su izvršene tijekom 2007. godine, s iznimkom podzakonskog akta – Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, čije će se odredbe u svrhu provedbe relevantne pravne stečevine izmijeniti i dopuniti tijekom 2008. godine. Aktivnosti na planu jačanja administrativnih kapaciteta i pripreme za primjenu uredbi za koordinaciju su u tijeku.

U IV. Kvartalu 2008. godine, planira se donošenje novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Republika Hrvatska će do dana pristupanja u punopravno članstvo Europske unije biti u potpunosti spremna implementirati sve potrebne propise u svoje zakonodavstvo, odnosno, s obzirom da se radi o području u kojem će se europski propisi izravno primjenjivati, institucije koje će primjenjivati propise bit će u potpunosti spremne za primjenu istih.

3.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

3.3.1. POSLOVNI NASTAN

d) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o sudskom registru (NN 1/95., 57/96., 45/99., 54/05. i 40/07) regulira način upisa trgovačkih društava i drugih subjekata upisa. Najnovija izmjena ovog Zakona je donesena i objavljena u NN 40/07. Primarni cilj izmjena Zakona bio je usklađivanje s odredbama izmijenjene Prve direktive, koja je izmijenjena Direktivom 2003/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. godine. i usklađivanje s potrebama prakse. Zakonom je omogućena legislativna podloga za elektroničku komunikaciju javnih bilježnika i ostalih osoba ovlaštenih posebnim propisima, sa sudom, a predviđena je i mogućnost registracije Europskog dioničarskog društva Societas Europaea (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU). Primjena ovih odredbi odgođena je do pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Na osnovi zakonskih odredbi koje predviđaju elektroničku komunikaciju sa sudom izrađen je Naputak o uvjetima i načinu ostvarivanja elektroničke komunikacije s registarskim sudom radi upisa društva s ograničenom odgovornošću u sudski registar. Ovim Naputkom uređuju se uvjeti i način elektroničke povezanosti ureda HITRO.HR, javnih bilježnika i sudskog registra u postupku osnivanja društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu. Na temelju ovog naputka u tijeku su priprema za realizaciju pilot projekta - *on line* registracije društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu, koji se provodi na Trgovačkom sudu u Varaždinu.

Nacrt Pravilnika o načinu upisa u sudski registar je donesen i objavljen u Narodnim novinama 134/07. Ovim podzakonskim propisom detaljno je uređeno postupanje prilikom upisa u sudski registar.

Zakonom o trgovačkim društvima je uređeno poslovanje stranih trgovačkih društava i trgovaca pojedinaca, kao i položaj stranog ulagača koji stječe udio ili dionice u društvu ili u njega ulaže na ugovornoj osnovi. Prema sadašnjem stanju legislative, strana trgovačka društva i trgovci pojedinci, pod uvjetima propisanim zakonom, izjednačeni su u poslovanju na području Republike Hrvatske s domaćim osobama, a trajnu djelatnost na području Republike Hrvatske mogu obavljati ukoliko osnuju podružnicu. Na osnivanje i upis podružnice stranog trgovačkog društva i stranog trgovca pojedinca primjenjuju se propisi po kojima podružnice osnivaju domaća trgovačka društva, jednako je i sa stranim ulagačima koji pod uvjetom uzajamnosti koja se pretpostavlja, mogu osnivati ili sudjelovati u osnivanju trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj, te u njima stjecati prava i preuzimati obveze pod istim uvjetima i imaju isti položaj kao i domaće osobe. Ako strani ulagač ima sjedište, odnosno trajno boravište u zemlji članici Europske unije odnosno države ugovornice Ugovora o europskom ekonomskom prostoru ili članici Svjetske trgovinske organizacije uvjet uzajamnosti se ne primjenjuje.

Radi stvaranja uvjeta slobodnom prekograničnom pružanju usluga stranim je poduzetnicima omogućeno obavljanje jednokratnog i povremenih poslova, bez osnivanja podružnice. Zakon je donesen u Hrvatskom Saboru 27. rujna 2007.godine., a stupiti će na snagu 1. travnja 2008.g.

Radi omogućavanja primjene Uredbe Vijeća br. 2157/2001 od 08. listopada 2002. godine (o Statutu Societas Europea) te Uredbe Vijeća 2137/85 od 25. srpnja 1985. godine (o EEIG) stvaranjem uvjeta za provedbu ovih Uredbi izrađen je nacrt prijedloga novog Zakona o uvođenju Europskog društva Societas Europae (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU). Zakon je donesen u Hrvatskom Saboru 26. rujna 2007. godine., a njegova primjena se odgađa do pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

d) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. dovršiti će se izrada nove programske aplikacije jedinstvene baze sudskog registra, realizirati će se šestomjesečni pilot projekt on-line registracije društava s ograničenom odgovornošću na Trgovačkom sudu u Varaždinu.

Tijekom 2008. planira se izrada nacrta prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o uvjetima i načinu pristupa podacima sudskog registra, te izrada nacrta podzakonskih akata kojim će se detaljno urediti šifrnici sudskog registra, te osiguranje, pohranjivanje i zaštitu podataka sudskog registra.

Također, u II. kvartalu 2008. godine planira se usklađivanje Zakona o ustanovama s relevantnom pravnom stečevinom EU.

U cilju održavanja pune usklađenosti domaćeg zakonodavstva s promjenama u pravnoj stečevini EU u području poslovnog nastana i prekograničnog pružanja usluga od strane fizičkih i pravnih osoba iz Europske unije, sustavno će biti praćene sva zakonodavne aktivnosti u Europskoj uniji na području prava društava odnosno poslovnog nastana i slobode pružanja usluga.

ZAKON O OBRTU (NN 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 49/03-pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07)

b) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonom o obrtu regulirana su temeljna pitanja obrtništva, kao što su pojam i vrsta obrta, uvjeti za obavljanje, poslovanje obrta, obrazovanje i osposobljavanje za obavljanje obrta, organiziranost obrta, nadzor i upravne mjere. Radi se o nacionalnom propisu kojim se regulira status gotovo petine svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Zakona o obrtu (NN 77/93., 90/96., 64/01., 71/01., 49/03.- pročišćeni tekst i 68/07.) donesen je u skladu sa smjericama EU koje su se poglavito odnosile na zakonske odredbe kojima se reguliraju opći uvjeti za stjecanje statusa obrtnika. Tako su strani državljani u svojim pravima izjednačeni sa državljanima Republike Hrvatske, što znači da uživaju isti tretman u pravu na obavljanje obrta. Jednako tako ukinuta je odredba prema kojoj maloljetne osobe i osobe djelomično ili potpuno lišene poslovne sposobnosti nisu mogle obavljati obrt jer su time dovedene u diskriminirajući položaj, a osim toga takva odredba bila je u koliziji s odredbama Obiteljskog zakona i Zakona o radu.

Novela Zakona donesena 15. lipnja 2007. god. objavljena u NN 68/07. ide u smjeru još jednostavnijih uvjeta za obavljanje obrta, uvođenja domaće radinosti i sporednog zanimanja, te daljnjeg unapređivanja sustava strukovnog obrazovanja .

b) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo kontinuirano promišlja i djeluje u pravcu primjene najnovijih tehnoloških dostignuća, a razvijanje elektroničkog poslovanja, osmišljavanje i implementiranje elektroničkih usluga nezaobilazan je zadatak.

U tom smislu u lipnju ove godine, građanstvu je na upotrebu dana elektronička usluga e-Obrt, koja ima svrhu osigurati brže i jednostavnije registriranje obrta na način da omogućava putem Interneta upis podataka potrebnih za pokretanje postupka osnivanja obrta u bazu podataka.

Tijekom 2008. godine, u planu su aktivnosti na razvijanju i unaprjeđivanju projekta e-Obrt, posebno u segmentu poboljšanja dostupnosti informacija i naputaka korisnicima Interneta. Planirano je također i unaprjeđivanje rada središnjeg informacijskog sustava Obrtnog registra, kontinuiranim opremanjem ureda i podizanjem efikasnosti kroz podizanje propusnosti komunikacijske infrastrukture. Također se očekuje apliciranje nove inačice aplikacije za pretraživanje podataka Obrtnog registra na Internetu.

ZAKON O STRANCIMA

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Hrvatski sabor je 13. srpnja 2007. godine donio novi Zakon o strancima, a Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Novi Zakon o strancima, kao novinu u odnosu na važeći Zakon, sadrži posebnu glavu o ulasku, boravku i radu državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji. U članku 156. Zakona propisano je da „Državljeni država članica EEP i članovi njihovih obitelji mogu u Republici Hrvatskoj raditi i pružati usluge bez radne i poslovne dozvole.“ Ove odredbe stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Ovime je stvoren odgovarajući pravni okvir za ostvarivanje prava poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga sukladno člancima 43. i 49. Ugovora o EZ.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Na osnovu novog Zakona o strancima, u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona (I. kvartal 2008. godine) donijet će se podzakonski propisi te će se službenici Ministarstva unutarnjih poslova i policijskih uprava i postaja educirati za njegovu primjenu. (Detaljno obrađeno u naslovu III. 3.24. Pravda, sloboda i sigurnost, 3.24.2. Migracije.)

ZDRAVSTVENI SEKTOR

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Sukladno Odluci Vijeća o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Europskom partnerstvu s Republikom Hrvatskom prema kojoj su postavljene prioritete u 2007. godini nisu

predviđene zakonodavne ni provedbene mjere. Navedeno je uklanjanje preostalih ograničenja u smislu poslovnog nastana i slobode pružanja usluga te se prepoznaju ograničenja u području zdravstva.

Republika Hrvatska je ograničenje koje se odnosilo na uvjet zaposlenja u domu zdravlja radi uzimanja u zakup privatne prakse u domovima zdravlja ukinula na temelju članka 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 85/06) koji je stupio na snagu 3. kolovoza 2006. godine, a kako je predviđeno tijekom analitičkog pregleda zakonodavstva.

Donesen je Pravilnik o uvjetima i postupku za davanje u zakup dijelova domova zdravlja i ljekarničkih zdravstvenih ustanova (NN 80/07).

Republika Hrvatska poduzima mjere radi provedbe specijalističkog usavršavanja sukladno pravnoj stečevini. Radi usklađivanja s kvalifikacijama i standardima EU planirano je usklađivanje pripravničkog staža, izobrazbe doktora medicine, doktora medicine primarne zdravstvene zaštite, doktora stomatologije, kao i specijalističko usavršavanje medicinskih sestara-medicinskih tehničara.

Specijalističko usavršavanje medicinskih sestara – medicinskih tehničara omogućeno je izmjenom Zakona o zdravstvenoj zaštiti 2006. godine. U završnoj je fazi izrada Pravilnika o specijalističkom usavršavanju medicinskih sestara - medicinskih tehničara, temeljem članka 133. i članka 134. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05 i 85/06). Ovim pravilnikom biti će određene grane specijalizacija, njihovo trajanje te njihov plan i program.

b) KLJUČNI PRIORITETI

U odredbama zakona u kojima postoje ograničenja za ostvarivanje poslovnog nastana i pružanja usluga za pravne i fizičke osobe iz EU Republika Hrvatska će provesti zakonodavne aktivnosti s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom EU će se donijeti izmjene Zakona o liječništvu, Zakona o stomatološkoj djelatnosti, Zakona o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti, Zakona o ljekarništvu i Zakona o sestrinstvu u trećem kvartalu 2008. godine. Također pripremit će se novi Zakon o primaljama, kojim će se zakonski regulirati profesija primalja. Zakon o izmjenama Zakona o kemikalijama predviđet će mogućnost priznavanja kvalifikacija državljanima EU. Ovaj zakon će se uputiti u zakonsku proceduru u I. kvartalu 2008. godine.

Administrativni kapaciteti, sposobnosti i osposobljavanje djelatnika će se jačati a poboljšati će se i odnosi između tijela središnje državne vlasti i tijela na lokalnim razinama. Administrativni kapaciteti osnažiti će se zapošljavanjem novih državnih službenika (neki djelatnici su već preraspodjelom raspoređeni na poslove europskih integracija), te će se administrativne sposobnost osnažiti edukacijski i tehnološki.

3.3.2. SLOBODA PRUŽANJA PREKOGRANIČNIH USLUGA

USLUGE U PRAVOSUĐU

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

U veljači 2007. godine stupio je na snagu novi Zakon o javnom bilježništvu. Tim se zakonom određuju dodatni kriteriji za određivanje broja javnobilježničkih mjesta. Naime, dosadašnji kriteriji, utvrđeni Zakonom o javnom bilježništvu iz 1994. godine, više nisu bili prikladni s obzirom na gospodarski rast do kojeg je u međuvremenu došlo, te s tim u vezi značajno povećanje pravnog prometa, te utvrđivanje ovlasti javnih bilježnika kao povjerenika sudova u ostavinskim i ovršnim postupcima.

U srpnju 2007. godine rješenjem ministrice pravosuđa osnovana je Radna skupina za izradu Nacrta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o stalnim sudskim vještacima, koju uz predstavnike ministarstva čine i predstavnici stalnih sudskih vještaka, te suci. Donošenje ovog pravilnika, koji će biti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije, na način da će strani državljani moći biti imenovani stalnim sudskim vještacima u Republici Hrvatskoj prema uvjetima koje će propisati taj pravilnik, očekuje se početkom 2008. godine.

U srpnju 2007. godine rješenjem ministrice pravosuđa osnovana je Radna skupina za izradu Nacrta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o stalnim sudskim tumačima, koju uz predstavnike ministarstva čine i predstavnici ove struke, te suci. Donošenje ovog pravilnika očekuje se početkom 2008. godine. Njime će se urediti uvjeti koje moraju ispunjavati strani državljani kako bi mogli biti imenovani stalnim sudskim tumačima u Republici Hrvatskoj.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Rješenjem ministrice pravosuđa 20. rujna 2007. godine osnovana je Radna skupina za izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu, koju pored predstavnika ministarstva čine predsjednik Hrvatske odvjetničke komore, odvjetnici, suci, predstavnici URHS, Koordinacije sindikalnih središnjica, te Hrvatske udruge poslodavaca. Očekuje se da će do I. kvartala 2008. godine ovaj zakon biti upućen u parlamentarnu proceduru. Ovaj zakon uskladiti će se s pravnom stečevinom Europske unije, i to s odredbama Direktive 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. godine i Direktive 98/5/EZ od 16. veljače 1998. godine. Tako usklađeni zakon, u dijelu koji se odnosi na nastup stranih odvjetnika u Republici Hrvatskoj, primjenjivao bi se nakon što Republika Hrvatska postane punopravna članica Europske unije.

USLUGE U TURIZMU

b) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vezano uz obvezu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s propisima Europske unije u području turizma donesen je Zakon o pružanju usluga u turizmu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi, te su doneseni provedbeni propisi (pravilnici) temeljem Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Navedenim Zakonima, uz u 2006. godini donesen Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, uvodi se liberalizacija ovog sektora za državljane država članica Europske unije i Europskog ekonomskog prostora.

Tako se u potpunosti postiglo planirano usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u području turizma shodno principima iz članka 43. i 49.

Ugovora o europskoj zajednici, te su izvršene obveze koje je u tom dijelu Republika Hrvatska preuzela temeljem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Neusklađenost navedenih zakona odnosila se na preostale zapreke glede slobode pružanja prekograničnih usluga (načelo zabrane diskriminacije - članak 12. Ugovora EZ) i to u dijelu koji se tiče pružanja usluga fizičkih osoba („građana“), odnosno plaćanja boravišne pristojbe. Naime, jedan od uvjeta za pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga od strane fizičkih osoba („građana“) bilo je hrvatsko državljanstvo, a mogućnost paušalnog plaćanja boravišne pristojbe ili njeno plaćanje u smanjenom iznosu odnosila se samo za vlasnike kuća i stanova za odmor koji su hrvatski državljani.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Radi provedbe Zakona o pružanju usluga u turizmu planira se u I. kvartalu 2008 donijeti podzakonske propise (pravilnike) koje je na temelju toga Zakona ovlašten donijeti ministar nadležan za turizam.

Radi unapređenja sustava turističkih zajednica planira se donošenje paketa novih zakona kojim se taj sustav uređuje - Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Zakona o boravišnoj pristojbi i Zakona o članarinama u turističkim zajednicama, kojih u manjem dijelu se mogu ticati slobode pružanja usluga i poslovnog nastana.

Također se planira donošenje Zakona o golfu kojim bi se omogućilo razvijanje golfa kao nezaobilaznog i nužnog čimbenika razvoja turističke ponude u RH i turizma uopće. Naime, potrebno je, pored uređenja uvjeta za pružanje usluga golfa kao turističke usluge tog posebnog oblika turističke ponude, stvoriti zakonske pretpostavke za omogućavanje brže i jednostavnije (jeftinije) izgradnja golf terena, uključivo izgradnje smještajnih kapaciteta, uz poštivanje principa održivog razvoja, kako bi se postigao potreban interes investitora za njihovu izgradnju.

S obzirom na planirano donošenje novih propisa koji uređuju sustav turističkih zajednica u 2008. godini, u srednjoročnom razdoblju planira se donijeti potrebne propise za provedbu tih Zakona.

U narednom razdoblju ocijenit će se potreba donošenja posebnih propisa kojima bi se uredilo pružanje usluga i u drugim posebnim oblicima turističke ponude – ronilački, kongresni, wellness, pustolovni, i dr.

USLUGE PRIVATNE ZAŠTITE I HUMANITARNOG RAZMINIRANJA

A) KLJUČNI PRIORITETI

Izradit će se Prijedlog Zakona o privatnim detektivima, te će se u III. kvartalu 2008. godine uputiti u proceduru donošenja. Prijedlog Zakona o privatnim detektivima sadržavat će odredbe koje će omogućiti slobodu pružanja usluga privatnim detektivima iz država članica Europske unije. Donošenjem ovog Zakona prestati će važiti odredbe Zakona o zaštiti osoba i imovine (NN 83/96, 90/96 i 96/029) koje su još uvijek na snazi.

U srednjoročnom periodu (do pristupanja u punopravno članstvo u Europsku uniju) odgovarajuće će se izmijeniti Zakon o humanitarnom razminiranju (NN153/05 i 63/07) i Zakon o privatnoj zaštiti (NN 68/03) u cilju reguliranja slobode pružanja usluga sukladno članku 49. Ugovora o EZ.

USLUGE U ZDRAVSTVU

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pružanje usluga nije posebno uređeno u propisima na području zdravstva. U tijeku 2007. godine, nisu provedeni zakonodavne niti provedbene mjere s obzirom da iste nisu ni bile predviđene NPPEU-om za 2007. godinu.

b) KLJUČNI PRIORITETI

U pogledu prekograničnog pružanja usluga Republika Hrvatska posebno će urediti pružanje usluga zdravstvenih radnika bez propisivanja uvjeta koje je pružatelj usluga već ispunio u državi članici u kojoj ima poslovni nastan.

Republika Hrvatska pripremit će materijale za izradu zakona, a koje će uputiti u zakonsku proceduru u III. kvartalu 2008. godine.

USLUGE U VETERINARSTVU

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

U travnju 2007. godine objavljen novi Zakon o veterinarstvu (NN 41/07) kojim su uklonjene prepreke i stvorene pretpostavke za usklađivanje u poglavlju 3. „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“. Tijekom 2007. godine zaposlena su 2 nova djelatnika u Odjelu za organizaciju veterinarske službe čime su ojačani i administrativni kapaciteti.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj Uniji za 2007. godinu, u području pružanja usluga u veterinarstvu, bilo je predviđeno donošenje dva podzakonska akta:

1. Pravilnika o uvjetima pod kojima fizičke i pravne osobe osnovane za obavljanje veterinarske djelatnosti u zemljama članicama EU mogu pružati veterinarske usluge u RH
2. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima, načinu davanja, produljivanja i oduzimanja odobrenja za rad veterinara

U svrhu izrade Pravilnika o uvjetima pod kojima fizičke i pravne osobe osnovane za obavljanje veterinarske djelatnosti u zemljama članicama EU mogu pružati veterinarske usluge u RH, a koji je preduvjet za donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima, načinu davanja, produljivanja i oduzimanja odobrenja za rad veterinara, formirano je stručno povjerenstvo za izradu Pravilnika koje je na svojoj sjednici konstatiralo da krovni zakon o priznavanju stručnih kvalifikacija kojim bi se transponirala Direktiva 2005/36/EZ o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija nije donesen i da bi bilo stručno opravdano sačekati donošenje tog zakona kako bi se nastavilo s daljnjim radom na izradi predmetnog

Pravilnika. Slijedom navedenog, navedeni pravilnici donijeti će se nakon usvajanja novog Zakona o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija čije je donošenje predviđeno u IV. kvartalu 2008. godine

USLUGE U GRADITELJSTVU

b) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva će u svrhu usklađenja dijela zakonodavstva iz svoje nadležnosti izraditi novi zakon o obavljanju poslova projektiranja, stručnog nadzora i djelatnosti građenja (radni naziv) kojim će se regulirati djelatnost građenja u Republici Hrvatskoj, urediti strukovna pitanja kao i pitanje poslovnog nastana i pružanja usluga stranih arhitekata i inženjera u graditeljstvu.

Navedenim zakonom će se regulirati ovo područje umjesto dijela Zakona o gradnji u kojem je regulirana djelatnost građenja i obavljanje poslova projektiranja i stručnog nadzora, kao i Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu da bi stekli naziv „ovlašteni arhitekt“ ili „ovlašteni inženjer“ i tako stekli pravo obavljanja poslova projektiranja i stručnog nadzora u graditeljstvu.

Zakon bi trebao biti upućen u proceduru VRH u III. kvartalu 2008. godine a paralelno će se donositi i podzakonski akti koji će također biti usklađeni s pravnom stečevinom EU.

USLUGE U KULTURI

KLJUČNI PRIORITETI

Nakon provedenih izmjena Zakona o ustanovama radi njegova usklađenja s pravnom stečevinom EU, Ministarstvo kulture će s tim u svezi razmotriti odgovarajuće izmjene Zakona o muzejima i Zakona o knjižnicama, a radi njihova usklađenja s novelom toga Zakona.

USLUGE U ZNANOSTI, OBRAZOVANJU I ŠPORTU

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U listopadu 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 107/07) koji je usklađen s pravnom stečevinom EU.

3.3.3. POŠTANSKE USLUGE

b) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonom o pošti (NN 172/03., 15/04. i 92/05.) i podzakonskim aktima donesenim na temelju njega, uređeni su uvjeti i postupci za obavljanje poštanskih i kurirskih usluga, prava i obveze davatelja poštanskih i kurirskih usluga, kao i njihovih korisnika. Donošenjem navedenih propisa izvršeno je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva sa propisima Europske unije u području pružanja poštanskih usluga, i to sa Direktivom 97/67/EZ o jedinstvenim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kvalitete usluga te Direktivom 2000/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/EZ u vezi s daljnjim otvaranjem poštanskih usluga tržišnom natjecanju na razini Zajednice (tzv. poštanske direktive).

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka započelo je u 2007. godini s projektom izrade stručne studije „Strategija razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj”.

Nakon donošenja Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuditelja i potpisivanja Ugovora o pružanju intelektualne potpore pripremi navedene stručne studije, izabrana savjetodavna tvrtka započela je rad na izradi stručne studije.

Savjetodavna tvrtka, s kojom je Ministarstvo zaključilo Ugovor o pružanju intelektualnih usluga za izradu navedene stručne studije, izradila je prijedlog “Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u RH” i Akcijskog plana.

S obzirom da je u zaključenom Ugovoru predviđeno da naručitelj (Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka), mora, nakon završetka navedene Strategije i Akcijskog plana osnovati povjerenstvo za njihovu verifikaciju, osnovano je i imenovano povjerenstvo koje će izvršiti verifikaciju.

Imenovano povjerenstvo analizira “Strategiju razvoja tržišta poštanskih usluga u RH” i Akcijskog plana, te se uskoro očekuje njihova verifikacija.

Nakon obavljene verifikacije Strategije i Akcijskog plana, isti će se uputiti na mišljenje nadležnim tijelima državne uprave i zainteresiranim pravnim osobama na koje se odnosi navedena stručna studija i Akcijski plan, nakon čega će se navedena Strategija i Akcijski plan uputiti na prihvatanje Vladi RH.

Od navedene stručne studije očekuje se jasan pregled stanja u području poštanskih usluga, identifikacija glavnih aktera na tržištu poštanskih usluga. Ona će odražavati politiku Vlade Republike Hrvatske u području razvoja tržišta poštanskih usluga, koja će biti u skladu s općom Vladinom politikom u pogledu zaštite slobode tržišnog natjecanja, promicanja interesa gospodarstva i drugih korisnika poštanskih usluga, s posebnim naglaskom na osiguranje dostupnosti univerzalnih poštanskih usluga na cijelom teritoriju Republike Hrvatske pod jednakim uvjetima i pristupačnim cijenama, te pravca daljnjeg razvoja poštanskih usluga u kontekstu razvoja novih tehnologija a u svjetlu nadolazeće potpune liberalizacije poštanskog tržišta.

Studija će uvažiti i novu treću poštansku direktivu koja je u postupku donošenja, posebno u smislu dobivanja odgovora na pitanja funkcioniranja i financiranja univerzalnih usluga koje trenutno obavlja jedino javni operator Hrvatska pošta, a koje predstavlja jedno od najvažnijih i najsloženijih pitanja u daljnjem razvoju poštanskog tržišta u potpuno liberalnom okruženju.

Vijeće za poštanske usluge je u 2007. godini nastavilo s obavljanjem poslova i zadataka u skladu sa Zakonom o pošti. Tijekom 2007. godine Vijeće je zaprimilo prijave tri davatelja koji obavljaju poštanske i kurirske usluge.

Obzirom da Vijeće obavlja stručni nadzor davatelja u pogledu vrste, opsega i kakvoće obavljanja poštanskih i kurirskih usluga, nadzornik Vijeća obavio je u 2007. godini nadzor kod jedanaest davatelja poštanskih i kurirskih usluga.

Sukladno Zakonu o pošti, jedan od zadataka Vijeća jest praćenje razvoja poštanske djelatnosti i tržišta poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj. Tijekom 2007. godine Vijeće je sudjelovalo u projektu prikupljanja statističkih podataka u poštanskom sektoru, pokrenutom u suradnji Europske statističke organizacije (EuroStat) s Europskim udruženjem za poštansku regulaciju (CERP) i Europskom komisijom. Kao nacionalno regulatorno tijelo, Vijeće je bilo nositelj Projekta i svih aktivnosti vezanih uz prikupljanje statističkih podataka od davatelja poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj. U okviru tog Projekta, a s ciljem praćenja stanja na tržištu, Vijeće je izradilo upitnike za javnog operatora, kao i za ostale davatelje poštanskih i kurirskih usluga te prikupilo potrebne statističke i financijske podatke. Prikupljene podatke Vijeće je tijekom 2007. godine obradilo, objedinilo, analiziralo te objavilo u listopadu 2007. godine u publikaciji Analiza tržišta poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj u 2006. godini. Cilj objave Analize je upoznavanje svih sudionika na tržištu, ali i zainteresiranih institucija, sa stanjem i kretanjima na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Ugovor za provedbu projekta Potpora Vijeću za poštanske usluge (Support to the Croatian Postal Services Council) iz programa CARDS 2004, potpisan je 30. travnja 2007. godine, a 29. svibnja 2007. godine, započela je njegova službena provedba. Ugovor je izmijenjen popratnim pismom od 19. lipnja 2007. godine, kojim je trajanje projekta produženo sa šest na osam mjeseci.

Projektni partner Vijeća je njemačko Federalno ministarstvo za gospodarstvo i tehnologiju, koje je provedbu projekta povjerilo predstavnicima Federalne agencije za električnu energiju, plin, telekomunikacije, poštu i željeznice, regulatornog tijela u Republici Njemačkoj.

Projekt je namijenjen jačanju internih kapaciteta članova i Stručne službe Vijeća odnosno jačanju institucionalne sposobnosti Vijeća te upoznavanju svih sudionika na tržištu poštanskih i kurirskih usluga, i javnosti, s nadolazećom liberalizacijom sektora i promjenama na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Tijekom lipnja i rujna 2007. godine predstavnici Vijeća i predstavnici regulatornog tijela države partnera zajednički su surađivali na provedbi prve aktivnosti predviđene projektom, usmjerene ka analizi postojećih pozitivnih propisa koji uređuju poštansku djelatnost u Republici Hrvatskoj, njihove usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije, kao i utvrđivanju položaja i odgovornosti Vijeća, kao nacionalnog regulatornog tijela, na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Do kraja 2007. godine projektni partneri su nastavili zajednički rad na provedbi aktivnosti predviđeni Projektom. Održani su sastanci predstavnika Vijeća i predstavnika njemačkog regulatornog tijela kao i s javnim operatorom i drugim davateljima na tržištu poštanskih i kurirskih usluga. U sklopu projekta, u studenom 2007. godine, predstavnici Vijeća posjetili su

njemačko regulatorno tijelo na tržištu poštanskih usluga, kako bi se upoznali s ulogom i internim procedurama navedenog regulatora i njegovom ulogom na poštanskom tržištu.

Tijekom 2007. godine, Vijeće je zaposlilo troje novih radnika, jednog diplomiranog ekonomista, na radnom mjestu nadzornika Vijeća, koji obavlja stručni nadzor, jednog inženjera prometa, i jednu administrativnu tajnicu. U ovom trenutku u Stručnoj službi Vijeća je zaposleno devet radnika.

Inspekcija

U 2007. godini je obavljeno ukupno 24 inspekcijska nadzora poštanskog inspektora prema Zakonu o pošti, a o čemu su sastavljeni zapisnici.

Podnesen je 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv tvrtke HP-Hrvatska pošta d.d., doneseno je jedno rješenje o otklonu nedostataka tvrtki HP-Hrvatska pošta d.d. i izdan je jedan prekršajni nalog tvrtki City EXPRESS d.o.o., Zagreb. Održane su i tri usmene rasprave u upravnim postupcima. Zapisnicima je naređeno otklanjanje 7 nedostataka, a rješenjem je naređeno otklanjanje ukupno 7 nedostataka.

Zaprimljeno je ukupno 4 podneska korisnika u svezi naplate poštarine, prijama pošiljaka putem poštanskih kovčežića i uručjenja sudskih pismena. Tri podneska iz 2007. godine su riješena, a jedan je u postupku rješavanja.

Vijeće za poštanske usluge je uputilo popis od 38 pravnih osoba i popis od 26 obrtnika za koje sumnja da obavljaju poštanske ili kurirske usluge bez dozvole ili prijave prema Zakonu o pošti. Po ovim navodima Vijeća obavljen je nadzor kod 10 pravnih osoba. Po podnesku „Sindikata kurirskih i dostavnih službi“ je obavljen inspekcijski nadzor u još jednoj pravnoj osobi, a radi obavljanja usluga bez dozvole ili prijave.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Nakon što Vlada Republike Hrvatske usvoji Strategiju razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj i Akcijski plan započeti će se s provedbom usvojenog Akcijskog plana.

Republika Hrvatska je prihvatila uključivanje u projekt EU misije stručnjaka za procjenu stanja u području poštanskih usluga u Hrvatskoj (*peer assessment mission*). Projekt, koji će voditi stručnjaci EK, trebao je započeti s radom u studenom 2007. godine, no zbog kašnjenja projekta „*Twinning Light Fiche*“ za potporu Vijeću za poštanske usluge, postoji mogućnost da se Misija za procjenu stanja u sektoru poštanskih usluga odgodi za veljaču 2008. godinu.

U 2008. godini izraditi će se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pošti u kojem će se između ostalog povećati ovlasti nacionalnog regulatornog tijela za poštu, te će se predložiti novi način financiranja tog regulatornog tijela. Također izmjenama tog Zakona precizirati će se ovlasti novog regulatornog tijela u pošti, koje će biti određeno novim Zakonom o

elektroničkim komunikacijama, pri čemu će se objediniti regulatorna tijela u području elektroničkih komunikacija i poštanskih usluga u jedinstveno regulatorno tijelo.

S obzirom da su raspisani natječaji za zapošljavanje novih službenika u Odjelu pošte u Upravi telekomunikacija i pošte, očekuje se da će u 2008. godini biti primljen jedan viši stručni savjetnik- dipl. ekonomist i jedan vježbenik- dipl. pravnik.

U Odjelu pošte sada su zaposlena tri službenika.

Krajem siječnja 2008. godine očekuje se završetak provedbe projekta Potpora Vijeću za poštanske usluge. Nakon dovršenja projektnih aktivnosti, bit će podneseno Završno izvješće (Final Report), koje će uključivati: potpuni pregled svih aktivnosti provedenih od strane stručnjaka države članice tijekom projekta; postignuti napredak u odnosu na svaku od aktivnosti predviđenih projektom; sažetak postignutih rezultata; identifikaciju glavnih problema, koji su se pojavili tijekom provođenja ugovora, i prijedlog rješenja; ocjenu učinaka projekta u odnosu na utvrđene ciljeve projekta i indikatore postignuća te preporuke za sljedeće korake u kasnijim projektima.

Tijekom 2008. godine Vijeće će prikupljati od davatelja poštanskih i kurirskih usluga statističke i financijske podatke za 2007. godinu, te obrađene, objedinjene i analizirane podatke objaviti u publikaciji.

Za 2008. godinu Vijeće planira novi projekt Analiza zadovoljstva korisnika poštanskih i kurirskih usluga, kojim će prikazati u kojoj mjeri su korisnici poštanskih i kurirskih usluga upoznati sa svojim pravima, da li su zadovoljni obavljenim uslugama, da li smatraju da ih je potrebno poboljšati i na koji način, i slično.

Tijekom 2008. godine predviđeno je zapošljavanje novih zaposlenika, sukladno odobrenim proračunskim sredstvima za rad Vijeća.

U službi inspekcije pošte i telekomunikacija predlaže se popunjavanje Odjela poštanske inspekcije u skladu s Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva.

U srednjoročnom razdoblju predviđeno je zapošljavanje novih zaposlenika, sukladno odobrenim proračunskim sredstvima za rad Vijeća.

3.3.4. UZAJAMNO PRIZNAVANJE STRUČNIH KVALIFIKACIJA

c) OSTVARENO U 2007. GODINI

U skladu s NPPEU 2006, do kraja 2006. godine Republika Hrvatska je obavila prvu fazu usklađivanja svog zakonodavstva s novim sustavom priznavanja kvalifikacija koji u EU postoji od jeseni 2005. godine, Direktiva 2005/36/EZ o međusobnom priznavanju stručnih kvalifikacija, te je dana 28. prosinca 2006. godine stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija.

Izmijenjenim Zakonom razdvojeno je akademsko od stručnog priznavanja, čime je akademsko priznavanje stavljeno u nadležnost visokoškolskih institucija, dok je za stručno

priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija još uvijek zadužena Agencija za znanost i visoko obrazovanje, odnosno njen Nacionalni ENIC/NARIC ured.

Izmijenjenim Zakonom svim su građanima dana jednaka prava za priznavanje inozemne kvalifikacije, odnosno ukinut je stavak Zakona koji traži da strani državljani i osobe bez državljanstva moraju učiniti vjerojatnim pravni interes za priznavanje kvalifikacije dok hrvatski državljani to ne moraju, čime je naglašena jednakost svih stranaka koje pristupaju postupku priznavanja pod istim uvjetima.

U siječnju 2007. godine, Nacionalni ENIC/NARIC ured Agencije za znanost i visoko obrazovanje započeo je s provedbom MATRA MPAP projekta po nazivom Osnaživanje uloge ENIC/NARIC ureda koji se provodi u suradnji s nadležnim državnim tijelima Kraljevine Nizozemske.

Cilj projekta je usmjeravanje priznavanja stručnih kvalifikacija za obavljanje reguliranih stručnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj na nadležne komore, strukovne organizacije i ministarstva te diseminacija informacija o priznavanju stručnih kvalifikacija, a sve s ciljem usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području priznavanja sa zahtjevima Direktive 2005/36/EZ te stvaranju administrativnih i institucionalnih preduvjeta da se zakonska rješenja mogu što bolje primijeniti u praksi.

Do sada su tijekom projekta održani sastanci s predstavnicima pojedinih reguliranih profesija, nadležnim strukovnim organizacijama, komorama i ministarstvima, održani su seminari o Direktivi 2005/36/EZ te je započeo rad na definiranju baze podataka koja će sadržavati informacije o svim reguliranim profesijama u Republici Hrvatskoj, nadležnim tijelima za donošenje odluka u priznavanju stručnih kvalifikacija te pripadajućim propisima.

Za potrebe priznavanja kvalifikacija za obavljanje poslova u reguliranim profesijama, Nacionalni ENIC/NARIC ured je predložen da bude imenovan kontaktnom točkom (contact point) u skladu s Direktivom 2005/36/EZ, čime je prijašnji prijedlog da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva bude imenovano kontakt točkom stavljen izvan snage.

Kako bi se navedeni MATRA projekt nastavio provoditi planiranom dinamikom, a s obzirom da Republika Hrvatska paralelno s izgradnjom novog sustava priznavanja stručnih kvalifikacija mora prilagođavati cjelokupni pravni i administrativni okvir za djelotvornu primjenu novog sustava priznavanja stručnih kvalifikacija, neophodno je čim prije pokrenuti inicijativu za izradu cjelovitog popisa reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj, zatim za imenovanje tijela koja će biti nadležna za donošenje odluka u priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija za obavljanje reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj te imenovanje nacionalne kontakt točke i nacionalnog koordinatora u skladu s Direktivom 2005/36/EZ.

Odluke unutar ovih aktivnosti potrebno je donositi na međuresornoj razini, kao i u konačnici sam novi propis koji će uređivati pitanje priznavanja kvalifikacija državljana Europske unije za obavljanje reguliranih stručnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, a stupiti će na snagu i primjenjivat će se od dana stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Ministarstvo znanosti, obrazovanje i športa, kao stručni nositelj usklađivanja zakonodavstva u ovom području, predložen je za koordinatora aktivnosti vezanih uz usklađivanje novih

nadležnosti u pogledu priznavanja stručnih kvalifikacija te uz institucionalne promjene u okviru nadležnih ministarstava i strukovnih udruga radi prilagodbe njihova postupanja novom načinu priznavanja kvalifikacija.

c) **KLJUČNI PRIORITETI**

Početakom I. kvartala 2008. godine potrebno je, uz koordinaciju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, osnovati međuresornu radnu skupinu koja će raditi na definiranju stručnih tijela koja će biti nadležna za donošenje odluka u priznavanju stručnih kvalifikacija za potrebe obavljanja reguliranih profesija, cjelovitom popisu reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj, definiranju osobe, nacionalnog koordinatora i nacionalne kontakt točke u skladu s Direktivom 2005/36/EZ te izradi Zakona koji će biti usklađen s načelima navedene Direktive.

U Zakon će se u potpunosti ugraditi načelo uzajamnog priznavanja kako ga objašnjava Europski sud i Direktiva 2005/36/EZ te maksimalno pojednostaviti postupci vezani uz priznavanje.

Rok za pripremu zakona je kraj 2008. godine, a primjenjuje se od dana stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje nastavit će s provedbom MATRA MPAP projekta *Strengthening the Role of Croatian ENIC/NARIC Office* u suradnji s nadležnim nizozemskim tijelima. Projekt će trajati do kraja 2008. godine.

U srednjoročnom razdoblju planira se finaliziranje ustrojavanja operativnog i administrativnog sustava za primjenu novog Zakona koji će biti pripremljen do kraja 2008. godine, a usklađen je s načelima Direktive 2005/36/EZ.

3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA

3.4.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru procesa liberalizacije kapitalnog računa, Republika Hrvatska je nastavila s liberalizacijom kapitalnih transakcija tijekom 2007.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima je stupio na snagu 17. srpnja 2007. godine (NN 71/2007). Njime je propisano da se od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ukida povlašten pristup javnog sektora sredstvima mirovinskih fondova. Također, ukinute su restriktivne i diskriminatorne odredbe koje se odnose na pravila ulaganja mirovinskih fondova.

Hrvatska narodna banka izmijenila je i dopunila Odluku o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima. Navedene izmjene i dopune stupile su na snagu 1. siječnja 2008. godine, a njima se liberaliziraju plaćanja i naplate u gotovini u kunama između rezidenata i nerezidenata za kapitalne i tekuće poslove.

Također, Hrvatska narodna banka je donijela novu Odluku o prikupljanju podataka za potrebe sastavljanja platne bilance, stanja inozemnog duga i stanja međunarodnih ulaganja. Navedena Odluka stupila je na snagu 1. siječnja 2008. godine, a njome se između ostalog, dokida obveza registracije kreditnog posla kao uvjet za realizaciju istog. U skladu s dokidanjem obveze registracije kreditnog posla kao uvjeta za realizaciju istog, izmijenjena je i dopunjena i Odluka o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom i pripadajuća Uputa.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Do kraja 2008. godine, cilj Republike Hrvatske je potpuno liberalizirati kapitalni račun. Ciljevi će biti ostvareni stupanjem na snagu odredbi Zakona o deviznom poslovanju kojima se u Zakonu ukidaju preostale restrikcije. Posljedično, Hrvatska narodna banka ukinut će podzakonske akte koji su doneseni temeljem tih restriktivnih odredbi.

Ključne mjere odnose se na potpunu liberalizaciju tokova kratkoročnih financijskih kredita i omogućavanje rezidentima otvaranje računa u inozemnim bankama. Pored toga, potpuno će se liberalizirati gotovinsko poslovanje između rezidenata i nerezidenata te unošenje i iznošenje gotovine preko državne granice za rezidente.

Izmjenom Zakona o osiguranju, koja će se provesti do kraja drugog tromjesečja 2008. godine, osigurat će se da povlašten pristup javnog sektora sadržan u čl. 123. bude izvan snage od dana pristupanja Hrvatske EU.

Novim Zakonom o osiguranju depozita, koji će se donijeti do kraja prvog tromjesečja 2008. godine uklonit će se odredbe koje omogućuju povlašteni pristup javnog sektora sredstvima financijskih institucija.

Izmjenom Zakona o fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koja će se provesti do kraja 2008. godine, uklonit će se odredba koja omogućava povlašteni pristup javnom sektoru sadržana u čl. 10., ukoliko ne dođe do likvidacije Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prije kraja 2008. godine.

3.4.2. Plaćanja i podmirenja

A) KLJUČNI PRIORITETI

Do kraja 2009. godine Republika Hrvatska će se u potpunosti uskladiti s odredbama Direktive 2007/64/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća o uslugama platnog prometa na unutarnjem tržištu i o izmjenama i dopunama Direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ. Isto će biti učinjeno donošenjem novog Zakona o uslugama platnog prometa koji uređuje usluge platnog prometa i pripadajućih podzakonskih akata.

3.4.3. Sprječavanje pranja novca

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Dovršen je Akcijski plan za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Nositelj izrade Akcijskog plana je Ministarstvo financija - Ured za sprječavanje pranja novca. Akcijski plan sadržava mjere usklađenja i unaprjeđenja zakonodavnog, institucionalnog i provedbenog (operativnog) okvira vezanih za sve institucije u RH koje nalaze svoju ulogu u zajedničkom sustavu sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma. Akcijski plan izrađivan je uz konzultacije s Europskom komisijom, tijekom kojih je definiran konačni sadržaj Akcijskog plana, u smislu praćenja smjernica i preporuka radi ispunjavanja potrebnih međunarodnih standarda, ali i daljnjeg unaprjeđenja već postojećeg sustava. Sukladno navedenom, prije formalnog usvajanja Akcijskog plana, Europskoj komisiji prezentiran je nacrt Akcijskog plana koji je prihvaćen od svih institucija nositelja aktivnosti Akcijskog plana.

Iako je sama izrada Akcijskog plana za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma trajala oko godinu dana, dio aktivnosti počeo se primjenjivati i prije formalnog donošenja od Vlade RH. Najznačajnija aktivnost već postignuta je Protokol o suradnji i uspostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma između 11 nadležnih državnih tijela (Ministarstva pravosuđa; Državnog odvjetništva RH; Ministarstva unutarnjih poslova -Ravnateljstva policije; Ministarstva financija - Ureda za sprječavanje pranja novca; Ministarstva financija - Carinske uprave; Ministarstva financija - Porezne uprave; Ministarstva financija - Deviznog inspektorata; Ministarstva financija - Financijske policije; Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga; Hrvatske narodne banke i Sigurnosno-obavještajne agencije) kao i praktično djelovanje te radne skupine na strateškom, ali i operativnom planu.

Hrvatski ured za sprječavanje pranja novca potpisao je memorandume o razumijevanju s istovrsnim uredima Moldavije, Nizozemskih Antila i Arube

Izvršeno je online povezivanje Ureda putem View Wise softverskog sustava koji je omogućio direktnu razmjenu podataka i bolju međusobnu suradnju s Deviznim inspektoratom i Državnim odvjetništvom.

U okviru aktivnosti predviđenih Akcijskim planom, Hrvatska narodna banka je:

- osnovala Odbor za sprječavanje pranja novca čija uloga je koordiniranje svih aktivnosti iz područja sprječavanja pranja novca koje su u nadležnosti Hrvatske narodne banke,
- izradila nacrt Smjernica u području sprječavanja pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma za kreditne institucije i kreditne unije, a koji se nalazi u javnoj raspravi i očekuje se njegovo donošenje.
- izradila nacrt Priručnika za nadzor područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

U okviru aktivnosti predviđenih Akcijskim planom, Devizni inspektorat Ministarstva financija je postigao slijedeće:

- potpisan je Sporazum o razmjenjivanju informacija i suradnji na području nadzora nad primjenom i provedbom Zakona o deviznom poslovanju s Hrvatskom narodnom bankom, sporazum potpisan u travnju 2007. godine

- pristupilo se preustroju organizacijske strukture, odnosno osnivanju dvaju novih odjela unutar Deviznog inspektorata i to; Odjela za međunarodnu suradnju i Odjela za financijske istrage, a planira se i zapošljavanje 13 novih zaposlenika

- potpisan je Protokol o suradnji kojim je uspostavljena Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca/financiranje terorizma koja je počela sa radom 1.3.2007. Skupina uključuje predstavnike 11 vladinih institucija i agencija uključenih u sustav sprječavanja pranja novca/financiranja terorizma

- izvršeno je online povezivanje s Uredom za sprječavanje pranja novca putem View Wise softverskog sustava koji je omogućio direktnu razmjenu podataka i bolju međusobnu suradnju Deviznog inspektorata i Ureda za sprječavanje pranja novca

B) KLJUČNI PRIORITETI

Glavnina aktivnosti Akcijskog plana za borbu protiv pranja novca započet će se primjenjivati tijekom 2008. godine, od kojih veliki broj kao aktivnosti koje je potrebno trajno provoditi.

Sam Akcijski plan referira se na 11 državnih tijela te 12. dio na zajedničke aktivnosti i suradnju. Akcijski plan obuhvaća Ured za sprječavanje pranja novca, Poreznu upravu, Carinsku upravu, Devizni inspektorat, Financijsku policiju, Hrvatsku narodnu banku, Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga, policiju, državno odvjetništvo, sudstvo te Ministarstvo pravosuđa.

Planirano je oko 150 aktivnosti koje se odnose na specifične dijelove postavljenog mjerila:

- usklađivanje zakonodavstva (novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma s podzakonskim aktima i dr.)
- povećanje svijesti izvještajnih tijela (edukacija i dr.)
- jačanje nadzora nad izvještajnim tijelima (ciljani nadzori, časnici za vezu u nadzornim tijelima, trajna edukacija i dr.)
- jačanje policije, državnog odvjetništva (časnici za vezu, specijalizirani službenici i jedinice, edukacija, fokusiranje na financijske istrage i dr.)
- jačanje sudstva (edukacija i dr.)
- djelotvorna suradnja između tijela u lancu provedbe (sporazumi o suradnji, informatičko povezivanje, zajednička edukacija, časnici za vezu, zajednička statistika i dr.)

Kao posebno značajni kratkoročni prioriteti predviđeni Akcijskim planom mogu se izdvojiti:

0. Republika Hrvatska će do kraja II. kvartala 2008. godine donijeti novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma usklađen s pravnom stečevinom EU. (u dodatku A – zakonodavne mjere) te pripadajućih pravilnika.
0. Ministarstvo financija će administrativno i institucionalno ojačati Ured za sprječavanje pranja novca uspostavljanjem novih specijalističkih organizacijskih jedinica te ukupnim povećanjem broja djelatnika za minimalno 10, a nastavno na dosadašnji položaj te sukladno Pregovaračkom stajalištu ("Ured za sprječavanje pranja novca, kao autonomna i samostalna financijsko-obavještajna jedinica bez istražnih ovlasti u Ministarstvu financija nadležna za prikupljanje, obradu, raščlambu, pohranu podataka o financijskim transakcijama te dostavljanje obavijesti o sumnjivim transakcijama nadležnim državnim tijelima.").

Ministarstvo financija planira u 2008. godini uputiti Vladi i Hrvatskom saboru prijedlog novog Zakona o Financijskom inspektoratu (konačni naziv zakona još nije definiran), umjesto važećeg Zakona o Deviznom inspektoratu. Uz postojeće nadležnosti u novom Zakonu će se Financijski inspektorat izriekom odrediti kao nadzorno tijelo ovlašteno za nadzor određenih kategorija obveznika po Zakonu o sprječavanju pranja novca. Donošenje novog Zakona omogućit će učinkovitiji nadzor u ovom području.

U 2009. godini, predviđeno je donošenje novog Zakona o uslugama platnog prometa, kojim će se regulirati rad pružatelja usluga platnog prometa, sukladno Direktivi 2007/64/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća o uslugama platnog prometa na unutarnjem tržištu i o izmjenama i dopunama Direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ.

3.5. JAVNA NABAVA

3.5.1. Javna nabava

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske

Zakonodavni okvir

U okviru potpunog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva u području javne nabave s pravnom stečevinom Europske unije za područje javnih nabava, za 2007. godinu je bila predviđena izrada i usvajanje novog Zakona o javnoj nabavi. Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ured) je u suradnji sa SIGMA-om i stručnjacima iz programa CARDS 2002 Twinning projekta *Jačanje hrvatskog sustava javne nabave* izradio Nacrt prijedloga Zakona o javnoj nabavi koji je Vlada Republike Hrvatske utvrdila 25. svibnja 2007. godine, a koji je zatim poslan u Hrvatski sabor gdje je u lipnju usvojen u prvom čitanju. Temeljem dobivenih primjedaba, prijedloga i mišljenja upućenih predlagatelju prijedloga zakona, tehničkih konzultacija u Europskoj komisiji u srpnju 2007. godine, te suradnje sa SIGMA-om, Ured je izradio Nacrt konačnog prijedloga Zakona o javnoj nabavi koji je 3. rujna 2007. godine poslan u proceduru Vlade Republike Hrvatske i koji je 13. rujna 2007. godine utvrđen na sjednici Vlade Republike Hrvatske. Nacrt konačnog prijedloga Zakona o javnoj nabavi je u rujnu 2007. godine poslan u proceduru Hrvatskog sabora na 2. (drugo) čitanje. Na sjednici Hrvatskog sabora dana **3. listopada 2007. godine usvojen je Zakon o javnoj nabavi čije su odredbe stupile na snagu 1. siječnja 2008. godine. Zakon o javnoj nabavi je objavljen 25. listopada 2007. godine, NN 110/2007.** Konceptualno, novi Zakon uređuje postupke javne nabave za javne naručitelje i naručitelje u području vodoopskrbe, energetike, prometa i poštanskih usluga, uključujući i pravnu zaštitu.

U siječnju 2007. godine, Ured je dobio mišljenje Europske komisije na nacрте podzakonskih akata izrađenih temeljem odredaba tada važećeg Zakona o javnoj nabavi (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi, NN 92/05), a to su: Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti, Uredba o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova i Uredba o metodologiji pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata. Tijekom 2007. godine navedeni podzakonski akti nisu izrađeni obzirom da su predmet tih uredbi, odnosno njihova izrada i donošenje regulirani odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (dalje u tekstu: ZJN). Također, nije izrađena ni Uredba o objavama i evidenciji javne nabave, čija su izrada i donošenje također vezani za stupanje na snagu odredaba novog ZJN-a. Tijekom razdoblja listopad – prosinac djelatnici Ureda su, u suradnji sa SIGMA-om, radili na prvim nacrtima provedbenih propisa koje je, prema odredbama novog ZJN-a, obvezno izraditi i donijeti do 31. siječnja 2008. godine:

1. Popis obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi,
2. Uredba o objavama i evidenciji javne nabave,
3. Uredba o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV),
4. Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama,
5. Uredba o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti,
6. Uredba o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi,

7. Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave,
8. Uredba o metodologiji pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata.

U prosincu su upućeni na očitovanje prijedlozi prvih šest prethodno navedenih provedbenih propisa.

Ured je u suradnji s programom CARDS 2002 izradio i objavio *Priručnik javne nabave za ponuditelje* u veljači 2007. godine kada je i završen program CARDS 2002 Twinning projekt „Jačanje hrvatskog sustava javne nabave“.

Nakon dobivenog mišljenja Europske komisije, u travnju 2007. godine, na Nacrt Strategije razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj 2007-2010, Ured je tijekom 2007. godine i dalje radio na Nacrtu spomenute strategije pod nazivom Strategija razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj 2008-2010.

Institucionalni i administrativni okvir

U pogledu jačanja administrativnog kapaciteta u Uredu je zaposlen 1 djelatnik (trener trenera) u siječnju 2007. godine s osnovnim zadatkom organiziranja obuke na području javne nabave u Republici Hrvatskoj. Kako je planirani kapacitet Ureda za 2007. godinu 24 zaposlenika, nakon provedenog natječaja, u studenom 2007. su primljena 2 savjetnika tako da je Ured na kraju 2007. godine imao 22 djelatnika.

U svrhu administrativnog jačanja Ureda, odnosno postizanja što kvalitetnije izobrazbe, djelatnici Ureda su u srpnju i rujnu pohađali modul *Trening trenera-osnovni modul za stjecanje kvalifikacija trenera u državnoj službi* (dalje u tekstu: *Trening trenera*) organiziran u suradnji s Centrom za izobrazbu državnih službenika Središnjeg državnog ureda za upravu. Ured ima 18 trenera za javnu nabavu osposobljenih da vode Modul *Javna nabava* kao i ostale module u vezi s novim ZJN-om. U Modulu *Trening trenera* su pored djelatnika Ureda sudjelovali i predstavnici iz drugih tijela državne uprave kao npr. iz Ministarstva obrane, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstva financija, MUP-a, Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, itd. Djelatnici Ureda su u ožujku pohađali IT tečaj i polagali module u svrhu stjecanja ECDL (European Computer Driving Licence). Djelatnici su također pohađali i tečajeve stranih jezika.

Tijekom 2007. godine djelatnici Ureda su bili na studijskom putovanju, te prisustvovali domaćim (u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstva financija, Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU i sl.) i međunarodnim seminarima i radionicama (u organizaciji EIPA, Nizozemske Vlade - program MTEC-MATRA, USAID-a, TAIEX-a, Ministarstva financija u Francuskoj, Zaklade Konrad Adenauer Stiftung (i drugih zaklada), OECD-a i Ministarstva pravosuđa u Rumunjskoj, RESPA-Regionalna škola za javnu nabavu u Torinu, i sl.), na teme: razvoj sustava javne nabave, javne nabave u obrani, best practice o „novim“ postupcima i načinima javne nabave naročito e-nabava, primjene direktiva vezanih za javnu nabavu, kako poslovati sa Bruxelles-om, važnosti zakona u kontekstu pristupanja Europskoj uniji i NATO-u, mreže javne nabave, reforme pravne zaštite u javnoj nabavi, upravljanja projektnim ciklusom, IPA-evaluacija, jačanje integriteta i sustava za suzbijanje nepravilnosti i prijevera u Hrvatskoj, umijeće lobiranja u EU, i sl.

U svibnju je izrađen sveobuhvatan *Program izobrazbe obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi za 2007-2009.* koji uključuje kako obuku državnih službenika i dužnosnika u Uredu tako i obuku sudionika u sustavu javne nabave. Također je izrađen i *Godišnji provedbeni plan izobrazbe državnih službenika Ureda* koji je dio ovog Programa. Tijekom ožujka Ured je u svrhu obuke opremio svoje zasebne prostorije, uključujući i multimedijalnu dvoranu-učionicu za oko 20 polaznika. Tako je u svrhu obuke sustava javne nabave Ured od 29.-30. svibnja 2007. godine održao Modul *Javna nabava-management* koji je bio namijenjen

državnim dužnosnicima i rukovoditeljima s općom odgovornošću za upravljanje. Moduli *Javna nabava-osnovni modul* održani su 27.-29. lipnja i 12.-14. rujna 2007. godine za državne službenike u tijelima državne vlasti. U rujnu je osmišljen Modul *Javna nabava* u trajanju od 13 dana te je proveden od 19. studenog – 17. prosinca 2007. godine. Modul se sastojao od 6 dijelova putem kojih su predstavljene odredbe novog ZJN-a ciljnoj skupini od 16 državnih službenika ministarstava. Nakon položenog ispita u prosincu, Središnji državni ured za upravu (dalje u tekstu: SDUU) je polaznicima Modula izdao *Potvrdu o uspješno završenom programu izobrazbe „Javna nabava-osnovni tečaj“* sukladno Zakonu o državnim službenicima i važećim podzakonskim aktima.

Tijekom 2007. godine djelatnici Ureda su, pored navedenih modula, držali seminare i radionice za naručitelje, ponuditelje, poslovne udruge i ostale zainteresirane u sustavu javne nabave. Između ostalog, održali su seminare u Zagrebu, Osijeku, Koprivnici i Splitu na temu “Upravljanje sustavom javne nabave u lokalnoj samoupravi” u organizaciji USAID-a. Kako je Zakon o javnoj nabavi usvojen 3. listopada 2007. godine, Ured ga je prezentirao sudionicima sustava javne nabave putem nekoliko velikih seminara održanih u razdoblju listopad – prosinac (Zagreb, Split, Osijek, Pula, Opatija) te putem manjih seminara namijenjenih ciljnim skupinama naručitelja i ponuditelja. Ured je također u listopadu učestvovao u TAIEX seminaru *Antikorupcijski program i mjere prevencije* održanom u Zadru i Dubrovniku.

Ured je tijekom 2007. godine imao uspješnu suradnju sa SIGMA-om, TAIEX-om i USAID-om. Stručnjaci SIGMA-e su tijekom 2007. godine blisko surađivali sa Uredom na području izrade nacrtu prijedloga ZJN-a te prijedloga nacrtu provedbenih propisa (razdoblje listopad-prosinac) obveznih prema ZJN-u usvojenom 3. listopada 2007. godine, te na ostalim područjima vezanim za Poglavlje 5.

Ured je također nastavio uspješnu suradnju sa TAIEX-om organiziranjem seminara o javnoj nabavi, javno- privatnom partnerstvu i koncesijama (Zagreb, ožujak 2007, oko 120 učesnika), realiziranjem studijskog putovanja u Njemačku u listopadu (svrha putovanja je bila stjecanje znanja i uvida u praksu novih postupaka i načina javne nabave – e nabava, okvirni sporazum, itd.) te zajedničkim apliciranjem u prosincu s Agencijom za promicanje izvoza i ulaganja (Sektor za javno-privatno partnerstvo) za TAIEX radionicu vezano za primjenu postupaka javne nabave (pregovarački postupak, natjecateljski dijalog) u okviru provedbe javno-privatnog partnerstva. Radionica bi se trebala održati u drugoj polovici 2008. godine.

Početak 2007. godine napravljena je nova web stranica Ureda “Portal javne nabave”, dok je u drugom kvartalu 2007. nadograđena aplikacija za dostavljanje godišnjih izvješća na način da je na internetskoj stranici Ureda dodan jasno vidljiv *banner* na naslovnici koji upućuje posjetitelje na predaju odnosno pretraživanje godišnjih izvješća. Time su omogućene funkcije pretraživanja godišnjih izvješća za neregistrirane posjetitelje web stranica, te pregled godišnjeg izvješća. Tijekom 2007. godine Ured je u svrhu postizanja potpune transparentnosti javne nabave surađivao s Narodnim novinama na izradi sustava Elektroničkog oglasnika javne nabave svih nabava u Republici Hrvatskoj, te na izradi sustava e- tenderinga i e-dražbe.

U svrhu povećanja percepcije sustava javne nabave Ured je tijekom 2007. godine izdao četvrti (veljača), peti (svibanj), šesti (rujan) i sedmi (prosinac) *e – Bilten javne nabave*, dakle izdao je u 2007. godini četiri e-biltena kako je i planirano, odnosno ukupno sedam biltena od 2006. godine kada se počelo sa njihovim izdavanjem.

U okviru korištenja pretpripravnih programa pomoći, u rujnu je u okviru **pretpripravnog programa pomoći Phare 2005** odobren Twinning Light Project (TLP) *Jačanje administrativnog kapaciteta u svrhu implementacije novog zakonodavnog okvira za područje javne nabave (Strengthening of the administrative capacity to implement new public procurement legal framework)* sa svrhom, u najvećem dijelu, jačanja administrativnog kapaciteta Ureda za javnu nabavu, te ažuriranja postojećeg Priručnika javne nabave za naručitelje (predstavljen javnosti 2006. godine) i Priručnika javne nabave za ponuditelje (predstavljen javnosti u veljači 2007. godine). U studenom (28. studeni 2007.) je potpisan

ugovor sa mađarskim partnerima vezano za navedeni projekt, koji bi trebao početi u siječnju 2008. godine.

Ured je u razdoblju veljača-travanj izradio i poslao projektni prijedlog i logičku matricu vezano za **bilateralni pretpriputni program pomoći Kraljevine Nizozemske Republici Hrvatskoj G2G.NL(G2G)**. U listopadu je Ured poslao pismo odobrenja vezano za Terms of Reference (ToR) navedenog projekta *Daljnje jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj (Further Strengthening of the Public Procurement System in the Republic of Croatia)*. Projekt se odnosi na unaprjeđenje i jačanje kapaciteta sustava javne nabave u RH, putem obuke sudionika sustava javne nabave i putem izrade nekoliko novih priručnika vezanih za profesionalizaciju funkcije javne nabave i provedbu zakonodavne regulative o javnoj nabavi, te pomoći pri izradi hrvatsko/engleskog pojmovnika javne nabave. U prosincu su u Nizozemskoj izabrani provoditelji projekta.

U svrhu uključivanja u proces programiranja projekata predloženih za financiranje kroz **I. komponentu IPA programa**, Ured je u prvom kvartalu 2007. izradio logičku matricu i projektni prijedlog pod nazivom *Dalji razvoj sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj*. Međutim, Europska komisija je u srpnju 2007. predložila da se projekt odloži za sljedeću proračunsku godinu, 2008. Stoga je Ured u listopadu u okviru početka procesa programiranja za I. komponentu programa IPA - *Pomoć u tranziciji i jačanje institucija* za 2008. godinu izradio i dostavio SDURF-u sektorsku analizu za Poglavlje 5 - Javna nabava, dok je u prosincu dostavio logičku matricu projekta Ureda.

Ured je također u listopadu slijedom obveza u okviru **programa PPF Phare 2006** (Project Preparation Facility and Unallocated Institution Building Envelope) dostavio SDURF-u Twinning Light Project Fiche i Project Summary za predloženi projekt Ureda: *Učinci harmonizacije i dalji razvoj sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj (Effects of harmonisation and further development of public procurement system in Republic of Croatia)*.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave - DKOM

Tijekom 2007. godine u Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, postignuti su svi ciljevi određeni u 2006. godini.

Početak veljače 2007. godine, u dvorani HGK-a, u Zagrebu, prezentirani su rezultati CARDS projekta „Jačanje sposobnosti Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave“, koji je s uspjehom proveden u vremenu od 1. kolovoza 2005. godine do 31. prosinca 2006. godine. Projekt je od strane svih sudionika ocijenjen iznimno uspješnim, pogotovo od strane Delegacije EU-a u Zagrebu.

Navedeni CARDS projekt Državne komisije u Twinning News No 27 prezentiran je kao „Twinning best practice“.

24. - 25. svibnja 2007. u organizaciji Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i SIGMA-e, a pod službenim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske gđina. Stjepana Mesića, održana je u Dubrovniku, međunarodna konferencija pod nazivom „Pravna zaštita u javnoj nabavi“, gdje su se kao predavači pojavili vodeći stručnjaci na području pravne zaštite u javnoj nabavi iz EU-a.

DKOM je tijekom 2007. godine aktivno sudjelovao u pisanju novog Zakon o javnoj nabavi. Poglavlje 5. Zakona o javnoj nabavi, koje uređuje za pravnu zaštitu u postupcima javnih nabava, napisano je od strane članova i savjetnika DKOM-a.

Transparentnost rada DKOM-a

Povećanje transparentnosti rada DKOM-a, ostvareno je putem Internet stranice www.dkom.hr, gdje se na jednom mjestu mogu naći svi odgovori na pitanja vezana uz pravnu zaštitu u javnoj nabavi, žalbeni postupak, ustroj DKOM-a, adresne informacije, i dr.

Na stranici je objavljen Upisnik predmeta upravnog postupka čime su rad DKOM-a te poštivanje strogih zakonskih rokova stavljeni pod strogu kontrolu javnosti.

Također, detaljno, po načelu *korak po korak* objašnjen je sustav pravne zaštite sa svim koracima potrebnim da bi ponuditelji kao pripadnici gospodarskog sektora dobili adekvatnu pravnu zaštitu.

Objavljuju se anonimizirana rješenja DKOM-a, donesena tijekom 2007. godine, koja naručiteljima mogu biti odlična osnova za kreiranje dokumentacija za nadmetanja, a ponuditeljima uvid u potencijalne opravdane žalbene navode. Nadopunjena je pravna praksa Europskog suda pravde.

Objavom pravne prakse, DKOM, stavlja svoj rad pod povećalo javnosti.

Stranica je dvojezična, hrvatsko / engleski jezik.

Antikoruptivna djelatnost DKOM-a

Transparentnošću rada DKOM-a, seminarima, napisanim knjigama i priručnicima, edukacijom privatnog sektora i naručitelja o njihovim pravima i obvezama, utječe se na smanjenje korupcije u javnoj nabavi.

Napravljeni su prvi koraci prema uspostavi trajne suradnje s USKO-om i DORH-om na suzbijanju korupcije u javnoj nabavi. Također uslijed donošenja novog Zakon o javnoj nabavi predviđene su nove aktivnosti unutar antikoruptivne djelatnosti DKOM-a.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske

Temeljem Zakona o javnoj nabavi (NN 110/2007 od 25. listopada 2007.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, potrebno je do 31. siječnja 2008. godine sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi donijeti slijedeće provedbene propise:

- Popis obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi
- Uredba o objavama i evidenciji javne nabave
- Uredba o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV)
- Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama
- Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave
- Uredba o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti
- Uredba o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi
- Uredba o metodologiji pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata.

U siječnju 2008. godine su u proceduri Vlade Republike Hrvatske: Uredba o objavama i evidenciji javne nabave, Uredba o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV), Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama, Uredba o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti, Uredba o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi, te Popis obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi .

Prioriteti za 2008. godinu su jačanje ključnih elemenata procesa pregovora o pristupanju u Poglavlju 5, odnosno izrada sveobuhvatne strategije koja bi pokrivala sva područja u sustavu javne nabave, uključujući koncesije i javno-privatno partnerstvo. Također je potrebno intenzivno raditi na jačanju administrativnog kapaciteta kako Ureda tako i svih razina i područja sustava javne nabave.

Do kraja prvog kvartala 2008. godine planira se dovršiti i donijeti Strategija razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj 2008 -2010.

U svrhu administrativnog jačanja Ureda tijekom 2008. godine potrebno je zaposliti još 2 državna službenika do planiranog punog kapaciteta od 24 djelatnika.

U okviru provedbe *Programa izobrazbe obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi 2007-2009*, tijekom prvog kvartala 2008. godine izradit će se *Godišnji operativni plan izobrazbe djelatnika Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske za 2008.* kao i *Operativni plan izobrazbe sudionika u sustavu javne nabave Republike Hrvatske za 2008.*

Vezano za izobrazbu sudionika u sustavu javne nabave, Ured će u suradnji sa SDUU održati 5 modula *Javna nabava* u pojedinačnom trajanju od 13 dana za ciljane skupine državnih službenika - ministarstva, unutarnje revizore, državne revizore, zdravstveni sektor, itd. Inače, dogovoreni način suradnje sa SDUU nastavlja se tijekom cijele 2008. godine. Djelatnici Ureda će održavati trodnevne seminare u šest hrvatskih gradova: Zagreb, Rijeka, Split, Pula, Osijek i Koprivnica. Grupe polaznika će biti iz područja vodoopskrbe, energetike, prometa i poštanskih usluga te grupe ostalih obveznika primjene Zakona. Grupe će biti sastavljene od 30 polaznika. Na kraju seminara polaznici će dobiti odgovarajuću potvrdu o završenom seminaru.

Stupanjem na snagu *Uredbe o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave* steći će se uvjeti za organiziranje modula „Trening trenera u javnoj nabavi“. Ciljana skupina su obveznici Zakona koji nisu državni službenici, a koji rade u lokalnoj i regionalnoj samoupravi (gradovi, općine i županije). Ovaj modul Ured će provoditi neovisno od SDUU-a. Polaznici će biti izabrani prema stupnju iskazanog interesa, a koji se nalaze u bazi podataka koju smo uspostavili sredinom 2007. godine.

Jačanje i unaprjeđenje kapaciteta sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj također se planira provesti i putem ostvarenja projekta „Dalje jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj“, bilateralni pretpristupni program pomoći Kraljevine Nizozemske Republici Hrvatskoj G2G.NL(G2G), i to putem obuke sudionika sustava javne nabave, putem izrade nekoliko novih priručnika vezanih za profesionalizaciju funkcije javne nabave i provedbu zakonodavne regulative o javnoj nabavi, te putem izrade hrvatsko/engleskog pojmovnika javne nabave.

Ured planira održavanje jednodnevnih i višednevnih informativnih seminara za obveznike primjene Zakona o javnoj nabavi tijekom cijele 2008. godine.

Izobrazba djelatnika Ureda nastaviti će se istim intenzitetom i u 2008. godini, koristeći između ostalih i Twinning Light Project (TLP). Putem TLP-a se, također, predviđa ažuriranje postojećeg Priručnika javne nabave za naručitelje (predstavljen javnosti u 2006. godini) i Priručnika javne nabave za ponuditelje (predstavljen javnosti u veljači 2007. godine).

U svrhu provedbe odredaba Zakona javne nabave i ostvarenja načela javne nabave, predviđa se dalji značajan rad na razvoju IT sustava: u suradnji s *Narodnim novinama* uvođenje Elektroničkog oglasnika javne nabave **svih** nabava u Republici Hrvatskoj,

sudjelovanje u izradi aplikacija vezano za e-nabavu, odnosno učinkovitijih i djelotvornijih postupaka i načina javne nabave, i sl. Također se planira izraditi *Prijedlog primjene i provedbe IT sustava za potrebe UJN*.

Ured planira i niz aktivnosti na promociji i povećanju percepcije sustava javne nabave putem unaprjeđenja postojeće web stranice javne nabave, kontinuiranog izdavanja e-biltena javne nabave i drugih publikacija, suradnje s medijima, održavanja seminara i radionica te prezentiranja priručnika za javnu nabavu.

Centraliziranje javne nabave u okviru sustava javne nabave će se odvijati ovisno o opravdanosti.

U srednjoročnom razdoblju se nastavlja intenzivan rad na implementaciji nacionalnog zakonodavstva, odnosno na provedbi nadležnosti Ureda koja se odnosi kako na izobrazbu sudionika javne nabave tako i na preventivno-instruktivne djelatnosti.

Predviđa se:

- provedba zakonodavne regulative vezano uz javnu nabavu,
- provedba *Programa izobrazbe obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi 2007-2009*, koja podrazumijeva kako izobrazbu djelatnika Ureda tako i sudionika sustava javne nabave,
- provedba preventivno-instruktivne djelatnosti,
- ažuriranje postojećih i izdavanje novih priručnika iz područja javne nabave,
- dalji razvoj IT sustava te sustava statistike i analize podataka vezanih uz javnu nabavu,
- dalji razvoj sustava elektroničke javne nabave s pokusnom primjenom u praksi,
- jačanje percepcije javne nabave.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave - DKOM

Proračun odobren DKOM-u za 2008. godinu zadovoljava potrebe DKOM-a. Vezno za normalno funkcioniranje, zatraženo je povećanje proračuna koje bi omogućilo zapošljavanje jednog zaposlenika na radno mjesto Stručnog savjetnika.

Tijekom 2008. godine, temeljni ciljevi predstavljaju daljnji razvoj ljudskih potencijala DKOM-a, kako članova DKOM-a, tako i stručnog kadra i administrativnog osoblja.

Također, budući da je novi Zakon o javnoj nabavi stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, a isti u sustav javne nabave unosi korijenite promjene kako u materijalnom dijelu tako i u dijelu pravne zaštite, u prvom kvartalu 2008. godine očekuje se znatno povećanje broja žalbi, a time i obim rada DKOM-a.

Prioritete DKOM-a u 2008. godini, kao i 2007. godine, predstavljaju održavanje dostignute kvalitete rada te moguće daljnje unapređenje rada na transparentnosti institucije i edukaciji ponuditelja i naručitelja u sustavu javne nabave. Internet stranica DKOM-a predstavlja dvosmjernu komunikaciju, koja zainteresiranim adresatima omogućuje uvid u rad DKOM-a.

Brže ažuriranje stručnih podataka, objava novih presuda Europskog suda pravde, objava cjelokupne pravne prakse DKOM-a, gdje će se sukladno propisima novog Zakona o javnoj nabavi objavljivati sva rješenja DKOM-a, a ista neće morati biti anonimizirana, predstavljati će jedan od osnovnih kratkoročnih prioriteta.

Mandat članovima DKOM-a prestaje u studenom 2008. godine, te se očekuje da će novi saziv DKOM-a nastaviti i održati dosadašnju kvalitetu rada.

- Potpuna prilagodba rada DKOM-a novim pozitivnim materijalnim propisima, vezano za kontrolu dodjele koncesija i javno privatnog partnerstva.
- Nastavak kontinuiteta rada započetog 2004. godine, vezanog za uključivanje javnosti u sve aspekte rada DKOM-a.
- Rad na Zbornicima radova, teorijski radovi članova DKOM-a, vezani na postojeće statističke podatke o radu DKOM-a.
- Detaljna analiza sustava pravne zaštite u javnoj nabavi za perioda 2003-2008, putem analize godišnjih izvješća o radu DKOM-a Saboru Republike Hrvatske.
- Uvidjeti sličnosti i razlike izvješća za 2004., 2005., 2006. i 2007. godinu, ustanoviti određene nepravilnosti koje se ponavljaju, te na temelju prikupljenih saznanja nastojati doći do adekvatnih rješenja u cilju unapređenja sustava.

3.5.2. Koncesije

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ministarstvo financija je od rujna 2006. godine aktivno radilo na pripremama izrade zakonske regulative, te je sudjelovalo u pregovorima u okviru Poglavlja 5. Javna nabava s ciljem postizanja usklađenja domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice u području koncesija. U 2007. godini sukladno predviđenim mjerama nastavljene su aktivnosti kojima je cilj ostvariti osnovne preduvjete implementacije efikasnog zakonodavnog okvira u području koncesija.

Nastavno na mjere, a na osnovu konzultacija s EK i konzultantom SIGMA-e, Ministarstvo financija je predložilo, a Vlada Republike hrvatske usvojila „Smjernice razvoja sustava koncesija 2007-2009.“ koje predstavljaju razradu mjera i aktivnosti koje je nužno poduzeti kako bi se ostvarilo usklađenje ovog dijela zakonodavstva s pravnom stečevinom, a koje je izravno povezano i definirano u okviru Strategije razvoja sustava javne nabavu u Republici Hrvatskoj 2007– 2010. godine, te Poglavljem 5. Javna nabava.

Svrha izmjena i usklađenja s pravnom stečevinom zakonodavnog okvira u području koncesija ne predstavlja i ne nameće isključivo usklađivanje s pravnom stečevinom, već je izmjenama cilj stvoriti efikasan zakonodavni okvir u području koncesija što je od iznimnog gospodarskog značaja za Republiku Hrvatsku.

Tijekom 2007. godine aktivnosti oko zakonodavnog usklađenja bile su usmjerene stvaranju preduvjeta usvajanju novog zakonodavnog okvira u području koncesija, a podrazumijevale su stalne konzultacije i usklađenja s Uredom za javnu nabavu, te izrade analitičkog materijala SIGMA-e. Ciljevi ovih aktivnosti su, prvenstveno, usmjereni na kvalitativnu pripremu za donošenje novog Zakona o koncesijama, uvođenjem jasnih procedura koje sadržavaju elemente sustavne kontinuirane kontrole i procesa prisilne naplate dugova po osnovu naknada za koncesije, smanjenjem sive ekonomije prilikom postupaka dodjele koncesija, te samom naplatom koncesijskih naknada. Zakonodavno područje koncesija biti će usklađeno s Direktivama 2004/18/EZ i 2004/17/EZ, te će u potpunosti usvajati načela transparentnosti, nediskriminacije, ravnopravnosti i uzajamnog priznavanja.

Pripreme mjere i poduzete aktivnosti u 2007. godini, s ciljem unapređenja sustava koncesija, bile su orijentirane na sljedeća područja djelovanja:

1. Zakonodavni okvir za područje koncesija – donošenje novog krovnog zakona – Zakon o koncesijama (pripreme radnje),

2. Usklađivanje posebnih (sektorskih) zakona sa Zakonom o koncesijama i pravnom stečevinom EZ (pripreme radnje),
3. Unapređenje sustava naplate koncesija – Registar koncesija (operativno provođenje nadzora i suradnja s davateljima koncesija, ostvarena),
4. Buduće institucionalno određivanje koordinativnog tijela – Ministarstvo financija.

Navedene mjere i aktivnosti provodile su se u 2007. kako bi se obavile kvalitetne pripreme za usvajanje novog konceptualnog pristupa području koncesija. Tijekom 2007. godine iste su djelomično obavljene u suradnji sa SIGMA-om.

Cilj djelovanja u procesu unapređenja koncesija usmjeren je ka iznalaženju modela sveobuhvatne izmjene cjelokupne zakonske regulative i uvođenju jasnih procedura koje sadržavaju elemente kontinuirane kontrole naplate naknada za koncesije, te smanjenju sive ekonomije prilikom postupaka dodjele koncesija. Transparentnost procesa iz područja koncesija provest će usvajanje načela transparentnosti, nediskriminacije, ravnopravnosti i uzajamnog priznavanja, a bit će jasno određena prema postupcima predviđenim u okviru Zakona o javnoj nabavi koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008., a kojim će se ispuniti svi zahtjevi vezani uz navedena načela.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Predviđene mjere i aktivnosti kojima će se ostvariti cilj unapređenja sustava koncesija orijentirane su na donošenje novog krovnog Zakona o koncesijama koji će se u dijelu koji se odnosi na postupak i način dodjele koncesije, te u segmentu pravne zaštite, povezati s usvojenim Zakonom o javnoj nabavi. Nakon toga nužno je provesti istovremeno usklađivanje sektorskih zakona i podzakonskih akata sa Zakonom o koncesijama i pravnom stečevinom EZ. Nositelji izmjena su resorna ministarstva koja sukladno Smjernicama iste moraju provesti do kraja 2008. godine.

Donošenje novog krovnog Zakona o koncesijama očekuje se u drugom tromjesečju 2008. godine u suradnji sa SIGMA-om i domaćim stručnjacima iz područja koncesija. Istovremeno, s izradom Nacrta prijedloga Zakona o koncesijama isti će biti usklađivan kroz redovite konzultacije s EK, DG Markt.

Srednjoročni prioriteti, te aktivnosti koje isti podrazumijevaju, svode se na nastavak sustavnog unapređenja sustava koncesija u Republici Hrvatskoj. Prvenstveno se to odnosi na postupanje sukladno odredbama novog Zakona o koncesijama, te kontinuirano praćenje primjene istog u kvalitativnom smislu.

Paralelno se planira edukacija sudionika koji su predmet primjene ovog Zakona, te koordinacija aktivnosti s ciljem efikasne primjene njegovih odredbi.

U tu svrhu Ministarstvo financija, kao nositelj izrade, te primjene Zakona u nadzornom smislu, planira unaprijediti i ojačati administrativni kapacitet ustrojstvene jedinice zadužene za koncesije u Ministarstvu financija.

Ministarstvo financija je izradilo prijedlog novog ustrojstva Uprave za gospodarstvo, u okviru koje se planira osnivanje novog Odsjeka za koncesije i javno-privatno partnerstvo, a koji bi, uz postojeći Odsjek za registar koncesija, omogućio Odjelu za koncesije adekvatnu razinu administrativnog kapaciteta za provođenje gore navedenih aktivnosti i postizanje zacrtanih ciljeva.

Aktivnosti iz prethodnog odlomka uključuju i zapošljavanje novih djelatnika (predviđeno ovisi o javnom natječaju, do 10 djelatnika), te kontinuiranu stručnu edukaciju istih u budućem razdoblju.

3.5.3. Javno – privatno partnerstvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U skladu sa Smjernicama za primjenu ugovornih oblika javno privatnog partnerstva koje je Vlada Republike Hrvatske usvojila u lipnju 2006. godine i na temelju Zakona o izvršavanju proračuna u 2007. godini, u veljači 2007. godine Vlada Republike Hrvatske je donijela **Uredbu o davanju prethodne suglasnosti za sklapanje ugovora o JPP-u prema modelu privatne financijske inicijative** (NN 20/2007). Ovom Uredbom se reguliraju predmet i sadržaj zahtjeva za prethodnu suglasnost, subjekti na koje se Uredba odnosi, subjekti koji podnose zahtjev, tijela koja daju prethodnu suglasnost, projekti na koje se uredba odnosi, postupak podnošenja zahtjeva, obvezni prilozi i dokumentacija koja se podnosi uz zahtjev, uvjeti i rok rješavanja zahtjeva, obrazac za podnošenje zahtjeva i obrazac o izvještavanju o realizaciji projekta te način izvještavanja o izvršavanju sklopljenih ugovora i rokovi za dostavu izvještaja.

S ciljem daljnjeg razvitka modela javno privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj, početkom 2007. godine izmjenama i dopunama Uredbe o osnivanju Agencije za promicanje izvoza i ulaganja (Narodne novine 102/02., 64/05., 64/06. i 104/06) osnovan je **Sektor za javno-privatno partnerstvo**. Sektor je započeo s radom 1. ožujka 2007. godine i trenutačno zapošljava petero ljudi, od toga jednog pravnika, tri ekonomista i jednog inženjera elektrotehnike s iskustvom u upravljanju projektima. Time su ustanovljeni temelji za početak operativne faze procedura javno privatnog partnerstva. Osnovne zadaće sektora su: ustrojavanje Registra ugovora o JPP-u; davanje odgovora na upite kojima se traži objašnjenje pojedinih nejasnih ili spornih pitanja, a koja su vezana za porezna, pravna, financijska ili druga pitanja; kontroliranje natječajne i ugovorne dokumentacije, prijedloga alokacije rizika i ostalih elemenata ugovora o JPP-u; davanje mišljenja na dostavljenu dokumentaciju; rad na unapređenju zakonodavnog okvira za JPP projekte i izučavanje razvoja JPP prakse u državama EU te primjena najbolje prakse.

Trenutno, Sektor za javno privatno partnerstvo u uskoj suradnji s Ministarstvom financija, Uredom za javnu nabavu i SIGMA-om radi na razvoju područja javno privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj posebice glede usklađivanja zakonodavnog i institucionalnog okvira sa zakonodavstvom Europske unije s ciljem izgradnje sustava javne nabave koji podrazumijeva uobličavanje efektivnog i uspješnog podsustava koncesija i javno privatnog partnerstva. S tim ciljem do kraja 2007. godine je održano šest radionica.

Vezano uz edukaciju, s ciljem upoznavanja javnog i privatnog sektora s najboljom praksom u području javno privatnog partnerstva, Sektor za javno privatno partnerstvo organizirao je 13. ožujka 2007. uspješnu konferenciju na temu javno privatnog partnerstva, na kojemu je sudjelovalo više od 300 predstavnika javnog sektora. Sektor za javno privatno partnerstvo je u svibnju 2007. godine organizirao radionicu za predstavnike Zagrebačke županije. Osim toga Sektor je u suradnji s TAIEX-om 18. i 19. listopada organizirao seminar/radionicu na temu javno privatnog partnerstva namijenjenog predstavnicima javnog sektora.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Obzirom da postojeće hrvatsko zakonodavstvo ne regulira javno privatno partnerstvo i koncesije na odgovarajući način, u narednom razdoblju uložiti će se znatni naponi u svrhu njegove nadogradnje. Kako bi se taj zadatak postigao, planira se donošenje zakona koji će regulirati opseg, definicije, nadležna tijela i opća načela kako za koncesije tako i za javno privatno partnerstvo. Buduća struktura zakonodavnog okvira će osigurati uspostavu poticajnih uvjeta za investicije privatnog sektora u javnu infrastrukturu putem javno privatnog partnerstva, uz jasno definiran sustav odobravanja JPP projekata i nadzora nad istima. S

obzirom da JPP model izravno kolerira i naslanja se na koncept i pravila vezanima za koncesije, u tom je od iznimne važnosti uska suradnja s Ministarstvom financija i ostalim ministarstvima, te tijelima državne uprave. Nastavno, u proceduralnom smislu izrada novog zakona o JPP bit će ovisna o međuresornoj suradnji, a prije svega s MF, jer svaki pojedini JPP projekt ima potencijalne fiskalne rizike. Namjera je novim zakonodavnim okvirom o JPP jasno uskladiti procedure koje će minimizirati fiskalne rizike i maksimizirati koristi koje proizlaze iz JPP koncepta.

Osim toga, Sektor za javno privatno partnerstvo započeo je s izradom Vodiča za javni sektor glede procedure ostvarivanja modela javno privatnog partnerstva te se planira isto završiti do kraja 2008. godine.

U 2008. godini planira se daljnje institucionalno jačanje Sektora za JPP, uz mogućnost pretvaranja u samostalnu Agenciju za JPP kao središnjeg koordinativnog tijela za javno privatno partnerstvo u RH. Takvim institucionalnim jačanjem predviđa se dodatno razrađivanje jasne odgovornosti za registar ugovora javno privatnog partnerstva, JPP centar znanja, savjetodavna i obrazovna uloga, koordinacija između domaćih i međunarodnih tijela te razvoj zakonodavnog okvira, procedura i institucionalne suradnje. S tim ciljem planira se zapošljavanje najmanje još pet zaposlenika i to najmanje jedan pravnik, inženjer te stručnjak u području financiranja i pitanja javne uprave.

Kao jedan od glavnih prioriteta, Sektor za javno privatno partnerstvo je inicirao ustanovljavanje Registra ugovora javno privatnog partnerstva, u suradnji s FINA-om. Planira se da registar postane operativan do kraja 2008. godine, odnosno nakon ustanovljavanja pravnog i institucionalnog okvira.

U srednjoročnom razdoblju planira se daljnje razvijanje zakonodavnog okvira s naglaskom na sastavljanje vodiča kojim bi se svim sudionicama projekta pomoglo u postupku ostvarivanja projekata po modelu javno privatnog partnerstva. Planira se ulaganje znatnih napora u edukaciju i jačanje administrativnih kapaciteta javne uprave, te širenje znanja o modelu javno privatnog partnerstva.

Nadalje se planira usklađivanje resornih zakona o koncesijama s krovnim zakonima za koncesije i JPP, te daljnje jačanje institucionalnog okvira o JPP. U suradnji s Ministarstvom financija uložiti će se znatni naponi u razvijanju modela procjene fiskalnih rizika kod primjene modela javno privatnog partnerstva.

3.6. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

3.6.1. Pravo trgovačkih društava

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

ZAKON O SUDSKOM REGISTRU

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru je donesen i objavljen u NN 40/07. Primarni cilj donošenja ovog Zakona je usklađivanje s odredbama izmijenjene Prve direktive, Direktivom 2003/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona omogućuje:

- vođenje i objava isprava, koje se prema zakonu prilažu uz prijavu za upis u sudski registar, u elektroničkom obliku,
- stvaranje zakonske podloge za komunikaciju registarskih sudova s javnim bilježnicima elektroničkim putem.

Udovoljavajući imperativu Europske unije da sve isprave i podaci budu vođeni i dostupni na jednom mjestu, predviđena je obveza dostave godišnjih financijskih izvješća u sudski registar.

Također je predviđena mogućnost upisa u sudski registar pravnih subjekata kao što su europska trgovačka društva Societas Europaea (SE) i europska gospodarska interesna udruženja (EEIG).

Nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru, završen je rad na Pravilniku o načinu upisa u sudski registar čija svrha je detaljna razrada odredbi predmetnog zakona, te je isti objavljen u NN 134/07.

U sudski registar je do listopada 2007. godine upisano kako slijedi:

Broj i struktura upisanih subjekata

Pravni oblik	Subjekata
dioničko društvo	1.730
druga osoba za koje je upis propisan zakonom	38
društvo s ograničenom odgovornošću	121.559
gospodarsko interesno udruženje	81
inozemni osnivač	187
javno trgovačko društvo	565
komanditno društvo	91
trgovac pojedinac	14
ustanova	4.371

zadruga	2.026
zajednica ustanova	3
UKUPNO	130.665

Sudski registar je već sada, s postojećim programom i administrativnim kapacitetima, izuzetno djelotvoran, o čemu najzornije govore slijedeći statistički podaci:

Trajanje osnivanja

Vrsta	Subjekata	Min. Dana	Max. Dana	Prosjek dana
osnivanja dioničkog društva	1	13	13	13
osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću	2213	0	14	7,66
osnivanja gospodarskog interesnog udruženja	2	6	8	7
osnivanja javnoga trgovačkog društva	11	4	14	9,18
osnivanja komanditnoga društva	1	2	2	2
osnivanja podružnice inozemnog osnivača	10	3	14	7,3
osnivanja subjekta upisa podjelom	4	3	14	9,75
osnivanja ustanove	23	1	14	4,87
osnivanja zadruge	13	4	14	9,15

ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Dana 03. listopada 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima i objavljen u NN 107/07. Njime je izvršeno usklađivanje s: Prvom direktivom Vijeća 68/151/EEZ i svim njezinim kasnijim izmjenama i dopunama (zaključno sa direktivom 2003/58/EZ), Drugom direktivom Vijeća 77/91/EEZ i svim njezinim kasnijim izmjenama i dopunama (zaključno sa direktivom 2006/68/EZ), Trećom direktivom Vijeća 78/855/EEZ, Šestom direktivom Vijeća 82/891/EEZ, Jedanaestom direktivom Vijeća 89/666/EEZ i Direktivom 2005/56/EZ o prekograničnim spajanjima i pripajanjima društava kapitala.

Glavne promjene koje su uvedene Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima su sljedeće:

- pravo društava Republike Hrvatske, kada je riječ o trgovačkim društvima, usklađuje se s sekundarnim izvorima pravne stečevine Europske unije u području prava trgovačkih društava tako da u vrijeme donošenja bude usklađeno s europskim propisima u mjeri u kojoj se to od Republike Hrvatske zahtijeva kao uvjet za pristupanje Europskoj uniji,

- sukladno globalnim rješenjima u borbi protiv pranja novca, koja se RH obvezala primijeniti, iz zakona su uklonjeni vrijednosni papiri na donositelja,

- omogućen je slobodan izbor između do sada važećeg dualističkog te monističkog modela upravljanja u dioničkim društvima, vrste ustroja koja je većinski zastupljena u državama članicama Europske unije čime se stvara veća sloboda organiziranja poduzetništva,

- regulira se prekogranično spajanje i pripajanje društava,

- regulirana su pitanja vezana uz rezerve društava kapitala koja do sada nisu bila uređena obzirom da isto nije bilo učinjeno računovodstvenim propisima,

- u svrhu stvaranja uvjeta za slobodno prekogranično pružanje usluga, stranim je poduzetnicima omogućeno obavljanje jednokratnog i povremenih poslova, bez osnivanja podružnice,

- sukladno europskim zahtjevima pune transparentnosti, propisan je način sastava i objave godišnjih izvještaja o stanju društva,

- ispravljene su redakcijske pogreške i zakon je poboljšán odredbama kojima je cilj ujednačiti praksu njegove primjene.

Donošenjem ovog zakona, dovršeno je usklađivanje Zakona o trgovačkim društvima s postojećim pravnom stečevinom Europske unije.

ZAKON O UVOĐENJU EUROPSKOG DRUŠTVA SOCIETAS EUROPEA (SE) I EUROPSKOG GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA (EGIU)

Radi omogućavanja primjene Uredbe Vijeća br. 2157/2001 od 08. listopada 2002. godine (o Statutu Societas Europea) te Uredbe Vijeća 2137/85 od 25. srpnja 1985. godine (o EEIG) stvaranjem uvjeta za provedbu ovih Uredbi izrađen je nacrt prijedloga novog Zakona o uvođenju Europskog društva Societas Europae (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU). Ovaj zakon donesen je u Hrvatskom Saboru 03. listopada 2007. godine i objavljen u NN 107/07, te se primjena istoga odgađa do pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2008. godine predviđen je dovršetak rada na uvođenju u praksu novog sustava vođenja sudskih registara, sukladno odredbama izmijenjenog i dopunjenog Zakona o sudskom registru. Navedeno uključuje izradu programa jedinstvene baze sudskog registra, opremanje sudskih registara informatičkom i odgovarajućom uredskom opremom.

Na temelju Napatka kojim se uređuju uvjeti i način elektroničke povezanosti ureda HITRO.HR, javnih bilježnika i sudskog registra u postupku osnivanja društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu, 30. listopada 2007. godine započela je realizacija šestomjesečnog pilot projekta- on line registracije društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu, koji će se provesti na Trgovačkom sudu u Varaždinu.

Tijekom 2008. godine planira se izrada Nacrta prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o uvjetima i načinu pristupa podacima sudskog registra, kao i izrada nacrta podzakonskih akata kojima će se detaljno urediti šifrnici sudskog registra, te osiguranje, pohranjivanje i zaštita podataka sudskog registra.

Administrativni kapaciteti

Temeljem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa (NN 187/04), u okviru Uprave za građansko pravo Ministarstva pravosuđa djeluje Odjel za trgovačko pravo i pravo društava u čijem djelokrugu je obavljanje upravnih i stručnih poslova vezanih za izradu nacrta prijedloga zakona i podzakonskih akata i drugih propisa iz područja trgovačkog prava, prava društava i upisa u sudski registar; analiziranje i davanje prijedloga za usklađenje tih propisa s pravnom stečevinom Europske unije; provedba, u okviru djelokruga Ministarstva, ovih zakona te davanja stručnih mišljenja. Obzirom na opseg, količinu i složenost poslova, koji se dnevno dostavljaju u rad Odjela, tijekom 2008. godine bit će potrebno zaposliti nove službenike, sukladno broju sistematiziranih radnih mjesta za predmetni Odjel.

3.6.2. Revizija

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Aktivnosti Republike Hrvatske koje su poduzete u proteklom razdoblju s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije u području revizije mogu se podijeliti u aktivnosti Ministarstva financija i aktivnosti Hrvatske revizorske komore čiji se pregled daje u nastavku.

1. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA FINANCIJA

U srpnju 2006. godine ministar financija donio je Akcijski plan potpunog usklađenja Zakona o reviziji s Osmom direktivom o pravu trgovačkih društava Europske unije (2006/43/EZ). Navedenim Akcijskim planom planirane su aktivnosti potrebne za **donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji u drugom kvartalu 2008. godine**, odnosno u roku koji je određen Osmom direktivom.

Ministar financija također je imenovao Povjerenstvo za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji. Slijedom toga, članovi imenovanog Povjerenstva su proučili odredbe Osme direktive Europske unije, Izvješće Europske komisije sa *screening*-a za poglavlje 6. – Pravo trgovačkih društava i druge odgovarajuće dokumente. Također su prikupljeni podaci o radu Hrvatske revizorske komore, kao i podaci o načinu ustroja javnog nadzora u državama Europske unije. Planirane aktivnosti provedene su u rokovima koji su određeni navedenim Akcijskim planom, a sastavljanje prvog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji započele su krajem 2007. godine.

2. AKTIVNOSTI HRVATSKE REVIZORSKE KOMORE

Hrvatska revizorska komora osnovana je 18. ožujka 2006. godine, dok su u svibnju 2006. godine doneseni Statut Hrvatske revizorske komore, Tarifa revizorskih usluga, te Odluka o stopi doprinosa i iznosu članarina.

Do 18. rujna 2006. godine bio je otvoren zakonski rok za podnošenje zahtjeva za upis u registar ovlaštenih revizora, odnosno osoba koje posjeduju certifikat. U roku su zaprimljena 953 zahtjeva ovlaštenih revizora za upis u registar. Do 20. prosinca 2006. godine bio je otvoren rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvola za obavljanje usluga revizije temeljem članka 55. Zakona o reviziji, a do 18. ožujka 2007. godine rok za usklađenje s istim Zakonom.

Komora je do zaključenja rokova zaprimila 260 zahtjeva revizorskih društava koja su uskladila svoje poslovanje u skladu s Zakonom o reviziji i 4 zahtjeva za ustrojavanjem samostalnih revizorskih ureda. Stručna služba Komore provela je ažuriranje svih prikupljenih podataka, te je do kraja svibnja 2007. godine izdala 244 dozvole za obavljanje usluga revizije. U ukupno 244 revizorskih društava i 4 samostalna revizorska ureda zaposlen je 501 ovlašten revizor.

Tijekom rujna 2006. godine Komora je izdala 20 prethodnih dozvola za obavljanje usluga revizije.

Kao radna, odnosno stručna tijela Upravnog vijeća Komore osnovana su:

- Odbor za revizorske standarde i etiku,
- Odbor za stručno osposobljavanje i stalno stručno usavršavanje,
- Odbor za međunarodnu suradnju i

- Odbor za pritužbe.

Na sjednicama Upravnog vijeća Komore donesene su Odluke o izradi Pravilnika o načinu vođenja registara i Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Komore.

Komora je izradila i pripadajuće registre i to Registar revizorskih društava, Registar samostalnih revizora, Registar ovlaštenih revizora i Registar zajedničkih revizorskih ureda koji se vode pri Komori kao javne knjige. Na taj način omogućen je uvid u postojanje i djelovanje svih revizorskih društava, samostalnih ureda i ovlaštenih revizora na području Republike Hrvatske, a podaci iz registara služe obveznicima revizije, općinskim i trgovačkim sudovima u RH, te svim članovima Komore i trećima. Svi registri dostupni su javnosti na internetskim stranicama Komore.

U suradnji sa stručnim tijelima i Odborima Komore, izrađeni su podzakonski akti koji su propisani Zakonom i Statutom Komore, a koji su usvojeni na Skupštini u srpnju 2007. godine:

- Pravilnik o provođenju nadzora nad poslovanjem revizorskih društava, samostalnih revizora i ovlaštenih revizora, kao ključni pravni akt koji treba osigurati ispravan pristup prema obavljanju postupka revizije i kvalitetu rada revizora;

- Kodeks profesionalne etike revizorske struke koji sadrži kriterije i načela ponašanja kojih se trebaju pridržavati svi revizori kao i načela koja je potrebno poštivati u revizorskoj profesiji;

- Pravilnik o stručnom osposobljavanju i načinu polaganja stručnog ispita za stjecanje zvanja ovlaštenog revizora;

- Pravilnik o stručnom osposobljavanju i stalnom stručnom usavršavanju;

- Tarifa revizorskih usluga (kojom je zamijenjena Tarifa iz 2006. godine)

- drugi provedbeni propisi.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Do kraja drugog tromjesečja 2008. godine planira se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji kojim će se u potpunosti uskladiti odredbe ovoga Zakona s odredbama Osme direktive o pravu trgovačkih društava Europske unije (2006/43/EZ). Donošenjem ovoga zakona će se, uz ostalo, obuhvatiti i ustrojavanje učinkovitog osiguranja kvalitete i javnog nadzora nad radom revizorske struke kao što je naglašeno u Izvješću o napretku Europske komisije za 2007. godinu.

Tijekom 2009. godine planiraju se aktivnosti vezane uz izobrazbu i certificiranje revizora koje će provoditi Hrvatska revizorska komora.

3.6.3. Računovodstvo

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Aktivnosti Republike Hrvatske koje su poduzete u proteklom razdoblju s ciljem usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije u području računovodstva obuhvaćaju aktivnosti Ministarstva financija i aktivnosti Odbora za standarde financijskog izvještavanja.

1. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA FINANCIJA

Ministar financija je u siječnju 2007. godine imenovao Radnu skupinu koja je izradila Nacrt prijedloga Zakona o računovodstvu. Hrvatski Sabor je 05. listopada 2007. godine donio novi Zakon o računovodstvu koji je objavljen u NN 109/07, te se isti primjenjuje od 01. siječnja 2008. godine.

2. AKTIVNOSTI ODBORA ZA STANDARDE FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Odbor za standarde financijskog izvještavanja je u svibnju 2007. godine izradio Nacrt prijedloga Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja te su isti do kraja 2007. godine dani na javnu raspravu. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja bit će dužni primjenjivati kod pripremanja financijskih izvještaja oni subjekti koji ne primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za provedbu Zakona o računovodstvu predviđene su u 2008. godini slijedeće aktivnosti:

A) Vlada Republike Hrvatske će u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona donijeti:

1. Pravilnik o računovodstvu vjerskih zajednica, političkih stranaka, sindikata i ostalih neprofitnih organizacija
2. Odluku o imenovanju članova Odbora za standarde financijskog izvještavanja.

B) Ministar financija će u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona donijeti:

1. Odluku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja

2. Odluku o obliku i sadržaju dodatnih podataka uz sadržaj financijskih izvještaja
3. Odluku o vrstama i visini naknada Financijskoj agenciji za vođenje Registra godišnjih financijskih izvještaja
4. Pravilnik o načinu vođenja Registra godišnjih financijskih izvještaja

C) Odbor za standarde financijskog izvještavanja će u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona donijeti:

1. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja,
2. Pravilnik o načinu rada Odbora za standarde financijskog izvještavanja

Tijekom 2009. godine planiraju se aktivnosti vezane uz praćenje razvoja računovodstvene teorije i prakse kao i aktivnosti u svezi jačanja nadzora nad primjenom odredbi Zakona o računovodstvu.

3.7. PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Uvodno

Tijekom 2007. godine RH je pristupila daljnjem usklađivanju zakonodavstva iz područja prava industrijskog vlasništva, te autorskog prava i srodnih prava.

U vezi izgradnje institucionalnih kapaciteta, tijekom 2007. godine nastavljeno je sa radovima na poboljšanju radnih uvjeta, te uspostavi Informacijskog centra u iznosu od 3,5 mil kuna. Dio sredstava za opremanje centra, predviđen je i u okviru projekta Phare 2006 „Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva“ čiji su korisnici osim DZIV-a, Državni inspektorat, MFIN – Carinska uprava, Ministarstvo unutarnjih poslova, te Ministarstvo pravosuđa. Početak provedbe projekta u ukupnoj vrijednosti 1,63 mil € predviđen je za II kvartal 2008. godine.

U okviru projekta CARDS 2003 „Jačanje sustava intelektualnog vlasništva“, u vrijednosti 1 mil €, tijekom 2007. godine provodila se intenzivna edukacija djelatnika DZIV-a putem seminara, radionica, studijskih putovanja u naprednim nacionalnim uredima (danski, švedski, njemački, austrijski, mađarski itd.), te OHIM-u i EPO-u. Također, u Zagrebu su održani brojni otvoreni seminari namijenjeni zainteresiranoj javnosti. Na zahtjev DZIV-a Europska komisija je odobrila produžetak projekta do kraja siječnja 2008. godine.

Planira se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama u području prava intelektualnog vlasništva, te Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga DZIV-a u II. kvartalu 2008. godine sukladno odredbama Konvencije o priznavanju europskih patenata.

3.7.1. AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA

A) OSTVARENO U 2007 GODINI

U srpnju 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 79/07 od 30.7.2007.) (u daljnjem tekstu: ZAPSP) kojim su implementirani viši standardi provedbe prava, sukladno Direktivi o provedbi zaštite prava intelektualnog vlasništva od 29. travnja 2004. godine (2004/48/EZ).

ZAPSP-om je propisano iscrpljenje prava na području EU, s odgodom primjene do dana prijema Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Sukladno Direktivi o harmonizaciji određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava u informatičkom društvu od 22. svibnja 2001. godine (2001/29/EZ), u ZAPSP-u je definiran pojam "odgovarajuća naknada".

ZAPSP-om je riješeno i pitanje osiguravanja izvršavanja sadržajnih ograničenja autorskog i srodnih prava kada je to onemogućeno tehničkim mjerama zaštite, tako da nema potrebe donošenja Pravilnika iz čl. 98. st. 2. ZAPSP-a (NN 167/03).

Sukladno načelima Konvencije o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja, ZAPSP-om je predviđeno da udruge za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, osnuju fond koji služi za poticanje odgovarajućeg kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i kulturne raznolikosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se praćenje drugih događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području autorskog prava i srodnih prava.

3.7.2. INDUSTRIJSKO VLASNIŠTVO

Patenti

A) OSTVARENO U 2007 GODINI

Tijekom 2007. godine pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o patentu. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentu je objavljen u NN 76/2007 od 23. srpnja 2007. godine. Izmjene se odnose na sljedeće:

- Nacionalni princip iscrpljenja prava koja proizlaze iz patenta zamijenjen je iscrpljenjem na području Unije, s odgodom primjene do dana pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.
- S obzirom na Direktivu 98/44/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 1998. o pravnoj zaštiti izuma s područja biotehnologije, Zakon je usklađen u pogledu ograničenja učinaka isključivih prava s obzirom na patente iz područja biotehnologije. Tržište Republike Hrvatske na koje je biološki materijal, dobiven rasplodivanjem i umnažanjem biološkog materijala, stavljen od strane nositelja patenta ili uz njegovu suglasnost, zamijenjeno je tržištem EU, s odgodom stupanja na snagu tih odredbi do dana pristupa RH Europskoj Uniji.
- Odredbe o svjedodžbi o dodatnoj zaštiti (Uredba EZ 1610/96 Europskog parlamenta i Vijeća koja se odnosi na uvođenje Svjedodžbe za dodatnu zaštitu sredstava za zaštitu bilja i Uredba EEZ 1768/92 koja se odnosi na uvođenje Svjedodžbe o dodatnoj zaštiti lijekova namijenjenih ljudima ili životinjama) koje su bile sadržane su Zakonu o patentu, promijenjene su u segmentu koji se odnosi na stupanje na snagu odgovarajućih odredbi. Konkretno, umjesto 1. ožujka 2010. godine, kako je bilo predviđeno Zakonom o patentu, odredbe o uvođenju Svjedodžbe stupaju na snagu danom pristupanja RH u članstvo EU.
- U Zakon je uveden tzv. "posebni mehanizam" za paralelni uvoz lijekova iz Republike Hrvatske u druge države članice Europske unije u kojima postoji patent u odnosu na te lijekove.
- Uveden je prijelazni period od 6 mjeseci nakon pristupanja RH u EU, u kojem će biti moguće podnijeti zahtjev za izdavanje Svjedodžbe o dodatnoj zaštiti na temelju odobrenja izdanog u nekoj od država članica EU ili u RH, u vrijeme dok RH nije bila članica EU.
- S obzirom na Uredbu (EZ) 816/06 Europskog Parlamenta i Vijeća o prisilnoj licenciji patenta za proizvodnju farmaceutskih proizvoda koji su namijenjeni izvozu u zemlje s problemima javnog zdravlja, u Zakon su unesene odgovarajuće odredbe, čime je postignuta usklađenost s *acquis*-em.
- U Zakon je uvedeno poglavlje koje uređuje žalbeni postupak protiv svih odluka koje Zavod donosi u postupcima priznanja prava. O žalbama odlučuju novoustrojena Žalbena vijeća. Odredbe o žalbama primjenjuju se na odgovarajući način i na ostale

zakone iz područja industrijskog vlasništva. Odredbe o žalbi i Žalbenim vijećima stupaju na snagu 1. lipnja 2008. godine.

Republika Hrvatska prati daljnji napredak na području osnivanja patenta Zajednice i pripravna je pravodobno poduzeti potrebne mjere za usklađivanjem našeg pravnog sustava s eventualnim razvojem pravne stečevine EU na ovome području.

U Zakon o patentu uvedeno je poglavlje o Europskom patentu, koje će stupiti na snagu danom stupanja na snagu Europske patentne konvencije u Republici Hrvatskoj. Zakonom o potvrđivanju Europske patentne konvencije, koji je objavljen u Narodnim novinama, Međunarodni ugovori, broj 8/07 od 24. kolovoza Hrvatska je ratificirala EPC, i to istovremeno odredbe koje su trenutno na snazi, kao i revizijski akt od 29. studenoga 2000. godine. Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Berlinu uručilo je 31. listopada 2007. godine Vladi Savezne Republike Njemačke Ispravu o pristupu Republike Hrvatske Konvenciji o priznavanju europskih patenata (Europska patentna konvencija), Ispravu o pristupu Aktu kojim se mijenja Konvencija o priznavanju europskih patenata (Europska patentna konvencija), te Ispravu o pristupu Republike Hrvatske Sporazumu o primjeni čl. 65. Konvencije o priznavanju europskih patenata (Londonski sporazum). Time su stvoreni uvjeti za stupanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo u Europskoj patentnoj organizaciji, odnosno stupanje na snagu Konvencije o priznavanju europskih patenata za Republiku Hrvatsku od 1. siječnja 2008. godine. Njenim stupanjem na snagu prestaju vrijediti odredbe Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske Patentne Organizacije o suradnji na području patenata (Sporazum o suradnji i proširenju).

Podaci o njihovom stupanju na snagu objavit će se Narodnim novinama – Međunarodni ugovori, sukladno članku 30. stavku 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (NN 28/96.).

Do kraja 2007. godine planira se objavljivanje Smjernica za pretraživanje i ispitivanje prijava patenata, koji je trenutno u finalnoj je fazi izrade.

Pravilnik o patentu objavljen je u NN 117/07 od 14.11.2007.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U toku 2008. godine potrebno je donijeti propise neophodne za primjenu izmijenjenog Zakona o patentu, i to prije svega Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama u području prava intelektualnog vlasništva, te Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog Zavoda za intelektualno vlasništvo.

Zakonom i izmjenama i dopunama Zakona o patentu predviđeno je također donošenje Poslovnika o radu Žalbenih vijeća, te Pravilnika o naknadama za rad Žalbenih vijeća. Poslovnik o radu donosi Predsjednik Žalbenih vijeća uz suglasnost ravnatelja Zavoda. Pravilnik o naknadama donosi ministar nadležan za rad Zavoda uz prijedlog ravnatelja Zavoda. Zakonom je predviđeno njihovo donošenje najkasnije do 01. lipnja 2008. godine. Planira se navedeno izvršiti u I. kvartalu 2008. godine.

Tijekom 2008. godine planira se daljnje stručno usavršavanje djelatnika vezano uz nove institute koji tek trebaju stupiti na snagu (Svjedodžba o dodatnoj zaštiti), te ustrojavanje Prijamnog ureda za europske prijave patenta koje je Zavod dužan zaprimati i prosljeđivati Europskom patentnom uredu.

Zaštita biljnih sorti

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini u području zaštite biljnih sorti nije bilo zakonodavnih aktivnosti.

Tijekom 2007. godine djelatnici Sektora poljoprivrede i Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo prisustvovali su u okviru projekta „Multi-beneficiary Program on Participation of Turkey and Croatia in CPVO“ radionicama na temu zaštite biljnih sorti i oplemenjivačkih prava u Zajednici organiziranim u Wageningenu, Nizozemska i Angeresu, Francuska.

U okviru navedenog projekta organizirano je i nekoliko radionica u Republici Hrvatskoj za oplemenjivače, uzgajivače i pravnike s ciljem upoznavanja svih aktera koji sudjeluju u provođenju Zakona o zaštiti biljnih sorti, stavljanju na tržište i oplemenjivanju novih biljnih sorti sa svim aspektima transponiranja i implementacije Uredbe Europske Komisije 2100/94 o oplemenjivačkim pravima u Zajednici.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini plan je ugraditi Direktivu 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva i Direktivu 98/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 1998 u vezi s pravnom zaštitom biotehnoloških izuma u hrvatsko zakonodavstvo u dijelu koji propisuje iznimke od oplemenjivačkog prava gdje svaka ugovorna strana može u razumnim granicama i uz obvezu čuvanja zakonitih interesa oplemenjivača, ograničiti oplemenjivačko pravo u odnosu na bilo koju sortu kako bi omogućila poljoprivrednicima da u svrhu reprodukcije na vlastitim posjedima koriste urod koji su na vlastitim posjedima dobili sadnjom zaštićene sorte ili sorte koja je u osnovi izvedena iz zaštićene sorte kao i u dijelu dodjeljivanja obvezne uzajamne licencije. Oplemenjivač, kada se ne može iskoristiti oplemenjivačko pravo vezano za biljnu sortu bez povrede ranijeg patenta, može podnijeti zahtjev za izdavanje obvezne licencije za neisključivu uporabu izuma zaštićenog patentom.

U 2008. godini nastavit će se projekt „Multi-beneficiary Program on Participation of Turkey and Croatia in CPVO“. U okviru tog programa organizirati će se radionice za oplemenjivače i poljoprivredne proizvođače kako bi ih se upoznalo s implikacijama primjene Uredbe Europske komisije 2100/94 o zaštiti novih biljnih sorti u Zajednici.

Srednjoročni prioriteti u području zaštite biljnih sorti je razvijanje nacionalnog zakonodavstva za zaštitu biljnih sorti obzirom da će ulaskom Republike Hrvatske u EU i primjenom Uredbe 2100/94 o oplemenjivačkim pravima u Zajednici zaštita biljnih sorti biti rješavana na razini Zajednice pri Središnjem europskom uredu za zaštitu biljnih sorti (CPVO).

Žigovi

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu (NN 76/07 od 23. srpnja 2007. godine). Propisano je da se načelo nacionalnog iscrpljenja prava žiga nakon stupanja

Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije zamjenjuje iscrpljenjem na cijelom području EU. Predviđene su odredbe kojima se omogućava proširenje učinaka žiga Zajednice na području Republike Hrvatske, s time da se njihova primjena odgađa do dana prijama Republike Hrvatske u EU. Određeni su sudovi nadležni za žig Zajednice u Republici Hrvatskoj. Gore navedenim je Zakon o žigu potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU, te su osigurani svi uvjeti kako bi se pravila o žigu Zajednice počela primjenjivati u Republici Hrvatskoj od dana prijama u EU.

Istim je zakonom predviđena i mogućnost žalbe na odluke DZIV-a (do sada je protiv odluka DZIV-a bilo moguće pokrenuti samo upravni spor pred Upravnim sudom), odnosno uvođenje Žalbenog vijeća kao drugostupanjskog tijela. Uvođenje žalbenog postupka jedna je od mjera unaprjeđenja sustava intelektualnog vlasništva predviđena Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva 2005-2010. Odredbe o žalbi i žalbenim vijećima će stupiti na snagu 1. lipnja 2008.

Tijekom 2007. intenzivirano je stručno usavršavanje stručnjaka DZIV-a u sklopu Projekta CARDS 2003. Na 7 različitih aktivnosti izobrazbe sudjelovalo je ukupno 9 stručnjaka iz Odjela za žigove.

Izrađene su Smjernice za ispitivanje žigova koje se trenutno nalaze na zadnjoj provjeri u Uredu za harmonizaciju na zajedničkom tržištu (OHIM). Planira se njihova objava do kraja 2007. godine.

Pravilnik o žigu objavljen je u NN 117/07 od 14.11.2007.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Nakon zadnje provjere planiraju se usvojiti Smjernice za ispitivanje žigova, koje bi se uz početak primjene objavile na znanje korisnicima.

Planira se promjena organizacije Sektora za znakove razlikovanja u čijoj je nadležnosti područje žigova, a u sklopu promjene organizacije DZIV-a.

Ako Madridska skupština u 2008. godini usvoji predložene izmjene Madridskog sporazuma o međunarodnoj registraciji žigova i Protokola na taj Sporazum po kojima bi se između članica oba međunarodna ugovora primjenjivao Madridski Protokol, Zakon o žigu i Pravilnik o žigu trebat će prilagoditi tim promjenama.

Nakon što Singapurski Ugovor o pravu žiga, kome je Republika Hrvatska potpisnica, stupi na snagu, planira se njegova ratifikacija i izmjene i dopune Zakona o žigu i Pravilnika o žigu u skladu s njime.

Nastavit će se praćenje drugih događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području žigova.

Industrijski dizajn

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o industrijskom dizajnu (NN 76/07). Propisano je da se načelo nacionalnog iscrpljenja prava industrijskog dizajna nakon stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije zamjenjuje iscrpljenjem na cijelom području EU. Predviđene su odredbe kojima se omogućava proširenje učinaka dizajna Zajednice na području Republike Hrvatske, s time da se njihova primjena odgađa do dana prijama Republike Hrvatske u EU. Određeni su sudovi nadležni za dizajn Zajednice u Republici Hrvatskoj. Gore navedenim je Zakon o industrijskom dizajnu potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU, te su osigurani svi uvjeti kako bi se pravila o dizajnu Zajednice počela primjenjivati u Republici Hrvatskoj od dana prijama u EU.

Istim je zakonom predviđena i mogućnost žalbe na odluke DZIV-a (do sada je protiv odluka DZIV-a bilo moguće pokrenuti samo upravni spor pred Upravnim sudom), odnosno uvođenje Žalbenog vijeća kao drugostupanjskog tijela. Uvođenje žalbenog postupka jedna je od mjera unaprjeđenja sustava intelektualnog vlasništva predviđena Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva 2005-2010. Odredbe o žalbi i žalbenim vijećima će stupiti na snagu 1. lipnja 2008.

Tijekom 2007. intenzivirano je stručno usavršavanje stručnjaka DZIV-a u sklopu Projekta CARDS 2003. Na 6 različitih aktivnosti izobrazbe sudjelovalo je ukupno 4 stručnjaka iz Odjela za industrijski dizajn .

Pravilnik o dopunama Pravilnika o industrijskom dizajnu objavljen je u NN 117/07 od 14.11.2007.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Planira se promjena organizacije Sektora za znakove razlikovanja u čijoj je nadležnosti područje industrijskog dizajna, a u sklopu promjene organizacije DZIV-a.

Oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti (NN 76/07 od 23. srpnja 2007.). Izmjene su se odnosile na usklađivanje s Direktivom Vijeća 2004/48/EZ iz 2004. godine, te je ovime zakon u potpunosti usklađen, a čl. 5 upućuje na odgovarajuću primjenu odredbi Zakona o žigu.

Predviđena je i mogućnost žalbe na odluke DZIV-a (do sada je protiv odluka DZIV-a bilo moguće pokrenuti samo upravni spor pred Upravnim sudom), odnosno uvođenje Žalbenog vijeća kao drugostupanjskog tijela. Uvođenje žalbenog postupka jedna je od mjera unaprjeđenja sustava intelektualnog vlasništva predviđena Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva 2005-2010. Odredbe o žalbi i žalbenim vijećima će stupiti na snagu 1. lipnja 2008.

Pravilnik o dopunama Pravilnika o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti objavljen je u NN 117/07 od 14.11.2007.

Topografije

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda (NN 76/07 od 23. srpnja 2007.), koji je u potpunosti usklađen sa Direktivom Vijeća 1987/54/EEZ od 16. prosinca 1986. godine o pravnoj zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda.

Istim je zakonom predviđena i mogućnost žalbe na odluke DZIV-a (do sada je protiv odluka DZIV-a bilo moguće pokrenuti samo upravni spor pred Upravnim sudom), odnosno uvođenje Žalbenog vijeća kao drugostupanjskog tijela. Uvođenje žalbenog postupka jedna je od mjera unaprjeđenja sustava intelektualnog vlasništva predviđena Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva 2005-2010. Odredbe o žalbi i žalbenim vijećima će stupiti na snagu 1. lipnja 2008.

Pravilnik o dopunama Pravilnika o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda objavljen je u NN 117/07 od 14.11.2007.

3.7.3. PROVEDBA PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

U cilju nalaženja rješenja i pokretanja aktivnosti u dijelu koji se odnosi na osiguranje zadovoljavajuće provedbene statistike o istragama, progonima i sudskim postupcima protiv povrede prava intelektualnog vlasništva koja omogućava sustavno praćenje provedbe od trenutka sumnje u povredu prava intelektualnog vlasništva pa do okončanja sudskog postupka, održan je niz sastanaka Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo sa predstavnicima Ministarstva pravosuđa i Državnog zavoda za statistiku s ciljem izrade projektnog zadatka u vezi prikupljanja statističkih podataka o povredi prava intelektualnog vlasništva. Dogovoreno je da će Ministarstvo pravosuđa, polazeći od trenutno raspoloživih podataka definirati skup podataka koje je potrebno sustavno prikupljati od nadležnih sudova (vrste statističkih istraživanja, jedinice promatranja, instrumenti istraživanja, izvještajne jedinice te obuhvat podataka i njihove rokove). Ovaj predložak MP će dostaviti DZS-u, koji će proširiti i precizirati projektni zadatak, te izraditi jednoznačni model za prikupljanje podataka. Radi provedbe navedenog zadatka, formira se Radna skupina, koju čine predstavnici DZIV-a, DZS-a, MP, DO, MUP-a, MF-CU, i DI.

Cilj projekta je otkloniti postojeće neusklađenosti praćenja informacija, te uspostaviti jedinstven i metodološki usuglašen sustav u kojem se vidi tijek kolanja podataka od trenutka utvrđivanja povrede prava intelektualnog vlasništva, do okončanja cjelokupnog postupka povodom te povrede prava intelektualnog vlasništva (uključujući administrativne i sudske postupke).

U cilju jačanja administrativnih sposobnosti i jačanja institucija, planirane su aktivnosti u okviru projekta Phare 2006 „Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva“ čiji su korisnici osim DZIV-a, Državni inspektorat, MFIN – Carinska uprava, Ministarstvo unutarnjih poslova, te Ministarstvo pravosuđa. Početak provedbe projekta u ukupnoj vrijednosti 1,63 mil € predviđen je za II kvartal 2008. godine.

DRŽAVNI INSPEKTORAT

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

U proteklom razdoblju je kao i u prethodnom razdoblju provedena edukacija gospodarskih inspektora i viših gospodarskih inspektora vezano na zaštitu intelektualnog vlasništva u suradnji sa Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo, u sklopu Regionalnog CARDS programa.

U 2007. godini izrađene su nadopune Uputa za postupanje gospodarskih inspektora i viših gospodarskih inspektora vezano na obavljanje nadzora sukladno izmjenama i dopunama Zakona o žigu (NN 76/7) i Zakonu o patentu (NN 76/7).

Također, izmijenjena je Uputa za postupanje sukladno izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 79/07) vezano na promet i umnožavanje glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike i računalnih programa i knjiga što je u nadležnosti Državnog inspektorata u području autorskog prava i srodnih prava.

U 2007. godini je izrađena i uputa za postupanje po Zakonu o industrijskom dizajnu (NN 173/03 i 76/07), a također i Uputa pod nazivom: Pretraga baze podataka za žigove na službenim Internet stranicama DZIV.

Tijekom 2007. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata su po nalogu Glavnog inspektora, a temeljem Programa rada Odjela intelektualnog vlasništva za 2007. godinu, provodili pojačan nadzor nad provedbom zaštite tih prava.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine planira se nastavak provođenja pojačanog nadzora nad zaštitom intelektualnog vlasništva i to po službenoj dužnosti u sklopu programa rada.

U skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010 predviđa se:

- unapređenje informacijskog sustava Državnog inspektorata, te opremanje područnih jedinica i ispostava Državnog inspektorata prenosivim računalima i digitalnim kamerama,
- nabava softvera za provedbu nadzora nad računalnim programima,
- planira se još jače intenziviranje suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova i Carinskom upravom u cilju što učinkovitijeg otkrivanja mogućih povreda prava intelektualnog vlasništva u vezi sa robom koja je se već nalazi u prometu na području RH,
- daljnje usavršavanje i permanentno educiranje inspektora Državnog inspektorata kroz seminare u okviru CARDS projekata, te u okviru suradnje s nositeljima prava,
- DI će se pobrinuti za definiranje zahtjeva te za razvoj i pružanje javnosti statističkih podataka o uspjesima provedbe zaštite radi podizanja svijesti o vrijednosti prava intelektualnog vlasništva.

Državnom inspektoratu, Ministarstvu unutarnjih poslova i Carinskoj upravi nije osiguran dostatan prostor za pohranu oduzete krivotvorene i piratske robe u suradnji, a što je bilo predviđeno kao kratkoročna mjera iz Nacionalne strategije razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010. Predviđeno je snimanje potreba za navedenim skladištima u sklopu programa PHARE 2006. – “Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH”.

Ministarstva nadležna za Državni inspektorat, Carinsku upravu i Policiju će se pobrinuti za usklađenost računalnih programa i mreža za razmjenu informacija poradi identifikacije predstavnika nositelja prava te za on-line informacijske točke. Ova aktivnost uključuje redovite sastanke za razmjenu informacija o sumnjivoj robi i o novim događanjima u području povrede prava intelektualnog vlasništva,

Ministarstva nadležna za Državni inspektorat, Državno odvjetništvo, Carinsku upravu, policiju, prekršajne sudove, općinske sudove, trgovačke sudove pobrinut će se za prikupljanje, evaluaciju i vođenje od strane tih organizacija posebnih statističkih podataka o povredama prava intelektualnog vlasništva, te godišnje publikacije s tim podacima.

Financiranje

Provedba planiranih aktivnosti se namjerava financirati iz sredstava programa PHARE 2006 - "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH" kao i dijelom iz državnog proračuna u potrebnom iznosu.

MINISTARSTVO FINACIJA- Carinska uprava

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Dana 2. kolovoza 2007. godine Vlada Republike Hrvatske je na temelju članka 70. stavka 3. Carinskog zakona donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o provedbi carinskih mjera u vezi s robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje određena prava intelektualnog vlasništva,

Donošenjem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o provedbi carinskih mjera u vezi s robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje određena prava intelektualnog vlasništva, koja objavljena je u NN 82/2007 dana 8. kolovoza 2007. godine kada je i stupila na snagu, nastavljen je proces usklađivanja cjelokupnog hrvatskog carinskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Izmjene i dopune Uredbe odnose se na dva vrlo bitna područja, odnosno instituta u provedbi carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva, i to:

- na područje iznimki od primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva, što u svome bitnome sadržaju podrazumijeva drugačiji režim primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva na robu u poštanskom prometu, te

- na institut takozvanog pojednostavljenog postupka uništenja robe kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva.

Usvojenim izmjenama i dopunama tako se omogućuje da se carinske mjere za zaštitu prava intelektualnog vlasništva mogu u cijelosti primjenjivati na sve poštanske pošiljke neovisno o

vrijednosti i količini robe, što je osobito bitno obzirom na raširenu praksu narudžbi sumnjivih proizvoda putem interneta, te njihovog slanja poštanskim pošiljkama.

Također omogućuje se provedba tzv. pojednostavljenog postupka uništenja robe kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva. Navedeni institut, u najkraćim crtama, pruža nositelju prava mogućnost podnošenja zahtjeva za uništenje privremeno zadržane robe pod carinskim nadzorom, bez obaveze da se prethodno utvrdi je li pravo intelektualnog vlasništva povrijeđeno po važećim propisima, te čak i bez prethodne suglasnost deklaranta, posjednika ili vlasnika takve krivotvorene robe.

Važnost navedenog osobito dolazi do izražaja kada je krivotvorena roba otkrivena i zadržana u proznom postupku kada stvarno nije moguće identificirati strane pošiljatelje ili primatelje robe niti doći u kontakt s njima pa je stoga osobito važno omogućiti nositeljima prava da na što jednostavniji način ostvare zaštitu svojih prava kroz zahtijevanje provedbe pojednostavljenog postupka uništenja robe.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine se planira nastavak redovitih aktivnosti u provedbi carinskih mjera zaštite intelektualnog vlasništva.

U tom smislu, a u skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010, predviđa se intenziviranje aktivnosti usmjerenih ka unapređenju suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim inspektoratom i drugim nadležnim državnim tijelima nacionalnog sustava intelektualnog vlasništva, a poglavito u aktivnostima usklađivanja sustavnog praćenja statističkih podataka o povredama intelektualnog vlasništva i suradnji u konkretnoj provedbi mjera zaštite prava intelektualnog vlasništva.

Također, planira se intenziviranje suradnje s Odjelom za upravljanje rizicima Središnjeg ureda Carinske uprave u cilju što učinkovitijeg otkrivanja mogućih povreda prava intelektualnog vlasništva u vezi sa robom koja je predmet carinskog postupanja.

U skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005 - 2010 predviđa se nabava, odnosno opremanje carinskih ispostava digitalnim kamerama za snimanje robe kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva, kako bi se snimke elektronskim putem prosljedile nositeljima prava, te drugim tijelima zaduženim za provedbu prava intelektualnog vlasništva.

Stručno usavršavanje i edukacija službenika Carinske uprave vršiti će se kroz Carinski centar za obuku, te u okviru suradnje s nositeljima prava.

U skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005 - 2010, predviđa se unapređenje suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim inspektoratom i drugim nadležnim državnim tijelima, poglavito u aktivnostima

usklađivanja sustavnog praćenja statističkih podataka o povredama intelektualnog vlasništva i suradnji u konkretnoj provedbi mjera zaštite prava intelektualnog vlasništva.

Financiranje

Provedba planiranih aktivnosti se namjerava financirati iz sredstava programa PHARE 2006 - "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH" kao i dijelom iz državnog proračuna u potrebnom iznosu.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine započete su sve planirane aktivnosti i to:

- Formiranje Odsjeka za kompjuterski kriminalitet i zaštitu intelektualnog vlasništva u Policijskim upravama I i II kategorije (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek i Pula) koje do sada nije dovršeno, ali će se realizirati u sklopu reorganizacije Uprave kriminalističke policije koja je u tijeku.

- Nabava opreme za forenziku računala (većim dijelom će se financirati kroz PHARE program "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH") koji je odobren tijekom 2006. godine), a koji je još uvijek u tijeku.

- Usklađivanje ZKP-a sa odredbama Konvencije o *cyber* kriminalu (korištenje mjera iz čl. 181. ZKP-a kod povrede autorskih i srodnih prava, hitno otkrivanje podataka o prometu, hitna zaštita podataka, nadzor i presretanje komunikacija na Internetu, prekogranični pristup podacima, izdavanje Naloga za proizvodnju). Plan i dinamika donošenja propisa je izmijenjen tako da su izmjene Zakona o kaznenom postupku planirane za treće tromjesečje 2007. godine prebačene u drugo tromjesečje 2008. godine.

b) KLJUČNI PRIORITETI

- Dovršetak formiranja Odsjeka za kompjuterski kriminalitet i zaštitu intelektualnog vlasništva u Policijskim upravama I i II kategorije (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek i Pula) u sklopu reorganizacije Uprave kriminalističke policije koja je u tijeku.

- Dovršetak postupka nabave opreme za forenziku računala (većim dijelom se financira kroz PHARE program "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH", koji je odobren tijekom 2006. godine).

- Usklađivanje ZKP-a sa odredbama Konvencije o *cyber* kriminalu (korištenje mjera iz članka 181 ZKP-a kod povrede autorskih i srodnih prava, hitno otkrivanje podataka o prometu, hitna zaštita podataka, nadzor i presretanje komunikacija na Internetu, prekogranični pristup podacima, izdavanje Naloga za proizvodnju). Izmjene ZKP-a planirane su za treće tromjesečje 2008. godine.

- Uvođenje ADSL linija za potrebe djelatnika po liniji rada kompjuterskog kriminaliteta i zaštite intelektualnog vlasništva u svim Policijskim upravama.

- Nastavak edukacije djelatnika koji postupaju po liniji rada kompjuterskog kriminaliteta i zaštite intelektualnog vlasništva.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Nabava računala za potrebe djelatnika po liniji rada kompjuterskog kriminaliteta i zaštite intelektualnog vlasništva.

- Nabava sustava za nadzor i presretanje prometa na Internetu. Ovaj sustav više nije u nadležnosti MUP RH već je temeljem odredbi Zakona o sigurnosno – obavještajnom sustavu Republike Hrvatske koji je donesen 2006. godine za uspostavu ovog sustava nadležan Operativno tehnički centar za nadzor telekomunikacija koji je u postupku formiranja.

- Izgradnja skladišnog prostora za privremeno oduzete predmete po liniji rada zaštite prava intelektualnog vlasništva.

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini Ministarstvo pravosuđa je pripremio model za praćenje statističkih podataka o povredama prava intelektualnog vlasništva u kaznenopravnoj domeni i to od strane prekršajnih sudova i općinskih sudova, te u području građanskopravne zaštite (trgovački sudovi), kao i u području ocjene zakonitosti upravnih akata koje donosi Državno zavod za intelektualno vlasništvo, a u kojima temeljem upravne tužbe postupa Upravni sud RH.

U 2007. godini je formirana radna skupina sa zadatkom izrade jednoznačnog modela za prikupljanje i praćenje statističkih podataka o povredama intelektualnog vlasništva, koju čine predstavnici Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova, Carinske uprave, Državnog odvjetništva RH i Državnog inspektorata. Državni zavod za statistiku će pripremiti model za prikupljanje statističkih podataka o povredama prava intelektualnog vlasništva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini će se nastaviti dograđivati model statističkog praćenja zaštite povrede prava intelektualnog vlasništva pri sudovima. Ministarstvo pravosuđa posebno će pratiti područje kaznenopravne zaštite i to za općinske sudove kao i građanske postupke koji se vode kod trgovačkih sudova i o tome pripremiti statistička izvješća.

U III. kvartalu 2008. godine će u proceduru VRH biti upućen prijedlog novog Zakona o kaznenom postupku koji će biti usklađen s odredbama Konvencije Vijeća Europe o *cyber* kriminalu.

3.8. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA

3.8.1. Pravo tržišnog natjecanja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Nastavno na inicijativu, pokrenutu u 2006. godini prema Ministarstvu pravosuđa, koja je usmjerena na izmjene zakonodavstva u području tržišnog natjecanja kako bi se Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja omogućilo izricanje kazni te uspostavio jedinstveni i učinkoviti sustav sudske zaštite protiv odluka Agencije, u 2007. godini održan je niz sastanaka s predstavnicima sudova i Ministarstva. Za sve mjerodavne institucije Agencija je pripremila dokumentaciju koja se sastoji od usporednog prikaza prava tržišnog natjecanja u 27 država članica Europske unije, primjera europske sudske prakse kako bi suci stekli uvid u složenost sudskih odluka, pregleda ključnih preporuka o mogućim reformama hrvatskog zakonodavstva te bilježaka koje su u vezi s time pripremili strani konzultanti. U prvim razgovorima radne skupine postignuta je suglasnost o prijedlogu Agencije u vezi s ovlastima za izricanje kazni i davanjem jednom sudu nadležnosti za kontrolu zakonitosti odluka i visine izrečenih kazni.

Nastavljen je rad na zagovaranju tržišnog natjecanja kroz davanje mišljenja na zakone te analize određenih sektorskih propisa na području slobodnih profesija (revizorske usluge). Sklopljen je Sporazum o suradnji s Vijećem za elektroničke medije te tako Agencija sada ima takve sporazume sa svim sektorskim regulatorima.

Zaposleno je troje novih pravnika te dvoje ekonomista. Jačanje administrativnih kapaciteta nastavljeno je kroz projekt PHARE 2005, čija je provedba započela u travnju 2007. godine kao *twinning* sa Saveznom Republikom Njemačkom, a koji se u jednom svojem dijelu odnosi na tržišno natjecanje. Također, dvoje je djelatnika boravilo na stručnoj praksi u Općoj upravi za tržišno natjecanje Europske komisije, a takva bi se suradnja trebala nastaviti i u budućnosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U sljedećoj godini aktivnosti Agencije na području tržišnog natjecanja u užem smislu bit će usmjerene na:

- unaprjeđenje sustava zaštite tržišnog natjecanja dogradnjom zakonodavnog okvira (kroz donošenje izmjena i dopuna važećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja);
- učinkovitu i djelotvornu provedbu propisa na ovom području;
- jačanje stručnih i administrativnih kapaciteta Agencije za rad na najsloženijim predmetima.

Izrada prvog nacrtu izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koje bi omogućile Agenciji izricanje kazni poduzetnicima koji svojim tržišnim ponašanjem prekrše Zakon te bi uspostavio jedinstvenu sudsku zaštitu glede kontrole zakonitosti odluka Agencije i visine izrečenih kazni, predviđa se za prvo tromjesečje 2008. godine. Također, određene su

izmjene i dopune potrebne i u proceduralnim odredbama koje Agencija primjenjuje radi postizanja veće učinkovitosti u provedbi postupaka, a nešto manje dorade izvršit će se i u postojećim materijalno pravnim odredbama radi njihove jasnoće. Izmjenama o dopunama Zakona potrebno je predvidjeti i donošenje provedbenih propisa na području tržišnog natjecanja u prometnom sektoru. Usvajanje konačnog prijedloga izmjena i dopuna Zakona planirano je za četvrto tromjesečje 2008. godine, a potom i uredbi tijekom 2009. godine.

Potrebno je nastaviti s istraživanjem slobodnih profesija i davanjem preporuka za unapređenje zakonodavnih rješenja, i to u sektorima pružanja farmaceutskih i liječničkih usluga. Nadalje, nastavit će se praćenje tržišta telekomunikacijskih usluga – sektora koji se iznimno brzo razvija i u kojem jača tržišno natjecanje te je potrebno osigurati poštivanje prava tržišnog natjecanja, a u cilju pružanja jednakih mogućnosti za uspjeh svih poduzetnika koji su pristupili i sudjeluju na ovom dinamičnom tržištu.

Izborom dobavljača za nabavu informatičke opreme u okviru projekta PHARE 2005, u vrijednosti od 400,000 EUR, u 2008. bit će izrađen sustav upravljanja dokumentima koji se naslanja na već uspostavljeni sustav CROSADS u području državnih potpora te će biti nabavljena potrebna prateća informatička oprema. Nastavit će se jačanje osposobljenosti stručne službe kroz aktivnosti navedenog projekta na području tržišnog natjecanja.

Temeljem izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, čije se donošenje planira do kraja 2008. godine, u srednjem roku potrebno je donijeti provedbene propise na području tržišnog natjecanja u prometnom sektoru. Novim uredbama u sektoru prometa bit će propisani uvjeti koje sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju u tom sektoru moraju sadržavati, ograničenja ili uvjeti koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati te drugi uvjeti koji se moraju ispuniti za skupno izuzeće tih sporazuma od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Navedene uredbe uvode tzv. "sigurnu luku" za poduzetnike koji djeluju u sektoru prometa jer predmnijevaju da u slučajevima kada udjel poduzetnika sudionika sporazuma na mjerodavnom tržištu nije veći od propisanog, sporazumi koji ne sadrže propisana teška ograničenja tržišnog natjecanja u pravilu imaju pozitivne učinke na tržišno natjecanje pa se ne moraju podnositi Agenciji na ocjenu. Ovim uredbama osigurat će se potpuno usklađivanje sustava zaštite tržišnog natjecanja s pravnom stečevinom EZ-a koja uređuje skupna izuzeća sporazuma.

U srednjem roku, po završetku PHARE projekta, predviđa se provedba projekta IPA 2007 koji će pružati podršku Agenciji i ostalim institucijama u učinkovitoj provedbi prava i politike tržišnog natjecanja te u njihovoj pripremi za pristupanje Europskoj uniji.

3.8.2. Državne potpore

Zakonodavni okvir nadzora nad sustavom državnih potpora u Republici Hrvatskoj obuhvaća Zakon o državnim potporama (NN 140/2005) i Uredbu o državnim potporama (NN 50/2006), te temeljem navedene Uredbe, Odluke Vlade Republike Hrvatske o objavi popisa pravila o državnim potporama i objavi teksta samih pravila na hrvatskom jeziku u Narodnim novinama. Važno je napomenuti kako se kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o državnim potporama pravne stečevine Europske zajednice u Republici Hrvatskoj primjenjuju izravno temeljem stavka 2. članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (NN 14/2001, 14/2002, 1/2005, 7/2005, 9/2005

i 11/2006). Objavi popisa pravila i teksta pravila pristupilo se isključivo u svrhu pune transparentnosti i učinkovitosti sustava nadzora državnih potpora.

Temeljem navedene Uredbe u svrhu praćenja i pripreme objavljivanja popisa pravila i pravila o državnim potporama u Ministarstvu financija osnovan je Odbor za praćenje i pripremu objavljivanja popisa pravila i pravila o državnim potporama. Odbor za praćenje i pripremu objavljivanja popisa pravila i pravila o državnim potporama sastoji se od članova Ministarstva financija, Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, te voditeljice radne skupine za pristupne pregovore u poglavlju zaštite tržišnog natjecanja i državnih potpora.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljem članka 3. Uredbe o državnim potporama (NN 50/06), na prijedlog ministra financija Vlada Republike Hrvatske donosi odluke o objavi odgovarajućih pravila predviđenih člankom 2. Uredbe. Tako je u 2007. doneseno sljedeće: Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje (NN 20/2007), Odluka o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/2007), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije (NN 96/2007), te Odluka o objavljivanju pravila o potporama za zaštitu okoliša (NN 98/07).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Agencija će se posvetiti intenzivnoj suradnji s Europskom komisijom i mjerodavnim tijelima u Hrvatskoj prilikom rješavanja pitanja koja se odnose na restrukturiranje sektora brodogradnje i čelika te na usklađivanje zakonskih akata koji se odnose na fiskalne državne potpore, kao i svom sudjelovanju u postupku daljnjeg usklađivanja postojećih programa državnih potpora s pravnom stečevinom Europske zajednice

Jačanje administrativnih kapaciteta Sektora za državne potpore u Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja nastavit će se kroz projekt PHARE 2005, koji se u jednom svojem dijelu odnosi na državne potpore. Također, ukoliko to proračunska sredstva dozvole, planira se stažiranje djelatnika Sektora u Općoj upravi za tržišno natjecanje Europske komisije.

Daljnja dinamika pripreme i objavljivanja pravila o državnim potporama uvelike će ovisiti o prevodilačkim kapacitetima, a što će u konačnici odrediti i sam broj objavljenih pravila o državnim potporama. Do kraja 2008. godine može se očekivati objava preostalih pravila o državnim potporama sukladno predviđenoj dinamici navedenoj u Planu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom i pregledu provedbenih mjera za 2008. godinu (vidi Dodatak A – 3.8.2. Državne potpore).

U srednjem roku Agencija će svoje kapacitete posvetiti promicanju politike usmjerenosti na državne potpore za horizontalne i regionalne razvojne ciljeve, kao i nastavku edukacije i usavršavanju stručnih kadrova Agencije i davatelja državnih potpora na svim razinama, s posebnim naglaskom na regionalnu i lokalnu razinu, u cilju što bolje stručne pripremljenosti prijedloga potpora, posebice putem izrade kvalitetnih ekonomskih analiza i stručnih obrazloženja novih državnih potpora.

Također, u srednjem je roku potrebno postići punu spremnost davatelja državnih potpora za primjenu informatičkog sustava za praćenje i evidentiranje državnih potpora (CROSADS).

3.8.2.1. Fiskalne potpore

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o poticanju ulaganja (NN 138/2006), koji hrvatsko zakonodavstvo u tom području usklađuje sa člankom 70. SSP-a, stupio je na snagu 1. siječnja 2007. Slijedom toga donesena je Uredba o promicanju ulaganja (NN 64/2007) usklađena s odgovarajućom pravnom stečevinom EZ-a.

Nakon što je u ožujku 2007. godine EUROSTAT prihvatio klasifikaciju statističkih regija za Hrvatsku prema NUTS II klasifikaciji, Vlada Republike Hrvatske je 22. ožujka 2007. uspostavila radnu skupinu za izradu karte regionalnih potpora.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama o dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, uzimajući u obzir da je u Zakonu o porezu na dobit (NN 57/2006) izbrisan članak 25. o poreznim izuzećima za porezne obveznike koji obavljaju aktivnosti istraživanja i razvoja. Nakon konzultacija s Europskom komisijom, Zakon o izmjenama o dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju donesen je u travnju 2007. godine (NN 46/2007).

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o potpori za obrazovanje i izobrazbu koji je donesen 5. listopada 2007. godine (NN 109/2007).

Tijekom 2007. godine učinjeni su daljnji koraci kako bi se Zakon o slobodnim zonama uskladio s odredbama članka 70. SSP-a i pravnom stečevinom u području državnih potpora, a uzimajući pri tom stečena prava sadašnjih korisnika slobodnih zona. Početkom 2007. godine Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pripremiло je prijedlog nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnim zonama, a kojim je predviđeno da korisnici slobodnih zona realiziraju poticaje u skladu s programom predviđenim Zakonom o poticanju ulaganja (NN 138/06). Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja razmatrala je ovaj prijedlog, no do donošenja konačne odluke potrebne su dodatne konzultacije s EK radi pojašnjenja pojedinih odredbi prijedloga.

Vezano uz potrebu usklađivanja Zakona o područjima posebne državne skrbi, Zakona o brdsko-planinskim područjima i Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara, kojima su predviđene državne potpore u obliku poreznih olakšica, a koje nisu usklađene s pravnom stečevinom Europske zajednice, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka je „Analizu učinaka fiskalnih potpora obveznicima poreza na dobit reguliranih Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko-planinskim područjima i Zakonom o obnovi i razvoju grada Vukovara“ koja je izrađena za razdoblje 2001.-2004. nadopunilo podacima za 2005. godinu, te je izradilo materijal pod nazivom: „Program usklađivanja postojećih olakšica poreza na dobit iz Zakona o područjima posebne državne skrbi, Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara i Zakona o brdsko-planinskim područjima, s pravnom stečevinom Europske unije“ (u daljnjem tekstu: Program). Program sadrži prijedlog zakonskog rješenja za sva tri

predmetna Zakona, kao i kompletno obrazloženje zašto se Ministarstvo odlučilo za predložena rješenja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva uputit će prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnim zonama u proceduru usvajanja u II. kvartalu 2008. godine.

Nakon dovršenja izrade karte regionalnih potpora, Agencija i Europska komisija zajednički će ocijeniti prihvatljivost regija Hrvatske, kao i maksimalne intenzitete potpora temeljem odgovarajućih smjernica Zajednice.

Sukladno predloženim zakonskim rješenjima iz gore navedenog Programa, očekuje se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi, Zakona o brdsko-planinskim područjima i Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara, nakon što se zakonski tekst usuglasi s Europskom komisijom i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Prijedlogom Strategije regionalnog razvoja RH i Nacrtom prijedloga Zakona o regionalnom razvoju predviđen je novi model za izdvajanje područja koja prema ekonomskim i demografskim pokazateljima zaostaju u razvoju za nacionalnim prosjekom. Područja za koja će se utvrditi da zaostaju za nacionalnim prosjekom pripremit će se različiti programi i mjere koji će biti usklađeni s pravnom stečevinom EZ-a, odnosno Smjernicama za nacionalne regionalne potpore za 2007. – 2013..

3.8.2.2. Čelik

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Sukladno obvezama iz članka 70. SSP-a i Protokola 2. Sporazuma, Vlada RH usvojila je 28. veljače 2007. godine Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007-2011. Programom su obuhvaćene dvije željezare, Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak, čiji su Poslovni planovi sastavni dio Programa.

U međuvremenu je proveden proces privatizacije obje željezare. Novi vlasnici u obvezi su izraditi nove Poslovne planove koji će biti u skladu s Protokolom 2. SSP-a.

Nacionalnim programom restrukturiranja industrije čelika iskazane su dodijeljene državne potpore sektoru čelika za razdoblje od 2002. do 1. ožujka 2007. godine. Iznos potpora predviđen Nacionalnim programom restrukturiranja industrije čelika znatno je viši od iznosa potpora koje su dodijeljene u procesu privatizacije.

Nakon 1. ožujka 2007. nisu dodjeljivane državne potpore sektoru čelika.

Slijedom privatizacije Valjaonice cijevi Sisak i Željezare Split, Agencija je preliminarno razmatrala usklađenost dodijeljenih potpora s pravilima o sanaciji i restrukturiranju, uzimajući pri tome u obzir Nacionalni program restrukturiranja i prethodno dostavljane pojedinačne planove restrukturiranja (vidi poglavlje 3. 20. Poduzetništvo i industrijska politika; 3.20.3.1. Čelik).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nacionalni program restrukturiranja biti će izmijenjen sukladno novim Individualnim Poslovnim planovima željezara.

3.8.2.3. Brodogradnja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Na području brodogradnje, Agencija je zajedno s Europskom komisijom te zajedničkim konzultantima iz konzorcija Ecorys radila na ocjenjivanju pojedinačnih planova restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta. Tijekom lipnja i srpnja 2007. godine stručnjaci Agencije, Ecorysa, te općih uprava Europske komisije za tržišno natjecanje, poduzetništvo i proširenje posjetili su hrvatska brodogradilišta.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Vidi poglavlje 3. 20. Poduzetništvo i industrijska politika; 3.20.3.2. Brodogradnja.

3.9. FINANCIJSKE USLUGE

3.9.1. Bankarstvo

Financijski sustav u Republici Hrvatskoj je bankocentričan te je koncem lipnja 2007. godine ukupna aktiva svih banaka predstavljala 73,9 % ukupne aktive svih financijskih posrednika. Banke su u posljednje dvije godine smanjile svoj udio u ukupnoj aktivni svih financijskih posrednika za 10 postotnih bodova, a u korist porasta udjela investicijskih fondova i mirovinskih fondova (Tablica 1.).

Tablica 1. Udjeli financijskih institucija u ukupnoj imovini na kraju razdoblja¹⁰

	2003.	2004.	2005.	2006.	VI.2007.
Banke, konsolidirana imovina na bruto načelu	83,4	81,5	78,7	76,4	73,9
Otvoreni investicijski fondovi, neto imovina	1,3	1,6	2,7	4,1	6,3
Zatvoreni investicijski fondovi, neto imovina*	0,4	0,4	1,1	1,4	1,7
Društva za osiguranje	5,4	5,2	5,1	5,0	4,9
Stambene štedionice, konsolidirana imovina na bruto načelu	1,5	1,8	1,8	1,6	1,4
Obvezni mirovinski fondovi, neto imovina	2,0	2,9	3,6	4,1	4,4
Dobrovoljni mirovinski fondovi, neto imovina	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Štedno kreditne zadruge	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Društva za lizing	5,4	6,0	6,3	6,9	6,9
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ukupna aktiva svih banaka na nekonsolidiranom načelu iznosila je na kraju 2006. godine 304,6 milijardi kuna, dok je na polugodištu 2007. iznosila 325,2 milijarde kuna. Banke su ujedno najvažnije kreditne institucije, obzirom da su krajem lipnja 2007. godine stambene štedionice sudjelovale u ukupnoj aktivni svih financijskih posrednika samo sa 1,4 %, a štedno-kreditne zadruge s 0,5 %.

Proces konsolidacije u bankovnom sektoru (Tablica 2.) u posljednjih je pet godina smanjio broj banaka sa 46 na 33 institucije polovicom 2007. godine. Istovremeno je u Republici Hrvatskoj poslovalo 5 stambenih štedionica i 104 štedno-kreditne zadruge. Uslijed preuzimanja banaka u domaćem vlasništvu povećao se broj institucija u pretežito stranom vlasništvu, iako je posljednje dvije godine njihov udio u ukupnoj aktivni svih banaka i stambenih štedionica ostao stabilan te je iznosio oko 91 %.

¹⁰ Izvori: HNB, HANFA, MF

Tablica 2. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivi

Godina	Udio u ukupnoj aktivi banaka i stambenih štedionica (%)		Udio u ukupnoj aktivi banaka i stambenih štedionica (%)	
	U domaćem vlasništvu	U stranom vlasništvu	U domaćem vlasništvu	U stranom vlasništvu
2002.	23	23	8,71	91,29
2003.	22	19	8,97	91,03
2004.	22	15	8,47	91,53
2005.	20	14	8,68	91,32
2006.	19	19	9,02	90,98
VI. 2007.	18	20	9,03	90,97

Uslijed restrukturiranja vlasništva unutar velike bankovne grupe¹¹, u odnosu na kraj 2006. godine polovicom 2007. godine povećao se udio banaka u vlasništvu austrijskih dioničara, a smanjio udio talijanskih dioničara (Tablica 3.). Istovremeno su se kao preuzimatelji banke u Republici Hrvatskoj pojavili dioničari iz San Marina.

U okviru bankovnog sektora na kraju lipnja 2007. godine postojalo je osam grupa banaka, o čijem poslovanju Hrvatsku narodnu banku na konsolidiranoj osnovi izvješćuju nadređene banke, sukladno *Odluci o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka (Narodne novine 17/03, 149/05)*. Najveći dio konsolidiranog poslovanja svih bankovnih grupa odnosio se na poslovanje njihove nadređene bankovne institucije.

Tablica 3. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivi na dan 30. lipnja 2007.

Banke i stambene štedionice prema vlasništvu	Broj banaka i stambenih štedionica		Udjel u ukupnoj aktivi svih banaka i stambenih štedionica (%)	
	2006.	VI 2007.	2006.	VI. 2007.
1. Strano vlasništvo	19	20	90,98	90,97
1.1 Austrija	7	10	35,50	59,62
1.2 Francuska	1	1	8,36	7,81
1.3 Italija	9	6	43,72	19,89
1.4 Luksemburg	1	1	0,04	0,04
1.5 Mađarska	1	1	3,36	3,32
1.6 San Marino	0	1	0,00	0,29
2. Domaće privatno vlasništvo	16	15	4,89	4,58
3. Državno vlasništvo	3	3	4,13	4,45
Ukupno	38	38	100,00	100,00

) **OSTVARENO U 2007. GODINI**

¹¹ Riječ je o Unicredit grupi i njezinoj članici u Republici Hrvatskoj, Zagrebačkoj banci d.d..

Usklađivanje s Direktivom o kapitalnim zahtjevima

U procesu usklađivanja poslovanja postojećih štedno-kreditnih zadruga s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na poslovanje kreditnih institucija u prosincu 2006. godine usvojen je *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama (Narodne novine 141/06)* kojim se uvodi mogućnost osnivanja štednih banaka, te *Zakon o kreditnim unijama (Narodne novine 141/06)* kojim se uvodi mogućnost osnivanja kreditnih unija. U travnju i srpnju 2007. godine HNB je usvojila i pripadajuću podzakonsku regulativu za kreditne unije (*Narodne novine 35/07, Narodne novine 71/07*). Navedenom podzakonskom regulativom uređena su sljedeća područja poslovanja postojećih štedno-kreditnih zadruga odnosno budućih kreditnih unija:

- financijska izvješća štedno-kreditnih zadruga (do završetka preoblikovanja u štednu banku ili kreditnu uniju)
- stopa solventnosti
- raspoređivanje plasmana i potencijalnih obveza kreditnih unija te utvrđivanje izloženosti kreditnom riziku
- upravljanje rizikom likvidnosti kreditnih unija
- jedinstveno iskazivanje efektivne kamatne stope na kredite kreditne unije
- oblik i način vođenja upisnika članova kreditne unije
- financijski izvještaji kreditne unije
- nadzorni izvještaji kreditne unije
- kontni plan za kreditne unije

Prema preliminarnim podacima, sukladno *Zakonu o kreditnim unijama* 43 štedno-kreditne zadruge odabralo je preoblikovanje svog poslovanja u štedne banke, 36 u kreditne unije, a 19 ih se izjasnilo za dobrovoljnu likvidaciju. Proces preoblikovanja štedno-kreditnih zadruga trebao bi se okončati do konca 2008. godine.

U srpnju 2007. usvojen je i *Zakon o financijskom osiguranju (Narodne novine 76/07)* za potrebe usklađivanja s Direktivom 2002/47/EZ o financijskom kolateralu.

Nacrt Zakona o kreditnim institucijama kojim se implementiraju odredbe *Direktive o kapitalnim zahtjevima (DKZ¹²)* u dijelu koji se odnosi na kreditne institucije upućen je u javnu raspravu u srpnju 2007., a isto se očekuje i za nacrt podzakonskih propisa kojima se detaljno uređuje izračun adekvatnosti kapitala kreditnih institucija. Nacrti podzakonskih propisa temeljem *Nacrta Zakona o kreditnim institucijama* planiraju se dovršiti do konca ožujka 2008. godine.

U tijeku su izrade nacrtu za zakone koji se odnose na osiguranje depozita, institucije za elektronički novac, reorganizaciju, likvidaciju i stečaj kreditnih institucija, financijske konglomerate te platne sustave, a koji se trebaju usvojiti do konca 2008. godine. U cilju bolje koordinacije na izradi navedenih propisa voditelji pojedinih radnih skupina zaduženih za izradu navedenih nacrtu zakona redovito se sastaju kako bi raspravili i uskladili pojedina zakonska rješenja.

¹² Direktivu o kapitalnim zahtjevima čine Direktiva 2006/48/EZ o poslovanju kreditnih institucija te Direktiva 2006/49/EZ o adekvatnosti kapitala.

Tijekom 2007. godine održan je niz tehničkih sastanaka koji se odnose na implementaciju DKZ od strane matice banaka u Hrvatskoj. Tako su u suradnji s austrijskim nadzornikom, FMA, članovi radne skupine za IRB pristup kod izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik sudjelovali na sastancima odnosno predvalidacijama austrijskih banaka prisutnih u RH. Istovremeno su i članovi podskupine za operativni rizik sudjelovali na istovrsnim sastancima vezano uz implementaciju AMA modela od strane talijanskih banaka u RH, a u organizaciji talijanskog nadzornika, Banca d'Italia. Nadalje, predstavnici nadzora sudjelovali su i na sastancima s mađarskim supervizorima, glede međusobne (*home-host*) suradnje kod nadzora mađarske banke koja posluje u RH. Kolegama nadzornicima iz BiH pružena je tehnička pomoć vezano uz nadzor informacijskih sustava. Općenito, sa svim nadzornicima s kojima HNB ima potpisane sporazume o razumijevanju održava se stalna razina kontakata i suradnje po brojnim pitanjima, kako vezano uz regulativu i implementaciju DKZ, tako i vezano uz redovite poslove nadzora. Tako je krajem 2006. godine u suradnji s austrijskom FMA izvršen istodobni izravni nadzor austrijske banke kćeri i njezinih članica grupe u RH i u Austriji.

Sporazumi o razumijevanju

Temeljem *Sporazuma o suradnji između HNB i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga* koji je potpisan u listopadu 2006. osnovan je Operativni odbor za nadzor financijskog sustava čiji je cilj koordinacija postupaka i aktivnosti potpisnica navedenog sporazuma. Nadalje, s Ministarstvom financija sklopljen je u kolovozu 2006. *Sporazum o suradnji i razmjenjivanju informacija u području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma*. Zbog ulaska francuskih dioničara u vlasničku strukturu banaka u Republici Hrvatskoj započele su i pripreme za sklapanje sporazuma o razumijevanju između HNB i francuskog bankovnog nadzornika, Banque de France. Osnovu za suradnju sa nadzornicima banaka u stranom vlasništvu predstavljaju sporazumi o razumijevanju potpisani s *matičnim nadzornicima (home supervisors)* iz Austrije, Italije i Mađarske, dok se sporazum sa supervizorima iz Bosne i Hercegovine odnosi na aktivnosti *nadzornika domaćina (host supervisors)*.

Ostale promjene podzakonskih propisa

HNB je i u 2007. godini nastavila dobru praksu iz 2006. godine nastavkom objavljivanja smjernica kojima se bankama ukazuje na dobre prakse upravljanja raznim rizicima koji proizlaze iz njihovog poslovanja. Tako je HNB uputio na javnu raspravu *Stajališta Hrvatske narodne banke o korporativnom upravljanju u bankama* (siječanj 2007.) te *Smjernice u području sprječavanja pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma za kreditne institucije i kreditne unije* (srpanj 2007.). Ujedno je nastavno na *Smjernice za upravljanje informacijskim sustavom u cilju smanjenja operativnog rizika* (ožujak 2006) u kolovozu 2007. usvojena *Odluka o primjerenom upravljanju informacijskim sustavom* (Narodne novine 80/07).

Kako bi se utjecalo na smanjenje rasta kredita, koji se velikim dijelom temelji na inozemnom zaduživanju banaka kod njihovih matice, koncem 2006. godine Hrvatska narodna banka (HNB) uvela je mjeru kreditne kontrole kojom se banke čiji godišnji rast plasmana u 2007. godini nadilazi 12% obvezuju na obvezni upis blagajničkih zapisa u vrijednosti 50% prekoračenja. Ista mjera postrožena je u srpnju 2007. na način da je počevši od srpnja 2007.

godine penalizirajući limit za rast plasmana postavljen na mjesečnu razinu, i to u visini od 0,5% mjesečno, a s obzirom na stanje plasmana 30. lipnja 2007.¹³.

Bolji uvid u kreditni rizik kod odobravanja novih plasmana banaka trebao bi omogućiti Hrvatski registar obveza po kreditima (HROK). U svibnju 2007. godine, gotovo sve banke osnivači HROK-a počele su koristiti izvješća o kreditnom zaduženju svojih klijenata. Vezano uz kreditni rizik, treba istaći da je u cilju boljeg upravljanja valutno induciranom kreditnim rizikom (VIKR-a) zbog velike eurizacije imovine banaka HNB 2006. godine usvojio propis¹⁴ prema kojem se koriste veći ponderi za kreditni rizik pri izračunu adekvatnosti kapitala banaka za izloženosti prema onim klijentima čija devizna pozicija nije usklađena u smislu valute u kojoj ostvaruju svoje prihode s valutom u kojoj im je odobren plasman. Provedba odredbi o VIKR-u se ocjenjuje tijekom izravnih nadzora poslovanja banaka. Prema podacima za kraj lipnja 2007. VIKR-u je bilo izloženo 56% neto plasmana banaka odnosno oko 207 milijardi kuna. Od toga je 75 % plasmana definirano kao nezaštićeno, što znači da bi kod tog dijela plasmana izloženih VIKR-u u slučaju promjene tečaja valute u kojoj su plasirani u odnosu na tečaj valute u kojoj se otplaćuju došlo do promjene u njihovom kreditnom riziku. Propisi vezani uz godišnji rast plasmana i VIKR postroženi su u prosincu 2007. godine.¹⁵

Statistika nadzora

Poslove izravnog nadzora banaka (*on-site supervision*) obavljaju Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima i Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka. Zbog specijalističkog pristupa nadzoru poslovanja banaka kao i izvršenja zadataka vezanih uz pripremu nove regulative tijekom 2007. zaposleni su stručnjaci iz područja prava, informatike i matematike.

Tablica 4. Broj zaposlenih u Sektoru bonitetne regulative i nadzora banaka

¹³ Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke (Narodne novine br. 71/2007)

¹⁴ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Narodne novine br. 149/05, 130/06, 130/07) i Odluka o izmjenama i dopunama Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Narodne novine br. 41/06)

¹⁵ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Narodne novine br. 130/07) i Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke (Narodne novine br. 132/2007).

U nastavku slijedi pregled ukupnog broja obavljenih izravnih nadzora poslovanja, ukupno pregledana aktiva banaka u izravnom nadzoru, kao i podaci o pregledanoj aktivni po djelatniku. Za navedenu statistiku korišten je broj djelatnika koji su bili aktivno uključeni u izravnom nadzoru (na koncu 2006. godine 36 djelatnika, a polovicom 2007. 32 djelatnika).

Tablica 5. Broj izravnih nadzora i pregledana aktiva (ukupna i po djelatniku)

Izravni nadzori	2004.	2005.	2006.	30.06.2007.
Nadzor cjelokupnog poslovanja	8	0	4	4
Naziv organizacijskog dijela	Broj zaposlenika			
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	30.06.2007.
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	4	4	5	6
Direkcija za bonitetnu regulativu i analizu bankovnog sektora	11	11	12	11
Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka	22	22	22	23
Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima	23	27	32	32
Direkcija za bonitetnu analizu	20	22	21	22
Direkcija za licenciranje i tržišno natjecanje	9	8	7	9
Ukupno:	89	94	99	103
Nadzor pojedinih segmenta poslovanja	34	33	34	24
Ukupan broj izravnih nadzora	42	33	38	28
Pregledana aktiva u izravnom nadzoru (u 000 HRK)	319.915.639,97	213.590.933,42	290.415.117	189.231.876
Pregledana aktiva u izravnom nadzoru po djelatniku (u 000 HRK)	7.109.236,44	4.449.811,11	8.067.087	5.913.496

Veliki broj djelatnika koji obavljaju izravni nadzor bio je 2006. i 2007. godine uključen u poslove izrade propisa kojima se transponiranju odredbe DKZ, a tako će biti i u sljedećem razdoblju do konačnog usvajanja svih propisa kojima će se postići usklađenost s odredbama DKZ. Ipak, treba napomenuti da je i pored tog dodatnog angažmana najveći dio planiranih aktivnosti izravnog nadzora ipak izvršen.

Tijekom 2007. godine veća pažnja je posvećena upoznavanju djelatnika Sektora s regulativom čija implementacija predstoji. Do kraja 2007. predviđeno je da će djelatnici Sektora ostvariti približno jednako vrijeme u edukaciji kao i tijekom 2006.

Tablica 6. Broj sati edukacije djelatnika Sektora

Direkcija/Sektor	Ostvareno ukupno sati edukacije			
	2004.	2005.	2006.	2007.
Direkcija za bonitetnu regulativu i analizu bankarskog sustava	1.327	1.229	1.033	216
Direkcija za bonitetnu analizu	1.879	1.584	1.572	992
Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima	2.698	2.467	3.411	2.303
Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka	2.531	2.220	3.048	936
Direkcija za licenciranje i tržišno natjecanje	1.084	884	636	192
Sektor	358	215	321	176
Ukupno	9.877	8.599	10.021	4.815

) **KLJUČNI PRIORITETI**

Nacrti podzakonskih propisa temeljem *Nacrta Zakona o kreditnim institucijama* planiraju se dovršiti do konca ožujka sljedeće godine. Do konačnog usvajanja *Zakona o kreditnim institucijama* planiranog za 1. tromjesečje 2008. planira se i izrada kvantitativnih studija učinaka novih propisa na stopu adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Osim navedene DKZ u zakonodavni okvir za poslovanje kreditnih institucija obuhvatit će i sljedeće direktive sa svim izmjenama i dopunama:

- Direktiva 86/635/EEZ o godišnjim računima i konsolidiranim računima banaka i drugih financijskih institucija
- Direktiva Vijeća 89/117/EEC o obvezama godišnjih računovodstvenih dokumenata od strane podružnica kreditnih institucija i financijskih institucija u državama članicama koje imaju sjedišta izvan države članice
- Direktiva Europske komisije 2007/18/EZ od 27. ožujka 2007. kojom se dopunjuje Direktiva 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća koja se odnosi na uključivanje i isključivanje određenih institucija iz djelokruga njezine primjene te tretman izloženosti multilateralnim razvojnim bankama
- Direktiva 2007/44/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007 kojom se dopunjuju Direktiva Vijeća 92/49/EEZ i Direktive 2002/83/EZ, 2004/39/EZ, 2005/68/EZ i 2006/48/EZ koja se odnosi na proceduralna pravila i kriterije vrednovanja za bonitetnu procjenu preuzimanja i

U pogledu zakonodavnih aktivnosti prioritete HNB za 2008. godinu predstavljaju, pored spomenutog *Zakona o kreditnim institucijama*, i usvajanje sljedećih zakona:

- Zakona o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju kreditnih institucija (I. tromjesečje 2008.)¹⁶
- Zakon o institucijama za elektronički novac (I. tromjesečje 2008.)¹⁷
- Zakona o osiguranju depozita (I tromjesečje 2008.)¹⁸
- Zakona o financijskim konglomeratima (III tromjesečje 2008.)¹⁹
- Zakon o platnim sustavima (IV. tromjesečje 2008.)²⁰

Time bi u 2008. godini bili usvojeni svi propisi kojima se u hrvatsko zakonodavstvo transponira pravna stečevina EU koja uređuje poslovanje kreditnih institucija.

Vodeći računa o regulativi čija je izrada već u pripremi, HNB kao nadzorno tijelo za poslovanje banaka, stalno unapređuje svoj supervizorski pristup pri čemu se veći naglasak daje nadzoru upravljanja rizicima (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti) kao i nadzoru sustava unutarnjih kontrola, informatičke tehnologije te provedbi mjera monetarne i devizne politike. U sklopu izrade regulative kojom se implementira DKZ planira se održavanje seminara i radionica za sve djelatnike Sektora kao i za predstavnike banaka i revizora kako bi se osigurala optimalna razina transparentnosti i pripremljenosti za novu regulativu.

Osnovni cilj srednjoročnog razdoblja predstavlja implementacija propisa koji će stupiti na snagu u navedenom razdoblju. U tom smislu prioritet u obavljanju poslova nadzora predstavlja unapređenje suradnje s drugim nadzornim institucijama, i domaćim i stranim. U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se i rad na prilagođavanju postojećih propisa iz područja bankarstva s izmjenama koje donose novi Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja.

OPĆENITO O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANIJSKIH USLUGA

Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne Novine br. 140/05) osnovana je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: Agencija), koja je počela sa radom 01. siječnja 2006. godine. U Agenciji su objedinjene 3 institucije: Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje. Agencija je nadležna za nadzor nebankarskog financijskog sustava odnosno za područja: osiguranja, mirovinskih fondova i tržišta vrijednosnih papira. Temeljni ciljevi Agencije su: promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora, u čijem se ostvarivanju rukovodi načelima: transparentnosti, izgradnje povjerenja među sudionicima financijskog tržišta i izvještavanja potrošača.

Agencija je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (u

¹⁶ Uključuje i Direktivu 2001/24/EC o reorganizaciji i likvidaciji kreditnih institucija

¹⁷ Direktiva 2000/46/EC o preuzimanju, bavljenju i razumnom nadzoru poslovanja institucija elektroničkog novca,

¹⁸ Direktiva 94/19/EC o shemama osiguranja depozita

¹⁹ Direktiva 2002/87/EC o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicijskih društava u financijskom konglomeratu

²⁰ Direktiva 1998/26/EC o konačnom obračunu u sustavima za obračunavanje plaćanja i vrijednosnica

daljnjem tekstu: Zakon) i drugim zakonima, odgovorna Hrvatskom saboru. Dužna je jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvještaj o svom radu i stanju financijskih institucija i tržišta koje ulaze u njen djelokrug i nadležnost.

Temeljem članka 15. stavka 1. Zakona, Agencija je ovlaštena donositi propise o provedbi Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, Zakona o preuzimanju dioničkih društava, Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakona o Umirovljeničkom fondu, Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, Zakona o osiguranju, Zakona o obveznim osiguranjima u prometu i drugih zakona kada je zakonom ovlaštena.

Temeljem Sporazuma o suradnji između Hrvatske narodne banke i Agencije potpisanog 2006. godine, u 2007. godini osnovan je Operativni odbor za nadzor financijskog sustava koji se sastoji od predstavnika Hrvatske narodne banke i Agencije, a čiji je cilj koordinacija postupaka i aktivnosti potpisnica Sporazuma pri obavljanju svojih zakonskih nadležnosti.

Također, u 2007. godini Agencija je potpisala i Protokol o suradnji i uspostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007. godine, a čiji su potpisnici i Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija, Hrvatska narodna banka i Sigurnosno-obavještajna agencija. Od inozemnih nadzornih tijela Agencija je u kolovozu 2007. godine potpisala Memorandum o razumijevanju s mađarskim nadzornim tijelom, Hungarian Financial Supervisory Authority. U završnoj fazi su i pripreme za potpisivanje sporazuma o suradnji s austrijskim nadzornim tijelom, Financial Market Authority kao i s njemačkim nadzornim tijelom, BaFin-om.

Tijekom 2007. godine Agencija se financirala od naknada za pružene usluge i naknada iz prihoda i imovine subjekata nadzora. Agencija se za financiranje svojih aktivnosti nije koristila sredstvima državnoga proračuna. Početkom listopada 2007. godine u Agenciji je bilo zaposleno 122 osobe, od čega 8 pripravnika.

3.9.2. OSIGURANJE

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pravni okvir sustava osiguranja u Republici Hrvatskoj čine: Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05), Zakon o osiguranju (Narodne novine br. 151/05), Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br. 151/05), Zakon o računovodstvu (Narodne novine br. 146/05, 109/07), Zakon o reviziji (Narodne novine br. 146/05) i Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05), koji su u primjeni od 01. siječnja 2006. godine te Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99 i 118/03, 107/07), čije će se posljednje izmjene primjenjivati od 01. travnja 2008. godine.

Na temelju Zakona o osiguranju u 2007. godini s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom EU doneseni sljedeći su podzakonski akti:

Redn i broj	Zakonodavna mjera	Odgovor na institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o osiguranju, NN br. 151/05	Stadij	
PODZAKONSKI AKTI	1	Statistički standardi osiguranja	HANFA	Direktiva 78/473 Celex 31978L0473	čl. 133 st. 3.	NN br. 06/07 15.01.2007.
	2	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim i organizacijskim uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicama za tehnički pregled vozila	HANFA		čl. 251. st. 9.	NN 09/07 24.01.2007.
	3	Odluka o kontnom planu društava za osiguranje i reosiguranje	HANFA	Direktiva 78/660 Celex 31978L0660 Direktiva 91/674 Celex 3199L0647	čl. 144. st. 1. tč. 1.	NN 61/07 13.06.2007.
	4	Metodologija za izračun vlastitih udjela društava za osiguranje u tablicama maksimalnog pokrića i metodologija za utvrđivanje najveće vjerojatne štete	HANFA		čl. 101. tč. 7.	IV kvartal 2007
	5	Vrste i sheme računovodstvenih isprava društava za osiguranje i reosiguranje	HANFA	Direktiva 78/660 Celex 31978L0660 Direktiva 91/674 Celex 3199L0647	čl. 144. st. 1. tč. 2.	IV kvartal 2007
	6	Objavljivanje sažetka revidiranih financijskih izvještaja	HANFA	Direktiva 78/660 Celex 31978L0660 Direktiva 91/674 Celex 3199L0647	čl. 155. st. 2.	IV kvartal 2007

U Republici Hrvatskoj je na dan 30.09.2007. godine poslove osiguranja provodilo je 20 društava za osiguranje, 2 društva za reosiguranje provodila su poslove reosiguranja, dok je dozvolu za obavljanje poslova osiguranja imalo još 3 društva za osiguranje, koja s navedenim datumom nisu obavljala poslove osiguranja. Također, poslovalo je 24 društava za posredovanje u osiguranju, dok je 180 posrednika obavljalo poslove posredovanja u osiguranju kao fizičke osobe. Poslove zastupanja u osiguranju provodilo je 138 obrta za zastupanje u osiguranju i 155 zastupnika u osiguranju registriranih kao pravne osobe, dok je 3.526 zastupnika u osiguranju obavljalo poslove zastupanja u osiguranju kao fizičke osobe (uključujući i zastupnike u osiguranju u banko-kanalu). Na 18 stanica za tehnički pregled vozila, moguće je sklapanje polica obveznog osiguranja vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama i osiguranja dopunske nezgode u motornim vozilima. Sve prethodno navedene pravne i fizičke osobe djeluju temeljem rješenja Agencije,

izdanih do 30.09.2007. godine, dok je 21 banka dobila dozvolu Hrvatske narodne banke za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, uz prethodnu suglasnost Agencije. Tijekom 2007. godine Agencija je izdala jedno rješenje o davanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonski okvir Republike Hrvatske koji obuhvaća područje osiguranja većinom je usklađen s pravnom stečevinom EU. Zbog provođenja daljnje harmonizacije zakonskog okvira tržišta osiguranja, a temeljem odredbi Zakona o osiguranju (Narodne novine br. 151/05), Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05), za II kvartal 2008. godine predviđeno je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju. Iz tog razloga, Agencija je 30. studenog 2006. godine je donijela Odluku klasa: 011-01/06-02/18, ur. broj: 326-01/06-01 kojom je osnovala projektnu skupinu za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o osiguranju. Članovi radne skupine su predstavnici: Ministarstva financija, Agencije i HNB-a. Navedenim Zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima otklonit će se postojeće neusklađenosti iz područja izračuna granica solventnosti, nadzora grupa osiguravatelja i društava za reosiguranje te u području posredovanja i zastupanja u osiguranju. Pravilnik kojim će se propisati vrste i sheme računovodstvenih isprava društava za osiguranje i društava za reosiguranje, kao i objavljivanje sažetka revidiranih financijskih izvještaja u procesu je donošenja.

U srednjoročnom razdoblju planiran je dovršetak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području osiguranja s pravnom stečevinom EU kroz donošenje pod zakonskih akata koji imaju odgođenu primjenu, budući da se odnose na razdoblje nakon stupanja RH u EU, te osiguranje djelotvorne provedbe usklađenog zakonodavstva.

Redni broj	Zakonodavna mjera	Odgovorna institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o osiguranju, NN 151/05	Stadij
PODZAKONSKI AKTI	1. Pravilnik o provođenju postupka prisilne likvidacije društva za osiguranje sa sjedištem u RH koje ima podružnicu u državi članici te obliku i sadržaju obavijesti o početku provođenja postupka prisilne likvidacije	HANFA	Direktiva 2001/17 Celex 32001D0017	čl. 210. st. 3.	
	2. Pravilnik o postupku prijavljivanja potraživanja vjerovnika u likvidacijsku masu te obliku i sadržaju obrasca za prijavu potraživanja vjerovnika	HANFA	Direktiva 2001/17 Celex 32001D0017	čl. 211. st. 2.	
	3. Pravilnik o sadržaju izvješća koje HANFA-i dostavlja društvo za osiguranje koje poslove osiguranja obavlja u državi članici, načinu i rokovima izvještavanja	HANFA	Direktiva 92/49 Celex 31992L0049	čl. 80. st. 3.	

3.9.3. TRŽIŠTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA I INVESTICIJSKE USLUGE

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pravni okvir za regulaciju ovog područja dan je: Zakonom o tržištu vrijednosnih papira (NN 84/02 I 138/06), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava (NN 84/02, 87/02 i 120/02) i Zakonom o investicijskim fondovima (NN 150/05).

8. prosinca 2006. godine Hrvatske sabor usvojio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira (NN 138/06) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2007. godine. Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira (NN 138/06), a u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU, Agencija je donijela sljedeće podzakonske akte:

R.br.	Zakonodavna mjera	Odgovorna institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o izmjenama i dopunama zakona o tržištu vrijednosnih papira (NN 138/06)	Stadij
1.	Pravilnik o načinu obavještanja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o otuđenju dionica ili poslovnog udjela brokerskog društva, burze ili Središnje depozitarne agencije	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 19a. stavka 4. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 11/2007
2.	Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova ovlaštenog društva	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 35. stavak 4., članak 39. stavak 2., članak 59. stavak 6. i članak 69. stavak 4. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 14/2007
3.	Pravilnik o izdavanju dozvola ovlaštenim društvima, brokerima i investicijskim savjetnicima, te o izdavanju odobrenja članovima uprave i rukovoditeljima u ovlaštenim društvima	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 40.b. stavak 4. i članak 42. stavak 2. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 14/2007
4.	Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje odobrenja kandidatu za člana uprave burze	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 76.b stavka 4. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 17/2007
6.	Pravilnik o dodatnim mjerama za sprječavanje manipulacije tržištem	HANFA	Direktiva 2003/6/EZ	Članak 108. stavak 5. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 46/2007

7.	Pravilnik o načinima sprječavanja sukoba interesa	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 59. stavka 6. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 81/2007
8.	Pravilnik o razvrstavanju klijenata	HANFA	Direktiva 2004/39/EZ	Članak 59. stavka 6. Zakona o tržištu vrijednosnih papira	NN 84/2007

Trgovanje vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj odvija se na Zagrebačkoj burzi koja je nastala objedinjavanjem Zagrebačke i Varaždinske burze u ožujku 2007. godine.

Temeljem odredbi Zakona o investicijskim fondovima (NN 150/05) koji je u primjeni od 1. siječnja 2006. godine, Agencija je usvojila brojne podzakonske akte. Usvojeni podzakonski akti koji se odnosi na otvorene investicijske fondove s javnom ponudom i skraćeni prospekt, a sukladno UCITS Direktivi, dani su u nastavku:

Pravilnik o obveznom sadržaju, objavljivanju i odobravanju cjelovitih i skraćenih prospekata investicijskih fondova s javnom ponudom (NN 53/2007)

R.br.	Zakonodavna mjera	Odgovorna institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o investicijskim fondovima (NN 150/05)	Stadij
1.	Pravilnik kojim se uređuje obvezni sadržaj zahtjeva za izdavanje odobrenja i obvezni sadržaj prospekata otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	HANFA			NN 22/2007
2.	Pravilnik kojim se uređuju izmjene prospekata otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	HANFA			NN 43/2007
3.	Pravilnik o obveznom sadržaju, objavljivanju i odobravanju cjelovitih i skraćenih prospekata investicijskih fondova s javnom ponudom	HANFA			NN 53/2007

b) KLJUČNI PRIORITETI

Zbog provođenja daljnje harmonizacije zakonskog okvira tržišta vrijednosnih papira s pravnom stečevinom EU, za 2008. godinu predviđeno je donošenje novog Zakon kapitala koji će zamijeniti Zakon o tržištu vrijednosnih papira, u koji će u potpunosti biti implementirane Direktive EU koje se odnose na ta područja kao i usvajanje podzakonskih akata na temelju tog Zakona.

U srednjoročnom razdoblju planirana je izrada podzakonskih akata temeljem novog Zakona o tržištu kapitala.

3.9.4. MIROVINSKI FONDOVI

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pravni okvir za regulaciju ovog područja dan je: Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 49/99, 63/00, 103/03 71/07), Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane šetnje (NN 106/99, 63/00) i Zakonom o mirovinskom osiguranju (NN 102/98, 127/00, 59/01, 109/01 i 147/02).

21. lipnja 2007. godine Hrvatske sabor usvojio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07) koji je stupio na snagu 9. srpnja 2007. godine. Ovim izmjenama i dopunama, odredbe koje uređuju poslovanje društava koja upravljaju zatvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima usklađene su sa Direktivom 2003/41/EC (*Institutions for occupational retirement provision Directive*).

3.10. INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI

3.10.1. Elektroničke komunikacije

f) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 13. listopada 2006. godine donijela Zaključak o prihvaćanju Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj do 2008. godine i Akcijski plan provedbe Strategije širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu. Navedena Strategija i Akcijski plan izrađeni su u skladu sa Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2006. godinu, te Operativnim planom provedbe Programa e-Hrvatska 2007. za 2006. godinu, u svrhu utvrđivanja sustavnih, jezgrovitih i jasnih smjernica svim institucijama javne vlasti u poticanju razvoja širokopojasnog pristupa internetskim uslugama u Republici Hrvatskoj. Strategija se temelji na mjerodavnoj pravnoj stečevini i iskustvima Europske unije, ponajprije na programu eEurope 2005 i Inicijativi i2010, te na najnovijim znanstvenim i tehnološkim dostignućima u području širokopojasnih tehnologija, koje danas predstavljaju temeljnu infrastrukturu razvoja informacijskog društva. Glavni strateški cilj Vlade Republike Hrvatske u području širokopojasnog pristupa je gustoća (penetracija) širokopojasnih priključaka od najmanje 12% do kraja 2008. godine, što znači da bi u tom razdoblju broj širokopojasnih priključaka u Republici Hrvatskoj trebao dosegnuti najmanje 500.000.

U cilju ispunjenja mjera i aktivnosti iz navedenog Akcijskog plana Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 21. prosinca 2006. godine donijela Odluku o iznosu i načinu raspodjele viška prihoda nad rashodima Hrvatske agencije za telekomunikacije ostvarenog u 2005. godini. U skladu s točkom II. navedene Odluke Vlada Republike Hrvatske donijela je, na prijedlog Hrvatske agencije za telekomunikacije, posebne odluke o kriterijima i mjerilima za poticanje razvoja širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu:

- Odluku o kriterijima i mjerilima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu, 16. svibnja 2007. (NN 51/07),
- Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o kriterijima i mjerilima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu, 28. lipnja 2007. (NN 69/07).

Također, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. kolovoza 2007. godine donijela Odluku o iznosu i načinu raspodjele viška sredstava koji čini razlika između prihoda i rashoda Hrvatske agencije za telekomunikacije ostvarenih u 2006. godini. U skladu s točkom III. navedene Odluke Hrvatska agencija za telekomunikacije je zadužena da u roku 30 dana od dana stupanja na snagu te Odluke pokrene postupke javnog nadmetanja u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi za:

- izradu prijedloga Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje radijskih i televizijskih programa;
- poticanje sudjelovanja tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave u uspostavljanju povoljnog okruženja za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu (programi

za osposobljavanje lokalne samouprave za pripremu razvojnih projekata, analiza najbolje prakse iz Hrvatske i inozemstva);

- pripremu pregleda i smjernica za razvoj modela javno-privatnog partnerstva za razvoj širokopojasne infrastrukture i usluga;
- izradu prijedloga poreznih olakšica i drugih mjera za privatne poduzetnike koji žele ulagati u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu u hrvatskim regijama gdje ne postoji dostatan komercijalni interes za takva ulaganja.

Ovom je Odlukom dio viška sredstava Hrvatske agencije za telekomunikacije namijenjen za provedbu Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj do 2008. godine i Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu, a dio se prenosi na poseban račun tvrtke Odašiljači i veze d.o.o. u svrhu davanja potpore fizičkim osobama - pretplatnicima koji plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala.

U srpnju 2007. godine stupio je na snagu Pravilnik o uvjetima uporabe norme za kodiranje digitalnog televizijskog signala u zemaljskim radiodifuzijskim uređajima (NN 73/07).

U rujnu 2007. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o načinu raspodjele sredstava te kriterijima i mjerilima za davanje potpore fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala.

U tijeku je izrada Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje radijskih i televizijskih programa, te je predviđeno njezino donošenje za III. kvartal 2008. godine.

Hrvatski sabor donio je 18.srpnja 2007. godine Zakon o potvrđivanju Instrumenta kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija o uspostavljanju Europskog ureda za radiokomunikacije (ERO) (NN MU 8/07).

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka donio je izmjene i dopune triju pravilnika iz područja telekomunikacija, koji su objavljeni u "Narodnim novinama" broj 106/07. od 17. listopada 2007. godine, kako slijedi:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga,
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskih usluga i djelatnosti,
- Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih.

Navedeni pravilnici stupili su na snagu 25. listopada 2007. godine.

Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske usvojili su Godišnje izvješće o radu Hrvatske agencije za telekomunikacije za 2006. godinu, a Vlada Republike Hrvatske u travnju 2007. godine dala je suglasnost na Godišnji program rada i razvoja Hrvatske agencije za telekomunikacije za 2007. godinu.

Na temelju Zakona o telekomunikacijama i podzakonskih propisa donesenih na temelju Zakona Hrvatska agencija za telekomunikacije (u daljnjem tekstu: HAT) donijela je niz regulatornih odluka i rješenja u okviru propisane nadležnosti, od kojih su najvažnije sljedeće:

- u siječnju 2007. godine Vijeće HAT-a donijelo je rješenje kojim se određuju načini i uvjeti međusobnog povezivanja HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. i OT-Optime Telekom d.o.o., radi pružanja usluge pristupa uslugama s dodanom vrijednosti (060) i uslugama telefonskog glasovanja (061). Na taj način omogućeno je pružanje navedenih usluga i od strane svih pravnih osoba koje posjeduju odgovarajuću dozvolu za obavljanje javnih govornih usluga;
- Vijeće HAT-a donijelo je 30. ožujka 2007. godine odluku o proglašenju operatora sa znatnijom tržišnom snagom na mjerodavnim tržištima u Republici Hrvatskoj;
- nakon početka promotivne akcije HT-a pod nazivom „Non-Stop“ Vijeće HAT-a je zatražilo od HT-a podatke o navikama korisnika navedenog tarifnog paketa te je na temelju dostavljenih podataka izvršilo detaljnu analizu s ciljem da se utvrdi ima li navedena tarifna opcija utjecaja na održivo tržišno natjecanje. Nakon izvršene analize, na temelju Zakona o telekomunikacijama, Vijeće HAT-a donijelo je odluku kojom se HT-u nalaže izmjena cijena iz navedenog tarifnog paketa i to na način da se dodatna mjesečna naknada za korištenje tarifnog paketa „Non Stop“ s postojećih 20 kn (s PDV-om) poveća na 70 kn (s PDV-om), dok ostale značajke tarifnog paketa ostaju nepromijenjene. Do navedene izmjene došlo je iz razloga što je Vijeće HAT-a utvrdilo da prema postojećim uvjetima i cijenama, a uzevši u obzir navike korisnika usluga, navedeni tarifni paket narušava održivo tržišno natjecanje;
- HAT je sredinom srpnja 2007. godine završio ekonomsku analizu maloprodajnog tržišta širokopojsnog pristupa internetu te odgovarajućih veleprodajnih tržišta. Nakon završetka analize pokrenute su javne konzultacije koje su trajale do 24. kolovoza 2007. godine. Trenutačno se obrađuju komentari operatora te se priprema odgovor HAT-a na dostavljene komentare;
- Vijeće HAT-a je u rujnu 2007. godine dalo suglasnost na Standardnu ponudu za usluge međusobnog povezivanja trgovačkog društva HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. za telekomunikacijske operatore i davatelje usluga s dozvolom za pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj mreži u Republici Hrvatskoj;
- Vijeće HAT-a je u rujnu 2007. godine dalo suglasnost na Standardnu ponudu pristupa mreži i međusobnog povezivanja trgovačkom društvu T-Mobile Hrvatska d.o.o. za operatore i davatelje usluga ovlaštene za pružanje telekomunikacijskih usluga u Republici Hrvatskoj;
- Vijeće HAT-a je u rujnu 2007. godine dalo suglasnost na Standardnu ponudu pristupa mreži i međusobnog povezivanja trgovačkom društvu VIPnet d.o.o. za telekomunikacijske operatore i davatelje usluga ovlaštenih za pružanje telekomunikacijskih usluga u Republici Hrvatskoj;
- od dana 21. prosinca na snazi je Ponuda HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za veleprodaju iznajmljenih vodova;
- dana 21. prosinca 2007. godine izdana je suglasnost na Dodatak standardnoj ponudi HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za davatelje usluga pristupa internetu koji se odnosi na širokopojsni pristup internetu, a koji se sastoji od Općih uvjeta HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za pružanje ADSL transport usluge i Uvjeta Hrvatskih telekomunikacija d.d. za pružanje veleprodajne usluge ADSL pristupa od dana 11. prosinca 2007.g. (*Bitstream* ponuda)

Transparentnost rada HAT-a očituje se, između ostalog, i u ustrojavanju i redovitim održavanju baza podataka sa svim upisnicima i očevidnicima koje HAT vodi u svrhu obavljanja poslova iz svoje nadležnosti. Baze podataka javno su dostupne bez naknade, i to

u elektroničkom obliku na internetskim stranicama HAT-a, na kojima se objavljuju i pozivi na javne konzultacije i rasprave.

HAT redovito i bez naknade objavljuje na svojim internetskim stranicama, ili na drugi prikladan način, sve odluke, rješenja, zaključke i stručna mišljenja, Statut HAT-a i druge opće akte HAT-a, te druge podatke i obavijesti o radu i poslovanju HAT-a.

U tijeku je provedba projekta CARDS 2004 "Jačanje kapaciteta Hrvatske agencije za telekomunikacije" koji je započeo u studenom 2005. godine, s predviđenim rokom trajanja do 30. travnja 2007. godine. Projektne aktivnosti podijeljene su u tri cjeline: institucionalno i administrativno jačanje kapaciteta Agencije, izobrazba i analiza zakonodavnog okvira. Zbog povećanog opsega poslova Europska komisija je u veljači 2007. godine odobrila produljenje projekta te je predviđeni rok za završetak projekta pomaknut na 15. ožujka 2008. godine.

Predstavnici Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i HAT-a prate i sudjeluju u radu Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU) i Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT) i njihovih radnih tijela, te kao promatrači u radu Odbora za komunikacije Europske komisije (COCOM), dok predstavnici HAT-a sudjeluju u radu Europske udruge regulatora (ERG – European Regulators Group), u svojstvu promatrača. Predstavnici Ministarstva mora, prometa i infrastrukture redovito sudjeluju u radu NATO-ova Odbora za planiranje civilnih komunikacija (CCPC).

Dana 26. studenoga 2007. godine potpisan je ugovor s tvrtkom Astec Global Consultansy za provedbu projekta u sklopu programa PHARE 2005 "Jačanje kapaciteta Uprave telekomunikacija i pošte kroz potporu u pripremanju prijedloga podzakonskih propisa, osobito u području zaštite potrošača i provođenju najbolje prakse EU-a u ovom području".

Usluge u pokretnim telekomunikacijskim mrežama:

Na tržištu pokretnih komunikacija danas djeluju tri operatora:

- T-Mobile Hrvatska d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- VIPnet d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- TELE2 d.o.o. (GSM/DCS-1800 + UMTS)

Broj korisnika pokretnih telekomunikacijskih mreža početkom srpnja 2007. godine dosegnuo je broj od 4.643.000 korisnika (gustoća od 104,57%). Trenutno je ukupan broj prenesenih brojeva između pokretnih mreža 34.760

U proteklih godinu dana došlo je do smanjenja cijena poziva u pokretnim mrežama, i to u nacionalnom prometu za oko 22%, a u međunarodnom prometu za oko 2,6%.

Usluge u nepokretnim telekomunikacijskim mrežama:

Prva dozvola za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži izdana je 19. studenoga 2004. godine, te je do danas izdano 20 dozvola za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži, pri čemu je 9 operatora ispunilo uvjete za početak komercijalnog rada (OT – Optima telekom, H1 TELEKOM, Iskon Internet, Metronet, Amis telekom, VIPnet, Vodatel, Primatel, Voljatel telekomunikacije). Ukupan broj pretplatnika novih operatora u nepokretnoj mreži dosegnuo je broj od 275.700, što čini 15% udjela na tržištu.

Ukupan broj pretplatnika javne govorne usluge u nepokretnoj mreži krajem srpnja 2007. godine iznosio je 1.831.900 (gustoća od 41,26%). Trenutno ukupni broj prenesenih brojeva između nepokretnih mreža iznosi 155.600. Do rujna 2007. godine ostvareno je 237 kolokacija i izdvojeno 34.880 lokalnih petlji u Republici Hrvatskoj.

Utjecaj novih operatora u nepokretnoj mreži ogleda se i u smanjenju cijene poziva od 7% do 39%, ovisno o primijenjenom tarifnom modelu, te se bilježi povećanje broja usluga i tarifnih paketa.

Krajem srpnja 2007. godine na telekomunikacijskom tržištu Republike Hrvatske djeluje 21 davatelj usluga kabelaške distribucije, od kojih jedan davatelj usluga – B.NET Hrvatska d.o.o. pruža usluge kabelaške distribucije na državnoj razini. Instalirani kapacitet mreža za kabelašku distribuciju je 373.400 priključaka, dok broj pretplatnika kabelaške televizije iznosi 135.100.

Radijske komunikacije i digitalne radiodifuzijske usluge:

Hrvatska agencija za telekomunikacije donijela je i objavila Plan dodjele radijskih frekvencija u frekvencijskim područjima 3410-3600 MHz i 24.500-26.500 MHz. U nepokretnoj mreži uz uporabu radiofrekvencijskog spektra, tj. u tehnologiji nepokretnog bežičnog pristupa (*Fixed Wireless Access*) u frekvencijskom području od 3,5 GHz, dodjeljene su koncesije u svim hrvatskim županijama i u Gradu Zagrebu. Dodjelom ovih koncesija stvorene su pretpostavke za pružanje širokopojasnih usluga (javnih govornih usluga i podatkovnih usluga) uz uporabu radiofrekvencijskog spektra, u WiMAX tehnologiji koja predstavlja alternativnu pristupnu infrastrukturu, čime je stvoren dodatni poticaj razvoju širokopojasnih usluga u Republici Hrvatskoj. Izmjenama Pravilnika o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga iz listopada 2007. godine učinjeni su dodatni pomoci u osiguranju normativnih uvjeta za razvoj nepokretnog bežičnog pristupa Hrvatskoj, na način da je omogućena dodjela koncesija i na državnoj razini, u slučaju raspoloživog radiofrekvencijskog spektra. Trenutno je aktivan jedan davatelj usluga širokopojasnog pristupa putem WiMAX tehnologije s više od 800 korisnika.

Ostvaren je značajan napredak u planiranju i izgradnji sustava digitalne zemaljske televizije (u DVB-T tehnologiji), koji omogućuje prijam televizijskog signala u najkvalitetnijoj digitalnoj tehnologiji, tako da je trenutno digitalnim signalom (s 4 TV-programa na državnoj razini u jednom multipleksu) pokriveno čak oko 70% hrvatskog stanovništva. Istodobno je započelo i odašiljanje digitalnog radijskog signala na srednjem valu (novi DRM radijski odašiljač u Deanovcu kod Zagreba), čime je Hrvatska postala predvodnik u ovome dijelu Europe u uvođenju novih digitalnih radiodifuzijskih tehnologija. U skladu sa Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj do 2008. godine i Akcijskim planom provedbe te Strategije Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 13. rujna 2007. godine donijela Odluku o načinu raspodjele sredstava te kriterijima i mjerilima za davanje potpore fizičkim osobama koje plaćaju radijsku i televizijsku pristojbu, prigodom nabave uređaja za prijam digitalnih televizijskih signala na području Istarske županije. Sva kućanstva u Istarskoj županiji od 31. listopada 2007. godine imaju mogućnost prijama televizijskih programa koji se odašilju u digitalnoj tehnologiji (DVB-T), što predstavlja ogledni primjer za uvođenje digitalne televizije i u ostalim dijelovima Hrvatske.

Internetske usluge i usluge širokopojasnog pristupa:

U proteklom razdoblju potaknut je razvoj tržišta internetskih usluga i usluga širokopojasnog pristupa, te se trenutačno na tržištu nalaze 42 davatelja internetskih usluga (ISP) ovlaštenih za davanje usluga pristupa internetu i 39 davatelja usluga ovlaštenih za pružanje usluga prijenosa govora putem internetskog protokola (VoIP), dok ukupan broj korisnika interneta u srpnju 2007. godine iznosi 1.909.000 korisnika, što predstavlja gustoću od 43%.

Bilježi se i značajan porast broja korisnika širokopojasnog interneta, koji je 2007. godine dosegnuo broj od 355.800 korisnika (što čini gustoću od 8,01%). Na tržištu pristupa internetu očekuje se daljnji rast broja korisnika, koji će slijediti smanjenje cijena širokopojasnog pristupa internetu. Najvažniji generator razvoja tržišnog natjecanja u području širokopojasnog pristupa u 2008. godini bit će ponuda veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa operatora sa znatnijom tržišnom snagom, kao i intenzivniji nastavak procesa izdvajanja lokalne petlje.

Inspekcija:

Tijekom 2007. godine obavljeno je ukupno 58 inspekcijskih nadzora nad pravnim i fizičkim osobama u vezi s neispravnom telekomunikacijskom infrastrukturom, uvozom i uporabom radijskih postaja te radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme bez propisane dozvole, odnosno propisanog odobrenja, nedopuštenom uporabom uređaja za ometanje GSM signala (*GSM jammers*) te pružanjem usluga prijenosa govora, zvuka, podataka, dokumenata, slika i drugog bez podnesene propisane prijave. Također, obavljeno je šest očevida u vezi s gradnjom i zaštitom sustava kabela televizije i telekomunikacijske mreže, te je poduzeto jedno mjerenje pokrivenosti RTV signalom i dva mjerenja vezana uz uporabu uređaja za ometanje GSM signala. Telekomunikacijski inspektor je zapisnicima o izvršenom inspekcijskom pregledu odredio 16 mjera, pet mjera određeno je rješenjima telekomunikacijskog inspektora, a podneseno je 16 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, te je rješenjima određeno pet mjera.

b) KLJUČNI PRIORITETI

U području elektroničkih komunikacija (telekomunikacija) za 2008. godinu planirana je izrada i donošenje novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama te pripadajućih podzakonskih propisa.

Osim potpunog usklađivanja s mjerodavnom pravnom stečevinom Europske unije u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, novim Zakonom o elektroničkim komunikacijama osigurat će se ostvarivanje sljedećih načela i ciljeva:

- konsolidiranje i pojednostavljenje postojećeg zakonodavnog okvira u telekomunikacijama, koji osim temeljnog zakonskog propisa obuhvaća i razmjerno velik broj provedbenih propisa,
- objedinjavanje regulatornih poslova u elektroničkim komunikacijama (telekomunikacijama) i poštanskim uslugama u jedinstveno nacionalno regulatorno tijelo i njegovo daljnje institucionalno jačanje, kako bi se unaprijedilo i učinilo djelotvornijim ostvarivanje regulatornih ciljeva i obavljanje regulatornih zadaća, uz istodobno osiguranje najveće razine odgovornosti regulatornog tijela,
- osiguravanje dosljedne primjene načela tehnološke neutralnosti u regulaciji tržišta i provedbi regulatornih zadaća,
- izgradnja djelotvornijih mehanizama zaštite potrošača – korisnika usluga,

- osiguravanje kvalitetnijeg, transparentnijeg i nediskriminirajućeg mehanizma upravljanja elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom, poglavito kabelskom kanalizacijom,
- omogućivanje kvalitetnijih i transparentnijih postupaka upravljanja cjelovitim radiofrekvencijskim spektrom,
- poboljšanje djelotvornosti mehanizama sudske kontrole konačnih odluka regulatornog tijela,
- primjena drugih primjerenih rješenja u skladu s najboljom praksom zemalja članica Europske unije.

U novom Zakonu o elektroničkim komunikacijama posebna će se pozornost posvetiti daljnjem jačanju neovisnosti nacionalnog regulatornog tijela i poboljšanju njegove učinkovitosti i unutarnjeg ustrojstva, pitanjima tržišnog natjecanja i regulacije značajne tržišne snage, postupku ovlašćivanja operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (što podrazumijeva zamjenu postojećih ugovora o koncesiji, dozvola za obavljanje telekomunikacijskih usluga i drugih odobrenja novim sustavom ovlašćivanja), uvjetima za uvođenje i razvoj digitalne radijske i televizijske difuzije, daljnjem razvoju pripadajuće infrastrukture i opreme, uvođenju instituta prava prolaska (*rights of way*) te zajedničkoj uporabi pripadajuće infrastrukture i opreme.

Izrada i donošenje Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje radijskih i televizijskih programa i Akcijskog plana provedbe te Strategije predviđeno je u III. kvartalu 2008. godine.

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture planira zapošljavanje novih službenika u skladu s predviđenim izmjenama u nazivu i ustrojstvu nadležne unutarnje ustrojstvene jedinice (Uprave elektroničkih komunikacija i pošte), na temelju nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva i Pravilnika o unutarnjem redu.

Hrvatska agencija za telekomunikacije izradila je plan izobrazbe radnika HAT-a za 2008. godinu, te je u tijeku zapošljavanje novih radnika u skladu s tim planom.

Srednjoročne prioritete u ovom području čini prihvaćanje potrebnih provedbenih propisa kojima se hrvatski propisi iz područja elektroničkih komunikacija (telekomunikacija) u potpunosti usklađuju s pravnom stečevinom EU-a.

Nakon donošenja Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje radijskih i televizijskih programa i Akcijskog plana provedbe te Strategije, što je predviđeno Akcijskim planom provedbe Strategije širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2008. godinu te Operativnim planom provedbe Programa e-Hrvatska 2007., planirano je izraditi Studiju razvoja usluga digitalne televizije u Republici Hrvatskoj.

3.10.2. Informacijsko društvo

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 10. svibnja 2007. godine Operativni plan provedbe Programa e-Hrvatska 2007. za 2007. godinu. Dokument donosi pregled svih tekućih projekata informatizacije u tijelima državne uprave i pregled više od 130 planiranih aktivnosti u 2007 godini. Za njihovu je provedbu u proračunu za 2007. godinu planirano 1.237.692.772 kuna. U rujnu 2007. godine Središnji državni ured za e-Hrvatsku pripremio je Polugodišnje

izvješće o provedbi Operativnog plana, koji je prezentiran na sjednici Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo, održanoj 14. rujna 2007. godine a usvojen od strane VRH 19. listopada 2007. godine.

Temeljem Operativnog plana e-Hrvatska 2007., Središnji državni ured za e-Hrvatsku, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatska gospodarska komora, nositelji su izrade Strategije razvitka elektroničkog poslovanja u Republici Hrvatskoj (2007. – 2010.). Strategija obuhvaća gospodarske, tehničke, pravne, procesne, obrazovne, sigurnosne i druge aspekte elektroničkog poslovanja, te je od velikog značaja za razvoj elektroničkog poslovanja u Republici Hrvatskoj. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Strategiju 7. prosinca 2007. godine.

U okviru Interreg IIIB Cadeses programa Središnji državni ured za e-Hrvatsku provodi projekt „Osnivanje Telecentara za potporu edukaciji, poduzetništva i pristupa informacijskom društvu u izoliranim zemljopisnim područjima –Teleaccess“ (prosinac 2006.- prosinac 2008.). Kroz projekt će se, u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, otvoriti dva pilot telecentra u prostoru dva postojeća centra za malo i srednje poduzetništvo (MSP) u izdvojenim područjima (Skrad i Vinkovci) s ciljem pružanja brzog pristupa Internetu lokalnoj radnoj snazi i građanima radi ostvarivanja mogućnosti za cijeloživotno učenje, kreativnost i razvoj.

Operativni program za regionalnu konkurentnost programa IPA, uviđa važnost pristupa i korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije u cilju premošćivanja digitalnog jaza između više i manje razvijenih područja, te predviđa mogućnost širenja modela pružanja usluga e-poslovanja drugim poduzetničkim centrima u Hrvatskoj, a posebice onima koji servisiraju MSP iz manje razvijenih područja.

U sklopu HITRO.HR otvoren je e-Kutak kao mjesto gdje je moguće dobiti besplatnu uslugu edukacije, kao i informacije za poduzetnike zainteresirane za primjenu rješenja e-poslovanja u svojem radu. Nakon osnivanja referentnih centara za e-poslovanje kroz projekt Teleaccess i IPA Operativni program za regionalnu konkurentnost, poduzetnici će se kroz Vladin servis e-Kutak upućivati na te centre kao mjesta gdje mogu dobiti konkretne savjete o mogućnostima i perspektivama upotrebe rješenja e-poslovanja u svakodnevnom radu.

U ožujku 2007. godine Vlada je donijela Odluku o uspostavljanju i upravljanju sustavom Središnjeg portala javne uprave - Moja uprava. Središnji državni ured za e-Hrvatsku uspostavio je upravljačku strukturu, koordinira rad ministarstava i nadzire provedbu programa portala Moja uprava. Portal je prezentiran na sjednici Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo, održanoj 14. rujna 2007. godine, a dostupan je korištenju široj javnosti od 12. listopada 2007. godine.

Sukladno Odluci VRH, o kriterijima i mjerilima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa Internetu, u srpnju 2007. godine javnosti je prezentiran projekt e-Otoci. Cilj je projekta da putem širokopojasne tehnologije omogući povezivanje škola na otocima s matičnim školama na kopnu, čime se želi osigurati dostupnost i smanjiti digitalnu odjeljenost izoliranih zemljopisnih područja.

U svibnju 2007. godine izrađen je prijedlog smjernica za izradu novog Zakona o elektroničkim komunikacijama u kojem se između ostalog predlaže i poglavlje o adresiranju i numeriranju u elektroničkim komunikacijama kojim bi se trebalo pravno regulirati i upravljanje vršnom nacionalnom domenom „.hr“.

U skladu sa Nacionalnim programom informacijske sigurnosti iz ožujka 2005. i Zakonom o informacijskoj sigurnosti od srpnja 2007. Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet pokrenula je preustroj svog CERT-a u nacionalni CERT.

Zakonodavni okvir

18. srpnja 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je novi Zakon o informacijskoj sigurnosti (NN 79/07). Zakonom o informacijskoj sigurnosti propisan je sustavan zakonski okvir za donošenje niza podzakonskih akata iz područja informacijske sigurnosti, od organizacijskih do tehničkih, koji će se usklađeno, ali na odgovarajući način i u primjerenom obimu, primjenjivati na pojedine segmente društva. Također, Zakon određuje međusobno usklađena nadležna tijela na nacionalnom nivou, koja će trajno koordinirati procese informacijske sigurnosti u Republici Hrvatskoj. Najvažnija tijela su Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost kao National Security Authority – NSA, Zavod za sigurnost informacijskih sustava kao INFOSEC Authority (Security Accreditation Authority, National Distribution Authority i Government CERT) te Nacionalni CERT, koji će biti realiziran u okviru akademskog sektora u CARNetu, čime će se dodatno pospješiti potrebna suradnja državnog i akademskog sektora.

U cilju bolje zaštite usluga s uvjetovanim pristupom, Republika Hrvatska potpisala je u rujnu 2006. godine Europsku konvenciju o pravnoj zaštiti usluga koje se temelje na uvjetovanom pristupu i usluga koje pružaju uvjetovan pristup. Konvencija je ratificirana 4. srpnja 2007. godine (NN MU 4/07).

Sudjelovanje u programima Zajednice

U ožujku 2007. godine stupio je na snagu Memorandum o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice o interoperabilnom pružanju europskih prekograničnih elektroničkih usluga javne vlasti javnim upravama, poduzetnicima i građanima (IDABC). Sudjelovanjem u programu IDABC, Hrvatskoj se otvara mogućnost sudjelovanja u procesu izgradnje programa za razvoj e-Javne uprave u Europskoj uniji i Europskog okvira za interoperabilnost. U okviru IDABC Republika Hrvatska sudjeluje u projektu sTESTA (engl. secure Trans European Services for Telematics between Administrations), koja ima cilj omogućiti sigurnu razmjenu podataka između europskih i nacionalnih javnih uprava. Imenovan je hrvatski koordinator za sTESTA, koji je ujedno uključen u stručnu radnu skupinu sTESTA. Središnji državni ured za e-Hrvatsku i FINA rade na zadovoljavanju tehničkih kriterija za pristup sTESTA mreži, koja će se implementirati u okviru HITRONet mreže. Pristupanjem IDABC Republici Hrvatskoj se otvorila mogućnost korištenja i alata CIRCA (engl. Communication and Information Resource Centre for Administrations) putem kojeg se omogućava sigurna i brza usluga za dijeljenje resursa i dokumenata, koja se temelji na otvorenom programskom kodu (Open Source Software). CIRCA je implementirana na domeni e-hrvatska.hr te se, u svrhu testiranja funkcionalnosti, koristi za potrebe rada Središnjeg portala javne uprave i za potrebe Središnjeg državnog ureda za e-Hrvatsku.

Na sjednici održanoj 30. kolovoza 2007. Vlada Republike Hrvatske godine donijela je Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice „Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP) Okvirnog programa za konkurentnost i inovaciju“ (2007 do 2013.). Memorandum o razumijevanju potpisan je 17. listopada 2007. godine u Bruxellesu i 25. listopada 2007. godine u Zagrebu. Hrvatska već sudjeluje u Odboru ICT PSP u ulozi promatrača, a sudjelovanjem u Programu otvorit će se mogućnost sudjelovanja RH u pilot projektima, tematskim mrežama, studijama mjerenja napretka informacijskog društva, sudjelovanja na stručnom konferencijama, te drugim komplementarnim aktivnostima u području razvoja informacijskog društva. Hrvatska je imenovala Nacionalnu kontakt točku (engl. National Contact Point - NCP) u Agenciji za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama – APIS IT. Osnovni zadaci NCP-a su informiranje javnosti o programu pomoći ICT PSP, promocija, potpora zainteresiranim stranama i pružanje edukacije o načinima sudjelovanja u aktivnostima Programa. Središnji državni ured za e-Hrvatsku i APIS IT objavili su na internetu osnovne informacije o Programu ICT PSP, dostupne na <http://www.e-hrvatska.hr/cip-ict/index.html>.

Obzirom da program Zajednice eContent Plus traje do kraja 2008. godine, nakon čega će se ciljevi eContent Plus programa implementirati u okviru ICT PSP programa, te obzirom da je mala vjerojatnost da bi Hrvatska uspjela provesti proceduru pristupanja programu eContent Plus i iskoristiti sredstva do kraja trajanja programa, u komunikaciji s relevantnim predstavnicima Europske komisije odlučeno je da Republika Hrvatska ne pokreće postupak za pristupanje eContent Plus programu.

Institucionalni okvir

Sukladno Zakonu o elektroničkom potpisu i Zakonu o elektroničkoj trgovini Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nadležno je za provedbu predmetnih Zakona. Stoga je u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište, oformljen Odsjek za primjenu novih tehnologija i elektroničku trgovinu koji predviđa četiri radna mjesta, a od kojih je trenutno popunjeno samo radno mjesto voditelja Odsjeka. Popunjavanje ostalih radnih mjesta, savjetnika, suradnika i inspektora izvršit će se u skladu s planiranim tijekom popunjavanja radnih mjesta na nivou cijelog Ministarstva.

Nacionalno vijeće za informacijsko društvo razmatra, uređuje i promiče sva bitna pitanja razvitka informacijskog društva, osobito prioritetna mjere i razvojne ciljeve. Tijekom 2007. godine održane su dvije sjednice Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo, u siječnju i u rujnu.

b) KLJUČNI PRIORITETI

U prioritete razvoja informacijskog društva prvenstveno spada provedba Strategije razvitka elektroničkog poslovanja. Za razvoj elektroničkog poslovanja nužno je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivom 77/388/EEZ vezano uz pojednostavljenje, modernizaciju i harmonizaciju uvjeta postavljenih za izdavanje računa za porez na dodanu vrijednost, što je iz nadležnosti Ministarstva financija, a propisuje obvezu omogućavanja izdavanja elektroničkih računa.

Vežano uz Zakon o elektroničkoj trgovini (NN 173/03) koji je u primjeni od 08. studenog 2003.g, i koji je u većem dijelu je usklađen s odredbama europskog zakonodavstva, odnosno Direktivom 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 8. lipnja 2000. godine, o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebice elektroničke trgovine, planira se izrada stručne podloge za izradu izmjena i dopuna toga Zakona. Osim Direktive o elektroničkoj trgovini, prilikom izrade izmjena i dopuna Zakona morat će se obratiti i pozornost na odredbe nove Direktive o uslugama 2006/123/EZ u dijelu koji se odnosi na uslužne djelatnosti u segmentu elektroničke trgovine.

Nadalje, planira se izrada stručne podloge za izradu izmjena i dopuna Zakona o elektroničkom potpisu kako bi se istim izvršilo usklađivanje s odredbama Direktive 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektronički potpis, posebno u odredbama koje se odnose na usluge davatelja usluga certificiranja, licenciranje davatelja usluga certificiranja te odredbe koje se odnose na davatelje usluga certificiranja sa sjedištem u inozemstvu.

U okviru kratkoročnih prioriteta Središnji državni ured za e-Hrvatsku osigurat će održivost funkcioniranja Središnjeg portala javne uprave, radi uspostavljanja infrastrukture za provedbu Direktive o uslugama 2006/123/EZ iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Sukladno članku 8. predmetne Direktive, zemlje članice Europske unije moraju pojednostaviti procedure i formalne preduvjete te putem centralnog mjesta pristupa informacijama omogućiti pristup uslugama na daljinu elektroničkim putem.

Za razvoj tržišta usluga obrade informacija izuzetno je važno da informacije javnog sektora financirane iz državnog proračuna budu dostupne privatnom sektoru, kako bi im se omogućilo ostvarivanje usluga dodatne vrijednosti u skladu s Direktivom 2003/98/EZ o ponovnom korištenju informacija javnog sektora.

Praćenje pokazatelja razvoja informacijskog društva u središtu je aktivnosti nadzora provedbe Inicijative i2010. Kako bi se utvrdilo postižu li se ciljevi Programa e-Hrvatska 2007, te kako bi mogli usporediti razvoj informacijskog društva u Hrvatskoj sa zemljama članicama Europske unije i drugim zemljama, nužno je primjenjivati usporedive metode praćenja u svim aspektima razvoja informacijskog društva. Stoga će se i u 2008. godini nastaviti provoditi studija dostupnosti javnih usluga na Internetu i studija razvoja informacijskog društva. Uključivanjem Hrvatske u programe Europskih zajednica i kroz proces harmonizacije statističkog sustava Hrvatske s Eurostatom, studije Europske komisije i Eurostata postupno će uključivati sve više pokazatelja razvoja informacijskog društva u Hrvatskoj, te će aktivnosti prikupljanja takvih podataka u Hrvatskoj biti uključene u europske aktivnosti. U međuvremenu, radi osiguranja konzistentnosti u praćenju mjerila razvoja informacijskog društva, Središnji državni ured za e-Hrvatsku provoditi će ona mjerenja koja neće biti pokrivena EU studijama.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku nositelj je projekta „Poboljšanje sposobnosti hrvatske države i javne uprave za pružanje usluga usmjerenih na korisnika“ čije je financiranje odobreno u okviru Phare 2006. Krajnji cilj projekta je poboljšanje sposobnosti državne i javne uprave u pružanju usluga usmjerenih na korisnika. Aktivnosti projekta usmjerene su na poboljšanje pravne, organizacijske i horizontalne integracije upravnih postupaka za pružanje javnih usluga građanima i pravnim osobama, sukladno Programu e-Europe, odnosno e-Hrvatska 2007. Početak implementacije projekta uslijedit će nakon usvajanja novog Zakona o upravnom postupku i Zakona o plaćama. Osim navedenog projekta, Središnji

državni ured za e-Hrvatsku u 2008. godini provoditi će u okviru Interreg IIIB Cadses programa projekt „Osnivanje Telecentara za potporu edukaciji, poduzetništva i pristupa informacijskom društvu u izoliranim zemljopisnim područjima – projekt Teleaccess“ te će sudjelovati u aktivnostima programa Zajednice IDABC.

Postupak potvrđivanja Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice „Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP) Okvirnog programa za konkurentnost i inovaciju“ (2007 do 2013), od strane Hrvatskog sabora provest će se u prvom kvartalu 2008. godine.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta pokrenut će postupak za sudjelovanje u programu Zajednice „Safer *Internet*“.

Hrvatska akademska i istraživačka mreža uspostaviti će Nacionalni CERT koji će početi s radom u 2008. godini.

Provedbom aktivnosti navedenih u kratkoročnim prioritetima, Hrvatska će se u potpunosti uskladiti s pravnim i političkim okvirom Europske unije u području razvoja informacijskog društva. Srednjoročni prioriteti bit će prvenstveno vezani uz koordinaciju i uključivanje Hrvatske u aktivnosti Europske unije vezane uz razvoj usluga informacijskog društva.

Sukladno Memorandumu o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice o interoperabilnom pružanju europskih prekograničnih elektroničkih usluga javne vlasti javnim upravama, poduzetnicima i građanima (IDABC), Republika Hrvatska će sudjelovati u programu Zajednice IDABC do 2009. godine.

Nadalje, sukladno Memorandumu o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice „Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP) Okvirnog programa za konkurentnost i inovaciju“ Hrvatska će sudjelovati u Programu ICT PSP do 2013. godine.

3.10. 3. AUDIOVIZUALNA POLITIKA

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima donesen je 13. srpnja 2007. godine (NN 79/07). Odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima provedeno je usklađivanje sa Direktivom o televiziji bez granica, Europskom konvencijom o prekograničnoj televiziji, Protokolom o izmjenama i dopunama Europske konvencije o prekograničnoj televiziji, te preporukama Vijeća Europe kojima se uređuje područje elektroničkih medija.

Ovim Zakonom između ostaloga, uređeno je administrativno jačanje Vijeća za elektroničke medije, kojem je pridodana Agencija za elektroničke medije. Agencija obavlja administrativne i stručne poslove za Vijeće. Predsjednik vijeća je ravnatelj Agencije. Agencija za elektroničke medije upisana je u sudski registar kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima.

Također, temeljem ovoga Zakona, Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija preoblikovan je iz državnog u Fond Agencije za elektroničke medije te su Zakonom uređeni i kriteriji za dodjelu sredstava za poticanje pluralizma i raznovrsnosti radijskih i televizijskih programa.

Tijekom 2007. Vijeće za elektroničke medije je, sukladno odredbama Zakona o elektroničkim medijima, usvojilo Godišnji plan monitoringa nakladnika elektroničkih medija. U okviru obavljanja monitoringa Vijeće je utvrdilo i povrede odredaba Zakona o elektroničkim medijima te je do danas u 2007. godini podnijelo 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka te izreklo 3 opomene.

Vijeće za elektroničke medije na temelju javnog natječaja provelo je podjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, čime su financirana 131 radijska projekta i 20 televizijskih projekata

U 2007. godini Vijeće je provelo dva javna natječaja za dodjelu koncesija za obavljanje radijske i televizijske djelatnosti, a u pripremi je treći. Dodijeljeno je 24 radijskih frekvencija od čega jedna nova koncesija i obnovljene su dvije televizijske koncesije.

U skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima, Vijeće za elektroničke medije je donijelo Pravilnik o sadržaju i postupku javnog natječaja za davanje koncesija za obavljanje djelatnosti radija i/ili televizije (NN 98/07) i Pravilnik o posebnim tehničkim, prostornim, financijskim i kadrovskim uvjetima za obavljanje djelatnosti radija i televizije (NN 111/07).

Republike Hrvatska u 2007. godini potvrdila je Konvenciju o zaštiti audiovizualnog nasljeđa (NN MU 5/07).

Sukladno Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97 i 64/00) tijekom 2007. nastavljena je provedba mjera zaštite filmskog gradiva, te obveza pohranjivanja izvornog filmskog gradiva u Hrvatskoj kinoteci. Kontinuirano se provodi i financira Program i mjere zaštite nacionalne filmske zbirke.

b) KLJUČNI PRIORITETI

Donošenje preostalih podzakonskih akata koji proizlaze iz odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima predviđeno je najkasnije do kraja I. kvartala 2008. godine.

U 2008. planirano je kadrovsko jačanje Agencije za elektroničke medije te usvajanje podzakonskih akata od strane Vijeća za elektroničke medije.

Također, u 2008. planira se provesti aktivne konzultacije o postupku izbora članova Programskog vijeća HRT-a sa stručnjacima OSCE-a, Vijeća Europe i EK, u cilju izrade detaljne analize uloge civilnog društva u radu ovoga tijela kao i provedba javne rasprave o izboru članova Programskog Vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije radi završetka pregleda zakonodavstva u području audiovizualnih medija u cilju osiguranja neovisnosti regulatornih tijela te zaštite od političkoga uplitanja.

Obzirom na naknadno utvrđeno postojanje tehničke neusklađenosti članka 17. Zakona o elektroničkim medijima sa Direktivom o televiziji bez granica i to člankom 10. stavkom 1. (označavanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine), stavkom 2. (izdvojeni promidžbeni i teletrgovinski spotovi) te člankom 1.f. (definicija teletrgovine), u I. kvartalu 2008. godine donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima provest će se tehničko usklađenje sa navedenim odredbama Direktive.

U 2008. godini nastavit će se sa daljnjom provedbom medijskog zakonodavstva kao i provedbom Programa i mjera zaštite nacionalne filmske zbirke. Nadalje, tijekom 2008. godine poduzet će se pripremne radnje za program MEDIA.

U 2009. godini Hrvatska namjerava daljnju provedbu medijskih zakona kao i provedbu Programa i mjera zaštite nacionalne filmske zbirke.

3.11. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVITAK

3.11.1. Poljoprivredna politika

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Započela je provedba Projekta „pravnog i institucionalnog usklađivanja u području poljoprivrede s pravnom stečevinom EU, koji se realizira u sklopu zajma Svjetske banke. Opći cilj Projekta je pomoć Vladi RH u procesu pridruživanja RH EU u području poljoprivrede i ruralnog razvitka, a koja se odnosi na usklađivanje poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te izgradnju učinkovite administrativne infrastrukture. Prioritetne zadaće Projekta vezane su uz jačanje horizontalne administracije te sektorskih administracija i procedura, što se posebice odnosi na Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (buduća Agencija za plaćanje) i uspostavu alata i procedura nužnih za provedbu mjera tržišno-cjenovne politike i politike ruralnog razvitka te jačanje struktura vezanih uz sigurnost i kakvoću hrane – veterinarsku i fitosanitarnu službu.

Također, tijekom 2007. godine pristupilo se usklađivanju poljoprivredne statistike. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodnoga gospodarstva je, zajedno s Državnim zavodom za statistiku, izradilo Strategiju unaprjeđenja statistike poljoprivrede RH, u kojoj je dat detaljan plan razvoja pojedinih segmenata statistike poljoprivrede, sukladno standardima Eurostat-a. Strategija je upućena Europskoj komisiji na službeno očitovanje.

Realizirane su brojne aktivnosti vezane uz uspostavu Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS). IAKS predstavlja administrativni standard i obvezu u provedbi izravnih plaćanja u sklopu Zajedničke poljoprivredne politike EU, odnosno provedbi plaćanja vezanih uz poljoprivrednu površinu i plaćanja po grlu stoke. IAKS definira procedure zaprimanja zahtjeva, obrade zahtjeva, administrativne kontrole zahtjeva, inspeksijske kontrole na terenu, plaćanja, izvješćivanja i revizije, a čini ga 6 elemenata: računalna baza podataka, sustav za identifikaciju zemljišnih čestica (LPIS), sustav za identifikaciju i registraciju prava na izravna plaćanja, baza zahtjeva za izravna plaćanja, integrirani kontrolni sustav – inspekcija, sustav identifikacije poljoprivrednih gospodarstava i sustav identifikacije i registracije domaćih životinja. Niz Aaktivnosti bio je usmjeren na uspostavu LPIS sustava – utvrđena je organizacija uspostave i provedbe LPIS sustava, definirane su zadaće pojedinih subjekata u sustavu, utvrđen je detaljni plan uspostave sustava, a natječaji za nabavku određenih komponenti IT sustava i grafičkih podloga su u tijeku. Ujedno je započet i redizajn Upisnika poljoprivrednih gospodarstava sa ciljem usklađivanja različitih baza podataka za potrebe IAKS-a.

Pripreme aktivnosti za uvođenje Sustava računovodstvenih podataka u poljoprivredi (FADN) nastavljene su i tijekom 2007. godine. Ustrojavanje FADN-a obveza je svih država članica EU, a sustav predstavlja instrument Europske komisije za vrednovanje dohotka poljoprivrednih gospodarstava te praćenje učinaka mjera Zajedničke poljoprivredne politike EU. Temeljem uzorka poljoprivrednih gospodarstava, svake godine se treba provoditi istraživanje kojim se prikupljaju podaci potrebni radi utvrđivanja strukturnih i ekonomskih pokazatelja vezanih uz poljoprivredu. U tijeku je natječaj za nabavku konzultantskih usluga za pomoć pri uspostavi FADN sustava.

U Ravnateljstvu za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (RTSPP), koje osim provedbe mjera nacionalne potpore ima i ulogu SAPARD Agencije u RH, tijekom 2007. godine vršena je provedba mjere 1 – „Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva“ i mjere 2 – „Unaprjeđenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ unutar SAPARD programa. Osim navedenog, pripremane su izmjene pisanih procedura za navedene mjere te su pripremane pisane procedure za provedbu mjere 3 - „Razvoj ruralne infrastrukture“.

Nadalje, prema preporukama iz Izvješća o analizi Sustava integrirane administracije i kontrole (Projekt usklađivanja poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a) započet je redizajn Upisnika poljoprivrednih gospodarstava s ciljem uvođenja elemenata IAKS-a (Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava) u IT sustav za provođenje nacionalnih potpora (razdvajanje baza što podrazumijeva razdvajanje Upisnika poljoprivrednih gospodarstava od zahtjeva za poticaj, uvođenje rezultata kontrole na terenu u IT sustav, povezivanje različitih baza i evidencija, unapređenje sustava izvještaja...). Uz pomoć kratkoročnog savjetnika angažiranog preko TAIEX-a sačinjen je prijedlog Akcijskog plana za uspostavu IAKS-a u RTSP-u.

Projektna skupina za uspostavu LPIS-a je tijekom 2007. godine odradila aktivnosti oko pripreme infrastrukture i potrebnih uvjeta za početak implementacije uspostave LPIS-a u RH. Tako je pripremljen Nacionalni program za uspostavu LPIS-a, koji definira izvore financiranja, rokove implementacije i zadaće svih institucija uključenih u projekt, a koji je prihvatila Vlada RH u studenom 2007. godine. Nadalje, pripremljena je natječajna dokumentacija, te su objavljeni natječaji za tri važne podkomponente projekta: (1) nabava programske podrške (software-a), (2) nabava informatičke i uredske opreme za centralnu provedbenu jedinicu i lokalne urede, (3) odabir tvrtke za pripremu i provedbu informativne kampanje projekta. Isto tako su pripremljeni natječaji za nabavu nedostajućih prostornih podloga (DOF i DKP) koji bi trebali biti objavljeni početkom 2008. godine. Završena je izrada metodologije za implementaciju, nakon čega će početkom 2008. uslijediti nekoliko pilot testiranja na različitim područjima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se:

- daljnja provedba aktivnosti u sklopu Projekta Svjetske banke „Projekt pravnog i institucionalnog usklađivanja u području poljoprivrede s pravnom stečevinom EU“.
- provedba plana aktivnosti utvrđenog „Strategijom unapređenja statistike poljoprivrede RH“
- daljnja provedba aktivnosti vezanih uz uspostavu LPIS-a (nabavka grafičkih podloga, izrada programske podrške i uspostava baze podataka, provedba pilot-projekata, početak implementacije)
- uspostava i razvoj ostalih komponenti IAKS-a (unapređenje Upisnika poljoprivrednih gospodarstava, definiranje procedura vezanih uz izravna plaćanja, integracija inspeksijskih kontrola, uspostava sustava izvješćivanja)
- daljnja provedba aktivnosti vezanih uz uspostavu FADN-a (izrada pravilnika, izrada metodološkog priručnika, provedba pilot-projekta).

Tijekom 2008. godine planira se da RTSP preuzme ulogu IPA-RD Agencije uz pomoć projekta PHARE 2005: „Institucionalno jačanje i potpora provedbi SAPARD-IPA-RD programa u Hrvatskoj“ i projekta PHARE 2005 PPF „Potpora SAPARD/IPARD Agenciji za unapređenje provedbe SAPARD programa“. Paralelno s predmetnom aktivnošću planira se donošenje zakonodavnog okvira za uspostavu Agencije za plaćanje s područnim ustrojem do kraja godine.

Daljnji cilj RTSP je institucionalno jačanje odjela za intervencije na tržištu i Odjela za trgovinske mjere, tj. administrativno jačanje kapaciteta zapošljavanjem novih djelatnika sukladno planu zapošljavanja, kako i edukacija djelatnika sukladno planu edukacije te

priprema procesa za provedbu zajedničke organizacije tržišta (uz pomoć projekta PHARE 2005).

Tijekom 2008. godine nastavit će se uvođenje elemenata IACS-a u nacionalni sustav potpora (u granicama nacionalnog zakonodavnog okvira), a puna implementacija LPIS-a (jednog od najvažnijih elemenata IACS-a) trebala bi krenuti krajem drugog kvartala 2008. godine. Tijekom 2008. godine nastavit će se uvođenje elemenata IACS-a u nacionalni sustav potpora (u granicama nacionalnog zakonodavnog okvira), a puna implementacija LPIS-a (jednog od najvažnijih elemenata IACS-a) trebala bi krenuti krajem prvog kvartala 2008. godine.

Do kraja 2008. godine planira se uspostava Agencije za plaćanje s područnim uredima.

Tijekom 2008. godine nastavit će se sa jačanjem kapaciteta RTSP, zapošljavanjem novih djelatnika sukladno predloženoj Uredbi.

Do kraja 2009. godine planira se uspostava sustava LPIS-a koji će biti u skladu sa zahtjevima EU.

3.11.2. Politika ruralnog razvitka

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Izrađen je, te od Europske komisije i odobren, Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007. – 2013. – IPARD plana, kao podloga za korištenje sredstava Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) u sklopu 5. komponente – ruralni razvitak.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Polazeći od programa Vlade RH, potpore ruralnom razvitku u 2008. godini bit će značajnije povećane. Stoga se planiraju u I. kvartalu 2008. izmjene i dopune Zakona od poljoprivrede i Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu kojima bi se uredio temelj za sve vrste potpora ruralnom razvitku iz nacionalnih izvora. Nakon toga, bit će doneseni i provedbeni propisi za provedbu mjera ruralnog razvitka u 2008. godini koje će se provoditi na temelju natječaja.

Temeljem usvojenog plana donijet će se Pravilnik o provedbi IPARD programa. Ta zakonodavna aktivnost je planirana za drugu polovicu 2008. godine.

U završnoj je fazi konzultacija izrada Strategije ruralnog razvitka RH. Plan je da se ista usvoji u prvom kvartalu 2008. godine.

Također je u III. Kvartalu 2008. godine predviđeno donošenje Pravilnika o provedbi Mjere tehničke pomoći.

Započete su inicijalne pripreme za osnivanje Agencije za ruralni razvoj, s ciljem uspostave strukture u svrhu kvalitetne provedbe programa i mjera u okviru nacionalnog modela ruralnog

razvitka, korištenja pretpristupnih programa, a zatim i strukturnih fondova kada RH bude punopravna članica EU. Aktivnosti oko uspostave Agencije za ruralni razvoj su u tijeku.

Za daljnji nastavak provedbe programa marketinške pripreme poljoprivrednih proizvoda donijet će se Pravilnik o izradi i provedbi programa marketinške pripreme poljoprivrednih proizvoda.

Tijekom 2008. godine nastavit će se sa započetim jačanjem kapaciteta Uprave za održivi razvitak seoskog prostora, zapošljavanjem novih djelatnika sukladno predloženoj Uredbi.

U okviru srednjoročnih prioriteta nastavit će se jačanje kapaciteta Uprave za održivi razvitak seoskog prostora potrebnih za usklađivanje, uspostavu i provedbu mjera politike ruralnog razvoja, u skladu s Pristupnim partnerstvom.

3.11.3. Stočarstvo

-

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini u području stočarske proizvodnje nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU, a time i donošenjem provedbenih propisa predviđenih NPPEU-om za 2007. godinu.

Tijekom 2007. godine objavljene su nove verzije Pravilnika o kakvoći govedih trupova i polovica na liniji klanja (NN 40/07), te Pravilnika o kakvoći svinjskih trupova i polovica na liniji klanja (NN 40/07), dok je Pravilnik o kakvoći jaja (NN 132/06 i 69/07) doživio određene izmjene sukladno novim odredbama Europske unije.

Tijekom 2007. godine nastavio se Program razvitka govedarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj te je izgrađen i opremljen znatan broj novih proizvodnih jedinica (farmi).

Program razvitka svinjogojske proizvodnje u Republici Hrvatskoj kojim se stvara osnova za uspostavu novih proizvodnih sustava u svinjogojstvu i povećava razina konkurentnosti ove izuzetno značajne poljoprivredne grane nastavio se provoditi 2007. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini nastavit će se s usklađivanjem postojećeg Pravilnika o kakvoći jaja (NN 115/2006, 69/2007) s novim propisima koji vrijede u Europskoj uniji.

Srednjoročni prioriteti u području stočarske proizvodnje vezani su uz završetak usklađivanja propisa sa pravnom stečevinom EU te ugrađivanja novih direktiva i odluka EU koje će stupiti na snagu u budućem razdoblju. Bitni segmenti koji će se uvoditi su promjena sustava trgovine stokom, kao i uspostava sustava prijavljivanja cijena stoke u prodaji.

3.11.4. Biljna proizvodnja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini u području biljne proizvodnje nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU i izrada propisa predviđenih NPPEU-om. Izrađen je i objavljen sljedeći provedbeni propis:

1) Pravilnik o kakvoći paprike (NN 101/07).

Time je nastavljen proces usklađivanja standarda kvalitete za poljoprivredne proizvode sa standardima kvalitete koji su za poljoprivredne proizvode propisani u Europskoj uniji.

Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu utvrđena je obveza poljoprivrednih proizvođača poštivanja mjera dobre poljoprivredne i okolišne prakse kako bi ostvarili pravo na potporu. Na taj način stvoren je zakonodavni temelj da se pokrene postupak izrade podzakonskih propisa u cilju reguliranja mjera dobre poljoprivrede i okolišne prakse.

Sektor poljoprivrede, Odjel biljne proizvodnje preuzeo je nadležnost nad transponiranjem i implementacijom kvalitativnih standarda EU za voće, povrće i žitarice u nacionalno zakonodavstvo.

Nadalje, Sektor poljoprivrede, Odjel biljne proizvodnje preuzeo je i nadležnost nad transponiranjem i implementacijom svih 19 propisanih zahtjeva dobre poljoprivredne i okolišne prakse. Za sada u Odjelu biljne proizvodnje nema za to predviđenog djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine planira se izraditi Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva i implementirati 19 propisanih zahtjeva za upravljanjem i uvjeta dobrog poljoprivrednog i okolišnog stanja.

Nadalje, planira se izrada brošure o kodovima dobre poljoprivredne prakse.

Isto tako, tijekom 2008. godine namjerava se nastaviti proces usklađenja:

- kvalitativnih standarda za ostale vrste povrća, voće i žitarice i
- izrada podloge za formiranje mjere za osnivanje proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća.

Srednjoročni prioriteti u području biljne proizvodnje vezani su uz nastavak aktivnosti na pravnom uređivanju i implementaciji mjera dobre poljoprivredne i okolišne prakse i kvalitativnih standarda voća, povrća i žitarica.

3.11. 5. Politika kvalitete

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Područje politike kvalitete uređeno je kroz Pravilnik o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla hrane (NN 80/05, 11/07) i Pravilnik o priznavanju posebnih svojstava hrane i dodjeli oznake „tradicionalni ugled“ (NN 127/05). Navedeni Pravilnici doneseni su 2005. godine kada su i stupili na snagu. U 2007. godini provedene su sa svrhom implementacije navedenoga Pravilnika sljedeće aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva je tijekom 2007. godine organiziralo niz edukacijskih seminara i okruglih stolova te sudjelovalo na različitim stručnim skupovima i manifestacijama, a u cilju prezentiranja navedenih Pravilnika, odnosno oznaka i informiranja javnosti.
- U lipnju 2006. godine objavljen je Natječaj za ovlašćivanje pravnih osoba za utvrđivanje sukladnosti proizvodnje, prerade i samog prehrambenog proizvoda sa specifikacijom i provedbu kontrole nad proizvodnjom, preradom i samim prehrambenim proizvodom koji će nositi ili nosi oznaku izvornosti ili oznaku zemljopisnog podrijetla. Naime, predmetnim Pravilnikom definiran je sustav utvrđivanja sukladnosti i način kontrole za prehrambene proizvode koji nose jednu od registriranih oznaka. Utvrđivanje sukladnosti proizvodnje, prerade i samog prehrambenog proizvoda sa specifikacijom kao i kontrola provodit će pravne osobe (certifikacijska tijela) koje će ovlastiti ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. U 2007. godini ovlašteno je jedno certifikacijsko tijelo te natječaj ostaje otvoren do ovlašćivanja potrebnog broja pravnih osoba za uspostavu sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrole sukladno navedenom Pravilniku.
- Pravne osobe (certifikacijska tijela) koja provode sustav utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose jednu od registriranih oznaka sukladno navedenom Pravilniku moraju biti akreditirane sukladno normi HRN EN 45011. Stoga je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva u državnom proračunu za 2007. godinu predvidjelo financijska sredstva kojima bi se certifikacijskim tijelima sufinancirala akreditacija prema navedenoj normi. U travnju 2007. godine izrađen je program: „Sufinanciranje akreditacije certifikacijskih tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku „tradicionalni ugled“ hrane za 2007. godinu“ te je objavljen Natječaj za dodjelu financijskih sredstava prema navedenom Programu. Natječaj je bio otvoren do 01. studenog 2007. godine.

U svibnju 2007. godine stupio je na snagu novi Zakon o hrani (NN 46/07) koji je između ostalog regulirao područje politike kvalitete na način da je usklađivan s Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 509/2006. i Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 510/2006.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Naime, budući da se Uredba 510/2006 kao i njezina provedbena Uredba 1898/2006 primjenjuje i na poljoprivredne proizvode koji nisu namijenjeni konzumaciji od strane ljudi planirano je u 2008. godini donošenje Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Ovo područje oznaka do sada je bilo uređeno Zakonom o hrani i Pravilnikom o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla i nije se odnosilo na poljoprivredne proizvode koji nisu namijenjeni konzumaciji od strane ljudi. Stoga je nužno ovo područje urediti posebnim Zakonom kako bi se navedeno područje u potpunosti uskladilo s propisima EU.

Tijekom 2008. godine nastavit će se s aktivnostima ovlašćivanja certifikacijskih tijela temeljem javnog natječaja kao i s aktivnostima sufinanciranja akreditacije certifikacijskih tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku tradicionalnog ugleda hrane. Do donošenja Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda nastavit će se temeljem Zakona o hrani s aktivnostima ustrojavanja inspekcije za kakvoću hrane koja će vršiti službenu kontrolu hrane sa zaštićenim oznakama u okviru Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Kroz projekt CARDS 2004 pod nazivom „Daljnje jačanje kapaciteta u području živih životinja i prehrambenih proizvoda“ predviđena je edukacija državnih službenika i inspektora vezano za kontrolne aktivnosti u području politike kvalitete kao i pomoć proizvođačima prilikom izrade specifikacija za proizvode koji će potencijalno biti zaštićeni jednom od oznaka.

Temeljem prijedloga nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu MPRRR tijekom 2008. godine predviđeno je unutar Odjela za hranu ustrojavanje Odsjeka za autohtone proizvode i maslinovo ulje.

U srednjoročnom razdoblju nastavit će se s daljnjim praćenjem i usklađivanjem naših propisa s propisima EU te će se nastaviti s implementacijom propisa kojima je uređeno područje politike kvalitete. Nastavit će se s daljnjim jačanjem kapaciteta djelatnika i inspektora Ministarstva vezano za kontrolne aktivnosti u ovom području kao i s aktivnostima vezanim za ovlašćivanje i akreditaciju certifikacijskih tijela.

3.11. 6. Ekološka poljoprivreda

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 79/2007). Do kraja 2007. izradile su se izmjene i dopune Pravilnika o preradi u ekološkoj poljoprivredi (NN 8/2008).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se s daljnjim praćenjem i usklađivanjem naših propisa s propisima EU, odnosno usklađivanje s Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, kojom se opoziva Uredba (EEZ-a) br. 2092/91.

3.12. SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNI NADZOR

3.12.1. Sigurnost hrane

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Novi Zakon o hrani (NN 46/07) objavljen je 07. svibnja 2007. godine kao strateški dokument u daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s zakonodavstvom EU.

Nadalje, novim Zakonom je redefinirana uloga Hrvatske agencije za hranu koja će imati zadaću procjene rizika i obavještanja javnosti o rezultatima procjene rizika te će se tako odvojiti proces procjene rizika od upravljanja rizikom sukladno pravilima EU. Zakonom je također stvoren pravni temelj za ustrojavanje jedinstvenog tijela nadležnog za sigurnost hrane u Republici Hrvatskoj. Prema novom Zakonu o hrani nadležno tijelo je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva koje je središnje tijelo državne uprave nadležno za zdravstvenu ispravnost, higijenu i kakvoću hrane i hrane za životinje i organizaciju službenih kontrola i predstavlja kontakt točku prema Europskoj komisiji.

Na temelju Zakona o hrani (NN br. 46/07) 2007. godine doneseni su sljedeći propisi:

- Pravilnik o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (NN 73/07)

Pregled EU propisa s kojima je usklađen Pravilnik o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama:

- Direktiva Vijeća 80/777/EEC od 15. srpnja 1980. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na iskorištavanje i prodaju prirodnih mineralnih voda ;
- Direktiva Komisije (EC) Br. 2003/40 od 16. svibnja 2003. postavlja popis, količinske granice i zahtjeve označavanja za sastojke prirodne mineralne vode i uvijete korištenja zraka obogaćenog ozonom za obradu prirodne mineralne i prirodne izvorske vode;
- Direktiva (EC) Br. 96/70 Europskog Parlamenta i Vijeća od 28. listopada 1996. kojom se mijenja i dopunjava Direktiva Vijeća 777/80/EEC o usklađivanju zakona država članica u svezi s iskorištavanjem i prodajom prirodnih mineralnih voda.

- Pravilnik o jestivim kazeinima i kazeinatima (NN 80/07)

Pregled EU propisa s kojima je usklađen Pravilnik o jestivim kazeinima i kazeinatima:

- Direktiva Vijeća 83/417/EEC od 25. srpnja 1983. koja se odnosi na određenu vrstu laktoproteina (kazeini i kazeinatti) za ljudsku potrošnju.

- Pravilnik o ugušćenom (kondenziranom) mlijeku i mlijeku u prahu (NN 80/07)

Pregled EU propisa s kojima je usklađen Pravilnik o ugušćenom (kondenziranom) mlijeku i mlijeku u prahu:

- Direktiva Vijeća 2001/114/EZ od 20. prosinca 2001. koja se odnosi na određene vrste djelomično ili potpuno dehidriranog konzerviranog mlijeka za ljudsku potrošnju

Donesen je i Pravilnik o metodama analize toplinski obrađenog mlijeka za prehranu ljudi (NN 133/07) koji je usklađen s Odlukom Vijeća 92/60//EEC od 14. studenog 1991. koja propisuje metode za analize i testiranja toplinski obrađenog mlijeka namijenjenog izravnoj ljudskoj potrošnji.

Izrađeni su i nacrti Pravilnika o hrani podvrgnutoj zračenju, Pravilnika o brzo smrznutoj hrani te Pravilnika o aromama.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donijet će sljedeće propise:

- Pravilnik o dozvoljenoj količini eruka kiseline u uljima i mastima,
- Pravilnik o kvaliteti mazivih masti.
- novi Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane - dodatno usklađivanje s relevantnim propisima EU.
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o navođenju hranjivih vrijednosti hrane – dodatno usklađivanje s relevantnim propisima EU.

Temeljem prijedloga nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu MPRRR tijekom 2008. godine u Upravi za prehrambenu industriju predviđena je reorganizacija i zapošljavanje novih djelatnika.

Tijekom 2008. godine predviđena je izrada vodiča za provedbu Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane u okviru aktivnosti planiranih u CARDS projektu pod nazivom „Daljnje jačanje u području živih životinja i prehrambenih proizvoda“.

U nadležnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi predviđa se donošenje sljedećih podzakonskih akata:

- Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće
- Pravilnik o dodacima prehrani
- Pravilnik o hrani za dojenčad i malu djecu
- Pravilnik o prerađenoj hrani na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu
- Pravilnik o hrani namijenjenoj smanjenju tjelesne mase

- Pravilnik o hrani obogaćenoj nutrijentima (dodavanje vitamina, minerala i drugih tvari - hrani)
- Pravilnik o prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na deklaraciji hrane
- Pravilnik o hrani za posebne medicinske potrebe
- Pravilnik o prehranbenim aditivima
- Pravilnik o hrani za posebne prehrambene potrebe
- Pravilnik o pomoćnim tvarima u procesu proizvodnje
- Pravilnik o aromama
- Pravilnik o materijalima i predmetima koji dolaze u neposredan dodir s hranom
- Pravilnik o brzo smrznutoj hrani
- Pravilnik o kontaminantima u hrani
- Pravilnik o uzorkovanju i metodama analiza olova, kadmija, žive i 3MCPD, oratoksina A, aflatoksina, dioksina i polikloriranih bifenila sličnih dioksinima u hrani
- Pravilnik o hrani podvrgnutoj zračenju

U II. kvartalu 2008. godine predviđeno je i donošenje novog Zakona o sanitarnoj inspekciji.

Po donošenju navedenih pravilnika u 2008. godini, također će se pristupiti i Pravilnika o hrani bez glutena, Pravilnika o provođenju monitoringa hrane radi utvrđivanja razine nutrijenata, kontaminanata osim pesticida, aditiva i drugih sastojaka i tvari, a kojima bi se upotpunila zakonska regulativa u području zdravstvene ispravnosti hrane.

3.12.2. Veterinarstvo

a) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine nastavljeno je s procesom usklađivanja zakonodavstva te je u skladu s tim i donesen novi Zakon o veterinarstvu (NN br. 41/07) kao strateški dokument u daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s zakonodavstvom EU.

Tijekom 2007. godine izrađen je Nacrt strategije za prijenos, provedbu i primjenu pravne stečevine EU za područje sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora. Europska komisija očitovala se na navedenu Strategiju te je ista trenutno u fazi dopune.

U okviru uspostave sustava identifikacije i registracije životinja u prošloj godini su izrađeni i objavljeni pravilnici usklađeni sa zakonodavstvom EU i to: Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji svinja (NN 51/07), Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji goveda (NN br. 99/07), Pravilnik o provođenju obveznog označavanja i registracije goveda (NN br. 99/07), Pravilnik o označavanju ovaca i koza (NN 111/2007) i Pravilnik o provođenju obveznog označavanja i registracije ovaca i koza (NN 111/2007).

Procjena i kategorizacija objekata koji proizvode hranu životinjskog podrijetla započela je početkom travnja te je dovršena u prosincu 2007. godine.

U tijeku 2007. godine izrađeni su i službeno objavljeni sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o uvjetima za smanjivanje prevalencije određenih serotipova salmonela u rasplodnim jatima kokoši (*Gallus gallus*) (NN br. 44/07)
- Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi i verifikaciji njene primjene kod ispitivanja veterinarsko-medicinskih proizvoda (NN br. 69/07)
- Pravilnik o označavanju (deklariranju) i stavljanju na tržište krmnih smjesa (NN br. 54/07)
- Pravilnik o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima za kretanje kućnih ljubimaca u međunarodnom prometu (NN br. 72/07)
- Pravilnik o popisu pošiljka koje podliježu veterinarskom pregledu u prometu preko granice Republike Hrvatske (NN br. 97/07)
- Pravilnik o higijeni hrane (NN br. 99/07)
- Pravilnik o higijeni hrane životinjskog podrijetla (NN br. 99/07)
- Pravilnik o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja (NN br. 99/07)
- Pravilnik o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla (NN br. 99/07)
- Pravilnik o mjerama kontrole afričke svinjske kuge (NN 112/2007)
- Pravilnik o kontroli određenih bolesti životinja i posebnim mjerama koje se odnose na vezikularnu enterovirusnu bolest svinja (NN 115/2007)

Tijekom 2007. godine započeli su projekti CARDS 2004 „Jačanje kapaciteta veterinarske granične inspekcije“ i CARDS 2004 „Jačanje kapaciteta veterinarske granične inspekcije – oprema“ u Sektoru granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa kojima je planirano jačanje kapaciteta hrvatske granične veterinarske inspekcije: detaljna analiza graničnih postaja, usklađivanje zakonodavstva, edukacija i nabavka preostale opreme za granične veterinarske postaje.

Također je započeo i projekt “CARDS 2004 Daljnje jačanje sposobnosti u području živih životinja i prehrambenih proizvoda“ u Sektoru veterinarskog javnog zdravstva a s ciljem daljnjeg usklađivanja zakonodavstva s EU *acquisom* u području sigurnosti hrane, jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta i poboljšanje komunikacije s uključenim stranama. Završetak navedenih projekata predviđen je početkom 2009. godine.

Početkom 2007. godine započeo je unutar Sektora zaštite zdravlja životinja projekt “*Transpozicija i implementacija zakonodavstva EU koje se odnosi na zaštitu životinja u prijevozu na području Republike Hrvatske i u međunarodnom prometu*” dobiven po natječaju Vlade Kraljevine Nizozemske. Vrijednost projekta iznosi 350.000 €. Navedenim projektom planira se trening veterinarski inspektora, studijska putovanja, daljnje usklađivanje zakonodavstva RH s zakonodavstvom EU u području zaštite životinja tijekom prijevoza te organiziranje radionica za prijevoznike. Predviđeno trajanje projekta je od 01.01.2007 do 31.12. 2008.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske donijela je 7. rujna 2007. godine Odluku o 8. trajnih Graničnih veterinarskih postaja (GVP) koje će ostati nakon ulaska RH u EU. Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa tijekom 2007. godine u skladu s navedenim

pripremio je aplikaciju za financiranje u sklopu I. komponente pretpripravnog programa IPA 2008 te PHARE (PPF) 2005 unutar kojih se planira priprema projektno tehnološke dokumentacije za izgradnju GVP, izgradnja GVP- a te opremanje istih a sve u skladu s zakonodavstvom EU.

Tijekom godine došlo je do vidljivog pomaka u jačanju administrativne sposobnosti unutar Uprave za veterinarstvo. Tako je u skladu s Pravilnikom o unutarnjem redu primljeno u službu 17 djelatnika a trenutno je u natječajnoj proceduri popunjavanje još 64 radnih mjesta unutar Uprave.

Za prijam u državnu službu Uprava za veterinarstvo predvidjela je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu MPRRR-a primanje u službu 45 službenih veterinarara tijekom 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kratkoročni prioriteti se odnose na nastavak usklađivanja propisa, jačanje institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta, implementaciju propisa u praksi te izgradnju trajnih graničnih veterinarskih postaja.

Tijekom 2008. godine u planu je izrada većeg broja propisa EU u hrvatske podzakonske akte iz područja:

- zaštite zdravlja životinja vezanih za određene zarazne bolesti životinja,
- dobrobiti životinja,
- hrane za životinje i krmne smjese,
- prometa živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla preko granice RH,
- veterinarskih uvjeta uvoza životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.

Tijekom 2008. godine planira se unutar Uprave za veterinarstvo ojačati Odjel za koordinaciju u području sigurnosti hrane u svrhu jedinstvenog pristupa osiguranja sigurne hrane za potrošače na području Republike Hrvatske. Odjel će biti zadužen za koordiniranje aktivnostima institucijama uključenih u sustav osiguranja sigurne hrane, odnosno Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatske agencije za hranu, Hrvatskog veterinarskog instituta, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te ostalih uključenih u sustav.

Nadalje, nastaviti će se aktivnosti iz 2007. godine vezane uz pripremanje projekata za ostvarivanje sredstava iz predpristupnih fondova EU u svrhu daljnje izgradnje trajnih graničnih veterinarskih postajama, njihovo opremanje te za nabavu opreme potrebne za svakodnevni rad veterinarske inspekcije.

Srednjoročni prioriteti u području veterinarstva vezani su uz završetak usklađivanja propisa sa pravnom stečevinom EU te ugrađivanja novih direktiva i odluka EU koje će stupiti na snagu u budućem razdoblju.

Primanje u službu preostalih službenih veterinarara omogućiti će se reorganizacijom veterinarske inspekcije i jačanje veterinarske službe omogućiti će samu implementaciju propisa kao i njihovu provedbu. Također se planira unaprijediti i uskladiti velik broj objekata za proizvodnju hrane treba u skladu sa zahtjevima EU, unaprijediti rad na uspostavi sustava identifikacije životinja, zbrinjavanju životinjskog otpada, te programa za kontrolu bolesti životinja.

Tijekom 2009. godine nastaviti će se s daljnjim osposobljavanjem djelatnika Uprave za veterinarstvo i stručnog osoblja Hrvatskog veterinarskog instituta putem treninga, radionica i studijskih putovanja u okviru programa TAIEX, te novih IPA projekata.

3.12.3. Zootehnika

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini u području stočarske proizvodnje nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU, a time i pisanjem provedbenih propisa predviđenih NPPEU-om za 2007. godinu.

Tijekom 2007. godine objavljen je Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara (NN 74/07), Pravilnik o uzgojnoj potvrdi o podrijetlu uzgojno valjanih goveda, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/2007), Pravilnik o obliku i sadržaju rodovnika svinja čistih pasmina, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/2007), te Pravilnik o obliku i sadržaju potvrde o podrijetlu hibridnih svinja, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/2007).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Sukladno dokumentu Europskog partnerstva prioritetne aktivnosti koje se odnose na kratkoročne ciljeve biti će aktivnosti vezane uz nastavak usklađivanja s pravnom stečevinom Zajednice u području stočarstva.

Zakonom o stočarstvu usklađene su gotovo u potpunosti odredbe pravnih propisa koji reguliraju područje stočarstva s istoznačnim odredbama zakonodavstva Europske unije, te će se temeljem spomenutih odredbi pristupiti daljnjoj izradi podzakonskih propisa.

Srednjoročni prioriteti u području stočarske proizvodnje vezani su uz završetak usklađivanja propisa sa pravnom stečevinom EU te ugrađivanja novih direktiva i odluka EU koje će stupiti na snagu u budućem razdoblju.

Vežano za navedeno, potrebno je i dalje nastaviti unapređivati sljedeće sustave:

- omogućiti uspostavu cjelovitog i funkcionalnog rada uzgojnih udruga i saveza i središnjih saveza u cilju provedbe uzgojnih programa za uzgojno valjane životinje,
- nastaviti usklađivanje s pravnom stečevinom u dijelu koji se odnosi na uvođenje sustava identifikacije životinja koje su uključene u genetsku izgradnju.

3.12.4. Biljno zdravstvo

3.12.4.1. Zdravstvena zaštita bilja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Nastavljeno je s aktivnostima usklađivanja provedbenih propisa planiranim NPPEU za 2007. godinu. Tako su izrađeni su i objavljeni sljedeći provedbeni propisi:

- Pravilnik o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 54/07),
- Pravilnik o unošenju ili premještanju štetnih organizama, bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta namijenjenih za pokuse i znanstvene svrhe ili za potrebe sorte selekcije (NN 69/07) i
- Pravilnik o minimalnim uvjetima za obavljanje provjera identiteta i zdravstvenog stanja bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji se unose iz trećih zemalja, kad se te provjere obavljaju na mjestima koja nisu mjesta ulaska (NN 100/07).
- Pravilnik o mjestima ulaska za pošiljke bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji podliježu fitosanitarnom pregledu (NN 111/2007). Navedenim Pravilnikom određena su mjesta ulaska za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete koji podliježu fitosanitarnom pregledu, a koja će ostati u funkciji do pristupa RH u EU, kao i ona mjesta ulaska koja će ostati u funkciji nakon ulaska RH u EU.

Provedbene mjere

U 2007. godini započela je primjena odredbi Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete, u dijelu koji se odnosi na posebne fitosanitarne zahtjeve koji moraju biti ispunjeni pri unosu drvenog materijala za pakiranje, sukladno Međunarodnoj normi za fitosanitarne mjere br. 15. U nadzor nad primjenom navedenih odredbi pored fitosanitarne inspekcije uključena je i carinska služba.

Donesen je sedmi program posebnih nadzora određenih štetnih organizama bilja. Program sadrži opis aktivnosti i mjera koje se poduzimaju tijekom posebnih nadzora, a opseg mjera i aktivnosti limitiran je financijskim sredstvima, potrebnom infrastrukturuom i ljudskim resursima. Provedbu programa na terenu provodila je fitosaintarna inspekcija, zajedno sa stručnjacima Zavoda za zaštitu bilja i šumarskom inspekcijom.

Programi se provode od 2001. godine, a svake godine aktivnosti programa se postupno usklađuju sa standardima i mjerama za određene štetne organizme propisanim u direktivama i odlukama EU, s ciljem da se do ulaska RH u EU u cijelosti dostigne razina fitosanitarnih standarda koje provode zemlje članice EU. Tako je radi poboljšanja kvalitete posebnog nadzora štetnih organizama, u odnosu na prošlu godinu smanjen broj nadziranih štetnih organizama, a povećan je broj mjesta nadzora za štetne organizme određene programom, povećan je broj vizualnih pregleda i broj uzoraka za laboratorijsku analizu. Pri provođenju posebnog nadzora primijenjena su i nova znanja stečena na radionicama i tijekom studijskog putovanja u okviru CARDS 2003 *twinning light* projekta „Continued Support to the Phytosanitary Inspection“ HR/2003IB/AG/01/TL.

Glede jačanja administrativnih kapaciteta, tijekom 2007. godine nastavljeno je s osposobljavanjem djelatnika Fitosanitarnog sektora u Ministarstvu i to službenika Odjela zdravstvene zaštite bilja, Odjela fitosanitarne inspekcije, kao i stručnjaka Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (ZZB) i šumarske inspekcije i to prvenstveno u okviru spomenutog CARDS 2003 *twinning light* projekta u kojem su konzultantsku pomoć pružali stručnjaci nizozemske službe za zaštitu bilja.

Projekt je počeo u rujnu 2006. godine, a završio je krajem svibnja 2007. godine. U okviru projekta, kroz niz radionica i dva studijska putovanja spomenuti djelatnici su dobili potrebna znanja za implementaciju novih hrvatskih propisa usklađenih s propisima EU.

Tako je dobivena je tehnička pomoć pri izradi propisa koji se odnose na uspostavu Upisnika proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera određenog bilja i biljnih proizvoda i uspostavu sustava biljnih putovnica, a nakon toga održane su radionice koje se odnose na aktivnosti uspostave fitosanitarnog upisnika uvoznika, uzgajivača i distributera određenog bilja i biljnih proizvoda, te za uvođenje sustava biljne putovnice. Kroz projekt je pružena pomoć pri izradi informativnog materijala kao i izradi plana informiranja javnosti o novim propisima vezanim za ovu problematiku, te obvezama koje nastaju njihovom primjenom u praksi.

Održan je, kroz radionice i niz treninga fitosanitarnih inspektora vezanih uz obavljanje posebnog nadzora štetnih organizama, praćenja zdravstvenog stanja bilja tijekom proizvodnje i na tržištu, pružena je pomoć u nastavku izrade priručnika za fitosanitarne inspektore.

Nakon dobivenog treninga, u Fitosanitarnom sektoru nastavljene su aktivnosti vezane za uspostavu upisnika i biljne putovnice, odnosno priprema informativnog materijala za objavu u medijima, kao i priprema materijala za informativne radionice koje će obveznicima za upis u fitosanitarni upisnik održati službenici Odjela zdravstvene zaštite bilja u suradnji s fitosanitarnim inspektorima.

U sklopu spomenutog projekta nizozemski su stručnjaci prenijeli svoja iskustva u provedbi programa posebnih nadzora određenih štetnih organizama bilja (*survey*) u Nizozemskoj, te su pružili pomoć pri planiranju i izradi hrvatskog programa posebnih nadzora za 2007. godinu.

U okviru istog projekta, pojedinim stručnjacima Zavoda za zaštitu bilja (nematolog, entomolog, virolog, bakteriolog) osiguran je tijekom 2007. godine trening u Nizozemskoj tijekom kojeg su usvojili nove dijagnostičke tehnike i metode za detekciju i determinaciju štetnih organizama bilja.

Tijekom provedbe Nacionalne strategije o integriranom upravljanju granicom nastale u okviru CARDS 2001 projekta „Integrirano upravljanje granicom – jačanje međuagencijske suradnje“, ažuriran je Akcijski plan i proveden je niz aktivnosti u cilju unapređenja suradnje između fitosanitarne inspekcije i ostalih nadležnih službi na granici.

Zbog povećanog obujma poslova u nadležnosti fitosanitarne inspekcije u Odjelu fitosanitarne inspekcije započet je postupak zapošljavanja 3 nova fitosanitarna inspektora na već sistematizirana, ali upražnjena radna mjesta.

Pored dijela već nabavljene opreme iz sredstava pomoći u okviru CARDS 2001 i CARDS 2002 projekta, tijekom 2007. godine iz sredstava Državnog proračuna nabavljena je dodatna informatička i inspeksijska oprema. Tijekom 2007. godine smanjen je broj graničnih prijelaza određenih za obavljanje fitosanitarnog pregleda.

U zadnjem kvartalu 2007. godine započele su aktivnosti izrade idejnog projekta za izgradnju cjelovitog informacijsko komunikacijskog sustava Ministarstva (ICT), a za koji su osigurana sredstva u okviru kredita Svjetske banke. Vezano uz to službenici Fitosanitarnog sektora uključeni su u faze izrade idejnog projekta te pribavljanjem dokumentacije (propisi, obrasci,...) i svih potrebnih informacija iz fitosanitarnog područja, potrebnih za izradu prijedloga cjelovitog ICT sustava Ministarstva.

U 2007. godini nastavljene su aktivnosti vezane za pripremu izgradnje poslovne zgrade Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske. Povjerenstvo za imovinu Vlade Republike Hrvatske donijelo je Odluku o pravu građenja na nekretnini u vlasništvu Republike Hrvatske u korist Zavoda za zaštitu bilja na rok od 50 godina. Tijekom godine dobiveni su i svi potrebni dokumenti za ishođenje građevinske dozvole. Zavod je sve tu dokumentaciju predao u rujnu 2007. godine. Čeka se izdavanje građevinske dozvole od nadležne službe Grada Zagreba.

Paralelno s tim aktivnostima pripremljen je nacrt teksta Strategije razvoja i reorganizacije Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu RH za naredno četverogodišnje razdoblje. Pravni temelj za reorganizaciju Zavoda su odredbe Zakona o biljnom zdravstvu i Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. Rok za usvajanje Strategije je prosinac 2007, a za implementaciju prosinac 2009. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Sukladno mišljenju izraženom u Izvješću o napretku, u 2008. godini nastavit će se s procesom usklađivanja provedbenih propisa s direktivama i odlukama EU o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja određenih štetnih organizama bilja koji predstavljaju opasnost za poljoprivrednu proizvodnju RH ali i njenu prirodnu floru, počevši sa implementacijom odluka EU za sljedeće štetne organizme: *Phytophthora ramorum*, Pepino mosaic virus, *Bursaphelenchus xylophilus* i *Diabrotica virgifera*.

Provedbene aktivnosti

Nastavit će se s informiranjem javnosti o obvezi upisa u fitosanitarni upisnik i uspostavi sustava biljne putovnice, a prema postojećem planu započet će postupno upisivanje uvoznika, proizvođača i distributera reprodukcijskog materijala određenih vrsta bilja.

Upisom prvih obveznika započet će provedba zdravstvenih pregleda bilja u skladu s novim provedbenim propisima, objavljenim u 2007. godini, na temelju kojih će se izdati prve biljne putovnice u RH. Uvođenje sustava biljnih putovnica je također aktivnost koja se odvija postupno u fazama, do ulaska RH u EU.

U ovom razdoblju se planira primiti u stalni radni odnos troje službenika koji su od 2006. godine zaposleni na određeno vrijeme u okviru kredita Svjetske banke i koji su kroz to vrijeme obučavani za obavljanje brojnih i složenih poslova iz područja biljnog zdravlja.

Zbog porasta obujma tekućih poslova i istovremenog kontinuiranog uvođenja novih obveza i aktivnosti, u kratkoročnom razdoblju planira se izrada prijedloga reorganizacije postojećeg Fitosanitarnog sektora, te osnivanja novog Odjela nadležnog za međunarodnu suradnju u fitosanitarnom području (FAO-IPPC, EPPO, WTO-SPS i stručna tijela EK), za izradu dokumentacije novih projekata, praćenje provedbe tekućih projekata, te za razvoj sastavnica ICT sustava, kao i za pravnu, administrativnu i tehničku potporu svim Odjelima Fitosanitarnog sektora.

Usvajanjem reorganizacije, u 2008. godini planira se početak zapošljavanja novih službenika u predloženom novom odjelu Sektora, s time da se zapošljavanje potrebnog kadra dovrši do kraja 2009. godine. Istovremeno napraviti će se procjena kadrova u postojećim Odjelima, i prema potrebi predložiti zapošljavanje potrebnog broja službenika.

U 2008. godini plan je postupno smanjivati broj graničnih prijelaza određenih za obavljanje fitosanitarnog pregleda, a fitosanitarne inspektore sa zatvorenih graničnih prijelaza premještati u regionalne urede u unutrašnjosti zemlje radi obavljanja inspekcijskih i fitosanitarnih pregleda. S tim u vezi i dalje je potrebno unaprijed osigurati i opremiti odgovarajući radni prostor za fitosanitarne inspektore u unutrašnjosti zemlje.

Radi lakše organizacije, koordinacije i nadzora rada fitosanitarnih inspektora planira se povećanje broja područnih jedinica fitosanitarne inspekcije sa sadašnjih pet na deset područnih jedinica.

Krajem 2007. godine, u okviru PHARE 2005 projekta „*Upgrading of long-term Veterinary and Phytosanitary Border Inspection Post*“ sklopljen je ugovor s konzultantskom tvrtkom u okviru kojeg će biti pružena tehnička pomoć tijekom 2008. godine, pri izradi tehničke i projektne dokumentacije potrebne za izgradnju infrastrukture za fitosanitarnu inspekciju na tri granična prijelaza (cestovni, pomorski i željeznički) koji će ostati u funkciji nakon ulaska RH u EU (*long term BIPs*). Sredstva za izgradnju navedenih graničnih prijelaza planiraju se zatražiti putem novih projekata EU, a dijelom osigurati iz Državnog proračuna.

U cilju provođenja kontinuirane edukacije fitosanitarnih inspektora planiraju se provoditi daljnji treninzi fitosanitarnih inspektora kroz radionice i seminare koje će održavati domaći i strani stručnjaci.

Planiraju se također u okviru Državnog proračuna financijska sredstva za nabavku službenih vozila za potrebe fitosanitarnih inspektora, radi zamjene starih, ali i nabave novih vozila.

Planira se i dalje nadopunjavati i osuvremenjivati opremu za potrebe fitosanitarne inspekcije, unaprijediti znanje stranih jezika fitosanitarnih inspektora te omogućiti odgovarajuće kompjutorsko osposobljavanje.

U cilju daljnjeg ujednačavanja rada fitosanitarnih inspektora namjerava se nastaviti sa izradom priručnika za fitosanitarne inspektore kao i sa njegovim kontinuiranim ažuriranjem.

U 2008. godini planira se krenuti u implementaciju Strategije Zavoda za zaštitu bilja, i to formiranje novih organizacijskih jedinica s novo sistematiziranim radnim mjestima i što prije započeti zapošljavanje mladih stručnjaka i to prvenstveno iz onih područja koja sada nisu adekvatno pokrivena (virolog, bakteriolog, ekotoksikolog,...). Zapošljavanje je dosad bilo limitirano dostupnim financijskim sredstvima. Potrebno je naglasiti da je za osposobljavanje stručnjaka dijagnostičara, a naročito onih uključenih u ocjenjivanje dokumentacije za registraciju sredstava za zaštitu bilja traje nekoliko godina, da bi oni mogli odrađivati spomenute poslove prema standardima propisanim pravnom stečevinom EU.

U 2008. godini u planu je raspisati natječaj i odabir izvođača građevinskih radova i početak izgradnje Zavoda za zaštitu bilja.

U toj godini planira se nastaviti s implementacijom ICT sustava u fitosanitarnom području, s krajnjim ciljem povezivanja cijele fitosanitarne službe i institucija unutar i izvan MPRRR. Tako će tijekom cijele 2008. godine sva tri odjela Fitosanitarnog sektora intenzivno surađivati sa stručnjacima tvrtki koje će izrađivati potrebne baze podataka, SW aplikacije i web stranice i portale potrebne za izgradnju ICT sustava Ministarstva.

Na kraju u toj godini plan je izraditi dokument: Strategija razvoja nacionalne fitosanitarne službe, kao podloga i putokaz za daljnje četverogodišnje aktivnosti planiranja i implementiranja zadanih ciljeva, naročito stoga da bi RH na fitosanitarnom području bila osposobljena preuzeti i odrađivati obveze danom njenog ulaska u EU.

Aktivnosti planirane kao srednjoročni prioriteti su dovršetak usklađivanja s preostalim propisima EU i novim propisima EU koji će biti objavljeni tijekom 2008. godine.

Prije svega radi se o propisima koji se odnose na zaštićena područja koja za sada ne postoje u RH, ali će se danom pristupa RH u EU automatski prihvatiti status određenih područja unutar EU kao zaštićena područja.

Srednjoročni prioritet je i završetak upisa u upisnik glavnine postojećih uvoznika, uzgajivača i distributera određenog bilja u baze podataka, i „prebacivanje podataka“ u nove SW aplikacije nakon što se završi izgradnja novog ICT sustava.

Nadalje, radit će se na daljem unaprjeđenju programa posebnih nadzora štetnih organizama bilja kao i ostalih metoda praćenja zdravstvenog stanja bilja, te postupaka obrade dobivenih podataka i priprema upotrebljivih izvješća na osnovu kojih se određuje pravodobna primjena najučinkovitijih mjera suzbijanja štetnih organizama.

Predviđa se i izrada prijedloga za nove projekte kojima bi se osigurala konzultantska pomoć za dovršetak usklađivanja preostalih propisa i trening za implementaciju istih u praksi (prije svega pomoć u uspostavi sustava upravljanja rizikom od štetnih organizama (pest risk management), u kojeg bi pored djelatnika Odjela zdravstvene zaštite bilja bili uključeni i stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja i fitosanitarni inspektori.

U cilju jačanja kapaciteta fitosanitarne inspekcije, u tom razdoblju se planira sukladno stvarnim potrebama na terenu utvrđenim tijekom provedbe novousvojenih propisa, zaposliti nove fitosanitarne inspektore čija su mjesta već sada sistematizirana ali nepopunjena, a prema potrebi sistematizirati i nova.

Tijekom ovog razdoblja planira se većinu fitosanitarnih inspektora smjestiti u regionalne urede (ispostave) u unutrašnjosti zemlje, a zadržati ih samo na onim graničnim fitosanitarnim prijelazima koji će ostati u funkciji nakon ulaska RH u EU.

Planira se i dalje nastaviti sa kontinuiranim osposobljavanjem i obnavljanjem stečenog znanja fitosanitarnih inspektora, nabavkom nedostatne opreme, ažuriranjem priručnika za fitosanitarne inspektore, daljnjim podizanjem razine znanja stranih jezika i kompjutorskim osposobljavanjem fitosanitarnih inspektora.

Pored navedenog, planira se dalje poboljšati infrastrukturu i opremu na graničnim fitosanitarnim prijelazima koji će ostati u funkciji nakon ulaska RH u EU, a na kojima to još nije učinjeno.

U srednjoročnom razdoblju planira se implementacija ciljeva utvrđenih u dokumentu Strategija razvoja nacionalne fitosanitarne službe, prije svega dovršetak zapošljavanja planiranih novih kadrova, obučavanje istih, te nabava potrebne infrastrukture.

U navedenom razdoblju planira se dovršiti planirano zapošljavanje mladih stručnjaka u ZZB i dovršiti izgradnju poslovnog prostor, te početi opremanje potrebnom opremom, naročito specijalističkih laboratorija. Isto tako plan je započeti postupke akreditacije pojedinih laboratorija.

Preduvjet za implementaciju ili unaprjeđenje postojećih aktivnosti jest osiguranje dodatnih proračunskih sredstava, sukladno zacrtanim planovima, ali i izvješćima i preporukama dobivenih od strane stručnih tijela i inspekcije Europske unije.

Do kraja srednjoročnog razdoblja planira se dovršiti izgradnju ICT sustava cijele fitosanitarne službe, koja će biti servis zaposlenicima, a služiti će i za komunikaciju relevantnih službi u zemlji i sa sličnim službama zemalja članica EU.

3.12.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i ostaci pesticida

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Nastavljene su aktivnosti usklađivanja propisa s pravnom stečevinom Zajednice koje se odnose na sredstva za zaštitu bilja.

U skladu s utvrđenim u NPPEU 2007. dovršena je izrada planiranih podzakonskih propisa:

- Pravilnik o označavanju sredstava za zaštitu bilja (NN 11/07.);
- Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj (NN 68/07.) i
- Naredba o zabrani prometa i primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadrže određene aktivne tvari (NN 109/07).

Dovršena je izrada i nacionalnih propisa neophodnih za početak primjene novoga sustava registracije sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja (»Narodne novine«, br. 70/07) i podzakonskim propisima koji harmoniziraju dodatke (I-VI) Direktive Vijeća 91/414/EEC:

- Pravilnik o postupku registracije sredstava za zaštitu bilja (NN 57/07) i
- Pravilnik o visini naknada i načinu raspodjele sredstava u postupku registracije sredstava za zaštitu bilja, ocjene aktivne tvari i izdavanja dozvola za sredstva za zaštitu bilja (NN 94/07).

Na temelju preporuka dobivenih u okviru projekta CARDS 2002 »Jačanje kapaciteta u području poljoprivrede, živih životinja i hrane« provedeno je administrativno produženje rješenja o dozvoli za promet i primjenu svim sredstvima za zaštitu bilja kojima su rješenja prestajala u 2007. godini uz uvjete da je aktivna tvar u sredstvima za zaštitu bilja uvrštena na Dodatak I Direktive Vijeća 91/414/EEC ili se aktivna tvar nalazi u postupku ocjene.

U cilju usklađivanja statusa registriranih sredstava za zaštitu bilja (SZB) u Republici Hrvatskoj sa propisima EU i novim hrvatskim propisima, započet je proces ukidanja registracija sredstvima za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene na Aneks I Direktive Vijeća 91/414/EEC odnosno na Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, br. 68/07.). Izdana su dva rješenja o ukidanju registracija sredstvima za zaštitu bilja uz dopuštenje prodaje i primjene 18 mjeseci od datuma primjene pojedinog rješenja:

- Prvim rješenjem čija primjena je otpočela 1. srpnja 2007. godine zabranjen je promet sredstvima za zaštitu bilja koja sadrže sljedeće aktivne tvari: acifluorfen, amitraz, atrazin, brompropilat, cikloat, difetialon, diklofluanid, diklorprop (racemat), endosulfan, EPTC, fenpropatrin, flokumafen (racemat), fomesafen, heksaflumuron, heptenofos, 8-hidroksikinolin sulfat, imazametabenz-metil, imazapir, kumatetralil, metalaksil (racemat), metobromuron, metolaklor (racemat), nonilfenol etoksilat, ofurak, ometoat, prometrin, setoksidim, simazin, terbufos, tetradifon, triadimefon, triforin i vernolat.

- Drugim rješenjem čija primjena počinje 31. prosinca 2007. godine zabranjen je promet sredstvima za zaštitu bilja koja sadrže sljedeće aktivne tvari: alaklor, diazinon, diklorvos, diuron, fosalon, haloksifop-R, heksakonazol, karbofuran, malation, oksidemeton-metil i triklorfon.

U skladu s odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja izrađen je Program postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2007. godinu čija je provedba u tijeku i pripremljen je Program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u hrani za 2007. godinu.

U rujnu 2007. godine započela je provedba 18-mjesečnog projekta CARDS 2004 »Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja«, koji će se završiti početkom 2009. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Uzimajući u obzir zadane prioritete kao i činjenicu da je započela primjena Zakona o sredstvima za zaštitu bilja na temelju kojeg ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz suglasnost ministra za zdravstvo donosi propise o ostacima pesticida, planira se izraditi provedbene propise koji se odnose na ostatke pesticida u hrani: Pravilnik o maksimalno dopuštenim koncentracijama pesticida u hrani i Pravilnik o metodama uzorkovanja za provedbu službene kontrole ostataka pesticida u hrani u skladu s pravnom stečevinom Zajednice.

Planira se nastavak usklađivanja Popisa aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj s novim odlukama o uvrštavanju/neuvrštavanju aktivnih tvari na Dodatak I Direktive Vijeća 91/414/EEC. Također se planira nastavak izrade i drugih tzv. „nacionalnih“ provedbenih propisa, kojima se ne harmoniziraju propisi EU, ali su kao dopuna njima neophodni za punu primjenu u praksi Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. To se prije svega odnosi na Pravilnik o sastavu i načinu rada Povjerenstva za sredstva za zaštitu bilja, Pravilnik o graničnim prijelazima preko kojih se može obavljati promet sredstvima za zaštitu bilja.

Započet će se s novim sustavom registracije sredstava za zaštitu bilja i izdavanju dozvola za sredstva za zaštitu bilja kao i sa postupkom re-registracije sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja i podzakonskim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

U okviru započetog projekta CARDS 2004 »Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja« planira se nastaviti s jačanjem administrativnih kapaciteta MPRRR i ovlaštenih institucija Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (ZZB) i Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI), izrada propisa o ostacima pesticida u skladu s pravnom stečevinom EU, nastavak treninga i radionice za ocjenjivače dokumentacije za registraciju sredstava za zaštitu bilja, službenike Odjela sredstava za zaštitu bilja za poslove koordinacije u procesu registracije SZB i ponovne registracije SZB (re-registracije), trening rukovodećeg osoblja za poslove planiranja, organiziranja i kontrolinga, te trening i radionice za laboratorijsko osoblje ZZB i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) i trening nadležne inspeksijske službe. Pripremat će se Program postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2008. godinu i Program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u hrani za 2008. godinu. Značajna aktivnost biti će i sudjelovanje službenika Odjela sredstava za zaštitu bilja u aktivnostima izrade plana i implementacije ICT sustava iz područja sredstava za zaštitu bilja i ostataka pesticida, kao sastavnice cjelovitog ICT sustava Ministarstva.

U ovom razdoblju planira se prevesti u stalni radni odnos jednu zaposlenicu Odjela sredstava za zaštitu bilja koja je protekle dvije godine financirana iz projekta Svjetske banke, a u čije usavršavanje se ulaže putem treninga iz projekata EU i Svjetske banke.

Srednjoročni prioriteti su: dovršetak preostalih provedbenih propisa, prija svega misli se na propise iz područja ostataka pesticida i na novo usvojene uredbe, direktive i odluke EU koje se odnose na sredstva za zaštitu bilja i ostatke pesticida, daljnji razvoj programa postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja i godišnjeg programa praćenja (monitoringa) ostataka pesticida u hrani, nastavak započetog postupka re-registracije sredstava za zaštitu bilja registriranih na temelju „starog“ Zakona o zaštiti bilja, završiti obuku svih sudionika uključenih u prilagodbu (administrativnih i stručnih zaposlenika te nadležnih inspekcija), završiti opremanje kemijskog laboratorija ZZB i laboratorija za ostatke pesticida HZJZ, započeti s aktivnostima akreditacije laboratorija ZZB i HZJZ, dovršiti izradu cjelovitog ICT sustava za područje biljnog zdravlja.

Isto tako u ovom razdoblju biti će potrebno dodatno zaposliti još nove djelatnike i to u Odjelu sredstava za zaštitu bilja i određene profile stručnjaka za područje SZB u ZZB.

3.12.5. Biljna proizvodnja

3.12.5.1. Kvaliteta sjemena i sadnog materijala

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini u području biljne proizvodnje nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU i izrada propisa predviđenih NPPEU-om. Izrađeni su i objavljeni sljedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište poljoprivrednog reprodukcijskog materijala ukrasnog bilja (NN 129/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja NN (129/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena povrća (129/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište sjemenskog krumpira (129/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena uljarica predivog bilja (126/07)
- Pravilnik o stavljanju na tržište poljoprivrednog sadnog materijala povrća (126/07)

Donošenjem Uredbe i Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu došlo je do reorganizacije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i formiranja Sektora poljoprivrede unutar kojega su ustrojena dva odjela (Odjel biljne proizvodnje i Odjel stočarske proizvodnje).

U Odjelu biljne proizvodnje zaposlen je novi djelatnik na radnom mjestu stručnog suradnika za ratarsku proizvodnju, kao potpora provedbi svih obveza koje proizlaze iz poslova na usklađenju u području sjemenarstva i rasadničarstva.

Započete su aktivnosti na ustrojavanju upisnika reguliranih Pravilnikom o upisu u upisnike dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog sadnog materijala koji će stupiti na snagu u I. kvartalu 2008., a na osnovu kojega će u 2008. godini

biti formirana i stavljena u funkciju baza podataka kojom će se povezati MPRRR sa Zavodom za sjemenarstvo i rasadničarstvo, Zavodom za zaštitu bilja i ostalim institucijama koje sudjeluju u ovom segmentu.

Nadalje, krajem 2007. godine započete su i aktivnosti na izradi idejnog projekta za izgradnju cjelovitog informacijsko komunikacijskog sustava Ministarstva (ICT), a za koji su osigurana sredstva u okviru kredita Svjetske banke.

Tijekom 2007. godine završena je izgradnja poslovne zgrade i laboratorija za ispitivanje GMO u sjemenu pri Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U području biljne proizvodnje, a posebno kvalitete sjemena i sadnog materijala kao aktivnost planirana za 2008. godinu nastavlja se proces daljnjeg usklađivanja propisa, jačanje institucionalnih mjera i administrativnih sposobnosti te implementacija propisa u praksi.

Osim izmjena i dopuna Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja, u 2008. godini plan je ugraditi propise EU u hrvatske podzakonske akte kojima se:

- uređuju uvjeti za upis u upisnik (registar) dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog sjemena i poljoprivrednog sadnog materijala;
- propisuju uvjeti za priznavanje sorti poljoprivrednog bilja.

Srednjoročni prioriteti u području kvalitete sjemena i sadnog materijala je daljnje usklađivanje propisa sa pravnom stečevinom EU te ugrađivanja novih direktiva i odluka EU koje će stupiti na snagu u budućem razdoblju.

Nadalje, obzirom na činjenicu stupanja na snagu novoga Zakona o sjemenu i sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja koji će zajedno sa pripadajućim podzakonskim aktima biti usklađen sa svim relevantnim EU aktima iz tog područja, najveći dio aktivnosti bit će usmjeren u implementaciju i usklađivanje rada svih tijela koja su dobila nove nadležnost u ovom području.

3.12.5.2. Zaštita biljnih sorti

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine djelatnici Sektora poljoprivrede i Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo prisustvovali su u okviru projekta „Multi-beneficiary Program on Participation of Turkey and Croatia in CPVO“ radionicama organiziranim u Wageningenu, Nizozemska i Angeresu, Francuska na temu zaštite biljnih sorti i oplemenjivačkih prava u Zajednici.

U okviru navedenog projekta organizirano je i nekoliko radionica u Republici Hrvatskoj za oplemenjivače, uzgajivače i pravnike s ciljem upoznavanja svih aktera koji sudjeluju u

provođenju Zakona o zaštiti biljnih sorti, te stavljanju na tržište i oplemenjivanju novih biljnih sorti sa svim aspektima transponiranja i implementacije Uredbe Europske Komisije 2100/94 o oplemenjivačkim pravima u Zajednici.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini plan je ugraditi Direktivu 2004/48/EZ i Direktivu 98/44/EZ u hrvatsko zakonodavstvo putem izmjena i dopuna Zakona o zaštiti biljnih sorti, a u dijelu koji propisuje iznimke od oplemenjivačkog prava gdje svaka ugovorna strana može u razumnim granicama i uz obvezu čuvanja zakonitih interesa oplemenjivača, ograničiti oplemenjivačko pravo u odnosu na bilo koju sortu kako bi omogućila poljoprivrednicima da u svrhu reprodukcije na vlastitim posjedima koriste urod koji su na vlastitim posjedima dobili sadnjom zaštićene sorte ili sorte koja je u osnovi izvedena iz zaštićene sorte kao i u dijelu dodjeljivanja obvezne uzajamne licencije. Kada se ne može iskoristiti oplemenjivačko pravo vezano za biljnu sortu bez povrede ranijeg patenta, oplemenjivač može podnijeti zahtjev za izdavanje obvezne licencije za neisključivu uporabu izuma zaštićenog patentom.

U 2008. godini nastavit će se projekt „*Multi-beneficiary Program on Participation of Turkey and Croatia in CPVO*“. U okviru tog programa organizirati će se radionice za oplemenjivače i poljoprivredne proizvođače kako bi ih se upoznalo s implikacijama primjene Uredbe Europske komisije 2100/94 o zaštiti novih biljnih sorti u Zajednici.

Srednjoročni prioriteti u području zaštite biljnih sorti je razvijanje nacionalnog zakonodavstva za zaštitu biljnih sorti obzirom da će ulaskom Republike Hrvatske u EU i primjenom Uredbe 2100/94 o oplemenjivačkim pravima u Zajednici zaštita biljnih sorti biti rješavana na razini Zajednice pri Središnjem europskom uredu za zaštitu biljnih sorti (CPVO).

3.13. RIBARSTVO

3.13.1. ZAŠTITA I GOSPODARENJE RESURSIMA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine objavljen je Pravilnik o očevidniku, izvješću o ulovu i dostavi podataka o gospodarskom ribolovu na moru (NN 95/07) kojim se postiglo daljnje usklađivanje s odredbama Zajedničke ribarstvene politike, posebice Uredbom Komisije No. 2807/1983 koja postavlja iscrpna pravila o upisu podataka o ulovu ribe zemalja-članica. Ovim Pravilnikom propisana je obveza ispunjavanja standardnog formata očevidnika, koji odgovara standardima EU, što će omogućiti unos podataka o ulovu u bazu podataka u elektronskom obliku.

Uspostavljen je jedinstveni Registar ribarskih plovila u elektronskom obliku, u tijeku je upis ribarskih plovila uz istovremenu reviziju i zamjenu povlastica za gospodarski ribolov na moru, čime je započeta prva faza usklađivanja s Uredbom Komisije 26/2004 o registru ribarske flote Zajednice. Za potrebe Registra i zahtjeva EU, usklađeno je baždarenje plovila na način da bude sukladan EU praksi. U prvoj fazi u Registar su uvedena ribarska plovila ukupne duljine preko 24 metra, a u daljnjim je fazama predviđeno uvesti i ostala plovila. Paralelno s uvođenjem plovila u Registar provodi se proces revizije povlastica, čime se omogućava i izravno vezanje povlastice uz plovilo.

Što se tiče administrativnih struktura, tijekom 2007. izrađen je plan preustroja Uprave ribarstva, na način da Uprava bude u mogućnosti osigurati učinkovitu provedbu Zajedničke ribarstvene politike, što se posebice odnosi na ustroj odgovarajućih organizacijskih jedinica potrebnih za donošenje i provedbu mjera tržišne i strukturne politike. Plan preustroja je u proceduri usvajanja od strane nadležnih tijela.

U skladu s prioritetima sadržanim u Predpristupnom partnerstvu, u 2007. godini je nastavljeno ekipiranje Odjela ribarske inspekcije te su zaposlena 2 nova inspektora ribarstva. Novim djelatnicima su tek djelomično osigurani prostori za rad i potrebna tehnička oprema, a u tijeku je daljnje opremanje. Započet je postupak primanja u radni odnos još 4 inspektora ribarstva, koji bi trebali stupiti na posao početkom 2008. godine.

Što se tiče aktivnosti u sklopu PHARE projekta, u tijeku je provedba ugovora tehničke pomoći, kojim su angažirani stručnjaci koji će svojim iskustvom pomoći pri jačanju kapaciteta Uprave ribarstva, uključujući obuku djelatnika u osnovnim segmentima Zajedničke ribarstvene politike.

Nadalje, obavljena je natječajna procedura za PHARE ugovore kojima će se Uprava ribarstva opremiti informatičkom opremom, opremiti Centar za praćenje plovila te opremiti plovila dulja od 18 metara uređajima za slanje podataka o položaju plovila (VMS-sustav praćenja plovila).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planiraju se daljnje aktivnosti vezane uz morsko ribarstvo, odnosno slatkovodno ribarstvo, u cilju usklađivanja s politikom Europske unije u području upravljanja i zaštite ribolovnih resursa.

U 2008. godini planirano je završiti upis svih ribarskih plovila u elektronski Registar flote te okončati postupak zamjene i revizije postojećih povlastica za obavljanje gospodarskog ribolova na moru. Na taj će način sustav biti u potpunosti usklađen sa zahtjevima EU te će se procijeniti ukupan kapacitet flote čime će biti omogućeno preuzimanje daljnjih obveza vezanih uz pridruživanje.

Početakom 2008. godine izvršit će se probni prijenos podataka iz nacionalnog registra prema EU registru sukladno uputama iz EU registra. Nakon mogućih korekcija registar RH bi do kraja godine bio sposoban za prijenos podataka prema EU registru.

Planirano je opremanje ribarskih plovila duljine preko 18 metara uređajima za slanje podataka o položaju, čime će se omogućiti praćenje plovila (VMS). Ovo će se ostvariti korištenjem sredstava PHARE programa te postojećih sredstava državnog proračuna.

Nadalje, korištenjem sredstava PHARE programa planirano je opremiti upravu ribarstva informatičkom opremom, posebice Odjel ribarske inspekcije, čime će se postići daljnje jačanje kapaciteta ribarske inspekcije, što je i jedan od prioriteta Predpristupnog partnerstva.

Planirano je opremanje Centra za praćenje ribarstva, također korištenjem sredstava PHARE programa.

Planira se daljnje uvođenje satelitskog sustava nadzora plovila (VMS), za sva plovila dulja od 15 m.

Nadalje, planira se nastaviti jačanje kapaciteta Uprave ribarstva, a posebno ribarske inspekcije. Planira se uvesti standardizirane operativne postupke za inspekciju, standardizirana izvješća i registre o obavljenim inspekcijama.

U sustavu prikupljanja podataka, planira se primijeniti sustav kontrole prikupljanja podataka za ribarska plovila ispod 10 m statističkim metodama uzorkovanja na iskrcajnim mjestima.

3.13.2. TRŽIŠNA POLITIKA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U izradi je prijedlog Pravilnika o standardima za stavljanje u promet riba i drugih morskih organizama, kojim se preuzimaju zajednički tržišni standardi EU, a njegova objava predviđena je do kraja godine.

U listopadu 2007. god. je otvorena veletržnica ribom u Rijeci, a do kraja godine su završeni građevinski radovi veletržnice u Poreču, što je od izuzetnog značaja kao jedan od prioriteta za ustroj tržišta ribom, odnosno provedbu tržišne politike u skladu sa zahtjevima EU.

Što se tiče administrativnih struktura, tijekom 2007. izrađen je plan preustroja Uprave ribarstva s ciljem ustrojavanja odgovarajućih organizacijskih jedinica potrebnih za planiranje i provedbu tržišne politike. Plan preustroja trenutno prolazi proceduru usvajanja od strane nadležnih tijela.

Nadalje, obavljena je natječajna procedura za PHARE ugovore kojima će se izgraditi jedna ribarska luka te opremiti jedna organizacija proizvođača.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planiraju se daljnje aktivnosti vezane uz morsko ribarstvo, odnosno slatkovodno ribarstvo, a kako bi se stvorile pretpostavke za uspostavu tržišnih mehanizama koji će omogućiti, između ostalog, ustroj organizacija proizvođača te mehanizama za njihovo priznavanje.

S danom 31. svibnja 2008. godine stupit će na snagu pojedine odredbe Pravilnika o uvjetima i načinu stavljanja u promet riba i drugih morskih organizama, čime će se uvesti obveza dostave Prodajnog lista, Izjave o skladištenju ribe i Popratnog lista u transportu ribe, što će omogućiti prikupljanje podataka o prometu ribom i drugim morskim organizmima. Tijekom 2008. planirano je ustrojiti elektronsku bazu koja će pratiti te podatke, a bit će povezana i s elektronskim registrom flote. Na taj će se način omogućiti unakrsna provjera podataka između očevidnika, iskrcajne deklaracije i prodajnog lista.

U tijeku su pripreme radnje za osnivanje veletržnica ribom u Biogradu, Dubrovniku i Komiži kao i otvaranje sabirnog centra u Malom Lošinj (u sklopu veletržnice u Rijeci). Objekti u Komiži i Malom Lošinj će omogućiti prometovanje ribom i na otocima te znatno utjecati na brži i jeftiniji transport ribe do kopna.

Kroz program PHARE planirano je izgraditi dvije iskrcajne luke u Umagu i Biogradu te uspostaviti i opremiti jednu organizaciju proizvođača. Početkom 2008. definirat će se popis iskrcajnih luka (iskrcajnih mjesta, odredišnih i uvoznih luka) obzirom da je ministarstvo nadležno za luke donijelo provedbeni propis koji regulira mjesto ribarske flote u lukama javne namjene, a istim propisom je određeno i pripremno razdoblje za implementaciju propisa.

Planirano je administrativno osnaživanje inspekcije u smislu nadzora prometa ribom.

Planirano je donošenje mjera za ustroj tržišta i proizvođačkih organizacija. Nadalje, planirano je daljnje osnaživanje kapaciteta Uprave ribarstva, posebno ribarske inspekcije.

3.13.3. STRUKTURNE MJERE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Strukturne mjere danas u RH ne postoje na način koji su definirane pravnom stečevinom EU.

Tijekom 2007. nastavljeno je s otkupom povlastica.

Što se tiče administrativnih struktura, tijekom 2007. izrađen je plan preustroja Uprave ribarstva, na način da Uprava bude u mogućnosti osigurati učinkovitu provedbu Zajedničke ribarstvene politike, što se posebice odnosi na ustroj odgovarajućih organizacijskih jedinica potrebnih za donošenje i provedbu mjera strukturne politike. Plan preustroja trenutno prolazi proceduru usvajanja od strane nadležnih tijela.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planiraju se daljnje aktivnosti vezane uz morsko ribarstvo, odnosno slatkovodno ribarstvo, a kako bi se stvorile pretpostavke za uspostavu i provedbu niza mjera, posebno strukturnih mehanizama.

U suradnji sa stručnjacima angažiranim kroz projekt PHARE planirana je izrada Nacionalne strategije ribarstva, što predstavlja preduvjet za buduće povlačenje sredstava iz strukturnih fondova EU, posebno iz EFF-a (European Fisheries Fund).

U prijedlogu proračuna predviđena su sredstva za otkup povlastica.

Planirano je donošenje mjera potrebnih za provedbu strukturne politike.

Planira se pristupiti izradi plana strukturnih mjera za daljnje razdoblje te ustrojiti odgovarajuće administrativne kapaciteta u Upravi i Agenciji za plaćanje, koji bi adekvatno mogli definirati i provesti mjere strukturne politike, u skladu s odgovarajućim odredbama Zajedničke ribarstvene politike.

3.14. PROMETNA POLITIKA

3.14.1. Cestovni promet

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine u području cestovnog prometa nastavljen je postupak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa pravnom stečevinom EU. Donesen je Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 79/07) koji je usklađen s Direktivom Vijeća 94/55/EZ od 21. studenog 1994. o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na prijevoz opasnih tereta u cestovnom prometu (posljednji puta izmijenjena temeljem Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2000/61/EZ od 10. listopada 2000. godine), Direktivom Vijeća 96/35/EZ od 3. lipnja 1996. o imenovanju i stručnoj osposobljenosti sigurnosnih savjetnika za prijevoz opasnih tereta u cestovnom i željezničkom prometu te unutarnjim plovnim putovima, Direktivom 2000/18/EZ o minimalnim zahtjevima za provjeru znanja savjetnika za sigurnost prijevoza opasnih tereta cestom, željeznicom ili unutarnjim plovnim putovima, Direktivom Vijeća 95/50/EZ od 06. listopada 1995. godine o jedinstvenim postupcima kontrole cestovnog prijevoza opasnih tereta, Direktivom Vijeća 96/49/EZ od 23. lipnja 1996. godine o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na prijevoz opasnih tereta željeznicom, izmijenjena Direktivom Vijeća 200/62/EZ od 10. listopada 2000. godine te Direktivom Komisije 2004/110/EZ od 09. prosinca 2004. godine koja je vezana uz tehnički napredak i šesto usklađivanje teksta prijedloga Direktive Vijeća 96/49/EZ, te Direktivom 93/157/EEZ o usklađivanju propisa o plasiranju na tržište i kontroli eksploziva u civilnoj upotrebi.

Europski sporazum o cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR) preveden je na hrvatski jezik i u tijeku je stručna recenzija prijevoda. Sukladno novom Zakonu o prijevozu opasnih tvari, ADR će biti objavljen u Narodnim novinama do 31. siječnja 2008. godine.

Radna grupa imenovana za provedbu uvođenja digitalnih tahografa u zakonodavstvo RH tijekom 2007. pripremala je prijedlog Zakona o radnom vremenu, odmorima i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu, koji će u potpunosti regulirati područje digitalnih tahografa.

U srpnju 2007. godine u MMTPR-u tvrtka CORTE iz Bruxellesa, organizirala je instruktivni seminar o digitalnim tahografima za inspektore cestovnog prometa i prometnu policiju.

Od početka veljače 2007. godine povećana je kontrola vremena upravljanja motornim vozilom na način da svaki od 17 inspektora cestovnog prometa mjesečno pregleda 500 dana upravljanja motornim vozilom i odmorima vozača od čega 20% na cesti (cca 100 tahografskih listića), a ostalo u sjedištima tvrtki. Na taj način je tijekom 2007. pregledano cca 7500 dana upravljanja motornim vozilima i odmorima vozača, što je oko 2% ukupnih dana vremena upravljanja i odmorima vozača.

Također povećana je kontrola prijevoza opasnih tvari na način da svaki od 17 inspektora cestovnog prometa mjesečno obavi 7-8 pregleda, što predstavlja oko 120 pregleda mjesečno.

Vezano za provedbu zakonodavstva u području cestovnog prometa, do kraja 2007. godine radna grupa za uvođenje digitalnih tahografa, sastavljena od predstavnika MMTPR-a, MUP-a, MINGORP-a i predstavnika proizvođača digitalnih tahografa, izradila je hodogram aktivnosti za uvođenje digitalnih tahografa sa rokovima i zaduženjima. Radna grupa je zajedno sa radnom grupom za izradu Zakona o radnom vremenu, odmorima i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu, započela s izradom citiranog Zakona.

U okviru povećanja administrativnih kapaciteta, tijekom 2007. godine u Upravi prometne inspekcije zaposlena su četiri inspektora.

Izmjenom obrasca PN 10 izvršeno je usklađivanje s Odlukom Vijeća 93/704/EZ od 30. studenog 1993. godine o stvaranju baze podataka Zajednice o nesrećama u cestovnom prometu te se sa 01.01.2008. u obrazac PN 10 unosi oznaka spola sudionika prometne nesreće, kao obvezan podatak.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini nastavit će se postupak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području pristupa tržištu cestovnog prijevoza putnika i tereta, te socijalnog i tehničkog zakonodavstva u cestovnom prometu.

Tijekom 2008. godine bit će donesen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ukupnom trajanju vremena upravljanja, o odmorima vozača i o vođenju evidencijske knjige rada i odmora vozača, radi daljnjeg usklađivanja sa Uredbom Vijeća 561/2006 i Direktivom 2006/22/EZ, kao i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim uvjetima i ispitivanju tahografa i ispitivanju ograničavača brzine, radi daljnjeg usklađivanja s Uredbom Vijeća 2135/98.

U vezi usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EU vezano za obvezu korištenja ograničivača brzine u vozilima N2, N3, M2 i M3 kategorije, tijekom 2008. godine planira se izvršiti izmjena Pravilnika o tehničkim uvjetima vozila u prometu na cestama, kojom će se izvršiti usklađivanje s Direktivom Vijeća 92/6/EEZ. Obveza ugradnje ograničivača brzine za navedene kategorije vozila planira se provesti najkasnije do kraja 2008. godine.

Tijekom 2008. godine planirano je osigurati sredstva za nabavku opreme koju će koristiti inspekcija cestovnog prometa za kontrolu vremena upravljanja motornim vozilima, odnosno očitavanje tahografskih listića, kao i kontrolu digitalnih tahografa, te stručnu i tehničku pomoć u uvođenju digitalnih tahografa.

Također, kroz prijavljeni IPA –projekt - 2008. planira se nabavka opreme i tehnička pomoć za uvođenje digitalnih tahografa.

U pogledu pristupa tržištu cestovnog prijevoza tereta i putnika u 2008. godini planira se izvršiti potpuno usklađivanje hrvatskih propisa s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na pristup zanimanju cestovnih prijevoznika i pristup tržištu u prijevozu tereta i prijevozu putnika.

Izmjenama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu i Pravilnika o stručnoj osposobljenosti za obavljanje djelatnosti javnog cestovnog prijevoza otklonit će se neusklađenost u pogledu pristupa u djelatnost cestovnih prijevoznika, posebno u dijelu uvjeta stručne osposobljenosti i financijske sposobnosti, i u potpunosti izvršiti usklađivanje s Direktivom Vijeća 96/26/EZ od 29. travnja 1996. o pristupu u djelatnost cestovnog prijevoznika tereta i putnika i uzajamnom priznavanju diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama kako bi se tim prijevoznicima olakšalo pravo na slobodu poslovnog nastana u unutarnjem i međunarodnom prijevozu, izmijenjenu Direktivom 98/76/EZ.

Kroz izmjene Zakona o prijevozu u cestovnom prometu izvršit će se i usklađivanje s:

1. Uredbom Vijeća (EEZ) br. 881/92 od 26. ožujka 1992. o pristupu na tržište cestovnog prijevoza tereta unutar Zajednice prema ili s teritorija države članice ili provoza preko teritorija jedne ili više država članica,
2. Uredbom Vijeća (EEZ) br. 3118/93 od 25. listopada 1993. kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza tereta unutar države članice,
3. Uredbom Vijeća (EEZ) br. 3916/90 od 21. prosinca 1996. o mjerama koje se moraju poduzeti u slučaju krize na tržištu prijevoza tereta cestovnim putem,
4. Direktivom 2006/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o korištenju vozila za prijevoz tereta cestovnim putem, koja su unajmljena bez vozača,
5. Uredbom (EZ) br. 484/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 1. ožujka 2002. kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ) br. 881/92 i Uredba Vijeća (EEZ) br. 3118/93 radi uvođenja potvrda za vozače,
6. Uredbom Vijeća (EEZ) br. 684/92 od 16. ožujka 1992. o zajedničkim pravilima za međunarodni prijevoz putnika međugradskim prijevozom i putničkim autobusima koja je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 11/98 od 11. prosinca 1997.,
7. Uredbom Vijeća (EZ) br. 12/98 od 11. prosinca 1997. kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza putnika unutar države članice.

Kroz izmjene i dopune Zakona o javnim cestama u II. kvartalu 2008. godine, izvršit će se daljnje usklađivanje s:

1. Direktivom 1999/62/EZ od 17. lipnja 1999. godine o naplaćivanju korištenja nekih vrsta infrastrukture za teška teretna vozila, izmijenjena i dopunjena 17. svibnja 2006. godine
2. Direktivom 2004/52/EZ od 29. travnja 2004. godine o interoperabilnosti elektroničkih sustava naplate cestarine unutar Zajednice ispravljena: Ispravkom Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2004/52/EZ od 29. travnja 2006. godine o interoperabilnosti elektroničkih sustava naplate cestarine unutar Zajednice
3. Direktivom 2004/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine o najnižim sigurnosnim zahtjevima za tunele u transeuropskoj mreži.

U I. kvartalu 2008. godine u području socijalnih uvjeta, odnosno radnog vremena, odmora vozača te uređaja za bilježenje u cestovnom prometu, kroz donošenje Zakona o radnom vremenu, odmorima i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu izvršit će se daljnje usklađivanje s:

1. Uredbom Vijeća (EZ) 2135/98 od 24. rujna 1998. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EEZ) 3821/85 o uređajima za bilježenje u cestovnom prometu i Direktive 88/599EEZ o primjeni uredbe (EEZ) 3820 i 3821/85.,
2. Uredbom (EZ) 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. godine o usklađivanju određenih socijalnih zakonskih propisa u vezi s cestovnim prometom kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća 3820/85.,
3. Direktivom Vijeća 2002/15/EZ od 15. ožujka 2002. godine o uređenju radnog vremena osoba koje obavljaju djelatnost mobilnog cestovnog prijevoza.

Nakon donošenja te stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o sigurnosti prometa na cestama, planira se donošenje Pravilnika o pravu na znak pristupačnosti sukladno Preporuci Vijeća od 04. lipnja 1998. godini o parkirnoj kartici za osobe s invaliditetom (98/376/EZ).

Također, tijekom 2008. godine temeljem izmijenjenog Zakona o sigurnosti prometa na cestama, izvršit će se usklađivanje s Direktivom Vijeća 91/671/EEZ od 16. prosinca 1991. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na obaveznu uporabu sigurnosnih pojaseva u vozilima lakšim od 3,5 tone (91/671/EEZ), kako je izmijenjena Direktivom 2003/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, o izuzeću od obveze korištenja sigurnosnog pojasa za službene osobe i iz medicinskih razloga te Direktivom 2003/59/EZ od 15. srpnja 2003. godine o početnim kvalifikacijama i periodičkoj izobrazbi vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz putnika ili tereta, kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća 3820/85 i Direktiva Vijeća 91/439/EEZ i ukida Direktiva Vijeća 76/914/EZ.

Obrazac prometne dozvole uskladit će se u IV. kvartalu 2008. godine s Direktivom Vijeća od 29. travnja 1999. o dokumentima za registraciju vozila, prilagođena tehničkom napretku sa Direktivom Komisije 2003/127/EZ, na način da će se uvesti slovno šifriranje podataka i podaci koji nedostaju (homologacijski broj, vrsta goriva i odnos snaga/masa). U tom smislu izmijenit će se i Pravilnik o registraciji vozila (NN 5/05, 19/05, 41/05, 8/06, 130/06, 13/07 i 51/07).

Tijekom 2009. godine planira se daljnje usklađivanje zakonodavstva, te provođenje aktivnosti s ciljem potpunog uvođenja digitalnih tahografa. Očekuje se da će potpuna primjena digitalnih tahografa biti ostvarena do kraja II. kvartala 2009. godine.

Tijekom 2009., planira se povećanje broja kontrola vremena upravljanja vozilom i odmorima vozača, na cesti i u sjedištima prijevoznih tvrtki.

U 2009. godini planira se zapošljavanje novih 11 službenika u Upravi cestovnog prometa.

3.14.2. Željeznički promet

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljem Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o. (NN 153/05) nacionalna željeznička kompanija podijeljena je na posebna poslovna područja. Ovakva

podjela prije svega ima za cilj stvoriti neovisnost osnovnih funkcija upravljanja infrastrukturom i pružanja usluga prijevoza, čime se otvara mogućnost za druge operatere te se stvaraju uvjeti za poboljšanje kvalitete usluga u željezničkom prijevozu. Također podjela ima za cilj bolju organizaciju, poboljšanje kvalitete usluga, te jačanje konkurentnosti željeznice u odnosu na ostale prometne grane.

Nacionalna željeznička kompanija ustrojena na navedeni način počela je funkcionirati od 1. siječnja 2007. godine. Posebna poslovna područja čine novoosnovana trgovačka društva: HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ d.o.o., HŽ CARGO d.o.o., HŽ VUČA VLAKOVA d.o.o. i HŽ INFRASTRUKTURA d.o.o. te peto trgovačko društvo HŽ HRVATSKE ŽELJEZNICE HOLDING d.o.o. koje koordinira i nadzire ostala trgovačka društva. Osnovana trgovačka društva su ujedno i pravni slijednici kompanije HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o.

Željeznička infrastruktura je u vlasništvu države i ima status javnog dobra u općoj uporabi što je određeno Zakonom o željeznici (NN 123/03, 30/04 i 79/07). Vlasnik infrastrukture je Republika Hrvatska koja određuje pravnu osobu koja upravlja infrastrukturom te s upraviteljem sklapa ugovor kojim uređuje međusobna prava i obveze.

U 2007. godini Hrvatski sabor donio je Zakon o Agenciji za regulaciju tržišta željezničkih usluga (NN 79/07), čime je stvorena pravna osnova za osnivanje regulatornog tijela kako je predviđeno u Zakonu o željeznici, u skladu s Direktivom 2001/14/EZ o dodjeli kapaciteta željezničke infrastrukture i određivanju pristojbi za uporabu željezničke infrastrukture, te potvrđama o sigurnosti. Ovim Zakonom osigurano je nepristrano obavljanje djelatnosti željezničkog prijevoza, koja se obavlja kao usluga javnog prijevoza, te se omogućuje otvoreni i nediskriminirajući odnos između upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika.

Područje sigurnosti i interoperabilnosti željezničkoga prometa u Republici Hrvatskoj uređeno je novim Zakonom o sigurnosti u željezničkom prometu (NN 40/07). Ovim Zakonom uređuju se uvjeti i način za sigurno, uredno, redovito i nesmetano obavljanje željezničkoga prometa, funkcioniranje željezničkoga sustava u cjelini, kao i nadležnost tijela zaduženih za provođenje i nadzor nad njegovom provedbom. Zakonom o sigurnosti u željezničkom prometu transponirane su materijalne odredbe direktiva 2004/49/EZ, 96/48/EZ, 2001/16/EZ i 2004/50/EZ.

Također, navedeni Zakon predviđa nacionalnu implementaciju Dodatka C Zakona o potvrđivanju Protokola od 3. lipnja 1999. godine o izmjenama Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine (Protokol 1999.) i Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine u verziji Protokola o izmjenama od 3. lipnja 1999. godine s pripadajućim dodacima (NN MU12/00), odnosno Aneksa RID (RID - Pravilnik o međunarodnom prijevozu opasnih tvari željeznicom) kojim je uređen prijevoz opasnih tvari željeznicom u međunarodnom prijevozu.

U 2007. godini je izrađen i od strane Vlade Republike Hrvatske usvojen Nacionalni program željezničke infrastrukture 2007.-2011. Isti je upućen Hrvatskom saboru na donošenje. Također, u 2007. godini objavljena je i Izjava o mreži.

Prvim sastankom održanim u travnju 2007. godine započela je implementacija projekta PHARE 2005 – *Strengthening of railway department – railway infrastructure access,*

charging, contracting and regulatory body establishment ". Kroz taj projekt Uprava željezničkog prometa je uz pomoć konzultanata izradila prijedloge dokumenata, odnosno akata kao što su sustav naplate infrastrukture, konačni nacrt potrebnih dokumenata za uspostavu regulatornog tijela, konačni nacrt PSO ugovora s prijevoznikom za putnički promet, konačni nacrt ugovora s upraviteljem infrastrukture kojim je regulirano upravljanje, održavanje i izgradnja željezničke mreže.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Reforma željezničkog sustava predviđena je u dvije faze na način da se kroz prvu fazu stvore preduvjeti za funkcioniranje liberaliziranog željezničkog tržišta i restrukturiranje nacionalnog prijevoznika, a da se kroz drugu fazu omogući daljnja uspostava neovisnih funkcija do konačne liberalizacije tržišta željezničkih usluga u Hrvatskoj. Neovisnost upravitelja infrastrukture, tj. neovisne funkcije dodjele i naplate trasa bit će osigurane u prvoj fazi ugovornim odnosom između upravitelja infrastrukture i Republike Hrvatske, a nadzor će biti omogućen uspostavom regulatora. Zakonska osnova za osnivanje regulatora propisana je Zakonom o Agenciji za regulaciju tržišta željezničkih usluga, dok je fizičko osnivanje Agencije predviđeno za prvu polovicu 2008. godine.

U III. kvartalu 2008. godine predviđeno je donošenje Zakona o osnivanju i djelokrugu rada Agencije za sigurnost željezničkog prometa.

Također, predviđeno je da će u 2008. godini biti javno objavljen Nacionalni plan naplaćivanja korištenja infrastrukture i dodjele kapaciteta.

Nakon što je Vlada Republike Hrvatske usvojila Nacionalni program željezničke infrastrukture, u 2008. godini predviđeno je donošenje istog od strane Hrvatskog sabora.

Temeljem Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu u 2008. godini pristupit će se izradi podzakonskih propisa koje ovaj Zakon predviđa. Ti će propisi biti usklađeni s direktivama 2004/49/EZ, 96/48/EZ, 2001/16/EZ, 2004/50/EZ, 91/440/EZ i 2005/47/EZ.

Prema navedenom u 2008. godini planira se donošenje:

1. Pravilnika o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkoga prometa kojima moraju udovoljavati željezničke pruge;
2. Pravilnika o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkog prometa kojima moraju udovoljavati željeznička vozila;
3. Pravilnika o načinu i postupku obavljanja tehničkoga pregleda željezničkoga vozila te o sadržaju, postupku izdavanja, produljenja, ukidanja, poništavanja, suspendiranja i priznavanja odobrenja za uporabu željezničkoga vozila;
4. Pravilnika o načinu i uvjetima za obavljanje sigurnoga tijeka željezničkoga prometa;
5. Pravilnika o radnom vremenu, trajanju smjene i odmora između dvije uzastopne smjene i vremenu neprekidne vožnje ovisno o organizaciji i učestalosti prometa, vrsti poslova, brzini vlakova, uvjetima rada i drugim uvjetima koji utječu na psihičku i tjelesnu sposobnost izvršnih radnika;
6. Pravilnika o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari (RID).

U 2008. godini Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava željezničkog prometa planira zaposliti 13 novih djelatnika.

Podzakonski akti koji su predviđeni za donošenje u 2009. godini temeljem Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu uskladit će se s direktivama 2004/49/EZ, 96/48/EZ, 2001/16/EZ, 2004/50/EZ, 91/440/EZ i 2005/47/EZ.

Zakonom o sigurnosti u željezničkom prometu stvorena je pravna osnova za osnivanje Tijela nadležnog za sigurnost, Istražnoga tijela i Prijavljenoga tijela, sukladno direktivama 2004/49/EZ, 96/48/EZ, 2001/16/EZ, 2004/50/EZ. Planirano je proces uspostave ovih tijela završiti tijekom 2009. godine.

U 2009. godini Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava željezničkog prometa planira zaposliti 12 novih djelatnika.

3.14.3. Unutarnja plovidba

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini donesen je Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda (NN 109/07). Novim Zakonom brisane su odredbe koje su bile u suprotnosti s odredbama Uredbe Vijeća 1356/96/EZ od 8. srpnja 1996., Uredbe Vijeća 3921/91/EEZ od 16. prosinca 1991., te je na taj način liberalizirano tržište međunarodnog prijevoza. Odredbe o ograničenju kabotaže u domaćem prometu na nacionalne brodare primjenjivat će se do pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU. Također implementirane su odredbe Direktive Vijeća 91/672/EEZ od 16. prosinca 1991. o uzajamnom priznavanju ovlaštenja zapovjednika za prijevoz tereta i putnika unutarnjim vodnim putovima i Direktive Vijeća 76/135/EEZ od 20. siječnja 1976. o uzajamnom priznavanju dozvola za plovidbu unutarnjim vodnim putovima. Zakon je usklađen s Uredbom Vijeća (EEZ) 2919/85 od 17. listopada 1985. o utvrđivanju uvjeta za pristup sporazumima prema Revidiranoj Konvenciji o plovidbi Rajnom za plovila ovlaštena za obavljanje prijevoza Rajnom

Donošenjem Zakona o plovidbi i lukama unutarnjih voda stvorene su pretpostavke za potpunu implementaciju pravne stečevine EU iz područja unutarnje plovidbe, kroz podzakonske propise.

U 2007. godini nastavljena je izgradnja RIS infrastrukture te je započela izrada Studije o uspostavljanju Nacionalnog kontrolnog centra (NCC) kojom će se definirati organizacija rada i operativno upravljanje RIS-om, u skladu s Direktivom Vijeća 2005/44/EZ.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine planira se donošenje slijedećih podzakonskih propisa:

1. Pravilnika o uvjetima za stjecanje stručne osposobljenosti članova posade plovila i polaganje stručnog ispita koji će se usklađivati s Direktivom Vijeća (EEZ) 91/672 od 16. prosinca 1991. te Direktivom Vijeća (EEZ) 96/50 od 23. srpnja 1996.,
2. Pravilnika o posebnim uvjetima za izdavanje odobrenja za obavljanje komercijalnog prijevoza koji će se usklađivati s Direktivom Vijeća (EEZ) 87/540 od 9. studenoga 1987.,
3. Pravilnika o tehničkom nadzornom tijelu i uvjetima za priznata klasifikacijska društva koji će se usklađivati s Direktivom Europskoga Parlamenta i Vijeća 2006/87 od 12. prosinca 2006. godine o tehničkim zahtjevima za plovila unutarnje plovidbe i Direktivom Europskoga Parlamenta i Vijeća 2006/137/EZ od 18. prosinca 2006. godine o dopunama Direktive 2006/87 o tehničkim zahtjevima za plovila unutarnje plovidbe,
4. Pravilnika o načinu organizacije RIS službe koji će se usklađivati s Direktivom 2005/44 od 7 rujna 2005. godine.,
5. Tehničkih pravila za plovila Dio I. – Opći uvjeti, koja će se usklađivati s Direktivom 2006/87/EZ.

Također, u I. kvartalu 2008. predviđeno je donošenje Zakona o potvrđivanju Europskog sporazuma o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovnim putovima – ADN.

Zakonom o plovidbi i lukama unutarnjih voda predviđeno je donošenje Strategije razvitka riječnog prometa, Srednjoročnog plana razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda u III. kvartalu 2008. te osnivanje Nacionalnog kontrolnog centra i Tehničkog nadzornog tijela. Usvajanje Strategije razvitka riječnog prometa od strane VRH očekuje se u I. kvartalu 2008., a njeno konačno donošenje od strane Hrvatskog sabora u II. kvartalu 2008.

Agencija za vodne putove planira zaposliti tijekom 2008. godine 5 djelatnika.

Za 2009. godinu planira se implementacija Strategije razvitka riječnog prometa u različitim područjima djelovanja unutarnje plovidbe u skladu s preporukama iz Europskog akcijskog plana za riječni promet – NAIADES (*Communication from the Commission on the promotion of inland waterway transport „NAIADES“*)

Također, u 2009. godini provest će se detaljnije uređivanje tehničkih pravila za plovila unutarnje plovidbe u skladu s Direktivom Vijeća 2006/87/EZ, te jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u nadzoru i upravljanju vodnim putovima, kao i tehničko opremanje i uvođenje novih tehnologija.

3.14.4. Kombinirani prijevoz

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Aktivnosti vezane za kombinirani prijevoz roba u Republici Hrvatskoj su u 2007. godini uglavnom bile vezane za već ranije uspostavljene kapacitete kao što su FEEDER servis iz luka Rijeka i Ploče, te unapređenje RoLa usluge uspostavljene na X koridoru u RH iz mjesta

Spačva (blizu državne granice s Republikom Srbijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom). Također, inicirano je više prijedloga za formiranje Cargo centra u Zagrebu.

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka zatražilo je od Fakulteta prometnih znanosti izradu studije "Dizajniranje intermodalnih transportnih mreža RH u europskim koridorima". Prvi dio studije je završen te je dogovorena daljnja suradnja. Tijekom 2007. godine Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, pojavljivalo se i kao pokrovitelj nevladinih organizacija koje promoviraju multimodalni oblik prijevoza.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će do kraja 2008. godine predvidjeti način usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Direktivom 92/106/EEZ od 7. prosinca 1992. o uspostavi zajedničkih pravila za određene vrste kombiniranog prijevoza roba između država članica EU. U tu svrhu formirana je radna skupina koja će utvrditi način transponiranja i implementacije Direktive u nacionalno zakonodavstvo.

Kroz sudjelovanje RH u programu Zajednice MARCO POLO II prijevoznici će steći pravo participacije na natječajima Europske komisije za poticanje preusmjeravanja tereta sa cesta na ekološki prihvatljive modalitete prijevoza. Formalno uključanje RH u ovaj program očekuje se u 2008. godini sklapanjem Memoranduma o razumijevanju za sudjelovanje Republike Hrvatske u programu Zajednice MARCO POLO II u razdoblju od 2009. do 2013. godine.

3.14.5. Zračni promet

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu (NN 46/07), Zakon o potvrđivanju Konvencije o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija) (NN MU 9/07) te Pravilnik o radnom vremenu članova posade zrakoplova (NN 54/07), kao i Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja operativne licencije (NN 5/08).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu uspostavljena je pravna osnova za osnivanje Agencije za civilno zrakoplovstvo. Nakon stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona provedene su određene aktivnosti za početak rada Agencije.

Vezano za jačanje administrativnih kapaciteta i preustroj organizacijske strukture unutar Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, nacrtom Uredbe o unutarnjem ustrojstvu predloženo je osnivanje tri nova odjela koji bi trebali doprinijeti bržem i kvalitetnijem obavljanju poslova. Uz to, predloženo je i osnivanje Samostalnog odjela za istraživanje zrakoplovnih nesreća čije osnivanje i funkcionalna neovisnost predstavlja uvjet za postizanje usklađenosti s odgovarajućom pravnom stečevinom EU, ali i za obavljanje kvalitetnijeg istraživanja zrakoplovnih nesreća.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će u sektoru zračnog prometa i u 2008. nastaviti sa implementacijom zrakoplovnog zakonodavstva EU-a, i to u onom dijelu koji proizlazi iz Protokola IV, Članak 2. Sporazuma o zajedničkom europskom zračnom prostoru (ECAA Sporazum), tako što će se donošenjem novih ili izmjenama i dopunama postojećih propisa uskladiti sa uredbama koje su tamo navedene, a s kojima se još nije uskladila. Navedeni propisi bit će usklađeni sa sljedećim uredbama:

1. Uredbom Vijeća (EEZ-a) 2409/92 od 23. srpnja 1992. o cijenama prijevoza i tarifama za zračni prijevoz,
2. Uredbom Komisije (EZ) 1794/2006 od 16. prosinca 2006. kojom se utvrđuje zajednički plan obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi ,
3. Uredbom Komisije (EZ-a) 2096/2005 od 20. prosinca 2005. o zajedničkim zahtjevima za pružanje navigacijskih usluga u zračnom prometu,
4. Uredbom (EZ-a) 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o pružanju usluga zračnoj plovidbi na jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga),
5. Uredbom (EZ) 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o organizaciji i korištenju zračnog prostora unutar Jedinstvenog europskog neba (Uredba o zračnom prostoru),
6. Uredbom Komisije (EZ) 2150/2005 od 23. prosinca 2005. o zajedničkim pravilima za prilagodljivo korištenje zračnog prostora.

Izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 132/98) izvršit će se usklađivanje sa sljedećim uredbama:

1. Uredbom Vijeća 2027/97/EZ od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreće, izmijenjena Uredbom 889/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. Usklađivanje sa ovom Uredbom vezano je i za usklađivanje Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu sa Konvencijom o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija).
2. Uredbom (EZ-a) 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju zabrane ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova. Usklađivanje sa ovom Uredbom potrebno je iz razloga što prema važećem Zakonu o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu putnicima nisu dana sva prava koja su im ovom Uredbom omogućena, a koja su se tijekom vremena nakon donošenja važećeg Zakona bitno izmijenila.
3. Uredbom (EZ) br. 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Tijekom 2008. donijet će se Pravilnik o zahtjevima za plovidbenost i certifikaciju zrakoplova i odgovarajućih proizvoda, dijelova i uređaja kao i Naredba o uspostavljanju popisa zračnih prijevoznika koji imaju zabranu izvođenja operacija na području Republike Hrvatske.

Tijekom 2008. godine i dalje će se nastaviti provoditi aktivnosti vezane za početak rada Agencije za civilno zrakoplovstvo. Konačni početak rada Agencije očekuje se tijekom 2008.

Također će se nastaviti i sa edukacijom djelatnika koji rade na donošenju i implementaciji propisa EU-a iz područja civilnog zračnog prometa.

U 2009. planirano je do kraja implementirati Dodatak 1 ECAA Sporazuma „Propisi primjenjivi na civilno zrakoplovstvo“, koji sadrži popis pravne stečevine Europske unije koja će se primjenjivati između ugovornih stranaka. Europska komisija je predložila tzv. „fazni pristup“ usvajanja zakonodavstva EU. U tom smislu, dogovorena je dinamika usvajanja (dvije faze) na putu potpunog usvajanja i primjene europske regulative. Po isteku prijelaznih razdoblja (*transitional periods*) Republika Hrvatska će u potpunosti primjenjivati sve akte Zajednice navedene u Dodatku 1. Sporazuma.

Vezano za administrativne kapacitete, očekuje se da će već u 2008. godini Agencija za civilno zrakoplovstvo biti velikim dijelom popunjena dovoljnim brojem stručnih osoba, a da će u 2009. godini taj broj dosegnuti optimalnu razinu.

3.14.6. Pomorski promet

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Donošenjem Pravilnika o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu koji moraju imati pomorski brodovi trgovačke mornarice Republike Hrvatske (NN 63/07) propisana je odredba članka 10. Direktive Vijeća 1999/63/EZ od 21. lipnja 1999. o Sporazumu o organizaciji radnoga vremena pomoraca koji su sklopili Udruženje brodovlasnika Europske zajednice (ECSA) i Savez sindikata prometnih radnika u Europskoj Uniji (FST) - Prilog: Europski sporazum o organizaciji radnog vremena pomoraca u svezi revizije popisa najmanjeg broja članova posade u slučajevima čestih prekršaja odredbi o satima odmora/rada na određenom brodu, te je izvršeno usklađenje s Direktivom Vijeća 92/29/EEZ od 31. ožujka 1992. o najmanjim sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima za poboljšani zdravstveni tretman na brodovima (sa izmjenama i dopunama: Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 1882/2003 od 29. rujna 2003) i Direktivom Vijeća 93/103/EZ od 23. studenog 1993. o najmanjim sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima za rad na ribarskim brodovima.

Pravilnikom o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca (NN 50/07) propisane su odgovarajuće odredbe Direktive Vijeća 92/29/EEZ od 31. ožujka 1992. o najmanjim sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima za poboljšani zdravstveni tretman na brodovima (sa izmjenama i dopunama: Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 1882/2003 od 29. rujna 2003.) i Direktive Vijeća 93/103/EZ od 23. studenog 1993. o najmanjim sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima za rad na ribarskim brodovima.

Preostali zahtjevi Direktive Vijeća 93/103/EZ propisani su kroz Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju ribarskih brodova (NN 77/07).

Pravilnikom o pomorskim knjižicama i odobrenjima za ukrcavanje, te postupcima i načinu prijave i odjave pomoraca na obvezno mirovinsko i obvezno zdravstveno osiguranje (NN 3/08) propisan je uvjet starosti pomorca (kao imatelja pomorske knjižice) sa sadašnjih 15 na 16 godina u skladu s člancima 6. i 12. Direktive Vijeća 1999/63/EZ.

Zakonom o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika (NN 76/07) izvršena je tehnička izmjena članka 1019. Pomorskog zakonika temeljem koje je donesen Pravilnik o priznatim organizacijama za nadzor, pregled i certifikaciju brodova (NN 03/08) kojim je izvršeno usklađenje s Direktivom Vijeća 94/57/EZ od 22. studenoga 1994. o zajedničkim pravilima i standardima za organizacije za inspekcijski pregled i nadzor brodova i odgovarajućih aktivnosti pomorskih uprava.

Kroz izmjene i dopune Pravila za tehnički nadzor pomorskih brodova, Dio 30. Upravljanje sigurnošću, Odjeljak 1.1 Opći zahtjevi (NN 11/07) izvršena je primjena Uredbe EZ 336/2006 Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o provedbi ISM Kodeksa unutar zajednice i povlačenju Uredbe Vijeća EZ 3051/95.

Uredba (EZ-a) 782/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o zabrani organskih spojeva kositra na brodovima implementirana je kroz Tehnička pravila Hrvatskog registra brodova, Dio 22. Sprječavanje onečišćenja, Odjeljak 8- kontrola sustava protiv obraštanja (NN 6/07). Pravila će se povući danom pristupanja RH EU, kada se izravno primjenjuje Uredba. Preostale odredbe Uredbe (EZ-a) 782/2003 implementirane su kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (NN 10/08) dok će se odredbe Uredbe, u dijelu koji se odnosi na kontrolne i zaštitne mjere, implementirati kroz planirane izmjene Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe u 2008. godini.

Pravilnik o načinu provedbe istrage pomorskih nezgoda (NN 9/07) u potpunosti je usklađen s Rezolucijom IMO--a A.849(20) „Međunarodni pravilnik o ispitivanju pomorskih nesreća i nezgoda“, koja je izmijenjena i dopunjena s IMO Rezolucijom A.884(21) „Međunarodni pravilnik o izmjenama i dopunama Međunarodnog pravilnika o ispitivanju pomorskih nesreća i nezgoda“ kako je predviđeno Direktivom 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27 lipnja 2002. god. o uspostavljanju informacijskog sustava nadzora pomorskog prometa i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ, te u skladu s Direktivom Vijeća 1999/35/EZ od 29. travnja 1999. godine o sustavu obaveznih pregleda za sigurno upravljanje brodovima koji održavaju redovne RO-RO linije, te linije vrlo brzih putničkih brodova.

Vezano za primjenu Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o uspostavljanju sustava nadzora pomorskog prometa Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ, donesena su Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju brodova –Dio 16. –Pomagala za navigaciju (NN 77/07) kojima je propisana obveza opremanja brodova AIS-om putničkih i teretnih brodova GT > 300 u nacionalnoj plovidbi sukladno Prilogu II-I Direktive, pri čemu se navedena Tehnička pravila primjenjuju na nove brodove po njihovu stupanju na snagu, a u odnosu na postojeće brodove ista će biti primijenjena najkasnije do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Navedenim Tehničkim pravilima propisana je obveza opremanja brodova VDR-om uz istodobno uvođenje mogućnosti oslobađanja, sukladno Direktivi.

Nadalje, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (NN 10/08) propisane su obveze u svezi VDR-a i brodskog AIS-a u odnosu na sve brodove koji uplovljavaju u hrvatske luke u skladu s odredbama Direktive 2002/59/EZ. Ovim Pravilnikom izvršeno je i manje usklađenje s odredbama Direktive 2002/59/EZ, te usklađenje s odredbom članka 13. stavak 2. Direktive Vijeća 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o stupanju na snagu međunarodnih normi za sigurnost brodova, sprječavanje zagađivanja i uvjete života i rada na brodu, za brodove koji koriste luke Zajednice i plove vodama koje su u nadležnosti država članica (nadzor države luke), kojima se definira obveza prijavljivanja nedostataka stranog broda koje u obavljanju svojih redovitih poslova utvrde lučke uprave.

Donošenjem Pravilnika o mjestima zakloništa (NN 03/08) izvršene su obveze iz članka 20. Direktive 2002/59/EZ.

Transpozicija Direktive Vijeća 97/70/EZ od 11. prosinca 1997. o uspostavi usklađenog sigurnosnog režima za ribarska plovila dužine 24 metara i duža provedena je kroz Pravila za statutarnu certifikaciju ribarskih brodova (NN 77/07), u dijelu tehničkih zahtjeva, obveznih pregleda i izdavanja svjedodžbi. Tehničkim pravilima predviđena je primjena zahtjeva Direktive na postojeće brodove do ulaska RH u EU, a na novogradnje stupanjem na snagu Pravila. Primjena navedene Direktive u dijelu koji se odnosi na kontrolne i zaštitne mjere provedena je kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (NN 10/08).

Direktiva Vijeća 98/41/EZ od 18. lipnja 1998. o registraciji putnika na putničkim brodovima koji plove u pristaništa država članica Zajednice ili iz njih, transponirana je Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (NN 10/08).

Obzirom da su tehnički zahtjevi Direktive Vijeća 97/70/EZ bazirani na Torremolinos protokolu iz 1993. na Torremolinos međunarodnu konvenciju o sigurnosti ribarskih brodova, 1977, Republika Hrvatska donijela je Zakon o potvrđivanju Torremolinos protokola iz 1993. na Torremolinos međunarodnu konvenciju o sigurnosti ribarskih brodova, 1977. (NN MU 9/07).

Usvajanjem Tehničkih pravila za statutarnu certifikaciju putničkih brodova u nacionalnoj plovidbi (NN 130/07) primijenjena je Direktiva Vijeća 98/18/EZ od 17. ožujka 1998. o sigurnosnim pravilima i standardima za putničke brodove (izmijenjena Direktivom Komisije 2002/25/EZ, Direktivom 2002/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivom 2003/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivom Komisije 2003/75/EZ, Odlukom Komisije 1999/461/EZ).

U 2007. godini Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka povodilo je intenzivne aktivnosti na provedbi Projekta "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" koji će se realizirati u sklopu PHARE programa pretpristupne pomoći za 2005. godinu.

Također kroz 2007. godinu inicirane su natječajne procedure za Projekt "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima-faza 2" koji se realizira u sklopu PHARE programa pretpristupne pomoći za 2006. godinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Preostale odredbe Uredbe (EZ-a) 782/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o zabrani organskih spojeva kositra na brodovima, primijenit će se kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe.

Odredbe Direktive Vijeća 1999/35/EZ od 29. travnja 1999. o sustavu obaveznih pregleda za sigurnu plovidbu ro-ro trajekata i brzih putničkih plovila u redovnom linijskom prijevozu (izmijenjena Direktivom 2002/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća), kojima se definiraju dodatne mjere u odnosu na plovidbu ro-ro putničkih i brzih putničkih brodova na redovnim linijama (čl. 13 Direktive) primijenit će se kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe. Isti Pravilnik uskladit će se i s odgovarajućim odredbama Direktive Vijeća 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o stupanju na snagu međunarodnih normi za sigurnost brodova, sprječavanje zagađivanja i uvjete života i rada na brodu, za brodove koji koriste luke Zajednice i plove vodama koje su u nadležnosti država članica (državni nadzor luka) (izmijenjena: Direktivom Vijeća 98/25/EZ, Direktivom Komisije 98/42/EZ, Direktivom Komisije 1999/97/EZ, Direktivom 2001/106/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivom 2002/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Popisom brodova kojima je bio zabranjen pristup lukama Zajednice u razdoblju od 1. rujna 2004. do 31. ožujka 2005., u skladu s člankom 7b Direktive 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o državnom nadzoru brodova u lukama).

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe provest će se transpozicija preostalih odredbi Direktive Vijeća 97/70/EZ od 11. prosinca 1997. o uspostavi usklađenog sigurnosnog režima za ribarska plovila dužine 24 metara i duža, u dijelu koji se odnosi na kontrolne mjere (čl. 7. Direktive).

Pravilnikom o pomorskom peljarenju propisat će se odredba o obvezi prijavljivanja nedostataka stranog broda koje u obavljanju svojih redovitih poslova utvrde peljari kako je određena člankom 13. stavak 1. Direktive Vijeća 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o stupanju na snagu međunarodnih normi za sigurnost brodova, sprječavanje zagađivanja i uvjete života i rada na brodu, za brodove koji koriste luke Zajednice i plove vodama koje su u nadležnosti država članica (državni nadzor luka).

Preostali zahtjevi Direktive Vijeća 93/103/EZ propisat će se kroz Pravilnik o sadržaju, obrascima i načinu vođenja brodskih isprava i knjiga brodova trgovačke mornarice.

U skladu s odredbama Uredbe 789/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o preupisu teretnih i putničkih brodova između upisnika unutar Zajednice i o ukidanju Uredbe Vijeća (EEZ-a) 613/91, izraditi će se nova Tehnička Pravila-Dio 1. kao temeljna pravila novog sustava Tehničkih pravila za statutarnu certifikaciju pomorskih plovnih objekata koje će, sukladno Pomorskom zakoniku, donositi Ministar. Ista će biti donesena u I. kvartalu 2008. godine, s rokom stupanja na snagu od dana pristupanja RH EU. Ova Tehnička pravila bit će u cijelosti usklađena sa pravnom stečevinom EU, te neće sadržavati odredbe Uredbe koje se izravno primjenjuju ulaskom RH u EU.

Obveza držanja na brodu relevantnih kolektivnih ugovora i nacionalnih propisa za potrebe posade iz članka 8. stavka 3. Direktive Vijeća 1999/63/EZ od 21. lipnja 1999. o Sporazumu o

organizaciji radnoga vremena pomoraca koji su sklopili Udruženje brodovlasnika Europske zajednice (ECSA) i Savez sindikata prometnih radnika u Europskoj Uniji (FST) - Prilog: Europski sporazum o organizaciji radnog vremena pomoraca, propisat će se kroz izmjene Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja straže, te obavljanja drugih poslova na brodu, jahti ili brodici kojima se osigurava sigurna plovidba i zaštita mora od onečišćenja s brodova u IV. kvartalu 2008. godine.

Republika Hrvatska kao osnivač priznate organizacije Hrvatskog registra brodova (HRB-a), imajući u vidu izuzetan doprinos HRB-a u zaštiti ljudskog života i zaštiti pomorskog okoliša, ima poseban interes da HRB ishodi status priznate organizacije sukladno članku 4. stavku 3. Direktive Vijeća 94/57/EZ od 22. studenoga 1994. o zajedničkim pravilima i standardima za organizacije za inspekcijski pregled i nadzor brodova i odgovarajućih aktivnosti pomorskih uprava i bude na popisu priznatih organizacija sukladno Odluci Komisije 96/587/EZ.

U IV. kvartalu 2008. godine, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH, osigurati će se puna primjena Konvencije o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu iz 1965. (IMO FAL Konvencija, 1965) sukladno Direktivi 2002/6/EZ o sustavu javljanja brodova koji uplovljavaju u ili isplovljavaju iz luka država članica Zajednice, kao i preostalih obveza koje proistječu iz Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o uspostavljanju sustava nadzora pomorskog prometa Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ, kao što su obveze kompanije da surađuje s obalnom državom u slučaju opasnosti i slično.

Navedeno usklađenje provesti će se kao rezultat Projekta "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I i II.

Obalna infrastruktura za nadzor plovidbe kao i prihvati, uporabu i distribuciju AIS podataka na nacionalnoj i EU razini realizira se Projektom "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I i II. Projektom je predviđeno kompletiranje postojećeg Sustava automatske identifikacije brodova (centralna AIS središnjica (Control center) u sklopu MRCC Rijeka s 4 AIS obalne postaje) postavljanjem i integriranjem AIS baznih postaja uzduž jadranske obale i druge informacijsko-komunikacijske opreme, kao i realizacija stručno-tehničke potpore za izradu informatičko-statističkih i operativnih rješenja VTMS sustava, edukacija osoblja Ministarstva i izrada studije daljnjeg razvoja sustava. Prva faza Projekta je trenutno u provedbi. U tijeku je priprema natječajne dokumentacije za drugu fazu projekta. Cjeloviti AIS podsustav biti će u funkciji do kraja 2008. godine, a radarski i drugi podsustavi tijekom 2009. g. Zaključno s 2010. planirana je potpuna integracija sustava uključujući informatičku pripremu za uključivanje u SafeSeaNet.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i nadalje će sudjelovati u uspostavljanju suradnje jadranskih obalnih država u pogledu razvoja međuobalnog prometnog povezivanja (Short sea shipping), te na regionalnoj razini sudjelovati u razvoju koncepta „Autocesta mora“ (Motorways of the Sea).

Sa ciljem razvoja pomorskog sektora Ministarstvo će inicirati i koordinirati aktivnosti definiranja i uspostave Pomorskog klastera (Maritime Cluster).

Odredbe Uredbe (EZ-a) 725/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o povećanju zaštite na brodovima i u lukama, u svezi putničkih brodova u nacionalnoj plovidbi kategorije A, provedbe obvezne procjene rizika i primjene zahtjeva na ostale vrste brodova i luka u koje ti brodovi uplovljavaju kao i kaznene odredbe, te određeni preostali zahtjevi Direktive 2005/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o povećanju zaštite u lukama, bit će implementirane donošenjem izmjena Zakona o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet (NN 48/04) u IV. kvartalu 2009. godine.

S ciljem provedbe članaka 4. i 5. Direktive 2003/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o posebnim zahtjevima stabilnosti za ro-ro brodove, Republika Hrvatska je inicirala radnu grupu u kojoj sudjeluju predstavnici svih jadranskih država, koja ima zadatak definirati značajne visine vala i morska područja u Jadranskom moru kao osnovu za primjenu posebnih zahtjeva za stabilitet. Sa ciljem provedbe hidrografskih mjerenja kao osnove za definiranje značajne visine vala, predviđena su sredstva u Državnom proračunu za provedbu mjerenja za koja je zadužen Hrvatski hidrografski institut. Odredbe ove Direktive od značajnog su utjecaja na konstrukciju i opremanje brodova hrvatske zastave koji obavljaju redovne linije u međunarodnom prometu. Nakon provedbe gore navedenih aktivnosti, tijekom 2009. godine odredbe navedene Direktive bit će implementirane u Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati brod i brodar za obavljanje međunarodnog linijskog pomorskog prometa, koji se donosi temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (NN 33/06), te u Tehnička pravila (Dio 6. – Pregrađivanje), koja su stupila na snagu 1. kolovoza 2007 (NN 77/07). Republika Hrvatska će biti spremna za primjenu predmetne Direktive do ulaska u EU.

Odredbe Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o uspostavljanju sustava nadziranja brodskog prometa i informacija Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ u dijelu koji se odnosi na praćenje i prikupljanje podataka s brodova u značajnoj mjeri primijeniti će se u Republici Hrvatskoj kroz implementaciju Projekta "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I, II i III uz potporu iz PHARE 2005/2006 i IPA 2007 programa. Realizacijom sve tri faze Projekta najkasnije do 2009. godine uspostaviti će se cjeloviti zakonodavni okvir, te organizacijski, institucionalni i tehnološki sustav za praćenje cjelokupnog pomorskog prometa u unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske što će izravno utjecati na smanjenje broja nesreća na moru, poboljšanje rezultata akcija traganja i spašavanja na moru i smanjenje onečišćenja mora s brodova, te omogućiti razmjenu podataka s odgovarajućim tijelima Europske komisije. Informacijsko-komunikacijski sustav CVTMIS-a, kao dio Integriranoga pomorskoga informacijskog sustava, će u vezi s mogućnošću razmjene podataka biti usklađen sa zahtjevima koje treba donijeti Europska agencija za pomorsku sigurnost, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1406/2002 o uspostavi Europske agencije za sigurnost plovidbe.

3.14.7. Državne potpore

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Željeznički promet

U 2007. godini su u sektoru željezničkog prometa dodijeljene subvencije za poticanje željezničkog putničkog i kombiniranog prijevoza, te sredstva za zbrinjavanje viška zaposlenih (otpremnine).

Zakonom o željeznici s primjenom od 1. siječnja 2006. godine i Zakonom o podjeli trgovačkog društva HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. postavljen je novi pravni i institucionalni okvir funkcioniranja željezničkog prometa. Time je otvorena mogućnost liberalizacije željezničkog prometa, za razliku od prethodnih godina kada je, temeljem tada važećeg Zakona, tržište bilo zatvoreno te je samo HŽ d.o.o. imao mogućnost i obvezu obavljanja željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj. To ujedno znači da određeno financiranje od strane države usmjereno na Hrvatske željeznice d.o.o. predstavlja državnu potporu.

Državnim potporama u sektoru željezničkog prometa smatraju se u pravilu sredstva za zbrinjavanje viška zaposlenika, poticanje željezničkog putničkog i kombiniranog prijevoza, nabavku novih željezničkih vozila i modernizaciju željezničkih vozila.

Pomorski promet

Koncesioniranje preostalih državnih linija odvijalo se sukladno odredbama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja nadzire potpore dodijeljene za obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa prema Uredbi o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu.

Zračni promet

Pravni temelji kojima se reguliraju i odobravaju državne potpore u zračnom prometu su Zakon o zračnom prometu (NN 132/98, 178/04, 46/07) te Odluka Vlade Republike Hrvatske o obvezi obavljanja domaćeg linijskog zračnog prijevoza Croatia Airlines d.d. u razdoblju od 2007. do 2011. godine uz primjenu općih propisa o državnim potporama.

Postupak za odobravanje državnih potpora u zračnom prometu u Republici Hrvatskoj pokrenut je na zahtjev Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka pred Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja te je Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja na svojoj 89. sjednici odobrilo navedene državne potpore u obliku subvencije poduzetniku Croatia Airlines d.d. u razdoblju od 2007. do 2011. godine uz obrazloženje da se navedena subvencija poduzetniku Croatia Airlines d.d. smatra kompenzacijom za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, predviđeno člankom 4. stavak 3. točka e) Zakona o državnim potporama.

Navedeni pravni temelji za donošenje predmetne državne potpore kao i odobrenje Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u potpunosti su slijedili kriterije i pravila iz pravne stečevine EU s kojima su i usklađeni, a kojima se definira usluga od općeg gospodarskog interesa i način izračuna novčane kompenzacije poduzetnicima za pružanje takvih usluga.

Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) obuhvaća nadoknadu neostvarenih prihoda za obvezu obavljanja usluga od općeg gospodarskog interesa, odnosno pokrivanje razlike između prihoda i troškova obavljanja domaćeg linijskog zračnog prometa. Odlukom Vlade Republike Hrvatske određene su linije od općeg gospodarskog

interesa kao i dužnosti korisnika da vodi odvojene interne financijske izvještaje i računovodstvo prihoda i troškova obavljanja domaćeg linijskog zračnog prometa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Željeznički promet

Suradnjom HŽ – Hrvatskih željeznica i konzultantske kuće izrađene su podloge za izradu Plana restrukturiranja, a nastavak procesa izrade konačnog prijedloga Plana za kompanije nastale podjelom HŽ – a predviđen je za 2008. godinu.

Pomorski promet

Koncesioniranje preostalih državnih linija odvijat će se sukladno odredbama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu.

Kroz PHARE 2005 projekt izradit će se studija „Croatian Maritime Sector: State Aid and Market Access (Implementation of Regulation 3577/92 and Regulation 4055/86)“(EUROPEAID/ 119860/C/SV/multi) u suradnji s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

3.15. ENERGETIKA

3.15.1. Tržište energenata i sigurnost opskrbe

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vezano uz problematiku tržišta energenata u 2007. godini donesen je novi *Zakon o tržištu plina* (NN 40/07) te *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji* (NN 68/01, 177/04 i 76/07), *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije* (NN 177/04 i 76/07) i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti* (NN177/04 i 76/07).

Zakonom o tržištu plina provedeno je usklađivanje s Direktivom 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina, Uredbom (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima pristupa plinskom transportnom sustavu i Uredbom Vijeća (EZ) br. 736/96 od 22. travnja 1996. o izvješćivanju Komisije o investicijskim projektima od interesa za Zajednicu u sektorima nafte, prirodnog plina i električne energije. Posebno su obrađena poglavlja u sektoru plina, koja do sada nisu bila u dovoljnoj mjeri uređena zakonodavnim okvirom, a posebice skladištenje plina, terminal za ukapljeni prirodni plin (UPP), distribucija plina, sigurnost opskrbe, razdvajanje djelatnosti, prekogranični kapaciteti, a detaljnije su obrađena i prava i obveze kupaca (povlaštenih i tarifnih).

Pristup transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina i terminalu za UPP omogućuje se primjenom reguliranog pristupa treće strane, a pristup mreži proizvodnih plinovoda primjenom pregovaračkog pristupa treće strane. Pristup sustavu dozvoljen je svim sudionicima na tržištu, a to su proizvođač plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, opskrbljivač plinom, posrednik na tržištu plina, zastupnik na tržištu plina, povlašteni kupac i tarifni kupac.

Regulirani pristup treće strane temelji se na objavljenom tarifnom sustavu, odnosno metodologiji i tarifnim stavkama za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i korištenje terminala za UPP, koji se primjenjuje objektivno i jednako za sve sudionike na tržištu plina. Tarifne metodologije za sve sustave donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA). Pregovarački pristup treće strane temelji se na komercijalnim uvjetima pristupa mreži proizvodnih plinovoda, koji su predmet pregovora.

Sigurnost opskrbe područje je koje je u *Zakonu o tržištu plina* uređeno u skladu s Direktivom Vijeća 2004/67/EZ od 26. travnja 2004. o mjerama za osiguranje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.

Od 1. kolovoza 2007. godine otvoreno je tržište prirodnog plina za sve kupce osim kućanstava, a od 1. kolovoza 2008. godine bit će otvoreno i za kućanstva, dakle za sve potrošače.

Spomenutim izmjenama i dopunama triju zakona omogućen je učinkovitiji rad HERA-e, otklonjene su neke uočene nejasnoće i ugrađene su promjene koje su se u međuvremenu pojavile i u zakonodavstvu EU

Od 1. srpnja 2007. godine otvoreno je tržište električne energije za sve kupce kategorije "poduzetništvo", a potpuno otvaranje tržišta uslijedit će 1. srpnja 2008. godine uključujući i kućanstva.

Za otvaranje tržišta električne energije u Hrvatskoj odabran je model bilateralnog tržišta koji se temelji na trgovanju električnom energijom putem bilateralnih ugovora. Ugovorne strane u bilateralnom ugovoru za opskrbu električnom energijom su kupac i opskrbljivač, dok se bilateralni ugovori o kupoprodaji električne energije sklapaju između opskrbljivača, trgovaca

ili proizvođača. Osim ugovora o opskrbi, odnosno ugovora o kupoprodaji električne energije, povlašteni kupac i proizvođač moraju s Operatorom prijenosnog sustava (OPS) ili s Operatorom distribucijskog sustava (ODS) sklopiti i ugovor o korištenju mreže ovisno o tome na koju su mrežu priključeni. Svi tržišni sudionici moraju s OPS-om sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja. OPS i ODS odgovorni su za prikupljanje, obradu i razmjenu mjernih podataka prema svim sudionicima na tržištu električne energije.

U pogledu dodjele prijenosnih prekograničnih kapaciteta primjenjuju se *Pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih moći* koja su u 2007. do kraja usklađena s Uredbom (EZ) br. 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije. Zbog podmirenja troškova nastalih prekograničnim prijenosom električne energije OPS za sada naplaćuje naknadu za tranzit električne energije, a ta će se naknada ukinuti pristupanjem OPS-a međukompenzacijskom ITC mehanizmu ETSO organizacije. O pristupanju OPS-a tom mehanizmu odlučuje ETSO.

U 2007. godini imenovan je ravnatelj Hrvatske agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata i započelo njeno kadrovsko ekipiranje. Agencija je dužna formirati obvezne zalihe u visini 90-dnevne prosječne potrošnje do 31. srpnja 2012. godine. Na temelju novog *Zakona o tržištu naftnih derivata* donesen je *Pravilnik o podacima koje su energetske subjekti dužni dostavljati ministarstvu* (NN, 87/07), kojim su objedinjeni ranije predviđeni Pravilnik o dostavi podataka o cijenama sirove nafte i naftnih derivata i Pravilnik o izvještavanju o proizvedenim, uvezenim, prerađenim i isporučenim količinama nafte i naftnih derivata..

U svrhu ostvarenja nacionalnog indikativnog cilja Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku kojom se određuje godišnji postotak biogoriva u ukupnom udjelu energetske potrošnje goriva u 2007. godini (NN 43/07) koji se stavlja u promet na domaće tržište, a koji iznosi 0,9%, što predstavlja ekvivalent od 22.000 tona biodizela ili drugog biogoriva.

U 2007. godini sigurnost i kvaliteta opskrbe energentima bili su u Hrvatskoj na visokoj razini, uključujući i turistička područja gdje je ljeti iznimno velika potrošnja.

U 2007. je također izrađen projektni zadatak i raspisan međunarodni natječaj za izradu *Strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske*.

Proveden je i postupak izdvajanja HROTE iz HEP-Grupe u neovisno društvo u vlasništvu Republike Hrvatske.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini predviđeno je usvajanje *Strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske, Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske te Rudarskog zakonika, Zakona o biogorivima i Zakona o učinkovitom korištenju energije*. Predviđa se također donošenje *Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti*.

Planira se i donošenje preostalih podzakonskih propisa temeljem Zakona o tržištu plina (NN 40/07) kojima se neće direktno preuzimati odredbe relevantne pravne stečevine EU-a, ali će se stvoriti uvjeti za njenu punu provedbu.

Nastavit će se i proces jačanja administrativnih kapaciteta u svim za energetiku relevantnim ustanovama.

Nastavljaju se također aktivnosti na aktivnostima u svezi s novim dobavnim pravcima za prirodni plin i izgradnju LNG terminala u sjevernom dijelu Jadrana.

Nastavit će se daljnji razvoj poslovnog sustava HEP-a s ciljem pune provedbe relevantne pravne stečevine EU-a.

Nastavit će se aktivnosti na projektima koji osiguravaju veću sigurnost opskrbe energentima. Na temelju *Ministarske deklaracije*, koja je 2007. potpisana u Zagrebu od Rumunjske, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Italije i predstavnika EU nastavit će se aktivnosti na realizaciji projekta *Paneuropski naftovod (Pan European Oil Pipeline)*, te na realizaciji projekta *Jonsko-jadranski*

plinovod, za koji su *Ministarsku deklaraciju* Hrvatska, Crna Gora i Albanija, a očekuje se pristupanje Bosne i Hercegovine.

3.15.2. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tarifnim sustavom za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 33/07) i *Uredbom o naknadi za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije* (NN 33/07) utvrđeni su mehanizmi prikupljanja sredstava i poticanja, temeljeni na cjenovnom pristupu, za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora energije.

Uredbom o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče (NN 33/07) utvrđen je cilj nacionalne politike u području obnovljivih izvora energije te se propisuje minimalni udio obnovljivih izvora energije koji su energetske subjekti za opskrbu obvezni preuzeti u strukturi energije koju nude krajnjim kupcima.

Pravilnikom o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 67/07) određeni su obnovljivi izvori energije koji se koriste za proizvodnju energije, uvjeti i mogućnost njihova korištenja, uključujući planiranje, administrativne postupke, registar projekata obnovljivih izvora energije, te druga pitanja od značaja za korištenje obnovljivih izvora energije.

Pravilnikom o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (NN 67/07) propisane su vrste postrojenja s obzirom na primjenu specifične tehnologije koja koristi obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije, a koja mogu steći status povlaštenog proizvođača.

U 2007. godini započeo je upis u *Registar projekta i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača* u svezi s kojim je u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) angažiran novi djelatnik i osigurana računalna podrška.

U 2007. godini usvojen je i *Zakon o prostornom uređenju i gradnji* (NN 76/07), koji vezano uz energetska svojstva zgrada propisuje slijedeće:

Članak 15. „Energetska svojstva zgrada

(1) Svaka zgrada, ovisno o vrsti i namjeni, mora biti projektirana, izgrađena i održavana tako da tijekom uporabe ima popisana energetska svojstva.

(2) Prije izdavanja uporabne dozvole, odnosno prije promjene vlasništva ili iznajmljivanja zgrade ili njezinog dijela, mora se pribaviti certifikat o energetskim svojstvima zgrade, kojeg izdaje ovlaštena osoba.

(3) Ovlaštenje za izdavanje certifikata osobi iz stavka 2. ovoga članka izdaje ministarstvo.

(4) U certifikat iz stavka 2. ovoga članka kupac ili unajmljivač zgrade ili njezinog dijela ima pravo uvida prije sklapanja ugovora o kupoprodaju ili iznajmljivanju prema posebnom propisu.

(5) Energetska svojstva i način izračuna toplinskih svojstava zgrade, energetske zahtjeve za nove i postojeće zgrade s izuzećima od propisanih zahtjeva, te uvjete, sadržaj i način izdavanja certifikata (certificiranje), zgrade za koje postoji obveza javnog izlaganja certifikata o energetskim svojstvima i uvjete za osobe ovlaštene za izdavanje certifikata propisuje ministar pravilnikom.“

Članak 19. „Tehnički propisi

(1) Tehničkim propisima se u skladu s načelima europskog usklađivanja tehničkog zakonodavstva razrađuju, odnosno određuju bitni zahtjevi za građevinu, tehnička svojstva koja moraju imati građevni proizvodi i drugi tehnički zahtjevi u vezi s građevinama i njihovim građenjem.

(2) Tehničke propise donosi ministar

(3) Tehnički propisi objavljuju se u Narodnom novinama.“

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini predviđa se donošenje *Zakona o biogorivima* i *Zakona o učinkovitom korištenju energije* te donošenje *Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti* i *Nacionalnog potencijala za visokoučinkovitu kogeneraciju*. Strategijom energetskog razvitka Republike Hrvatske, među ostalim, obuhvatit će se i daljnji razvoj proizvodnje i korištenja obnovljivih izvora energije i kogeneracije, pri čemu će se obveze RH usklađivati i s predviđenim izmjenama *acquisa* (obveze država članica do 2020. godine)..

MGRIP i Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost nastavljaju s natjecanjima za (su)financiranje projekata iz područja obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti. Nastavit će se i proces jačanja administrativnih kapaciteta.

Temeljem čl. 15. i 19. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07) u 2008. godini predviđa se usvajanje podzakonskih propisa o uvjetima i mjerilima za osobe koje će provoditi certificiranje zgrada, o klasifikaciji zgrada, određivanju zgrada za koje je obvezno javno izlaganje certifikata, načinu provođenja certificiranja, načinu uvida u certifikat te sadržaju i izgledu certifikata (radni naslov) te tehničkog propisa o grijanju i hlađenju u zgradama. Predviđa se i izmjena ili donošenje novog tehničkog propisa o uštedi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama.

Planira se i donošenje Akcijskog plana za implementaciju Direktive o energetske svojstvima zgrada te izrada studije razvoja primjenjivosti zamjenskih sustava. Započet će i aktivnost vezane uz osiguranje dovoljnog broja stručnjaka za certificiranje zgrada te MGRIP i MZOPUG sudjelovati u radu projekta CA-EPBD II.

Vežano uz eko-dizajn, nakon usvajanja podzakonskog propisa kojim će se preuzeti okvirna Direktiva 2005/32/EZ o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva eko dizajna za proizvode koji troše energiju (*vidi: 1. Sloboda kretanja roba*), analizirat će se potreba za izmjenama vezanima uz provedbu zahtjeva za energetska učinkovitost toplovodnih kotlova i kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija.

Predviđaju se daljnje aktivnosti za postizanje zacrtanog cilja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (solarna energija, energija vjetera i biomase, geotermička energija i energija vodotoka – male hidroelektrane snage do 10 MW) u iznosu 5,8% ukupne potrošnje električne energije do kraja 2010. godine, što predstavlja 1140 GWh.

3.15.3. Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Nuklearna sigurnost

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti (NN 173/2003), Državni zavod za nuklearnu sigurnost (DZNS) je tijekom 2007. godine dovršio prijedlog teksta Pravilnika o uvjetima nuklearne sigurnosti i zaštite za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu i razgradnju objekta u kojem se obavlja nuklearna djelatnost. Očekuje se da će navedeni Pravilnik biti donesen do kraja godine, nakon što se prikupe suglasnosti određenih tijela državne uprave.

Sukladno kratkoročnim prioritetima navedenim u Pristupnom partnerstvu vezano uz jačanje administrativnih kapaciteta na području nuklearne sigurnosti, u 2007. godini intenzivno se radilo na jačanju administrativne sposobnosti DZNS-a u smislu povećanja kadrovskih kapaciteta Zavoda. Tako su u 2007. godini zaposlena dva nova djelatnika visoke stručne spreme – načelnik Odjela za upravne i stručne poslove u Sektoru za nuklearne djelatnosti i načelnik Odjela za inspekcijske poslove u Sektoru za nuklearni materijal.

U 2007. godini priređene su tehničke specifikacije i ostala natječajna dokumentacija te proveden međunarodni javni natječaj za nabavku opreme i usluga na projektu „Instalacija RODOS sustava u RH“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2005, kojim se namjerava ojačati stručni i tehnički temelj za planiranje i pripravnost za slučaj nuklearne nesreće u RH.

Ukupan opseg aktivnosti DZNS-a je od 2006. godine usuglašen sa zahtjevima norme ISO 9001:2000, koja se odnosi na sustav upravljanja kvalitetom. Tijekom 2007. godine DZNS je pokrenuo postupak usuglašavanja s normom ISO 14001:2004, koja se odnosi na sustav upravljanja okolišem. Certifikacijski audit u svrhu dobivanja certifikata ISO 14001:2004 provela je ovlaštena certifikacijska kuća SGS iz Švicarske s podružnicom u Zagrebu 16. listopada 2007. godine, čime je ukupan opseg aktivnosti DZNS-a usuglašen sa zahtjevima norme ISO 14001:2004..

Usvojen je i Zakon o Fondu za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško (NN 107/07).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Osim redovnih upravnih i stručnih poslova koje DZNS provodi u okviru svojih nadležnosti, i dalje će se kao kratkoročni prioritet za 2008. godinu jačati administrativne sposobnosti. Tako je planirano u 2008. godini zaposliti dva nova djelatnika s visokom stručnom spremom, koji bi između ostalog radili i na poslovima vezanim uz proces pristupanja RH EU.

Planiraju se daljnje aktivnosti na projektu „Instalacija RODOS sustava u RH“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2005.

Projekt „Potpora Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost pri nadogradnji i modernizaciji sustava pravodobnog upozoravanja“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2006. je odobren za financiranje od strane EK pa će DZNS koordinacijom tog projekta pridonijeti pouzdanosti pravodobnog upozoravanja u okviru pripravnosti za slučaj nuklearne nesreće.

DZNS će i nadalje jačati svoje administrativne kapacitete popunjavanjem nepopunjenih radnih mjesta i dodatnim usavršavanjem i osposobljavanjem svih djelatnika.

Također se planiraju daljnje aktivnosti na projektu „Potpora Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost pri nadogradnji i modernizaciji sustava pravodobnog upozoravanja“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2006.

Zaštita od zračenja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini usvojeni su slijedeći pravilnici:

Pravilnik o popisu stručnih poslova zaštite od ionizirajućeg zračenja, uvjetima koje trebaju ispuniti ovlašteni stručni tehnički servisi i načinu ovlašćivanja (NN 77/07)

Pravilnik o zdravstvenim uvjetima kojima moraju udovoljavati izloženi radnici, učestalosti pregleda te sadržaju, načinu i rokovima čuvanja podataka o tim pregledima (NN 111/07)

Pravilnik o načinu, opsegu i rokovima mjerenja osobnog ozračenja izloženih radnika i osoba izloženih medicinskom ozračenju, pregledu izvora ionizirajućeg zračenja i uvjeta rada te

mjerenja propisanih elemenata i provjere kvalitete, provjeri ispravnosti osobnih zaštitnih sredstava i opreme, provjeri ispravnosti mjernih instrumenata, mjerama osiguranja kvalitete, provjeri radioaktivnog onečišćenja osoba, predmeta, okoliša, prostorija i zraka u prostorijama u kojima se obavljaju djelatnosti ili su smješteni radioaktivni izvori te sadržaju izvješća o nadzoru i mjerenjima, postupku izvješćivanja te obvezi vođenja evidencija, sadržaju, načinu vođenja i rokovima čuvanja (NN 127/07)

Pravilnik o načinu i postupku nadzora prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore (NN 114/07)

U 2007. godini nastavljeno je s izradom prijedloga Državnog plana i programa mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednoga događaja. Izrađeni su Osnovni zahtjevi za izradu Državnog plana i programa mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja te uspostavljena suradnja i koordinacija među relevantnih tijelima: Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi te Državnog zavoda za zaštitu od zračenja (DZZZ), Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost i Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Uspostavljena je suradnja sa zemljama u regiji na području sustava nadzora nad metalnim otpadom radi moguće kontaminacije radioaktivnim tvarima u skladu s preporukama iz "International Recommendations to monitor and manage radioactive scrap metal" UN, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe. U Zagrebu je 21. i 22. ožujka 2007. održan Prvi regionalni sastanak o provođenju nadzora nad transportom metalnog otpada i razmjene informacija o pošiljkama koje su kontaminirane radioaktivnim tvarima ili sadrže radioaktivne izvore.

Opći cilj sastanaka bio je uspostava kontinuirane suradnje u regiji na području neodobrenog prometa nuklearnog i ostalog radioaktivnog materijala i razmjena informacija, a specifični cilj dogovor o izvještavanju i razmjeni informacija između regulatornih-nadležnih tijela za zaštitu od zračenja u regiji u slučajevima nalaza nuklearnog i ostalog radioaktivnog materijala, poboljšanje i ujednačavanje načina nadzora otpadnog metala i djelovanja u slučaju pronalaska nuklearnog i ostalog radioaktivnog materijala ili kontaminacije; utvrditi obaveze za državu iz koje je izvor potekao, kao i potencijalne izvore zagađenja, moguće putove radioaktivnih izvora do otpadnog metala kao i mogućnost njegova kontaminiranja, a sa ciljem minimalizacije proliferacije radioaktivnog materijala kao bi se smanjila na minimum njegova upotreba u terorističke svrhe.

U okviru projekta IAEA-RER-9.073 Implementation of National Strategies for Regaining Control over "Orphan Sources" koji se provodi u suradnji s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju izrađen je popis lokacija za koje se sumnja da sadrže radioaktivne izvore izvan nadzora te su procijenjena financijska sredstva za zbrinjavanje istih. Sredstva za zbrinjavanje pronađenih izvora zračenja i pregled lokacija biti će osigurana iz pomoći Međunarodne agencije za atomsku energiju, EU i iz proračuna.

Nastavljeno je s aktivnostima za uspostavljanje sustava QA i QC u bolnicama, u prvom redu za mamografe.

Kontinuirano se provodila stručna izobrazba osoba koje obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja po programu dopunske izobrazbe i programu obnove znanja.

Vezano uz potrebu jačanja administrativnih kapaciteta na području zaštite od zračenja navedenu u Europskom partnerstvu s Hrvatskom, a naročito radi obavljanja poslova vezanim uz proces pristupanja RH EU, u 2007. godini administrativne sposobnosti DZZZ-a pojačane su prijmom u državnu službu jednog novog službenika I vrste, dakle visoke stručne spreme na radno mjesto načelnika Odjela za zaštitu od ionizirajućih zračenja. Službenici DZZZ-a su u 2007. godini sudjelovali su u nizu stručnih sastanaka, seminara i radionica, u zemlji i u inozemstvu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo, Vlada RH donijet će Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednoga događaja te će uredbom propisati uvjete te način zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti.

U 2008. godini planira se izrada ostalih pravilnika kojih je donošenje propisano temeljem Zakona o zaštiti od zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja (NN 64/06), a kojim će se provesti usklađivanje s preostalim odredbama relevantne pravne stečevine EU-a To su:

Pravilnik o načinu i mjestima te rokovima sustavnog ispitivanja i praćenja vrste i aktivnosti radioaktivnih tvari u zraku, tlu, moru, rijekama, jezerima, podzemnim vodama, krutim i tekućim oborinama, vodi za piće, hrani i predmetima opće uporabe te stambenim i radnim prostorijama,

Pravilnik kojim se određuju uvjeti za projektiranje, gradnju te uklanjanje građevina u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja,

Pravilnik o načinu osiguranja uklanjanja radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanja radioaktivnog izvora i drugim prijeko potrebnim mjerama radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta;

Pravilnik o uvjetima, rokovima i načinu stjecanja potrebnog stručnog obrazovanja i obnove znanja o primjeni mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja

Pravilnik o mjerama radiološke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja i mjerama fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja.

U procesu prilagodbe EU-u, a u suradnji sa Središnjim državnim uredom za e-hrvatsku izradit će se Strategija razvoja informacijskog sustava DZZZ-a s ciljem usklađivanja sa strateškim dokumentima EU-a.

Iz projekta „Border Control of Nuclear and Other Radioactive Materials with Mobile Portal Monitor“ iz programa PHARE 2005 nabavljeni su mobilni uređaji za kontrolu nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala na graničnim prijelazima. Procedure postupanja u slučaju otkrivanja nedozvoljenog prijenosa radioaktivnih materijala preko državne granice razrađene su Pravilnikom o načinu i postupku nadzora prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore.

U 2008. godini nastavit će se s implementacijom projekta. Organizirat će se izobrazba carinskih službenika za korištenje navedene opreme te osoblja za detekciju, identifikaciju i zbrinjavanje svih vrsta radioaktivnog materijala.

Planirana je i izrada Plana uvođenja QA i QC u medicini.

Provodit će se i dalje stručna izobrazba osoba koje obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja.

Ostale provedbene aktivnosti obuhvatit će u prvom redu jačanje administrativnih sposobnosti DZZZ-a obzirom da su postojeći kadrovski kapaciteti nedostatni za obavljanje svih zakonom propisanih poslova a naročito poslova vezanih uz proces pristupanja. U 2008. godini planiran je prijam u državnu službu dva službenika na nepopunjena radna mjesta predviđena Pravilnikom o unutarjem redu DZZZ-a. U cilju jačanja ljudskih potencijala DZZZ-a, poticat će se kontinuirana edukacija i usavršavanje svih zaposlenih.

Obzirom da su postojeći kadrovski kapaciteti nedostatni za obavljanje svih zakonom propisanih poslova a naročito poslova vezanih uz proces pristupanja, planira se daljnje jačanje administrativnih sposobnosti DZZZ-a. U srednjoročnom razdoblju predviđa se preustroj organizacijske strukture DZZZ-a i osnivanje dva nova odjela i to Odjela za EU i Odjela za nadzor nad upravljanjem radioaktivnim otpadom. Planira se zapošljavanje novih službenika, kao i daljnje usavršavanje već zaposlenih.

Stručna izobrazba osoba koje obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja provodit će se i dalje. Stručne podloge za nastavne planove i programe usklađivat će se u potpunosti s međunarodnim preporukama te smjernicama koje će izraditi *European Radiation Protection Training and Education Platform*.

Planirana je implementacija Plana uvođenja QA i QC u medicini.

Iz projekta „Border Control of Nuclear and Other Radioactive Materials with Stationary Portal Monitor“ u okviru programa PHARE 2006 nabavit će se uređaji za detekciju i identifikaciju nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala za četrnaest graničnih prijelaza u Republici Hrvatskoj. Predloženo je da uređaji budu postavljeni u tri luke (Rijeka, Split i Ploče), na aerodrom Zagreb-Pleso, na tri željeznička i sedam cestovnih graničnih prijelaza, čime bi kapaciteti za sprječavanje nedozvoljenog prometa nuklearnim i drugim radioaktivnim materijalom na granicama RH bili znatno ojačani.

U toku 2007. godine DZZZ je Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju predložio projekt tehničke pomoći RH u cilju uspostave državnog skladišta radioaktivnog materijala. Uspostavom centraliziranog skladišta stvorili bi se preduvjeti za stvaranje efikasnog sustava upravljanja radioaktivnim otpadom u RH. Prijedlog projekta je dobio pozitivnu ocjenu Međunarodne agencije za atomsku energiju, a ukoliko projekt bude prihvaćen, početak implementacije projekta očekuje se u 2009. godini.

3.16. OPOREZIVANJE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Neizravni porezi

Porez na dodanu vrijednost

Radi usklađivanja Zakona o porezu na dodanu vrijednost s Direktivom Vijeća 112/2006/EZ-a o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, u 2007. godini započeta je izrada analize postojećeg praga za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost, kao i analize učinaka uvođenja PDV-a na građevinsko zemljište na cijene nekretnina.

Na temelju analiza učinaka usklađivanja propisa o PDV-u s pravnom stečevinom EU završenih 2006. godine, Porezna uprava je tijekom 2007. godine vršila pripreme za usklađivanje zakonodavstva na području neizravnih poreza.

U srpnju 2007. godine donesen je Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN 76/07) kojim je uvedena snižena porezna stopa na isporuke novina i časopisa koji izlaze dnevno i periodično, osim onih koji se odnose na oglašavanje. Navedene izmjene ne odstupaju od odredbi Direktive 112/2006/EZ-a.

Pripremljen je nacrt Prijedloga zakona o jedinstvenom poreznom broju koji će biti temelj za ustrojenje jedinstvenog poreznog registra.

Trošarine

U listopadu 2007. godine donesen je Zakon o dopuni Zakona o posebnom porezu na alkohol (NN 107/07) kojim je na alkohol sadržan u voćnom vinu propisana stopa posebnog poreza u iznosu od „0“ kuna.

U izradi je stručna podloga za Nacrt prijedloga jedinstvenog Zakona o trošarinama u koji su uključene sve porezne kategorije propisane trošarinskom EU legislativom i to trošarine na alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode i energente.

U sklopu twinning projekta „Potpora Carinskoj upravi u području trošarina“, između ostalog, izvršena je analiza nedostataka i potrebnih izmjena hrvatskog trošarinskog zakonodavstva, te je izrađena trošarinska strategija koja je postala sastavnim dijelom carinske strategije. Posvećena je pažnja i nacionalnom zakonodavstvu o reguliranju oporezivanja skupina roba koje ne pripadaju pravnoj stečevini EU (bezalkoholna pića, kava, luksuzni proizvodi, osobni automobili, motocikli, plovila i zrakoplovi). Odredbama osnovne trošarinske Direktive 92/12/EEZ omogućeno je zadržavanje oporezivanja posebnim porezima i tih skupina roba, ali uz uvjet da odredbe nacionalnih zakona koje reguliraju oporezivanje ovih skupina roba ne predstavljaju prepreke za nesmetanu trgovinu između država članica. U tu svrhu predloženi su amandmani na postojeće nacionalne propise.

Izravni porezi

Tijekom 2007. provodile su se pripremne aktivnosti za usklađivanje zakonodavstva.

Provedbene aktivnosti

Porezna uprava

CARDS 2004 twinning projekt „Jačanje poreznog sustava na području PDV-a radi pripreme razvoja VIES informacijskog sustava međusobne povezanosti“

Radne aktivnosti odvijale su se prema Radnom planu i njegovim izmjenama. Projekt je završio krajem rujna 2007. godine. U okviru projekta ostvareni su sljedeći rezultati:

- Nacrt zakona o Porezu na dodanu vrijednost
- priručnik za obuku službenika u području PDV-a
- priručnik o poboljšanju strukture, organizacije i upravljanja u području PDV-a,
- nacrt VIES zakonodavstva
- izmjene i dopune Plana upravljanja poslovnim promjenama (BCMP) u dijelu D
- natječajna dokumentacija za Ugovor o uslugama PHARE 2005, Final Study Report VIES Development
- funkcionalne specifikacije za VIES aplikacije, korisnički zahtjevi za aplikacije, te ostali dokumenti prema radnom planu

Nastavno na 2006. godinu također su se kontinuirano tijekom 2007. godine provodile aktivnosti koje se odnose na edukaciju inspektora za nadzor PDV-a u okviru twinning projekta „Jačanje poreznog sustava na području PDV-a radi pripreme razvoja VIES informacijskog sustava međusobne povezanosti“ iz programa CARDS 2004. koji je započeo u siječnju 2006. godine.

CARDS 2004 – Okvirni ugovor

Projekt je završio u siječnju 2007. godine. Rezultat projekta je napravljeni Plan upravljanja poslovnim promjenama (BCMP) i analiza postojeće IT strategije.

PHARE 2005

Iz programa PHARE 2005 Porezna uprava će koristiti sredstva za tri projekta:

1. Twinning projekt „VIES efikasno upravljanje i poslovna podrška“

Austrija je izabrana kao twinning partner. Twinning partneri izradili su nacrt radnog plana. Početak provedbe projekta odgođen je za IV. kvartal 2007.

2. Ugovor o uslugama „Razvoj obveznih funkcija VIES-a – razvoj aplikacijskog softvera“

Početak provedbe ove komponente odgođen je zbog odgode početka provedbe twinning komponente. Proveden je natječajni postupak i izabran je izvođač, te je s njim potpisan Ugovor.

3. Twinning light „Jačanje i unapređenje Porezne uprave na području nadzora poreznih obveznika“.

Za zemlju twinning partnera odabrana je Francuska. Voditelji projekta sa hrvatske i francuske strane zajedno sudjeluju na izradi radnog plana.

PHARE 2006

Projektni prijedlog pod nazivom „Jačanje informacijske funkcije Porezne uprave radi postizanja standarda Europske unije u području PDV-a“, prihvaćen je od strane Odbora Europske komisije za upravljanje programom PHARE 2006 (Phare Management Committee-a.)

Sastoji se od dva projekta:

1. Twinning projekt „Jačanje institucionalnog kapaciteta Porezne uprave za upravljanje VIES-om i VES-om,“. Tijekom 2007. godine ažurirala se projektna dokumentacija.

2. Ugovor o uslugama „Razvoj poboljšanih funkcija VIES-a i razvoj VES-a“.

Tijekom 2007. godine ažurirala se natječajna i projektna dokumentacija.

Bilateralna suradnja s Nizozemskom MATRA PSO – Analiza rizika

Tijekom 2007. godine hrvatski predstavnici Porezne uprave bili su u studijskom posjetu nizozemskoj poreznoj i carinskoj upravi. U okviru projekta nizozemski stručnjaci održali su, za inspektore hrvatske porezne uprave koji sudjeluju u nadzoru velikih poreznih obveznika, seminare iz područja upravljanja rizicima i područja analize rizika.

Informacijski sustav

Nastavljen je projekt ePorezna uvođenjem novih modula: eID i ePD te su provedene aktivnosti s ciljem olakšavanja provedbenih prepreka kod korisnika usluga (davanje punomoći registriranih korisnika za korištenje usluge ePorezna).

FISCALIS

Nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice, u pogledu sudjelovanja RH u programu Fiscalis 2003.-2007. (NN MU 11/06), u veljači 2007. godine plaćen je financijski doprinos za 2007. godinu, nakon čega je Porezna uprava primila prvi predujam od Europske komisije. Time je službenicima Porezne uprave i Carinske uprave omogućeno sudjelovanje u aktivnostima u okviru programa Fiscalis, koji ima za cilj usku suradnju i razmjenu iskustava s poreznim upravama država članica Europske

unije. Tijekom 2007. službenici Porezne i Carinske uprave sudjelovali su na nizu seminara i radnih posjeta Poreznim upravama država članica EU.

Svjetska banka – Projekt modernizacije Porezne uprave

U veljači 2007. potpisan je ugovor o predujmu zajma za pripremu Projekta modernizacije Porezne uprave. U svibnju su održani pregovori o predloženom zajmu, a u srpnju je potpisan Ugovor o zajmu između Republike Hrvatske i Svjetske banke za financiranje Projekta modernizacije Porezne uprave. U tijeku je niz pripremnih aktivnosti koje se moraju ispuniti prije efektivnosti zajma (rad na Operativnom priručniku, priprema Plana strategije modernizacije Porezne uprave i dr.)

Namjena Projekta je poduprijeti modernizaciju Porezne uprave s ciljem postizanja daljnjih poboljšanja na područjima učinkovitosti poslovanja, uslugama poreznim obveznicima i urednog ispunjavanja poreznih obveza, putem jačanja kapaciteta i poboljšanja sustava Porezne uprave.

Ostvarenje projekta planira se kroz tri komponente:

- Modernizacija poslovne infrastrukture (organizacijska konsolidacija i funkcionalna preraspodjela poreznih ispostava Grada Zagreba),
- Modernizacija obrazovne infrastrukture (ustrojavanje Porezne akademije),
- Modernizacija informacijske infrastrukture (unapređenje sustava upravljanja informacijama te potpora uvođenju poreznog broja)

Carinska uprava

Twinning projekt CARDS 2003 „Potpora Carinskoj upravi u području trošarina“, nakon 18 mjeseci rada putem održanih radionica i studijskih putovanja, uz pomoć austrijskih twinning partnera, završen je 31. kolovoza 2007. godine.

Uz gore navedene aktivnosti vezane za zakonodavstvo, izvršene su analize upravnih procesa u Carinskoj upravi za trošarine, te su dane preporuke glede organizacije i upravljanja trošarinskim sustavom. Izrađena je elaboracija profila poslova kojima se bave trošarinski službenici, te je obrađen sustav upravljanja kvalitetom usmjeren na jačanje administrativnih kapaciteta sadašnjih i budućih trošarinskih djelatnika, odnosno trošarinskih organizacijskih jedinica. Sukladno tome izvršena je obuka 14 trenera koji su pripremljeni na profesionalni način prenijeti svoja stručna znanja kolegama. Izrađen je priručnik s preporukama za poboljšanje komunikacija i protoka informacija i izradom prijedloga nacionalne trošarinske aplikacije i migracijskog plana za razvoj IT sustava, a kao podloga za primjenu budućeg EMCS-a. Izrađen je opis poslova za projekt razvoja softvera EMCS faza 2 u sklopu programa Phare 2005.

U sklopu Phare 2005 programa provedena je procedura međunarodnih otvorenih natječaja za razvoj IT sustava EMCS Faza 2 kao i za odabir twinning partnera koji će pružiti potporu Carinskoj upravi u upravljanju ovim razvojem. U listopadu 2007. potpisan je ugovor o uslugama razvoja softvera te će u studenom 2007. započeti twinning projekt. To su slijedeći projekti:

- Twinning projekt „EMCS faza 2 razvoj – podrška upravljanju“ sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju projektom razvoja IT sustava EMCS faza 2
- Projekt „EMCS Provedba – razvoj softvera“ sa svrhom razvoja IT aplikacije EMCS faza 2.

Definirani su članovi poslovnog i IT tima, za buduće interoperabilne potrebe sustava EMCS-a, odnosno sustava kontrole kretanja trošarinske robe.

Nadalje, Carinska uprava je razvila IT aplikaciju SEED. Ista je razvijena uz suradnju i konzultacije s twinning partnerom i temeljem dostupne EU dokumentacije. Razvijena aplikacija je SEEDv0 uz sve predviđene funkcionalnosti koje treba sadržavati SEEDv1 (kao referentni sustav za EMCS).

U okviru nastavka jačanja administrativnih sposobnosti, tijekom 2007. godine primljen je novi djelatnik u Službu za posebne poreze pri Središnjem uredu Carinske uprave.

U sklopu uspostave operativnosti Carinskog centra za obuku, početkom 2007. godine, izrađen je i odobren Godišnji plan obuke trošarinskih djelatnika, te vježbenika i novoprimljenih službenika, u okviru programa obuke u suradnji s carinskim centrom za obuku. Tijekom 2007. godine provodila se obuka prema temama: uvod u trošarine (posebne poreze), posebni porezi na osobne automobile, plovila i zrakoplove, na naftne derivate na kavu, na bezalkoholna pića, na duhanske proizvode, na luksuzne proizvode, na alkohol i na pivo.

Trošarinski djelatnici aktivno su sudjelovali i u Fiscalis programu razmjene i to u Sloveniji, Mađarskoj, Irskoj i Latviji.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Neizravni porezi

Porez na dodanu vrijednost

Na temelju analize postojećeg praga za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost i analize učinaka uvođenja PDV-a na građevinsko zemljište na cijene nekretnina, kao i analiza učinaka usklađivanja propisa o PDV-u s pravnom stečevinom EU završenih 2006. godine, Porezna uprava će u 2008. godini i dalje provoditi aktivnosti vezane uz pripreme za usklađivanje zakonodavstva na području neizravnih poreza.

U skladu s Akcijskim planom usklađivanja s pravnom stečevinom na području oporezivanja, Porezna uprava u II. kvartalu 2008. godine planira provesti aktivnosti koje se odnose na uključivanje slobodnih zona u sustav PDV-a, propisivanje povrata PDV-a inozemnim poduzetnicima, propisivanje posebnih oblika oporezivanja PDV-om, propisivanje poreznih oslobođenja bez prava na odbitak pretporeza, kao i sva potrebna usklađenja Zakona o porezu na dodanu vrijednost s Direktivom 112/2006/EZ-a.

U 2008. godini Porezna uprava planira donijeti provedbene propise koji se odnose na provedbu Zakona o porezu na dodanu vrijednost u cilju daljnjeg usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije u dijelu oporezivanja neizravnim porezima.

U 2009. godini Porezna uprava će nastaviti s daljnjim prilagodbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost vezano uz eventualne buduće promjene zakonodavstva Europske unije i sudsku praksu na području oporezivanja porezom na dodanu vrijednost.

Trošarine

U 2008. godini Carinska uprava će započeti s usklađivanjem nacionalnih trošarinskih zakona Republike Hrvatske s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na trošarine. U tu svrhu planira se izrada analiza učinaka posljedica primjene novih, europskih trošarinskih instituta na hrvatsko gospodarstvo i građanstvo.

Izraditi konačni Prijedlog jedinstvenog Zakona o trošarinama, u koje će biti uključene sve porezne kategorije propisane trošarinskom EU legislativom (uključujući porezna skladišta i kretanje robe u sustavu odgode plaćanja trošarina) i upućivanje Prijedloga Zakona o trošarinama u proceduru Vlade Republike Hrvatske.

U srednjoročnom razdoblju u planu je izrada i upućivanje u proceduru provedbenih propisa vezanih uz doneseni Zakon o trošarinama.

Izravni porezi

Porezna uprava u 2008. planira provoditi pripremne aktivnosti za usklađivanje, te započeti s usklađivanjem zakonodavstva s pravnom stečevinom EU relevantnom za područje izravnih poreza.

U tom smislu tijekom ove. godine planiraju se slijedeće zakonodavne aktivnosti:

Usklađivanje djelomičnih razlika u odredbama Zakona o porezu na dobit koje se odnose na spajanje, razdvajanje i podjelu društva s Direktivom Vijeća 90/434/EEZ od 23 srpnja 1990. o zajedničkom sustavu oporezivanja kod spajanja, razdvajanja, prijenosa imovine i razmjene dionica između društava iz različitih država članica, što se planira provesti u IV. kvartalu 2008. godine uz odgodu primjene od datuma pristupa EU;

- propisivanje mjera kojima će se osigurati razmjena podataka o isplaćenim kamatama na štednju nerezidentima fizičkim osobama, kako bi se hrvatsko porezno zakonodavstvo uskladilo s Direktivom 2003/48/EZ od 3. lipnja 2003. o oporezivanju dohotka od štednje u obliku isplate kamata, te kako bi Republika Hrvatska bila spremna za razmjenu podataka od datuma pristupa EU;

- usklađivanje s Direktivom Vijeća 2003/49/EZ o zajedničkom sustavu oporezivanja kamata i autorskih naknada između povezanih društava iz različitih država članica u smislu ukidanja poreza po odbitku na isplate kamata i autorskih naknada propisane odredbama Zakona o porezu na dobit. Navedene aktivnosti planirane su za IV. kvartal 2008., te se procjenjuje se da će Poreznoj upravi trebati duže razdoblje za potpuno usklađenje i primjenu navedene Direktive.

Preuzimanje načela iz Kodeksa ponašanja pri oporezivanju poslovanja provesti će se u IV. kvartalu 2008. uz odgodu primjene do datuma pristupa EU.

Tijekom 2009. godine Porezna uprava će nastaviti s daljnjim prilagodbama zakonodavstva u području izravnih poreza s pravnom stečevinom EU vezano uz eventualne buduće promjene zakonodavstva Europske unije i sudsku praksu na području oporezivanja izravnim porezima.

Administrativna suradnja

Kratkoročni prioritet Porezne uprave vezan uz administrativnu suradnju s državama članicama Europske unije na području oporezivanja predstavlja usklađivanje hrvatskog poreznog zakonodavstva s relevantnom pravnom stečevinom EU za područje administrativne suradnje i međusobne pomoći. Za ostvarivanje navedenog prioriteta Porezna uprava u IV. kvartalu 2008. planira donošenje izmjena i dopuna Općeg poreznog zakona, odnosno donošenje novih propisa, kako bi se hrvatsko porezno zakonodavstvo uskladilo s Direktivom Vijeća 2004/56/EZ o međusobnoj pomoći nadležnih vlasti država članica na području izravnog oporezivanja, određenih trošarina i oporezivanja premija osiguranja, odnosno Uredbom Vijeća br. 1798/2003 o administrativnoj suradnji na području PDV-a, te kako bi danom ulaska u Europsku uniju bila spremna razmjenjivati sve potrebne podatke i informacije s ostalim članicama Europske unije.

Provedbene aktivnosti

Porezna uprava

PHARE 2005

1. Twinning projekt „VIES efikasno upravljanje i poslovna podrška“; predviđeni početak projektnih aktivnosti bio je IV. kvartal 2007.

Planirane aktivnosti za 2008. godinu:

1. pružiti sveukupnu potporu za upravljanje projektom
2. pomoć Poreznoj upravi u planiranju i razvoju potrebnih operativnih kapaciteta i postignuće očigledne kontrole nad IT razvojem i projektom
3. revizija i pomoć u pripremi svih potrebnih pravnih, administrativnih i proceduralnih dokumenata
4. pomoć u koordinaciji i praćenju aktivnosti u Projektu 2 – Ugovor o uslugama „VIES sustav – razvoj softvera“
5. pružiti tehničku pomoć tijekom različitih faza razvoja IT sustava
6. osigurati trening za službenike Porezne uprave o upravljanju i održavanju VIES sustava
7. pomoć Poreznoj upravi u pripremi relevantnih ToR-ova za Ugovor o uslugama (unapređenje VIES-a)

2. Ugovor u uslugama „Razvoj obveznih funkcija VIES-a – razvoj aplikacijskog softvera“; predviđeni početak projektnih aktivnosti je IV. kvartal 2007.

Planirane aktivnosti za 2008. godinu:

1. priprema VIES dokumentacije
2. zavisno od potreba razvoja VIES sustava, pružiti trening za službenike

3. finalizirati metode, procese, procedure, produkte i alate kako bi se osigurao učinkovit razvoj softwera koji mora zadovoljavati potrebe CLO-a i aktivnosti Porezne uprave
4. razvoj VIES podsustava-provjera valjanosti PDV identifikacijskih brojeva i provjera prometa; testiranje podsustava;
5. rano uključivanje tehničkih resursa Porezne uprave u životni ciklus projekta
6. pomoć u definiranju i uspostavljanju Help-deska

3. Twinning light „Jačanje i unapređenje Porezne uprave na području nadzora poreznih obveznika“;

Predviđeni početak projektnih aktivnosti je IV. kvartal 2007.

Planirane aktivnosti u ovoj. godini:

1. Presentacija za službenike Porezne uprave o nadzoru velikih poreznih obveznika prema vrstama poreznih obveznika (banke, osiguravajuća društva, pridružene kompanije, multinacionalne kompanije, drugi veliki porezni obveznici
2. Presentacija za službenike Porezne uprave o tehnikama i metodama nadzora s naglaskom na e-nadzor
3. Nacrt analize za upotrebu najprikladnijeg programa za nadzor velikih poreznih obveznika
4. Studijska posjeta
5. Presentacija za službenike Porezne uprave o transfernim cijenama
6. Priprema za izradu završne dokumentacije i priručnika

U srednjoročnom razdoblju projekti iz programa PHARE 2006 nastavljaju se na projekte iz programa PHARE 2005, te njihov početak ovisi od ostvarenih rezultata projekata iz programa PHARE 2005.

U okviru programa PHARE 2006 planira se početak projektnih aktivnosti za oba projekta: trebale bi se nastaviti i privesti kraju sve aktivnosti vezane uz VIES sustav, CLO, VES, te dovesti u funkciju VIES sustav prema EU zahtjevima. Završetkom PHARE 2006 projekta, unaprijeđeni VIES sustav mora biti u funkciji.

Svjetska banka - Projekt modernizacije Porezne uprave

U 2008. godini planiraju se započeti aktivnosti vezane za sve 3 komponente projekta: priprema i početak izgradnje nove zgrade Porezne uprave, konsolidacija zagrebačkih ispostava, jačanje ispostave za velike porezne obveznike i ostalih ispostava Porezne uprave, osnivanje Porezne akademije, trening službenika, poboljšanje predodžbe Porezne uprave u javnosti, razvoj i unapređenje informacijske infrastrukture i potpora uvođenju poreznog broja.

Tijekom 2009. godine nastaviti će se s aktivnostima koje su započete u 2008. godini.

Informacijski sustav

Nastavak projekta ePorezna uvođenjem novih modula: eID i ePD (preimenovan iz eDOB), provedene aktivnosti s ciljem olakšavanja provedbenih prepreka kod korisnika usluga (davanje punomoći registriranih korisnika za korištenje usluge ePorezna).

Modul godišnje prijave poreza na dohodak unutar ePorezna servisa nije u funkciji zbog organizacijskih prepreka.

Dostići do kraja 2008. godine 10% poreznih obveznika koji koriste barem jednu elektroničku uslugu Porezne uprave.

Pokrenuta analiza stanja mrežne infrastrukture Porezne uprave s ciljem pokretanja projekta unapređenja mreže. Planiran početak projekta unapređenja mrežne infrastrukture je prosinac 2007.

Dostići do kraja 2009. godine više od 50% poreznih obveznika koji koriste sve elektroničke usluge Porezne uprave.

Izvršiti pripreme za projekt razmjene podataka o oporezivanju elektroničkih transakcija među zemljama članicama Europske unije – VES.

Do kraja 2009. godine izraditi prijedlog knjige standardnih elektroničkih zapisa između Porezne uprave i ostalih tijela državne uprave u području odgovornosti Porezne uprave.

Do kraja 2009. godine izvesti projekt digitalnog obuhvata, obrade i trajne pohrane papirnatih dokumenata, te projekt sustava za upravljanje dokumentima.

Do kraja 2009. godine postaviti sustav za skladištenje i analizu podataka, te poslovnu inteligenciju poreznog sustava.

Carinska uprava

Tijekom 2008. godine nastaviti će se projekti interkonektivnosti i interoperabilnosti u sklopu provedbe Phare 2005 programa temeljem ugovora o razvoju software-a (EMCS) s paralelnom provedbom twinning projekta.

To su slijedeći projekti:

- Twinning projekt „EMCS faza 2 razvoj – podrška upravljanju“ sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju projektom razvoja IT sustava EMCS faza 2
- Projekt „EMCS Provedba – razvoj softvera“ sa svrhom razvoja IT aplikacije EMCS faza 2.

Nadalje, tijekom 2008. godine očekuje se i početak provedbe Phare 2006 programa, u kojem je predviđen nastavak razvoja EMCS aplikacije (faza 3).

U okviru jačanja administrativnih sposobnosti, i promjene organizacijske strukture Služba za posebne poreze će, u suradnji sa Službom za organizaciju, pravne poslove, razvoj i obuku kadrova i opće poslove, nastaviti i dalje raditi na razradi profila poslova kojima se bave trošarinski službenici, te razradi sustava usmjerenog na jačanje trošarinskih organizacijskih jedinica i kontinuirano provoditi stručno usavršavanje carinskih djelatnika koji obavljaju poslove iz djelokruga posebnih poreza, kroz organiziranje seminara iz područja europskog trošarinskog zakonodavstva, te nastaviti rad u radionicama Projekta PHARE 2005.

U 2008. godini vršit će se daljnje usavršavanje prijedloga baze podataka za registar poreznih (trošarinskih obveznika) i registar poreznih skladišta.

Hrvatski trošarinski stručnjaci će u 2008. godini nastaviti sa sudjelovanjem na raznim aktivnostima i događajima u okviru Fiscalis programa.

U srednjoročnom razdoblju planira se uspostava sustava razmjene informacija o kretanju trošarinske robe između Republike Hrvatske i Europske unije, putem suradnje na području uvođenja SEED i EMCS IT sustava i povezivanja sa zemljama članicama EU.

Razvijati bazu podataka poreznih obveznika i poreznih skladišta. Daljnja edukacija trošarinskih službenika kao i poreznih obveznika.

3.17. EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA

3.17.1. Prioriteti u usklađivanju zakonodavstva

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima je stupio na snagu 17. srpnja 2007. godine (NN 71/07). Njime je propisano da se od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ukida povlašten pristup javnog sektora sredstvima mirovinskih fondova. Također, ukinute su restriktivne i diskriminatorne odredbe koje se odnose na pravila ulaganja mirovinskih fondova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Hrvatska narodna banka zajedno sa Europskom komisijom i Europskom središnjom bankom radi na identifikaciji svih potrebnih promjena koje je potrebno poduzeti kako bi izmijenjeni Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci bio usklađen s pravnom stečevinom Europske unije, uključujući i potrebu mijenjanja članka 53. Ustava Republike Hrvatske. Završetak rada na usklađenju Zakona očekuje se u drugom kvartalu 2008. godine.

Izmjenom Zakona o osiguranju, koja će se provesti do kraja drugog tromjesečja 2008. godine, osigurat će se da povlaštenu pristup javnog sektora sadržan u čl. 123. bude izvan snage od dana pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europskoj uniji.

Novim Zakonom o osiguranju depozita, koji će se donijeti do kraja prvog tromjesečja 2008. godine uklonit će se odredbe koje omogućuju povlaštenu pristup javnog sektora sredstvima financijskih institucija.

Izmjenom Zakona o fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koja će se provesti do kraja 2008. godine, uklonit će se odredba koja omogućava povlaštenu pristup javnom sektoru sadržana u čl. 10., ukoliko ne dođe do likvidacije Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prije kraja 2008. godine.

3.17.2. Koordinacija ekonomske i fiskalne politike

Fiskalna politika u srednjoročnom razdoblju počivat će na Smjernicama ekonomske i fiskalne politike 2008.-2010. koje je Vlada Republike Hrvatske usvojila u kolovozu 2007. godine, a koje definiraju ciljeve i smjer fiskalne politike za nadolazeće razdoblje. Fiskalna politika u funkciji je cjelokupne ekonomske politike usmjerene na postizanje dugoročno održivog gospodarskog rasta i smanjenja nezaposlenosti uz jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva temeljenog na znanju. Sukladno tome, fiskalna strategija odvijat će se u smjeru daljnje fiskalne prilagodbe i otvaranja većeg prostora privatnom sektoru u cjelokupnom gospodarstvu, a u svrhu ostvarivanja ključnih ciljeva.

Fiskalna politika slijedit će dosadašnju politiku provođenja snažne fiskalne prilagodbe kojom je više nego dvostruko smanjeno neto pozajmljivanje/zaduživanje (fiskalni deficit prema ESA 95 metodologiji) s -5,5% BDP-a u 2003. na -2,2% BDP-a u 2006. godini, odnosno na predviđenih -1,6% BDP-a u 2007. godini. Smanjenje deficita bilo je rezultat usavršavanja i uređenja sustava javnih financija kroz jačanje upravljanja proračunom, uvođenje i proširivanje jedinstvenog računa Državne riznice, uvođenje proračunskih analiza i mjerenja

fiskalnih učinaka kao i jačanje porezne administracije u svrhu suzbijanja sive ekonomije. Nastavak orijentacije na efikasnost u trošenju proračunskih sredstava i cjelokupna provedba fiskalne prilagodbe u narednom će razdoblju doprinijeti daljnjem smanjenju neto pozajmljivanja/zaduživanja s -1,6% BDP-a u 2006. na -1,5% BDP-a u 2008. i -0,6% BDP-a u 2009., pri čemu će se u 2010. ostvariti suficit, odnosno neto pozajmljivanje/zaduživanje od 0,2% BDP-a. Pritom je važno istaknuti da će silazno kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja biti isključivo rezultat strukturnih mjera i fiskalne prilagodbe, a ne povećanja ili uvođenja novih poreza koji bi dodatno opteretili gospodarstvo.

Naposljetku je važno istaknuti da fiskalna politika usmjerena na fiskalnu prilagodbu i smanjenje deficita pozitivno djeluje na smanjenje udjela javnog duga u bruto domaćem proizvodu. Nastavno na smanjenje javnog duga u 2006. godini za 2,7 postotna boda BDP-a na godišnjoj razini, predviđeno je daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u s 44,9% u 2007. na 37,0% u 2010. godini. Isto tako, država je smanjenjem deficita i orijentacijom financiranja ostvarenog deficita na domaćem tržištu pozitivno utjecala na kretanje ukupnog inozemnog duga jer je u posljednje dvije godine država jedini sektor koji je nominalno smanjio razinu svog inozemnog duga. S obzirom na ovakvu politiku i kretanja u makroekonomskom okružju, planirano je smanjenje udjela inozemnog duga u BDP-u u srednjoročnom razdoblju, s projiciranih 86,0% u 2007. na 85,2% u 2010. godini.

3.17.3. Monetarna politika i politika tečaja

U godinama do ulaska u Europsku uniju, Hrvatska narodna banka nastaviti će provoditi politiku upravljano plutajućeg tečaja s ciljem održavanja stabilnosti cijena. Izbor stabilnosti tečaja kao nominalnog sidra odraz je okolnosti u kojima djeluje monetarna politika u Republici Hrvatskoj, što se prije svega odnosi na otvorenost hrvatskog gospodarstva i visoku razine eurizacije zbog čega kretanje tečaja ima snažan utjecaj na inflacijska očekivanja, stabilnost financijskog sustava i na gospodarsku aktivnost u cjelini. Tečaj nacionalne valute prema euru slobodno se formira na deviznom tržištu ovisno o kretanju ponude i potražnje, a središnja banka povremenim intervencijama (deviznim aukcijama) sprječava njegovu pretjeranu volatilnost. Tečajni režim do sada se pokazao učinkovitim, pri čemu njegove odrednice nisu nekompatibilne s Europskim tečajnim mehanizmom II (engl. *ERM II*).

Važnost stabilnosti tečaja u uvjetima slobodnog kretanja kapitala ograničava djelovanje transmisijskog mehanizma putem kamatnog kanala pa umjesto da kreditiranjem poslovnih banaka određuje domaće kamatne stope, HNB je primoran sterilizirati viškove kunske likvidnosti koji nastaju konverzijom kapitalnih priljeva. Stoga je HNB operacije na otvorenom tržištu, koje su uspješno uvedene 2005. godine, do sada prvenstveno koristio za upravljanje likvidnošću, a ne za vođenje politike kamatnih stopa. U okviru u kojem to okolnosti budu omogućile, HNB će nastaviti jačati tržišno orijentirane instrumente monetarne politike vodeći pri tome računa o budućoj prilagodbi instrumenata monetarne politike onima Europske središnje banke. Obvezna pričuva ostaje i nadalje glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti, a obračunava se po stopi od 17%. S približavanjem Europskoj uniji, HNB će težiti postupnom spuštanju stope obvezne pričuve.

HNB nastavlja koristiti mjere za usporavanje prekomjernog rasta kredita domaćim sektorima te za ublažavanje vanjskih neravnoteža, prije svega visoke razine inozemnog duga poslovnih banaka kojim se u najvećoj mjeri kreditira domaća potrošnja i tako produbljuje deficit tekućeg računa platne bilance. U 2007. godini uz postojeći instrument granične obvezne pričuve od 55%, koja se obračunava na porast inozemnih obveza poslovnih banaka, te uz propisana minimalno potrebna devizna potraživanja od 32%, središnja banka donijela je Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa kojom se nastoji usporiti godišnji rast plasmana banaka na 12%.

Odlukom se bankama čiji rast plasmana u 2007. godini prekoračuje 12% godišnje nameće obveza upisa blagajničkih zapisa po vrlo niskoj kamatnoj stopi te uz dospijeće od godinu dana. U prvih devet mjeseci 2007. godine sveukupno djelovanje instrumenata monetarne politike rezultiralo je smanjenjem inozemnog duga poslovnih banka i njihovom sporijom kreditnom aktivnošću bez narušavanja održivog gospodarskog rasta. S nastavkom takvog trenda, ukidanje instrumenta granične obvezne pričuve, koju je HNB kao mjeru kapitalne kontrole dužan ukinuti s pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji, bit će olakšano jer će iznos oslobođenih sredstava biti manji i ne bi trebao rezultirati prekomjernim oslobađanjem likvidnosti. Osim toga, središnja banka će u okviru operacija na otvorenom tržištu raspolagati instrumentima za ublažavanje mogućih pritisaka.

3.18. STATISTIKA

Sve aktivnosti u području službene statistike za srednjoročno razdoblje predviđene su nacrtom Programa statističkih aktivnosti 2008. – 2012. i usmjerene su na usklađivanje s europskim standardima. Njihovo ostvarenje ovisi o osiguranju dovoljnih i pravovremenih financijskih resursa.

3.18.1. Podrška statističkim podacima, tehnička infrastruktura

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Statistički podaci se prikupljaju provedbom statističkih istraživanja i preuzimanjem podataka iz administrativnih izvora. U provedbi istraživanja, umjesto do sada korištenih potpunih obuhvata statističkih jedinica, sve se više primjenjuje metoda reprezentativnog uzorka za koju je neophodno uspostaviti statističke registre na temelju administrativnih registara. Stoga je u razvoju novih i u prilagodbi postojećih statističkih istraživanja zajednički problem sadržan u nepostojanju odgovarajućih osnovnih administrativnih registara. Tako u RH ne postoji registar prostornih jedinica do razine ulica i zgrada te na njemu zasnovan registar stanova, ne postoji registar stanovnika i kućanstava, kao niti jedinstveni registar svih poslovnih subjekata.

U nedostatku ovih registara, kao okviri uzorkovanja koriste se administrativni izvori koji nemaju zadovoljavajuću razinu ažurnosti te podaci koji se prikupljaju u statističkim istraživanjima koja imaju potpuni obuhvat, kao što je Popis stanovništva. Kako je Popis snimka stanja u jednom trenutku, promjene koje nastaju u kratkom vremenu nakon provedbe čine i ovaj okvir uzorkovanja neadekvatnim za duže razdoblje korištenja.

Uspostavljeno je početno stanje Statističkog poslovnog registra kao temeljne infrastrukture za provođenje velike većine statističkih istraživanja. U tijeku su aktivnosti vezane uz unapređenje programske podrške i kvalitete podataka, kako bi se registar mogao koristiti za kreiranje adresara izvještajnih jedinica i uzoraka za granske statistike.

Međutim, preduvjet razvoja statističkog sustava usklađenog sa zahtjevima EU-a je uspostava cjelovitog sustava temeljnih registara vezanih uz osnovne jedinice statističkog praćenja. Ostvarivanje ovog prioriteta, koji uključuje različite posjednike administrativnih izvora podataka, DZS i druge nositelje statističkih aktivnosti u RH, moguće je uz koordinaciju i potporu Vlade RH.

Dostatni financijski i drugi resursi su preduvjet za ostvarenje spomenutih prioriteta.

DZS je u ožujku 2007. donio Odluku o Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku (NN 35/07) koja odgovara europskom statističkom standardu NUTS, a koja će se koristiti u svrhe prikupljanja podataka potrebnih za razvoj, usklađivanje i promicanje regionalne statistike Europske unije. Spomenuta klasifikacija je preduvjet za izradu pojedinih granskih statistika na razinama NUTS 2 i NUTS 3, sve u skladu sa zahtjevima koje za ta

područja predviđa Europski statistički sustav kroz pojedine akte pravne stečevine EU-a za statistiku.

Vlada Republike Hrvatske je na temelju članka 4. stavka 2. Zakona o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN 98/94) donijela Odluku o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 58/07 i 72/07). Sastavni dio Odluke je Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007. koja odgovara Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici NACE Rev. 2.

DZS je isto tako na temelju članka 5. stavka 3. i članka 8. stavka 2. Zakona o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN 98/94) i Odluke o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 58/07 i 72/07) donio Pravilnik o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007 (NN 80/07).

U skladu s NPPEU za 2007. DZS je prema planu objavio i Metodologiju za statističku primjenu Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 102/07).

Izgrađen je većim dijelom centralizirani sustav klasifikacija korištenjem Bridge^{NA} programskog paketa te centralnog repozitorija metapodataka i baze agregiranih podataka. Ovi su projekti provedeni uz financijsku potporu švedske agencije za međunarodnu tehničku pomoć SIDA, u suradnji sa statističkim uredom Švedske. Razvoj je započeo 2002. godine, a završen je u rujnu 2007. godine. Rezultati ovog projekta omogućuju korisnicima bolji uvid i dostupnost raspoloživih statističkih podataka. To bi u konačnici omogućilo postupno napuštanje središnjeg računala, brži i kvalitetniji rad te značajne financijske uštede. U ovom trenutku još nije poznato hoće li SIDA financirati i taj projekt.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Glavni kratkoročni prioriteti u procesu približavanja zahtjevima Europske unije za područje statistike su sljedeći:

- Ojačati administrativnu sposobnost Državnog zavoda za statistiku
- Poboljšati koordinaciju s drugim pružateljima službenih statističkih podataka u Hrvatskoj

Dostatni financijski i drugi resursi su preduvjet za ostvarenje spomenutih prioriteta.

Sukladno novoj Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 58/07), u 2008. će uslijediti primjena nove verzije Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD), ponajprije u Registru poslovnih subjekata.

Budući da je riječ o velikoj reviziji, koja na najnižoj razini (razina razreda) ima u strukturi povećanje za stotinu i jedno brojčano mjesto, bit će potrebno osigurati dobru suradnju i koordinaciju unutar Državnog zavoda za statistiku i statističkog sustava u cjelini. S obzirom da je Državni zavod za statistiku u Republici Hrvatskoj odgovoran za dodjelu šifre glavne djelatnosti, u 2008. će se omogućiti da svaki poslovni subjekt dobije novu Obavijest o razvrstavanju, koja će sadržavati matični broj i novu šifru glavne djelatnosti prema NKD-u, a u skladu s Pravilnikom o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 80/07). Ovime će se osigurati nastavak primjene europskih standarda u statističkom sustavu Republike Hrvatske.

Planirano je definiranje i objavljivanje Jedinog dokumenta o diseminaciji statističkih podataka.

U 2009. će početi uvođenje NKD-a 2007. u statističkim istraživanjima. Budući da će se to provoditi postupno, i u 2009. će biti potrebno usporedno šifriranje glavne djelatnosti

poslovnih subjekata prema NKD-u 2007. i NKD-u 2002. Time će se također omogućiti usporedivost statističkih podataka te preračunavanje vremenskih serija.

3.18.2. Demografija i socijalne statistike

3.18.2. A Stanovništvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U području statistike migracije stanovništva u 2007. godini u okviru CARDS 2003 Višegodišnjeg korisničkog programa za statistiku, održan je sastanak na kojemu su sudjelovali međunarodni stručnjaci za statistiku migracija i predstavnici institucija koje prikupljaju i koje se bave analizom podataka o migracijama u Hrvatskoj. Napravljena je ocjena trenutačnog stanja i dane smjernice za daljnji rad.

Nastavljena je analiza podataka o fertilitetu, mortalitetu i migraciji stanovništva proteklog razdoblja, u cilju postavljanja hipoteza o budućem kretanju navedenih komponenti za potrebe projekcija stanovništva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Projekcije stanovništva

U 2008. provodit će se aktivnosti predviđene u projektnoj dokumentaciji za nacionalni program PHARE 2006, koji će započeti s provedbom u drugom kvartalu 2008. U skladu s vremenskim planom projekta, rezultati se očekuju krajem 2009. godine.

U 2009. se očekuju rezultati predviđeni u projektnoj dokumentaciji za nacionalni program PHARE 2006.

Statistika migracija

U 2008. provodit će se aktivnosti na daljnjem usklađivanju s međunarodnim standardima i zakonskom regulativom EU-a, koje su predviđene u projektnoj dokumentaciji za nacionalni program PHARE 2006. U skladu s vremenskim planom projekta, rezultati se očekuju krajem 2009. godine.

U 2009. se očekuju rezultati predviđeni u projektnoj dokumentaciji za nacionalni program PHARE 2006.

3.18.2. B Statistika tržišta rada

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zarade i trošak rada

Međunarodno usporedivi podaci proizašli iz istraživanja o trošku rada, koje je tijekom 2005. godine prvi puta provedeno u potpunosti u skladu s europskim standardima, objavljeni su u 2006. godini, a u prvoj polovici 2007. u Eurostat je poslana baza podataka.

Metodološki razvoj Indeksa troška rada započeo je u okviru programa CARDS 2003 „Unapređenje statistike tržišta rada“, a nastavio se u okviru Višekorisničkog PHARE 2005. programa – komponenta 10 - Indeks troška rada. Ovaj projekt započeo je 2007. godine i traje do kraja 2008. Tijekom 2007. godine napravljene su metodološke upute, definirane su varijable i izvori podataka za izračun Indeksa troška rada.

Prema zahtjevima EU-a nedostaju podaci o strukturi zarada, te u svrhu usklađivanja statističkog praćenja zarada i troška rada, provedba istraživanja o strukturi plaća započet će sukladno periodici provedbe određene Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 530/1999 te Uredbom Komisije (EZ-a) br. 1916/2000 i Uredbom Komisije (EZ-a) br. 1738/2005. Periodika ovog istraživanja je četverogodišnja, a slijedeća referentna godina ovog istraživanja je 2010. godina.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zaposlenost i nezaposlenost

U 2008. godini nastavit će se metodološko poboljšanje Ankete o radnoj snazi u skladu s važećim propisima EU-a: Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 577/98 i Uredbom Komisije (EZ-a) br. 430/2005.

Zarade i trošak rada

U 2008. radit će se na pripremama za redovno istraživanje o trošku rada, koje će se sukladno periodici provedbe određene standardima EU-a, provesti u 2009. godini.

Glede Indeksa troška rada, u 2008. će se uspostaviti suradnja sa vanjskim izvorima administrativnih podataka potrebnim za izračun, a nakon analize preuzetih podataka prema Uredbama EZ-a (Uredba Vijeća (EZ-a) br. 450/2003 i Uredba Komisije (EZ-a) br. 1216/2003) izračunat će se kvartalni Indeks troška rada. Nakon objave podataka pripremit će se dokumentacija s metapodacima i zajedno s podacima dostaviti u Eurostat.

Metodološke pripreme za pilot istraživanje o strukturi zarada izvršit će se tijekom 2008. Provedba ovisi o uspostavi poslovnog registra i registra zaposlenih.

U 2009. bit će provedeno redovno istraživanje o trošku rada, sukladno periodici provedbe određene standardima EU-a.

Pilot istraživanje o strukturi zarada provesti će se tijekom 2009. Provedba ovisi o uspostavi poslovnog registra i registra zaposlenih.

3.18.2. C Statistika obrazovanja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U ovom području statistike neusklađenosti sa zahtjevima EU-a (Rezolucija Vijeća 94/C 374/01 od 5.12.1994 (objavljeno u SL C 374 od 30.12.1994.) o kvaliteti i atraktivnosti strukovnog obrazovanja i usavršavanja, Sporazum od 1.1.1995., statistika obrazovanja i usavršavanja - Odluka Radne skupine) odnose se na nepostojanje pojedinih varijabli u vezi s financiranjem obrazovanja za koje su nadležna pojedina resorna tijela državne uprave (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo financija i drugi). Istraživanja iz područja obrazovanja su prilagođavana zahtjevima pravne stečevine EU-a, a s ciljem obuhvata novih varijabli za UNESCO/OECD/Eurostat-ov upitnik. Uloženi su napor u proširenje suradnje s drugim tijelima državne uprave (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo financija i drugi), kako bi se riješilo pitanje nedostatka podataka o financiranju obrazovanja i pronašao najbolji način prikupljanja istih, u čemu još nisu postignuti zadovoljavajući rezultati te će se i dalje nastaviti s ovim aktivnostima.

U 2007. godini radilo se na izradi metodologije za statističko istraživanje o obrazovanju odraslih na osnovu metodologije Eurostat-a (engl. *Adult Education Survey - AES*), a izrađen je i nacrt nacionalnog upitnika i uslijedit će provedba istraživanja u okviru Višekorisničkog Phare 2005 programa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. će se izraditi metodološke osnove i nacionalni upitnik za istraživanje o kontinuiranom strukovnom obrazovanju i usavršavanju (engl. *Continuing Vocational Training Survey - CVTS*)

Pilot istraživanje o kontinuiranom strukovnom obrazovanju i usavršavanju namjerava se provesti tijekom 2009., što će u mnogome ovisiti o raspoloživim ljudskim i financijskim resursima.

3.18.2. D Znanost i tehnologija

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru Višekorisničkog Phare 2005 programa izrađena je metodološka osnova i nacionalni upitnik za istraživanje o karijerama doktora znanosti (engl. *CDH 2006*), provedba kojega je u tijeku.

Statistika inovacija

U 2007. je, u okviru Višekorisničkog Phare 2005 programa, pripremljen instrumentarij za provedbu te je u tijeku provedba istraživanja Inovacije 2006. Podaci se očekuju u prvoj polovici 2008. godine.

Započete su pripreme istraživanja o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj (GBAORD – *General Budget Appropriation and Outlays for R&D*).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Podaci istraživanja o karijerama doktora znanosti se očekuju u prvoj polovici 2008. godine, kao i početak druge provedbe ovog istraživanja (CDH 2008) kroz Višekorisnički Phare 2006 program.

Statistika inovacija

U okviru Višekorisničkog Phare programa 2006 provest će se istraživanja o inovacijama - Inovacije 2008., i to u 2008. i 2009., godini. Rezultati se očekuju krajem 2009. godine.

U 2008. se planira izrada metodologije potrebne za prikupljanje podataka za istraživanje o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj (GBAORD).

Provedba istraživanja o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj planira se za 2009. godinu.

Također je definirano da će se u smislu izrade potrebnih novih indikatora iz područja znanosti i tehnologije, a u okviru nacionalnog programa Phare 2006 uvesti nova istraživanja o patentima, ljudskim resursima u znanosti i tehnologiji, visokotehnološkim proizvodima te tehnološka bilanca plaćanja i to do godine 2010. time bi sustav hrvatske statistike znanosti i tehnologije bio usklađen s temeljnim zahtjevima Eurostat-a.

3.18.2. E Zdravlje i zaštita na radu

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru ove teme podaci se prate u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i Centru za gerontologiju Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba.

Tijekom 2007. radilo se na stjecanju potrebnih znanja za usklađivanje metodologije zdravstvenih statistika sa standardima EU-a i Svjetske zdravstvene organizacije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se daljnje stjecanje potrebnih znanja za usklađivanje metodologije zdravstvenih statistika sa standardima EU-a i Svjetske zdravstvene organizacije.

3.18.2. F Raspodjela dohotka i životni standard

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Dohodak, siromaštvo i socijalna isključenost

Pokazatelji siromaštva i društvene isključenosti izračunavaju se na temelju podataka o neto dohotku kućanstva prikupljenim Anketom o potrošnji kućanstava. Za potrebe usporedbe s EU-om, izračunati su pokazatelji za 2003. i 2004., prema definicijama koje se primjenjuju u istraživanju SILC i poslani u Eurostat. Programom PHARE 2005. predviđeno je uvođenje SILC istraživanja u statistički sustav, odnosno planirano je definiranje nacionalne metodologije, kreiranje upitnika, dizajn panel uzorka, te provedba pilot istraživanja. Projekt će se provoditi od 2007. do 2009.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Dohodak, siromaštvo i socijalna isključenost

U 2008. provoditi će se aktivnosti predviđene projektom PHARE 2005, na uvođenju SILC istraživanja u statistički sustav: kreiranje upitnika, određivanje veličine i dizajn panel uzorka, provedba pilot istraživanja.

Tijekom 2009. godine, planira se nastavak aktivnosti predviđenih projektom PHARE 2005 u vezi uvođenja istraživanja SILC u statistički sustav.

Statistika korištenja vremena

Istraživanje korištenja vremena se planira provoditi kroz projekt PHARE 2006, čiji početak se očekuje sredinom 2008. godine.

3.18.2. G Socijalna skrb

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru aktivnosti iz programa Multi-Country CARDS 2003, provedene su dvije konzultativne misije stručnjaka iz EU-a, tijekom kojih su prenijeta potrebna znanja za uvođenje statistika socijalne skrbi.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. se očekuje započinjanje razvojnog projekta uvođenja statistika socijalne zaštite, u skladu s preporukama stručnjaka iz EU-a, dobivenim tijekom 2007.godine. U prvoj fazi projekta će se identificirati sve ustanove koje su uključene u socijalnu zaštitu te

uspostaviti suradnja glede korištenja njihovih administrativnih izvora podataka, potrebnih za izradu statistika socijalne zaštite.

Očekuje se probno popunjavanje međunarodnog (Eurostat) upitnika za statistiku socijalne zaštite.

Tijekom 2009. se očekuje dovršenje projekta na uspostavi statistika socijalne zaštite.

3.18.3. Ekonomske statistike

3.18.3. A Makroekonomske statistike

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine pripremljen je glavni dio Inventure Bruto nacionalnog dohotka (*GNI Inventory*) koja je uvjet za ispunjavanje mjerila Europske komisije u području Nacionalnih računa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine radit će se na nadopuni onih elemenata Inventure Bruto nacionalnog dohotka (*GNI Inventory*) koji su uvjet za dostizanje mjerila Europske komisije u području Nacionalnih računa. Radi se o transmisijskim tablicama ESA 0101, ESA 0102, ESA 0103, ESA 0104, i ESA 0110. Za tablice ESA 0101, ESA 0102 i ESA 0104 radit će se na izračunu zahtijevanih varijabli u volumnim terminima na bazi prethodne godine (engl. *chain-linking*). Projekt verižnog povezivanja (engl. *chain-linking*) na kojem se radilo tijekom 2007. godine (u sklopu Višekorisničkog Phare 2005 programa), nastaviti će se sve do svibnja 2008. godine, kada će se izračunati prvi podaci o kvartalnim BDP-ovima u sustavu pomične baze (baza je uvijek prethodna godina). Tijekom 2008. godine nadopunit će se stavke, na kvartalnoj razini, koje trenutno nedostaju; a radi se o sljedećim stavkama:

a) Dohodovna struktura BDP-a (transmisijska tablica ESA 0103, pod-tablica Q-CUP-N);

b) Izdvajanje finalne potrošnje NPUSK-a iz agregata potrošnja kućanstava i NPUSK-a zajedno (transmisijska tablica ESA 0104, pod-tablica Q-CUP-N);

c) Izračunavanje svih makroekonomskih agregata počevši od BDP-a, pa preko BNP-a do neto raspoloživog dohotka na godišnjoj i kvartalnoj razini (transmisijska tablica ESA 0107, pod-tablice A-CUP i Q-CUP-N);

d) Izračunavanje ukupne populacije Hrvatske, ukupnog broja uposlenika i samozaposlenih osoba radi izračuna ukupne zaposlenosti, a u svrhu izračuna makro-produktivnosti, mjerene BDP-om po jednom zaposlenom (transmisijska tablica ESA 0110, pod-tablice A i Q-N);

e) Već tijekom 2007. godine vrše se metodološke pripreme i analiza izvora podataka za alokaciju indirektno mjerenih usluga financijskog posredovanja na institucionalne sektore; što bi trebalo dovesti do korekcije BDP-a na gore. Ovisno o rezultatima ostvarenim tijekom 2007. godine, tijekom 2008. godine izvršit će se kvantifikacija utjecaja ove metodološke promjene na razinu BDP-a.

f) Nastavno na aktivnosti iz 2007. godine, tijekom 2008. godine izvršit će se izračun vremenske serije godišnjih i kvartalnih BDP-ova – u tekućim i stalnim cijenama – na

proizvodnoj i rashodnoj strani, uz uključenu sivu ekonomiju, a radi postizanja punog obuhvata BDP-a.

Nastavno na projekt CARDS 2003., Statistika javnih financija trajanja od 2006. do početka 2008. godine, krajem ožujka 2008. godine izvršit će se prva transmisija tablica 2, 6, 7, 9 i 11, za razdoblje 2001. - 2004. godine u Eurostat. Planira se dovršenje ograničene kvartalne transmisije poreza i socijalnih doprinosa (transmisijske tablice 25 i 27) u Eurostat.

Tijekom 2008. godine izvršit će se nadopuna GNI Inventory-a (opisom metoda izvora za gore spomenute nedostajuće elemente).

Tijekom 2008. godine nastavit će se aktivnosti na procjeni robnih tokova u dijelu međufazne potrošnje u sklopu tablica ponude i uporabe, sa svrhom korištenja tablica ponude i uporabe za bolje procjene u sljedećim domenama Nacionalnih računa: a) bolji izračun BDP-a u volumnim terminima, b) bolja procjena pondera za izračun BDP-a u PPP terminima, c) bolja procjena «sive ekonomije», d) izračun teorijskog (naplativog) PDV-a za potrebe izračuna doprinosa u fondove Europske unije. Isto tako, intenzivirat će se aktivnosti na procjeni materijalne imovine u tekućim cijenama sa svrhom ne samo mjerenja makroekonomske produktivnosti, već i sa svrhom bolje procjene potrošnje fiksnog kapitala (naročito u sektoru opće države gdje je BDP zbog podcjenjivanja ove stavke i sam podcijenjen).

Početkom 2009. godine Sektor nacionalnih računa Državnog zavoda za statistiku dostavit će kompletiran *GNI Inventory* u Eurostat, a već početkom 2009. godine započet će redovita tromjesečna transmisija svih zahtijevanih elemenata bruto nacionalnog dohotka u Eurostat. Tijekom 2009. godine nastavit će se daljnje faze rada na proizvodima: tablice ponude i uporabe i procjena materijalne imovine u tekućim cijenama.

3.18.3. B Poslovne statistike

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Strukturne poslovne statistike

Usporedo s potrebom poboljšanja kvalitete Statističkog poslovnog registra, te unatoč stalno prisutnom nedostatku IT resursa, nastavljen je daljnji rad na uspostavi integralnog sustava strukturnih poslovnih statistika, harmoniziranog s propisima EU-a (Aneksi 1.-4.). Definirana su statistička obilježja za područja F (Građevinarstvo) i G (Trgovina) prema NKD 2002. Definirani su potrebni statistički obrasci za provedbu istraživanja te je tijekom 2007. godine započelo prikupljanje podataka za referentnu godinu 2006. za navedena područja.

PRODCOM statistike

U 2007. nastavilo se s usklađivanjem godišnjih PRODCOM statistika s propisima EU-a tako da je svake godine ažurirana nova verzija PRODCOM bazirane nomenklature industrijskih proizvoda (NIP 2006, NIP 2007) koje su objavljene u Narodnim novinama i koje čine integralni dio godišnjih PRODCOM istraživanja u RH. RH je sudjelovala u radu SPC PRODCOM sastanaka u Eurostat-u i u svim e-mail konzultacijama. I u 2007. godini PRODCOM podaci su dostavljeni u Eurostat u predviđenom roku, tj. 30.9.2007. - konačni podaci za PRODCOM istraživanje 2006. U 2007. godini izrađen je i novi PC softver za obradu podataka.

Kratkoročne statistike poduzeća

U 2007. nastavila se redovita diseminacija raspoloživih kratkoročnih pokazatelja RH u Eurostat i postupni rad na njihovom potpunom usklađivanju sa standardima EU-a, poboljšanjem postojećih indikatora i pripremi za uvođenje novih, bilo kompilacijom iz sekundarnih izvora ili novim prikupljanjem podataka. Također se radilo na analizi implikacija nastalih iz zahtjeva za novim indikatorima (npr. *import prices*, *SPPI - output prices in services*) te se radilo na pripremi za reviziju postojećih istraživanja, ponderacijskih sustava i rekonstrukciju vremenskih serija radi promjene klasifikacijskih sustava 2007., posebice NACE Rev.2, koja je stupila na snagu tijekom 2007.

Statistika željeza i čelika

U razdoblju od 2006. do 2007. bilo je planirano osiguravanje resursa za dostavljanje podataka o željezu i čeliku prema novoj Uredbi o željezu i čeliku (Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 48/2004), kojom se zahtijeva prikupljanje podataka iz različitih izvora uključujući SPS čije uspostavljanje kasni.

Energetske statistike

Ustrojavanje Energetskih statistika RH provodi se kroz projekt Energetske statistike Republike Hrvatske prema EU smjernicama, uz metodološku suradnju s Energetskim institutom «Hrvoje Požar». Glavni cilj ovog višegodišnjeg razvojnog projekta jest osiguranje kvalitetnih, pouzdanih i međunarodno usklađenih energetskih pokazatelja nužnih za vođenje energetske politike Republike Hrvatske. Ovim projektom već od 2006. u cijelosti se izvršavaju obveze prema Eurostat-u i Međunarodnoj energetskej agenciji (IEA) i statističkom uredu UN-a.

Statistika informacijskog društva

Tijekom 2007. započele su aktivnosti vezane uz uspostavljanje i organiziranje statistika o informacijskom društvu po konceptu Eurostat-a (Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-

a) br. 808/2004 o statistici informacijskog društva Zajednice), a u okviru Višekorisničkog programa PHARE 2005 financiraju se tri komponente za prikupljanje podataka o informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT) te su tako u pripremljena sljedeća tri istraživanja: Istraživanje o uporabi IKT-a u poduzećima (IKT-POD), Istraživanje o izdacima i investicijama u IKT u poduzećima te Istraživanje u uporabi ICT-a u kućanstvima i od pojedinaca (IKT-DOM). Prvi se rezultati očekuju krajem prvog tromjesečja 2008.

Statistika transporta i komunikacija

U području cestovnog prijevoza robe definiran je obrazac za izvještajne jedinice uz primjenu novih klasifikacija, te su djelomično definirani setovi za slanje podataka u Eurostat. U području željezničkog prijevoza nastavljen je rad na analizi podataka, te na poboljšanju kvalitete podataka koji se već šalju u Eurostat. U području statistike prijevoza na unutrašnjim vodenim putovima revidiran je obrazac dodavanjem nedostajućih varijabli uz primjenu novih klasifikacija. Glede statistike zračnog prometa tijekom 2007. započelo je pilot istraživanje u zračnim lukama Zagreb, Split i Dubrovnik. Vršiti se prikupljanje odgovarajućih setova podataka sukladno Uredbama EZ-a. U tijeku je analiza sadržaja i kvalitete primljenih setova te otklanjanje uočenih nedostataka. U području cestovne sigurnosti u tijeku je prijevod baze podataka o cestovnim nesrećama od strane nositelja administrativnog izvora. U području statistike komunikacija uspostavljena je suradnja sa Hrvatskom agencijom za telekomunikacije u cilju uvođenja nedostajućih varijabli.

Statistika turizma

U području statistike turističke ponude (smještajna statistika) u 2007. obavljani su slijedeći poslovi:

- pripremljen je projektni zahtjev za reviziju obrade podataka iz mjesečnog istraživanja prema novom načinu klasificiranja smještajnih objekata (kolektivni smještaj; hoteli i sl. te ostali kolektivni smještaj) i izrađena tablica za 2006.
- izrađene su tablice rezultata za tražene varijable prema Eurostat-ovim preporukama do razine županija za smještajne kapacitete za razdoblje 2003.- 2005.
- izrađene tablice rezultata do razine županija za dolaske i noćenja za razdoblje 2003. – 2006.
- izračunati su pokazatelji neto iskorištenosti smještajnih kapaciteta po mjesecima za razdoblje 2003. – 2006.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Strukturne poslovne statistike

U 2008. planira se daljnji rad u sklopu programa MB PHARE 2006. koji bi omogućio kompletiranje informatičke podrške, obradu prikupljenih podataka te uključivanje novih

područja NKD-a u sustav strukturalno poslovnih istraživanja (Aneksi 1.-4.) za referentnu godinu 2007., a sukladno raspoloživim resursima.

U 2009. planira se nastavak rada u sklopu programa MB PHARE 2006. koji bi omogućio uključivanje novih područja NKD-a u sustav strukturalno poslovnih istraživanja, odnosno kompletno zatvaranje Aneksa 1.-4. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 58/97. o strukturalno poslovnim statistikama, te definiranje plana za zatvaranje Aneksa 5.-7. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 58/97. o strukturalno poslovnim statistikama.

PRODCOM statistike

U 2008. predviđa se izrada nove verzije NIP 2007 koja će imati vezu s ključnim promjenama PRODCOM Liste 2008 radi provedbe PRODCOM istraživanja za 2007. s dvostrukim šifriranjem (PRODCOM po staroj strukturi NACE Rev.1.1/CPA 2002 i po novoj NACE Rev.2/CPA 2008) za selektirane nove proizvode ili one koji nemaju jednoznačnu povezanost, kako bi se osigurali ponderi za kratkoročne pokazatelje (IPI - indeks industrije i PPI - indeks cijena), te se planira i uvođenje elektronskog upitnika i CD publikacije kako bi se skratio rok, poboljšala kvaliteta podataka i dostupnost korisnicima.

U 2009. predviđa se usklađivanje PRODCOM bazirane nacionalne nomenklature NIP i izrada verzije NIP-a 2008 u skladu s PRODCOM Listom 2008 uključujući usklađivanje metodologije za provedbu PRODCOM istraživanja u RH s istraživanjem u EU-u, te diseminaciju podataka u EU-u u propisanom roku. Planiran je i nastavak rada na uspostavi baza podataka PRODCOM-a s podacima vanjske trgovine (na razini CN-a), kako bi se mogla računati vidljiva domaća potrošnja.

Kratkoročne statistike poduzeća

U 2008. planira se priprema za rekonstrukciju vremenskih serija raspoloživih STS poslovnih pokazatelja radi promjene bazne godine 2000. u 2005. te diseminacija raspoloživog seta STS-a „backasting“ po starom (NACE Rev.1.1) prema rokovniku Eurostat-a krajem 2008. Priprema za primjenu revidiranog klasifikacijskog sustava NACE Rev.2/CPA 2008 u STS istraživanjima što uključuje: rad na reviziji svih postojećih STS istraživanja, izrada novih nacionalnih verzija proizvodnih klasifikacija, ponderacijskih sustava okvira uzoraka, te rekonstrukciju „backasting“ raspoloživog seta STS-a po novoj NACE Rev.2/CPA 2008 u okviru pripreme za primjenu. Također se u 2008. planira daljnji rad na osiguranju resursa za proizvodnju i kompilaciju cijelog seta kratkoročnih pokazatelja DZS prema STS Uredbi Vijeća (EZ-a) br. 1165/98 uključujući izmjene iz Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 1158/05 te rad na utvrđivanju nadležnosti za pojedine STS indikatore koji nedostaju, uz stručnu i financijsku podršku započetog Nacionalnog PHARE 2005 programa i Nacionalnog PHARE 2006 i Višekorisničkog PHARE 2006 programa.

U 2009. planira se završetak rada na reviziji svih postojećih STS istraživanja, izrada novih nacionalnih verzija proizvodnih klasifikacija, ponderacijskih sustava okvira uzoraka te njihova primjena, i diseminacija „backasted“ raspoloživog seta STS-a zajedno s početkom kalkulacije i diseminacije raspoloživog seta STS-a po novoj NACE Rev.2/CPA 2008 u 2009. u skladu s rokovnikom Eurostat-a za odgovarajući indikator. U 2009. također se planira daljnji rad na osiguranju organizacijskih preduvjeta i resursa za implementaciju cijelog seta kratkoročnih poslovnih pokazatelja (STS-a) prema STS Uredbi Vijeća (EZ-a) br. 1165/98 uključujući izmjene iz Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 1158/05 i drugih relevantnih izvora pravne stečevine, bilo poboljšanjem postojećih STS indikatora i/ili kroz pripremu i

uvođenje novih STS poslovnih pokazatelja, uglavnom za područje usluga (npr. *import prices*, *SPPi - output prices in services*) i to kompilacijom iz sekundarnih (administrativnih) izvora ili novim prikupljanjem podataka odnosno kombiniranjem izvora uz stručnu i financijsku podršku Nacionalnog PHARE 2005, Nacionalnog PHARE 2006 i Višekorisničkog PHARE 2006 programa.

Statistika željeza i čelika

U 2008. će se raditi na uspostavi baza podataka iz raspoloživih izvora u skladu s raspoloživim resursima, uključujući programsku podršku za ovu aktivnost.

U 2009. predviđa se nastavak rada na uspostavi baza podataka o željezu i čeliku iz raspoloživih sekundarnih izvora, u granici raspoloživih resursa za ovu aktivnost.

Energetske statistike

U 2008. godini, u okviru ovog višegodišnjeg razvojnog projekta, izvršit će se tekuća usklađivanja, na temelju metodologije Eurostat-a, koja je još uvijek u fazi pilota. Također je potrebno osmisliti način praćenja te izradu statističkih standarda za praćenje energetske učinkovitosti i poboljšati podloge za izradu Energetske bilance Republike Hrvatske za područja usluga i kućanstava.

U 2009. u okviru ovog višegodišnjeg razvojnog projekta nastaviti će se s radom na tekućem usklađivanju, na temelju metodologije Eurostat-a, a također se planira završetak rada na izradi metodologije za prikupljanje podataka za izradu prioritetnih pokazatelja prema Eurostat-ovoj listi *priority indicators*, i početak prikupljanja podataka za iste u 2009. za 2008.

Statistika informacijskog društva

U 2008. očekuje se nastavak provođenja sva tri ICT istraživanja po konceptu Eurostat-a i u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 808/2004 o statistici informacijskog društva Zajednice i implementacijskom Uredbom EZ-a za 2008. godinu (Istraživanje u poduzećima (IKT-POD), Istraživanje o investicijama i izdacima u poduzećima, te Istraživanje u kućanstvima (IKT-DOM)) i drugim relevantnim propisima EU-a, uz financijsku potporu Višekorisničkog PHARE 2006 programa.

U 2009. očekuje se provedba navedenih istraživanja (Istraživanje u poduzećima (IKT-POD), Istraživanje o investicijama i izdacima u poduzećima, te Istraživanje u kućanstvima (IKT-DOM)) za 2009. godinu po konceptu Eurostat-a, i u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 808/2004 o statistici informacijskog društva Zajednice i implementacijskim uredbom EZ-a za 2009. godinu uz financijsku potporu EU-a (Višekorisnički PHARE program).

Statistika transporta i komunikacija

U 2008. godini planira se provođenje redizajniranog istraživanja o cestovnom prijevozu robe, analiza rezultata, te definiranje i izrada svih setova podataka za redovitu dostavu u Eurostat. Nastavit će se rad na redizajnu istraživanja o statistici prijevoza robe unutrašnjim vodenim putovima te izrada potrebnih setova podataka u cilju dostave podataka u Eurostat. Nakon što administrativni izvor podataka o cestovnim prometnim nesrećama dostavi prevedenu bazu podataka, ista će se proslijediti u Eurostat.

Nastavit će se rad na poboljšanju kvalitete podataka o željezničkom prijevozu robe i putnika i pomorskom prometu robe i putnika.

U području zračnog prometa tijekom 2008. godini planira se nastavak rada na poboljšanju kvalitete setova podataka, kao i implementacija predmetnog istraživanja u ostalim zračnim lukama obveznicama detaljnog izvješćivanja sukladno Uredbama EZ-a.

U području statistike komunikacija, započet će se s prikupljanjem podataka od Hrvatske agencije za telekomunikacije (HAT) kao administrativnog izvora te s analizom prikupljenih podataka.

U 2009. godini nastavit će se rad na analizi podataka u području cestovnog, željezničkog, riječnog, zračnog i pomorskog prometa putnika i robe. Redovito će se pratiti sve eventualne promjene u metodologiji ili pojedinim klasifikacijama, te će se iste primjenjivati u statističkim istraživanjima. Planira se početak redovite dostave podataka o prometu putnika u zračnim lukama u Eurostat. U području željezničkog prometa planiraju se pripreme radnje oko izrade petogodišnjih setova podataka za promet robe i putnika na regionalnoj osnovi, te definiranja setova podataka za brojanje prometa na željezničkoj mreži.

Statistika turizma

U području statistike turističke ponude (smještajna statistika), radi nedostatka resursa manji dio poslova planiranih za 2007. nastavit će se i u 2008., i to na izradi serija podataka o smještajnim kapacitetima, dolascima i noćenjima turista do razina županija za godine 2001., 2002. i 2006. te redovita dostava podataka u Eurostat.

Za 2008. sredstva za anketu „Turistička aktivnost domaćeg stanovništva“ u Financijskom planu DZS-a nisu odobrena tako da je neizvjesna njena provedba u 2008. godini. Ukoliko se odobri zahtjev za povećanjem limita za Financijski plan DZS-a za 2008. u području statistike turističke potražnje u 2008. provodit će se tromjesečna anketa „Turistička aktivnost domaćeg stanovništva“ i dostavljati podaci u Eurostat.

U području statistike turističke ponude (smještajna statistika) očekuje se revizija metodologije u Eurostat-u. U 2009. DZS će pristupiti procesu usklađivanja svojih obrada u skladu s revidiranim preporukama Eurostat-a.

Budući da se i na području statistike turističke potražnje očekuje revizija metodologije u Eurostat-u, DZS će u 2009. pristupiti njenom usklađivanju. Međutim, redovita provedba ankete „Turistička aktivnost domaćeg stanovništva“ u 2009. ovisi o tome hoće li u Financijskom planu DZS-a za 2009. biti osigurana odgovarajuća financijska sredstva.

3.18.3. C Novac, financije, robna razmjena i platna bilanca

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Platna bilanca

Tijekom 2007. godine DZS i Hrvatska narodna banka za potrebe izračuna nacionalnih računa zajednički su radili na identificiranju pojedinih stavki platne bilance na razini detaljnosti koju zahtijevaju nacionalni računi.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Statistika robne razmjene s inozemstvom

Predviđene mjere za 2008. odnose se na daljnje poboljšanje kvalitete podataka, daljnje usklađivanje s EU propisima u carinskom postupku RH (specifična kretanja robe i regulativa vezana uz preferencijal). Nadalje, predviđa se stjecanje znanja i nastavak rada u vezi s uvođenjem novog istraživanja Intrastata (statistika robne razmjene između zemalja članica) u statistički sustav Republike Hrvatske, kroz projekte EU-a.

Novac i financije

Statistike poslovnih usluga koje pokrivaju financijsko posredovanje i poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge nisu se proizvodile u 2007. niti se njihovo uvođenje predviđa u 2008, već tijekom 2009. godine. Za izračun BDP-a za subjekte iz spomenutih područja koriste se podaci iz Računa dobiti i gubitka i Bilanci banaka i štedionica i osiguravajućih društava. Područje javnih financija prati Ministarstvo financija, a deficit i javni dug usporedno prate Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija. Sve podatke o kamatnim stopama, depozitima i plasmanima banaka prati Hrvatska narodna banka. Isto tako radit će se na unapređivanju statistike platne bilance za potrebe Sektorskih računa na nacionalnoj razini kao i za potrebe Regionalnih računa.

3.18.4. Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. izrađen je nacrt Strategije unapređenja statistike poljoprivrede Republike Hrvatske u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva u sklopu ispunjavanja mjerila za otvaranje pregovora u poglavlju 11. Poljoprivreda i ruralni razvitak.

U 2007. započeo je rad na izradi opisa korištene metodologije i organizacijske strukture u statistici poljoprivrede, u sklopu ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 18. Statistika te je prvi nacrt ovog dokumenta dostavljen na neformalno mišljenje Europskoj komisiji.

Agromonetarne statistike

U području agromonetarnih statistika započet je rad na dva projekta:

U sklopu nacionalnog PHARE 2005 započet je rad na projektu «Vrijednosno bazirane statistike poljoprivrede»; prva radionica u sklopu projekta održala se krajem studenog 2007., a druga misija u prosincu 2007. Zapocet je rad na probnim izračunima indexa cijena prema metodologiji Eurostata.

U sklopu Višekorisničkog PHARE programa 2005 započet je rad na projektu «Razvoj pristupa prikupljanju podataka za održiva i poluodrživa poljoprivredna gospodarstva». Kreirani su metodologija i obrazac, izabran uzorak, organizirana poduka sudionika Ankete za mala poljoprivredna gospodarstva i u tijeku je provođenje ankete na terenu; provedena je Anketa na terenu, prikupljene vraćene Ankete sa terena pročitane su putem optičkog čitača i pokrenuta je obrada. Projekt se nastavlja u 2008. godini

Registar poljoprivrednih gospodarstava

Zajednički problem svih statistika u području poljoprivrede je nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava.

U sklopu Višekorisničkog PHARE 2005 programa započet je rad na projektu uspostave Registra poljoprivrednih gospodarstava. U 2007. godini definirana je lista obilježja koja će sadržavati registar i imati određen prag za gospodarstva koja će sadržavati registar.

Statistika biljne proizvodnje

U 2007. godini je prvi puta provedeno Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava u skladu sa zahtjevima EU-a. U istraživanje su uključena pitanja o biljnoj i stočnoj proizvodnji, a istraživanje je provedeno na novom stratificiranom uzorku. Definicija poljoprivrednog gospodarstva uključenog u uzorak je usklađena prema EU preporukama.

U 2007. godini započeo je projekt „Poboljšanje statistike biljne proizvodnje“ u sklopu Višekorisničkog PHARE 2005 programa. U sklopu projekta započet je rad na rekalkulaciji serija za glavne podatke iz statistike biljne proizvodnje.

Statistika stočarstva

U 2007. nastavljen je rad na reviziji statistike stočarstva. Prvi puta je napravljen obračun prirasta stoke prema EU metodologiji retrogradno za pet godina. U sklopu Višekorisničkog PHARE 2005 programa započet je rad na projektu, kojim će se uskladiti statistika klanja. Zapocet je rad na izradi tabela podataka, u sklopu ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 18. Statistika. Tabele se izrađuju retrogradno za zadnjih 5 godina i to

za statistiku klanja stoke, vanjsku trgovinu živim životinjama, statistiku mlijeka, proizvodnju i trgovinu jajima i jednodnevnim pilićima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. planira se daljnji rad na uspostavi početnog registra poljoprivrednih gospodarstava u sklopu Višekorisničkog PHARE 2005 projekta. Navedeni poslovi iz 2007. godine se nastavljaju i odvijaju se kroz sljedeće glavne aktivnosti:

- uspostava početnog registra poljoprivrednih gospodarstava
- uspostava sustava ažuriranja registra

Agromonetarne statistike

U 2008. nastavlja se Višekorisnički PHARE 2005 projekt «Razvoj pristupa prikupljanju podataka za održiva i poluodrživa poljoprivredna gospodarstva», a projekt završava krajem lipnja 2008. U sklopu projekta izradit će se studija mogućnosti te korisnosti i troškova. Rezultat projekta će biti odluka o načinu praćenja podataka za navedena gospodarstva.

Također će se nastaviti s radom na nacionalnom PHARE 2005 projektu u komponenti „Vrijednosno bazirane statistike poljoprivrede“. Najvažnije aktivnosti u navedenom projektu tijekom 2008. godine biti će rad na poboljšanju statistike cijena u poljoprivredi i uspostava metodologije za izračun računa proizvodnje i inputa radne snage u poljoprivredi, kao i početak rada na navedenim izračunima. Uspostavljena je suradnja s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u području cijena inputa u poljoprivredi.

U nacionalnom PHARE 2005 programu, u komponenti «Vrijednosno bazirane statistike poljoprivrede», predviđeno je poboljšanje statistike cijena, rad na izračunu indeksa cijena i rad na izračunu računa proizvodnje i inputa radne snage u poljoprivredi. Projekt završava u 2009. godini.

Statistika biljne proizvodnje

U 2008. nastavlja se Višekorisnički PHARE projekt 2005. u cilju poboljšanja statistike biljne proizvodnje. U 2008. godini planira se završetak sljedećih aktivnosti:

- a) uspostava sustava ranih procjena
- b) izrada upitnika za popis voćnjaka i vinograda
- c) rekalkulacija serija za glavne podatke iz statistike biljne proizvodnje.

U 2009. godini planira se provođenje baznog istraživanja o voćnjacima i vinogradima, u skladu s raspoloživim financijskim izvorima.

Statistika stočarstva

Tijekom 2008. slijedi nastavak rada na Višekorisničkom PHARE 2005. projektu koji je započeo u 2007. godini.

U 2008. godini raditi će se na reviziji statistike klanja. Statistika klanja planira se pratiti kroz dva izvora: statističkim istraživanjem i korištenjem pouzdanih administrativnih izvora. U 2008. planirano je i provođenje pilot istraživanja na novom redizajniranom obrascu te rad na uvođenju izrade prognoza za proizvodnju. Također se nastavlja rad na nadopuni revizije statistike mlijeka.

Statistika ribarstva

Tijekom 2008. planira se daljnji rad na prilagodbi istraživanja u ribarstvu. Pojačana je suradnja s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, u cilju revizije statistike ribarstva i korištenja navedenog Ministarstva kao administrativnog izvora za potrebe ovih statistika.

Statistika šumarstva

Tijekom 2009. planira se daljnja revizija statistike šumarstva, koja će se provoditi zajedno s Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

3.18.5. Višesektorske statistike

B) KLJUČNI PRIORITETI

Održivi razvoj i statistika okoliša

Tijekom 2008. očekuju se rezultati rada na daljnjem razvoju statistika zaštite voda, otpada i pesticida, koji se provode kroz Višekorisnički Phare 2005 projekt. Nadalje, tijekom 2008. očekuje se započinjanje rada na uspostavi računa zaštite okoliša, kroz Višekorisnički Phare 2006 projekt.

3.18.6. Izvori i upravljanje

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Na temelju Zakona o službenoj statistici donesena je Strategija razvitka službene statistike Republike Hrvatske 2004.-2012., Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004.-

2007. i godišnji provedbeni planovi statističkih aktivnosti RH. Vladi Republike Hrvatske su dostavljeni na prihvaćanje Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2008. - 2012. i Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti RH 2008.

Zakonom o službenoj statistici određeno je da poslove službene statistike obavljaju sljedeći nositelji službene statistike:

Državni zavod za statistiku kao središnje tijelo

Uredi državne uprave u županijama i upravno tijelo Grada Zagreba nadležni za poslove službene statistike

Hrvatska narodna banka

druga ovlaštena tijela službene statistike određena Programom statističkih aktivnosti Republike Hrvatske za srednjoročno razdoblje.

Zakonom je određeno da je Državni zavod za statistiku glavni nositelj, diseminator i koordinator sustava službene statistike Republike Hrvatske.

DZS je državna upravna organizacija i njezin djelokrug rada uređen je pravnim propisima kojima se uređuje ustrojstvo i rad državne uprave i posebnim zakonom (Zakon o službenoj statistici). Čelnik DZS-a je ravnatelj kojeg imenuje i razrješuje dužnosti Vlada Republike Hrvatske. Ravnatelj ima zamjenika i 7 pomoćnika ravnatelja koje imenuje i razrješuje dužnosti Vlada Republike Hrvatske. Pomoćnici ravnatelja upravljaju osnovnim ustrojstvenim jedinicama (sektori). Stručni kolegij DZS-a djeluje kao stručno i savjetodavno tijelo ravnatelja. Stalni članovi Stručnog kolegija su zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i tajnik Kabineta ravnatelja. DZS ima 9 sektora, Kabinet ravnatelja i 27odjela. Pri DZS-u ustrojen je Statistički savjet kao savjetodavno i stručno tijelo za strategijska pitanja službene statistike, te osiguranja utjecaja korisnika, znanosti i šire javnosti na Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske.

Na temelju Zakona o službenoj statistici (NN 103/03) službena statistika temelji se na načelima usklađenim s propisima EU-a, a to su: relevantnost, nepristranost, pouzdanost, transparentnost, pravodobnost, stručna neovisnost, racionalnost, dosljednost, statistička povjerljivost, korištenje individualnih podataka u isključivo statističke svrhe i javna odgovornost. U 2007. DZS je uložio velike napore u cilju poštivanja ovih načela, ali rezultati još nisu u potpunosti zadovoljavajući.

B) KLJUČNI PRIORITETI

I u 2008., u cilju jačanja administrativnih sposobnosti, DZS će nastaviti s praćenjem svih zakonodavnih i drugih relevantnih aktivnosti (npr. ustrojavanje administrativnih registara) koje se odnose na službenu statistiku.

Tijekom 2008. planira se uspostavljanje nove ustrojstvene strukture DZS-a, sukladno općeprihvaćenim načelima ustrojavanja statističkih ureda, suvremenim trendovima i nacionalnim potrebama, koja će osigurati harmonizaciju i bolje izvršavanje poslova službene statistike u skladu s temeljnim načelima službene statistike. Nova ustrojstvena struktura uredit će se Uredbom o unutarnjem ustrojstvu DZS-a, koju na prijedlog DZS-a donosi Vlada

Republike Hrvatske. Tijekom 2008. također se planira razmatranje promjene uloge i položaja ureda državne uprave u županijama i upravnog tijela Grada Zagreba nadležnih za poslove službene statistike, na način da se utvrdi ustrojstveni model koji će osigurati unapređenje statističkog sustava RH. Kao potpora navedenim aktivnostima započeo je s radom program PHARE 2005 za statistiku u okviru kojega se očekuje razrada novog ustroja hrvatskog statističkog sustava. Novi ustroj ima za cilj razriješiti status županijskih statističkih ureda i uspostavu sustava regionalnih statističkih ureda, a u svrhu učinkovitije provedbe statističkih aktivnosti. Nadalje, očekuje se razrada i uspostava sustava internog statističkog obrazovanja u Državnom zavodu za statistiku.

U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se s aktivnostima programa PHARE 2005 za statistiku, s posebnim naglaskom na uspostavi novog ustroja hrvatskog statističkog sustava.

3.19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE

3.19.1. Radno zakonodavstvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U radno zakonodavstvo Republike Hrvatske ugrađena su osnovna načela pravne stečevine, međutim još uvijek postoje područja u kojima je radi potpune primjene pravne stečevine Europske unije potrebno daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i jačanje administrativne sposobnosti.

Vlada Republike Hrvatske 30. kolovoza 2007. godine usvojila je *Akcijski plan za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije*. Osim dinamike postupnog prenošenja pravne stečevine Europske unije u nacionalno zakonodavstvo, Akcijski plan sadrži detaljne podatke o zaduženim institucijama i potrebnim ljudskim resursima za provedbu pojedinih mjera, aktivnosti za jačanje administrativne sposobnosti kao i financijska sredstva koja će biti potrebno osigurati u Državnom proračunu.

Radno vrijeme za radnike u međuoperativnom prekograničnom željezničkom prometu sukladno Direktivi Vijeća 2005/47/EZ o sporazumu između Zajednice europskih željeznica (CER) i Saveza europskih transportnih radnika (ETF) o nekim aspektima uvjeta u kojima rade mobilni radnici koji se bave pružanjem interoperativnih prekograničnih usluga u sektoru željeznica i o sporazumu zaključenom između Saveza europskih transportnih radnika (ETF) i Zajednice europskih željeznica (CER) o nekim aspektima uvjeta u kojima rade mobilni radnici koji se bave pružanjem interoperativnih prekograničnih usluga u sektoru željeznica, uređeno je Zakonom o sigurnosti željezničkog prometa u travnju 2007. godine (NN 40/07). Temeljem Zakona u tijeku su i aktivnosti izrade provedbenog propisa, odnosno Pravilnika o radnom vremenu, trajanju smjena i odmorima izvršnih radnika u željezničkom prometu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima i Zakonom o uvođenju Europskog društva i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (NN 107/07) stvorene su pretpostavke za provedbu Direktive 94/45/EZ o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća i Direktive 2001/86/EZ o sudjelovanju radnika u upravljanju Europskim trgovačkim društvom. Provedba će biti omogućena daljnjim izmjenama Zakona o radu.

U području radnog zakonodavstva ostvarena je značajna bilateralna suradnja s Republikom Austrijom u okviru koje će se, u obliku tehničke pomoći Ministarstva gospodarstva i rada Republike Austrije, te putem austrijskog Instituta za socijalna istraživanja, pružiti dodatno obrazovanje službenika Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), posebice u analizi i evaluaciji aktivnih mjera zapošljavanja na području Republike Hrvatske.

Provedbu zakonskih obveza nadzire Državni inspektorat koji je tijekom 2007. godine u području zaštite na radu i području radnih odnosa, slijedom Pravilnika o unutarnjem redu Državnog inspektorata, znatno ojačan u operativi i tehnologiji. U području radnih odnosa, Državni inspektorat na dan 31. prosinca 2007. uz, voditelje službi, ima u područnim jedinicama od 117 predviđenih Pravilnikom o unutarnjem redu 101 izvršitelja-inspektora rada i viših inspektora rada, te dodatno 1 stručnog suradnika i 10 vježbenika koji se pripremaju za samostalno obavljanje poslova. Osim toga, Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07) stvorene su pretpostavke za dodatno povećanje inspektora rada u području radnih odnosa za 27 te za ustrojavanje

posebnog Odjela izobrazbe, koji bi obuhvaćao izobrazbu inspektora u svim upravnim područjima Državnog inspektorata.

U okviru I. komponente Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) razmatra se projektni prijedlog usmjeren na jačanje sposobnosti i opremljenosti inspektora rada i inspektora zaštite na radu (oko 1,300.00,00 €).

Budući da u Republici Hrvatskoj nisu ustrojani posebni sudovi za radne sporove, u sudovima opće nadležnosti svih stupnjeva provodi se specijalizacija sudova i sudskih vijeća za radne sporove. U većini općinskih sudova u kojima ne postoje uvjeti za ustroj Odjela za radne sporove za iste se zadužuje poseban sudac, a u županijskim sudovima koji odlučuju slijedom žalbe, ustrojavaju se posebna vijeća koja odlučuju isključivo u radno-pravnim predmetima. Vrhovni sud Republike Hrvatske također ima posebno zadužena vijeća za rješavanje izvanrednih pravnih lijekova u radnim sporovima. U okviru Pravosudne akademije, kroz središnji Zavod i pet područnih ureda, obavlja se stručno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, savjetnika, te sudskih i državno odvjetničkih vježbenika u pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Uzevši u obzir da je na području radnog zakonodavstva osigurana primjena glavnih načela pravne stečevine, potrebno je provesti daljnje usklađivanje radnog zakonodavstva, posebno u pogledu direktiva o raspoređivanju radnika u okviru pružanja usluga (izaslani radnici), Europskih radnih vijeća i zakonskih propisa za europske tvrtke i europska zadružna društva. Potrebni su također i dodatni napor kod usklađivanja na području rada na određeno vrijeme i honorarnog rada, prijenosa poduzeća, kolektivnih viškova radne snage i nelikvidnosti poslodavca.

U 2008. godini prvenstveno se planira donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i pripadajućih provedbenih akata, kojim bi se u potpunosti izvršilo usklađivanje temeljnog radno-pravnog propisa s važećom pravnom stečevinom EU. Izmjene i dopune obuhvaćati će ona područja koja su ocijenjena nepotpuno usklađena, odnosno neusklađena u odnosu na slijedeće propise EU: Direktiva Vijeća 94/33/EZ o zaštiti mladih ljudi na radu, opća Direktiva 2003/88/EZ o određenim aspektima organizacije radnog vremena, Direktiva Vijeća 97/81/EZ o okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o raspoređivanju radnika u okviru pružanja usluga, Direktiva Vijeća 98/59/EZ o usklađivanju zakona država članica u odnosu na kolektivni višak zaposlenika, Direktiva Vijeća o čuvanju prava zaposlenika u slučaju prijenosa poduzeća, poslova ili dijelova poduzeća ili poslova, Direktiva Vijeća 94/45/EZ o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća, Direktiva Vijeća 2001/86/EZ kojom se nadopunjuje Statut Europskog trgovačkog društva s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju, Direktiva Vijeća 2003/72/EZ kao dopuna Statuta Europske zadruge s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju.

U okviru informiranja i savjetovanja radnika, a vezano za usklađivanje s Direktivom Vijeća 94/45/EZ od 22. rujna 1994. o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća ili postupka u poduzećima koja posluju na razini Zajednice i grupacijama poduzeća koje posluju na razini Zajednice u svrhu obavještanja i savjetovanja s radnicima, donijeti će se novi Pravilnik o provođenju izbora za radnička vijeća.

Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti malodobnik i o poslovima na kojima može raditi samo nakon prethodnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti uskladit će se s Direktivom Vijeća 94/33/EZ o zaštiti mladih ljudi na radu.

Radi potpune usklađenosti s Direktivom 2003/88/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim aspektima organizacije radnog vremena, uz izmjene i dopune Zakona o radu i Pravilnika o radnom vremenu ribara, tijekom 2008. godine donijet će se i Izmjene i dopune Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Jednako tako, vezano za usklađivanje s Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, u I. kvartalu 2008. godine planira se i izmjena Zakona o posredovanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti i Zakona o mirovinskom osiguranju.

Vezano za usklađivanje s Direktivom 97/81/EZ, planira se i izmjena Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja kako bi se precizno uredio način plaćanja doprinosa prema načelu *pro rata temporis* u odnosu na rad u nepunom radnom vremenu.

U cilju potpunog usklađivanja s Direktivom 2002/74/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 80/987/EEZ o usklađivanju zakona država članica glede zaštite zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca, u III. kvartalu 2008. godine planira se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca. Njime će se poslovi jamstvene agencije odvojiti od Fonda za razvoj i zapošljavanje ustrojem posebne institucije (Agencije s 10 djelatnika), koja u stečajnom postupku ima aktivnu legitimaciju stečajnog vjerovnika. Do kraja 2008. godine donije će se i Pravilnik o sadržaju obrasca zahtjeva radnika za ostvarivanje prava u slučaju stečaja poslodavca.

U III. kvartalu 2008. godine ujedno se planira dovršiti i usklađivanje odredbi Zakona o zadrugama s Direktivom Vijeća 2003/72/EZ kao dopuna Statuta Europske zadruge s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju.

Obzirom da administrativnu sposobnost u ovom području treba bitno ojačati, potrebno je nastaviti sa zapošljavanjem službenika te im osigurati odgovarajuću obuku. Planira se izmijeniti organizacijska struktura Uprave za rad i tržište rada, na način da se u dijelu glavnog administrativnog tijela – Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), zaposle dodatni službenici do pune sistematizacije. Za navedena jačanja administrativnih kapaciteta, u Državnom proračunu za 2008. godinu potrebno je osigurati dodatnih 3, 229.012,15 kuna.

Planira se redefinirati institut Zakona o radu zbog učinkovitijeg nadzora na području zaštite mladih ljudi na radu. Za provedbu istoga, planira se dodatna edukacija službenika za područje zaštite prava i interesa djece, te uža specijalizacija inspektora rada Državnog inspektorata za primjenu i nadzor. U tu svrhu kontinuirano će se provoditi i obuka inspektora u području zaštite mladih.

Slijedom nove organizacijske strukture Uprave za rad i tržište rada, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), u sklopu Odjela za zaštitu na radu ustrojiti će se novo tijelo za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu, koje će u sebi objediniti djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada i Zavoda za zaštitu na radu. Poslovi budućeg Zavoda reorganizirat će se na način da će zakonodavnu inicijativu i nadzor nad radom u dijelu stručnih poslova imati Odjel zaštite na radu, a nadzor u dijelu medicine rada preuzet će Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS).

Dodatna edukacija za sve službenika o pravnoj stečevini EU, nastavit će se u okviru seminara i radionica Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI) i u okviru

bilateralnih i multilateralnih oblika tehničke pomoći. Ujedno će se koristiti i pomoć TAIEX seminara i radionica u svrhu detaljnijeg pojašnjenja i načina implementacije pojedinih propisa.

U srednjoročnom razdoblju pozornost će se posvetiti jačanju administrativne sposobnosti i dodatnoj edukaciji novozaposlenih osoba.

Republika Hrvatska nastojat će i dalje, obzirom da u Hrvatskoj ne postoje sudovi specijalizirani za radne sporove, pokretati inicijative za osnivanje posebnih sudskih odjela i sudskih vijeća za postupke proizašle iz radnih sporova.

3.19.2 Zdravlje i zaštita na radu

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljni propis na ovom području je Zakon o zaštiti na radu (NN 59/06, 94/96, 114/03 i 100/04) koji je usklađen s Okvirnom direktivom 89/391/EEZ.

Tijekom 2007. godine Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07) uskladio se s Preporukom Europske komisije od 19. rujna 2003. o europskoj listi profesionalnih bolesti.

U 2007. godini nastavljeno je usklađivanje provedbenih propisa iz ovog područja s relevantnim direktivama EU te su doneseni slijedeći pravilnici:

1. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u naftnom rudarstvu (NN 40/07)
2. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u rudarstvu kod površinskih i podzemnih rudarskih radova (NN 40/07)
3. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu (NN 40/07)
4. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim i/ili mutagenim tvarima (NN 40/07)
5. Pravilnik o minimalnim zahtjevima i uvjetima pružanja medicinske skrbi na brodovima, brodicama i jahtama (NN 77/07)
6. Pravilnik o utvrđivanju uvjeta zdravstvene sposobnosti članova posade pomorskih brodova, brodica i jahti. (NN 93/07)
7. Pravilnik o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (NN 106/07)
8. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o najmanjim zahtjevima sigurnosti i zaštite zdravlja radnika te tehničkom nadgledanju postrojenja, opreme, instalacija i uređaja u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom (NN 106/07)

Također je važno napomenuti da su, u cilju zaštite prava radnika izloženih azbestu, u kolovozu 2007. godine usvojeni Zakon o obveznom zdravstvenom nadzoru radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07), Zakon o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07) i Zakon o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07).

Sukladno Rezoluciji Vijeća od 25. lipnja 2007. godine o novoj strategiji Zajednice o zdravlju i sigurnosti na radu, izrađen je Konačni nacrt Nacionalnog programa zaštite na radu.

Provedbu zakonskih obveza na području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu nadzire Državni inspektorat koji na dan 31. prosinca 2007. u području nadzora zaštite na radu uz voditelje, od

predviđenih po Pravilniku o unutarnjem redu Državnog inspektorata 107 izvršitelja u područnim jedinicama ima 94 izvršitelja-inspektora rada i viših inspektora rada.

U Odjelu zaštite na radu u Upravi za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u tijeku je natječaj za zapošljavanje 3 nova djelatnika.

Osim toga, Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07), stvorene su pretpostavke za dodatno povećanje inspektora rada u području zaštite na radu za 26 te za ustrojavanje posebnog Odjela izobrazbe, koji bi obuhvaćao izobrazbu inspektora u svim upravnim područjima Državnog inspektorata.

Na temelju Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06) osnovan je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu i imenovan ravnatelj. Tijela Zavoda su upravno vijeće i ravnatelj. Upravno vijeće sastoji se od 7 članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo i to: 3 predstavnika Gospodarsko-socijalnog vijeća, 2 predstavnika osiguranika, 1 predstavnika ministarstva nadležnog za zdravstvo, 1 predstavnika radnika Zavoda. Ravnatelja Zavoda na temelju provedenog javnog natječaja imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo. Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Zavoda obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo. Sukladno predloženom rješenju, Zavod treba preuzeti radnike Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona radili na poslovima zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti kao i sredstva Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje prikupljena na ime doprinosa za ozljede na radu i profesionalne bolesti. U Državnom proračunu za 2007. godinu za Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu bilo je osigurano 6,500.000,00 kuna.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 5. travnja 2007. godine donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 38/07) kojom se uređuje unutarnji ustroj Ministarstva, nazivi upravnih organizacija i drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica, te njihov djelokrug i način upravljanja. Pravilnikom o unutarnjem redu utvrđen je broj potrebnih državnih službenika i namještenika s naznakom njihovih poslova, zadaća i stručnih uvjeta.

Hrvatski zavod za medicinu rada, u okviru MATRA projekta, organizirao je radionicu s temom Ustroj i zadaci Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu. Cilj radionice je bio poticanje suradnje svih sudionika u području zaštite zdravlja radnika, a osobito u uspostavljanju i jačanju novog Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U cilju stvaranja pravnog okvira za ustrojavanje novog Zavoda za zdravstvenu zaštitu i sigurnost na radu, tijekom 2008. godine predviđeno je donošenje izmjena i dopuna Zakona o zaštiti na radu, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu.

Radi daljnjeg usklađivanja sa relevantnom pravnom stečevinom EU, tijekom 2008. godine planirano je donošenje slijedećih provedbenih akata:

1. Pravilnik o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika pri upotrebi radne opreme na radnom mjestu

(Direktiva Vijeća 89/655/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika pri upotrebi radne opreme na radnom mjestu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

2. Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim radilištima

(Direktiva Vijeća 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o zadovoljavanju minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

3. Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu

(Direktiva 2003/10/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 6. veljače 2003. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (buke) (sedamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

4. Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja

(Direktiva 2004/40/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (elektromagnetskih polja) (osamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

5. Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika vibracijama

(Direktiva 2002/44/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (vibracija) (šesnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) – Zajednička izjava Europskoga parlamenta i Vijeća)

6. Pravilnik o maksimalno dopustivim koncentracijama štetnih tvari u radnim prostorijama i prostorima i biološkim graničnim vrijednostima

(Direktiva Komisije 2000/39/EZ od 8. lipnja 2000. kojom se utvrđuje prvi popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika povezanih s kemijskim agensima na radu (tekst od važnosti za Europski gospodarski prostor) i Direktiva Vijeća 91/322/EEZ od 29. svibnja 1991. o uspostavljanju graničnih vrijednosti primjenom direktive Vijeća 80/1107/EEZ o zaštiti radnika vezanih uz izlaganje kemijskim, fizičkim i biološkim agensima na radnom mjestu)

7. Pravilnik o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih tvari na radu

(Direktiva Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih sredstava na radu (četnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive)

8. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu

(Direktiva 2000/54/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

U smislu povećanja kadrovskih kapaciteta Uprave za rad i tržište rada u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), u čijem sastavu se nalazi i Odjel zaštite na radu, predviđeno je da u Odjelu zaštite na radu bude zaposleno sveukupno 6 djelatnika. Slijedom ustrojavanja nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, poslovi ovog

Odjela odnosit će se uglavnom na zakonodavne inicijative i nadzor nad radom novog Državnog zavoda, u jednom dijelu stručnih poslova.

U 2008. godini predviđa se ustrojavanje nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i to objedinjavanjem djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada i djelatnosti Zavoda za zaštitu na radu u kojemu će biti zaposlena 44 nova službenika (sada 11), stručnjaka za medicinu rada i zaštitu na radu. U okviru nove institucije ustrojile bi se dvije organizacijske jedinice i to Služba za medicinu rada i Služba sigurnosti na radu. Za uspostavu nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i novo zapošljavanje 44 službenika te potrebnu opremu, u 2008. godini je planiran iznos od 6,540.000,00 kuna, dok će u 2009. godini biti osigurano 7,100.000,00 kuna.

U 2008. godini Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu u cijelosti će preuzeti aktivnosti predviđene u Zakonu, za što su u Državnom proračunu planirana sredstva u visini od 380.000,00 kuna.

U srednjoročnom razdoblju predviđene su daljnje izmjene Zakona o zaštiti na radu (NN 59/06, 94/96, 114/03 i 100/04) radi usklađivanja s formiranjem novog Zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu kao i pravilnika donesenih temeljem Zakona o zaštiti na radu.

3.19.3. Socijalni dijalog

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U cilju osnaživanja bipartitnog socijalnog dijaloga neophodno je ojačati sposobnosti samih socijalnih partnera za stvaranje okruženja konstruktivnog međusobnog dijaloga. U tom je smislu nakon održane tripartitne konferencije *Kolektivno pregovaranje u Republici Hrvatskoj* u organizaciji Međunarodne organizacije rada i Ministarstva rada i zapošljavanja Republike Mađarske, Ured za socijalno partnerstvo započeo s aktivnostima promicanja i unaprjeđenja postojećeg sustava kolektivnog pregovaranja na razini sektora i poduzeća, a objavljena je i promovirana publikacija „Kolektivno pregovaranje u Republici Hrvatskoj“.

Dovršene su i aktivnosti uspostave Zajedničkog savjetodavnog odbora sastavljenog od predstavnika Europskog gospodarsko socijalnog vijeća i socijalnih partnera Republike Hrvatske, koji je svoj prvi sastanak održao u ožujku 2007. godine i utvrdio plan rada za 2007. i 2008. godinu.

U veljači 2007. godine započeo je projekt s flamanskom Vladom (Kraljevina Belgija) *Jačanje socijalnog dijaloga i partnerstva na razini lokalne uprave*.

Na 99. sjednici Gospodarsko socijalnog vijeća (GSV) održanoj 19. srpnja 2007. godine, Vijeće je utvrdilo da Hrvatska udruga poslodavaca ispunjava odgovarajuće kriterije reprezentativnosti udruga poslodavaca više razine u svrhu sudjelovanja u radu GSV-a i drugih tripartitnih tijela.

U 2007. godini osnovan je EU-RH Odbor za praćenje civilnog društva, kao zajednički savjetodavni odbor Republike Hrvatske i Europskog gospodarsko-socijalnog odbora. Time je donesen važan korak u uspostavi institucionalnih odnosa s Europskom unijom i oblik suradnje među civilnim društvima EU i RH. Prva sjednica Odbora održana je 12. ožujka 2007. godine u Bruxellesu, na kojoj je usvojen dvogodišnji Program rada i Pravilnik o radu. Programom rada dogovoreno je da bi se Odbor trebao usredotočiti na primjenu pravne

stečevine EU u RH putem promicanja civilnog dijaloga i jačanja organizacija civilnog društva, a aktualno stanje pregovora o pristupanju trebalo bi biti stalnom točkom dnevnog reda Odbora. Pored toga, navedenim Pravilnikom Ured za socijalno partnerstvo određen je tajništvom navedenog tijela u Republici Hrvatskoj.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Putem Gospodarsko socijalnog vijeća (GSV) utvrditi će se mjerila i kriteriji zastupljenosti svih relevantnih socijalnih partnera u gospodarsko-socijalnim vijećima, kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini.

Projektom jačanja socijalnog dijaloga i partnerstva u RH nastaviti će se provedba aktivnosti na jačanju bipartitnog socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja.

Nastavit će se provođenje projekta „Jačanja socijalnog dijaloga i partnerstva na razini lokalnih gospodarsko-socijalnih vijeća u RH“ u suradnji s Flandrijskom vladom (Kraljevina Belgija).

Sukladno programu rada EU-RH Odbora za praćenje civilnog društva od ukupno 35 poglavlja pregovora, tijekom 2008. godine razmatrat će se sljedeće teme: Ekonomska i monetarna politika, Socijalna politika i zapošljavanje, Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga, Pravo intelektualnog vlasništva, te Carinska unija.

Sukladno Akcijskom planu za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije, Ured za socijalno partnerstvo predložio je u prijedlogu proračuna za 2008. godinu povećanje sredstava za zapošljavanje četiri nova službenika.

Sukladno planiranim proračunskim projekcijama za 2009. godinu, Ured za socijalno partnerstvo će i u narednom razdoblju nastaviti provedbu započetih aktivnosti u 2008. godini, odnosno jačati bipartitni socijalni dijalog, te tripartitni socijalni dijalog na razini lokalnih gospodarsko-socijalnih vijeća.

U okviru programa jačanja sposobnosti socijalnih partnera, provodit će se radionice i treninzi, te organizirati aktivnosti promicanja i unaprjeđenja postojećeg sustava kolektivnog pregovaranja na razini sektora i poduzeća.

3.19.4. Zapošljavanje i Europski socijalni fond

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Proces izrade dokumenta *Joint Assessment of Employment Policy Priorities - Zajedničke procjene prioriteta politike zapošljavanja* (JAP), započetog 2006. godine, ukazao je na potrebu ustroja novoga Odsjeka za tržište rada i zapošljavanje u Upravi za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), koji bi koordinirao rad međuresorne skupine za pripremu godišnjih planova zapošljavanja, te nastavio aktivnosti u sklopu JAP procesa.

Pri dovršetku su i aktivnosti na izradi *Joint Assessment of Employment Policy Priorities - Memoranduma o prioritetnim mjerama na području zapošljavanja* (JIM), o kojem su krajem

2007. godine provedene konzultacije sa socijalnim partnerima. Usvajanje JAP-a i njegovo potpisivanje od strane predstavnika Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, očekuje se početkom 2008. godine, nakon čega će uslijediti daljnje zajedničke aktivnosti u pogledu njegove provedbe, uz uključivanje socijalnih partnera.

U skladu s potrebom razvijanja sposobnosti za analizu, provedbu i ocjenu politike zapošljavanja, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ) su se u 2007. godini provodila dva CARDS projekata i jedan projekt u okviru PHARE 2005, koji su usmjereni prema modernizaciji, jačanju osposobljenosti i stručne spremnosti administrativnih kapaciteta HZZ-a na nacionalnom i regionalnom nivou, u kontekstu stvaranja primjerenih administrativnih sposobnosti za provedbu i praćenje mjera svojstvenih Europskom socijalnom fondu (ESF).

Tijekom 2007. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje bio je korisnik sljedećih EU projekata:

5. CARDS 2003. "Decentralizacija i restrukturiranje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje"

Provedba projekta započela je 25. travnja 2006. godine sa svrhom jačanja regionalne i lokalne sposobnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kroz unaprjeđivanje vještina, tehnološkog znanja i iskustva potrebnog za decentralizirano djelovanje, što će omogućiti izravnije uključivanje HZZ-a u lokalne razvojne planove i inicijative. Projekt je završio 25. listopada 2007. godine. Vrijednost projekta iznosila je 500.000 eura. Glavna postignuća projekta su sljedeća:

- provedena je analiza dosadašnjeg načina rada i organizacijske strukture HZZ-a;
- provedena je komparativna analiza organizacije zavoda za zapošljavanje u nekoliko zemalja Europske unije;
- izrađeni su ključni dokumenti potrebni za daljnju reorganizaciju HZZ-a - Etički kodeks HZZ-a i Strateški plan HZZ-a za razdoblje 2007-2011. koji će biti temeljno polazište za izradu ili doradu nekih drugih strateških dokumenata (Strategije razvoja ljudskih potencijala HZZ-a, Izradu standarda kvalitete). U izradi nekih od dokumenata sudjelovali su i socijalni partneri;
- održano je niz radionica za operativne rukovoditelje HZZ-a (iz Središnje službe i svih područnih službi).

5. CARDS 2004 „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – Faza 2“

Projekt je započeo 7. studenog 2005. godine, a završio 6. svibnja 2007. godine. Provodio se u četiri županije: Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj. Svrha projekta bila je povećati usklađenost strukovnog obrazovanja s trenutnim i prognoziranim potrebama tržišta rada te značajno smanjiti nezaposlenost.

U okviru projekta izrađene su analize lokalnih tržišta rada na temelju provedenih empirijskih istraživanja te je održano osposobljavanje zaposlenika u područnim službama HZZ-a o principima, mehanizmima, pravilima i postupcima Europskog socijalnog fonda. U okviru svakog Regionalnog partnerskog vijeća osnovana je Tematska radna skupina za razvoj ljudskih potencijala, koja predstavlja predviđeno lokalno partnerstvo za zapošljavanje. Tematske radne skupine izradile su regionalne strategije razvoja ljudskih potencijala te su sukladno prioritetima strategija pripremile individualne projekte razvoja ljudskih potencijala u svrhu dodjele bespovratnih sredstava kroz Darovnicu vrijednu 650.000 €, a koja je bila druga komponenta ovog projekta. Opći cilj natječaja Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 2. bio je promoviranje povećanog pristupa zapošljavanju (uključujući i samozapošljavanje) unutar lokalnih tržišta rada u osam hrvatskih županija. Ugovor o financiranju potpisan je za ukupno 10 projekata.

3. PHARE 2005. “Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost”

Projekt ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije najosjetljivijih skupina u društvu, na način da se poveća mogućnost njihova zaposlenja, korištenjem mjera aktivne politike zapošljavanja kreiranih prema njihovim potrebama.

Od ovog projekta se očekuje:

- Komponenta 1 - temeljita evaluacija postojećih mjera za poticanje zapošljavanja;
- Komponenta 2 - osmišljavanje novog ciklusa mjera koje će uključiti samo one stare mjere koje su ocijenjene učinkovitim;
- Komponenta 3 - veća stručna spremnost zaposlenih kod kreiranja i provođenja aktivne politike zapošljavanja;
- Komponenta 4 - povećanje razine zaposlenosti kod skupina kojima prijeti socijalna isključenost.

Tijekom 2007. godine uglavnom su se provodile aktivnosti vezane uz Komponentu 1 i Komponentu 4.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Što se tiče jačanja administrativne sposobnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), u 2008. godini radna mjesta definirana Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta s koeficijentom složenosti, ojačat će Odjel za provođenje međunarodnih projekata, kako u Središnjoj službi tako i u područnim službama.

U 2008. godini nastavit će se provedba projekta PHARE 2005 “Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost”, u sve četiri komponente projekta. Tijekom 2009. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) planira početak provedbe projekata iz Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA).

A) MJERE IZ NADLEŽNOSTI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE PREMA GODIŠNJEM PLANU ZA POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA ZA 2007. GODINU

Kriteriji za primjenu mjera:

Godišnji plan za poticanje zapošljavanje temelji se na člancima 27. – 29. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03, 151/03). Člankom 27. propisuje se način donošenja i sadržaj aktivne politike zapošljavanja. Člankom 28. definira se sadržaj i glavni ciljevi mjera za poticanje zapošljavanja koji su sastavni dio Godišnjeg plana. Člankom 29. utvrđuju se uvjeti i načini korištenja sredstava za provođenje mjera iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Zakonom o državnim potporama (NN 140/05) i Uredbom o državnim potporama (NN 121/03) propisuje se način i visina državnih potpora za zapošljavanje i usavršavanje. Zakon i Uredba o državnim potporama usklađeni su s Uredbom o potporama u zapošljavanju Europske komisije.

Poslodavcu se može dodijeliti potpora za otvaranje novih radnih mjesta za nezaposlene osobe koje se teže zapošljavaju (posebno osjetljive skupine na tržištu rada) koji uvjet se utvrđuje usporedbom prosjeka dodatnog zapošljavanja tijekom proteklih 12 mjeseci. Uvjet otvaranja novih radnih mjesta nije potrebno ispuniti ako je postojeće radno mjesto postalo nepopunjeno dobrovoljnim odlaskom, umirovljenjem, dobrovoljnim skraćivanjem radnog vremena ili otkaza zbog nesposobnosti ili krivnje, osim ako je isto nepopunjeno kao rezultat odlaska viška zaposlenika. Intenzitet svih potpora za zapošljavanje osoba koje se teže zapošljavaju ne smije prijeći 50% troškova godišnje bruto plaće osoba koje se zapošljavaju, a te osobe moraju biti neprekidno zaposlene najmanje godinu dana, osim u slučaju otkaza zbog nesposobnosti ili krivnje.

Izračun mjesečne subvencije temeljen je na iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2006. određen u Naredbi (NN 139/05) i vežu se za razinu stručne spreme osoba ciljane skupine i status poslodavca prema broju stalno zaposlenih i ukupnom godišnjem prometu i to kako slijedi:

- mali poslodavci koji zapošljavaju manje od 50 radnika i ukupni godišnji promet do 16 milijuna kuna mogu ostvariti potporu do 50% propisane osnovice za razinu stručne spreme,
- srednji poslodavci koji zapošljavaju manje od 250 radnika ukupni godišnji promet do 60 milijuna kuna mogu ostvariti potporu do 40% propisane osnovice za razinu stručnu spremu
- veliki poslodavci koji zapošljavaju više od 250 radnika i ukupni godišnji promet više od 60 milijuna kuna mogu ostvariti potporu do 20% za razinu stručne spreme.

Mjere koje se smatraju državnim potporama za zapošljavanje:

Mjera 1. - Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva (Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)
--

Ciljane skupine:

- **Nezaposlene osobe do 25 godina starosti**
 - osobe bez zanimanja (nezavršeno osnovno obrazovanje i završeno osnovno obrazovanje),
 - najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili prijava u evidenciju Zavoda u roku od 90 dana od dana završetka redovnog obrazovanja ili 90 dana od dana diplomiranja
 - bez radnog iskustva u ili izvan zanimanja
- **Nezaposlene osobe do 29 godina starosti**
 - osobe srednje, više i visoke razine obrazovanja,
 - najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili prijava u evidenciju Zavoda u roku 90 dana od dana završetka redovnog obrazovanja za osobe srednje stručne spreme ili 90 dana od dana diplomiranja za VŠS/VSS osobe,

Trajanje subvencije:

- za osobe bez zanimanja - 18 mjeseci
- za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine - 12 mjeseci
- za osobe više i visoke razine obrazovanja – 12 mjeseci (ili 18 mjeseci)

Mjera 2. - Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba
(Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)**Ciljana skupina:**

- nezaposlene osobe koje su najmanje 6 od prethodnih 8 mjeseci na evidenciji Zavoda, a mlađe su od 25 godina, bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja.
- nezaposlene osobe koje su najmanje 12 od prethodnih 16 mjeseci na evidenciji Zavoda, a starije su od 25 godina, bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja

Trajanje subvencije:

- za osobe bez zanimanja - 15 mjeseci
- za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine - 12 mjeseci
- za osobe više i visoke razine obrazovanja – 10 mjeseci

Mjera 3. - Sufinanciranje zapošljavanja ženskih osoba iznad 45 i muških osoba iznad 50 godina starosti
(Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)**Ciljane skupine:**

- **Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti koje su:**
 - najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
 - bez obzira na prethodno radno iskustvo i razinu obrazovanja
- **Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti kojima je ugovor o radu otkazan temeljem tehnološkog viška:**
 - bez obzira na dužinu prijave u evidenciju nezaposlenih i razinu obrazovanja

- imaju potpisan Profesionalni plan zapošljavanja
- **Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti koje se nalaze u otkaznom roku temeljem tehnološkog viška:**
- subvencija se primjenjuje tijekom otkaznog roka prije prijave na evidenciju Zavoda
- bez obzira na razinu obrazovanja

Trajanje subvencije:

- 18 mjeseci

Mjera 4. - Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba

(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Ciljne skupine:

- **Nezaposleni hrvatski branitelji, djeca i supružnici poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, osobe s otežanim faktorom zapošljavanja prema procjeni profesionalne orijentacije, nezaposleni samohrani roditelji malodobne djece, nezaposlene ženske osobe koje su prije ulaska u nezaposlenost koristile prava porodnog dopusta za treće i svako sljedeće dijete , roditelji s 4 i više malodobne djece**
- najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
- **Osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici, žene žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, bivši zatvorenici**
- bez propisane dužine prijave u evidenciju nezaposlenih

Trajanje subvencije:

- bez obzira na razinu obrazovanja - 18 mjeseci

Visina subvencije za mjere 1 – 4

- za osobe bez zanimanja subvencija prema osnovici od 2.169,65 kn (članak 4. Naredbe)
- za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine prema osnovici od 4.029,35 kn (članak 6. Naredbe)
- za osobe više i visoke razine obrazovanja prema osnovici od 6.190,00 kn (članak 3. Naredbe)

Mjera 5. - Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca

(Smjernica 4. – Promovirati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje)

4. Opće usavršavanje (stručno osposobljavanje);
4. Posebno usavršavanje (stjecanje dodatnih znanja i vještina vezanih uz zvanje/zanimanje)

Ciljane skupine:

- **Novozaposleni radnici – polaznici programa usavršavanja**
 - sve nezaposlene osobe bez obzira na stručnu spremu i radni staž;
 - najmanje 90 dana na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) uz uvjet da su potpisale Profesionalni plan zapošljavanja.
- **Zaposleni radnici – polaznici programa usavršavanja**
 - prema odabiru poslodavca

POSEBNI KRITERIJ ZA VELIKE POSLODAVCE:

- ✓ zaposleni radnici bez obzira na stručnu spremu, najmanje 3 godine u radnom odnosu na neodređeno vrijeme

Mjere za obrazovanje i zapošljavanje s ciljem povećanja zapošljivosti nezaposlenih osoba

Mjera 6. - Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca

(Smjernica 4. – Promovirati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje)

Ciljane skupine:

- sve nezaposlene osobe iznad 25 godina starosti prijavljene u evidenciji nezaposlenih najmanje 12 mjeseci bez obzira na razinu obrazovanja i radno iskustvo,
- sve osobe do 25 godina starosti prijavljene u evidenciji nezaposlenih duže od 6 mjeseci ili su prijavu izvršile u roku 90 dana od završetka obrazovanja
- sve osobe do 35 godina starosti koje su spremne raditi na sezonskim poslovima bez obzira na dužinu prijave u evidenciji nezaposlenih, stručnu spremu i radno iskustvo
- sve osobe prijavljene u evidenciju nezaposlenih koje su spremne prihvatiti posao u brodogradnji i građevini (zanimanja iz građevinske operative, elektrostrojarske grupacije vezane uz poslove obrade metala na novim tehnologijama i monterske poslove)
- liječeni ovisnici, osobe s invaliditetom, žene žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, bivši zatvorenici - bez propisane dužine prijave u evidenciju nezaposlenih

Trajanje subvencije:

- prosječno trajanje programa obrazovanja je 6 mjeseci,

Visina subvencije

- Sufinancira se 100% troškova obrazovanja nastava i materijalni troškovi obrazovnoj ustanovi
- Zavod isplaćuje polazniku novčana pomoć u visini minimalne novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti, troškove prijevoza i osiguranje u slučaju nesreće na radu

Mjera 7. - Javni radovi

(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Ciljane skupine:

- Nezaposlene osobe niže razine obrazovanja (osobe bez zanimanja, pomoćnih zanimanja i srednje stručne spreme) prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba najmanje 12 mjeseci.
- Nezaposlene mlade osobe do 25 godina koje nisu nastavile školovanje nakon osnovne škole ili nisu završile srednje obrazovanje te stoga nemaju zanimanje, osobe korisnici novčane naknade, korisnici prava po Zakonu o socijalnoj skrbi, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, liječeni ovisnici, bivši zatvorenici, roditelji s 4 i više malodobne djece prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba najmanje 6 mjeseci.

TABELARNI PREGLED SVIH PREDLOŽENIH MJERA SA UKUPNIM BROJEM OSOBA I POTREBNIM SREDSTVIMA

<i>NAZIV MJERE</i>	<i>BROJ OSOBA</i>	<i>POTREBNA SREDSTVA U KN</i>
SUFINANCIRANJE ZAPOSŁJAVANJA MLADIH OSOBA BEZ RADNOG ISKUSTVA	1605	29.841.386,00
SUFINANCIRANJE ZAPOSŁJAVANJA DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIH OSOBA	1690	33.300.523,00
SUFINANCIRANJE ZAPOSŁJAVANJA STARIJIH OSOBA	730	20.280.060,00
SUFINANCIRANJE ZAPOSŁJAVANJA POSEBNIH SKUPINA NEZAPOSLENIH	650	15.239.722,00
SUFINANCIRANJE OBRAZOVANJA ZA POZNATOG POSLODAVCA	1150	11.991.350,00
SUFINANCIRANJE OBRAZOVANJA ZA NEPOZNATOG POSLODAVCA	2200	34.664.159,00
JAVNI RADOVI	1100	14.682.800,00
<i>UKUPNO</i>	<i>9125</i>	<i>160.000.000,00</i>

Prikaz broja zaprimljenih zahtjeva, potpisanih ugovora, zaposlenih osoba, osoba uključenih u obrazovanje i isplaćenih sredstava po mjerama aktivne politike iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu

Mjera	Status poslodavca	Broj zaprimljenih zahtjeva	Broj odobrenih zahtjeva	Broj potpisanih ugovora	Ukupno zaposleno	Isplaćeno kn
-------	-------------------	----------------------------	-------------------------	-------------------------	------------------	--------------

Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva	mali	1290	1104	1097	1111	33.070.695,90
	srednji	88	70	69	75	
	veliki	34	28	28	40	
	Ukupno	1412	1202	1194	1226	
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	mali	1878	1599	1588	1601	41.137.342,01
	srednji	71	62	60	74	
	veliki	16	14	14	18	
	Ukupno	1965	1675	1662	1693	
Sufinanciranje zapošljavanja ženskih osoba iznad 45 i muških osoba iznad 50 godina starosti	mali	946	795	787	793	30.618.800,28
	srednji	37	34	34	38	
	veliki	5	5	5	6	
	Ukupno	988	834	826	837	
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba	mali	502	424	424	437	15.650.792,48
	srednji	16	13	12	12	
	veliki	4	4	4	6	
	Ukupno	522	441	440	455	
Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca	mali	44	34	34	275	4.966.294,33
	srednji	31	30	30	312	
	veliki	7	7	7	205	
	Ukupno	82	71	71	792	
Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	mali	436	428	428	2786	21.215.394,13
	srednji	13	13	13	164	
	veliki	2	2	2	10	
	Ukupno	451	443	443	2960	
Javni radovi	mali	103	103	103	491	3.694.578,84
	srednji	8	8	8	26	
	veliki	3	3	3	14	
	Ukupno	114	114	114	531	
Sveukupno		5534	4780	4750	8494	150.353.897,97

AKCIJSKI PLAN ZA ROME ZA 2007. GODINU

U okviru Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja implementirane su i mjere za zapošljavanje i osposobljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine temeljem Nacionalnog programa za Rome/Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Prikaz broja zaprimljenih zahtjeva, odobrenih zahtjeva, potpisanih ugovora, zaposlenih osoba, osoba uključenih u obrazovanje i isplaćena sredstva po mjerama iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma u 2007. godini

Naziv mjere	poslodavac	Broj zaprimljenih zahtjeva	Broj odobrenih zahtjeva	Broj potpisanih ugovora	Ukupno zaposleno	Isplaćeno kn
Subvencioniranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca	mali	19	19	19	25	405.438,75
	srednji	3	3	3	4	
	veliki	0	0	0	0	
	Ukupno	22	22	22	29	
Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca	mali	11	10	10	13	115.625,49
	veliki	1	1	1	1	
	Ukupno	12	11	11	14	
Javni radovi	mali	28	28	28	171	2.554.468,13
	srednji	1	1	1	2	
	Ukupno	29	29	29	173	
Sveukupno		63	62	62	216	3.075.532,37

B) KLJUČNI PRIORITETI

U skladu s Nacionalnim akcijskim planom zapošljavanja 2005.-2008. godine i dosadašnjem iskustvu u provedbi mjera aktivne politike u zapošljavanju koje su se provodile prema Godišnjim planovima za poticanje zapošljavanja za 2006. i 2007. godinu, Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) predložit će sljedeće mjere:

- 0. Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva
- 0. Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba
- 0. Sufinanciranje zapošljavanja starijih osoba
- 0. Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih
- 0. Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca
- 0. Financiranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca
- 0. Javni radovi
- 0. Akcijski plan Desetljeća za Rome za 2007. godinu

Planirani obuhvat osoba po svakoj mjeri, odredit će se prema provedbenim rezultatima svake pojedine mjere u Godišnjem planu za 2007. godinu i dostavljenim planovima Područnih službi, a prema planiranom iznosu od 156.000.000,00 kn.

Kriteriji za provedbu mjera u 2008. godini bit će usklađeni sa Zakonom i Uredbom o državnim potporama.

EUROPSKI SOCIJALNI FOND

Pripremajući se za korištenje Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) Vlada Republike Hrvatske je 7. veljače 2007. godine donijela Uredbu o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje instrumentima pretpristupne pomoći, kojom je za upravljanje IV. komponentom - Razvoj ljudskih potencijala, zaduženo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), Uprava za rad i tržište rada (NN 18/07 i 82/07).

Sukladno potpisanom Okvirnom sporazumu od 27. kolovoza 2007. godine i Operativnom programu za razvoj ljudskih potencijala, kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila zaključkom od 27. rujna 2007. godine, uspostavljena je operativna struktura za provedbu IV. komponente Programa IPA. Operativna struktura sastoji se od pet institucija. Funkciju upravljačkog tijela obavlja Uprava za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), koja je također i nadležno ministarstvo za prioritete I. i IV. iz Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MRSS) nadležno je ministarstvo za prioritet II. mjeru 1, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ) je zaduženo za prioritete II., mjera 2. i III.

Aktivnosti provedbenog tijela na području zapošljavanja i socijalne uključenosti preuzeo je Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), koji je pri uredu ravnateljice u Središnjoj službi uspostavio novi samostalni Odjel za ugovaranje projekata, dok je aktivnosti provedbenog tijela na području obrazovanja preuzela Agencija za strukovno obrazovanje ustrojivši Odjel za ugovaranje i financiranje IPA projekata s pet odsjeka (Odsjek za javna nadmetanja i provedbu ugovora, Odsjek za IPA - ESF programe, Odsjek za vrednovanje javnog nadmetanja i ugovaranje, Odsjek za kontrolu kvalitete i Odsjek za financijsko praćenje).

Sve daljnje aktivnosti kao i mogući izazovi raspravljani su s predstavnicima (revizorima) Uprave za zapošljavanje Europske komisije na trodnevnoj savjetodavnoj misiji u Zagrebu u studenom 2007. godine.

3.19.5. Socijalna inkluzija

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Jedna od značajnih aktivnosti suradnje u području zapošljavanja i socijalnog uključivanja s Europskom komisijom u okviru Pretpristupnog partnerstva Europske unije za Republiku Hrvatsku, izrada je Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM), potpisanog 5. ožujka 2007. godine. Svrha izrade ovog dokumenta je priprema Republike Hrvatske za sudjelovanje u modelu otvorene koordinacije na području suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti. To podrazumijeva da će Republika Hrvatska implementirati ciljeve socijalne politike Europske unije u nacionalnu politiku. Zajednički memorandum u osnovi predstavlja poticaj za uključivanje svih sudionika: tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, socijalnih partnera, civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija, ustanova socijalne skrbi, medija i ostalih relevantnih čimbenika, u aktivnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U cilju praćenja provedbe JIM-a, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) podnosit će Vladi Republike Hrvatske godišnji informativni izvještaj o provedbi. U državnom proračunu za 2007. godinu, na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) bila su osigurana sredstva u iznosu od 810.000,00 kuna. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), kao nadležno tijelo za koordinaciju provedbe JIM-a, imenovalo je Radnu skupinu za izradu plana provedbe mjera i koordinaciju aktivnosti te Povjerenstvo za provedbu JIM-a. Povjerenstvo ima zadatak praćenja ostvarivanja ciljeva, zadataka i aktivnosti koje su sadržane u planu provedbe, utvrđivanje problema koji nastaju tijekom procesa provedbe i predlaganje mjere za uklanjanje utvrđenih rizika i poteškoća.

Radna skupina izradila je prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje (2007. – 2008.), kojim su definirani nositelji i rokovi, te način praćenja izvršenja mjera iz dokumenta, te dostavila prijedlog članovima Povjerenstva radi očitovanja na sadržaj. Nakon usuglašavanja teksta provedbenog plana isti će se, zajedno s godišnjim informativnim izvješćem o provedbi zaključaka iz JIM-a, dostaviti Vladi Republike Hrvatske. Radi nastavka razvijanja i jačanja suradnje između različitih partnera uspostavljene u procesu izrade Memoranduma, te usuglašavanja stavova oko plana provedbe mjera iz zaključaka Memoranduma, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) organiziralo je početkom srpnja 2007. godine konferenciju o nastavku aktivnosti na provedbi mjera JIM-a.

U okviru zakonodavnih aktivnosti donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (NN 79/07) koji uvodi pravo za roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na status roditelja njegovatelja, te proširuju prava na skrb izvan vlastite obitelji kao pomoć pri uključivanju djeteta s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem u programe redovnih predškolskih ili školskih ustanova. Također je proširen krug pružatelja usluga skrbi izvan vlastite obitelji, te na taj način korisnici imaju veće mogućnosti izbora usluga koje se nastoje prilagoditi njihovim potrebama (individualizacija). Upravo u svrhu daljnjeg unapređivanja izvaninstitucijskih oblika skrbi i prevencije institucionalizacije donesen je Zakon o udomiteljstvu (NN 79/07), tradicionalnom obliku skrbi u Republici Hrvatskoj.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 12. travnja 2007. donijela Strategiju reforme socijalnih naknada kojom će se olakšati pristup socijalnim pravima. Reformi socijalnih naknada pristupilo se s osnovnim ciljem da se ograniče i kontroliraju novčane socijalne naknade, te da se pravednije raspodjele raspoloživa sredstva u BDP-u, uz istovremeno povećanje udjela sredstava za socijalnu pomoć, koja se temelji na provjeri dohodovnog i/ili imovinskog stanja (*means-test*). Strategija je usmjerena na bolju koordinaciju i razmjenu informacija između različitih dijelova sustava socijalne zaštite kako bi se izbjegla nepravedna kumulacija prava ili višestruko isključivanje određenih kategorija potencijalnih korisnika. Osnovni ciljevi reforme su: smanjenje ukupnog broja socijalnih naknada, bolje ciljanje socijalnih naknada, brži i kvalitetniji pristup socijalnim naknadama, te ujednačavanje socijalnih naknada.

Slijedom navedenih aktivnosti, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 5. travnja 2007. godine donijela i Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 38/07) kojom se uređuje unutarnji ustroj Ministarstva, nazivi upravnih organizacija i drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica, te njihov djelokrug i način upravljanja. Pravilnikom o unutarnjem redu utvrđen je broj potrebnih državnih službenika i namještenika s naznakom njihovih poslova, zadaća i stručnih uvjeta. Prema dosadašnjem ustroju poslove vezane uz izradu i provedbu aktivnosti iz JIM-a, te Strategije reforme socijalnih naknada, obavljaju službenici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), Uprave za socijalnu skrb, Odjela za socijalnu skrb.

OSOBE S INVALIDITETOM

Nastavno na usvojenu Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine, a na temelju analize njenih ostvarenih rezultata u svrhu unapređivanja zaštite prava i dostojanstva osoba s invaliditetom Vlada Republike Hrvatske je 5. lipnja 2007. godine usvojila Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine čiji cilj je djelovanje u smjeru unaprjeđivanja neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom poštujući temeljna načela i strateške ciljeve međunarodnih dokumenata, posebno Akcijskog plana Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. - 2015. i Međunarodne konvencije za zaštitu prava i dostojanstva osoba s invaliditetom UN-a.

Nositelji mjera nacionalne strategije su Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, Ministarstvo financija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Državni zavod za statistiku. U svim navedenim tijelima imenovani su službenici zaduženi za realizaciju koordinaciju provedbe mjera (oko 80 osoba). Pri tom valja napomenuti da su suradnici u provedbi i znanstvene institucije i mediji kao npr. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Pravni fakultet- Studijski centar za socijalni rad u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti, Hrvatsko novinarsko društvo (oko 10 osoba), kao i jedinice lokalne uprave i samouprave kroz 21 županijski odjel za zdravstvo, rad i socijalnu skrb te 126 upravnih odjela za društvene djelatnosti koji djeluju u cilju poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom.

Iz analize Izvješća Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine proizlazi da su postignuti uočljivi rezultati. Primjerice:

- «Obitelj i civilno društvo» - pokretanje pilot projekta uvođenja instituta osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta i pilot projekt psihosocijalne podrške djeci koja skrbe za roditelje s invaliditetom.
- «Zdravlje šport i rekreacija» - u 2006. godini započeto s primjenom novog Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala, te je realiziran pilot projekt praćenja djece u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kojim su prikupljeni podaci čime je omogućena priprema kvalitetnih intervencija pri izradi novih Planova i programa zdravstvene zaštite.
- «Obrazovanje» - pokrenut je Hrvatski nacionalni obrazovni standard koji će omogućiti učenicima s teškoćama u razvoju lakše uključivanje u integrirane uvjete školovanja jer su date jasne upute učiteljima na koji način će pojedine nastavne sadržaje obrađivati s učenicima s pojedinom vrstom i stupnjem teškoća u razvoju, koju razinu znanja svaki učenik mora steći, osigurava različite oblike i metode rada primjerene svim učenicima, pa tako i učenicima s teškoćama u razvoju.
- «Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad» - Hrvatski zavod za zapošljavanje nizom mjera i programa kontinuirano radi na poticanju zapošljavanja osoba s invaliditetom (CARDS, MATRA, PHARE, IZAZOV i slično).
- «Stanovanje mobilnost i pristupačnost» - donesen je Pravilnik o pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti te se kontinuirano radi na osiguravanju pristupačnosti sustavu zdravstva, kulture, znanosti, obrazovanja i športa, turizmu, javnom prijevozu, infrastrukturnim objektima i uslugama.

- «Koordinacija i informiranje» - kontinuirano se prevode i tiskaju međunarodni dokumenti vezani uz prava osoba s invaliditetom, tiskaju letci i brošure, osnivaju info pultovi, osnivaju se savjetovališta, osmišljavanju se javna djelovanja za obilježavanje datuma vezanih uz osobe s invaliditetom i niz drugih aktivnosti kako bi osobe s invaliditetom i njihove obitelji dobile što kvalitetnije informacije o svojim pravima i načinu njihovog ostvarivanja te senzibilizirala javnost za potrebe i mogućnosti osoba s invaliditetom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Vlada Republike Hrvatske podnijet će izvještaj o provedbi JIM-a Europskoj komisiji do ljeta 2008. godine.

Jedna od mjera koja je planirana Nacionalnim provedbenim planom za socijalno uključivanje (2007. – 2008.) i koja se temelji na prioritetu Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju RH, je mjera kojoj je cilj proširiti mrežu socijalnih usluga, razvijati sustav izvaninstitucionalnih usluga i unaprijediti pristup socijalnim uslugama za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom. Tom se mjerom prvenstveno nastoji potaknuti provedba plana deinstitucionalizacije.

Plan deinstitucionalizacije podijeljen je na četiri faze, a prva faza (2007.-2008.) obuhvaća:

- aktivnosti na prevenciji institucionalizacije i podrške obiteljima radi sprečavanja izdvajanja iz obitelji;
- mapiranje alternativne mreže usluga po županijama; analizu individualnih potreba korisnika i pripremu korisnika za napuštanje institucije te planove transformacije domova socijalne skrbi;
- priprema i usvajanje zakonske regulative važne za ovaj proces.

Tijekom 2008. godine planirane su izmjene i dopune Zakona o sigurnosti prometa na cestama te donošenje Pravilnika o znaku pristupačnosti, radi usklađivanja s Preporukom Vijeća od 4. lipnja 1998. o parkirnoj kartici za osobe s invaliditetom (98/376/EZ).

Obzirom da je Plan deinstitucionalizacije podijeljen na četiri faze, preostale su predviđene za razdoblje 2009.-2018. i dalje:

- druga faza predviđa se za razdoblje od 2009.–2012. godine, kada bi se trebalo nastaviti s analizom individualnih potreba korisnika i pripremom za napuštanje institucija; osnivanje metodoloških centara i službi podrške; osiguravanje stambenih kapaciteta i uvjeta za život izvan institucije i drugo;
- treća faza od 2013.–2017. godine predviđa daljnje aktivnosti na stvaranju uvjeta u lokalnoj zajednici (stambeni kapaciteti, sustav podrške) za život izvan institucije;
- četvrta faza od 2018. i dalje je razdoblje u kojem se radi evaluacija kvalitete usluga i ocjena financijske učinkovitosti sustava.

3.19.6 Socijalna sigurnost

UMIROVLJENICI

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti tijekom 2007. godine usvojeno je šest zakona u cilju poboljšanja materijalnog i socijalnog položaja umirovljenika, odnosno očuvanja ustavnih odrednica o Republici Hrvatskoj kao socijalnoj državi, a to su:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. (NN 19/07), kojim je proširen krug osoba na koje se odnosi obeštećenje u odnosu na Zakon o provođenju Odluke ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. (NN 104/04), na korisnike obiteljskih mirovina i korisnike najnižih mirovina;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Umirovljениčkom fondu (NN 41/07), kojim je novo obuhvaćenim korisnicima prava na obeštećenje omogućeno da članstvom u Umirovljениčkom fondu ostvare svoje pravo na obeštećenje;
- Zakon o dopuni Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (NN 46/07), kojim je proširen krug osiguranika kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem na strojomontere na brodu u pomorskoj brodogradnji;
- Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 79/07), kojim su smanjene razlike u visini mirovina ostvarenih za jednak mirovinski staž, odnosno pod jednakim uvjetima, korisnicima koji su mirovine ostvarili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju u odnosu na korisnike koji su mirovine ostvarili prema ranijim propisima, tj. do 31. prosinca 1998.;
- Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 79/07), kojim će se od 1. siječnja 2008. podići razina prijevremenih starosnih mirovina, invalidskih mirovina, kao i razina najnižih mirovina;
- Zakon o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07), kojim je izvršeno zbrinjavanje radnika koji su tijekom rada na radnom mjestu bili profesionalno izloženi azbestu u Republici Hrvatskoj.

U okviru mirovinskog osiguranja utemeljenog na individualnoj kapitaliziranoj štednji, u kojem su odvojene funkcije uplata i kapitalizacije doprinosa od funkcije isplate mirovina, donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07), i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 107/07). Navedenim novelama Zakona dograđuje se i poboljšava mirovinski sustav utemeljen na kapitalizaciji i usklađuje s pravnom stečevinom EU o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u profesionalnim programima socijalnog osiguranja, te na području slobode kretanja radnika, slobode kretanja kapitala, ekonomske i monetarne

politike, osiguranja i investicijskih fondova. Time je hrvatski mirovinski sustav, koji je utemeljen na kapitalizaciji, u cijelosti usklađen s pravnom stečevinom EU na tom području.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U području obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju u cilju usklađivanja s Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, kako bi se osiguranicima koji rade s nepunim radnim vremenom omogućio jednak pristup pravima iz mirovinskog osiguranja (prijevremena starosna mirovina, invalidska mirovina i obiteljska mirovina), kao i osiguranicima zaposlenim s punim radnim vremenom.

Ujedno se pristupilo izmjenama i dopunama Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, kojima je na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, na način da su se izjednačili uvjeti starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene.

Nadalje će se nastaviti pratiti kretanja u sustavu mirovinskog osiguranja i poduzimati mjere u cilju poboljšanja fiskalne i socijalne održivosti mirovinskog sustava i zaustavljanja nepovoljnih trendova u skladu s gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske. U okviru tih mjera definirat će se kriteriji za poboljšanje materijalnog položaja korisnika najniže mirovine i isti ugraditi u zakonski okvir.

U obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, gdje se očekuje daljnja financijska konsolidacija, odnosno sustavno poboljšanje materijalnog položaja budućih korisnika mirovine, kojim će se nakon 2009. godine mirovina računati prema plaćama iz cijelog radnog vijeka, što će poticati duži rad i kasnije ostvarivanje mirovine, nastavit će se poduzimati mjere s ciljem poboljšanja fiskalne i socijalne održivosti mirovinskog sustava. U skladu s demografskim kretanjima sagledati će se eventualna potreba povećanja dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

S obzirom da se nakon pristupanja u punopravno članstvo u EU očekuje povećanje ulaganja imovine mirovinskih fondova u propisane vrste imovine izvan granica Republike Hrvatske, kao i ulazak europskih institucija na područje dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj, nastavit će se pratiti kretanja u sustavu mirovinskog osiguranja utemeljenog na individualnoj kapitaliziranoj štednji i primjena zakona koji uređuju ovo područje, radi eventualne dogradnje i prilagodbe novim uvjetima društvenog i gospodarskog razvoja zemlje.

U okviru modela otvorene koordinacije (koji slijedi nakon pristupanja EU), a u skladu s Lisabonskom strategijom, izvještavat će se o stanju u mirovinskom sustavu prema utvrđenoj metodologiji s ciljem modernizacije mirovinskog sustava, odnosno postizanja primjerenog, dostupnog, financijski održivog, prilagodljivog i učinkovitog sustava mirovinskog osiguranja.

Kontinuirano će se pratiti kretanje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći i s tim u vezi poduzimati mjere u cilju daljnjeg porasta prosječne mirovine u skladu s gospodarskim mogućnostima zemlje, kako bi se dodatno poboljšao standard hrvatskih umirovljenika.

Ujedno će se sagledati mogućnosti poboljšanja materijalnog položaja korisnika mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998. primjenom instituta najniže mirovine.

ZDRAVSTVENI SUSTAV

Na temelju Nacionalne strategije zdravstva, čiji su strateški ciljevi reforma sustava zdravstva, reforma sustava financiranja zdravstva i reforma sustava javnog zdravstva u 2006. godini donijeti su Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu. Osnovni ciljevi strategije su unaprijediti zdravstveni sustav do 2011. godine tako da zadovolji potrebe za kvalitetnom stručno- medicinskom zdravstvenom skrbi, temeljenom na načelima medicinske prakse zasnovanom na znanstvenim dokazima. Obuhvaća sprečavanje bolesti, sprečavanje profesionalnih bolesti, edukaciju o zdravlju, rano prepoznavanje rizika bolesti te liječenje i rehabilitaciju bolesnih.

Republika Hrvatska je također do sada sklopila Dogovor o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja s tri države članice EU (Slovenijom, Češkom i Mađarskom). Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja je zamijenila postojeće tiskanice te osnovom iste osigurane osobe navedenih država ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu izravno u zdravstvenim ustanovama i ordinacijama privatne prakse koje su u ugovornom odnosu s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, a u opsegu utvrđenom bilateralnim sporazumom.

3.19.7 Antidiskriminacija i jednake mogućnosti

ANTIDISKRIMINACIJA

Obzirom da sektorsko zakonodavstvo ne osigurava učinkovitu i cjelovitu zaštitu od diskriminacije, predviđena je detaljna analiza postojećeg zakonodavnog okvira i razmatranje potrebe donošenja jedinstvenog anti-diskriminacijskog zakona. Uz sveobuhvatnu podršku koju će takvoj zakonodavnoj inicijativi pružiti posebno imenovano Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici održanoj dana 31. svibnja 2007. godine usvojila Zaključak kojim je pokrenut postupak izrade prijedloga zakona i određeno Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (MOBMS) za nositelja zaduženja i koordinaciju međuresorne radne skupine koja će se imenovati na razini ne nižoj od pomoćnika ministara, dok je za pružanje administrativne, tehničke i tajničke pomoći zadužen Vladin ured za ljudska prava. Istim Zaključkom utvrđuje se i obveza izmjena Zakona o pučkom pravobranitelju kao krovnom nezavisnom tijelu za jednakost koji će kroz zakonske ovlasti i odgovornosti obuhvatiti cjelokupno područje potrebnih funkcija jedinstvenog nezavisnog tijela. Cijeneći pri tom i potrebu aktivnog uključivanja i sudjelovanja u uspostavljenoj europskoj mreži jedinstvenih tijela za jednakost bit će potrebno ojačati kapacitete njegovog ureda i u tom smislu povećati planirana sredstva za njihov rad.

JEDNAKE MOGUĆNOSTI

Hrvatski sabor je u listopadu 2006. donio Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova 2006. – 2010. kao osnovni strateški dokument Republike Hrvatske koji se donosi s ciljem uklanjanja diskriminacije žena i uspostavljanja stvarne ravnopravnosti spolova

provedbom politike jednakih mogućnosti. Nacionalna politika sadrži posebne mjere kojima se poboljšava položaj žena u političkom, socijalnom, gospodarskom, kulturnom i javnom životu, a sustavni pristup izradi posebnih mjera usmjeren je unapređivanju cjelovitog sustava zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova i njenom uključivanju u sva područja društvenog života.

Opći ciljevi Nacionalne politike obuhvaćaju, između ostaloga, i stvaranje jednakih mogućnosti na tržištu rada te daljnje osnaživanje institucionalnih mehanizama i metoda provedbe politike jednakih mogućnosti. Strateški pristup temelji se i na obvezama koje su preuzete potpisivanjem međunarodnih ugovora te zadaćama u procesu pristupanja Europskoj uniji. Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova propisuje posebne mjere za smanjivanje nezaposlenosti i uklanjanje svih oblika diskriminacije žena na tržištu rada, osnaživanje ženskog poduzetništva, osiguravanje stvarnih jednakih mogućnosti za žene i muškarce na tržištu rada djelotvornom primjenom radnog zakonodavstva i poticanjem žena na uporabu postojećih mehanizama za tužbe u slučajevima diskriminacije na tržištu rada, jačanje i promicanje mjera koje omogućavaju usklađivanje obiteljskih i profesionalnih obveza, uključujući podizanje svijesti o jednakoj raspodjeli kućanskih i obiteljskih poslova između muškaraca i žena. Također propisuje uvođenje mjera za jačanje i umrežavanje institucionalnih mehanizama na nacionalnoj i lokalnoj razini, uključujući osiguravanje dostatnih radnih uvjeta, kadra i financijskih sredstava.

Nastavno na donijet zaključak Vlade Republike Hrvatske utvrđena je i obveza usklađivanja posebnih propisa kojima se uređuje područje djelovanja pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Ureda za ravnopravnost spolova, kao i pravobranitelja za pojedina područja odnosno pojedine posebno osjetljive skupine (pravobranitelj za djecu, pravobranitelja za osobe s invaliditetom). Sukladno rješenjima koja će proizaći iz novog zakona, uskladit će se i propisi o djelokrugu rada pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, kako bi aktivnosti njenog ureda obuhvatile sve funkcije nezavisnog tijela za ravnopravnost spolova propisanih Direktivom 2002/73/EZ. U tom smislu smo stajališta da će i njen ured biti potrebno kadrovski ojačati za više od jednog novog službenika za što će se sredstva osigurati u Državnom proračunu.

16. siječnja 2008. godine Ustavni sud RH odlučivao je o Zakonu o ravnopravnosti spolova koji je Hrvatski sabor donio 2003. godine. Odlukom Ustavnog suda, Zakon o ravnopravnosti spolova ostaje na snazi do 15. srpnja 2008. g. kako bi Hrvatski sabor imao vremena za njegovo usklađivanje s Ustavom.

Sukladno usvojenoj Nacionalnoj populacijskoj politici Ministarstvo obitelji, branitelja i generacijske solidarnosti koordinirati će izradu u 2008. godini posebnog Zakona o obiteljskim i roditeljskim dopustima i naknadama, koji bi se trebao dijelom oslanjati na izmjene i dopune radnog zakonodavstva.

SOCIJALNA SIGURNOST – JEDNAKE MOGUĆNOSTI

E) OSTVARENO U 2007. GODINI

U okviru mirovinskog osiguranja utemeljenog na individualnoj kapitaliziranoj štednji donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 107/07). Navedeni Zakoni su u cijelosti usklađeni s europskom pravnom stečevinom koja uređuje ovo

područje, pa tako i s Direktivom Vijeća 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u profesionalnim programima socijalnog osiguranja i Direktivom Vijeća 96/97/EZ kojom je izmijenjena i dopunjena Direktiva Vijeća 86/378/EEZ. Time je osigurano da se pravo na mirovinu, koja se isplaćuje iz dodatnog mirovinskog osiguranja, na temelju članstva u zatvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima, ne može uspostavljati odnosno provoditi, izravno ili neizravno, nejednakost u pravu ili isključivanje iz prava zasnovanog na spolnoj razlici.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U cilju poštivanja načela jednakih mogućnosti za žene i muškarce u mirovinskom sustavu generacijske solidarnosti na koji se odnosi Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o progresivnoj provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u pitanjima socijalnog osiguranja, koja dozvoljava različitu dob umirovljenja za žene i muškarce u općem sustavu, ali ne dozvoljava takvu nejednakost u ostvarivanju prava na mirovinu u vojsci i policiji, pristupiti će se izmjenama i dopunama Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba. Naime, taj Zakon uređuje prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti za djelatne vojne osobe, policijske službenike i ovlaštene službene osobe na poseban način u odnosu na opći sustav uređen Zakonom o mirovinskom osiguranju, te je potrebno izjednačiti uvjete starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene.

Ujedno će se pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju u cilju usklađivanja s Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, kako bi se osigurale jednake mogućnosti pristupu pravima iz mirovinskog osiguranja osiguranicima koji rade s nepunim radnim vremenom. Naime, odredbom važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju osiguranci zaposleni s nepunim radnim vremenom izjednačeni su s osiguranicima zaposlenim s punim radnim vremenom u stjecanju prava na starosnu mirovinu. Međutim, planiranom izmjenom Zakona o mirovinskom osiguranju osigurat će im se jednak pristup ostvarivanju prava i na prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu i obiteljsku mirovinu, kao osiguranicima zaposlenim s punim radnim vremenom, s time da će visina mirovine ovisiti o ostvarenim plaćama i stažu u nepunom radnom vremenu.

Kontinuirano će se pratiti kretanja u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti vezano za demografska kretanja u društvu, a radi izjednačavanja uvjeta starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju. Nastaviti će se promicati društvena povezanost, jednake mogućnosti i generacijska solidarnost, kako bi se pridonijelo i budućoj primjerenosti i održivosti mirovinskog sustava.

3.20. PODUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA

3.20.1. Poduzetništvo

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U prvih šest mjeseci 2007. godine porastao je broj poduzetnika i broj zaposlenih pri čemu je nastavljen pozitivan trend poslovnih rezultata. Financijska agencija je prikupila i obradila 76.952 statistička izvještaja poduzetnika što je u usporedbi s istim razdobljem 2006. godine više za 5.903 izvještaja, odnosno 14,8%. Od ukupnog broja izvještaja na male poduzetnike odnosi se 74.993, zatim na srednje 1.506 te na velike poduzetnike 453. Pritom najveći udio u strukturi ima trgovina (34,0%), zatim slijede djelatnosti: poslovanje nekretninama i poslovnim uslugama (22,6%), prerađivačka industrija (13,7%) i građevinarstvo (10,8%). Broj zaposlenih je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći za 8,9%, odnosno bilo je zaposleno 885.835 djelatnika.

Podaci o broju poduzetnika i zaposlenih Hrvatske za I.-VI. 2007.

Opis	UKUPNO	Mali poduzetnici		Srednje veliki poduzetnici		Veliki poduzetnici	
		Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)
Broj poduzetnika	76.952	74.993	97,4	1.506	2,0	453	0,6
Broj zaposlenih	885.835	411.446	46,5	175.709	19,8	298.680	33,7

Izvor: FINA, obrada MINGORP

U gospodarstvu Hrvatske pretvorba poduzetnika iz državnog u privatno vlasništvo i istodobno osnivanje većeg broja novih poduzetnika u privatnom vlasništvu odražava se i u ostvarenim financijskim rezultatima poduzetnika prema vlasničkoj strukturi. Prevladavajući je udio privatnog sektora i slabljenje državnog sektora. Ostvareni financijski rezultati u poslovanju poduzetnika u prvom polugodištu 2007. godine pokazuju prvi puta dominaciju malog i srednjeg poduzetništva nad velikim poduzetnicima. Mali poduzetnici, znatno povećavaju svoja ulaganja i u apsolutnom i u relativnom odnosu.

Podaci o broju poduzetnika po oblicima vlasništva u Hrvatskoj I.-VI. 2007.

Opis	UKUPNO	Državno vlasništvo		Privatno vlasništvo		Zadružno vlasništvo		Mješovito vlasništvo	
		Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)
Broj poduzetnika	76.952	702	0,9	75.023	97,5	479	0,6	748	1,0
Broj zaposlenih	885.835	119.408	13,5	635.221	71,7	3.519	0,4	127.687	14,4

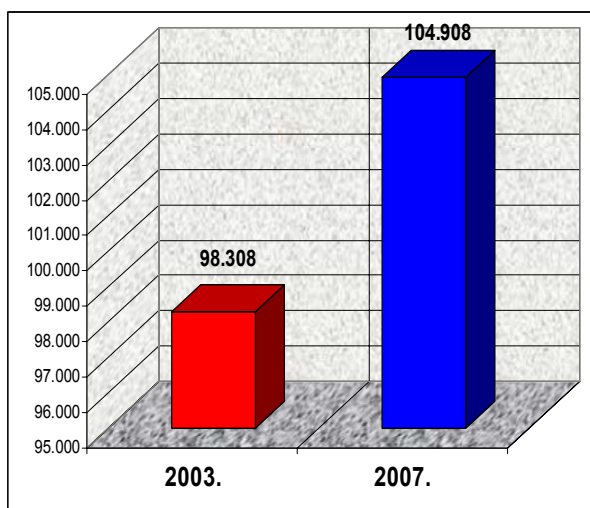
Izvor: FINA, obrada MINGORP

Prema indeksu globalne konkurentnosti Svjetskoga gospodarskog foruma, Hrvatska se u 2006. u odnosu na 2005. pomaknula za 13 mjesta, sa 64. na 51. mjesto od 125 država. Istodobno se prema indeksu poslovne konkurentnosti popela na ljestvici za 15 mjesta, sa 70. na 55. mjesto. Te promjene jasno govore da Hrvatska počinje smanjivati jaz konkurentnosti koji je razdvaja od skupine šest europskih tranzicijskih zemalja - Češke, Slovačke, Poljske, Slovenije, Mađarske i Estonije. Odabrane sastavnice indeksa globalne konkurentnosti pokazuju zaostajanje u pristupu poduzeća kreditima bez sredstava osiguranja i u

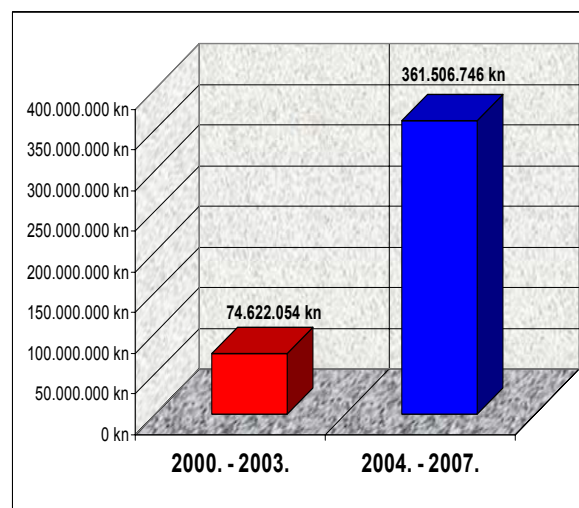
pronalaženju rizičnog kapitala, iako je bankarski sustav relativno dobro razvijen, zdrav i solventan. Tržište kapitala nije dovoljno razvijeno, naročito ako se mjeri likvidnošću dioničkog tržišta. Razmjerno je velika sklonost dužničkim oblicima financiranja, ne samo u stanovništvu već i među poduzećima. Ograničenja razvoju i restrukturiranju poduzeća su i nedovoljno razvijen „strpljiv“ i svjež vlasnički kapital.

Rastom gospodarske aktivnosti razvijao se i **ICT sektor**, pa je 2006. poslovalo 2.523 tvrtki sa 31.014 zaposlenih, koji su ostvarili preko 37 milijardi kuna ukupnog prihoda, što je 6,60 % prihoda gospodarstva ili 10,4% u sektoru više nego prethodne godine. Prema prognozama IDC Adriatics u Hrvatskoj se do 2010. godine predviđa rast informatičkog tržišta na 1.235 milijuna US\$. Prema nekim istraživanjima u 2006., pristup Internetu imalo je oko 1,3 milijuna građana ili 37 % populacije starije od 15 godina, što je 100.000 više nego lipnja 2005. Internet se najčešće koristi za elektroničku poštu (69%), informiranje o dnevnim događajima (55%), traženje literature (55%), plaćanje računa (15%) i kupovanje (8%). Niska razina korištenja interneta za plaćanje računa i kupovanje robe i usluga govori o još uvijek nedovoljno razvijenoj WEB ponudi, ali i nedovoljnoj informatičkoj pismenosti stanovništva.

Broj obrta

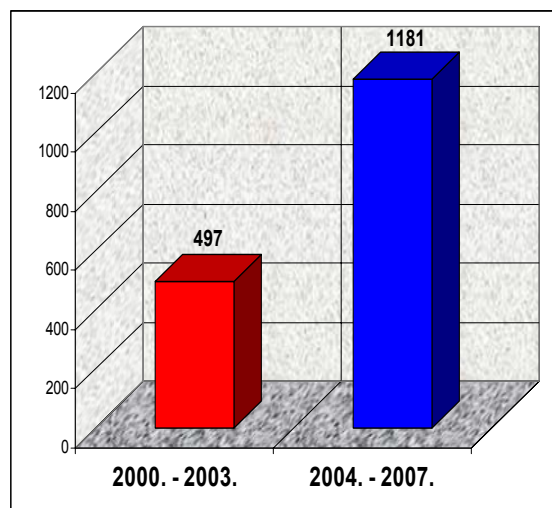
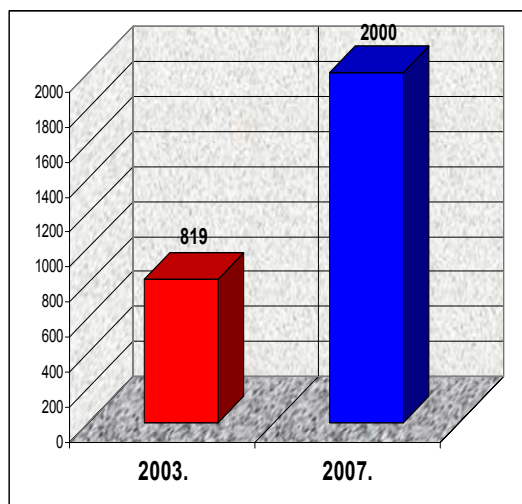
Bespovratne potpore poduzetnicima i obrtnicima

Izvor: MINGORP

U svrhu poticanja inventivnog stvaralaštva i bržega gospodarskog razvoja preko komercijalizacije domaćih inovacija, temeljem programskih smjernica Vlade RH, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva provodi Projekt "Inovacija" i „Inovacije i inovacijsko proizvodni klaster“ koji su namijenjeni inovatorima, obrtnicima/inovatorima, pravnim i fizičkim osobama te poduzetnicima koji otkupe pravo vlasništva inovacija u svrhu razvoja inovacije i povećanja razine dovršenosti proizvoda. Mjere za poticanje inovativnosti usmjerene su na poticanje domaćeg stvaralaštva i zaštitu intelektualnih prava, izradu modela ili prototipa do marketinga, izradu poslovnih planova, modernizaciju proizvodnog procesa i predstavljanje gotovih proizvoda na domaćim i međunarodnim sajmovima.

Broj tvrtki s certifikatom (ISO,HACCP itd.) Broj bespovratnih potpora za uvođenje certifikata

Izvor: MINGORP

Smjernice za uklanjanje administrativnih prepreka uspješno se ostvaruju kroz:

- **e-osnivanje trgovačkih društava i obrta** - u 61 FINA-inoj poslovnici kao jednoj od usluga koje su predviđene HITRO.HR projektom. HITRO.HR će ponuditi čak 20 e-usluga koje će, uz korištenje FINA e-kartice, uvelike olakšati komunikaciju građana i poduzetnika s tijelima državne uprave. U 19 poslovnica Financijske agencije pušten je u rad još jedan od servisa HITRO.HR – „e-kutak“, mjesto gdje se kroz besplatnu uslugu edukacije korisnici mogu upoznati s mogućnostima i prednostima korištenja e-servisa. Postojeći e-servisi su: RGFI putem web-a, WEB-BON, Registar koncesija, e-plaćanje, e-REGOS, e-PDV i e-Mirovinsko.
- Dana 20. studenog 2007. godine **servis e-Regosa** za predaju obrasca R-Sm putem interneta proširen je novom funkcionalnošću pod nazivom „Unos R-Sm obrasca“. Usluga omogućuje jednostavan upis podataka iz R-Sm obrasca korištenjem ekranske forme te elektroničko potpisivanje i slanje obrasca u sustav REGOS-a.
- **Internetski servis info.BIZ** FINA je razvila zbog potrebe korisnika za određenim poslovnim informacijama i analizama podataka. To je prvi i jedini servis koji sadrži sve poslovne informacije na jednom mjestu te omogućuje usporedbu podataka poduzeća i hrvatskog gospodarstva u cjelini.
- **HITRO.HR**, servis Vlade RH za ubranu komunikaciju poduzetnika i građana s tijelima državne uprave, dosegao je, sredinom listopada 2007. godine, brojku od 20.000 osnovanih trgovačkih društava, odnosno obrta. U nešto manje od dvije i pol godine rada, osnovano je 20.022 tvrtke i obrta, te 829 poduzeća stranih ulagača.
- **e-obrt** je elektronički servis za on-line registraciju obrta kojim se, uz već uvedeno smanjenje troškova osnivanja obrta kao i Pravilnikom utvrđene jednostavnije uvjete za obavljanje obrta i upisa u Obrtni registar, bitno doprinijelo ubrzanju registracije obrta.
- **Poslovni Navigator** (potpuno opremljeni infoweb portal) kreiran je kao podrška malim i srednjim poduzetnicima te stranim investitorima u hrvatsko gospodarstvo. Cilj Navigatora je pomoć razvoju malog i srednjeg poduzetništva prikupljajući na jednom mjestu informacije koje su poduzetnicima potrebne.

U rujnu 2007. godine predstavljena je nova e-usluga, "**FINA kompenzacija**" kao napredni sustav multilateralnih kompenzacija namijenjen svim pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost, registrirane su u Republici Hrvatskoj, a imaju obveze prema drugima poslovnim subjektima. Pomoću spomenutog servisa hrvatski poduzetnici će moći „zatvoriti“ međusobna dugovanja i potraživanja te na taj način povećati vlastitu likvidnost i poboljšati uvjete poslovanja. Uvođenje novog servisa rezultat je niza različitih istraživanja tržišta koja su pokazala da postoji vrlo velika potreba tržišta za takvim servisom.

Financijska agencija je tijekom 2007. godine započela i novi oblik poslovanja s bankama, uvođenjem **B2G kartice**. Co-branding kartica je multifunkcionalna "pametna" kartica koja obrtima, tvrtkama i ostalim poslovnim subjektima omogućuje poslovanje putem interneta iz vlastitog ureda ili doma 24 sata dnevno. Korisnici e- poslovnog bankarstva, uz internetsko bankarstvo, mogu koristiti sve raspoložive elektroničke usluge državne uprave i javnih službi (**B2G usluge**).

U 2007. godini nastavljena je provedba uspješnog sustava poticaja i potpora malom i srednjem poduzetništvu.²¹ Sredstva potpore usmjeravaju se poduzetnicima s potencijalom rasta, novim poduzetnicima i poduzetnicima iz ciljnih skupina (žene, mladi, branitelji, invalidi i

²¹ Na temelju Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02 i NN 63/07) i Zakona o državnim potporama (NN 140/05), a sukladno Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2004 – 2008 Vlade RH. Program Vlade RH realizira se kroz Operativne planove za tekuću proračunsku godinu. Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2007. godinu, usklađen je s zakonskim odredbama za državne potpore (te se poštuje pravilo *de minimis*).

sl.). Tražitelji državne potpore prema Zakonu o državnim potporama mogu biti fizičke i pravne osobe koje, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu roba i usluga,.

Obrazovanje u poduzetništvu komplementarno se nastavlja na program redovnog obrazovanja i čini sustav cjeloživotnog obrazovanja. U okviru projekta obrazovanja za poduzetništvo posebna pozornost dana je obrazovanju mladih za poduzetništvo putem redovne nastave, fakultativne nastave i slobodnih aktivnosti.

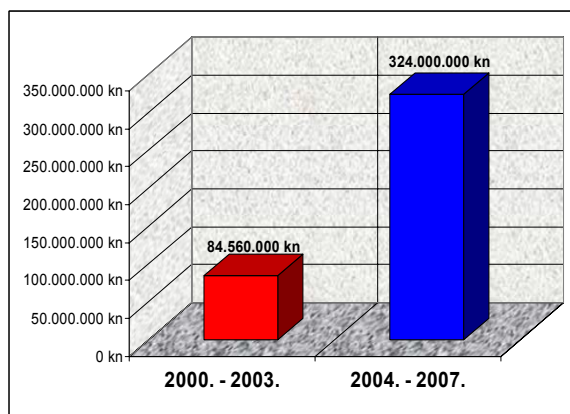
U razdoblju od 2004. do 2007. godine **inovatorima** je dodijeljeno gotovo 16,5 milijuna kuna bespovratnih potpora za razvoj inovacija i njihovo dovođenje do konačnog proizvoda. U Hrvatskoj se postupno ostvaruju pretpostavke za suvremeno uređenje gospodarstva i izgradnju NIS-a (Nacionalni inovacijski sustav) putem infrastrukturne potpore državnih zavoda i institucija.

Povoljno financiranje malog i srednjeg poduzetništva ostvareno je kroz subvenciju kamate koju su provodili Ministarstvo i županije. Uz kredite s nižom kamatom, povoljno financiranje omogućeno je i izdavanjem jamstava HAMAG-a. U 2007. godini provodila su se dva projekta poticanja malog i srednjeg poduzetništva u okviru smjernica za olakšavanje **financiranja** i to: „Regionalni jamstveni instrumenti-RJI“ i Projekt „Lokalni projekti razvoja – mikrokreditiranje“.

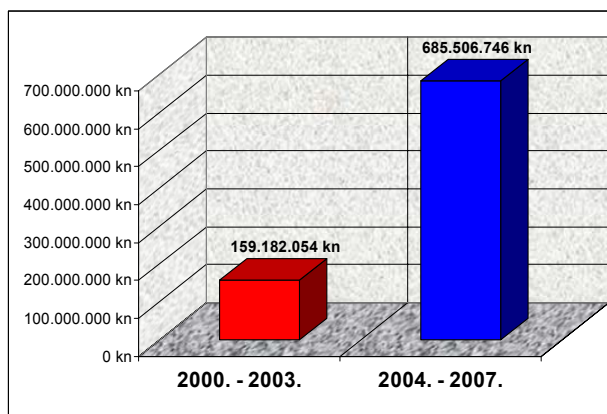
Projekt izgradnja poduzetničkih zona kontinuirani je proces koji se temelji na Programu razvoja poduzetničkih zona 2004 – 2007 Vlade RH. Projekt se provodi u suradnji s JLPS-ima. Od početka provođenja Projekta izgradnje poduzetničkih zona Ministarstvo je sufinanciralo ukupno oko 300 poduzetničkih zona.

Dobro je razvijena **poduzetnička poslovna infrastruktura koju tvore** poduzetničke zone, regionalne razvojne agencije, centri za poduzetništvo, poduzetnički inkubatori i tehnološki parkovi. Mreža institucija obuhvaća i tehnološke i tehnološko inovacijske centre, parkove i inkubatore, te centre izvrsnosti.

Potpore poduzetničkim zonama

Ukupno potpore sektoru malog poduzetništva

Izvor: MINGORP

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u 2007. godini započelo **Pilot projekt „e-obrazovanje u poduzetništvu“** kojim se poduzetnicima i široj javnosti želi omogućiti komunikacija, dostup i razmjena informacija o SME izobrazbi na razini Hrvatske. Portal je u izgradnji i u prvoj fazi, na portal će se povezati institucije za poduzetničko obrazovanje koje već imaju web-stranice. Tako će se stvoriti pretpostavke za izgradnju javnog e-servisa za poduzetničko obrazovanje budući Hrvatska nema jedinstveni portal informacija o ponudi obrazovanja za poduzetnike i poduzetništvo.

MINGORP i Središnji ured za e-Hrvatsku predložili su Vladi RH, a Vlada RH prihvatila, Prijedloge odluka o pokretanju postupka za sklapanje Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu CIP.

Tijekom mjeseca listopada, potpisani su Memorandumima o razumijevanju po Okvirnom programu CIP između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu CIP. Potprogram CIP-a, Inteligentna energija Europe, ratificiran je u Saboru RH kroz Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu CIP. Za potprogram CIP-a, Posebni programi u poduzetništvu i inovacije, Vlada RH donijela je Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu CIP, te ga uputila u Sabor RH na ratificiranje.

Tijekom 2007. godine održana su 4 seminara za potprogram CIP-a – Posebni programi u poduzetništvu i inovacije a nastaviti će se kontinuirano i u 2008. godini.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u okviru svog proračuna osiguralo financijska sredstva za članarinu. S obzirom da su potpisani Memorandumima o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Okvirnom programu CIP, svi zainteresirani mogu se prijaviti na otvorene pozive.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kao rezultat prilagodbi zakonskih rješenja za malo i srednje poduzetništvo pravnoj stečevini EU, uključivši i zakonodavstvu koje uređuje pitanja državnih potpora, zatim Vladine ekonomske politike, ali i analiza provedbe projekata poticaja koje pokazuju veliki interes poduzetnika, i koji uspostavljeni model i sustav potpora ocjenjuju vrlo dobrim, postojeći uspješni model poticanja malog i srednjeg poduzetništva provodit će se i u narednom razdoblju.

Prioriteti u poticanju razvitka malog i srednjeg poduzetništva po područjima su: (i) obrazovanje u poduzetništvu, (ii) konkurentnost, (iii) financiranje poduzetništva i (iv) poduzetnička infrastruktura, usklađeni su sa strateškim gospodarskim smjernicama, te (v) razvoj društva i gospodarstva zasnovanog na znanju.

Obrazovanje u poduzetništvu ima za cilj usvajanje specifičnih znanja o poduzetništvu kroz programske sadržaje koji su u funkciji cjeloživotnog učenja. Obuhvaćeni su poduzetnici početnici kroz program iz osnova poduzetništva, poduzetnici u rastu i razvoju kroz, obrtnici u rastu i razvoju koji žele stjecati dodatna poduzetnička znanja, te obrtnici koji sudjeluju u izobrazbi mladih, a također i obrazovanje za zadružno poduzetništvo.

Temeljem zaključaka 10. regionalnog sastanka Nacionalnih koordinatora EU Povelje za malo gospodarstvo zemalja Zapadnog Balkana, održanog u Zagrebu u studenom 2007. godine, u zajedničkoj organizaciji Europske komisije i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, pokrenute su aktivnosti na osnivanju i domaćinstvu Regionalnog centra za poduzetničko učenje – Regionalne poduzetničke akademije. Proveden je natječaj za izradu Studije izvedivosti, te je izabran konzultant. Tijekom 2008. godine provodit će se aktivnosti potrebne za izradu Studije izvedivosti.

Poticanje konkurentnosti ima za cilj osnažiti gospodarske subjekte na domaćem i stranom tržištu kroz mjere kojima se potiče inovatorstvo i brža komercijalizacija inovacija, daje podrška proizvodnji i konkurentnosti proizvoda i usluga uvođenjem novih tehnologija i tehnoloških postupaka, unaprjeđenju postojećih tehnologija i tehnoloških postupaka i razvoju novih proizvoda, te stvaranju povoljnijih uvjeta za uvođenje sustava upravljanja kvalitetom i okolišem. Također se provode mjere za certificiranje sukladnosti proizvoda prema hrvatskim i europskim normama i smjernicama (CE-oznaka), za stjecanje prava uporabe znaka izvorno hrvatsko, hrvatska kvaliteta i hrvatski otočni proizvod i sl.

Financiranje poduzetništva obuhvaća mjere za olakšavanje dostupa do izvora financiranja poduzetničkih projekata koji su ekonomski opravdani i tržišno sposobni, te poticaje za ulaganja u rast i razvoj poduzetništva. Uz poticanje osnivanja financijskih žarišta za rizična ulaganja i sjemenski kapital, provest će se istraživanja i aktivnosti na zakonskom uređenju i institucionalnom ustroju. Planira se stvoriti uvjete i provoditi projekte s ciljem osnivanja seed i venture capitala, kao i stimulirati i privatna venture kapital poduzeća za zajedničke investicije npr. kroz djelomično osiguravanje takvih ulaganja. Potrebno je obaviti istraživanje glede organiziranja mreže 'poslovnih anđela'. Za 2008. godinu se planira značajno **osnažiti financijsku potporu inovatorima**, a posebno inovatorima čije su inovacije već povezane s konkretnim planovima poduzetnika za njihovu komercijalizaciju. Osim uvećavanja financijskih potpora, upotrijebiti će se i potreba inovatorstva za snažnijom institucionalnom podrškom kroz osnivanje više Centara znanja po cijeloj Hrvatskoj, u kojima će se okupiti inovatori, strukovne škole, fakulteti, instituti, i poduzetnici. Cilj je gospodarska primjena znanja hrvatskih inovatora (učenika, studenata i stručnjaka) i osvajanje tržišta čime se doprinosi razvoju društva zasnovanog na znanju kao strateškoj smjernici gospodarskog razvoja. Područja primjene su u svim gospodarskim granama od ICT sektora, preko metalurškog i strojarškog sektora do tekstilne i kožarske industrije.

U cilju daljnjeg razvoja **poduzetničke infrastrukture**, poticaji će se usmjeriti na podizanje kvalitete poslovnih usluga, podršku jačanju regionalnih razvojnih agencija i stvaranje preduvjeta za širenje njihove sposobnosti za provedbu regionalnih i drugih razvojnih gospodarskih projekata.

U lipnju 2007. godine započeo je Projekt Phare 2005: Jačanje sposobnosti strukturne podrške za malo i srednje poduzetništvo te usklađivanje politike i akcija s europskom poveljom o malom i srednjem poduzetništvu i pravnom stečevinom Zajednice - SMEPED (Capacity Building of the SME Support Structure and Alignment of Policy and Actions to the SME Charter and *acquis communautaire* ("SME Policy Enhancement and Delivery – SMEPED"). Navedenim Projektom će se u srednjoročnom razdoblju provesti promjene u sustavnom i institucionalnom ustroju za podršku razvoju malog i srednjeg poduzetništva sukladno EU.

Kako su prioritetna područja poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva usuglašena s programskim dokumentima za pristupanje RH u EU, u nastavku je njihova planska razrada za srednjoročno razdoblje.

OBRAZOVANJE U PODUZETNIŠTVU

CILJ	Unapređivanje kurikularnog pristupa edukaciji u poduzetništvu u funkciji cjeloživotnog učenja
OBUHVAT	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt nacionalnog programa edukacije za poduzetništvo sa utvrđenim izvedbenim programima u formalnom i neformalnom obrazovanju - Regionalna poduzetnička akademija - e-Hrvatska (e-obrazovanje, e – učenje)

KONKURENTNOST

CILJ	Jačanje konkurentske sposobnosti
OBUHVAT	<ul style="list-style-type: none"> - inovacije, novi proizvodi, primjena novih tehnologija i tehnoloških postupaka, ICT - uvođenje strategija za povećanje produktivnosti - udruživanje gospodarskih subjekata (CLUSTERI) i umrežavanje, - znanje za razvoj (povezivanje između MSP-a i R&D institucija), - e-Hrvatska (e-trgovina, e-poslovanje) - tržišno pozicioniranje (marketing, promidžba, know-how,

internacionalizacija SME i strateška partnerstva, ekologija)

FINANCIRANJE PODUZETNIŠTVA

CILJ	Povoljniji uvjeti financiranja poduzetnika
OBUHVAT	<ul style="list-style-type: none">- kreditiranje (tehnološki razvoj i inovacije, brzo rastući sektori, rast i razvoj regija i područja, mikrokreditiranje)- rizični kapital i fondovi- jamstva i jamstveni instrumenti- sufinanciranje projekata kroz financijske izvore EU

PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA

CILJ	Jačanje institucionalne podrške subjektima MSP i podizanje kvalitete poslovnih usluga
OBUHVAT	<ul style="list-style-type: none">- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo- potporne institucije poduzetništva- centri izvrsnosti- vaučerski sustav za konzultativne i savjetodavne usluge- mreža konzultanata i specijalizacija- ciljne skupine, socijalno, urbano, ruralno i ekološko poduzetništvo

U srednjoročnom razdoblju biti će u provedbi ili započeti i projekti za malo i srednje poduzetništvo financirani iz sredstava EU. Projektima je obuhvaćeno poboljšanje poduzetničke i poslovne klime, institucionalna i zakonodavna prilagodba EU, prilagodba EU tržištu, povećanje konkurentnosti, podizanje kvalitete poslovno savjetodavnih usluga i potpornih institucija poduzetništva, te se navode u nastavku:

CARDS 2004 “Improving information to the Croatian business community” - Tehnička pomoć, nositelj projekta MINGORP, sudionici HUP i HGK, projekt je započeo u rujnu 2007. godine.

Phare 2005 Project Preparation Facility (PPF): Okvirni ugovor – Pomoć Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u provedbi Pilot Grant Scheme za male i srednje poduzetnike (Framework contract: Support to the Ministry of Economy, Labour and Entrepreneurship in the implementation of SME Pilot Grant Scheme)

Phare 2006 Grant shema: Podrška povećanju konkurentnosti i izvoza hrvatskih malih i srednjih poduzetnika (Phare 2006 - Support for Increasing the Competitiveness and Exports of Croatian SMEs –Pilot Grant Scheme)

IPA, Priority Axis 1: Enhancing the competitiveness of the Croatian economy, Measure 2.1. IMPROVEMENT OF BUSINESS CLIMATE

Operation 2.1.1. Improvement of administrative efficiency on national level

Operation 2.1.2. e-business competitiveness improvement programme

Operation 2.1.3. Provision of advisory services to SMEs

3.20.2. Industrijska politika

A) OSTVARENO U 2007.GODINI

Vlada Republike Hrvatske je 4. listopada 2007. godine usvojila dokument Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU. Dokumentom su definirana temeljna načela i opći ciljevi, te mjere i instrumenti za provedbu industrijske politike RH za razdoblje 2008.-2013.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Provedba Industrijske strategije s naglaskom na pojedine sektore, te rješavanje problema restrukturiranja sektora koji generiraju gubitke, a sukladno usvojenoj sveobuhvatnoj industrijskoj strategiji kao krovnom dokumentu. U pripremi je izrada dokumenata kojima će se detaljnije urediti provedba Industrijske strategije.

3. Izrada Strategije razvoja prerađivačke industrije, čiji će sastavni dio biti analiza konkurentnosti pojedinih industrijskih sektora;
3. Izrada razvojnih strategija za pojedine sektore prerađivačke industrije;
3. Provođenje sektorskih programa razvoja, istraživanja i inovacija za potrebe industrije. Sukladno Industrijskoj strategiji za provedbu je zaduženo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, te se predviđa ustrojiti zaseban Odjel za tehnološki razvoj.

Daljnja provedba Industrijske strategije. U dokumentu Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU predviđena je njegova revizija svake dvije godine.

3.20.3. Industrijski sektori

A) OSTVARENO U 2007.GODINI

Polazeći od značaja prerađivačke industrije u ukupnom hrvatskom gospodarstvu (20% BDP-a i 26% ukupne zaposlenosti) u pripremi su dokumenti kojima će se detaljnije urediti provedba industrijske politike po pojedinim sektorima, a sukladno krovnom dokumentu Industrijska politika koji je već usvojila Vlada RH.

U skladu s navedenim izrađena je Razvojna strategija hrvatske industrije tekstila i odjevnih predmeta za razdoblje 2008.-2015, koju je Vlada RH usvojila 25.listopada 2007. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Usvajanje razvojnih strategija za pojedine sektore industrije i to:

- Razvojna strategija proizvodnje kože i proizvoda od kože,
- Strateške odrednice razvitka kemijske industrije u RH za razdoblje 2007. – 2016.

Izrada strateških razvojnih dokumenata za ostale sektore prema prioritetima koji će biti definirani Analizom konkurentnosti pojedinih sektora prerađivačke industrije.

3.20.3.1. Čelik

A) OSTVARENO U 2007.GODINI

Sukladno obvezama iz članka 70. SSP-a i Protokola 2. Sporazuma, Vlada RH usvojila je 28. veljače 2007.g Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007-2011. Programom su obuhvaćene dvije željezare, Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak, čiji su Poslovni planovi sastavni dio Programa.

U međuvremenu je proveden proces privatizacije obje željezare. Novi vlasnici u obvezi su izraditi nove Poslovne planove koji će biti u skladu s Protokolom 2. SSP-a.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nacionalni program restrukturiranja biti će izmijenjen sukladno novim Poslovnim planovima.

3.20.3.2. Brodogradnja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom prvog kvartala 2007. godine pojedina brodogradilišta su izradila prijedloge individualnih programa restrukturiranja.

Navedene programe Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dostavilo je Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN, Agencija) na razmatranje i ocjenu, a isti su diplomatskim putem dostavljeni nadležnim tijelima Europske komisije na neformalno mišljenje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Analiza dostavljenih programa od strane AZTN-a, te ocjena i odobravanje individualnih programa restrukturiranja, uključivo i njihovo usvajanje od strane Vlade Republike Hrvatske.

Provođenje individualnih programa restrukturiranja brodogradilišta nakon njihovog usvajanja od strane Vlade Republike Hrvatske.

Izrada Nacionalnog programa restrukturiranja brodogradilišta na temelju individualnih programa brodogradilišta, njegovo usvajanje od strane VRH-a i konačno okončanja procesa verifikacije od strane AZTN-a.

Nastavak priprema za privatizaciju Uljanik Brodogradilišta i njegova konačna privatizacija te priprema za privatizaciju ostalih brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu.

Pri tome valja naglasiti da je Vlada Republike Hrvatske zaprimila više upita od strane međunarodnih investitora, koji su jasno u nekoliko navrata iskazali interes za sudjelovanje u procesu privatizacije hrvatskih brodogradilišta. Sukladno tome realno je za očekivati daljnje

intenziviranje razgovora s potencijalnim investitorima, a što će omogućiti privatizaciju i prije samog okončanja procesa restrukturiranja.

Kontinuirano nadziranje odvijanja procesa restrukturiranja te provođenje adekvatnih mjera, usmjerenih na financijsku konsolidaciju brodogradilišta, racionalizaciju troškova, te efikasnije korištenje unutarnjih resursa, koje će omogućiti ostvarivanje zacrtanih ciljeva.

Provođenje nacionalnog programa restrukturiranja hrvatske brodogradnje. Provedba navedenog programa treba omogućiti uspješno ozdravljenje brodograđevne djelatnosti u RH, te dugoročnu poslovnu održivost i svjetsku konkurentnost iste, a što će ujedno znatno pridonijeti regionalnoj i socijalnoj stabilnosti, te se pozitivno odraziti na cjelokupno gospodarstvo zemlji.

Privatizacija brodogradilišta sukladno nacionalnom programu restrukturiranja te interesu i mogućnostima potencijalnih investitora.

3.20.3.3. *Proizvodnja aluminija TLM – Tvornica lakih metala Šibenik*

U 2007. godini privatizirana je tvrtka za preradu aluminija TLM d.d. Šibenik. Nakon provedenog natječaja za prodaju 1.475.683. dionica Društva, što čini 80,20% vrijednosti temeljnog kapitala, Vlada je prihvatila kao najpovoljniju, ponudu Konzorcija za preuzimanje i upravljanje TLM-om, te je 7.12. 2007. sklopljen Ugovor o prodaji dionica. Konzorcij je postao formalno pravno vlasnik TLM d.d.

3.20.3.4. *Drvena industrija*

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vlada RH je na sjednici 12. srpnja 2006. godine usvojila Operativni program razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010., te je 2007. godine provedena prva faza njegove implementacije. Osnovom Operativnog programa raspisan je Javni natječaj (12. ožujka 2007.) za dodjelu državne potpore za poticanje razvoja i održivosti industrijske prerade drva RH u 2007. godini u ukupnom iznosu od 41,1 milijuna kuna bespovratnih sredstava. Do kraja godine potpisani su svi ugovori te su osnovom njih isplaćena sva predviđena sredstva od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva gospodarstvenicima u preradi i uporabi drva RH koji su zadovoljili uvjete iz Javnog natječaja.

U suradnji s drugim TDU-ima i svim interesnim stručnim i znanstvenim skupinama izrađen je Prijedlog Nacionalne strategije dizajna koja je ključni dokument određenja države prema dizajnu koja će stvoriti pretpostavke da se uporabom dizajna poboljša kvaliteta života i unaprijedi hrvatsko gospodarstvo i kultura zajednice, koristeći hrvatske potencijale za stvaranje prepoznatljivih vrijednosti u globalnoj razmjeni dobara i usluga. Strategija je upućena u Vladu RH u postupak usvajanja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U slijedećoj godini, planira se nastaviti provođenje Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva RH kroz planirane prioritete/mjere:

- **POBOLJŠANJE POSTOJEĆIH PROIZVODA, POSTUPAKA I USLUGA**
 - Istraživanje i marketing
 - Razvoj kvalitete proizvoda i poslovnih procesa
- **RACIONALNO KORIŠTENJE DRVNE SIROVINE**
 - Ulaganje u zaštitu okoliša
 - Učinkovita uporaba drva u finalnim proizvodima
- **STVARANJE BRANDA DRVNOG SEKTORA**
 - Razvoj novih proizvoda
 - Razvoj i primjena novih materijala
- **TEHNOLOŠKI RAZVOJ**
 - Modernizacija i transfer tehnologije
 - Izrada Hrvatske šumarsko-drvene tehnološke platforme

Prioriteti razvoja ostvaruju se kroz provedbene mjere koje su dugoročne orijentacije a mjere definiraju grupe aktivnosti i odgovarajuća financijska sredstva potrebna kako bi se postigli navedeni prioriteti u programskom razdoblju.

Planiraju se donijeti Tehnički propisi za namještaj i dijelove za namještaj i Tehnički propis za proizvode od drva i to na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenu sukladnosti (NN 79/07) kojim se propisuje da će čelnici tijela državne uprave donositi tehničke propise u skladu sa svojim nadležnostima, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja ministra nadležnog za gospodarstvo.

U srednjoročnom razdoblju predviđene su aktivnosti vezane uz daljnje provođenje Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010. kao i implementacija Nacionalne strategije dizajna RH kroz Akcijske/Operativne programa iz područja nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Predviđene su i aktivnosti vezano za edukaciju i primjenu EU normi.

3.20.4. TURIZAM

Turizam je jedan od najvažnijih gospodarskih sektora u Republici Hrvatskoj koji, izravno i neizravno značajno pridonosi rastu BDP-a (u 2006.g. udio u BDP-u iznosio je 18,4%, a u prvih devet mjeseci 2007.g. 22,03%), povećanju zaposlenosti, te utječe na rast i razvoj drugih gospodarskih sektora.

Strategijom razvoja hrvatskog turizma od 2003. do 2010. godine definirane su smjernice i strateški ciljevi razvoja hrvatskog turizma, a polazeći od temeljnog opredjeljenja u smislu razvoja cjelovite turističke ponude Republike Hrvatske na principima održivog razvoja.

A) OSTVARENO U 2007.GODINI

Provedba niza različitih mjera, programa i aktivnosti u svrhu ostvarenja zacrtanih razvojnih ciljeva daje dobre rezultate, koji se očituju u stabilnoj tržišnoj poziciji, te kontinuiranom trendu rasta turističkog prometa i prihoda ostvarenih od turizma.

Hrvatska potvrđuje status visoko pozicionirane turističke destinacije s obzirom da u 2006.g. bilježi 26% više gostiju u odnosu na 2002.g. (dok je taj porast u svijetu nešto manji od 20%, a u Europi 14%). Istovremeno, prihodi ostvareni od turizma u Hrvatskoj su u 2006.g. 107% veći nego 2002.g. (dok je svjetski, odnosno europski prosjek povećanje od oko 55%).

Turistička 2007.g. bit će još jedna rekordno uspješna godina za hrvatski turizam, što proizlazi iz dosadašnjih službenih podataka.

Naime, u 2007.g. Republiku Hrvatsku posjetilo je 11,2 milijuna turista, koji su ostvarili ukupno 56 milijuna noćenja, što predstavlja rast od 7,5% u dolascima i 5,7% u noćenjima u odnosu na 2006. godinu. Prihodi od turizma u prvih devet mjeseci 2007.g. iznosili su 6,2 mlrd € ili 7,5% više u odnosu na isto razdoblje 2006.g.

Ostvareni porast turističkog prometa i prihoda i ove godine, rezultat je:

- ⇒ kvalitetne pripreme i koordiniranih aktivnosti tijekom provedbe mjera pripreme turističke 2007. godine u javnom i privatnom sektoru
- ⇒ organizirane, ciljane promocije na svim značajnijim emitivnim turističkim tržištima
- ⇒ podizanja standarda smještajnih i dr. turističkih objekata i ponude
- ⇒ potvrđenog statusa Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu kao sigurne receptivne turističke zemlje s kvalitetnim, prepoznatljivim turističkim proizvodom
- ⇒ podizanja standarda prometne infrastrukture i otvaranja novih dionica autocesta
- ⇒ pozitivnih učinaka zakonskih propisa iz područja turizma.

U odnosu na pravne okvire unutar kojih se omogućava ostvarenje funkcije turizma, a vezano uz obvezu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s propisima EU u dijelu koji se odnosi na slobodu pružanja usluga, pored ranije donesenog Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, u izvještajnom razdoblju donesena su i preostala dva zakona, i to:

- Zakon o pružanju usluga u turizmu i
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi,

kojima se uvodi liberalizacija ovog sektora za državljane članica Europske unije i Europskog ekonomskog prostora (vidi pod 3.3.4.).

U izvještajnom razdoblju nastavljene su aktivnosti na provedbi programa koji se u kontinuitetu i redovno provode u sklopu sektorske politike - program poticanja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu, program obnove, valorizacije i revitalizacije kulturne, tradicijske i prirodne baštine, programi usmjereni na povećanje konkurentnosti turističkog tržišta, a uvedeni su i novi programi poticanja seoskog turizma, te poticanja razvoja turističkih tematskih putova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

I u 2008. godini, Republika Hrvatska nastavit će provoditi intenzivne aktivnosti na implementaciji razvojne strategije.

Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2007.g. usvojila je Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2008., koji sadrži ciljeve razvoja hrvatskog turizma u 2008.g., te mjere i aktivnosti za ostvarenje ciljeva na svim razinama (planirane mjere i aktivnosti koje se trebaju poduzeti na razini države, te preporuke mjera i aktivnosti na razini županija, lokalne samouprave, turističkih zajednica, kao i na razini gospodarskih subjekata).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, koji je donesen u siječnju 2008.g., ustrojeno je zasebno Ministarstvo turizma.

Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2008. – 2011. utvrđeni su ciljevi sektorske politike, te su definirane provedbene mjere za ostvarenje tih ciljeva u vidu donošenja niza strateških planova i programa, kao i zakonodavnih mjera vezanih uz razvoj turizma.

U okviru ukupnih planiranih mjera i aktivnosti, u 2008.g. planira se provesti sljedeće:

- započeti izradu glavnog plana razvitka primorskog i kontinentalnog turizma, kao strateškog dokumenta koji treba definirati vrste i sadržaj, te prostornu i vremensku distribuciju novih turističkih kapaciteta;
- financijski i stručno poduprijeti kontinentalne i druge turistički slabije razvijene županije, gradove i općine u izradi glavnih planova razvoja turizma i realizaciji konkretnih turističkih projekata (toplice, dvorci...);
- izraditi strategiju socijalnog turizma
- krajem godine uputiti u zakonodavnu proceduru paket novih zakona koji reguliraju sustav turističkih zajednica;
- krajem godine uputiti u zakonodavnu proceduru propis kojim bi se uredilo pitanje zemljišta koje nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala hotelsko-turističkih trgovačkih društava prilikom pretvorbe i privatizacije;
- tijekom godine uputiti u proceduru donošenja strategiju razvoja nautičkog turizma;
- nastaviti aktivnosti na izradi satelitske bilance hrvatskog turizma (čija je priprema započela u 2007.g.);
- izvršiti dubinsku analizu sektora turizma radi utvrđivanja mjera koje je potrebno poduzeti u cilju povećanja konkurentnosti turističkog gospodarstva;
- nastaviti aktivnosti na provedbi postojećih programa, te pripremi i provedbi novih programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu, poticanja seoskog turizma, razvitka omladinskog turizma, programa obnove, valorizacije i revitalizacije kulturne, tradicijske i prirodne baštine, programa usmjerenih na povećanje konkurentnosti turističkog tržišta i dr., a posebna pozornost posvetit će se pripremi i provedbi programa poticanja obrazovanja kadrova u turizmu.

Slijedom provedbenih mjera utvrđenih Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2008. – 2011., u okviru srednjoročnih prioriteta, između ostalog, planira se:

- dovršetak izrade i implementacija glavnog plana razvitka hrvatskog turizma;
- upućivanje u proceduru donošenja Zakona o golfu, kojim bi se stvorile zakonske pretpostavke za omogućavanje bržeg i efikasnijeg uključivanja golfa u turističku ponudu Hrvatske;
- dovršetak izrade i primjena turističke satelitske bilance;
- nastavak provedbe ranije spomenutih programa potpora sektoru.

3.21. TRANSEUROPSKE MREŽE

3.21.1. Prometne mreže

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Srednjoročna procjena potreba i ciljeva pokazuje da je postojeća mreža primarnih cesta, pomorskih luka, autocesta i zračne plovidbe komparativno dobro razvijena i pruža dobru pokrivenost područja, dok izraziti zaostaci postoje u obnovi i modernizaciji infrastrukture u podsektorima željeznice i unutarnjih plovidbenih putova. U tom okviru, a za potrebe korištenja predpristupnog fonda IPA izrađen je Nacrt operativnog programa za promet za razdoblje 2007.– 2009. godine, te potvrđen u prosincu 2007. od strane EK. Navedenim operativnim programom započeo je proces predviđenog usmjeravanja investicijskih aktivnosti na uravnoteženi razvitak prometne mreže, posebno u području željezničke infrastrukture. U tom smislu Hrvatska će koristiti i sredstva predpristupne pomoći EU.

Hrvatska je u skladu s donesenim Strateškim okvirom za razvoj 2006. – 2013. i u svjetlu aktualne fiskalne konsolidacije pristupila izradi srednjoročnih i dugoročnih projekcija proračunskih ulaganja u prometnu infrastrukturu.

U listopadu 2007. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je Nacionalni program željezničke infrastrukture 2007.-2011. te ga uputila u Hrvatski sabor na donošenje.

Cestovne mreže

Sukladno Programu građenja i održavanja javnih cesta od 2005. do 2008. godine, na sveeuropskom koridoru X odvojak Xa u svibnju 2007. godine pušteno je u promet novih 19 km autoceste Zagreb – Macelj (granica sa Slovenijom) što sada čini dužinu Xa cestovnog koridora u punom profilu 60 km. Nadalje, na sveeuropskom koridoru V odvojak Vc u gradnji je 55 km autoceste Sredanci – Đakovo – Osijek. Dionica Sredanci – Đakovo u duljini 23 km puštena je u promet u studenom 2007. godine.

U sklopu Jadransko-jonskog prometnog koridora u lipnju 2007. godine puštena je u promet dionica autoceste Dugopolje – Šestanovac u duljini 37 km. U gradnji je dionica Šestanovac-Ploče duljine 69,6 km, a bit će puštena u promet do kraja 2008. godine. U tijeku je i gradnja autoceste Zagreb – Sisak na dionicama Jakuševac-Velika Gorica (10 km) i Velika Gorica-Lekenik (20 km).

Na Istarskom ipsilonu u pripremi je dogradnja punog profila autoceste na 99 km na dionicama Umag-Buje-Nova Vas, Medaki-Kanfanan-Vodnjan-Pula te Pazin-Kanfanan.

Željezničke mreže

U 2007. godini u željezničku infrastrukturu u Republici Hrvatskoj kroz državni proračun bilo je planirano investirati 1070,7 milijuna kuna (oko 146,7 milijuna eura) za održavanje, osuvremenjivanje i gradnju željezničkih pruga u Hrvatskoj, uključujući sredstva međunarodnih financijskih institucija i fondova EU.

Planovi investicija u gradnju, modernizaciju i održavanje željezničke prometne mreže definirani su Nacionalnim programom željezničke infrastrukture 2007. – 2011. Glavni ciljevi programa su obnova i modernizacija željeznice na sveeuropskim koridorima.

U 2007. godini poduzete su aktivnosti na izradi Operativnog programa IPA (željeznički projekti na X koridoru) zasnovanog na "Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske", koju je donio Hrvatski sabor u studenom 1999. godine i na dokumentu "*White paper - European transport policy for 2010*", te su poduzete aktivnosti na provedbi ISPA strategije iz 2005. godine.

Tijekom 2007. godine Republika Hrvatska nastavila je s implementacijom Memoranduma o razumijevanju o razvitku osnovne regionalne prometne mreže Jugoistočne Europe.

U 2007. godini nastavljena je provedba projekta ISPA te je napravljen i novi projekt željezničke pruge na Vb koridoru Zagreb – Rijeka.

Mreže unutarnje plovidbe

U kontekstu razvitka transeuropskih prometnih mreža u području unutarnje plovidbe Hrvatska je identificirala kao prioritetne projekte uređenje Savskog vodnog puta na IV. klasu plovnosti od Račinovaca do Siska, unapređenje lučkih kapaciteta (luke Sisak, Slavonski Brod, Vukovar i Osijek), gradnju kanala Dunav – Sava te unapređenje administrativnih i tehničkih kapaciteta Agencije za vodne putove unutarnjih voda.

Bolje unutarnje i regionalno povezivanje mreže unutarnjih vodnih putova, a posebice bolja integracija rijeke Save u mrežu, očekuje se prvenstveno kroz povećanje plovnosti rijeke Save i nastavak aktivnosti na pripremi gradnje kanala Dunav – Sava.

Pomorski promet

Od 2001. do 2006. godine u šest najvažnijih luka u Hrvatskoj (Ploče, Dubrovnik, Rijeka, Zadar, Šibenik, Split) uloženo je ukupno 100,72 milijuna eura.

Potpisani su ugovori o zajmovima za izgradnju nove trajektne luke Zadar. Građenje će započeti u 2008. godini.

Zračni promet

U svrhu ulaganja u sigurnosne standarde u zračnim lukama kako bi oni odgovarali standardima EU, u državnom proračunu su u 2007. godini planirana sredstva u iznosu 32 milijuna kuna, tj. oko 4,4 milijuna eura.

Tri najvažnije zračne luke u Hrvatskoj (Zagreb, Split i Dubrovnik) imaju razrađene master planove i studije razvoja, koji se temelje na prognozama budućeg kretanja na tim zračnim lukama. Sva ulaganja na temelju navedenih master planova bit će iz vlastitih sredstava svake zračne luke.

Ključni dokument za daljnji razvoj sektora zračnog prometa je i Sporazum o zajedničkom europskom zračnom prostoru (Sporazum ECAA). Hrvatski propisi koji reguliraju materiju zračnih luka i pitanja vezana uz djelovanje zračnih luka i na zračnim lukama u najvećoj su mjeri već usklađeni s propisima navedenima u Sporazumu ECAA, a kroz provedbu Sporazuma provest će se i daljnje usklađivanje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Iz srednjoročnih i dugoročnih projekcija proračunskih ulaganja u prometnu infrastrukturu, a u skladu s aktualizacijom prioriteta danih strateškim dokumentima, tijekom 2008. godine bit će izrađene projekcije proračunskih ulaganja u infrastrukturu pojedinih prometnih područja.

Cestovne mreže

Tijekom 2008. godine bit će započete aktivnosti na ažuriranju postojeće Strategije prometnog razvitka RH, odnosno izradi novog krovnog planskog dokumenta prometne infrastrukture. Na taj će način Strategija prometnog razvitka iz 1999. godine biti upotpunjena novim strateškim dokumentom koji će uključivati i jasne financijske odrednice ulaganja u svaku pojedinu vrstu prometne infrastrukture. Ta će cjelovita nadopuna, čija se izrada i prihvaćanje predviđa tijekom 2009. godine, ponajprije omogućiti dugoročnije investicijsko programiranje vezano uz cestovnu i željezničku infrastrukturu, kao i uz infrastrukturu unutarnjih vodnih putova, ali će obuhvaćati i javnu komponentu dijelova investicija koje se tiču odredbi vezanih uz sigurnost i zaštitu okoliša u gospodarskim subjektima svih vrsta prometa.

Sukladno Programu građenja i održavanja javnih cesta od 2005. do 2008. godine, na sveeuropskom koridoru V odvojak Vb u sektoru Rijeka – Zagreb dograđuje se u punu autocestu na duljini od 55 km. Dovršetak radova i puštanje u promet planira se do kraja 2008. godine. Nadalje, na sveeuropskom koridoru V odvojak Vc planiran je dovršetak i puštanje u promet dionice Đakovo – Osijek u duljini 32 km u prosincu 2008. godine.

U sklopu Jadransko-jonskog prometnog koridora u izgradnji je preostalih 65 km do čvora Ploče i 9 km do luke Ploče, što će biti završeno krajem 2008. godine.

Program građenja i održavanja javnih cesta u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2009. – 2012. godine bit će donesen krajem 2008. godine. U razdoblju do 2012. godine u području cestovne infrastrukture prioritet će se dati završetku autocesta u izgradnji te ulaganjima u

investicijsko održavanje mreže javnih cesta bez naplate, odnosno podizanje kvalitete i sigurnosti državnih, županijskih i lokalnih cesta.

Željezničke mreže

U smislu implementacije Memoranduma o razumijevanju o razvitku osnovne regionalne prometne mreže Jugoistočne Europe, Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u radu SEETO-a, kroz Radnu grupu za željeznički i intermodalni prijevoz. Kroz rad grupe predloženo je i potpisivanje dokumenta kojim bi se usmjerila harmonizacija zakonodavstva zemalja potpisnica MoU s pravnom stečevinom EU, čime bi se omogućilo unapređenje željezničkih prometnih procesa na osnovnoj mreži.

U srednjoročnom razdoblju, u smislu Nacionalnog programa željezničke infrastrukture 2007. – 2011., koji je u listopadu 2007. usvojila VRH te uputila na donošenje u Hrvatski sabor, Hrvatska se priprema za gradnju novoga dijela pruge na Vb koridoru od Karlovca do Rijeke, kao i gradnju drugoga kolosijeka od Zagreba do državne granice s Republikom Mađarskom, za što su predviđena sredstva u državnom proračunu (u razdoblju 2007. – 2011. iznose 5997 milijuna kuna odnosno oko 821 milijuna eura). Na X koridoru planirana je modernizacija pruge te uvođenje novih tehnologija vođenja prometa, za što su zatražena sredstva i iz predpristupnih fondova EU (ISPA- odobreno, IPA- prijedlog).

Za Hrvatsku je osobito važno povezivanje željezničkom prugom Xa koridorom od Zagreba do Graza (Republika Austrija) preko Krapine i Maribora (Republika Slovenija). Na taj način omogućio bi se lakši protok roba pristiglih Jadranskim morem prema državama srednje i istočne Europe. Hrvatska je u svojim planovima predvidjela modernizaciju i gradnju pruge na hrvatskome dijelu čim se za to stvore potrebni uvjeti.

Također, jedan od prioriteta za Hrvatsku predstavlja povezivanje jadranskoga s kontinentalnim dijelom Hrvatske te je u tom smislu planiran daljnji nastavak modernizacije pruge Oštarije – Knin – Split.

Na temelju Nacionalnog programa željezničke infrastrukture 2007. – 2011. godine, Hrvatska namjerava investirati 11,657 milijuna kuna (odnosno oko 1600 milijuna eura), uključujući sredstva međunarodnih financijskih institucija i fondova EU.

Unutarnja plovidba

U kontekstu razvitka transeuropskih prometnih mreža u području unutarnje plovidbe Hrvatska je identificirala kao prioritetne projekte uređenje Savskog vodnog puta na IV klasu plovnosti, te dogradnju lučkih kapaciteta u luci Vukovar.

U okviru pretpristupnog procesa predviđa se donošenje Strategije razvitka riječnog prometa iz koje će se derivirati srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda. Obveza donošenja navedenih dokumenata kao i rokovi donošenja propisani su novim Zakonom o plovidbi i lukama unutarnjih voda (NN 109/07). Strategija razvitka riječnog

prometa biti će izrađena u skladu s preporukama Europskog akcijskog plana za riječni promet (NAIADES).

U dijelu infrastrukture vodnih putova i luka, u srednjoročnom razdoblju, cilj je osigurati sigurnu i efikasnu plovidbu regulacijom vodnih putova što znači osiguravanje minimalne dubine od 2.5 m 300 dana u godini na svim međunarodnim vodnim putovima.

U razdoblju 2008. -2009. planiraju se i slijedeće aktivnosti:

1. održavanje međunarodnih vodnih putova u skladu sa standardima klase prema AGN-u
2. uređenje na zahtijevanu međunarodnu klasu za one dionice koje su niže kategorije (uska grla)
3. implementacija riječnih informacijskih usluga na svim međunarodnim vodnim putovima i međunarodnim lukama
4. unaprjeđenje sustava obilježavanja
5. početak projekta izgradnja kanala Dunav-Sava
6. tehnološka modernizacija i specijalizacija luke Vukovar
7. izgradnja osnovne prometne infrastrukture u luci Slavonski Brod.

Pomorski promet

Od 2007. do 2013. godine planirane investicije u lučki sustav iznose 598,28 milijuna eura.

U srednjoročnom razdoblju kao odgovor na povećane potrebe pomorskog teretnog i putničkog prometa, sukladno Pretpristupnoj pomorskoj strategiji Republike Hrvatske, očekuje se unaprjeđenje lučkih kapaciteta. Planirano se namjerava ostvariti prvenstveno kroz nastavak modernizacije luke Rijeka radi povećanja tranzitnog tereta, posebice kontejnerskog i ro-ro prometa, te modernizacijom luke Ploče kroz projekt "TTI Ploče", kao i modernizacijom i rekonstrukcijom putničkog terminala u luci Dubrovnik. Također, u planu je gradnja putničke i teretne luke Gaženica u Zadru te zahvati na ro-ro putničkoj luci Split.

U kontekstu razvoja lučkog sustava Hrvatska će posebnu pozornost dati inicijativi razvoja "luka Autocesta mora", kao i opremanju luka uređajima i opremom za prihvrat zauljenih voda, smeća i ostataka tereta.

Zračni promet

U svrhu ulaganja u sigurnosne standarde u zračnim lukama kako bi oni odgovarali standardima EU, u državnom su proračunu planirana sredstva u 2008. i 2009. godini po 34 milijuna kuna, tj. oko 4,6 milijuna eura.

Administrativna sposobnost

U svrhu učinkovitije koordinacije i provedbe prioriternih projekata potrebno je osnažiti Upravu za strateške infrastrukturne projekte i Samostalni odjel za europske integracije i prometnu politiku unutar MMPI-e, te u tom smislu Hrvatska planira tijekom 2008. godine unutar Uprave za strateške infrastrukturne projekte ustrojiti poseban odjel za EU programe razvitka

prometne infrastrukture. Navedeni odjel obavljao bi poslove kao upravljačko tijelo za korištenje EU programa razvitka prometne infrastrukture.

Također, u sklopu programa restrukturiranja i osuvremenjivanja tijela državne uprave u Hrvatskoj unutar MMPI-e predviđeno je donošenje novih akata o unutarnjoj organizaciji čime bi se, među ostalim, postiglo i jačanje dviju organizacijskih jedinica koje se bave strateškim razvitkom i međunarodnom suradnjom dodatnim zapošljavanjem, kao i stručnim usavršavanjima. Umjesto sadašnjih desetak, predviđeno je da na tim poslovima radi tridesetak stručnih službenika.

U segmentu željeznica MMPI planira povećati broj zaposlenih u Upravi željezničkog prometa po više segmenata kojima je definirano upravljanje željezničkom infrastrukturom.

3.21.2. Energetske mreže

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini nastavljene su aktivnosti koje se odnose na problematiku transeuropskih energetskih mreža, u smislu provedbe *Ugovora o energetskoj zajednici*. U travnju 2007. u Zagrebu je potpisana *Ministarska deklaracija* u svezi s projektom *Paneuropskog naftovoda* (Pan European Oil Pipeline), koju su potpisali ministri i državni tajnici Rumunjske, Srbije, Hrvatske, Slovenije i Italije, te predstavnik EK. Riječ je o projektu tranzita nafte iz kaspijskog područja od rumunjske luke Constanze do Trsta (Italija). Predviđeno je da se PEOP naftovod izravno poveže s tzv. TAL sustavom (Trans Alpine Line) čime bi se kaspijska nafta dovela do zemalja srednje Europe.

U rujnu 2007. potpisana je *Ministarska deklaracija* u svezi s *Jonsko-jadranskim plinovodom* kao ogranak Transjadranskog plinovoda (Trans Adriatic Pipeline) prema Italiji, a koji treba prolaziti kroz Albaniju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku do Italije.

Započeli su i kontakti u svezi s projektom *Južnoeuropskog plinskog prstena od Turske do Slovenije* (South European Ring Gas Pipeline from Turkey to Slovenia), koji je od strane EU naznačen kao prioritetni pravac dobave plina, te nastavljene aktivnosti u svezi s izgradnjom terminala na sjevernom Jadranu za ukapljeni prirodni plin (LNG terminal), a u tijeku je izrada studije izbora najpovoljnije lokacije.

Potpisan je sporazum o izgradnji dvostrukog 400 kV dalekovoda između Hrvatske i Mađarske, te sporazum između tvrtke TERN (Italija) i Hrvatske elektroprivrede – Operator prijenosnog sustava o zajedničkom zadatku za studiju izvodljivosti potencijalnog *podmorskog visokonaponskog kabela između Hrvatske i Italije*.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini predviđa se izrada i usvajanje Strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske.

U 2008. godini će se intenzivnije raditi na promociji PEOP projekta te će smislu potpisnice *Ministarske deklaracije* osnovati Projektno razvojnu tvrtku (Project development company). Predstoji nastavak rada i na drugim prethodno navedenim projektima te aktivnosti u svezi s izgradnjom *podzemnog skladišta Beničanci* kapaciteta 2 milijuna prostornih metara prirodnog plina a koje će imati regionalnu važnost.

U svrhu provedbe mjera koje predviđa Ugovor o Energetskoj zajednici Republika Hrvatska je oformila radnu skupinu u kojoj se nalaze predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i

poduzetništva, Ministarstva zaštite okoliša, graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstva kulture, Hrvatske energetske regulatorne agencije, Hrvatske elektroprivrede, INA-Industrije nafte i tvrtke PLINACRO, koja prati provedbu odredbi i koja priprema dokumentaciju za provedbu odredbi Ugovora. Posebna će se pozornost posvetiti energetsom povezivanju sa susjednim državama.

U srednjoročnom razdoblju nastavit će se aktivnosti na projektima koji osiguravaju veću sigurnost opskrbe energentima kroz realizaciju projekta *Paneuropski naftovod (Pan European Oil Pipeline)* te projekta *Jonsko-jadranski plinovod*.

3.22. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENTATA

Aktivnosti na ovom poglavlju napreduju kako u kontekstu aktivnih priprema za program IPA tako i u kontekstu samih pregovora o pristupanju. Nadležne institucije će se u narednom razdoblju posvetiti jačanju postojećeg sustava upravljanja EU sredstvima i njegovoj prilagodbi kriterijima za korištenje strukturnih fondova. Dinamika te prilagodbe utvrđuje se Akcijskim planom osmišljenim u suradnji sa službama Europske komisije. Ključni pomaci u narednom razdoblju predviđeni su u području jačanja administrativnih kapaciteta kod tijela nadležnih za upravljanje sredstvima Europske unije i potencijalnih korisnika. Nadalje, RH će raditi na jačanju vertikalne i horizontalne suradnje, kao i na jačanju postojećih kapaciteta financijskog upravljanja i kontrole te nadzora i evaluacije, obzirom na zahtjevnija pravila strukturnih fondova u tom pogledu. U području pravnog usklađivanja predviđeno je usvajanje regulative vezane uz politiku regionalnog razvitka i planiranje proračuna.

A) OSTVARENO U 2007.

U okviru procesa pregovora o poglavlju 22. Hrvatska je pristupila izradi Akcijskog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezijske politike EU. Akcijski plan predstavlja dokument kojim se postavljaju ciljevi sukladno zahtjevima uredbi koje uređuju korištenje strukturnih fondova i Kohezijskog fonda, te s njima povezane provedbene mjere i vremenske rokove. Akcijski plan postavlja mjere vezane uz zakonski okvir potreban za provedbu kohezijske politike Europske unije, programski okvir i institucionalni okvir. Također, definira ciljeve i mjere u područjima praćenja provedbe i evaluacije, financijskog upravljanja i kontrole, kao i mjere povezane s informiranjem i komunikacijom te izgradnjom administrativnih kapaciteta potrebnih za uspješno provođenje odredbi kohezijske politike. Nacrt Akcijskog plana proslijeđen je na konzultacije službama EK krajem rujna 2007. U listopadu su zaprimljeni komentari, a u studenome 2007. održane su konzultacije.

Pravni okvir

Nastavno na usvojeni Zakon o sustavu provedbe programa EU i sustavu provedbe projekata financiranih iz sredstava zajmova i darovnica iz ostalih inozemnih izvora (NN 58/2006) tijekom 2007. usvojeni su provedbeni propisi kojima se detaljnije uređuje upravljanje pojedinim pretpripravnim programima. U veljači 2007. usvojena je Uredba o upravljanju programima CARDS, Phare, ISPA i Sapard (NN18/07), Uredba o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom pretpripravnih pomoći (NN18/07) i Odluka o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje programom IPA (NN 18/07). Sukladno promjenama u upravljačkoj strukturi programa IPA u kolovozu 2007. objavljena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom pretpripravnih pomoći (NN 82/07) i Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje Instrumentom pretpripravnih pomoći (NN 82/07). Odlukom Vlade RH (Klasa: 400-01/05-02/01; Ur.broj: 5030120-07-8 od 5. travnja 2007.) također je imenovan Dužnosnik nadležan za akreditaciju.

Donesena je Uredba o osnivanju Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (NN 90/07, 114/07), koja će proizaći iz Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje Ministarstva financija.

U kolovozu 2007. potpisan je Okvirni sporazum o provedbi pomoći u okviru programa IPA između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, a u listopadu je Hrvatski sabor usvojio Zakon o potvrđivanju predmetnog sporazuma (NN - međunarodni ugovori 10/07).

Također se nastavilo s radom na poboljšanju nacrtu Zakona o regionalnom razvoju, a sukladno inicijalnim komentarima Europske komisije i u svrhu njegova daljnjeg usklađivanja sa odredbama koje uređuju korištenje instrumenata kohezijske politike.

Institucionalni okvir i jačanje sposobnosti tijela zaduženih za upravljanje programima EU

Uredbom o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom pretpristupne pomoći (NN18/07, NN82/07) osnivaju se i uređuju opseg, sadržaj, odgovornosti i ovlasti tijela nadležnih za sveukupnu koordinaciju i financijsko upravljanje programom IPA, te tijela nadležnih za upravljanje i provedbu njegovih pojedinih komponenti sukladno odredbama IPA provedbene uredbe Europske komisije.

Uredbom su određena sljedeća tijela nadležna za sveukupnu koordinaciju i financijsko upravljanje:

1. Nacionalni koordinator programa IPA – državni tajnik Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju programa EU;
2. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje – državni tajnik Ministarstva financija;
3. Strateški koordinator za komponente III i IV programa IPA – zamjenica državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju programa EU;
4. Tijelo nadležno za financijsko upravljanje – Nacionalni fond Ministarstva financija.

Također, Uredbom su određena i tijela nadležna za upravljanje pojedinim komponentama programa IPA, u terminologiji IPA provedbene uredbe nazvane „Operativne strukture“:

Komponenta I – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija - Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije i Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje²².

Komponenta II – Prekogranična suradnja - Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka²³ (Uprava za integrirani regionalni razvoj) i Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje.

²² Uredbom o snivanju Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (NN 90/07) prestaje s radom Uprava za financiranje programa i projekata pomoći Europske unije – Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje u Ministarstvu Financija, a nadležnost nad poslovima preuzima Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije.

Komponenta IIIa - Regionalni razvoj/promet – Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka²⁴ (Uprava za strateške infrastrukturne projekte), trgovačko društvo HŽ-Infrastruktura i Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje.

Komponenta IIIb - Regionalni razvoj/okoliš - Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) koja na obavljanju poslova surađuje sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva²⁵ (Upravom vodne politike i međunarodnih projekata), zatim Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode i Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje.

Komponenta IIIc - Regionalni razvoj/regionalna konkurentnost - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (Odjel za pripremu i provedbu programa i projekata EU) koje na obavljanju poslova surađuje s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa (Upravom za znanost) i Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka²⁶ (Uprava za integrirani regionalni razvoj), te Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje.

Komponenta IV - Razvoj ljudskih potencijala - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (Uprava za rad i tržište rad), koja na obavljanju poslova surađuje s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa (Uprava za srednje obrazovanje) i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi (Uprava za socijalnu skrb), zatim Hrvatski zavod za zapošljavanje i Agencija za strukovno obrazovanje.

Komponenta V - Ruralni razvoj, Ministarstvo poljoprivrede²⁷ (Uprava za održivi razvitak seoskog prostora) i Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi unutar istog ministarstva.

Uz navedeno, izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 127/07) ustrojeno je i tijelo nadležno za reviziju programa IPA kao samostalna služba u Ministarstvu financija.

Kako bi se sredstva alocirana u proračunu Europske unije mogla i iskoristiti, potrebno je pripremiti i ishoditi akreditaciju cjelokupnog IPA sustava od strane EK. Sve institucije zadužene za upravljanje pojedinim komponentama ili programima u sklopu instrumenta IPA podliježu kontroli interne revizije u svojim tijelima, a zatim i procesu dvostruke vanjske revizije (nacionalne i sa strane Europske komisije). Temeljem pozitivnih nalaza revizije dodjeljuje se akreditacija za upravljanje sredstvima Europske unije.

Tijekom 2007. glavne aktivnosti u svezi pripreme za akreditaciju za upravljanje programom IPA odnosile su se na utvrđivanje postupaka za provedbu ovog programa, pripremu priručnika, zapošljavanje i obuku djelatnika relevantnih tijela.

²³ Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 5/08) nadležnost nad poslovima u segmentu prekogranične suradnje preuzima Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

²⁴ Temeljem istog Zakona, nadležnost nad poslovima prometa preuzima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

²⁵ Temeljem istog Zakona, nadležnost nad poslovima gospodarenja vodama preuzima Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva

²⁶ Od siječnja 2008., Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva

²⁷ Temeljem istog Zakona, nadležnost nad poslovima poljoprivrede i ruralnog razvoja preuzima Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Unutarnji revizori obavili su samoprocjenu spremnosti sustava, odnosno internu reviziju za I, II, III i IV komponentu programa IPA kako bi procijenili da li je on usklađen sa zakonskim okvirom programa IPA. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje pripremio je Akcijski plan uspostave IPA sustava koji je dostavljen odjelima za unutarnju reviziju u relevantnim tijelima državne uprave, kako bi samoprocjenu mogli uključiti u svoj godišnji plan obavljanja revizija i osigurali adekvatne resurse. U tu svrhu Samostalni odjel za unutarnju reviziju Ministarstva financija organizirao je radionice za sve revizore institucija uključenih u IPA sustav, te je pripremljen osnovni okvir za obavljanje samoprocjene, a u skladu s metodologijom obavljanja unutarnje revizije opisanim u Priručniku za unutarnju reviziju, koji je objavljen od strane Uprave za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole u Ministarstvu financija.

Također, tijekom 2007. u okviru aktivnosti Ministarstva financija održane su brojne radionice i seminari o financijskom upravljanju i kontroli, izvještavanju o nepravilnostima, upravljanju rizicima, izvještavanju, provedbi projekata i n+3 pravilu.

Provođena je i obuka na temu Upravljanja projektnim ciklusom i Regionalne politika u okviru obuke Abeceda EU u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te moduli Upravljanje projektnim ciklusom I i II, Regionalni razvoj i Razvojno planiranje u okviru aktivnosti Središnjeg državnog ureda za upravu (ti su moduli predviđeni i Katalogom programa izobrazbe Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje koji djeluje u sklopu SDU za upravu). Obuku su većim dijelom provodili djelatnici Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU.

Među-ministarska koordinacija i partnerstvo

Međuministarska koordinacija i partnerstvo provođeni su tijekom pripreme programa i projekata u sklopu pojedinih komponenti instrumenta IPA.

Komponenta I

U okviru komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija u lipnju 2007. Koordinacijska skupina Vlade RH za praćenje korištenja sredstava koja Republika Hrvatska dobiva iz inozemnih izvora usvojila je Godišnji plan aktivnosti. U prosincu 2007. usvojen je spomenuti godišnji plan na Upravnom odboru program IPA, u kojem su zastupljene države članice EU.

Komponenta II

Tijekom 2007. godine provedene su sve planirane mjere koje su se ticale pripreme programa prekogranične i transnacionalne suradnje, u okviru II. komponente programa IPA *Prekogranična suradnja*. Svi programi izrađeni su u konzultacijskom procesu, kako s predstavnicima relevantnih ministarstava te partnerima sa županijske razine, tako i s relevantnim državama partnerima. S tim u vezi, programi prekogranične suradnje s državama članicama EU, odnosno programi između 1. Republike Slovenije i Republike Hrvatske, 2. Republike Mađarske i Republike Hrvatske te 3. Program jadranske prekogranične sudranje (multilateralni prekogranični program koji uključuje Italiju, Hrvatsku, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Albaniju, Sloveniju i Grčku) pripremljeni su u suradnji s predstavnicima susjednih država te su službeno poslani na komentare u relevantna tijela Europske komisije u srpnju 2007. godine.

Programi prekogranične suradnje s državama korisnicama programa IPA, odnosno programi između 1. Hrvatske i Bosne i Hercegovine, 2. Hrvatske i Crne Gore i 3. Hrvatske i Srbije pripremljeni su također u suradnji s predstavnicima spomenutih država i poslani na komentare u relevantna tijela Europske komisije u svibnju 2007. godine.

Programi za transnacionalnu suradnju u kojima sudjeluje Hrvatska u okviru druge komponente programa IPA su: 1. transnacionalni program SEE (Jugoistočni Europski prostor) i 2. transnacionalni program Mediteran. Ovi programi također su pripremljeni i službeno poslani na daljnje konzultacije u Europsku komisiju u srpnju 2007.

Svi spomenuti programi, osim programa između RH i država članica Europske unije, prihvaćeni su od strane Europske komisije u prosincu 2007. godine. Prihvaćanje Operativnih programa sa zemljama članicama očekuju se tijekom I kvartala 2008.

Komponenta III i IV

Okvir za usklađenost strategija (2007.-2013.) koji predstavlja krovni programski dokument za pripremu komponenti III Regionalni razvoj i IV Razvoj ljudskih potencijala programa IPA, usvojen je na sjednici Vlade RH u svibnju 2007. godine, a Europska komisija je na njega dala suglasnost u lipnju 2007. Za pripremu Okvira za usklađenost strategija (OUS) osnovana je Koordinacijska skupina za OUS (KS OUS) u okviru koje su zastupljeni predstavnici relevantnih ministarstava s jedne strane te predstavnici Hrvatske udruge poslodavca i sindikata.

U skladu s OUS nadležna tijela izradila su Operativne programe (OP) za razdoblje od 2007.-2009. u okviru komponente III (promet, okoliš, regionalna konkurentnost) i IV (razvoj ljudskih potencijala). Spomenuti Operativni programi pripremljeni su kroz partnerske konzultacije. U prvom koraku osnovane su međuministarske radne skupine za svaki program. Radne skupine su radile na pripremi nacрта pojedinog Operativnog programa, te su ga u drugoj fazi u nekoliko navrata konzultirale sa svojim socijalnim i ekonomskim partnerima, udruženjima gradova i općina, udruženjima županija, udruženjima komunalnih tvrtki i nevladinim organizacijama.

Održan je i niz konzultativnih sastanaka s predstavnicima Europske komisije. U rujnu 2007. predmetni Operativni programi upućeni su u službenu proceduru usvajanja od strane Europske komisije. Europska komisija usvojila ih je u prosincu 2007. godine.

Financijsko upravljanje i kontrola

Dogovoren je i uspostavljen tijek financijskih sredstava od Europske komisije do ugovaratelja, odnosno krajnjih korisnika, među svim institucijama uključenima u upravljanje pojedinim komponentama programa IPA.

Tijekom 2007. za institucije uključene u IPA operativne strukture izrađeni su postupci za financijsko upravljanje i kontrolu, te održani seminari i radionice.

Također, otvoreni su glavni euro računi za komponente IIIa Promet, IIIb Zaštita okoliša, III c Regionalna konkurentnost i IV Razvoj ljudskih potencijala.

Praćenje i evaluacija programa Europske unije

Nadzor nad provedbom prepristupnih programa vrši se temeljem međunarodnih sporazuma potpisanih između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, te su tako tijekom 2007. godine održani sastanci sektorskih nadzornih pododbora za programe CARDS i Phare (svibanj 2007., studeni 2007.), zatim Nadzornog odbora za program ISPA (lipanj 2007., prosinac 2007.) i Nadzornog odbora za program SAPARD (lipanj 2007.). U prosincu 2007. održan je sastanak Zajedničkog nadzornog odbora kao krovnog foruma za praćenje provedbe CARDS i Phare projekata koji se financiraju sredstvima EU. Tijekom prosinca 2007. održani su i neslužbeni sastanci četiri sektorska nadzorna odbora za komponente I, III i IV programa IPA.

Regionalna statistika

U 2007. godini objavljena je Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku (NN 35/07).

Pitanje regionalne statistike obrađeno je u okviru poglavlja 18. ovog dokumenta: *Statistika*.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pravni okvir

U I kvartalu 2008., slijedom donošenja Zakona o izmjenama i dopunama zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 5/08), pristupit će se izmjenama i dopunama Uredbe o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom prepristupne pomoći (IPA) i Odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje Instrumentom predpristupne pomoći (IPA).

Upućivanje prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu u proceduru Vlade RH planirano je za II kvartal 2008.

Upućivanje prijedloga Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske u proceduru Vlade RH planirano je za III kvartal 2008.

Institucionalni okvir i jačanje sposobnosti tijela zaduženih za upravljanje programima EU

Tijekom 2008. godine nastavit će se s radom na akreditaciji za upravljanje pretprijetnim programom IPA na sljedeći način:

Komponenta I

U I kvartalu 2008. započet će proces samoprocjene i ugovaranja vanjske revizije s ciljem slanja zahtjeva za akreditaciju od strane Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje prema EK u II kvartalu.

Komponenta II

Tijekom II. kvartala 2008. godine planira se završiti proces akreditacije središnjeg tijela državne uprave nadležnog za prekograničnu suradnju kao Operativne strukture za provedbu programa prekogranične i transnacionalne suradnje. Također, tijekom 2008. godine uspostaviti će se zajedničke strukture za provedbu spomenutih programa tj. zajednička tehnička tajništva, kako s državama korisnicama programa IPA, tako i s državama članicama Europske unije. Obuka potrebna za daljnje jačanje institucionalne sposobnosti djelatnika uključenih u Operativnu strukturu u okviru komponente II dijelom će se provoditi kroz projekt CARDS 2004 *Jačanje institucija i kapaciteta za prekograničnu suradnju u Hrvatskoj*.

Komponenta III i IV

Za komponentu III i IV Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje će u II kvartalu poslati zahtjev za akreditaciju prema službama EK.

Komponenta V

Krajem III kvartala 2008. godine planira se podnošenje zahtjeva za akreditaciju IPA Komponente V prema službama EK.

Uz navedeno, u IV kvartalu 2008. godine započet će rad na pripremi strateških dokumenata potrebnih za korištenje strukturnih fondova i Kohezijskog fonda – Nacionalnog strateškog referentnog okvira i sektorskih operativnih programa.

Utvrđiti će se i tijela nadležna za upravljanje strukturnim fondovima i Kohezijskim fondom nakon članstva u Uniji, kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini. Ona će pripremiti vlastite organizacijske planove, kojima će se utvrditi potrebni ljudski i materijalni resursi za obavljanje zadaća, a nakon toga i započeti sa zapošljavanjem osoblja sukladno utvrđenim potrebama.

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU pripremit će u II kvartalu 2008. godine *Strategiju i plan obuke*, temeljem koje će se definirati obrazovni moduli relevantni za uspješno upravljanje strukturnim fondovima, utvrditi predavači i polaznici takvih modula.

Očekuje se i početak provedbe projekta Phare 2006 *Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje Strukturnim fondovima EU nakon pristupanja*. Projekt se sastoji od dva ugovora, prvi usmjeren prema jačanju administrativnih kapaciteta za upravljanje strukturnim fondovima (prvenstveno za poslove programiranja, nadzora, evaluacije i revizije programa IPA), te drugi namijenjen pripremi projektnih prijedloga koji će se financirati iz tih sredstava.

Kroz projekt CARDS 2004 *Unapređenje kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem*, nastavit će se rad na jačanju kapaciteta Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva za obavljanje poslova vezanih uz upravljanje strukturnim fondovima u dijelu koji se odnosi na regionalni razvoj, kao i jačanja kapaciteta na regionalnoj i lokalnoj razini vezano uz pripremu projekata te podizanje razine svijesti vezano uz strukturne fondove. Nadalje, do kraja 2008. godine planira se usvajanje Strategije regionalnog razvoja RH. Ažuriranje postojećih nacrti spomenutih dokumenata te ponovno oživljavanje konzultacijskog procesa za te potrebe dijelom će se provesti u okviru spomenutog projekta

U cilju daljnje izobrazbe i prenošenja iskustva Ministarstvo financija će organizirati izborni modul *Revizija EU fondova* koji će revizorima prenijeti znanja neophodna za unutarnju reviziju EU fondova njihove vlastite institucije.

Među-ministarska koordinacija i partnerstvo

U sklopu komponente I programa IPA, tijela državne uprave će pripremati projektne prijedloge za godišnji plan aktivnosti, a sa ciljem usvajanja plana u II kvartalu 2008. godine te njegova podnošenja Europskoj komisiji na odobrenje.

Načelo međuministarske koordinacije i partnerstva nastavit će se primjenjivati u praćenju provedbe programa IPA, posebno komponenti II, III i IV, u sklopu kojih će se u II kvartalu 2008. godine uspostaviti posebni sektorski odbori za praćenje pojedinih operativnih programa. Sektorski odbori bit će sastavljeni od predstavnika relevantnih državnih tijela i predstavnika nevladinog sektora koji imaju interes za rad i praćenje provedbe programa i projekata u navedenom sektorskom području.

Poseban mehanizam među-ministarske koordinacije i partnerstva uspostaviti će se za pripremu Nacionalnog strateškog referentnog okvira i pojedinačnih operativnih programa u IV kvartalu 2008.

Financijsko upravljanje i kontrola

Do kraja II kvartala 2008. planiraju se uspostaviti jedinice nadležne za poslove unutarnje financijske kontrole na regionalnoj i lokalnoj razini.

Tijekom 2008. planira se otvaranje podračuna za provedbena tijela u okviru pojedinih IPA komponenti.

U okviru aktivnosti Ministarstva financija planirane se dodatne radionice i seminari o financijskom upravljanju i kontroli.

Praćenje i evaluacija programa Europske unije

Za potrebe praćenja programa IPA, ali isto tako instrumenata kohezijske politike nakon članstva, potrebno je uspostaviti integrirani Informacijski sustav za upravljanje fondovima Europske unije koji će omogućavati kontinuirano prikupljanje i razmjenu podataka u elektroničkom formatu o pripremi i provedbi programa s ciljem učinkovitog praćenja, evaluacije i podnošenja izvješća Komisiji.

Tijekom 2008. godine pristupit će se definiranju integriranog Informatičkog sustava upravljanja fondovima Europske unije i pripremi funkcionalnih specifikacija za njegov rad.

U IV kvartalu 2008. godine pripremit će se Strategija za provođenje evaluacije za strukturne fondove i Kohezijski fond.

Tijekom 2009. nastavit će se rad na pripremi Nacionalnog strateškog referentnog okvira i operativnih programa za strukturne fondove.

Završit će se rad na uspostavi integriranog informacijskog sustava za upravljanje strukturnim fondovima.

Usvojeni plan obuke za strukturne fondove revidirat će se sukladno potrebama te kontinuirano provoditi.

U srednjoročnom razdoblju kontinuirano će se jačati kapaciteti za pripremu i provedbu projekata te osnaživati uspostavljeni konzultacijski mehanizmi tj. vertikalna i horizontalna koordinacija. Posebna pažnja posvetit će se jačanju kapaciteta dionika s regionalne i lokalne razine za pripremu i provedbu projekata. Nadalje, vezano uz prekogranične i transnacionalne programe, tijekom III. kvartala 2009. godine planira se provesti i postupak njihove revizije/evaluacije.

Tijekom 2009. godine planira se pripremanje upute za provedbu sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru u institucijama koje će biti uključene u sustav upravljanja Strukturnim fondovima.

Posebna pažnja posvetit će se aktivnostima informiranja o mogućnostima korištenja strukturnih fondova i Kohezijskog fonda, kako bi njihovi potencijalni korisnici pravodobno imali relevantne informacije i bili u mogućnosti pripremati svoje projekte.

3. 23. PRAVOSUĐE I TEMELJNA LJUDSKA PRAVA

3.23.1. Reforma pravosuđa

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Hrvatski sabor je 3. listopada 2007. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 110/07) s ciljem usklađivanja s Konvencijom za zaštitu financijskih interesa Europske zajednice od 26. srpnja 1995. godine (PIF Konvencija) i načelom ne bis in idem iz Konvencije o provedbi Sporazuma iz Schengena (CISA).

Nadalje, 3. listopada 2007. usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN 110/07) u cilju potpunog usklađenja hrvatskog zakonodavstva s Okvirnom odlukom Vijeća 2005/667 PUP od 12. lipnja 2005. o jačanju kaznenopravnog okvira za provedbu zakona protiv onečišćenja mora. Ovim izmjenama Zakona su povišene kazne za pravne osobe u odnosu na djela onečišćenja morskog okoliša s brodova.

U listopadu 2007. godine je donesen i Prekršajni zakon (NN 107/07) radi ubrzanja prekršajnog postupka i oslobađanja prekršajnog postupka od pretjeranog preuzimanja svih odredbi kaznenog postupka koje nisu primjerene svrsi i naravi prekršajnog postupka, te uz izbjegavanje svih nepotrebnih radnji i troškova i onemogućavanja svake zlouporabe prava što pripadaju strankama i sudionicima u postupku.

Izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007. (NN 16/07) godine uveden je novi sustav ocjenjivanja zamjenika državnih odvjetnika te je unaprijeđen sustav unutrašnjeg nadzora nad radom državnih odvjetnika. U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama propisano koji su podaci tajni i čijim bi otkrivanjem mogla nastati šteta za učinkovito vođenje postupka. Također je bilo nužno pojačati odgovornost za čuvanje tajnosti podataka (čl. 63 kojim se mijenja čl. 128 Zakona o državnom odvjetništvu). Sada su kao tajni podaci određeni podaci koji se odnose na predmete iz nadležnosti državnog odvjetnika za mladež, podaci u predistražnom postupku, te podaci koje je državni odvjetnik označio tajnima.

Kako bi se usavršio zakonski okvir vezano uz zaštitu tajnosti svjedoka u prethodnom postupku u studenome 2007.g. donesen je Pravilnik o unutarnjem poslovanju Državnog odvjetništva kojim je uređen način zaštite tajnih podataka u procesnim postupcima, a naročito u prethodnom postupku.

U veljači 2007. godine stupio je na snagu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o javnom bilježništvu (NN 16/07) Zakonom se određuju dodatni kriteriji za određivanje broja javnobilježničkih mjesta. Naime, dosadašnji kriteriji, utvrđeni Zakonom o javnom bilježništvu

iz 1994. godine, više nisu bili prikladni s obzirom na gospodarski rast do kojeg je u međuvremenu došlo i značajno povećanje pravnog prometa s tim u vezi.

Vlada je u ožujku 2007. g. usvojila Platformu za donošenje novog Zakona o kaznenom postupku koja sadrži strateške smjernice za temeljitu izmjenu kaznenog postupka. Novim Zakonom ukinut će se sudska i uvesti istražiteljska istraga te poboljšati procesna pravila na način da će sud u kaznenom postupku temeljem novih procesnih sredstava moći učinkovitije postupati.

Neovisnost pravosudnih tijela

Od 1. srpnja 2007. godine u primjeni su nova Okvirna mjerila za rad sudaca koje je donijelo Ministarstvo pravosuđa. Ova okvirna mjerila određuju broj predmeta iz svake grane sudovanja koju bi sudac prosječno godišnje morao riješiti, imajući u vidu težinu pojedine vrste predmeta, te načine na koji pojedine vrste predmeta mogu biti riješene.

Ministarstvo pravosuđa je krajem 2007. godine razvilo projekt e- statistike - novi model statističkog praćenja koji će omogućiti praćenje rada sudaca tj. ispunjavanje sudačkih normi prema Okvirnim mjerilima.

U travnju 2007. godine donesena je Uputa za ocjenjivanje rada državnih odvjetnika - zamjenika državnih odvjetnika kojom se propisuje način na koji treba ocjenjivati državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika, a koja je stupila na snagu 1. rujna 2007.g.

Krajnji rezultat, ocjena o dosadašnjem radu ima posebno značenje kod imenovanja, jer je odredbom iz člana 64. stavak 2. Zakona o državnom odvjetništvu navedeno kako "prilikom imenovanja uz sve druge jednake uvjete prednost imaju kandidati koji su u dva zadnja ocjenjivanja bili bolje ocijenjeni". Važnost ocjene vidljiva je i u tome što zamjenik ili državni odvjetnik koji na posljednjem ocjenjivanju nije dobio odgovarajuću ocjenu (sukladno ocjeni iz članka 67. stavak 1. točka 3. Zakona o državnom odvjetništvu), ne može napredovati, odnosno biti imenovan u više državno odvjetništvo.

U cilju poboljšanja sustava napredovanja i karijere sudaca donesena je Metodologija izrade ocjene sudaca (rujan 2007.). Metodologija je donijeta kako bi sudačka vijeća koja su po Zakonu o sudovima obvezana ocijeniti suce, imala unificirane kriterije za izradu ocjene prvi put imenovanog suca nakon navršene druge godine rada suca, odnosno u postupku imenovanja na drugi sud, ili kada se na sudačku dužnost imenuje trajno, te kada se kandidira za predsjednika suda. Metodologija predviđa bodovanje svih elemenata koje Zakon o sudovima propisuje da se imaju uzeti u obzir pri izradi ocjene obnašanja sudačke dužnosti, te određuje da se ti elementi promatraju u razdoblju od tri prethodne kalendarske godine koje prethode ocjenjivanju, osim ako se ocjenjivanje ima obaviti nakon dvije godine rada suca.

U srpnju 2007. godine rješenjem ministrice pravosuđa osnovana je Radna skupina za izradu Nacrta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o stalnim sudskim vještacima. U skladu s Pravilnikom strani državljani će moći biti imenovani stalnim sudskim vještacima u Republici Hrvatskoj. Donošenje Pravilnika se planira se u prvom tromjesečju 2008. godine.

Budući za Zakon o ostvarivanju prava na pravnu pomoć nije usvojen u Hrvatskom saboru, pri Ministarstvu pravosuđa je osnovana nova radna skupina za izradu zakona, kako bi Zakon bio upućen u proceduru Vlade RH u I. kvartalu 2008. godine.

Nepriistranost pravosudnih tijela

Od stupanja na snagu Kodeksa sudačke etike 26. listopada 2006. godine do danas pokrenuto je ukupno 5 postupaka zbog kršenja Kodeksa sudačke etike, te 21 stegovni postupak pokrenut pred DSV-om zbog težih povreda sudačke dužnosti koje ujedno uključuju i kršenje Kodeksa sudačke etike.

Po pitanju kodeksa državnoodvjetničke etike, do donošenja novog kodeksa vrijedi postojeći. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (NN 16/07) je propisano da će se Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika donijeti u roku od godine dana od stupanja na snagu izmjena i dopuna ovog zakona, tj. do 17. veljače 2008. godine. Povreda Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika čini težu povredu službene dužnosti, odnosno stegovno djelo.

U veljači 2007. godine na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (NN 16/07). Tim je zakonom predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske dana mogućnost da donosi odluke kojima privremeno upućuje suce na rad u druge sudove istog stupnja, do 50 km udaljenosti od suda u kojima obnašaju dužnosti, i bez njihove suglasnosti za takvo upućivanje, a najduže na vrijeme od dvije godine. Zakonom je propisana i obveza za sve suce u Republici Hrvatskoj da podnesu izvješća o svojoj imovini, te imovini svog bračnog druga i maloljetne djece, odnosno godišnje podnose izvješća o bitnim promjenama glede te imovine, a kako bi se u slučaju sumnje na korupciju u sudstvu moglo raspolagati relevantnim podacima.

U veljači 2007. godine na snagu je stupio i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu. Zakonom je uveden novi sustav ocjenjivanja zamjenika državnih odvjetnika te je unaprijeđen sustav unutrašnjeg nadzora nad radom državnih odvjetnika. Naime, da bi se unaprijedio rad državnog odvjetništva, provela nužna kadrovska obnova i stvorili uvjeti za efikasno i kvalitetno vođenje poslova, u zakonu je predviđeno osnivanje posebnog odjela Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koji će se baviti praćenjem odnosno nadzorom nad radom i edukacijom kvalitetnih pravnih i drugih stručnjaka u državnim odvjetništvima. Istim zakonom predviđeno je unutar Državnog odvjetništva Republike Hrvatske osnivanje posebnog odjela za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju. Također je uvedena obveza podnošenja izvješća o imovini i za sve državnoodvjetničke dužnosnike.

Na temelju Zakona o sudovima u rujnu 2007.g. donesena je Metodologija izrade ocjene sudaca, a u travnju 07.g. na temelju Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu donesena je Uputa za ocjenjivanje dužnosnika u državnom odvjetništvu, a sve u cilju jačanja objektivnih kriterija pri imenovanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika.

Profesionalizam

Nakon što je u studenome 2006. godine osnovano Savjetodavno vijeće (SV) Pravosudne Akademije, u veljači 2007. godine SV je donijelo odluku o osnivanju, članstvu i zadacima Programskog vijeća (PV) Akademije. PV čine stalni i pridruženi članovi, čiji je mandat tri godine.

U srpnju 2007. godine, nakon provedene analize potreba za stručnim usavršavanjem, i uz aktivnu potporu Programskog i Savjetodavnog vijeća, donesen je nastavni plan Akademije za drugu polovicu 2007. godine. Taj je plan, nakon što ga je odobrila ministrica pravosuđa, poslan svim sudovima i Državnom odvjetništvu RH te stavljen na web stranicu Pravosudne akademije.

Time je po prvi puta od osnutka Akademije (2004.) zaživio institucionalizirani mehanizam suradnje između Akademije, njenog savjetodavnog tijela i predstavnika svih ciljnih skupina okupljenih u Programskom vijeću.

PA je po prvi puta u listopadu i studenome 2007. godine izradila i definirala nastavni plan i program Akademije za narednu 2008. godinu, koji je odobrilo SV.

Osim pružanja potpore radu SV-u i PV-u, Akademija je i u drugim aspektima svoga djelovanja nastavila ulagati napore u svoj institucionalni razvoj, posebice u pogledu svoje unutarne organizacije i poboljšanja sadržaja programa te kvalitete provedbe stručnog usavršavanja. U 2007. godini sastavljeni su: Prijedlog opisa poslova i zadaća voditelja i koordinatora regionalnih centara, Naputak za provedbu obrazovnih aktivnosti u Regionalnim centrima Pravosudne akademije, kao i Katalog obrazovnih aktivnosti Pravosudne akademije. Napravljena je i analiza pokrivenosti ciljnih skupina stručnim usavršavanjem u organizaciji Akademiji.

Akademija trenutno zapošljava 15 djelatnika, uključujući ravnateljicu. U tijeku je provedba javnog natječaja za popunu šest slobodnih radnih mjesta u Akademiji.

Regionalni centri PA

U 2007. godini nastavljen je rad na jačanju Regionalnih centara PA. Određena su po dva regionalna koordinatora za svaki Regionalni centar Akademije, i to jedan koordinator za ciljnu skupinu sudaca i jedan za ciljnu skupinu državnih odvjetnika. Regionalni koordinatori su ujedno i članovi Programskog vijeća Akademije.

Pravosudna akademija izradila je i Prijedlog opisa poslova i zadaća voditelja i koordinatora regionalnih centara i predstavila ga Programskom vijeću.

U okviru Twinning projekta CARDS 2003. "Stručno usavršavanje državnih odvjetnika" nabavljeni su IT oprema, namještaj, domaća i strana pravna literatura te klima uređaji za regionalne centre u Splitu i Osijeku, dok su regionalni centri u Zagrebu i Rijeci prethodno

opremljeni u okviru Projekta CARDS 2001. "Reforma pravosuđa – Potpora Pravosudnoj akademiji u Hrvatskoj: veljača 2004. – listopad 2005."

Nastavni program PA u 2007. godini

U 2007. godini PA je provela edukaciju vezano uz izmjene i dopune zakonodavstva, Kodeks sudačke etike, jačanje nepristranosti u pravosuđu, upoznavanja sudaca s *acquis-om* i poboljšanja u zakonodavstvu procesnopravne prirode, kako bi se povećala kvaliteta sudskih postupaka.

U srpnju je uspješno završen Twinning projekt CARDS 2003. "Stručno usavršavanje državnih odvjetnika" kojim je uspostavljen sustav stalnog stručnog usavršavanja državnih odvjetnika. Nastavne materijale razvijene u okviru Projekta, Akademija nastavlja dorađivati i primjenjivati u svojim programima za pravosudne dužnosnike.

Reforma sustava vježbeništva – inicijalna izobrazba budućih sudaca i državnih odvjetnika

U svibnju 2007. godine osnovana je radna skupina koja će utvrditi potrebe za izmjenama i dopunama postojećih i donošenja novih propisa te izraditi nacrt zakona i/ili drugih odgovarajućih propisa koji će regulirati pravni položaj vježbenika i savjetnika u pravosudnim tijelima. Članovi radne skupine su: predstavnici DSV-a, DOV-a, Hrvatske odvjetničke komore, Uprave za organizacijsko-kadrovske poslove pravosuđa, Udruge hrvatskih sudskih savjetnika i vježbenika te Udruge odvjetničkih vježbenika i PA.

PA je za potrebe ove radne skupine izradila komparativni prikaz pravnog uređenja tih pitanja u kojem su prikazana rješenja ukupno 9 zemalja. Nakon izrade tog dokumenta dana 13. studenoga 2007. godine održan je drugi sastanak radne skupine na kojem je odlučeno da je potrebno osnovati novu radnu skupinu koja će donijeti novi zakon o vježbenicima u pravosudnim tijelima i polaganju pravosudnog ispita kao najvažnijeg zakona, a nakon čega će se pristupiti izmjenama ostalih propisa koji reguliraju pitanja vezana uz vježbenike i sudske savjetnike.

Kadrovski je osnažen Odjel za sudske i državnoodvjetničke vježbenike PA zapošljavanjem načelnice i premještajem stručne suradnice u taj odjel čime su ostvareni preduvjeti za provedbu programa PHARE 2005 "Podrška Pravosudnoj akademiji – razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike" čija bi provedba trebala započeti početkom 2008. godine.

Na temelju provedenog natječaja 30. 11. 2007. godine potpisan je ugovor za provedbu projekta PHARE 2005 „Podrška Pravosudnoj akademiji: razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike“ s IRZ Stiftung, Njemačka u iznosu od 1.093.000 eura.

Nastavak didaktičkog usavršavanja voditelja radionica

U 2007. godini Akademija je nastavila ulagati napore u stručno usavršavanje svojih voditelja obrazovnih aktivnosti s ciljem da svake godine pripremi i provede jednu novu specijalističku temu. Tako je ove godine osim radionica o stilovima i ciljevima učenja i poučavanja, organizirana i radionica pod nazivom "Grupna dinamika".

U 2007. godini u okviru spomenutog Twinning projekta CARDS 2003. "Stručno usavršavanje državnih odvjetnika" Akademija je u suradnji s francuskim i španjolskim stručnjacima, organizirala i osposobljavanje 44 državna odvjetnika za voditelje radionica. Po završetku projekta, PA te nove voditelje radionica nastavlja uključivati u aktivnosti stručnog usavršavanja voditelja koje samostalno provodi. Osim 44 državna odvjetnika, obrazovne aktivnosti Akademije vodi i 107 sudaca- voditelja.

Učenje stranih jezika

Kao jedna od članica konzorcija, Akademija je aktivno uključena u provedbu Projekta TEMPUS "Strani jezici na području prava" u suradnji s Pravnim fakultetom u Zagrebu, a djelatnica Akademije sudjeluje i u radionicama za osposobljavanje budućih predavača stranih jezika za pravnike.

Regionalna i međunarodna suradnja

12. lipnja 2007., na Općoj skupštini Europske mreže pravosudnih centara (European Judicial Training Network, EJTN) Pravosudna akademija dobila je status promatrača. Prije dobivanja samog statusa, već u siječnju pozvana je na uključivanje u Program razmjene pravosudnih dužnosnika za 2007. godinu u koji su uključena tri suca i jedna državna odvjetnica iz Hrvatske, dok će u studijskom posjetu Hrvatskoj boraviti ukupno 5 pravosudnih dužnosnika i jedan voditelj aktivnosti stručnog usavršavanja.

U srpnju 2007. godine potpisani su protokoli o suradnji Akademije s Francuskom državnom školom za suce i državne odvjetnike (E.N.M.) te španjolskim Centrom za stručno usavršavanje u pravosuđu (C.E.J.), a u planu je potpisivanje sličnih protokola s pravosudnim akademijama Poljske i Slovačke.

Uspješno je završen britanski projekt "Podrška izgradnji kapaciteta Pravosudne akademije", koji se financirao iz programa GOF/Reuniting Europe Ministarstva vanjskih poslova Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske. Tim je projektom pružena podrška poboljšanju interne organizacije rada u Akademiji te omogućeno stručno usavršavanje djelatnika Akademije iz područja menadžmenta i vođenja nastave.

Jačanje uloge Pravosudne akademije među ciljnim skupinama

U želji da svoje aktivnosti još više približi ciljnim skupinama i uključi ih još aktivnije u predlaganje programa koji najviše odgovaraju njihovim potrebama, Akademija je u 2007. godini izdala prvi broj biltena, koji će se izdavati dva do tri puta godišnje, dostavljati sudovima i državnim odvjetništvima, te stavljati na web stranicu PA.

Učinkovitost

Napredak u smanjenju ukupnog broja neriješenih predmeta na sudovima

U 2007. g. nastavlja se trend smanjenja broja neriješenih svih predmeta na sudovima.

1. studenoga 2007. godine ukupan broj neriješenih predmeta u svim sudovima u Republici Hrvatskoj iznosio je 1.014.646, što je smanjenje od 142.469 predmeta odnosno za 12,31% u

odnosu na broj neriješenih predmeta iz studenoga 2006. godine kada je taj broj iznosio 1.157.115.

1. studenoga 2006. godine ukupan broj neriješenih predmeta u svim sudovima u Republici Hrvatskoj iznosio je 1.157.115, što je smanjenje od 344.594 predmeta odnosno za 22,94% u odnosu na broj neriješenih predmeta iz prosinca 2005. godine kada je taj broj iznosio 1.501.709

Napredak u smanjenju ukupnog broja neriješenih ovršnih predmeta na sudovima

1. studenog 2007. godine ukupan broj neriješenih ovršnih predmeta u svim sudovima u RH je iznosio 116.783, što je smanjenje od 48,16 % u odnosu na broj neriješenih ovršnih predmeta 1. studenog 2006. godine, kada ih je bilo 225.300.

1. studenog 2006. godine ukupan broj neriješenih ovršnih predmeta je iznosio 225.300, što je smanjenje od 62,41% u odnosu na broj neriješenih ovršnih predmeta 1. studenog 2005. godine kada ih je bilo 599.334.

Statistički podaci pokazuju da je od početka provedbe Akcijskog plana za smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta do prvog studenoga 2007. godine broj neriješenih ovršnih predmeta smanjen za 80,51% (s 599.334 predmeta na 116.783).

Od početka provedbe izmijenjenog Ovršnog zakona (NN 88/05), po kojemu je donošenje ovršnih rješenja na temelju vjerodostojnih isprava prenesena sa sudova na javne bilježnike. Od siječnja 2006. godine do 1. studenoga 2007. godine, javni su bilježnici zaprimili ukupno 627.071 prijedloga za ovrhu i donijeli ukupno 619.033 rješenja o ovrsi.

U razdoblju od 1. studenog 2006. godine do 1. studenog 2007. godine javni su bilježnici ukupno zaprimili 57.006 ostavinskih predmeta, a riješili njih 52.665.

Napredak u smanjenju ukupnog broja neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta na sudovima

Projekt reorganizacije zemljišnih knjiga i katastra je u finalnoj fazi provođenja i uspostavljanja regularnog funkcioniranja zemljišnoknjižnog sustava.

1. studenog 2007. godine ukupan broj neriješenih z.k. predmeta je bio 130.299, što je smanjenje za 34.721 predmet ili za 21,04% u odnosu na ukupan broj neriješenih z.k. predmetaje 1. studenoga 2006. godine, kada je bilo 165.020 neriješenih z.k. predmeta.

1. studenog 2006. godine do 1. studenog 2007. godine ukupno 647.318 z.k. predmeta je riješeno, 604,164 z.k. predmeta zaprimljeno, i 1.910.624 izvataka izdano.

1. studenog 2006. godine broj neriješenih z.k. predmeta je bio 165.020 što je smanjenje za 73.206 z.k. predmeta tj. 30.73% u odnosu na broj neriješenih z.k. predmeta 1. studenoga 2005. kada ih je bilo 238.226.

U istom vremenskom razdoblju ukupno je 644.034 z.k. predmeta riješeno, 559.534 predmeta zaprimljeno i 1.810.814 z.k. izvadaka izdano.

1. studenog 2005. ukupan broj neriješenih z.k. predmeta je iznosio 238.226 što je smanjenje za 121.274 predmet, odnosno 33,73% u odnosu na broj neriješenih z.k. predmeta 1. rujna 2004. godine kada je taj broj iznosio 359.500.

U istom vremenskom razdoblju ukupno je 685.117 z.k. predmeta riješeno, 550.350 riješeno zaprimljeno i 1.763.886 z.k. uložaka izdano.

Ujedno je u elektronski oblik prepisano 97,74% (4.053.999) z.k. uložaka, a verificirano 38,32% (1.589.250) svih z.k. uložaka u RH.

Odlukom ministrice pravosuđa od 1. listopada 2007. godine započeli su s radom Općinski građanski sud u Zagrebu i Općinski kazneni sud u Zagrebu. Ova odluka o preustroju Općinskog suda u Zagrebu u dva suda donesena je kako bi se povećala učinkovitost prvostupanjskog redovnog sudovanja u Zagrebu. Naime, rad Općinskog suda u Zagrebu s obzirom na veliki broj osoblja, te veliki priliv predmeta bez ovakvog preustroja nije bilo moguće organizirati na zadovoljavajući način.

Nastavljen je i rad pravosudne inspekcije. Nadzor nad obavljanjem poslova pravosudne uprave do danas obavljen je u ukupno 38 sudova. Nakon obavljenih nadzora do sada su tri osobe razriješene dužnosti predsjednika suda (predsjednica Općinskog suda u Supetru, predsjednica Općinskog suda u Makarskoj i predsjednica Općinskog suda u Slavenskom Brodu). Nakon što je obavljen nadzor u Općinskom sudu u Biogradu na moru i Općinskom sudu u Benkovcu, te su predsjednicima tih sudova dostavljena izvješća pravosudne inspekcije, predsjednici tih sudova su sami podnijeli ostavke na dužnost predsjednika suda. U Općinskom sudu u Šibeniku, Općinskom sudu u Delnicama, Općinskom sudu u Krku, te Županijskom sudu u Gospiću, nadzor je obavljen neposredno prije nego što je predsjednicima tih sudova isticao četverogodišnji mandat predsjednika, te zbog ishoda obavljenih nadzora predsjednici tih sudova nisu ponovno izabrani na dužnost predsjednika.

Racionalizacija mreže sudova

U cilju smanjenja broja sudova, temeljem prijedloga Ministarstva pravosuđa, Vlada Republike Hrvatske je, sukladno usvojenoj Strategiji reforme pravosuđa u Republici Hrvatskoj, na sjednici održanoj dana 9. ožujka 2007. godine donijela Zaključak prema kojem će se racionalizacija mreže sudova, kao jedan od najvažnijih strateških ciljeva, provoditi spajanjem sudova iste vrste.

Vlada Republike Hrvatske uputila je u saborsku proceduru prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, kojim se predlaže spajanje 5 općinskih i 5 prekršajnih sudova.

Mjere Vrhovnog suda na smanjenju broja neriješenih predmeta

Od 1. siječnja 2006. do 30. rujna 2007. broj neriješenih predmeta u kaznenoj grani sudovanja, starih tri ili više godina je smanjen za oko 43%, a u građanskoj grani sudovanja za 28,93%. U 2007. g. je i za građanske predmete uveden isti kriterij za praćenje starih neriješenih predmeta: tri ili više godina od započinjanja postupka. 30. rujna 2007. godine je bilo 6.225 starih kaznenih predmeta i 130.316 starih građanskih predmeta.

Za najopterećenije sudove – Općinski građanski sud u Zagrebu i Općinski sud u Splitu dodatno se prate podaci i za svaku godinu u kojoj je tužba podnesena, a predmet nije riješen.

Predsjednik Vrhovnog suda RH je u 2007. godini rješenjem ustupio ukupno 9.493 predmeta na rješavanje drugim stvarno nadležnim sudovima (4.728 građanskih, 2.716 kaznenih i 2.049 prekršajnih predmeta).

U 2007. godini Vrhovni sud Republike Hrvatske uveo je i program praćenja kaznenih predmeta u kojima postoji mogućnost nastupanja zastare. Predviđeno je praćenje za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 30. ožujka 2008. g. s ciljem utvrđenja u kojim kaznenim predmetima je ili već nastupila ili prijeti nastupanje zastare kaznenoga progona. Time se želi spriječiti nastupanje zastare kaznenog progona u onim predmetima u kojima ona u narednom razdoblju može nastupiti ali i sankcioniranje neopravdanog nastupanja zastare kaznenoga progona koje bi bilo rezultat neurednog rada sudova odnosno pojedinih sudaca. U periodu od 1. siječnja do 15. listopada 2007. godine utvrđeno je da u 459 spisa postoji mogućnost nastupa zastare, dok je u 130 predmeta zastara nastupila u istom vremenskom razdoblju.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je nadležan i za odlučivanje u predmetima zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na predmete pred županijskim, Visokim trgovačkim sudom RH, Visokim prekršajnim sudom RH i Upravnim sudom RH. U razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2007. godine zaprimljeno je 66 zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u kaznenim predmetima (od toga 7 osnovanih), te 3018 zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u građanskim predmetima (od toga 1426 osnovanih).

U sklopu projekta informatizacije pokrenutog i implementiranog u Vrhovnom sudu RH izrađen je i modul za praćenje svih predmeta o zahtjevima za suđenjem u razumnom roku za županijske sudove i Visoki trgovački sud RH. Planira se upis svih podataka do kraja prvog tromjesečja 2008. godine. Pristup bazi podataka imaju ovlašteni korisnici, a viši nadređeni sud ima uvid u sve podatke za sudove u svojoj mjesnoj nadležnosti.

Mjere Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske na smanjenju broja neriješenih predmeta

U sklopu reforme rada Visokog trgovačkog suda RH i trgovačkih sudova u RH dane su Upute sucima za postupanje u parničnim predmetima, Upute stečajnim sucima i stečajnim upraviteljima za postupanje u stečajnim predmetima, kao i Upute za postupanje sudaca u odnosu na sudske vještake. U okviru ovih mjera u suradnji s Vrhovnim sudom RH posebno se pristupilo rješavanju najstarijih predmeta. Broj neriješenih predmeta u svim trgovačkim sudovima u RH smanjen je s 52.298 (31. prosinca 2005.) na 24.356 na dan 30. lipnja 2007. godine.

Visoki trgovački sud RH je u prvoj polovici 2007. godine izvršio pregled rada svih trgovačkih sudova. Nakon analize utvrđenih rezultata pokrenuti su stegovni postupci protiv 6 sudaca trgovačkih sudova, zbog izuzetnog značajnih prekoračenja zakonskih rokova za izradu presuda, odnosno prekoračenja zakonskih rokova u ovršnom postupku.

Stečajni postupci

Visoki trgovački sud redovito obavlja pregled rada stečajnih sudaca i izvršavanja svih zakonskih, ali i sudskih rokova od strane svih sudionika stečajnih postupaka. U 2007. godini dvojici sudskih vještaka je privremeno uskraćena mogućnost obavljanja njihovih poslova, zbog višegodišnjeg nemarnog odnosa prema radu u predmetima u kojima im je određena zadaća vještačenja, pa su pozvani svi suci i posebno predsjednici trgovačkih sudova da ubuduće strogo prate poštivanje svih rokova zadanih sudskim vještacima za izradu pisanih nalaza i mišljenja.

Nakon izvršenih pregleda rada svih trgovačkih sudova u prvoj polovini 2007. godine, Visoki trgovački sud je pokrenuo inicijativu za imenovanje revizora u više stečajnih predmeta radi vršenja kontrole nad poslovanjem stečajnih dužnika i stečajnih upravitelja, inicirao izmjenu više stečajnih sudaca i stečajnih upravitelja u pojedinim stečajnim predmetima i konačno, inicirao smjenu predsjednika stečajnog odjela jednog od trgovačkih sudova.

29. listopada 2007. godine održan je Dan otvorenih trgovačkih sudova, kao potpuno novi način izravne komunikacije građana sa sudovima koji pruža mogućnost uvida građana u svakodnevne radne aktivnosti suda i na taj način omogućiti transparentnost poslovanja sudova. Ovim se projektom također željelo upoznati građane s njihovim pravima i dužnostima, kad je riječ o mogućem ostvarenju njihovog prava na sudsku zaštitu. Ova akcija kao i buduće slične akcije koje će se provoditi, će pridonijeti boljem razumijevanju javnosti o položaju i ulozi sudova u našem društvu te pomoći pozitivnoj promjeni percepcije javnosti o radu sudova. 1441 građanin je ovom prilikom posjetio sve trgovačke sudove u RH.

Transparentnost rada trgovačkih sudova

Približavajući se sve više europskim standardima otvorenosti i transparentnosti rada sudova, Visoki trgovački sud RH je početkom 2007. pokrenuo i vlastiti web upisnik putem kojeg sve stranke mogu u svako doba pratiti stanje svog predmeta od njegovog zaprimanja u sud, pa sve do okončanja postupka odlučivanja po žalbi tj. do otpreme predmeta prvostupanjskom sudu. Pored toga u suradnji sa Sudačkom mrežom, izrađena je posebna i u svijetu jedinstvena web stranica pod nazivom „web stečaj“ koja je sastavni dio web stranice VTSRH (www.vtsrh.hr) u kojoj je svakodobno moguće pratiti sve prodaje imovine u svim stečajnim postupcima u svim trgovačkim sudovima u RH čija vrijednost prelazi 50.000,00 kn i dobiti sve druge podatke o stečajnim postupcima, stečajnim sucima, stečajnim upraviteljima, zakonskim stečajnim propisima, sudskom praksom stečajnog prava itd. Na Visokom trgovačkom sudu se kompjutorski nasumce dodjeljuju predmeti u rad sucima čime je eliminiran ljudski faktor u tom pogledu i sve primjedbe vezane uz moguću nepravilnu raspodjelu spisa.

Svi trgovački sudovi počevši od rujna 2007. na vratima sudnica ili pored zidovima njih imaju malu oglasnu ploču s dnevnim ili tjednim pregledom ročišta s naznakom početka i imena ili tvrtki stranaka. Pored toga svi trgovački sudovi na vidljivom mjestu imaju sandučić, najčešće narančaste boje, za prijedloge i primjedbe stranaka. Počevši od kraja listopada 2007. svi trgovački sudovi su opskrbljeni brošurama pod nazivom *O trgovačkim sudovima* dostupnom

na vidljivom mjestu svim strankama, odnosno njihovim predstavnicima, prije svega onima bez pravne naobrazbe. Od početka 2008. godine svim trgovačkim sudovima i svim strankama su dostupne brošure po nazivom: *Vodič kroz parnični postupak*, *Vodič kroz ovršni postupak* i *Vodič kroz stečajni postupak*. Tijekom 2008. dovršit će se i brošura pod nazivom *Vodič kroz sudski registar* i *Vodič kroz postupak mirenja pred Visokim trgovačkim sudom RH*.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

U Republici Hrvatskoj se s ciljem rasterećenja sudova radi na razvoju alternativnih načina rješavanja sporova, tako da se mirenje provodi pred sudovima i izvan sudova pri centrima za mirenje raznih udruženja.

Postupak mirenja u hrvatskim sudovima po prvi put je uveden u Trgovačkom sudu u Zagrebu, a potom i u 8 Općinskih sudova u RH. Odnedavno postupak mirenja je u našoj zemlji po prvi put uveden u jedan drugostupanjski sud – Visoki trgovački sud RH, pred kojim je trenutno u tijeku 32 postupka mirenja, među kojima je su za sada sklopljeno desetak nagodbi. Početkom 2008. mirenje se planira uvesti u najmanje 5 trgovačkih sudova i više općinskih sudova. Cilj je mirenje uvesti u sve trgovačke sudove u RH.

Pilot projekt mirenja pred Trgovačkim sudom u Zagrebu proveden u suradnji s Veleposlanstvom Velike Britanije polučio je izvrstan rezultat. U 2007. godini pred Trgovačkim sudom u Zagrebu upućeno je u postupak mirenja ukupno 215 predmeta od toga je pristanak na provođenje postupka mirenja dano u 121 predmetu, od toga broja pristanci na provođenje postupka mirenja dani su na ročištu u 76 predmeta, a na prijedlog suda u 45 predmeta, a u 61 predmetu stranke su odbile provođenje postupka mirenja.

U 2007. godini ujedno su zaključene 23 nagodbe, a kao rezultat uspješno provedenog postupka mirenja povučene su tužbe u 5 predmeta, te 14 nagodbi u predmetima koji su upućeni na mirenje u 2006. godini.

Ukupno je pred 8 općinskih sudova i pred Trgovačkim sudom u Zagrebu u periodu od 1. siječnja do 1. listopada 2007. godine zaprimljeno 765 prijedloga za mirenje (od toga 559 od strane raspravnih sudaca, a 206 od stranaka). Stranke su prihvatile prijedlog za mirenje u 340 predmeta, dok su odbile prijedlog za mirenje u 209 predmeta. Mirenje je uspješno sklapanjem sudske nagodbe u 135 predmeta, u 251 predmetu mirenje nije uspješno te je predmet vraćen parničnom sudu, a u 38 predmeta parnični postupak je nakon pokrenutog postupka mirenja riješen na neki drugi način.

U cilju promoviranja sudske nagodbe kao vrlo pogodnog načina rješavanja sporova, do današnjeg dana nedovoljno korištenog instituta (na svim sudovima u RH godišnje se uz pomoć sudske nagodbe okonča samo do 3% od ukupnog broja riješenih predmeta), u vremenu od 05. do 09. studenoga 2007. godine, po prvi put je u hrvatskim sudovima održan je Tjedan sudske nagodbe u trgovačkim sudovima. Sve stranke i njihovi punomoćnici koji vode sporove pred trgovačkim sudovima i Visokom trgovačkom sudom RH, pozvane su iskoristiti mogućnost njihovog okončanja mirnim putem – sklapanjem sudske nagodbe. Cilj ove akcije je podsjetiti sve stranke koje se spore pred trgovačkim sudovima, na postojanje zakonske mogućnosti okončanja njihovih sporova mirnim putem – sklapanjem sudske nagodbe, na taj način izravno im pomoći u ostvarenju te mogućnosti, posebno u sporovima s višegodišnjim trajanjem.

Tijekom tjedna sudskih nagodbi od strane svih trgovačkih sudova u Republici Hrvatskoj upućeni su pozivi strankama na zaključenje sudskih nagodbi u 1460 predmeta. U 54 predmeta su sklopljene sudske nagodbe bilo kroz parnični postupak bilo kroz postupak mirenja pred Trgovačkim sudom u Zagrebu i Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske. Mnogi postupci nagađanja i mirenja su započeli u tom tjednu i nastavljeni su pa se konačno očekuje daleko već broj nagodbi. Visoki trgovački sud RH predložio je strankama i njihovim punomoćnicima u postupak mirenja (nagodbe) u 413 predmeta. Od toga stranke su jednostrano do današnjeg dana prihvatile tu mogućnost u 177 predmeta, a u 28 predmeta su tu mogućnost prihvatile suglasno. Obzirom na pozitivne rezultate postignute tijekom prvog do sada održanog Dana otvorenih trgovačkih sudova, s ovom praksom će se nastaviti i dalje na način da će se najmanje jednom godišnje održavati Dan otvorenih trgovačkih sudova, kao i Tjedan sudskih nagodbi u trgovačkim sudovima.

U studenom 2007. uz pomoć stručnjaka iz USA i u suradnji sa USAID, u Trgovačkom sudu u Zagrebu, proveden je petodnevni trening za 25 sudaca izmiritelja s trgovačkih i općinskih sudova. Uz potporu Ministarstva pravosuđa u tijeku su četverodnevni treninzi (40 sati) za ukupno još 125 sudaca izmiritelja s 8 trgovačkih i 13 općinskih sudova iz cijele Hrvatske. Treninzi su organizirani od strane *Hrvatske udruge za mirenje* i u suradnji sa *Pravosudnom akademijom*, u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Slavonskom Brodu i Varaždinu. Radi se o treninzima na koje su se svi suci i sudski savjetnici ovih sudova prijavili sasvim dobrovoljno prepoznavši mirenje kao novinu koja će značajno pomoći strankama u rješavanju njihovih sporova, a potom posredno i sucima i sudovima u bržem rasterećenju od velikog broja neriješenih predmeta. Ovi treninzi proizveli su iznimno zadovoljstvo kod najvećeg broja od spomenutih 150 novih sudaca izmiritelja, koji će predstavljati značajnu snagu potrebnu za razvoj mirenja na hrvatskim sudovima, ali i izvan njih.

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav - razvoj i uvođenje Jedinственог informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima – ICMS (eSpis)

U 2007.g. Ministarstvo pravosuđa započelo je s implementacijom („roll outom“) Jedinственог informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima - ICMS-a na pilot sudovima. Konačni prihvrat sustava bio je u veljači 2007. godine na Općinskom sudu u Puli na kojem je prvom od 4 pilota bio uveden sustav. U ožujku 2007. godine, ICMS sustav je uveden na Trgovački sud u Splitu te u lipnju dijelom i na Trgovački sud u Zagrebu. U Općinskom sudu u Zagrebu je provedena edukacija i trenutno se sudovi spajaju na testnu verziju ICMS sustava. U svrhu popularizacije ICMS-a u sudovima, te pružanja informacije građanima o prednostima uvođenja sustava, 4. lipnja 2007. godine u Vladi RH je održano predstavljanje ICMS-a od strane premijera, predsjednika Vrhovnog suda RH i ministrice pravosuđa. Započeto je, a do sredine 2008. godine je u planu završetak uvođenja ICMS-a na Vrhovni sud RH, Visoki trgovački sud RH, Županijski sud u Zagrebu i Županijski sud u Puli.

Aktivnosti na razvoju ICMS aplikacije:

1. Ministarstvo pravosuđa je u siječnju 2007. godine sklopilo dodatak ugovora s tvrtkom IBM za pomoć u uspostavi infrastrukture centralnog Data Centra u FINA-i u periodu od 1. siječnja 2007. godine do 31. lipnja 2007. godine.

2. Privremena produkcija (Data Centar) uspostavljena je 15. siječnja u FINA-i, a prava produkcijska okolina postavljena je u listopadu 2007.g. Serveri nabavljeni preko projekta

CARDS 2004 «Unapređenje upravljanja sudom i sudskim predmetima na Visokom prekršajnom sudu i odabranim prekršajnim sudovima » isporučeni su u FINA-u 23. kolovoza 2007. godine, te su s produkcijom započeli 22. listopada 2007. godine.

3. Ministarstvo pravosuđa je 1. travnja 2007. godine sklopilo Ugovora o smještaju i održavanju eSPISa s FINA-om.

4. Ministarstvo je tijekom travnja 2007. godine dovršilo izradu šifrnika koji su uneseni u ICMS i predstavljaju podlogu za cjelovito statističko praćenje.

5. Ministarstvo je tijekom travnja i svibnja 2007. godine dodatno zaposlilo 4 osobe koje su u cijelosti posvećene uvođenju, edukaciji i dodatnoj funkcionalnoj nadogradnji ICMS-a (uglavnom pravne struke s informatičkim znanjima).

6. ICMS edukaciju su zaključno s 31. prosincem 2007. godine prošle 1200 osoba sa sudova.

7. Ministarstvo je radi osiguranja uspješnosti uvođenja ICMS-a zaposlilo postojeću projektnu jedinicu za vođenje projekta kako bi nastavili s vođenjem aktivnosti na projektu do kraja siječnja 2008. godine.

8. Ministarstvo pravosuđa je tijekom 2007. preustrojilo organizacijsku strukturu IT sektora. Za obavljanje poslova Sektora ustrojeni su: Odjel za razvoj informacijskog sustava, Odjel za informacijske tehnologije i Odjel za informatičku potporu. IT Sektor trenutno radi na reorganizaciji informatičke podrške za pravosudna tijela.

Razvoj Zatvorskog informacijskog sustava

U 2007. godini nastavljen je Pilot-projekt zatvorskog informacijskog sustava (ZIS) radi testiranja programskih aplikacija (za maticu zatvorenika, maticu pritvorenika i maticu kažnjenika) u matičnim evidencijama šest kaznionica i zatvora (Kaznionica Lepoglava, Kaznionica Požega, Zatvorska bolnica, Zatvor u Zagrebu, Zatvor u Osijeku i Zatvor u Splitu) te je uspostavljena virtualna mreža sa Središnjim uredom Uprave za zatvorski sustav, radi prijenosa podataka i formiranja središnje matice.

Informatizacija i modernizacija sudskog i zemljišnoknjižnog registra

U 2007. godini nastavljena je informatizacija i modernizacija javnih registara pravosuđa - sudskog registra trgovačkih društava i zemljišnoknjižnog registra. Sudski registar se tehnološki i funkcionalno nadograđuje sukladno izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru, što će između ostalog omogućiti podnošenje elektroničke prijave od strane ovlaštene osobe i osnivanje digitalne zbirke isprava. Računalna oprema svakog registarskog suda kao i centralne baze također će se modernizirati.

Projekti informatizacije koji su pokrenuti i implementirani u Vrhovnom sudu RH

Krajem 2006. godine pokrenuta je izrada web programa „Statistika (starih) neriješenih predmeta“ na hrvatskim sudovima. Glavne funkcionalnosti su: evidencija i pregled podataka

o svakom neriješenom starom predmetu po sucu za svaki sud, evidencija i pregled sudaca i sudskih savjetnika na sudu i sudskim odjelima i aktivnom/ne aktivnom radu na spisima.

Nakon testiranja aplikacija i edukacije statističara i županijskih sudova i Visokog trgovačkog suda, program i inicijalni podaci uspostavljeni su u Vrhovnom sudu RH. Od 1. travnja 2007. godine, svi sudovi započeli su upis podataka u bazu podataka. U sklopu programa izrađen je i modul za praćenje svih predmeta o zahtjevima za suđenjem u razumnom roku za županijske sudove i Visoki trgovački sud RH.

Upravljanje spisima i transparentnost na Visokom trgovačkom sudu RH

U tijeku je projekt implementacije Integriranog sustava upravljanja predmetima (eSPIS). U projekt su kao korisnici uvršteni Visoki trgovački sud Republike Hrvatske i nekoliko trgovačkih sudova. Prema planu izvedbe program će biti implementiran u pilot sudovima do sredine 2008. godine.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske implementirao je početkom 2007. godine svoj novi program elektroničkog upisnika predmeta koji ima ugrađen sustav automatske nasumične dodjele predmeta sucima. Time je u potpunosti isključen ljudski element u dodjeli predmeta i otklonjene moguće sumnje stranaka na dirigiranu raspodjelu predmeta.

U tijeku je postupak otvaranja trgovačkog pravosuđa javnosti. U svibnju 2007. godine dovršeni su projekti WEB UPISNIK za Visoki trgovački sud Republike Hrvatske i Trgovački sud u Varaždinu. Strankama je omogućen uvid u podatke o kretanju predmeta, osim podatka o imenu suca ili sudskog vijeća kojemu je predmet dodijeljen u rad. Pokrenuta je inicijativa za izmjenu propisa kako bi i podatak o sucu ili vijeću bio dostupan strankama. Na taj način omogućit će se ostvarenje prava stranka na učinkovitu primjenu pravila o izuzeću drugostupanjskih sudaca. Planira se proširenje ovog projekta na one trgovačke sudove koji nisu uključeni u pilot projekt Vlade Republike Hrvatske e spis.

Također u okviru projekta „Usklađivanje i objavljivanje sudske prakse“ odabrano je 50 sudova koji se većim dijelom preklapaju sa sudovima odabranim za ICMS projekt.

Kroz projekte CARDS 2002 i CARDS 2003 opremljeno je 90 sudova. Funkcionalnu LAN mrežu ima 56 od tih 90 sudova. Od navedenih 56 sudova koji imaju funkcionalan LAN za dva PHARE 06 projekta odabrano je 47 sudova.

U suradnji s austrijskim stručnjacima iz komponente D CARDS 2003 projekta „Podrška reformi sustavu hrvatskih sudova, faza II“ izrađuje se Plan IT infrastrukture Ministarstva pravosuđa. Navedeni dokument bit će temelj za izgradnju cjelovitog ICMS-a baziranog na centralnom pristupu. Njime će biti definirano donošenje odluka o strategijama i politikama uspostave pravosudne mreže u Republici Hrvatskoj.

Vezano uz IT podršku krajnjim korisnicima ICMS-a, većim sudovima odobrit će se zapošljavanje IT stručnjaka. Ova odluka jest podloga za uspostavu regionalne (županijske) IT podrške krajnjim korisnicima odnosno pravosudnim tijelima, što je važna pretpostavka za roll out ICMS.

Glede IT edukacije sudaca i sudskog osoblja osnovna IT edukacija provodi se kontinuirano. Također planira se nastaviti s vrlo uspješnim IT edukacijama koje su provedene u sklopu projekta Svjetske banke „*Court and bancroupcy administration*“. Sustav edukacije koja će biti potrebna za ICMS dorađuje se također u suradnji sa austrijskim stručnjacima u okviru projekta CARDS 2003 Podrška reformi sustava hrvatskih sudova, faza II.

Ministarstvo pravosuđa je krajem 2007. godine u okviru CARDS 2003 Twinning projekta “Podrška reformi sustava hrvatskih sudova” razvilo projekt e- statistike - novi model statističkog praćenja rada sudaca prema Okvirnim mjerilima.

Ovaj projekt tj. izrada novih statističkih alata bila je nužna zbog zastarjelosti postojećih statističkih alata (dosta nepregledne ručno popunjavane tablice temeljem više pomoćnih i nestandardiziranih evidencija, koje su dostavljane tromjesečno putem pošte, bez mogućnosti sustavnije analize) te zbog donošenja novih Okvirnih mjerila za rad sudaca.

Statistički alati u obliku modernog informatičkog programa su izrađeni. Tijekom 2007. godine u pet radionica po regionalnim centrima Pravosudne akademije (PA) provedena je edukacija za rad s programom, tj. obuka operatera (statističara) iz svih sudova koji će na sudovima unositi statističke podatke.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Neovisnost pravosudnih tijela

Ministrica pravosuđa obavila je razgovore s kandidatima za predsjednike Općinskog građanskog suda u Zagrebu i Općinskog kaznenog suda u Zagrebu. Kandidati su bili zamoljeni da iznesu plan rada i organizacijske mjere kojima predlažu poboljšanja u svezi učinkovitijeg rada suda. Takva praksa će se i ubuduće provoditi te moguće i zakonski usvojiti kroz izmjene i dopune Zakona o sudovima 2008. godine.

Profesionalizam

Nakon što su u 2007.g. doneseni podzakonski akti za ocjenjivanje rada pravosudnih dužnosnika u 2008. g. poduzeti će se mjere praćenja provedbe objektivnih kriterija, što u konačnici treba pridonijeti transparentnosti sustava upravljanja karijerama pravosudnih dužnosnika.

Na tragu transparentnosti sustava izbora sudaca uvesti će se jedinstveni kriteriji za lokalna sudbena vijeća pri izboru sudaca.

Pravosudna akademija planira tijekom 2008. godine uputiti u zakonodavnu proceduru novi Zakon o vježbenicima i pravosudnom ispitu.

U okviru rada Pravosudne akademije u 2009. godini planira se:

- Redovito proširivanje nastavnog plana Pravosudne Akademije novim programima sukladno iskazanim potrebama ciljnih skupina.
- Zapošljavanje administratora u regionalnim centrima za obavljanje logističkih zadataka i pružanje potpore regionalnim koordinatorima.
- Razvoj i provedba programa izobrazbe za sudsku upravu.
- Organizacija specijalističkih tečajeva stranih jezika sukladno iskazanim potrebama. Unaprjeđenje postojeće web stranice PA, s mogućnošću uvođenja interaktivnih linkova

Prijedlog privremenog proračuna PA za 2008. godinu iznosi 5.120,000 kuna. Plan rada PA za 2008. godinu uključuje:

- Ulaganje dodatnih napora u kadrovsko popunjavanje i jačanje PA
 - Nastavak jačanja mehanizma suradnje Pravosudne akademije sa Savjetodavnim i Programskim vijećem.
 - Aktivnije uključivanje Programskog vijeća u izradu godišnjeg nastavnog programa Akademije na temelju analize potreba za stručnim usavršavanjem.
 - Proširivanje analize potreba za stručnim usavršavanjem uključivanjem odjela drugostupanjskih sudova u anketiranje kako bi se stekao bolji uvid u najčešće pogreške sudaca prvostupanjskih sudova.
 - Donošenje Pravilnika o pristupu edukaciji.
 - Daljnji razvoj regionalnih centara: stavljanje u funkciju knjižnice RC PA Zagreb, nabava IT opreme te stručne literature za RC PA Varaždin.
 - Provedbu projekta PHARE 2005 - "Podrška Pravosudnoj akademiji – obuka budućih sudaca i državnih odvjetnika".
 - Proširivanje nastavnog plana uvođenjem novih nastavnih modula sukladno iskazanim potrebama pravosudnih dužnosnika za stručnim usavršavanjem.
 - Provedbu stručnog usavršavanja iz područja alternativnih načina rješavanja sporova.
 - Uključivanje djelatnika USKOK-a u postojeće programe PA i razvoj novih specijalističkih programa za USKOK.
 - Razvoj sveobuhvatnog nastavnog programa za stručno usavršavanje iz područja pravne stečevine Zajednice (acquis communautaire) s naglaskom na praktičnom pristupu i sudskoj praksi Suda Europskih zajednica.
 - Provedbu kratkoročnih obveza Akademije prema raznim nacionalnim strategijama i projektima u koje je Akademija uključena kao jedan od partnera.
 - Nastavak aktivnog sudjelovanja u radu Europske mreže pravosudnih centara.
 - Provedbu potpisanih protokola o suradnji PA s E.N.M.-om i C.E.J.-om.
 - Analizu potreba za organizacijom specijalističkih tečajeva stranih jezika.
 - Ažuriranje brošure o Akademiji i nastavak izdavanja Biltena.
- U cilju daljnjeg jačanja Pravosudne akademije povećati će se proračun PA i zaposliti će se Ravnatelj s punim radnim vremenom.

U okviru rada Pravosudne akademije u 2009. godini planira se:

- Redovito proširivanje nastavnog plana Pravosudne Akademije novim programima sukladno iskazanim potrebama ciljnih skupina.
- Zapošljavanje administratora u regionalnim centrima za obavljanje logističkih zadataka i pružanje potpore regionalnim koordinatorima.
- Razvoj i provedba programa izobrazbe za sudsku upravu.
- Organizacija specijalističkih tečajeva stranih jezika sukladno iskazanim potrebama. Unaprjeđenje postojeće web stranice PA, s mogućnošću uvođenja interaktivnih linkova

- Donijeti će se višegodišnja strategija obrazovanja pravosudnih dužnosnika (5 godina) te povećati sredstava radi provedbe usavršavanja.

- U 2008. godini u proračunu MP-a izraditi će se Plan nabave stručne literature kao i osigurati sredstva za nabavu dostatne stručne literature za sudove.

- U 2008. g. nastaviti će se pratiti učinkovita primjena etičkih kodeksa za suce, te će se donijeti novi etički kodeks za državne odvjetnike.

- U 2008. godini Zakon o odvjetništvu uskladit će se s pravnom stečevinom Europske unije, i to s odredbama Direktive 77/249/EEC od 22. ožujka 1977. godine i Direktive 98/5/EC od 16. veljače 1998. godine. Tako usklađeni Zakon, u dijelu koji se odnosi na nastup stranih odvjetnika u Republici Hrvatskoj, primjenjivao bi se nakon što Republika Hrvatska postane punopravna članica Europske unije. Zakon će biti upućen u proceduru Vlade RH do kraja I kvartala 2008.

Učinkovitost

Tijekom 2008. MP ulagati će dodatne napore u rješavanju problema velikih zaostatak predmeta i dugotrajnosti postupaka.

MP će zajedno s VSRH donijeti akcijski plan nastavka rješavanja starih predmeta.

Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova koji će se izraditi u 2008. godini će obuhvatiti sve sudove predviđene za spajanje (prema usvojenim kriterijima tj. sudovi s manje od 5 sudaca, međusobno udaljeni manje od 50 km, osim izuzetaka sudova na otocima i u područjima od posebne državne skrbi).

U prijelaznim i završnim odredbama Zakona odredila bi se dinamika spajanja sudova. U kratkoročnom roku od 5 godina spajali bi se sudovi za koje su potrebna manja sredstva za dogradnju postojećih zgrada, u srednjoročnom periodu od 10 godina spajali bi se sudovi za koje su potrebna veća ulaganja i nadogradnja postojećih zgrada sudova, a u dugoročnom periodu od 15 godina spajali bi se sudovi za koje je potrebna izgradnja novih sudskih zgrada.

Uz prijedlog zakona paralelno će se pripremati i provedbeni propisi, koji bi se primjenjivali kod spajanja svih sudova.

Izraditi će se analiza racionalizacije prekršajnih sudova 2009.g. te će biti potrebno izmijeniti Zakon o područjima i sjedištima sudova u dijelu koji se odnosi na prekršajne sudove

Prijedlog zakona o spajanju sudova bio je 13. prosinca 2007. godine prezentiran svim predsjednicima visokih sudova u Republici Hrvatskoj, te predsjednicima županijskih sudova, koji su se očitovali i dali svoje mišljenje. Kako bi se osigurala podrška šire javnosti procesu racionalizacije, u veljači 2008. godine u okviru projekta CARDS 2003 javnosti će na konferenciji biti prezentirane sve dobrobiti racionalizacije.

Tijekom 2008. nastaviti će se s provedbom CARDS 2004 projekta «Podrška učinkovitijem, efikasnijem i modernijem radu Upravnog suda RH» koji je započeo 02. listopada 2007. godine, što je ujedno i početak rada na reformi upravnog sudovanja. Cilj projekta je podrška i jačanje rada i funkcioniranja Upravnog suda RH kroz poboljšanje provedbe upravne legislative i jačanje odluka Upravnog suda kroz uključivanje ostalih upravnih tijela, izrada nacrtu novoga Zakona o upravnom sporu. Također se želi osnažiti kapacitet i djelovanje Upravnog suda kroz poboljšanje upravljanja sudom i sudskim predmetima. Reforma će obuhvatiti rješavanje pitanja pune nadležnosti Upravnog suda Republike Hrvatske (kako bi se zadovoljilo zahtjevima iz čl. 6. Europske konvencije o ljudskim pravima) te problem organizacije Upravnog suda Republike Hrvatske. Projekt će trajati 15 mjeseci te je predviđeni datum završetka siječanj 2009. godine.

Upućivanje u proceduru Vlade RH novog Zakona o kaznenom postupku predviđeno je za II kvartal 2008. godine. Zakonom će se ukinuti sudska i uvesti istražiteljska istraga te poboljšati procesna pravila na način da će sud u kaznenom postupku temeljem novih procesnih sredstava moći učinkovitije postupati.

U 2008. godini pristupit će se izmjenama Zakona o parničnom postupku i Zakona o državnom sudbenom vijeću.

S obzirom na dosadašnje uspješno djelovanje pravosudne inspekcije ona će u I kvartalu 2008. godine biti kadrovski osnažena s još 3 zaposlenika. Ovo kadrovsko osnaživanje omogućit će da poslovi pravosudne uprave budu nadzirani iz svih mogućih aspekata koje predviđaju Zakon o sudovima i Sudski poslovnik, te Zakon o DORH-u, a koji su do sada bili relativno zanemareni zbog kadrovske nepopunjenosti ovog tijela, te će omogućiti nadzor u većem broju pravnih tijela.

Tijekom 2008. mirenje se planira uvesti i na druge općinske sudove, u pravilu na sudove s velikim brojem predmeta u radu i s najvećim zaostacima, kao i na trgovačke sudove.

Iskustva pilot projekta mirenja pred Trgovačkim sudom u Zagrebu će se prenijeti tijekom 2008. godine i na Trgovački sud u Osijeku, Trgovački sud u Pazinu, Trgovački sud u Dubrovniku i Trgovački sud u Rijeci.

Početakom 2008. g. započeti će provedba projekta PHARE 2005 „Mirenje kao alternativni način rješavanja sporova“. Ovim bi se projektom trebao uspostaviti sustav mirenja u Republici Hrvatskoj na temelju najboljih iskustava u EU, uz izradu prijedloga nacrtu izmjena Zakona o mirenju, prijedloga nacrtu Etičkog kodeksa za izmiritelje, plana i programa obuke izmiritelja, te provođenje kampanje promicanja mirenja u Republici Hrvatskoj.

Početakom 2008.g. mirenje se planira uvesti u najmanje 5 trgovačkih sudova i više općinskih sudova, te dovršiti brošura pod nazivom *Vodič kroz sudski registar* i *Vodič kroz postupak mirenja pred Visokim trgovačkim sudom RH*. Cilj je mirenje uvesti u sve trgovačke sudove u RH.

Tijekom 2008. raditi će se na institucionalnom i administrativnom jačanju Samostalnog odjela za strateški razvoj.

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav - razvoj i uvođenje Jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima –eSpis-a (ICMS)

Ministarstvo pravosuđa je radi osiguranja uspješnosti uvođenja projekta eSpis-a zaposlilo postojeću projektnu jedinicu za vođenje projekta kako bi nastavili s vođenjem aktivnosti na projektu do kraja siječnja 2008. godine.

Sustav će se sustavno nadograđivati kako bi se iskoristile sve njegove mogućnosti (standardizirani obrasci, statistička izvješća, centralno ispisivanje, e-filing) i pratile promjene u pravosudnom sustavu. Radi se na IT strategiji koja će biti podloga za roll out u 2008. i 2009.g.

Finalizacijom projekta ZIS-a unaprijedit će se i informatizirati složeni poslovni procesi koji se obavljaju u zatvorskom sustavu u odnosu na evidencije o zatvorenicima, uz maksimalno poštivanje sigurnosnih standarda, a što će omogućiti razmjenu informacija sa drugim državnim tijelima iz sustava pravosuđa i šire te stvoriti informatičku bazu podataka za statistička izvješća i istraživanja penalnog sustava.

Krajem listopada 2007. godine potpisan je ugovor sa tvrtkom Combis koja se obvezala da će najkasnije do 1. ožujka 2008. godine izgraditi potrebnu LAN infrastrukturu. Prioriteti izvršavanja ovoga ugovora su sudovi opremljeni informatičkom opremom kroz projekt CARDS 2003 „Podrška reformi sustava hrvatskih sudova, faza II“, a na kojim sudovima će se provoditi dva projekta predložena za financiranje kroz program PHARE 2006. Važno je također napomenuti da se neće opremiti samo sudovi već cijeli objekt, tako da će se na nekim lokacijama osim sudova opremiti i druga pravosudna tijela poput državnih odvjetništava i prekršajnih sudova.

U prosincu 2007. godine je obavljen unos svih predmeta koji su u radu na sudovima u informatički sustav (program nudi mogućnost da se u tijeku jednog sata unesu podaci za 250 sudskih predmeta), a od 1. siječnja 2008. godine je izvršen potpun prelazak na novi način rada.

Što se tiče uspostave WAN mreže najkasnije do 1. ožujka 2008. godine povezat će se 165 pravosudnih institucija. Središnji državni ured za e-Hrvatsku i FINA-a sklopili su okvirni ugovor temeljem kojeg se već započelo s provedbom spajanja pravosudnih tijela na mrežu širokog pojasa (WAN).

U cilju implementacije baze podataka svih sudskih odluka i formiranje jedinstvene elektronske arhive dokumenata za pedeset sudova u Republici Hrvatskoj, u 2008. godini započet će provedba projekta PHARE 2006 „Harmonizacija i objavljivanje sudske prakse“ koji projekt će provoditi Vrhovni sud RH. Cilj projekta je i povezivanje s projektom eSPIS (ICMS) kako bi se dopunio s funkcionalnosti pohranjivanja i elektronskog arhiviranja sudskih odluka, što će omogućiti verificirani centralni ispis za sudove.

Projektom „Podrška upravljanju sudom i unapređenje upravljanja sudskim spisima – ICMS“ biti će obuhvaćeno 60 sudova. (izostavljeni su sudovi predviđeni za spajanje sukladno planu racionalizacije mreže sudova). Ministarstvo pravosuđa odlučilo je u roll-out ICMS-a uključiti i Županijske sudove u Puli i Zagrebu te Visoki trgovački sud i Vrhovni sud RH. Trenutno se s IBM-om dorađuju funkcionalne specifikacije kako bi se aplikacija ICMS-a prilagodila sudovima više instance koje Ministarstvo pravosuđa planira uključiti u roll out ICMS-a do sredine 2008. godine. Do ožujka 2008. godine svi će sudovi biti opremljeni WAN i LAN mrežom.

Informatizacija i modernizacija sudskog registra će biti u potpunosti u produkciji 1. travnja 2008. godine kad će stupiti na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima, čije se odredbe već ugrađuju u novu aplikaciju.

Strategija reforme pravosuđa

S obzirom na činjenicu da su neke mjere iz Akcijskog plana za provedbu strategije reforme pravosuđa ispunjene, a neke treba revidirati, Ministarstvo pravosuđa u 2008. godini planira donijeti revidirani Akcijski plan za provedbu Strategije reforme pravosuđa, kao i zapošljavanje dodatnog broja službenika u Samostalni odjel za strateški razvoj zaduženog za praćenje njegove provedbe, koji bi u konačnici trebao imati 15 zaposlenika.

Upućivanje u Vladinu proceduru nacрта prijedloga Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć planira se za I. kvartal 2008. godine. Tijekom 2008. godine će se raditi na reorganizaciji unutarnjeg ustrojstva Ministarstva pravosuđa i drugih tijela državne uprave koja će sudjelovati u provedbi Zakona, te započeti s informatizacijom sustava i provođenjem kampanje informiranja javnosti.

Ulaganje u infrastrukturu i opremu

donošenje jasnog plana ulaganja u infrastrukturu i opremu koji prati racionalizaciju sudske mreže

Uspostava eSpis aplikacije na sve sudove

U srednjoročnom razdoblju izraditi će se analiza racionalizacije prekršajnih sudova 2009.g. te će biti potrebno izmijeniti Zakon o područjima i sjedištima sudova u dijelu koji se odnosi na prekršajne sudove

U 2009 godini provest će se prilagodba eSPIS sustava (ICMS-a) i širenje na prekršajne sudove, Državno odvjetništvo i Zatvorski sustav. U tijeku su pregovori za financiranje projekata kojima bi se eSpis sustav nadogradio s document management sustavom, sustavom elektroničke komunikacije u sudskim postupcima („e-filing“), izgradnjom sustava za središnji ispis svih sudskih dokumenata i njihovu distribuciju adresatima te projekta povezivanja i elektroničke razmjene podataka između svih IT sustava tijela državne uprave. Predviđeni početak realizacije ovih projekata je kraj 2008. /početak 2009. godine.

Uvođenje ICMS-a u čitav pravosudni sustav, povezivanje sa svim programima pravosuđa (poput sustava za vođenje zemljišnih knjiga, sudske prakse, brojnih evidencija) i povezanim programima ostalih tijela državne uprave, planira se najkasnije u roku od 5 godina.

3.23.2. Protukorupcijske mjere

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pravosuđe

U 2007. godini imovinske kartice je dostavilo svih 1937 sudaca i 576 državnih odvjetnika.

Započelo se s uvođenjem eSpis sustava (ICMS-a) koji će stvoriti pravnu sigurnost te osigurati potpunu transparentnost spisa kroz cijeli život predmeta. Projekt ICMS započeo je u siječnju 2007. godine na Općinskom sudu u Puli, Trgovačkom sudu u Splitu, Trgovačkom sudu u Zagrebu i Općinskom sudu u Zagrebu.

Podizanje svijesti je bilo jedno od prioritarnih područja u 2007. godini pa su tako organizirani seminari 'Antikorupcijske politike i preventivne mjere' koje je Ministarstvo pravosuđa uspješno organiziralo s TAIEX uredom Europske komisije. Seminari su održani u Zagrebu, Opatiji, Osijeku, Splitu, Zadru i Dubrovniku. Sudionici su predstavnici nositelja mjera iz Nacionalnog programa, djelatnici policije i drugih državnih tijela, predstavnici lokalne uprave i samouprave, predstavnici nevladinih organizacija, sindikata i dr.

Državno odvjetništvo

Proširena nadležnost USKOK-a

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, (NN 76/07) izmijenjen je članak 21. Zakona o USKOK-u koji propisuje nadležnost USKOK-a. Navedenom zakonskom odredbom USKOK je postao nadležan za

kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. Kaznenog zakona, ako je to djelo počinila službena osoba

Rasterećenje USKOK-a

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dalo je Obvezni napatuk o radu na predmetima u kojima postoje samo naznake korupcije koji obvezuje općinska i županijska državna odvjetništva da u suradnji s djelatnicima policije provedu sve preliminarne izvide. U provedbi navedenog napatka do sada su državni odvjetnici i njihovi zamjenici iz drugih državnih odvjetništava određeni za rad u 140 predmeta iz nadležnosti USKOK-a što je dovelo do znatnog rasterećenja USKOK-a i omogućilo kvalitetniji rad na složenijim predmetima.

Uvođenje imovinskih kartica i sigurnosnih provjera

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (NN 16/07 od 9. veljače 2007.) uveo je obvezu ispunjavanja imovinskih kartica za sve državnoodvjetničke dužnosnike. Svi državnoodvjetnički dužnosnici popunili su imovinske kartice.

Osim imovinskih kartica, uvedene su i sigurnosne provjere za nove dužnosnike, a prema potrebi i za ranije zaposlene dužnosnike.

Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i etičko obrazovanje

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007. godine propisao je da je postupanje suprotno temeljnim načelima Etičkog kodeksa stegovno djelo. U sklopu plana edukacije Pravosudne akademije za 2007. godinu u Zagrebu, Splitu i Rijeci su održana predavanja pod nazivom «Etika i deontologija».

Kadrovsko popunjavanje i informatizacija USKOK-a

USKOK je tijekom 2006. i 2007. godine kadrovski ojačan za gotovo 50 posto. Ministarstvo pravosuđa RH donijelo je rješenje kojim je proširena sistematizacija radnih mjesta zamjenika ravnatelja za još četiri zamjenika kao i za zapošljavanje još tri stručna savjetnika.

U okviru Projekta CARDS 2002 «Jačanje kapaciteta USKOK-a» nabavljena je i instalirana informatička oprema i *softwari* (aplikacije "e-upisnici" i "e-spisi"). Svi tužitelji Ureda prošli su obuku za korištenje aplikacija. IT sustav koji omogućava vođenje upisnika i spisa u elektronskoj formi doprinijet će boljem upravljanju predmetima i bržem radu tužitelja, a u konačnici će pridonijeti efikasnijem radu Ureda u cjelini.

Provođenje Sporazuma o unaprjeđivanju suradnje u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije sklopljenog između Porezne uprave i USKOK-a

Nakon sklapanja navedenog Sporazuma, u 2007. godini u USKOK-u je instalirano osobno računalo s izravnim pristupom bazama podataka Porezne uprave, te je određen službenik Porezne uprave koji za osobu za koju postoje osnovne sumnje da je počinila kazneno djelo iz nadležnosti USKOK-a, kao i za imovinu za koju postoje osnovne sumnje da je stečena počinjenjem takvog kaznenog djela, na zahtjev Ravnatelja USKOK-a, daje odmah sve raspoložive i relevantne obavijesti.

Protokol o suradnji policije i državnog odvjetništva u predkaznenom (predistražnom) postupku

1. siječnja 2007. godine je stupio na snagu Protokol o suradnji policije i državnog odvjetništva u predkaznenom (predistražnom) postupku, sklopljen između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ravnateljstva policije 29. studenog 2006. godine.

Protokolom je dogovoren način suradnje u provođenju izvida, nadzor nad provođenjem izvida, time da je posebno naglašena koordinativna uloga državnog odvjetništva u usmjeravanju i nadzoru nad provođenjem pojedinih radnji u predkaznenom postupku. Navedeni Protokol dodatno ojačava ulogu USKOK-a u usmjeravanju i provođenju izvida u svezi korupcijskih i drugih kaznenih djela.

Propisana obveza edukacije državnih odvjetnika

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu iz veljače 2007. godine propisana je dužnost državnih odvjetnika da se stalno stručno usavršavaju i sudjeluju u programima obrazovanja i usavršavanja.

Tijekom 2007. godine se u okviru Projekta CARDS 2003 «Stručno usavršavanje državnih odvjetnika» provodilo stručno usavršavanje tužitelja USKOK-a i drugih državnih odvjetnika pri Pravosudnoj akademiji.

Transparentnost rada državnog odvjetništva

Na Internet stranicama Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (www.dorh.hr) i USKOK-a (www.uskok.hr) objavljuju se informacije o važnijim predmetima u radu redovnih državnih odvjetništava i USKOK-a.

Preventivne aktivnosti USKOK-a

Odjel za sprječavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću USKOK-a, koji se bavi preventivnim djelovanjem u suzbijanju korupcije, ostvario je suradnju s Vladinim i nevladinim organizacijama koje se bave područjem korupcije (primjerice, djelatnici USKOK-a su sudjelovali kao edukatori na instruktivnim seminarima Udruge za demokratsko društvo za nastavnike srednjih škola i gimnazija pod nazivom «Protiv korupcije»; nastavljena je i suradnja s Transparency International Hrvatska (TIH) na temelju Sporazuma o suradnji i razumijevanju u okviru projekta Antikorupcijsko savjetovništvo koji financira Europska komisija; djelatnici USKOK-a aktivno su bili uključeni u provođenje TAIEX seminara «Antikorupcijske politike i preventivne mjere» i osnovnih seminara Središnjeg državnog ureda za upravu pod nazivom «Protiv korupcije», te skupova u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH i dr.).

Statistički podaci USKOK-a za razdoblje od 1. studenog 2006. do 1. studenog 2007.

U razdoblju od 1. studenoga 2006. do 1. studenoga 2007. za koruptivna kaznena djela USKOK-u je prijavljeno ukupno 517 osoba od čega su 332 osobe prijavljene zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti (čl. 337. KZ) a 185 osoba zbog drugih koruptivnih kaznenih djela (primanja mita iz čl. 347. KZ, davanja mita iz čl. 348. KZ, zlouporabe obavljanja državne vlasti iz čl. 338. KZ i protuzakonitog posredovanja iz čl. 343. KZ).

U navedenom razdoblju USKOK je podnio ukupno 80 istražnih zahtjeva od kojih osam zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti i 72 istražna zahtjeva zbog ostalih koruptivnih kaznenih djela. Podignuto je ukupno 77 optužnica, od kojih 11 zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti, te 66 optužnica zbog ostalih koruptivnih kaznenih djela. Doneseno je ukupno 50 presuda od kojih su 44 osuđujuće presude

Politika i javna uprava

Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata stupio je na snagu 02. siječnja 2007.godine. Njime je određeno postavljanje gornjeg limita dobrovoljnih priloga (donacija) jednoj političkoj stranci od strane jedne fizičke odnosno pravne osobe u jednoj kalendarskoj godini. Zakon jasno definira dobrovoljnog priloga (donacije) i reguliranje načina davanja donacija. Zakonom se zabranjuju anonimne donacije, te primanje donacija od strane određenih pravnih osoba.

Imovinske kartice predalo je 1151 državnih dužnosnika.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa obradilo 137 pritužbi o sukobu interesa na političkoj razini, a u 6 predmeta je utvrđen sukob interesa.

Lokalna samouprava

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji je donesen 05. listopada 2007. godine detaljno se propisuje postupak podnošenja ostavke od strane izabranog vijećnika na način da se onemogućava manipuliranje izbornih rezultata "prodajom" mandata kroz tzv. bianco ostavke.

Osim navedenog, predviđa se transparentno korištenje proračunskih sredstava. U 2007. godini Vlada RH donijela je uredbu o osnivanju Akademije lokalne demokracije i osigurala prostor za rad Akademije. Akademija je započela sa radom te je započela provedba CARDS projekta o jačanju sposobnosti za upravnu decentralizaciju.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je donesen 5. listopada 2007.godine, uređuje se neposredan izbor gradonačelnika, načelnika i župana.

Državna uprava i javne službe

Doneseni su podzakonski propisi koji uređuju postupak zapošljavanja reguliran Zakonom o državnim službenicima. Zakonom se određuju objektivna mjerila za zapošljavanje i ocjenu rezultata rada.

U skladu sa donesenim Etičkim kodeksom državnih službenika, Odjelu za etiku je podnesena jedna prijava za 2 djelatnika u Ministarstvu financija. Predstavnici Odjela sudjeluju u provođenju tečaja Suzbijanje korupcije-osnovni tečaj u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika.

U vezi sa pravom na pristup informacijama zaprimljeno je 4420 zahtjeva, od toga 58 pritužbi. 80 % javnih tijela objavilo je informacije kojima javnost ima pravo pristupa.

Ministarstvo unutarnjih poslova

U sklopu Uprave kriminalističke policije, Odjela gospodarskog kriminaliteta, osnovan je i ekipiran Odsjek za borbu protiv korupcije. Odsjek je u tijesnoj suradnji s USKOK-om i drugim tijelima nadležnim za borbu protiv korupcije sudjelovao u akciji „Maestro“, te zajedno s USKOK-om radi na izvidima kaznenih djela u daljnjih desetak predmeta gospodarskog kriminala, uključujući i izvide kaznenih djela po članku 180 ZKP-a.

Izvidi kaznenih djela provode se kontinuirano i u uskoj koordinaciji sa USKOK-om, odnosno nadležnim državnim odvjetništvom, uključujući i posebne izvide kaznenih djela iz članka 180 Zakona o kaznenom postupku. Rezultat koordiniranog postupanja su i nedavno poduzete uspješne akcije s kojima je upoznata i hrvatska javnost.

Predstavnici Ministarstva sudjelovali su na seminarima o antikorupcijskim programima i mjerama prevencije kao i na tečaju Suzbijanje korupcije-osnovni tečaj koji je održan u organizaciji Središnjeg državnog ureda za upravu, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika.

27. studenog 2007. g. predstavnici Ministarstva su potpisali *Twinning light* ugovor za PPF(Phare) 2005 projekt „Unapređenje sustava Ministarstva unutarnjih poslova u borbi protiv korupcije“. Osim Delegacije Europske komisije, u svojstvu *twinning* partnera potpisnik je HAUS; Državni institut za javnu upravu Republike Finske. Predviđeni budžet projekta je 150.000,00 Eura, a trajanje projekta je 6 mjeseci. Aktivnosti na provedbi su započele 14. siječnja 2008. godine.

Opći cilj projekta je poboljšanje provedbe zakona kroz povećanje sposobnosti Ministarstva u borbi protiv korupcije i u provedbi Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006. – 2008. Važno je istaknuti da se povećanje sposobnosti odnosi na suzbijanje svih oblika korupcije (unutarnje i vanjske korupcije) za borbu protiv kojih je Ministarstvo zaduženo, kao i najčešćih oblika koruptivnog ponašanja.

Aktivnosti projekta polaze od već razvijenih sposobnosti koje Ministarstvo ima kroz liniju rada suzbijanja gospodarskog kriminaliteta i korupcije te unutarnje kontrole. U provedbi aktivnosti izobrazbe uključeni su suci i državni odvjetnici.

Javna nabava

Dana 03. listopada 2007. godine je donesen je Zakon o javnoj nabavi kojim je predviđena potpuna usklađenost sa standardima EU. Zakon o javnoj nabavi stupio je na snagu 1.1.2008. osim određenih odredbi koje stupaju na snagu na dan prijama RH u EU, a Zakonom se normira e-nabava, e-natječaji, e-dražbe, potpuno javno otvaranje svih ponuda i potpuna informatička potpora.

Ministarstvo financija

Donesen je Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru koji se primjenjuje od 04. siječnja 2007. godine, a kojim se propisuje obveza uspostave i razvoja

financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije. Obuku za unutarnje revizore je prošlo 174 kandidata.

Državni ured za reviziju

Državni ured za reviziju je proveo reviziju 308 jedinica lokalne samouprave. Sve obavijesti o reviziji prosljeđene su državnom odvjetništvu i Središnjem državnom uredu za upravu. Hrvatski sabor je prihvatio godišnje izvješće o reviziji u travnju 2007. godine.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

U 2007. godini HPF (Hrvatski fond za privatizaciju) izradio je analizu državnog portfelja i plan nastavka privatizacije. U ožujku 2007. godine Hrvatska gospodarska komora je pristupila UN-ovoj inicijativi Global Compact. Potpisivanjem sporazuma, preuzeta je obveza da će tvrtke u svoje poslovanje ugraditi 10 propisanih principa za odgovorno poslovanje te da će putem njihove praktične primjene pružati primjer drugima. Principi Global Compacta vežu se uz pitanja ljudskih prava, prava radnika, zaštite okoliša te borbe protiv korupcije.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Ovaj Ured sudjeluje u nekoliko projekata među kojima istaknuto mjesto zauzimaju e-Hrvatska, e-javna nabava, e-zdravstvo, e-portal, Hitrorez“ (projekt namijenjen građanima poduzetnicima, ali i inozemnim investitorima i usmjeren ka povećanju njihove konkurentnosti smanjenjem i uklanjanjem administrativnih barijera).

Posebna jedinica za HITROREZ je pregledala 2683 propisa, preporučila hrvatskoj Vladi ukidanje 425 propisa te pojednostavljenje 374 propisa, a tijela državne uprave su preuzela obvezu provedbe preporuka HITROREZ-a u šestomjesečnom roku, odnosno od rujna 2007. do veljače 2008. godine.

Znanost, obrazovanje i šport

U 2007. godini nastavljeno je provođenje anonimnih nacionalnih ispita, kao i sprečavanje sukoba interesa pri odabiru udžbenika te transparentnost javnog financiranja sportskih tijela.

Radi obveze uvrštavanja mjera antikorupcijskog programa, kao sastavnog dijela, u planove i programe rada 27. rujna 2007. godine dostavljena je obavijest o Nacionalnom programu suzbijanja korupcije 2006. – 2008. godina svim dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama, uredima državne uprave u županijama i Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport u Zagrebu te Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Sadržaji vezani za suzbijanje korupcije uključeni su i u stručno usavršavanje odgojitelja/ica, učitelja/ica, nastavnika/ica, stručnih suradnika/ica te ravnatelja/ica.

Zdravstvo

Liste čekanja koje su postupno uvedene tijekom 2007. godine nalaze se na internet stranici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi jednako kao i na internet stranicama bolnica. Tijekom 2007. godine je dovršena informatizacija primarne zdravstvene zaštite.

Ured za udruge

U okviru rada Ureda za udruge provode se stalne kampanje za podizanje svijesti o suzbijanju korupcije. Od 05. prosinca 2006. godine u suradnji sa Ministarstvom pravosuđa organiziraju se okrugli stolovi na temu „Djelovanje organizacija civilnog društva u antikorupcijskom programu“.

Održana je i konferencija „Dani udruga 2007“. - 18. i 19. siječnja 2007. godine, a tijekom nje i okrugli stol na temu „Uloga organizacija civilnog društva u suzbijanju korupcije“. Od 13. do 15. lipnja 2007. godine u Zagrebu održana je radionica „Civilno društvo: radovi u tijeku“ na kojoj se raspravljalo i na temu korupcije.

12. listopada 2007. održano je stručno savjetovanje o reviziji mjera Nacionalnog programa suzbijanja korupcije uz sudjelovanje predstavnika Ministarstva pravosuđa, USKOK-a, Savjeta za razvoj civilnog društva, te predstavnika udruga koje se bave problematikom suzbijanja korupcije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pravosuđe

U 2008. godini se planira donijeti revidirani Nacionalni program za borbu protiv korupcije i s njime povezane akcijske planove.

MP će raditi na uspostavljanju učinkovitog institucionalnog mehanizma međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije

Poduzeti će se mjere na planu povećanja učinkovitosti zakonodavstva koje se odnosi na financiranje političkih stranaka, posebice predizborne kampanje ,kao što su:

- praćenje i sankcioniranje kršenja zakona te učinkovito provođenje u praksi
- podnošenje izvješća ministarstva financija i državnog ureda za reviziju o izvršenom nadzoru političkih stranaka
- Uvesti će se mjere za sprečavanje sukoba interesa, kako bi se postojeći zakonodavni okvir unaprijedio:
- izmijeniti će se Zakon o sprečavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti s ciljem uvođenja učinkovitijih sankcija, te će se osnažiti nadzorna uloga Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa.
- izraditi će se upute o jasnijem određivanju imovine koja će se trebati prijaviti.
- izraditi će se pisane smjernice o tumačenju zabrana za osobe koje potpadaju pod kategoriju Zakona o sprečavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

1. Uspostavljanje kvalitetne i dostatne razine koordinacije i komunikacije svih tijela državne vlasti u postupcima prevencije, otkrivanja, procesuiranja i kažnjavanja korupcijskih kaznenih djela kao i suradnja u edukaciji
2. Redovito godišnje istraživanje o razini korupcije
3. Uspostavljanje kvalitetne baze podataka svih institucija nadležnih za borbu protiv korupcije
4. Međusobna suradnja tijela državne vlasti (međuagencijska suradnja- uspostavljanje koordinacije i razvoj protokola suradnje pri čemu je izrazito važno da sva tijela državne vlasti razmjenjuju informacije o nepravilnostima ili naznakama ili sumnji na korupciju.
5. Provođenje edukacije koja je prepoznata kao jedan od najvažnijih alata prevencije i suzbijanja korupcije jer se na taj način mijenja već stečeno loše poslovno ponašanje i prihvaća se ponašanje sukladno moralnim i etičkim zahtjevima kodeksa ponašanja u službi. Edukacija se mora provoditi u svim segmentima društva.

Aktivnosti DORH-a

Na temelju proširene sistematizacije radnih mjesta u USKOK-u će se tijekom 2008. godine zaposliti još četiri zamjenika ravnatelja i tri stručna savjetnika.

U 2009 godini planira se zaključivanje sporazuma o razumijevanju i s drugim institucijama nadležnim za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Pored kadrovskog popunjavanja u 2008. USKOK planira sljedeće aktivnosti:

Fokusiranje USKOK-a na procesuiranje korupcije na višim nivoima uz zajednički rad na otkrivanju takvih kaznenih djela.

Provođenje imovinskih istraga u cilju oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelima.

Sudjelovanje u izradi novog Zakona o kaznenom postupku.

Zaključenje sporazuma o razumijevanju između USKOK-a i Ravnateljstva policije MUP-a RH te između USKOK-a i Državnog ureda za reviziju.

Uspostavljanje jasne koncepcije obuke tužitelja USKOK u okviru Pravosudne Akademije.

Izrada analize uporabe tri ključna procesnopravna instrumenta u borbi protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije na visokom nivou u predmetima USKOK-a - posebnih izvidnih mjera, pokajnika i njegove zaštite u i izvan kaznenog postupku, te identificiranja, zamrzavanja i oduzimanja imovine stečene kaznenim djelom, te izrada eventualnih prijedloga zakonskih, institucionalnih i operativnih poboljšanja.

Izrada internih protokola za korištenje informatičkim sustavom USKOK-a.

Provođenje istraživanja o stvarnom stanju korupcije u Republici Hrvatskoj u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

Nastavak preventivnog djelovanja u suradnji s nevladinim organizacijama koje se bave borbom protiv korupcije i provođenje informativne kampanje o štetnosti korupcije.

Provođenje kontinuirane edukacije carinskih službenika od strane USKOK-a u suradnji s Ministarstvom financija, Carinskom upravom, Carinskim centrom za obuku na temu «Borba protiv korupcije».

Sudjelovanje u osmišljavanju i provođenju naprednih tečajeva Središnjeg državnog ureda za upravu za državne službenike o temi suzbijanja korupcije.

Izradu web stranice na engleskom jeziku.

Također, provest će se povezivanje USKOK-ove baze podataka s bazama podataka drugih institucija nadležnih za borbu protiv korupcije.

U 2009. godini planira se u okviru IPA 2007 unaprjeđenje međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije, posebice korupcije povezane s organiziranim kriminalom, podizanje svijesti o korupciji kao ozbiljnom kaznenom djelu, podizanje kvalitete prezentacije predmeta u postupku pred sudom i izgradnja kapaciteta USKOK za provođenje zajedničkih istraga i drugih oblika međunarodne suradnje u postupcima za koruptivna kaznena djela i kaznena djela organiziranog kriminala s međunarodnim elementom.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Provedba svih preporuka HITROREZ-a od strane tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima do veljače 2008. godine.

Ured za udruge

Primjena, informiranje te obrazovanje o Kodeksu pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarenje financijske potpore programima i projektima udruga iz državnog proračuna kojima se jamči transparentnost postupka dodjela financijskih potpora udrugama od strane tijela državne uprave i djelovanja samih organizacija civilnoga društva koje primaju financijsku potporu iz sredstava državnog proračuna te izbjegavanje sukoba interesa u postupku dodjele potpora;

Poticanje rada nevladinih udruga i organizacija civilnoga društva koje se bave problemom korupcije i poticati njihovu suradnju s državnim tijelima, te organiziranje okruglih stolova, drugih forma i načina educiranja novinara i civilnog društva o problemu korupcije i načinima njenog otkrivanja.

3.23.3. Temeljna ljudska prava

Zaštita osobnih podataka

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavni okvir

Tijekom 2007. godine Agencija je napravila detaljnu analizu stanja zaštite osobnih podataka kao temelj za definiranje izuzetaka od obvezne dostave/notifikacije evidencija u Središnji registar i uvođenje sustava unutarnje zaštite podataka od strane službenika za zaštitu osobnih podataka, kako bi se u nastupajućem periodu donijelo kvalitetno zakonsko rješenje za gore opisane situacije.

Rezultati obavljenih nadzora

Tijekom 2007. godine Agencija je izvršila nadzor po službenoj dužnosti kod 132 voditelja zbirki osobnih podataka (sektori: državna uprava, financije , gospodarstvo, trgovina, kultura, obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb, te ostalo).

Od ukupnog broja provedenih nadzora u ovom izvještajnom razdoblju najveći broj nadzora odnosio se na javni sektor i to: državna uprava 46%, lokalna (regionalna) uprava i samouprava 11% , financijski sektor 13% , zdravstvo i socijalna skrb 1% kultura 9 % , obrazovanje 7% , gospodarstvo 4%, trgovina 3% i ostalo 7%.

Nadzorom u javnom sektoru - državnoj upravi bila su obuhvaćena gotovo sva ministarstva , državne upravne organizacije, zavodi, agencije (među kojima posebno treba napomenuti obavljene nadzore u Ministarstvu unutarnjih poslova vezane uz zbirke osobnih podataka koje vode, Ministarstvu znanosti obrazovanja i športa i Ministarstvu zdravstva s naglaskom na uvođenje novih sustava automatske obrade osobnih podataka u tim institucijama).

Nadalje, u svim nadzorima utvrđene su nepravilnosti u odnosu na Zakon o zaštiti osobnih podataka, Uredbu o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka i Uredbu o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka. Potrebno je naglasiti kako su se povrede odredbi citiranih propisa očitovale u ne uspostavi i ne dostavi evidencija o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar, obradi osobnih podataka bez valjanog pravnog osnova (bez privole ispitanika u slučajevima kada obrada nije propisana drugim zakonom) ne definiranju vremenskog razdoblja čuvanja osobnih podataka (za slučaj kada isto nije propisano drugim zakonom), te na neodgovarajuću sigurnosnu zaštitu osobnih podataka od zlouporabe, uništenja, dostupa ili neovlaštenih pristupa) istima.

U naznačenom razdoblju od strane Agencije je izvršen nadzor nad dostavom evidencija u Središnji registar Agencije. Po obavljenom nadzoru upućeno je 397 naloga za dostavu evidencija prema voditeljima zbirke u sektoru lokalne uprave (gradovi), sektoru obrazovanja (pučka otvorena učilišta) te financijskom sektoru (revizorska društva).

Od ukupnog broja obavljenih nadzora kod voditelja zbirke osobnih podataka 61 voditelj zbirke (43%) je postupio po nalogu i upozorenju Agencije, 33 voditelja zbirke (23%) je postupilo po nalogu nakon naloženog roka, kod 32 voditelja zbirke (23%) još traje rok za postupanje po nalogima Agencije, a 15 voditelja zbirke (11%) nije postupilo po nalogu i upozorenju Agencije.

Glede navedenoga Agencija je izradila u ovom izvještajnom razdoblju 47 rješenja s dodatnim nalogima, a zbog ne postupanja po nalogima iz zapisnika.

Zbog ne postupanja po nalogima iz rješenja Agencija je podnijela 25 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja nadležni prekršajni sud donio je 18 rješenja o prekršajnom kažnjavanju i 1 rješenje o odbacivanju zahtjeva, dok su ostali zahtjevi u postupku.

Agencija je također postupala i po zahtjevima za zaštitu prava građana i trećih osoba, a kojih je u ovom izvještajnom razdoblju zaprimljeno ukupno 38, riješen je 31 zahtjev dok su ostali u postupku.

Središnji registar

Na dan 31.10.2007. u Središnjem registru je bilo 5476 aktivnih evidencija. Pod aktivnim evidencijama se podrazumijevaju samo evidencije o postojećim zbirkama osobnih podataka, tj. bez evidencija koje se odnose na zbirke podataka koje su brisane.

Voditeljima zbirke je svakodnevno dostupna telefonska i e-mail pomoć za pravna pitanja i rad sa Središnjim registrom .

Informatizacija

Tijekom 2007. godine nabavljene su licence za standardni softver koji koristimo te za njegovu kontinuiranu dogradnju MS Windows, MS Office, Sopnos antivirus, SuSE Linux, Novell NetWare, početkom 2008. godine bi trebao biti pušten u punu produkciju sustav elektroničkog upravljanja dokumentima (digitalna pisarnica).

Informacijska sigurnost

U 2007. godini izrađen je nacrt Pravilnika o informacijskoj sigurnosti AZOP-a.

Projekti

Agencija za zaštitu osobnih podataka je tijekom studenog 2006. godine prijavila projekt u okviru programa IPA-2007 naziva "jačanje kapaciteta Agencije". Ovaj Projekt ima pravnu i tehničku komponentu.

Pravna se očituje u namjeri za potpunim usklađivanjem zakona s EU direktivom 46/95, a tehnička se sastoji u implementaciji ISO standarda 27001 i nabavci opreme.

Tijekom 2007. godine Agencija je obavljala aktivnosti vezane za programiranje I komponente programa. S tim u vezi izrađena je analiza predpristupnih prioriteta s ciljem jačanja kapaciteta AZOP-a, te su izrađeni bazni projektni dokumenti.

Jačanje svijesti o potrebi zaštite osobnih podataka

Agencija za zaštitu osobnih podataka tijekom 2007. godine intenzivno je radila na jačanju svijesti o temeljnim pravima zaštite osobnih podataka u okviru voditelja zbirke podataka, državnih službenika i stanovništva općenito putem seminara, stručnih skupova, te obilježavanjem Dana zaštite osobnih podataka.

Održane su prezentacije i predavanja na seminarima za tajnike osnovnih i srednjih škola održanim 18.-24. travnja 2007. godine u Vodicama u organizaciji Zajednice osnovnih škola Republike Hrvatske.

Agencija je sudjelovala na:

Tematskoj raspravi "Biometrija u Hrvatskoj" u organizaciji Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, Varaždin održanom dana 19. siječnja 2007. godine;

6. Savjetovanju o elektroničkom poslovanju u Opatiji od 2.-4. travnja 2007. godine u okviru teme "Sigurnost i zaštita podataka" Agencija je prezentirala zaštitu podataka građana temeljem zakona i stečenih iskustava u praksi;

Savjetovanju na temu "Pravo na informaciju i zaštita osobnih podataka u lokalnoj samoupravi" koje je organizirala Akademija lokalne demokracije i Pravni fakultet u Splitu 26.06.2007. godine. Agencija je izlagala o "Teorijskim i praktičnim aspektima provedbe Zakona o zaštiti osobnih podataka a u svrhu poduke jedinica lokalne samouprave iz zaštite podataka te izradila upitnik za iste o poznavanju zaštite podataka;

Okruglom stolu "Implementacija Zakona o pravu na pristup informacijama u Republici Hrvatskoj - iskustva i izazovi", koji se održao u Hrvatskom Saboru dana 23. travnja 2007. godine;

Stručnom skupu u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi "Unaprjeđenje registracije liječenih osoba zbog zlouporabe droga i harmonizacija podataka s EMCDD-om" održan je dana 15. lipnja 2007. godine.

Povodom Dana zaštite osobnih podataka 28. siječnja 2007. godine Agencija za zaštitu osobnih podataka u suradnji s Uredom za ljudska prava organizirala je okrugli stol na temu Zaštita osobnih podataka u Republici Hrvatskoj, a tiskan je i prigodan letak za građane

AZOP je bio domaćin i organizator 9. Konferencije povjerenika za zaštitu osobnih podataka zemalja srednje i istočne Europe, koja se održavala u Zadru od 04. lipnja do 06. lipnja 2007.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine Agencija namjerava izraditi dopune Zakona o zaštiti osobnih podataka (izuzeci od obvezne dostave u Središnji registar, službenik za zaštitu osobnih podataka, radi usklađivanja u odnosu na članak 26. EU direktive 46/95 i dr);

Vežano za jačanje administrativnih kapaciteta u 2008. godini Agencija planira zapošljavanje još jednog (1) djelatnika.

U 2008. godini Agencija će posebnu pozornost posvetiti nadzoru kod voditelja zbirki u sektoru javne uprave te naročito nadzoru biometričkih osobnih podataka, tj podataka koje voditelji prikupljaju putem biometričkih sustava i video-nadzora (CCTV).

Tijekom 2008. godine Agencija će nastaviti započete aktivnosti vezane uz provođenje nadzora kod voditelja zbirki u sljedećim sektorima:

Sektor javne uprave (primjerice, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi – uključujući nadzor sigurnosti automatske obrade osobnih podataka , Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa također uključujući nadzor sigurnosti automatske obrade osobnih podataka)

Sektor lokalne i regionalne uprave i samouprave (županije, gradovi, općine)

Financijski sektor (Hrvatski registar obveznika po kreditima, banke i dr.) .

Agencija za zaštitu osobnih podataka tijekom 2008. godine namjerava posebnu pozornost posvetiti nadzoru kod voditelja zbirki u sektoru telekomunikacije kao i nadzorima u vezi s podnijetim zahtjevima za zaštitu prava.

Tijekom 2008. godine Agencija će i dalje raditi na jačanju svijesti o potrebi zaštite osobnih podataka s naglaskom na edukaciju građanstva. Osim toga edukacijom će se ponovno obuhvatiti velik broj sektora gospodarstva, lokalne, državne i javne uprave.

Središnji registar i IT

Aplikaciju Središnjeg registra nije moguće dalje razvijati radi organizacijskih promjena kojima je obuhvaćen projektant iste. Radi toga je potrebno pronaći alternativno rješenje za tekuće održavanje sustava. Paralelno s time potrebno je analizirati stanje i ispitati mogućnosti te eventualno donijeti odluku o tome da li će se postojeće rješenje dalje razvijati ili će se pristupiti izradi nove aplikacije.

Ovu odluku potrebno je donijeti do sredine 2008. godine (radi osiguranja sredstava u proračunu za 2009. godinu), tj. prije nego što se krene s implementacijom tehnologije digitalnog potpisa koja je okvirno planirana za 2009. godinu.

U srednjoročnom razdoblju planira se nabava nove aplikacije za Središnji registar te iznalaženje mogućnosti za preseljenje Agencije u primjereniji poslovni prostor obzirom na povećanje opsega poslova i planiranih aktivnosti Agencije.

3. 24. PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST

3.24.1. Azil

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Hrvatski sabor je 13. srpnja 2007. godine usvojio novi Zakon o azilu. Zakon je objavljen u Narodnim novinama br. 79/07., a stupit će na snagu 1. siječnja 2008. godine. Osnovane su Radne skupine za izradu podzakonskih akata.

Novi Zakon o azilu uvodi supsidijarnu zaštitu i ubrzani postupak. Također proširuje pojedina prava tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom te dodatno usklađuje definicije i pojedine institute. Donošenjem novog Zakona o azilu provedeno je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita i o sadržaju dodijeljene zaštite, Direktivom Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o spajanju obitelji, Direktivom Vijeća 2005/85/EZ od 1. prosinca 2005. o minimalnim standardima u državama članicama u procedurama za dodjeljivanje i povlačenje izbjegličkog statusa, Direktivom Vijeća 2001/55/EZ od 20. lipnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučajevima masovnog priljeva raseljenih osoba i mjerama promoviranja raspodjele tereta između država članica u prihvaćanju takvih osoba, te Direktivom Vijeća 2003/9/EZ od 27. siječnja 2003. o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila.

O zahtjevu za azil u prvom stupnju rješava Ministarstvo unutarnjih poslova, Odsjek za azil, a u drugom stupnju, povodom žalbi, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata koje će biti smješteno u Uredu za ljudska prava Vlade RH .

U okviru Odsjeka za azil radi i Informacijsko-dokumentacijski centar (IDC) za prikupljanje i analiziranje informacija o zemljama podrijetla tražitelja azila, koji donositeljima odluka omogućuje dobivanje relevantnih informacija o zemljama podrijetla i tranzita tražitelja azila, kako bi se svaki slučaj mogao objektivno i individualno ispitati odnosno te kako bi se donijela utemeljena odluka o zahtjevu za azil. Ministarstvo unutarnjih poslova je sredstvima državnog proračuna nabavilo opremu (dodatni server) za dogradnju postojeće baze podataka Informacijsko-dokumentacijskog centra te je oprema krajem 2007. godine instalirana i stavljena u funkciju.

U sklopu tečaja granične policije, od 2005. godine azil je jedan od nastavnih predmeta ukupnog trajanja 5 sati. Tijekom 2007. godine je obučeno 420 policijskih službenika, a policijski službenici se upoznaju s temeljnim načelima i institutima Zakona o azilu i relevantnih međunarodnih dokumenata s naglaskom na postupak policije sa strancima koji izraze namjeru za podnošenje zahtjeva za azil. Tečaj traje 7 tjedana (5 nastava + 2 praksa), a planira se održavati sve dok obuku ne prođu svi policijski službenici granične policije.

Dana 10. kolovoza 2007. godine službeno je započeo s provedbom CARDS 2004 twinning projekt „Reforma azila II“. Projekt ima tri komponente (zakonodavni, unaprjeđene procedure i postupci na području azila te jačanje institucionalne sposobnosti), a sadrži i investicijsku

komponentu za nabavu opreme. Kroz ovu komponentu nabavljen je dio opreme (livescan stanice i komunikacijska oprema) za elektronsko pohranjivanje otisaka papilarnih linija tražitelja azila i uključivanje u EURODAC i DubliNet sustave. Budući da je zbog neispunjavanja natječajnih uvjeta iz proračuna projekta nabavljen samo dio opreme, Ministarstvo unutarnjih poslova je preuzelo obvezu nabavke preostale potrebne opreme (informatička oprema) i to iz proračuna za 2008. godinu.

U okviru Konferencije generalnih direktora imigracijskih službi (GDISC), Ministarstvo unutarnjih poslova uključeno je u projekt zajedničke baze prevoditelja te je u sklopu navedenog projekta nabavljena oprema za video-konferencijsko vođenje saslušanja tražitelja azila. Oprema je instalirana i koristi se u Prihvatilištu za tražitelje azila u Kutini.

Tijekom 2007. godine nastavljena je suradnja s nevladinim organizacijama, poglavito Hrvatskim pravnim centrom te UNHCR-om i Hrvatskim crvenim križem.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine na području azila planiraju se sljedeće aktivnosti:

- donošenje podzakonskih propisa prema Zakonu o azilu,
- implementacija novog Zakona o azilu i pripadajućih podzakonskih akata,
- nastavak provođenja CARDS projekta „Reforma azila II“,
- nabava opreme iz Lot-a 2 potrebne za uključivanje u EURODAC i DubliNet sustav te stavljanje u funkciju sustava na nacionalnoj osnovi,
- jačanje sustava obuke za službenike koji rade na poslovima azila

Tijekom 2009. godine na području azila planiraju se sljedeće aktivnosti:

- uspostava sustava za elektronsko uzimanje i pohranjivanje otisaka papilarnih linija tražitelja azila (preduvjeti za priključenje na Eurodac i Dublinet sustave),
- određivanje tijela nadležnog za provedbu Odluke Vijeća od 2. prosinca 2004. godine o osnivanju Europskog fonda za izbjeglice za period 2005. – 2010. godine,
- rješavanje pitanja trajne lokacije za smještaj tražitelja azila na području Zagrebačke županije,
- jačanje administrativnih sposobnosti na područja integracije stranaca kojima je odobren azil ili supsidijarna zaštita,
- provođenje CARDS 2004 projekta „Reforma azila II“, uključujući analizu reformiranog zakonodavstva, pripremu za usklađivanje zakonodavstva s eventualnim daljnjim razvitkom EU acquisa na području azila, analizu i unapređenje postojećih postupaka, razvijanje postupaka za provođenje Dublin II uredbe, jačanje administrativnih kapaciteta kroz daljnju obuku različitih ciljanih skupina i izradu plana za kontinuiranu obuku.

3. 24. 2. Migracije

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavni okvir

Hrvatski Sabor je 13. srpnja 2007. godine usvojio Zakon o strancima (NN 79/07). U pogledu zakonitih migracija donošenjem novog Zakona o strancima provedeno je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. godine o pravu na spajanje obitelji, Direktivom Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenog 2003. o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak, Direktivom Vijeća 2004/114/EZ od 13. prosinca 2004. o uvjetima prihvata državljana trećih država u svrhu studiranja, razmjene učenika, neplaćene izobrazbe ili dobrovoljnog rada, Direktivom Vijeća 2005/71/EZ od 12. listopada 2005. o posebnim procedurama prihvata državljana trećih država u svrhe znanstvenog istraživanja.

U odnosu na radne migracije pri izradi prijedloga novog Zakona o strancima vodilo se računa o Rezoluciji Vijeća od 20. lipnja 1994. o ograničavanju prihvata državljana trećih država na teritorij država članica u svrhu zapošljavanja, Rezoluciji Vijeća od 30. studenoga 1994. koja se odnosi na ograničavanje prihvata državljana trećih država na teritorij država članica u svrhu provođenja aktivnosti kao samozaposlenih osoba, Preporuci Vijeća 96/C 304/01 od 27. rujna 1996. godine glede borbe protiv ilegalnog zapošljavanja državljana trećih zemalja te Preporuci Vijeća 96/C 5/01 od 22. prosinca 1995. o harmonizaciji sredstava za sprečavanje nezakonitih migracija i nezakonitog zapošljavanja i poboljšanja sredstava kontrole.

Posebnim poglavljem Glave XI uređen je ulazak, boravak i rad državljana država članica Europskog ekonomskog prostora, članova njihovih obitelji i članova obitelji hrvatskih državljana, a posebnim poglavljem Glave XII uređen je ulazak, boravak i rad državljana trećih država koji imaju odobren stalni boravak u drugoj državi članici Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji. Navedene Glave Zakona o strancima usuglašene su s Direktivom Vijeća 2004/38 od 2. travnja 2004. o pravu državljana Unije i članova njihovih obitelji o slobodi kretanja i boravka na području država članica i Direktivom Vijeća 2003/109/EZ od 25.12.2003. o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak Ove glave Zakona stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

Novim Zakonom o strancima provedeno je i usklađivanje s Direktivom Vijeća 2001/40/EZ od 28. svibnja 2001., Direktivom Vijeća 2001/51/EZ od 28. lipnja 2001. kojom se dopunjuju odredbe članka 26. Konvencije o primjeni Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985., Direktivom Vijeća 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002., Direktivom Vijeća 2003/110/EZ od 25. studenoga 2003., s Odlukom Vijeća 2004/191/EZ od 23. veljače 2004., te Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 562/2006 od 15. ožujka 2006. (Schengenski zakonik o granicama).

Hrvatski sabor je na svojoj sjednici održanoj 13. srpnja 2007. godine usvojio: "Migracijsku politiku Republike Hrvatske za 2007./2008. godinu (NN 83/07)

Republika Hrvatska je potpisnica 24 sporazuma o predaji i prihvatu osoba, od kojih 19 sporazuma s državama članicama Europske unije. S EU obrascem sporazuma usklađeno je 17 sporazuma, dok 7 sporazuma još nije usklađeno, a u cilju daljnjeg usklađenja postojećih sporazuma s navedenim obrascem, pokrenuta je inicijativa za sklapanje novih sporazuma o predaji i prihvatu osoba s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Srbijom.

U završnoj fazi usklađivanja teksta su sporazumi s Ukrajinom, Moldavijom i Ciprom, kao i novi, izmijenjeni i europskom obrascu prilagođeni tekst sporazuma sa Slovačkom.

Institucionalni i administrativni kapaciteti

Trenutno stanje popunjenosti na svim razinama je 313 policijskih službenika za suzbijanje nezakonitih migracija, a za popunu su ostala još 23 radna mjesta.

Tijekom 2007. godine završeni su slijedeći projekti:

1. 31. siječnja 2007. godine završio je projekt CARDS 2003 "Izgradnja sposobnosti na području nezakonitih migracija". Ostvareni ciljevi i postignuća projekta jesu:

- Unaprijeđena i poboljšana implementacija nacionalnih pravnih okvira za nezakonite migracije u skladu s EU standardima i najboljom praksom,
- Povećana administrativna, funkcionalna i operativna sposobnost na području nezakonitih migracija, usmjerena posebice na Prihvatni centar za strance i
- Razvijen i implementiran održivi sustav programa obuke, unutar kojeg je, po načelu „train the trainers“, obučeno 12 multiplikatora.

2. Projekt „Obuka policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske u području trgovanja ljudima i krijumčarenja migranata“, završen je u lipnju 2007. god., a u istom su sudjelovali Vlada Velike Britanije, Međunarodna organizacija za migracije – IOM i Ministarstvo unutarnjih poslova - Uprava za granicu.

Cilj projekta bio je obuka 27 multiplikatora na državnoj razini (policijskih službenika granične policije), koji su svoje znanje prenijeli na 350 policijskih službenika za nezakonite migracije na regionalnoj i lokalnoj razini. Uz to, inicijalnu obuku s područja suzbijanja trgovanja ljudima, kroz jednodnevne seminare, prošlo je i 137 pomoćnika načelnika policijskih postaja, nadležnih za poslove granične policije.

3. U suradnji s Hrvatskim pravnim centrom, u svibnju 2007. godine završio je dio projekta „Zaštita tražitelja azila u Republici Hrvatskoj i regiji“, koji se odnosio na obuku po 6 članova nacionalnih timova (Republika Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija), po načelu „obuke trenera“.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine na području migracija planira se donošenje podzakonskih propisa za provođenje Zakona o strancima te educiranje službenika Ministarstva unutarnjih poslova i službenika policijskih uprava, odnosno policijskih postaja za primjenu novog zakonskog propisa i poznavanje pravne stečevine EU-a za područje migracija.

Također, po donošenju Akcijskog plana za provedbu mjera Migracijske politike Republike Hrvatske za 2007./2008. godinu, aktivno će se provoditi sve mjere određene ovim dokumentom.

Planira se daljnja implementacija organizacijsko- kadrovske koncepta.

Dana 08. veljače 2007. godine, u Budimpešti je održana konferencija otvaranja projekta AENEAS 2005 „Razvoj komunikacijskih sustava i sustava razmjene informacija o nezakonitim migracijama na području Zapadnog Balkana“.

Cilj projekta je poboljšanje komunikacije i razmjene informacija o tijekovima nezakonitih migracija između graničnih policija zemalja Jugoistočne Europe. Korisnici projekta su službe granične policije Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Albanije. Projekt će trajati 18 mjeseci, od prosinca 2006. godine do svibnja 2008. godine i podijeljen je u tri faze. Prva faza obuhvaća organizacijske strukture, a druga ciljeve i potrebne analize. Treća faza, u okviru koje će se obaviti studijski posjet Mađarskoj, pilot program i završna konferencija, predstavlja implementaciju.

Krajnji rezultat projekta bit će izrada Kataloga, kao rješenja za komunikaciju i razmjenu informacija o nezakonitim migracijama, u kojem će se objediniti najbolje prakse i preporuke za sve zemlje u projektu. U jednoj od država korisnica pokrenuti će se pilot mehanizam razmjene informacija

Zbog ograničenih i nedovoljnih smještajnih kapaciteta u postojećem Prihvatnom centru za strance (samo 108 mjesta), MUP je pokrenuo postupak za uspostavu 2 tranzitna prihvatna centra za strance, kapaciteta 30-40 mjesta, na području uz državnu granicu sa Srbijom (područje kod GP Tovarnik) te na južnom dijelu državne granice s Bosnom i Hercegovinom (u Trilju). Rok za uspostavu navedenih centara je kraj 2009. godine. U listopadu 2007. godine izabran je partner za pružanje potpore MUP-u RH u pripremi projektne/natječajne dokumentacije za tranzitne prihvatne centre za strance.

Tijekom 2009. godine na području migracija planira se nastaviti sa edukacijom svih službenika koji rade na migracijama te omogućiti bolju informatičku opremljenost, kako djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova, tako i djelatnika policijskih uprava odnosno policijskih postaja.

Tijekom 2009. godine, planira se nastaviti s provedbom onih mjera Migracijske politike Republike Hrvatske za 2007./2008. čiju provedbu nije moguće završiti u kratkoročnom razdoblju:

- mjera 1. Stvaranje preuvjeta za uspostavu registra stanovništva (hrvatskih državljana i stranaca);
- mjera 2. Izmjene Zakona o hrvatskom državljanstvu

- mjera 4. Uspostava HITRO.NET – računalno-komunikacijske mreže tijela državne uprave u skladu s načelima informacijske sigurnosti iz Nacionalnog programa informacijske sigurnosti, primjenjujući sigurnosne norme i standarde;
- mjera 7. Stalna dogradnja sustava azila kako bi se osigurala odgovarajuća zaštita izbjeglica i drugih osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita, sukladno međunarodnom humanitarnom pravu i standardima Europske unije;
- mjera 9. Uspostava i unapređenje dvostrane ili višestranne suradnje s državama podrijetla, tranzita i odredišta;
- mjera 12 propisivanje obveze odjave hrvatskih državljana prilikom odlaska iz zemlje na razdoblje duže od godinu dana donošenjem novog Zakona o prebivalištu i boravištu građana
- mjera 15. Mjere kojima se, radi sprječavanja diskriminirajućih postupaka i ponašanja prema doseljenicima, u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu osigurava pravo na ravnopravan status u odnosu na državljane Republike Hrvatske, s usmjerenjem prema stjecanju državljanstva. Tim mjerama odredit će se opseg prava i obveza, pomoću kojih će doseljenici, sukladno dužini boravka, steći adekvatne beneficije;
- mjera 16. Potpisivanje novih ugovora o predaji i prihvatu osoba koje nezakonito borave na državnom području (readmisiji) s državama podrijetla i tranzita s kojima do sada ti ugovori nisu potpisani.

Planira se provesti projekt „Promatranje policijskih postupaka s područja nezakonitih migracija i azila“, tzv. „border monitoring“, koji je predložen za financiranje kroz MATRA Program – Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske.

3.24.3. Vize

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne mjere

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 13. srpnja 2007. godine usvojio novi Zakon o strancima (79/07). Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine, a njime je provedeno daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU i u području vizne politike. Zakonom je određeno Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija kao središnje državno tijelo za pitanje vizne politike i viza, uspostavljen je pravni okvir za Hrvatsku bazu podataka o vizama, redefinirane su vrste i značajke viza i uveden je obrazac za unošenje vize.

U skladu s odredbom članka 15. Zakona o strancima, prema kojem Vlada Republike Hrvatske propisuje vizni sustav, na prijedlog ministarstva nadležnog za vanjske poslove, u siječnju 2008. bit će upućen u Vladinu proceduru prijedlog nove Uredbe o viznom sustavu,

kojom je provedeno daljnje usklađivanje hrvatskog viznog sustava. Vodeći računa o posljednjim izmjenama i dopunama viznog sustava EU (Uredba Vijeća (EZ) br. 1932 od 21. prosinca 2006.) predloženo je uvođenje viznog režima za državljane Bolivije, a također i uvođenje u vizni sustav posebni kategorija državljana Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske koji nisu državljani imenovane u smislu prava Zajednice.

S ruskom stranom završene su konzultacije o sklapanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana i obje su se strane suglasile o konačnom tekstu nacрта Sporazuma. Novo uređenje uzajamnih putovanja više ne bi predviđalo izuzeća iz viznog režima, tj. mogućnost ulaska u državu na osnovi pozivnih pisama ili turističkih vaučera.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 29. studenoga 2007. godine Odluku o produljenju privremene suspenzije viznog režima za državljane Republike Srbije i državljane Republike Crne Gore, koja se primjenjuje od 1. siječnja do 31. prosinca 2008. godine.

Utvrđeno je stajalište o suzdržavanju od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije. U odnosu na nositelje diplomatskih i službenih putovnica tih zemalja, pri odlučivanju o eventualnom ne zahtijevanju viza, vodi se računa i o Dodatku 2. Zajedničkih konzularnih naputaka o vizama za diplomatske misije i konzularne urede (Odredbe o kretanju nositelja diplomatskih, službenih i službovnih putovnica i nositelja *laissez-passersa* što ih neke međunarodne međuvladine organizacije izdaju svojim službenicima).

Također, vodeći računa o potrebi usklađivanja konzularnih pristojbi što se naplaćuju prigodom podnošenja zahtjeva za izdavanje viza (Odluka Vijeća 2006/440/EC od 1. lipnja 2006. kojom se mijenja i dopunjuje Dodatak 12 Zajedničkim konzularnim naputcima i Dodatak 14a Zajedničkom priručniku o pristojbama što se imaju naplaćivati za administrativne troškove procesuiranja zahtjeva za vize), izrađen je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama, koji će se početkom 2008. uputiti u Vladinu proceduru.

Informacijski sustav

U veljači 2007. godine Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija usvojilo je Reviziju Plana potpunog informatičkog povezivanja diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

Do 31. prosinca 2007. godine, sustav IKOS uveden je u ukupno 61 od 72 (73) hrvatskih diplomatskih misija i konzularnih ureda, što je u skladu s dinamikom i rokovima koji su predviđeni u Planu.

U travnju 2007. završena je dogradnja IKOS-a uvođenjem novih funkcionalnosti, nabavljena je i distribuirana dodatna IT oprema u DM/KU. Od 1. svibnja 2007., u onim DM/KU u koje je uveden IKOS, započelo je ispisivanje viza ink-jet pisačima, s integriranom fotografijom podnositelja zahtjeva.

Uzimajući u obzir složenost i veličinu projekta stvaranja jedinstvenog informacijskog sustava o vizama, i usklađivanje s relevantnim pravnim instrumentima pravne stečevine EU, Vlada Republike Hrvatske donijela je 2. studenoga 2007. Odluku o osnivanju Međuresorske radne skupine za razvitak i uspostavu Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav Europske unije. Nositelj projekta je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija.

Institucionalni kapacitet

Na osnovi Plana potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom EU, izrađuje se prijedlog provedbenog Plana priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava, s procjenom financijskog učinka na državni proračun, koji će se u I. kvartalu 2008. uputiti u proceduru Vlade Republike Hrvatske.

Nastavljen je rad na projektu izrade Priručnika specimena putnih isprava u elektroničkom obliku.

Tečaj za otkrivanje i prepoznavanje krivotvorina uključen je, kao posebna nastavna cjelina, u program konzularnog tečaja, koji se redovito održava barem jednom godišnje (svibanj – lipanj 2007.). Pohađaju ga službenici koji se upućuju na rad u diplomatske misije/konzularne urede.

U 2007. je završena distribucija opreme – kompleta s osnovnim pomagalicama za otkrivanje i prepoznavanje krivotvorenih isprava (3M retroviewer, džepni mikroskop, UV lampa, i dr.) u diplomatske misije i konzularne urede.

Obzirom na povećanje obujma poslova, u Odjel za vize VI. Uprave za konzularne poslove MVPEI-a, raspoređena su dodatna dva službenika, tako da ih je trenutačno ukupno sedam.

Nastavljajući usklađivanje sa standardima EU u postupku izdavanja viza i vodeći računa o Katalogu preporuka za pravilnu primjenu Šengenskog *acquisa* i najbolje prakse: Izdavanje viza (od 7. veljače 2003.), mjerodavne službe MVPEI-a izradile su analizu postojećeg stanja u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, a vezano uz organizaciju prostora prijama i rada sa strankama i s obzirom na ispunjavanje sigurnosnih standarda.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne mjere

Na osnovi novog Zakona o strancima, najkasnije do 1. travnja 2008. godine donijet će se provedbeni propisi, kojima se uređuju:

- vizni sustav,
- obrasci zahtjeva za izdavanje vize i vize, te obrazac za unošenje vize,
- postupak i način izdavanja viza u diplomatskim misijama i konzularnim uredima te na granici,

- arhitektura, funkcionalnosti i korištenje Hrvatske baze podataka o vizama.

U skladu s Planom potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije, predviđeno je održavanje dvostranih konzultacija o uređenju režima uzajamnih putovanja državljana s onim državama koje su na „negativnom“ popisu Europske unije, a viza im nije potrebna za ulazak u Republiku Hrvatsku.

Početkom 2008. očekuje se sklapanje Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana, a stupanje na snagu Sporazuma predviđa se u 2008. godini.

U I. kvartalu 2008. planirano je donošenje provedbenog Plana priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava.

U srednjoročnom razdoblju, u skladu s Planom potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije, ovisno i o spremnosti svih država (kojih se to tiče), predviđeno je postizanje dogovora o novom režimu uzajamnih putovanja državljana.

Informacijski sustav

Prema Planu potpunog informatičkog povezivanja diplomatskih misija i konzularnih ureda, najkasnije do 30. rujna 2008., IKOS bi trebao biti implementiran u sve DM/KU.

Nastavlja se sustavni rad na dogradnji sustava IKOS (unos podataka u rubriku predviđenu za strojno čitanje na naljepnici vize, kontrola naljepnica viza, generiranje statističkih izvješća i dr.).

Za uspostavu Hrvatske baze podataka o vizama, predviđeno je postupno informatičko povezivanje svih nadležnih tijela uključenih u postupak izdavanja viza i tijela nadležnih za kontrolu prelaska državne granice.

Međuresorska radna skupina i projektni timovi u nadležnim resorima započinju intenzivan rad na projektu razvitka i uspostave Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav EU-e.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Završna faza projekta uspostave Hrvatske baze podataka o vizama.
- Nastavak rada na projektu razvitka i uspostave Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav EU-e.

Institucionalni kapacitet

Utvrđivanjem središnjeg državnog tijela nadležnog za pitanja vizne politike i viza, do kraja I. kvartala 2008., redefinirat će se djelokrug i nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova i

europskih integracija i Ministarstva unutarnjih poslova te u 2008. provesti eventualno potrebne strukturalne promjene.

Vežano uz sklapanje sporazuma s Ruskom Federacijom, potrebno je obaviti odgovarajuću prethodnu pripremu službi vanjskih i unutarnjih poslova kako bi se, stupanjem na snagu sporazuma, osigurala njegova učinkovita primjena i provedba.

Navedeno podrazumijeva:

- uređenje prostora Konzularnog odjela Veleposlanstva Republike Hrvatske u Moskvi,
- povećanje broja konzularnih službenika u Veleposlanstvu,
- osiguranje potrebne informatičke i druge opreme.

U prvoj polovici 2008., planira se provesti dodatna edukacija konzularnih službenika u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, kako bi se upoznali s novim propisima o strancima i osigurala njihova pravilna i učinkovita primjena u praksi.

Edukacija konzularnih službenika za otkrivanje i prepoznavanje krivotvorina, nastavlja se kao kontinuirana mjera.

Nadalje, u 2008. mjerodavne službe MVPEI-a izradit će Plan daljnjeg usklađivanja sa standardima EU u DM/KU, a vežano uz organizaciju prostora prijama i rada sa strankama i s obzirom na ispunjavanje sigurnosnih standarda, u kojem će se, na osnovi provedene analize postojećeg stanja, utvrditi prioriteti i rokovi za pojedine DM/KU, te iskazati potrebna financijska sredstva.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Poduzimanje aktivnosti skladu s dinamikom i rokovima provedbenog Plana priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava.
- Provedba Plana daljnjeg usklađivanja sa standardima EU u DM/KU, s obzirom na sigurnosne elemente.
- Kontinuirana edukacija konzularnih službenika.

3.24.4. Upravljanje granicom i Schengen

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Strateški dokumenti

Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom, ažuriran je 2006. godine, sukladno zadanom mjerilu EK sa jasno iskazanim ciljevima, akcijama za provedbu tih ciljeva, te financijskim izračunom i rokovima uza svaku pojedinu akciju, kao i ciljevima i akcijama koje se odnose na zaštitu plave i zelene granice (usvojen od strane Vlade RH 30. studenog 2006. godine.) Sukladno obvezi jednogodišnjeg ažuriranja, isti je ažuriran tijekom listopada 2007. godine

Jednako tako, izrađen je i tekst Schengenskog akcijskog plana za usklađivanje propisa sa schengenskom pravnom stečevinom a kojim su, nakon provedenog bilateralnog screeninga, iskazane sve aktivnosti koje se planiraju provesti u predstojećem razdoblju (do 2012. godine) u cilju usklađivanja pravne regulative Republike Hrvatske, kao i provedba drugih aktivnosti kako bi se postigla usklađenost sa pravnom stečevinom EU i kako bi Republika Hrvatske bila spremna preuzeti vanjske granice EU. Ovaj Akcijski plan usvojen je od strane Vlade Republike Hrvatske 09. ožujka 2007. godine.

Ažuriranje Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom i Schengenskog akcijskog plana u segmentu upravljanja granicom, planira se realizirati i kroz provedbu projekta PHARE 2005 „Priprema za implementaciju Schengenskog Acquisa“, čiji je očekivani završetak do kraja 2008. godine.

Zakonodavni okvir

U 2007. godini donijete su izmjene i dopune Zakona o nadzoru državne granice (NN 141/06 i 40/07) u dijelu koji se odnosi na iznimke obavljanja granične kontrole nad ribarskim plovilima, obvezu zapovjednika plovila da nakon obavljanja granične kontrole najkraćim plovnim putem isplovi iz unutarnjih morskih voda RH, te kojima je stvorena zakonska podloga za korištenje Nacionalnog informacijskog sustava za upravljanje granicom (usklađivanje sa EU uredbom 562/2006 i direktivom 2004/82 koja se odnosi na obvezu prijevoznika o dostavi podataka o putnicima (API)).

Hrvatski sabor je 13. srpnja 2007. godine donio novi Zakon o strancima i novi Zakon o azilu koji stupaju na snagu 01. siječnja 2008. godine, a koji jednim svojim djelom imaju i utjecaja na segment upravljanja granicom. Također je donesena Migracijska politika RH za razdoblje 2007. – 2008.(NN 83/07).

Prekogranična suradnja

Dana 29. ožujka 2007. god. u Sarajevu je potpisan Sporazum između Vlade RH i Vijeća ministara BiH o suradnji u nadzoru državne granice, koji je i ratificiran od strane Hrvatskog sabora 12.listopada 2007. godine.

Sukladno Sporazumu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o prekograničnoj policijskoj suradnji, dana 03. srpnja 2007. godine potpisani su Protokol o osnivanju zajedničkih radnih skupina i Protokol o zajedničkoj kontaktnoj službi na GP Obrežje.

U cilju uspostave formalne suradnje sa Europskom agencijom za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (FRONTEX) tijekom 2007. godine provodilo se usuglašavanje Memoranduma radnog sporazuma o operativnoj suradnji između FRONTEX-a i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, te je postignut dogovor oko konačnog izgleda Memoranduma. Njegovo potpisivanje očekuje se u prvom polugodištu 2008. godine.

Međuagencijska suradnja

Koordinacija između relevantnih službi uključenih u integrirano upravljanje granicom provođena je permanentno kroz rad Međuresorne radne skupine, u sklopu koje djeluju i tri stručna radna tima za neposrednu realizaciju aktivnosti Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom. Sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske Međuresorna radna skupina podnijela je 15. lipnja 2007. godine Izvješće o provedbi Strategije integriranog upravljanja granicom koje je Vlada RH prihvatila Zaključkom dana 12. srpnja 2007. godine.

Izrađen je prijedlog Dodatka I. Sporazuma o suradnji u integriranom upravljanju granicom RH o razmjeni podataka čije se potpisivanje očekuje u prvom kvartalu 2008. godine.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske osnovana je međuresorna radna skupina za izradu prijedloga smanjenja i prekategorizacije broja graničnih prijelaza, sukladno obvezama Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom. Radna skupina izradila je analizu postojećih graničnih prijelaza, te prijedlog smanjenja i prekategorizacije graničnih prijelaza koja će biti osnova za pokretanje bilateralnih pregovora sa susjednim zemljama, te prijedlog nove Uredbe o graničnim prijelazima kojom se, između ostalog, predviđa i smanjenje broja graničnih prijelaza u prvoj fazi sa 189 na 171.

U radu Koordinacije Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa RH djelatnici granične policije sudjelovali su kontinuirano kako na državnoj tako i na regionalnoj razini, te su postignuti vrlo dobri rezultati tijekom zajedničkog postupanja na moru.

Jačanje administrativnih kapaciteta

U tijeku je implementacija ustroja granične policije na lokalnoj razini kojom se kontinuirano vrši popuna i obuka policijskih službenika granične policije. Tijekom 2007. godine u Ministarstvo unutarnjih poslova primljeno je 1.079 policijskih službenika-vježbenika čija obuka je započela u listopadu, a od čega je 579 raspoređeno u graničnu policiju.

Nastavljena je obuka policijskih službenika granične policije sukladno programu specijalističke obuke granične policije, te je tijekom 2007. godine obučeno 420 policijskih službenika. Provođena je i edukacija policijskih službenika granične policije kroz razne vidove dodatnog stručnog usavršavanja (tečajevi, seminari) za pojedine segmente rada granične policije i to:

- korištenje i rad na NBMIS-u – 3 tečaja za 57 policijskih službenika
- RTG operateri – 2 tečaja za 32 policijska službenika
- seminari stručnog usavršavanja po linijama rada – 323 policijska službenika (policijski službenici za zaštitu državne granice na kopnu i rijekama - 280, policijski službenici za nezakonite migracije – 43)
- dvodnevna obuka za 19 policijskih službenika-multiplikatora za korištenje novonabavljenih uređaja doku-box i doku-test za otkrivanje krivotvorenih putnih isprava

- pedagoško-instruktivni seminar za multiplikatore granične policije za 18 policijskih službenika multiplikatora.

Na temu poboljšanja međuagencijske suradnje kroz provedbu Strategije integriranog upravljanja granicom, i tijekom 2007. godine kontinuirano se provodila obuka djelatnika svih službi uključenih u integrirano upravljanje granicom. Tijekom 2007. godine obuku je ukupno prošlo 1750 službenika agencija, a od toga broja 888 službenika granične policije.

U cilju efikasnije kontrole prelaska državne granice, novi Nacionalni informatički sustav za upravljanje državnom granicom, kroz provedbu faze I, krajem 2006. godine uspostavljen je na cestovnom graničnom prijelazu Bajakovo i zračnom Zagreb-Pleso, a tijekom 2007. godine, provedbom faze II, ovaj sustav uspostavljen je na još sedam daljnjih graničnih prijelaza: Zračna luka Split, Županja, Slavonski Brod, Stara Gradiška, Karasovići, Gunja i Slavonski Šamac.

Sustav je opremljen sofisticiranom opremom za čitanje putnih isprava te čitanja registarskih oznaka vozila, kao i izrađenom web aplikacijom s integriranim funkcionalnostima tehničke opreme i radnih procesa nadzora državne granice i omogućava automatsko očitavanje putnih isprava, viza, dokumenata vozila i provjeru u bazama podataka IS MUP-a, Interpola i naknadno SIS-a.

Također, sustavom se omogućava skeniranje otisaka prstiju prema standardima sustava AFIS, automatizirano očitavanje registarskih oznaka vozila i provjeru u potražnim bazama, automatizirano izdavanje dokumenata u procesu granične kontrole, automatsku distribuciju podataka u relevantne korisničke formate, te razmjenu podataka s drugim tijelima.

U cilju povećanja mobilnosti i učinkovitosti granične policije u obavljanju nadzora državne granice, tijekom 2007. godine provodila se nabava potrebne tehničke opreme kroz proračunska sredstva planirana za tu namjenu, kroz razne donacije i putem realizacije predpristupnih programa od kojih izdvajamo projekt CARDS 2004 – Modernizacija nadzora državne granice u vrijednosti od 7.900.000,00 € i koji se u potpunosti odnosio na nabavu opreme. Kroz sve vidove nabave, nabavljena je oprema koja će doprinijeti učinkovitosti granične policije, a odnosi se prvenstveno na vozila, razne uređaje za kontrolu dokumenata, termovizijske kamere, uređaje na noćno promatranje, balističke prsluke i dr.

Ugovorena je nabava policijskih plovila za nadzor državne granice i teritorijalnog mora tip A (1 kom.), tip B (4 kom.) i tip C (11 kom.). Isporuka plovila očekuje se tijekom 2008. god.

TETRA sustav u funkciji je na cjelokupnom priobalju zajedno sa otocima te na području grada Zagreba, uključivo i sve važne prometnice, autocesta Zagreb – Split i Zagreb – Rijeka. U tijeku je implementacija sustava u Policijskim upravama varaždinskoj, krapinsko-zagorskoj, bjelovarsko-bilogorskoj, sisačko-moslavačkoj te koprivničko-križevačkoj. Dosada je montirano i pušteno u rad 80 baznih postaja od ukupno predviđenih 111 za cjelokupno područje RH.

Tijekom 2007 g. izvršeno je kabliranje graničnih prijelaza (GP Goričan, GP Pasjek, GP Rupa, GP Plovanija, GP Kaštel, GP Donji Miholjac), uspostava računalne mreže, znavljanje

informatičkom opremom, komunikacijsko povezivanje, što u cijelosti omogućuje efikasniju graničnu kontrolu i bolju protočnost putnika.

U cilju kvalitetnije granične kontrole tijekom turističke sezone na 5 pomorskih graničnih prijelaza osigurana je mogućnost provjere u bazama podataka IS MUP-a. U I kvartalu 2007. godine izvršeno je instaliranje informatičke i komunikacijske opreme u svim Postajama pomorske policije te je osiguran pristup bazama podataka eCrew.

Suradnja sa Fakultetom elektronike i računarstva provodi se kroz „pilot projekt“ integracije nadzornog sustava na policijskim plovilima, gdje bi nakon završetka i stavljanja u operativnu funkciju, uslijedilo interagencijsko povezivanje sa sustavima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Pripremljen je nacrt Ugovora o suradnji na razvoju i implementaciji "Sustava elektroničkih registracijskih pločica plovila pomorske policije", kao i sva popratna dokumentacija vezana za pilot projekt, a u tijeku je izrada tehničke specifikacije i specifikacije troškova.

Tijekom 2007. godine poduzete su i određene aktivnosti koje se odnose na izgradnju objekata za rad i smještaj granične policije te je izrađena dokumentacija za izgradnju objekata Postaje granične Trilj i Tranzitni prihvatni centar za strance Trilj, Postaju granične policije Maljevac, Policijsku postaju Tovarnik, Tranzitni prihvatni centar za strance Tovarnik, Policijsku postaju za graničnu kontrolu Slavonski brod. Za potrebe obuke granične policije na Policijskoj akademiji realizirano je uređenje i opremanje učionica, kao i u Uslužnoj jedinici Valbandon.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- do kraja 2008. godine, u cilju njegove potpune usklađenosti sa Schengskim kodeksom o granicama odnosno pravnom stečevinom EU, planirana je izrada nacrta izmjena i dopuna Zakona o nadzoru državne granice i pratećih podzakonskih akata

- osigurati još bolju koordinaciju između relevantnih službi kroz što kvalitetniju implementaciju Strategije integriranog upravljanja granicom RH,

- nastavak unapređenja koordinacije između nadležnih službi za postupanje na morskom prostoru Republike Hrvatske u okviru Koordinacije Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutarnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske.

- u cilju ostvarivanja svih pretpostavki za sigurnu zaštitu budućih vanjskih granica EU izvršiti će se revidiranje organizacijsko kadrovske koncepta, te popuna kadrovske strukture granične policije

- nastavak stručne izobrazbe policijskih službenika granične policije kroz specijalističku obuku, te organizacijom dodatnih vidova stručnog usavršavanja

- nastavak daljnjeg povezivanja i opremanja graničnih prijelaza na vanjskim granicama sa Nacionalnim informacijskim sustavom za upravljanje granicom kroz sredstva proračuna, odnosno provedbu faze III kroz program predpristupne pomoći IPA 2007 (25 graničnih prijelaza)

- jačanje tehničkih kapaciteta za učinkovit nadzor državne granice kroz nabavu tehničke opreme i policijske tehnike za graničnu policiju sukladno izraženim minimalnim standardima kroz sredstva državnog proračuna, finalizacijom projekta CARDS 2004 – Modernizacija nadzora državne granice (nabava plovila), provedbom projekta PHARE 2005 – Priprema za implementaciju schengenskog acquisa, te provedbom projekta PHARE 2006 – Nadzor plave granice

- usklađivanje zakonodavstva, revidiranje organizacijsko-kadrovskog koncepta, uspostava učinkovite analize rizika, daljnji razvoj programa stručnog usavršavanja, revidiranje procedura u pomorskom i zračnom prometu, a kako bi se ostvarile sve pretpostavke za graničnu policiju za preuzimanje vanjskih granica EU, realizirati će se provedbom twinning komponente projekta PHARE 2005 - Priprema za implementaciju Schengenskog Acquisa

- u pogledu međunarodne suradnje planirane su aktivnosti koje se odnose na daljnje sklapanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma i protokola koji se odnose na jačanje suradnje sa susjednim zemljama (uspostava kvadrilateralnog centra za razmjenu informacija Dolga Vas između Hrvatske, Slovenije, Austrije i Mađarske, aktivnosti u vezi sklapanja Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sa Italijom i Mađarskom, iniciranje sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sa Srbijom, i sl.).

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- popuna kadrovske strukture granične policije sukladno revidiranom organizacijsko kadrovskom konceptu
- planirana je i kontinuirana provedba svih oblika specijalističke obuke policijskih službenika i svih relevantnih službi koje su uključene u upravljanje granicom Republike Hrvatske.
- u cilju daljnjeg jačanja nadzora državne granice i povećanja mobilnosti i opremljenosti granične policije planira se, sukladno strateškim dokumentima, daljnja nabava tehničke opreme i policijske
- daljnje širenje Nacionalnog informacijskog sustava na granične prijelaze, te ostvarivanje pretpostavki za povezivanje sa SIS-om
- do kraja 2009. godine planiran je završetak radova na adaptaciji odnosno izgradnji dva tranzitna prihvatna centra i to u Trilju i na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske, te je, jednako tako, planiran nastavak radova na izgradnji odnosno adaptaciji objekata za rad i smještaj granične policije.

- daljnje prilagodbe putovnice zahtjevima za implementacijom dodatnih biometrijskih karakteristika.

3.24.5 Policijska suradnja i borba protiv organiziranog kriminala

3.24.5.1. Policijska suradnja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine potpisani su slijedeći međunarodni ugovori i sporazumi: Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Kazahstana o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminaliteta, nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, terorizma i drugih oblika kaznenih djela, potpisan 05. srpnja 2007. godine; Sporazum između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Federalne službe Ruske Federacije za kontrolu prometa opojnim drogama o suradnji u borbi protiv nezakonitog prometa opojnim drogama, psihotropnim tvarima i njihovih prekursorima, potpisan 07. rujna 2007. godine i Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o policijskoj suradnji, potpisan 10. listopada 2007. godine.

Dana 12. listopada 2007. završen je prvi krug pregovora u svrhu usuglašavanja nacrt teksta Sporazuma između Vlade RH i Vlade Talijanske Republike o prekograničnoj policiji. Republika Hrvatska je potpisala do sada 25 bilateralnih ugovora o policijskoj suradnji, 9 sporazuma na razini Ministarstva unutarnjih poslova, te 2 multilateralna sporazuma.

Sporazum između Republike Hrvatske i Europske unije o učešću Republike Hrvatske u policijskoj misiji Europske unije u Afganistanu - EUPOL (Afganistan) je potpisan 4. listopada 2007. godine. Potpisivanje ovog Sporazuma, odnosno nastavak učešća hrvatskih policijskih savjetnika u misiji Europske unije (ranije sudjelovali u NATO-ISAF misiji), predstavlja značajan uspjeh MUP-a RH u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.

Ministarstvo unutarnjih poslova aktivno je sudjelovalo u radu međunarodnih organizacija i inicijativa (Pakt o stabilnosti, Jadransko-jonska inicijativa, SECI, SEPCA – Udruženje šefova policija Jugoistočne Europe, Salzburškog foruma i dr.)

Europol

U cilju jačanja ukupnih administrativnih kapaciteta nacionalne jedinice Europola za Republiku Hrvatsku, kroz program pomoći nizozemske vlade Matra-flex, proveden je projekt „Ustrojavanja Odsjeka Europola“. U tijeku provedbe ovog projekta, kroz studijska putovanja i prigodne seminare, djelatnicima Odsjeka Europol, i predstavnicima svih nacionalnih agencija nadležnih za ostvarivanje suradnje sa Europolom, prezentirani su najbolji modeli za ostvarivanje suradnje putem Europola. Na temelju prikupljenih iskustava i preporuka koje su pripremljene tijekom projekta, izrađena je i posebna uputa sa procedurama u postupanju sa predmetima Europola.

U I. kvartalu 2007. godine, usvojen je Pravilnik o policijskim časnicima za vezu (NN br. 14/07.), temeljem kojeg je započet postupak odabira i upućivanja časnika za vezu Republike Hrvatske pri Europolu.

U III. kvartalu 2007. godine uspostavljena je komunikacijska veza između Odsjeka Europa sa sjedištem Europa u Hagu. Ova uspostavljena komunikacija omogućuje brzu razmjenu podataka i informacija između Odsjeka Europa i sjedišta Europa. Uspostavljena komunikacija služit će također za razmjenu informacija sa policijskim časnikom za vezu Republike Hrvatske pri Europolu.

Interpol

Tijekom 2007. godine ostvareno je slijedeće:

- nastavljeno širenje baze korisnika sustava I 24/7, na trenutno cca. 500 korisnika sa tendencijom povećanja broja korisnika sustava od 5 do 10 mjesečno,
- u suradnji sa Generalnim tajništvom INTERPOL-a i Upravama za tehniku i granicu, testiran je i uspostavljen mobilni pristup sustavu I24/7. Hrvatska je prva država svijeta koja je uspostavila mogućnost mobilnog pristupa komunikacijskom sustavu I 24/7 i bazama podataka INTERPOL-a,
- nastavljeno aktivno sudjelovanje u radu Europskog odbora INTERPOL-a,
- predstavnik INTERPOL-a Zagreb je uključen u rad INTERPOL-ove radne skupine za redefiniranje statusa međunarodnih potraga (tjeralica) i zelenih objava koje izdaje Generalno tajništvo INTERPOL-a
- pred dovršenjem je projekt nabavke opreme za širenje sustava I 24/7 u suradnji sa IPSP-om i Paktom za stabilnost u JI Europi, kroz koji je NCB Zagreb primio donaciju informatičke opreme vrijednosti cca. 100.000 €. Ista će biti raspoređena na granične prijelaze. Sredstava bi bila iskorištena i za provedbu projekta „MIND“ sa Generalnim tajništvom INTERPOL-a. „MIND“ projekt jest projekt proširenja korištenja baze ukradenih/izgubljenih putnih isprava Generalnog tajništva INTERPOL-a, a RH je jedna od 5 država koje bi trebale prve krenuti u masovno korištenje ove baze podataka na graničnim prijelazima.

Kriminalističko-obavještajni sustav i međuagencijska suradnja sa razmjenom informacija

U okviru projekta Kriminalistički obavještajni sustav Faza 2, koji se financira iz programa CARDS 2003. tijekom 2007. godine ispunjena je komponenta projekta u dijelu nabave potrebne opreme i softvera planirane za izgradnju i korištenje postojećeg i budućeg cjelovitog kriminalističko obavještajnog sustava. Krajem 2007. godine okončana je tehnička pomoć kao komponenta u smislu izgradnje kriminalističko obavještajnog sustava temeljem idejnog projekta kriminalističko obavještajnog sustava proizvedenog u Fazi 1.

U tijeku je provedba Twinning projekta u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova Velike Britanije i planira se okončanje ove komponente s 31.03.2008. godine. Kroz twinning projekt

se provode aktivnosti u smislu snimanja stanja -kvartalno, utvrđivanja napretka i davanja savjeta stranih stručnih suradnika angažiranih na projektu u smislu kvalitetne provedbe i administrativnih, tehničkih i kadrovskih resursa u cilju izgradnje cjelovitog (nacionalnog) kriminalističko obavještajnog sustava.

Izrađen je nacrt Sporazuma o suradnji i razmjeni informacija koji je u listopadu 2007 g. potpisan sa Ministarstvom financija RH, (Poreznom upravom, Carinskom upravom, Uredom za sprječavanje pranja novca, Deviznim inspektoratom i Financijskom policijom).

Funkcioniranje policije i prevencija kriminaliteta - uključujući odnose policije i građana

Strategija djelovanja Policija u zajednici predstavlja strateško opredjeljenje Ministarstva unutarnjih poslova obuhvaća proces promjena rada policije, odnosno reformi u okviru šest pojedinačnih projekata:

3. Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori
3. Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije
3. Organizacija komunalne prevencije
3. Reforma odnosa s javnošću
3. Reforma sustava policijskog obrazovanja i stručnog usavršavanja
3. Unutarnja demokratizacija policije

Na osnovu ostvarenog napretka, početkom 2007. godine donesena je odluka o redizajnu Strategije odnosno odluka o nastavku provedbe kroz tri temeljna projekta pod nazivima:

2. Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori- kojim se nastavljaju započete promjene u postupanju policije u odori s osnovnim ciljem ujednačavanja rada i postupanja kontakt-policajaca na nacionalnoj razini,
2. Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije i organizacija komunalne prevencije – se međusobno povezuju i nadopunjuju, odnosno aktivnosti u okviru oba projekta se usklađuju s ciljem formiranja jedinstvenog pristupa prevenciji kriminaliteta na nacionalnoj i lokalnoj razini,
2. Reforma odnosa s javnošću- kojim se nastavljaju započete aktivnosti otvaranja policije prema zajednici, odnosno građanima i javnosti općenito.

Započete aktivnosti i postavljeni ciljevi petog i šestog projekta Strategije usmjereni na poboljšanje sustava policijskog obrazovanja i podizanja razine demokratičnosti unutar same policijske službe su sastavni dio projekta Phare 2005 pod nazivom „Jačanje sustava upravljanja ljudskim resursima i obrazovanje u MUP-u RH. Svrha navedenog projekta je poboljšanje kapaciteta MUP-a RH u području upravljanja ljudskim resursima i unaprjeđenja sustava policijskog obrazovanja, a sve u skladu s jačanjem učinkovitosti i motivacije zaposlenika Ministarstva.

Kroz provedbu projekta „Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori“ u policijskoj organizaciji ustrojena su dva nova radna mjesta te je promijenjen način i metodologija rada na teritorijalnom sektoru. Od početka provedbe projekta, odnosno od ožujka 2003. do listopada 2007. godine provedeno je ukupno 18 tečajeva za kontakt-policajce kroz koje je obučeno ukupno 1006 djelatnika, od toga 845 policijskih službenika i 161 policijskih rukovoditelja, na Policijskoj akademiji u Zagrebu. Na području svih 20 policijskih uprava i 139 policijskih postaja radi 691 kontakt-policajac i 52 policijska službenika za prevenciju.

U okviru projekta „Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije“ aktivno se provode razni oblici kriminalističke prevencije na području svih policijskih uprava, a najintenzivnije na području PU zagrebačke, varaždinske i bjelovarsko-bilogorske gdje su tijekom 2006. godine otvoreni Informativni centri za prevenciju po uzoru na njemačku policiju. U okviru ovog projekta sustavno se provode i različiti oblici stručnog usavršavanja policijskih službenika za poslove prevencije kriminaliteta, koji se realiziraju kroz međunarodnu suradnju sa SR Njemačkom, Ujedinjenim kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, Švedskom te Misijom OESS-a u RH. Tijekom 2007. godine otvoren je Informativni centar za prevenciju u Karlovcu dok se u 2008. godini planira otvaranje Informativnih centra za prevenciju u gradu Sisku i Rijeci.

Kroz projekt „Organizacija komunalne prevencije“ tijekom 2007. godine nastavljeno je osnivanje Vijeća za prevenciju te su do sada ukupno osnovana u 29 gradova. U narednom periodu planira se nastavak formiranja ovih vijeća i u drugim gradovima gdje za to postoji stvarna potreba. U okviru ovog projekta dogovorena je i pokrenuta suradnja s UNDP-om (Program Ujedinjenih naroda za razvoj) te je dana 3. svibnja 2007. godine potpisan i Memorandum o suglasnosti između MUP-a RH i UNDP-a o potpori „Programu planiranja i razvoja policije u zajednici“. Suradnja se prvenstveno ogleda u potpori UNDP-a nastojanjima Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske u daljnjoj provedbi Strategije djelovanja Policija u zajednici, prvenstveno u okviru projekata „Reforme operativno-preventivnog rada policije u odori“ i „Organizacija komunalne prevencije“, gdje bi se financijski poduprle različite aktivnosti policije i lokalne zajednice. Financijska sredstva u iznosu od 250.000 USD predviđena za provedbu ovog projekta u 2007. godini bila su namijenjena za uklanjanje tzv. generatora kriminaliteta, odnosno za uređenje zapuštenih površina ili objekata koji pogoduju nastanku i razvoju devijantnih oblika ponašanja te daljnjoj potpori provođenju različitih preventivnih aktivnosti. Primarni cilj ovog projekta je da se svi članovi određene lokalne zajednice aktivno uključe u rješavanje problema na lokalnoj razini koristeći već uspostavljena Vijeća za prevenciju kao i dodatnim angažiranjem kontakt-policajaca i policijskih službenika za prevenciju na konkretnom području.

Dana 22. svibnja 2007. godine na sastanku predstavnika Ravnateljstva policije i UNDP-a, sukladno zadanim kriterijima od strane UNDP-a, izvršen je odabir lokacija na kojima će se provoditi navedeni projekt te je odlučeno da će UNDP podržati projekte PU bjelovarsko-bilogorske, varaždinske, vukovarsko-srijemske i PU međimurske.

Slijedom naprijed navedenog na razini odabranih PU imenovani su načelnici Odjela policije i koordinatori za rad kontakt-policajaca kao osobe odgovorne za direktnu suradnju s predstavnicima UNDP-a i provedbu planiranih aktivnosti u okviru svakog pojedinog projekta.

Radi sustavnog praćenja provedbe projekata na razini Ravnateljstva policije formirana je četveročlana radna skupina.

Pored navedenih zajedničkih aktivnosti MUP-a RH i UNDP-a, dakle njihove potpore implementaciji Strategije djelovanja Policija u zajednici, navodimo njihovu uključenost u provedbu akcija prikupljanja ilegalnog oružja, gdje je dogovorena i odobrena donacija zaštitne protueksplozijske opreme u iznosu od 160,000 dolara.

Kroz koncept nove Strategije djelovanja Policija u zajednici ostvareni su znatni pomaci i u kvaliteti odnosa policije prema medijima odnosno prema ukupnoj javnosti. Naime, kroz

projekt pod nazivom „Reforma odnosa s javnošću“ predviđa se korištenje potencijala medija za uključivanje građana u preventivne aktivnosti koje provodi policija te animiranje građana radi pomoći i suradnje s policijom u konkretnim slučajevima. U tom smislu ostvareno je slijedeće:

- ustrojavanje Odjela za odnose s javnošću, međunarodnu policijsku suradnju i izvještajnu analitiku u Uredu ravnatelja policije te ustrojavanje radnog mjesta glasnogovornika Ravnateljstva policije,
- kontinuirano informiranje javnosti o radu policije, komunikacija s medijima i građanima;
- zaprimanje pismenih i usmenih upita na koje u najkraćem mogućem roku odgovara,
- obrada i analiza svih medijskih aktivnosti od interesa za MUP;
- organizacija i provedba seminara i specijalizirane edukacije iz područja odnosa s javnošću;
- digitalna obrada tiskovina i izrada informacijsko-dokumentacijske arhive iz područja odnosa s javnošću – analiza tema i kategorizacija novinskih članaka po zadanim parametrima;
- konstantno informiranje javnosti o radu Ministarstva na novoj redizajniranoj web stranica MUP-a (www.mup.hr),
- pokretanje i redovito mjesečno izdavanje policijskog časopisa pod nazivom "Mir i povjerenje" (do sada izdano 12 brojeva),
- hrvatska policija se otvara prema građanima i kroz rad Policijskog muzeja koji djeluje u okviru Kabineta ministra te koji je i tijekom 2007. godine održao prigodnu izložbu u povodu Dana policije.

Obzirom da MUP RH predsjedava Odborom za policiju u zajednici u okviru Udruženja šefova policija zemalja jugoistočne Europe u vremenu od 4. do 6. lipnja 2007. godine u Valbandonu kod Pule organiziran je i održan je II. regionalni forum Policija u zajednici uz potporu Švicarske agencije za razvoj i suradnju (SDC) i Europske komisije..

Sigurnost u području športa

Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima kao hrvatska nacionalna informacijska točka za nogomet policijske naravi (NFIP- National Football Information Point) ostvario je međunarodnu policijsku suradnju sa svim zemljama članicama EU koje su nakon njegovog osnivanja komunikacijskim kanalima Interpola obaviještene o njegovom postojanju i djelovanju. Pored toga, uspostavljena je direktna elektronska razmjena operativnih policijskih informacija o svim međunarodnim športskim natjecanjima. U tom smislu osmišljena je i uspostavljena prepoznatljiva e-mali adresa: sport@mup.hr, za takvu vrstu razmjene podataka. Podaci osobne naravi, u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravnim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka, razmjenjuju se komunikacijskim putem Interpola. Tako je primjerice u 2007. godini u okviru međunarodne policijske suradnje s austrijskom policijom identificirano 11 počinitelja raznih kaznenih djela nakon utakmice FC Rapid Wien i NK Dinamo, koja je odigrana u Kapfenbergu, čime se i u praksi pokazala efikasnost takvog načina rada i suradnje.

Odsjek, odnosno NFIP pokriva širi spektar djelovanja od onog zacrtanog u EU propisima, odnosno pokriva sve športske događaje u Republici Hrvatskoj, sva športska natjecanja u Republici Hrvatskoj i sva natjecanja u inozemstvu na kojima sudjeluju hrvatski športski klubovi, a ne samo one koje se odnose na nogomet.

Djelatnici Odsjeka sudjelovali su tijekom 2007. godine na gotovo svim međunarodnim nogometnim utakmicama u inozemstvu na kojima su sudjelovali hrvatski klubovi, s ciljem pružanja pomoći inozemnim policijama u identifikaciji potencijalno opasnih navijača i sprječavanju potencijalnih konflikata među navijačima, a što je u skladu s preporukama Vijeća Europe.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, koji je stupio na snagu 7. srpnja 2006. godine, policiji dana ovlast za ustrojavanje i vođenje zbirke podataka o prijestupnicima i događajima na športskim natjecanjima, tijekom 2007. godine poduzete su potrebne mjere i radnje za njeno ustrojavanje te je s danom 4. srpnja 2007. godine navedena zbirka stavljena u punu funkciju na Informacijskom sustavu MUP-a RH.

Također su poduzete dodatne aktivnosti za ustrojavanje linije rada u svim policijskim upravama te je ustrojeno ukupno 13 novih radnih mjesta za problematiku nereda i nasilja na športskim natjecanjima.

Nadalje, dana 25. i 26. rujna 2007. godine održan je seminar pod nazivom „Planiranje i provođenje osiguranja javnih okupljanja i sprječavanje nereda na športskim natjecanjima“ s ciljem dodatnog osposobljavanja, odnosno educiranja policijskih službenika po toj liniji rada u svim policijskim upravama u Republici Hrvatskoj

Tijekom 2007. godine dogovoreni su i pripremljeni nacrti Zajedničkih deklaracija o suradnji hrvatske, austrijske i švicarske policije tijekom Europskog nogometnog prvenstva 2008. godine.

Osim navedenog, Odsjek je započeo i sa primjenom zadnje Odluke Vijeća Europe od 4. prosinca 2006. godine koja se odnosi na novi priručnik s preporukama za međunarodnu policijsku suradnju i mjere za sprječavanje i kontrolu nereda vezanih za nogometne utakmice međunarodnog karaktera (OJ C 322/01 od 29.12.2006.).

Europski policijski koledž (CEPOL)

Tijekom 2007. godine predstavnici Policijske akademije MUP-a RH nastavili su započetu suradnju s predstavnicima Europskog policijskog koledža (CEPOL) u cilju formaliziranja buduće suradnje kroz zaključivanje ugovora o suradnji.

Zaštita šticećenih osoba

U skladu s Odlukom Vijeća od 28. studenog 2002. godine o osnivanju Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba (OJ L 333 od 10.12.2002) Republika Hrvatska je za hrvatsku nacionalnu kontakt točku koja će sudjelovati u radu Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba odredila Upravu za posebne poslove sigurnosti MUP-a RH.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. godine planira se potpisivanje nekoliko Sporazuma i Memoranduma o policijskoj suradnji i suradnji u suzbijanju kriminaliteta sa više europskih zemalja uključujući i nekoliko zemalja članica Europske unije, kao što su: Republika Austrija, Savezna Republika Njemačka, Kraljevina Španjolska, Republika Ukrajina, Ruska Federacija i Kraljevina Nizozemska.

Europol

Tijekom 2008 godine planira se nastavak jačanja ukupnih administrativnih kapaciteta Odsjeka Europol sa ciljem njegove pripreme za rad u uvjetima članstva u Europolu.

Također, planira se intenziviranje ukupne suradnje Republike Hrvatske i Europol, posebice kroz aktivno uključivanje u pojedine oblike aktivnosti Europol.

Početakom 2008. godine očekuje se upućivanje policijskog časnika za vezu Republike Hrvatske pri Europolu.

Interpol

Tijekom 2008. godine planira se slijedeće:

- nastavak edukacije policijskih službenika Odsjeka Interpola i TKC-a Interpola za obavljanje poslova izručenja,
- omogućavanje automatizacije unosa međunarodnih tjezalica i objava Interpola u IS MUP-a ,
- nastavak širenja upotrebe sustava I 24/7 na granične prijelaze,
- implementacija projekta „MIND“,
- edukacija korisnika (policijskih službenika) za korištenje sustava I 24/7,
- širenje baze mobilnih korisnika sustava I 24/7,
- jačanje kapaciteta Telekomunikacijskog centra Interpola u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju.

Kriminalističko-obavještajni sustav i međuagencijska suradnja sa razmjenom informacija

Tijekom 2007. godine Odjela kriminalističke analitike MUP-a RH nastavio je s provedbom i aktivnostima na izgradnji i implementaciji kriminalističko obavještajnog sustava, u suradnji s twinning partnerom - do 31.03.2008. godine kada završava twinning ugovor s partnerom Ministarstvom unutarnjih poslova Velike Britanije. Tijekom prvog kvartala 2008. godine provest će se planirane aktivnosti iz radnog plana twinnig ugovora koje se odnose na prezentaciju do sada izgrađenog i implementiranog kriminalističko obavještajnog sustava svim korisnicima (svim policijskim upravama) kriminalističko obavještajnog sustava Ministarstva unutarnjih poslova RH.

Odjel kriminalističke analitike Uprave kriminalističke policije planira u srednjoročnom razdoblju stalnu edukaciju svih sudionika i korisnika kriminalističko-obavještajnog sustava kako u MUP-u tako i u drugim agencijama, koje su partneri u suradnji i razmijeni informacija i borbi protiv svih vidova kriminaliteta.

Aktivnost stalne edukacije svih sudionika i korisnika kriminalističko-obavještajnog sustava potrebna je kako bi se ostvario jedan od glavnih ciljeva provedbe projekta, a to je održivost sustava.

Nastavit će se sa implementacijom kriminalističko-obavještajnog modela rada policije zasnovanog na proaktivnom modelu policijskog posla vođenog kriminalističkim obavještajnim informacijama, kao i reorganizacijom rada policije kao bitnim preduvjetom za uspostavu cjelovitog kriminalističkog obavještajnog sustava.

Prevenција kriminaliteta- uključujući odnose policije i građana

U okviru projekta „Reforma operativno preventivnog rada policije u odori“ planira se uključivanje kontakt-policajaca u preventivnu kampanju MUP-a i UNDP-a za vraćanje ilegalnog oružja.

U okviru projekata „Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije“ i „Organizacija komunalne prevencije“ planira se nastavak preventivnih aktivnosti te ustrojavanje Informativnih centara za prevenciju i Vijeća za prevenciju u gradovima gdje za to postoji stvarna potreba.

Kroz projekt „Reforma odnosa s javnošću“ nastaviti će se započete aktivnosti na približavanju policije prema građanima i predstavnicima medija.

Sigurnost u području športa

U skladu s odredbama Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno policija će nastaviti s ažurnim vođenjem zbirke podataka prijestupnika i događaja na športskim natjecanjima. Planira se razmjena navedenih podataka s austrijskom i švicarskom policijom za potrebe provedbe mjera sigurnosti UEFA EURO 2008. Pored toga, planira se i upućivanje hrvatskog policijskog tima u Austriju i Švicarsku tijekom trajanja navedenog prvenstva.

I nadalje će se poduzimati daljnje aktivnosti za uvezivanje linija rada u svim policijskim upravama i planira se dodatno osposobljavanje, odnosno educiranje policijskih službenika po toj liniji rada u svim policijskim upravama u Republici Hrvatskoj

Europski policijski koledž (CEPOL)

U skladu s Odlukom Vijeća (2005/681/JHA) od 20. rujna 2005. o osnivanju europskog policijskog koledža (CEPOL) i Odlukom 2000/820 JHA (OJL 256 01/10/2005, str.63) Republika Hrvatska planira do kraja 2008. godine zaključiti Ugovor o suradnji sa Europskim policijskim koledžom (CEPOL).

Zaštita šticeenih osoba

Uprava za posebne poslove sigurnosti MUP-a RH kao hrvatsku nacionalnu kontakt točku očekuje poziv za sudjelovanje u radu Europske mreže za zaštitu šticeenih osoba.

Uspostava i primjena EU standarda u području prevencije kriminaliteta, sigurnosti u športu te suradnje s CEPOL-om i Europskom mrežom za zaštitu šticeenih osoba

U srednjoročnom razdoblju planira se :

- 6) sustavna prevencija kriminaliteta u okviru policijske organizacije i na razini lokalnih vlasti, uključujući poboljšanje stupnja povjerenja, komunikacije i suradnje između policije i građana;
- 6) jačanje sigurnosti u športu, posebice u pogledu borbe protiv nereda i nasilja na športskim natjecanjima;
- 6) obrazovanja policijskih rukovoditelja kroz sudjelovanje u radu Europskog policijskog koledža (CEPOL-a);
- 6) zaštita šticeenih osoba kroz sudjelovanje u radu Europske mreže za zaštitu šticeenih osoba.

3.24.5.2 Organizirani kriminal

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ministarstvo unutarnjih poslova je u odlukom Vlade RH određeno nacionalnim koordinatorom za suradnju RH s Europskom komisijom u provođenju Programa posebnih akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta, te je 2007. god. podnio Vladi RH Izvješće o provedbi Akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta kao i mjera i aktivnosti predviđenih Nacionalnim planom za borbu protiv organiziranog kriminala za evaluacijsko razdoblje od listopada 2004. godine do 31.12. 2006. godine.

Imajući u vidu obveze, smjernice i preporuke EU, koji se odnose na suzbijanje organiziranog kriminaliteta, Povjerenstvo za praćenje provedbe Programa posebnih akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta i suradnju Republike Hrvatske s Europskom komisijom u provedbi mjera, izradilo je Prijedlog Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminala za

razdoblje 2007 – 2008 godine koji je Vlada RH usvojila na sjednici od 02. kolovoza 2007 godine..

Novi Nacionalni plan za borbu protiv organiziranog kriminaliteta za 2007 – 2008 godinu, u poglavlju broj IV sadrži Plan mjera u kojem su navedene prioritetne aktivnosti koje je u cilju realizacije 9 istaknutih mjera usmjerenih na otkrivanje i suzbijanje organiziranog kriminaliteta potrebno provesti u tom razdoblju. Državna tijela nadležna za provedbu ovog Nacionalnog plana zadužena su za donošenje provedbenih planova u kojima će biti naznačene konkretni zadaci i aktivnosti u cilju realizacije predviđenih mjera.

Cilj konkretnih mjera je višestruk, te one smjeraju prevenciji; jačanju zakonodavnih okvira; jačanju kadrovskih i materijalnih uvjeta u tijelima zaduženim za njegovo suzbijanje; jasnom određenju prava i obveza između tijela zaduženih za njegovo suzbijanje; intenziviranju međuinstitucionalne i međunarodne suradnje te unapređenja cjelokupnog sustava kaznenog progona na ovom području.

Kako su u ovom dokumentu preuzete mjere trajne naravi koje su sadržane u Programu posebnih akcijskih mjera za borbu protiv organiziranog kriminaliteta, i sa čijom provedbom treba u kontinuitetu nastaviti, dogovoreno je da će se daljnja realizacija tih mjera pratiti kroz izvršenje mjera predviđenih Nacionalnim planom za borbu protiv organiziranog kriminaliteta.

Uz mjere iz Nacionalnog plana, primjenjuju se i ispunjavaju mjere i aktivnosti predviđene u okviru izrađenih zasebnih nacionalnih strategija za suzbijanje pojedinih pojava oblika organiziranog kriminala (primjerice područje suzbijanja korupcije, trgovanja ljudima, krijumčarenja i zlouporaba droga, krijumčarenje oružja), a koje su, iako izrađene kao zasebne nacionalne strategije, u potpunosti u suglasju sa izrađenim Nacionalnim planom za borbu protiv organiziranog kriminala.

Uprava kriminalističke policije MUP-a, je u okviru realizacije mjere Prevencija predviđene naprijed spomenutim Nacionalnim planom, sukladno smjernicama EUROPOL-a, a po uzoru na OCTU, u mjesecu listopadu 2007., izradila Procjenu opasnosti od organiziranog kriminaliteta u RH za 2008. godinu.

Dovršen je CARDS/CARPO regionalni projekt pod nazivom «Jačanje policijskih sposobnosti u borbi protiv teškog kriminala u JI Europi», u okviru kojega je izrađeno Izvešće o stanju i kretanju gospodarskog i organiziranog kriminala u Jugoistočnoj Europi. Dana 20. lipnja 2007. godine od strane predstavnika policija država sudionica projekta potpisan je Memorandum o razumijevanju u svezi suradnje i razmjene informacija koje se odnose na identifikaciju, privremeno oduzimanje i oduzimanje imovine koja potječe od kaznenog djela.

Značajna međunarodna suradnja ostvarena je redovitim sudjelovanjem Republike Hrvatske putem predstavnika nadležnih državnih tijela u radu regionalnih inicijativa, kao što su Inicijativa za suradnju jugoistočne Europe (SECI), Srednjeeuropska inicijativa (CEI), Jadransko-jonska inicijativa (JJI) Udruga šefova policija Jugoistočne Europe (SEPCA) Kvadrilaterala, kao i u projektima i programima ICMPD-a, ICITAP-a, UNDP-a., IOM-a i dr.

MUP RH aktivno je sudjelovao u provedbi projekta ICMPD-a pod nazivom „ Program podrške za uspostavu referalnog mehanizma za zaštitu žrtava trgovanja ljudima“ kao i u provedbi operativnog projekta „ILAEIRA“, koji se u organizaciji Ministarstva javnog reda Republike

Grčke uz potporu Europske Komisije, Europolu, Interpolu, SECI-regionalnog centra, Eurojusta i Frontexa, provodi na području zemalja JI Europe.

Provodi se „ADA“ – projekt podrške zemljama jugoistočne Europe u izgradnji policijskih kapaciteta za suzbijanje trgovine ljudima, krijumčarenja ljudi i ilegalnih migracija”, financiran od strane Saveznog ministarstva vanjskih poslova Republike Austrije.

Tijekom 2007.g. provodili su se slijedeći međunarodni projekti :

6. CARDS projekt 2003 «Kriminalističko obavještajni sustav – faza 2»,
6. CARDS projekt 2004 pod nazivom «Suzbijanje trgovanja ljudima»,
6. CARDS projekt 2004 pod nazivom «Suzbijanje ilegalne trgovine oružjem streljivom i eksplozivom»
6. Projekt «Pericles» čiju provedbu koordinira OLAF, usmjeren na područje zaštite eura od krivotvorenja

Dana 01. kolovoza 2007. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK). Tim je Zakonom, između ostalog, proširena nadležnost Ureda na kazneni progon počinitelja kaznenog djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 337. KZ ukoliko je počinitelj službena osoba sukladno definiciji iz članka 89. stavak 3. KZ, kao i za kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 298. stavak 3. KZ u odnosu na organizatore grupe ljudi ili mreže preprodavatelja ili posrednika za krijumčarenje ili prodaju i robe čiji promet nije zabranjen ili ograničen. Ove su izmjene značajne jer s jedne strane stvaraju USKOK-u zakonske preduvjete za efikasniji zahvat u sferu visoke korupcije, a s druge strane u potpunosti uspostavljaju USKOK-ovu nadležnost nad svim oblicima organiziranog krijumčarenja roba.

Glavni državni odvjetnik donio je Opću uputu broj: O-7/07 o radu državnih odvjetništava i USKOK-a na predmetima u kojima postoje naznake korupcije i organiziranog kriminala, predmetima u kojima je došlo do sukoba nadležnosti i o radu u predmetima u kojima se zamjenici općinskih i županijskih državnih odvjetnika upućuju na rad u Ured. Tom su uputom propisani jasni kriteriji temeljem kojih se USKOK oslobađa rada na korupcijskim predmetima i predmetima organiziranog kriminala u kojima postoje samo naznake tih vrsta kaznenih djela a ne postoje posebni razlozi da na njima radi USKOK, kao i kriteriji kojima se USKOK-u ostavlja prostor da se bavi predmetima visoke korupcije.

Nakon što su Ravnatelj USKOK-a i Ravnatelj Porezne uprave Ministarstva financija zaključili 04. rujna 2006. Sporazum o unaprjeđivanju suradnje u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, tijekom 2007. tehnički je uređen izravan način pristupa USKOK-a i bazama podataka Porezne uprave, u odnosu na osobe za koje postoje osnove sumnje da su počinile kazneno djelo iz nadležnosti USKOK-a, kao i za imovinu za koju postoje osnove sumnje da je stečena počinjenjem takvog kaznenog djela.

Tijekom kolovoza 2007. postignut je konačni dogovor s teleoperaterom oko ustupanja izlaznih i dolaznih veza potrebnih za stavljanje u rad videokonferencijske opreme nabavljene u okviru CARDS 2002 Projekta «Izgradnja kapaciteta USKOK-a». Takva je veza uspostavljena s Odsjekom Odjela tužitelja u Osijeku, a do kraja godine očekuje se uspostava veze s odsjecima u Rijeci i Splitu.

Voditelji Odjela tužitelja, Odjela za sprječavanje pojava korupcije i odnose s javnošću, Odjela za istraživanje i dokumentaciju i Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage izradili su nacрте planova rada tih Odjela s aktivnostima koje se predviđaju provesti do kraja 2007. i

tijekom 2008. Planom Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage izrađen je Nacrt interne upute o postupanju u predmetima međunarodne pravne pomoći na temelju Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i relevantnih ratificiranih međunarodnih ugovora, te Nacrt upute o evidenciji vrste i oblika međunarodne suradnje s međunarodnim organizacijama i drugim državama.

Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (NN16/07) u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske ustrojen je Odjel za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju radi usmjeravanja međunarodne suradnje, pružanja pravne pomoći i rada u tijelima vijeća Europe i regionalnim udruženjima i mrežama državnih odvjetnika.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Pravosudna akademija Ministarstva pravosuđa u okviru projekta CARDS 2003. "Stručno usavršavanje državnih odvjetnika" u mjesecu svibnju 2007. godine u suradnji s Ministarstvom pravosuđa Republike Francuske i Tužiteljstvom Kraljevine Španjolske održalo je četiri radionice u Rijeci, Osijeku, Splitu i Zagrebu za državne odvjetnike i suce na temu "Borba protiv organiziranog kriminala i kibernetičkog kriminala" (međunarodni pravni okvir, hrvatsko zakonodavstvo i međunarodna suradnja).

Za rad na predmetima transnacionalnog organiziranog kriminala od značaja je i stupanje na snagu dana 01. srpnja 2007. Zakona o potvrđivanju Drugog dodatnog protokola uz Europskoj konvenciji o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima.

U 2007. godini donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN 110/07).

Dana 01.09.2007. godine stupio je na snagu novi Zakon o oružju, koji u cilju harmonizacije sa relevantnim međunarodnim instrumentima EU, a koji se primjenjuju na problematiku oružja, uvodi novine kako u odnosu na uvođenje kategorijskog razvrstavanja vatrenog oružja, tako i na njegovu nabavu, nošenje i prenošenje te ispitivanje i obilježavanje žigom, kao i na legalizaciju istog.

Dana 01. siječnja 2007. stupio je na snagu Protokol o suradnji državnog odvjetništva i policije tijekom predkaznenog (predistražnog) i kaznenog postupka zaključen između Glavnog državnog odvjetnika i Ravnatelja policije MUP-a. Protokolom je dogovoren način suradnje u provođenju izvida, nadzor nad provođenjem izvida, time da je posebno naglašena koordinativna uloga državnog odvjetništva u usmjeravanju i nadzoru nad provođenjem pojedinih radnji u predkaznenom postupku. Navedeni Protokol dodatno ojačava ulogu USKOK-a u usmjeravanju i provođenju izvida u svezi kaznenih djela iz njegove nadležnosti.

S obzirom na povezanost kaznenih djela pranja novca s organiziranim kriminalom, u cilju jačanja suradnje između državnog odvjetništva, policije i nadzornih tijela Ministarstva financija, obavještajne zajednice, Hrvatske narodne banke i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, potpisan je Protokol o suradnji i uspostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma, koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007., a u travnju 2007. godine formirana je Međuinstitucionalna radna skupina, čime je usvojen model za bržu, kvalitetniju koordiniranu suradnju u razmjeni informacija, a što je pretpostavka prevencije i represije pranja novca/financiranja terorizma, u ukupnoj borbi protiv organiziranog kriminala na strategijskom i operativnom planu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se dorada prijedloga novog ustroja kriminalističke policije koji je izrađen u okviru Projekta MATRA-flex „Reorganizacija kriminalističke policije„ sponzoriranog od strane nizozemske Vlade.

Sustavna provedba edukacije predstavnika tijela za provedbu zakona u svezi otkrivanja i suzbijanja kaznenih djela iz domene organiziranog i gospodarskog kriminala te korupcije.

Uspostavit će se mehanizmi prikupljanja i analize podataka o ukupnom stanju organiziranog kriminala koji će biti dostupni za potrebe istraga i kaznenog progona na nacionalnoj razini (operativni podaci), kao i mehanizam prikupljanja i analize podataka empirijskog karaktera o ukupnom stanju organiziranog kriminala (kriminološki aspekt), a u skladu sa postojećom zakonskom regulativom o zaštiti podataka.

U okviru Pravosudne akademije održati će se još jedan krug radionica u regionalnim centrima za potrebe stručnog usavršavanja državnih odvjetnika na temu borbe protiv organiziranog kriminala, kibernetičkog kriminala, borbe protiv terorizma, financijskih istraga u cilju oduzimanja imovine stečene kaznenim djelom i međunarodne suradnje u kaznenim stvarima.

Tijekom 2008. očekuje se daljnje povećanje broja djelatnika USKOK-a. Naime, natječaji za popunu radnih mjesta stručni suradnik - novinar i tajnik Ureda završeni su u 2007., te se njihovo zapošljavanje očekuje početkom 2008. Stavljen je zahtjev Ministarstvu pravosuđa za povećanjem broja radnih mjesta zamjenika ravnatelja za još četiri, kao i za zapošljavanje još tri stručna savjetnika, te se i njihovo zapošljavanje planira u 2008.

Nadalje, planira se:

- Zaključiti sporazum o razumijevanju između USKOK i Ravnateljstva policije MUP i između USKOK i Državnog ureda za reviziju i izraditi nacrt protokola za razmjenu podataka elektroničkim putem,
- Uspostaviti jasnu koncepciju obuke tužitelja USKOK u okviru Pravosudne Akademije,
- Uzimajući u obzir tri ključna procesno pravna instrumenta u borbi protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije na visokom nivou: posebne izvidne mjere, pokajnik i njegova zaštita u i izvan kaznenog postupku, te identificiranje, zamrzavanje i oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom, izvršiti analizu njihove uporabe u predmetima USKOK te na temelju iste predložiti eventualna zakonska, institucionalna i operativna poboljšanja.
- Izraditi interne protokole za korištenje informatičkim sustavom USKOK-a, i
- Izraditi web stranicu na engleskom jeziku.

Jačanje suradnje sa civilnim sektorom vezano za prevenciju organiziranog kriminaliteta.

U 2008. godini planira se izrada tzv. etičkog kodeksa za posebne ciljane skupine (javni bilježnici, odvjetnici, revizori, porezni savjetnici i dr.) u cilju sprječavanja organiziranog kriminala.

Sustavno traganje za nelegalno stečenom imovinom.

- Jačanje financijskih istraga intenziviranjem poduzimanja mjera u primjeni instituta oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom te u stvaranju zakonskih pretpostavki za primjenu instituta tzv « proširenog oduzimanja imovinske koristi ».
- Jačanje međuinstitucionalne suradnje u poduzimanju aktivnosti na planu suzbijanja pranja novca, održavanjem i korištenjem multidisciplinarnih koordinacijskih sastanaka između predstavnika DORH-a, MUP-a, Porezne uprave i Ureda za sprječavanje pranja novca kao redovitog oblika rada u pred istražnom postupku.
- Uspostavljanje sustava za razmjenu informacija u svezi postojanja sumnje na pranje novca te praćenje i proučavanje slučajeva pranja novca putem Interneta.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Dodatno poboljšanje opreme i infrastrukture, uključujući uspostavljanje računalne podrške za istrage.
- Uspostava efikasnog kriminalističko obavještajnog sustava temeljenog na proaktivnom pristupu, primjenom kojeg se komplementarno ostvaruje taktička i strategijska analitička komponenta u procesu upravljanja kriminalističkim obradama.
- Osnaživanje međuagencijske suradnje, kroz izradu i potpisivanje protokola o suradnji između DORH-a, MUP-a i drugih agencija za provođenje zakona.
- Stvaranje nacionalne baze podataka i izrada hodograma postupanja u svezi razmjene podataka između MUP-a, Carinske uprave, Porezne uprave, DORH-USKOK-a i Ureda za sprječavanje pranja novca.
- Jačanje međunarodne policijske i pravosudne suradnje stvaranjem daljnjih pretpostavki za učinkovito vođenje zajedničkih istraga sa nadležnim tijelima drugih zemalja, u svezi kaznenih djela organiziranog kriminala, prijevара, pranja novca, krivotvorenja novca i korupcije (posebice kroz stavljanje u punu funkciju Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage u okviru Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta).

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta USKOK-a i unapređenja ukupnih aktivnosti u borbi protiv organiziranog kriminaliteta, planira se:

1. Popunjavanje Ureda sa svim osobljem propisanim Pravilnikom o unutarnjem redu,
2. Zaključivanje sporazuma o razumijevanju sa svim preostalim institucijama nadležnim za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala

3. Povezivanje USKOK baze podataka s bazama podataka svih institucija nadležnih za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Procijenjena potreba daljnjeg jačanja USKOK-a kao specijaliziranog državnog odvjetništva na svim područjima njegove nadležnosti (u koordiniranju rada drugih državnih tijela u predistražnom stadiju kaznenog postupka, tijekom sudjelovanja u suđenjima za teška kaznena djela organiziranog kriminala i visoke korupcije, u preventivnoj djelatnosti i odnosima s javnošću, te u međunarodnoj suradnji) ostvarit će se kao nastavak CARDS 2002 Projekta «Izgradnja kapaciteta USKOK-a». Stoga se planira se provođenje IPA 2007 Projekta «Jačanje kapaciteta USKOK-a» vrijednog 1.270.000 eura (1.252.500 eura iz proračuna EU). U okviru njegove twinning komponente kroz module: Isticanje vodeće uloge USKOK-a u predistražnom stadiju kaznenog postupka, Podizanje svijesti o korupciji kao teškom kaznenom djelu i Povećanje kapaciteta USKOK za provođenje zajedničkih istraga i drugih aktivnosti vezanih uz međunarodnu pravnu pomoć u postupcima kaznenih djela s međunarodnim elementom, planiraju se provesti brojni treninzi, izraditi uputstva za postupanja, sačiniti preporuke, izvršiti analiza pozitivnog hrvatskog zakonodavstva u pogledu postojanja mogućnosti za primjenu proaktivnog pristupa u otkrivanju kaznenih djela iz nadležnosti USKOK-a, razviti održiva strategija odnosa s javnošću USKOK-a, te organizirati studijska posjeta radi upoznavanja s iskustvima USKOK-u sličnih agencija iz zemalja članica u suradnji s nevladinim udrugama. U okviru komponente nabavke opreme planira se nabavka analitičkog softwarea, nadogradnja postojećih aplikacija, daljnje informatičke opreme, posebice one potrebne za uspostavu veze između USKOK-ovih baza podataka i baza podataka drugih državnih tijela, s naglaskom na Ravnateljstvo policije.

3.24.7.3. Trgovanje ljudima

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine provedene su mjere i aktivnosti određene Operativnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za 2007. godinu, u kojima su sudjelovala tijela državne uprave, organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije uključene u nacionalni sustav suzbijanja trgovanja ljudima.

Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima izradio je Operativni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za 2007. godinu, čije su aktivnosti u cijelosti provedene.

Nadalje, dana 13. srpnja 2007. Hrvatski Sabor donio je novi Zakon o strancima koji regulira, između ostalog, i ostvarivanje prava privremenog boravka žrtava trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj te uvjete za stjecanje statusa žrtve trgovanja ljudima.

Također, u lipnju 2007. godine ratificirana je Konvencija Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, koju je Republika Hrvatska potpisala na III. Summitu Vijeća Europe održanom 2005. godine u Varšavi.

U travnju 2007. godine započela je provedba Twining projekta CARDS 2004. „Suzbijanje trgovanja ljudima“, sa „twinning“ partnerom – Institutom za ljudska prava „Ludwig Boltzman“ iz

Austrije. Projekt se također provodi u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi.

U sklopu projekta do sada je izvršena analiza zakonodavstva Republike Hrvatske, te procjena stanja sa preporukama za poboljšanje sustava.

Ured za ljudska prava te nadležna tijela državne uprave i organizacije civilnog društva, uključeni su u provedbu ICMPD programa potpore razvoju transnacionalnih referalnih mehanizama za žrtve trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi, te programa upravljanja prikupljanjem podataka i informacija u području suzbijanja trgovanja ljudima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Izrada Operativnog plana za 2008. godinu za provedbu Nacionalnog programa za suzbijanje trgovanja ljudima.
- Daljnje provođenje aktivnosti u okviru projekta CARDS 2004 „Suzbijanje trgovanja ljudima“.
- Donošenje Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Provedba mjera i aktivnosti u okviru Nacionalnog programa suzbijanje trgovanja ljudima te svih mjera predviđenih Operativnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za 2008. godinu.

3.24.7.4. Ilegalno posjedovanje i krijumčarenje oružja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U odnosu na prioritetne aktivnosti planirane NPPEU-om za 2007. godinu do sada je poduzeto sljedeće:

- Unutar Ministarstva unutarnjih poslova inicirano je formiranje operativnog tijela koje će na nacionalnoj razini biti zaduženo za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u vezi s tom problematikom te je u okviru izrađenog prijedloga preustroja Uprave kriminalističke policije, izrađen prijedlog ustroja ovog nacionalnog operativnog tijela zaduženog za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u svezi sa tom problematikom.
- U mjesecu srpnju 2007. godine započela je provedba CARDS projekta "Suzbijanje ilegalne trgovine oružjem, streljivom i eksplozivom" kroz koji se, između ostalog, planira izrada jedinstvene metodologije policijskog postupanja, te razvijanje neophodne infrastrukture;

- Formirano je Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo kroz koje će se definirati nadležnost pojedinih tijela, te osigurati učinkovita koordinacija i suradnja;
- Dana 01.09.2007. godine stupio je snagu novi Zakon o oružju koji regulira promet i posjedovanje oružja;
- Dana 25.rujna 2007. potpisan je Sporazum o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Republici Hrvatskoj čijim potpisivanjem je započela Akcija prikupljanja oružja i podizanja razine svijesti građana o opasnosti od nestručnog rukovanja oružjem i minsko-eksplozivnim sredstvima („Manje oružja-manje tragedija“). Akcija je povezana sa željom stvaranja sigurnije budućnosti u kojoj će zlouporaba oružja svesti na najmanju moguću mjeru, te težnjom za uspostavljanjem snažnije veze između javnosti i policije.
- Kontinuirano se provode postupci vezani uz način raspolaganja oružjem i streljivom koje je oduzeto u pravomoćnim okončanim postupcima, te je prema zacrtanom planu uvedena dinamika uništavanja oružja i streljiva.
- Također u kontinuitetu se provode postupci zamjene neadekvatnog, odnosno uvođenje propisanog naoružanja i streljiva u Ministarstvu unutarnjih poslova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Formiranje operativnog tijela koje će na nacionalnoj razini biti zaduženo za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u svezi sa tom problematikom.
- Provedba CARDS projekta 2004 pod nazivom «Suzbijanje ilegalne trgovine oružjem streljivom i eksplozivom».

U srednjoročnom razdoblju planira se jačanje administrativnih kapaciteta operativnog tijela koje će na nacionalnoj razini biti zaduženo za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u svezi sa tom problematikom.

3.24.5.6. Terorizam

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Međunarodne konvencije o suzbijanju djela nuklearnog terorizma (NN MU 4/07) i Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju terorizma (NN MU 10/07).

Tijekom 2007. g. odlukom Vlade Republike Hrvatske osnovana je Radna skupina za izradu Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma koja je izradila prijedlog strategije čije se usvajanje, sukladno planiranom, očekuje do kraja I kvartala 2008. g.

I nadalje je znatna pozornost posvećena jačanju nacionalnih kapaciteta za borbu protiv terorizma koja se očitovala kroz stručnu izobrazbu policijskih službenika koji rade na poslovima borbe protiv terorizma kroz razne tečajeve i seminare kako u organizaciji Ministarstva unutarnjih poslova tako i u organizaciji raznih međunarodnih subjekata. Predstavnici Republike Hrvatske također aktivno sudjeluju na međunarodnim sastancima na temu terorizma.

Službenici protueksplozijskog Odjela (PEO) sudjeluju u osiguranju veleposlanstava zemalja EU, SAD i drugih zemalja, sukladno sporazumima Republike Hrvatske i tih zemalja. Također, službenici PEO sudjeluju u osiguranju političkih skupova na najvišoj razini na kojima su prisutni državni dužnosnici zemalja EU, izuzimajući sve vrste eksplozivnih naprava i vojnih sredstava (ručne bombe, minobacačke granate, vojni eksplozivi i mine), koje se pronalaze na prostoru Republike Hrvatske (RH) nakon Domovinskog rata.

U sustavu tehničkog opremanja za potrebe provedbe protueksplozijskih/protudiverzantskih mjera realiziran je projekt adaptacije i opremanja specijalnog vozila za namjenu specijalističkih i taktičkih postupanja.

Izrađen je prijedlog projekta pod nazivom „Osposobljavanje policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske na području istrage bombaških incidenata i tehnike i taktike postupanja s eksplozivnim sredstvima / improviziranim eksplozivnim napravama“ koji je nominiran kao Twining light projekt u okviru programa PHARE 2005. Tijekom 2007. godine održani su sastanci evaluacijskog odbora te je odabran MUP Francuske Republike kao twining partner za provedbu projekta. U rujnu 2007. godine potpisan je twining ugovor te je započela realizacija projekta.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2008. g. planira se, nakon usvajanja Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pristupiti izradi Akcijskog plana za prevenciju i suzbijanje terorizma.

Provodit će se kontinuirana edukacija policijskih službenika u borbi protiv terorizma kroz organizaciju seminara, tečajeva i stručnih radionica, upućivanje policijskih službenika na stručnu izobrazbu u inozemstvo te kroz suradnju, susrete i razmjenu iskustava s drugim službama i institucijama u zemlji i inozemstvu kao i u konkretnim anti-terorističkim vježbama s međunarodnim partnerima.

Tijekom 2008. godine očekuje se provedba Twining Light projekta PHARE 2005 „Osposobljavanje policijskih službenika MUP-a na području istraga bombaških incidenata i taktike postupanja s eksplozivnim sredstvima i improviziranim napravama“ u trajanju od 8

mjeseci. Kroz projekt se planira dopunsko stručno osposobljavanje policijskih službenika koji se bave protueksplozijskom zaštitom od razine MUP-a do policijskih uprava na području borbe protiv terorističkih djelovanja, a posebno na području taktike postupanja sa improviziranim eksplozivnim napravama, obavljanja preventivnih protueksplozijskih pregleda i drugim oblicima postupanja. U skladu s tim planira se izvršiti i adekvatno opremanje neophodnim materijalno-tehničkim sredstvima za rad na svim razinama policijske organizacije.

U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se s jačanjem nacionalnih kapaciteta kroz edukaciju i razmjenu iskustava na isti način kako je opisano i u kratkoročnim prioritetima uz konstantno jačanje međunarodne suradnje u borbi protiv međunarodnog terorizma s institucijama EU, OESS-om, Interpolom, EUROPOL-om, susjednim državama i svim drugim relevantnim međunarodnim organizacijama.

Očekuje se postizanje EU standarda sigurnosti u postupanju sa improviziranim eksplozivnim napravama, odnosno u području šire borbe protiv terorizma.

3.24.6. Suradnja u području droga

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Europska komisija je početkom godine predstavila prvi nacrt Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske komisije za sudjelovanje RH u radu EMCDDA-a, a prvi je stručni sastanak između predstavnika EK, Stalne Misije RH pri EZ i Ureda održan 15. veljače 2007. U tijeku je pokretanje redovnog postupka na nacionalnoj razini za pristupanje međunarodnom sporazumu, a potpisivanje istog je moguće do kraja godine. Početkom 2007. je imenovan načelnik Odjela Nacionalne informacijske jedinice za opojne droge i poslove međunarodne suradnje, a slijedom provedenog natječajnog postupka, u listopadu 2007. je zaposlen stručni suradnik u istom Odjelu.

U sklopu CARDS 2004 projekta "Jačanje kapaciteta RH u borbi protiv ilegalne trgovine i zlouporabe droga", proveden je niz aktivnosti s ciljem jačanja već postojećih relevantnih struktura, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini te usklađivanja s pravnom stečevinom EU. Aktivnosti su se prvenstveno odnosile na područja koja pokrivaju 4 osnovne komponente projekta:

- C4. Podrška nacionalnom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga i jačanje mehanizma koordinacije;
- C4. Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga: identifikacije prioriteta, izrada i provedba prioriternih projekata, uključujući edukacije relevantnog osoblja;
- C4. Priprema Nacionalne informacijske jedinice za droge (National Focal Point) za punu suradnju s EMCDDA-om;
- C4. Sustav ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

Radi jačanja Nacionalne informacijske jedinice za droge te umrežavanja izvora podataka sukladno pojedinim indikatorima EMCDDA-a, u rujnu 2006. je započeo i horizontalni PHARE

projekt EMCDDA-a. Tijekom 2007. je održano nekoliko sastanaka s predstavnicima oba projekta na kojima je dogovorena suradnja te je usklađena provedba predstojećih aktivnosti. Slijedom navedenog, oformljene su multidisciplinarne radne skupine za svaki od ključnih epidemioloških indikatora EMCDDA te je održan niz edukacija s ciljem prilagodbe postojećeg sustava s europskim standardima. Naglasak je stavljen na jačanje međuresorske suradnje, kao i uključivanje civilnog sektora u sustav prikupljanja relevantnih informacija. Stoga je u tijeku izrada protokola u suradnji kako bi se jasno definirali djelokrug rada te posebne zadaće i obveze nadležnih tijela, protok informacija, osigurao kontinuitet rada i kvaliteta prikupljenih informacija čija će analiza pridonijeti kreiranju kvalitetne i učinkovite politike suzbijanja zlouporabe droga.

Pored navedenog, izrađeni su projektni prijedlozi nekoliko istraživanja poput seroprevalencije HIV, HBV i HCV među intravenskim ovisnicima (engl. Injecting drug users) u tri hrvatske regije (Zagreb, Split i Rijeka) te u zatvorskom sustavu, kohortno istraživanje smrtnosti (engl. Cohort mortality study) među ovisnicima, a na jesen se kreće i pripremanje koncepta istraživanja s ciljem procjene problematične uporabe droga (engl. Problem drug use) u RH te istraživanja problematike ovisnosti u općoj populaciji (engl. General population survey). Radi što jačeg objedinjavanja postojećih struktura na području prikupljanja informacija o drogama i ovisnosti o drogama, tijekom 2007. je izrađen i nacrt Protokola o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj, koji jasno definira strukturu sustava, ulogu i obveze nadležnih tijela te protok informacija sukladno pravnoj stečevinu EU. Uspostavljena je i radna skupina za Sustav ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari sukladno relevantnoj Odluci Vijeća te je u tijeku postupak usvajanja Protokola o Sustavu ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, kao temeljnog dokumenta za formalizaciju istog.

Među drugim komponentama CARDS projekta valja istaći aktivnosti usmjerene na osnaživanja horizontalne i vertikalne suradnje među nadležnim tijelima, s posebnim naglaskom na lokalnu zajednicu koja predstavlja okosnicu djelovanja. Niz aktivnosti provedenih u sklopu projekta se odnosi na promicanje i daljnji razvoj prevencije, prvenstveno izgradnje zdravih stilova života kod mladih. Održane su edukacije edukatora, potaknute preventivne aktivnosti u nekad ratom zahvaćenim pograničnim područjima (Vukovarsko-Srijemska županija) te suradnja lokalnih vlasti i civilnog društva u prevenciji. U odnosu na civilni sektor, izrađeni su standardi za terapijske zajednice kojima se pored osiguravanja bolje kvalitete pruženih usluga, nastoji nevladine organizacije koje se bave rehabilitacijom ovisnika uključiti u zdravstveni sustav, kako bi se i državu obvezalo na daljnji razvoj suradnje s civilnim društvom. Izrađen je i sveobuhvatni program socijalne reintegracije kojim će se bivšim ovisnicima omogućiti daljnja edukacija, zapošljavanje i ponovno uključivanje u život zajednice, uz potporu nadležnih tijela.

Vezano uz suzbijanje kriminaliteta droga aktivnosti i mjere Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, su prvenstveno bile usmjerene na suzbijanje ponude opojnih droga, odnosno suzbijanje proizvodnje i trgovine opojnim drogama te sprječavanje ilegalne trgovine i korištenja prekursora. Intenzivno se radilo na unaprjeđivanju tehnika vezanih uz otkrivanje financijskih transakcija novca stečenog ilegalnom trgovinom opojnim drogama te razotkrivanju i omogućavanju procesuiranja organiziranih grupa, pa i pravnih osoba koje sudjeluju u pranju novca. Ostvareni su sljedeći rezultati:

U prvih devet mjeseci 2007. godine na području RH evidentirano je ukupno 6332 kaznena djela vezana uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga te je za predmetna kaznena djela ukupno kazneno prijavljeno u navedenom razdoblju 5518 osoba.

Sveukupno je u 2006. godini izvršeno 7049 zapljena svih vrsta opojnih droga, odnosno u prvih devet mjeseci 2007. godine izvršene su 5292 zapljene.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Mjere koje se prema preporukama Europskog partnerstva i temeljem pravne stečevine EU planiraju provesti tijekom 2008. godine usmjerene su na sljedeće:

- zapošljavanje 2 nova djelatnika u Odjelu Nacionalne informacijske jedinice za opojne droge i poslove međunarodne suradnje pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, radi prikupljanja, analize i objave objektivnih, usporedivih i pouzdanih podataka o drogama;
- usvajanje Protokola o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj i Protokola o Sustavu ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj od strane Vlade Republike Hrvatske;
- donošenje Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2009.-2012.;
- donošenje Provedbenog programa Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2008.;
- pristupanje Sporazumu između Republike Hrvatske i Europske komisije za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu EMCDDA-a;
- završetak projekta *“Jačanje kapaciteta RH u borbi protiv ilegalne trgovine i zlouporabe droga”*, CARDS 2004 i provođenje horizontalnog Phare projekta EMCDDA-a za Hrvatsku i Tursku.
- pristupanje Republike Hrvatske Sporazumu o nedopuštenom prometu morem, kojim se provodi čl. 17. UN Konvencije protiv ilegalne trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima iz 1988.; (Dana 20. rujna 2007. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazumu o nedopuštenom prometu morem, kojim se provodi čl. 17. UN Konvencije protiv ilegalne trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima iz 1988).
- Započinjanje s provedbom programa IPA 2007. – *„Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“*

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- donošenje Provedbenog plana Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009. i 2010.;
- ojačati administrativne i institucionalne kapacitete Centra za kriminalistička vještačenja radi provedbe relevantnih dokumenata pravne stečevine EU (navedeno planirano provedbom i realizacijom provedbom programa IPA 2007. – *„Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“*;
- uspostaviti mehanizme (National Contact Point) koji će omogućiti prijenos i razmjenu uzoraka opojnih droga, te razmjenu rezultata profiliranja droga radi poboljšanja suradnje s zemljama članicama EU na tom području(po završetku provedbenog programa IPA 2007. – *„Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“*;
- ojačati administrativne i institucionalne kapacitete Ministarstva unutarnjih poslova, posebice linije rada suzbijanje zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga (navedeno planirano provedbom i realizacijom provedbom programa IPA 2007. – *„Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“*;

- provedba projekta *“Jačanje kapaciteta RH u borbi protiv ilegalne trgovine i zlouporabe droga”*, CARDS 200.

3.24.7. Carinska suradnja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Carinska uprava aktivno je sudjelovala u timskom radu na ažuriranju akcijskog plana IBM-a. Rezultat je ažurirani akcijski plan sa podacima o ostvarenim ciljevima, ciljevima koji se trebaju ostvariti u narednom razdoblju i potrebnim financijskim sredstvima za provedbu Strategije IBM-a.

Carinska uprava Republike Hrvatske je u okvirima svojih nadležnosti dala doprinos u izradi Schengenskog akcijskog plana koji je prihvaćen od strane Vlade RH.

Na inicijativu Carinske uprave Republike Hrvatske i uz podršku Svjetske Carinske Organizacije (WCO, Enforcement Committee), uspješno je održan 16. sastanak Europskih carinskih službi za suzbijanje krijumčarenja i prijevара – 16th Meeting of Heads of the European Customs Investigation and Intelligence Services. Uz predstavnike gotovo svih europskih zemalja te Svjetske carinske organizacije, sastanku su prisustvovali i predstavnici INTERPOL-a, EUROPOL-a, Europske komisije, OLAF-a i SECI Centra.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Izrađenu informatičku aplikaciju „evidencija oduzete robe“, koja će sadržavati podatke o svim zaplijenama roba na carinskom području RH, potrebno je dograditi u smislu mogućnosti pretraživanja po traženim kriterijima. Ova aplikacija bit će uz statističke svrhe i osnova za međunarodnu razmjenu podataka, istrage o većim zaplijenama kao i za informiranje putem javnih medija.
- Osigurati kroz godišnji plan obuke zastupljenost specijalističke obuke za ovlaštene carinske službenike i stručno usavršavanje službenika iz područja suzbijanja krijumčarenja i carinskih prijevара.
- Realizirati ciljeve iz akcijskog plana IBM-a koji su planirani za izvršenje u 2008. godini.

U srednjoročnom razdoblju planira se:

- Pripremiti se za uspostavljanje i održavanje zajedničkog automatiziranog informacijskog sustava za carinske svrhe („CIS“). U tom smislu potrebno je osigurati posebnu prostoriju za zajedničko djelovanje i razmjenu osobnih i drugih podataka o nedopuštenoj trgovini, zaštićene terminale, i druge uvjete koje će Europska unija postaviti prije nego dobijemo ovlaštenje (user) za pristup sustavu.
- Oformiti informacijske baze i registre podataka o tekućim i dovršenim istragama za cjelokupno carinsko područje Republike Hrvatske kako bi mogli djelotvorno sudjelovati u razmjeni podataka i uporabi CIS-a sukladno Konvenciji i Protokolu EU o

uporabi IT. Sada su ti podaci decentralizirani i vode se ručno u pojedinim predmetima carinarnica. Najprije treba definirati minimum podataka propisanih u Konvenciji i pratećim aktima a zatim ga dopuniti podacima koje smatramo nužnim za nacionalne potrebe. Nakon toga slijedi faza primjene kroz Informacijski sustav Carinske uprave.

- Imenovati središnje koordinacijske jedinice odgovorne za primanje svih molbi za međusobnu pomoć i suradnju među carinskim službama. Prema sadašnjem propisu odnosno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 43/05) to je u nadležnosti Službe za nadzor Središnjeg ureda Carinske uprave RH. Ukoliko do pristupanja EU ne dođe do promjene unutarnjeg ustrojstva nadležnost ostaje pri Službi za nadzor.
- Procijeniti potreban broj i kvalifikacijsku strukturu ovlaštenih carinskih službenika za obavljanje poslova nadzora (kontrolnih postupaka) na cjelokupnom području Republike Hrvatske, imajući u vidu situaciju nakon pristupanja članstvu Europske Unije i po preuzimanju obveza iz Schengenskog sporazuma. Poduzimati mjere koje će omogućiti uvjete za popunjavanjem dovoljnog broja obučeni službenika za borbu protiv komercijalnih prijevара i prekograničnog kriminala.
- Osigurati kroz godišnje planove obuke zastupljenost specijalističke obuke za ovlaštene carinske službenike i stručno usavršavanje službenika iz područja suzbijanja krijumčarenja i carinskih prijevара.
- Implementacija usvojene Strategije IBM-a kroz provedbu ciljeva definiranih u akcijskom planu IBM-a.

3.24.8. Pravosudna suradnja u kaznenim i građanskim stvarima

3.24.8.1. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Izmjenama Kaznenog zakona iz listopada 2007. godine kazneno zakonodavstvo se uskladilo glede potpune primjene načela *ne bis in idem*. Sukladno zakonu ako je u državi ugovornici donesena pravomoćna presuda, a riječ je o kaznenom djelu koje je počinjeno dijelom na teritoriju RH, a dijelom u državi ugovornici, u toj situaciji važi *ne bis in idem* apsolutno, odnosno kazneni postupak u RH ne smije biti vođen čak niti uz odobrenja Državnog odvjetnika.

Hrvatski sabor je 3. listopada 2007. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, vezano za provedbu Okvirne odluke Vijeća 2005/667 PUP od 12. lipnja 2005. o jačanju kaznenopravnog okvira za provedbu zakona protiv onečišćenja brodovima, u cilju potpunog usklađenja hrvatskog zakonodavstva s Okvirnom odlukom, povišene su kazne za pravne osobe u odnosu na djela onečišćenja morskog okoliša s brodova.

Nakon provedenih pripremnih radnji (analize država-stranaka i njihovih izjava i rezervi odnosno načina i obujma primjene, prikupljanja mišljenja sudova, državnog odvjetništva, policije i vanjskih poslova), početkom 2007. godine ratificiran je Drugi dopunski protokol uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima iz 1959. godine (ETS

No. 182). Njime su implementirani novi oblici međunarodne suradnje u kaznenim stvarima (primjena video-konferencijske veze za saslušanja svjedoka, neposredna komunikacija pravosudnih tijela i neposredna dostava poštom, zajednički istražni timovi), a protokol je za Republiku Hrvatsku stupio na snagu 01. srpnja 2007. godine.

9. studenog 2007. godine je u sjedištu EUROJUST-a u Haagu potpisan Sporazum o suradnji između Republike Hrvatske i EUROJUST-a, radi zajedničkog djelotvornijeg suzbijanja ozbiljnih oblika međunarodnog, prekograničnog i organiziranog kriminala, a sve u cilju unapređenja međunarodne pravosudne suradnje Republike Hrvatske s državama članicama EU, kao i s državama izvan EU koje formalno surađuju s EUROJUST-om. Sporazum omogućuje razmjenu osobnih podataka u slučajevima koji su predmetom suradnje, te sadrži odredbu prema kojoj će Hrvatska moći imati vlastitog stalnog predstavnika (časnika za vezu) pri EUROJUST-u (liaison prosecutor).

Osnovane su radne skupine za izradu izmjena i dopuna Zakona o kaznenom postupku i Kaznenog zakona u svrhu, između ostaloga, proširenja ovlasti zajedničkih istražnih timova i za kaznena djela izvan opsega nadležnosti USKOK-a odnosno u svrhu pune implementacije načela zabrane dvostrukog kažnjavanja.

U punoj mjeri je ostvarena aktivnost Odjela za pomoć i podršku svjedocima i drugim sudionicima u kaznenim postupcima (za ratne zločine) unutar Uprave za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava Ministarstva pravosuđa, sve u cilju unapređenja međunarodne pravosudne suradnje. Odjel je bio angažiran u više kaznenih postupaka za ratne zločine, koji su u tijeku pred domaćim sudovima ali i pred inozemnim sudovima, pružajući svjedocima pravnu pomoć, psihološku podršku te sudjelujući u organizaciji zaštite njihovog fizičkog integriteta i pristupa sudu. Odjel je također poduzimao potrebne radnje u svrhu uspostave mreže kontakt osoba na županijskim sudovima i u medicinskim ustanovama, a ova aktivnost nastaviti će se i u narednoj godini.

Uspostavljena je baza podataka za suce koji će obavljati poslove međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima.

Sudjelovanjem na plenarnim sastancima Europske pravosudne mreže u kaznenim stvarima RH prati daljnji razvoj suradnje u kaznenim stvarima na razini EU.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini RH će pristupiti Dopunskom Protokolu Konvencije Vijeća Europe o transferu osuđenih osoba iz 1983. godine.

Donošenjem novog Zakona o kaznenom postupku najkasnije u IV kvartalu 2008. godine Hrvatska će provesti usklađivanje s Okvirnom Odlukom Vijeća 2002/465/JHA od 13. lipnja 2002. godine o zajedničkim istražnim timovima, na način da će se proširiti ovlasti zajedničkih istražnih timova i za kaznena djela izvan opsega nadležnosti USKOK-a, te će se uskladiti ovlasti zajedničkih istražnih timova sa zahtjevima iz Okvirne odluke.

U 2008. godini je planirano potpisivanje i pristupanje slijedećim međunarodnim ugovorima:

- Dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu o inkriminiranju djela rasističke i ksenofobne naravi počinjenih putem računalnih sustava – potpisanu 26.03.2006. godine;
- Konvenciji Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom te o financiranju terorizma, Varšava, 16. 5. 2005. (pokretanje postupka potpisivanja konvencije i ratifikacija),

U 2009 godini planira se donošenje Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s Europskom unijom radi usklađivanja s Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/JHA od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupku predaje između država članica, s Okvirnom odlukom Vijeća 2003/577/JHA od 22. srpnja 2003. o izvršenju naloga za osiguranje imovine ili dokaza u Europskoj uniji, s Okvirnom odlukom Vijeća 2005/214/JHA od 24. veljače 2005. o primjeni načela uzajamnog priznanja na novčane kazne, te s Okvirnom odlukom Vijeća 2006/783/JHA od 06. listopada 2006. o primjeni načela uzajamnog priznanja odluka o oduzimanju imovine.

Također planira se uspostavljanje sustava (svih ili pojedinih) županijskih sudova koji će biti određeni kao središnja tijela za primanje odnosno odašiljanje zamolnica za pravnu pomoć u kaznenim stvarima, te uspostava sustava (svih ili pojedinih) županijskih sudova koji će biti određeni kao središnja tijela za odašiljanje odnosno primanje i izvršenje Europskog uhidbenog naloga, kao i naloga za zamrzavanje imovine i dokaza. U tu svrhu izradit će se mapa/atlas o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti pravosudnih tijela u RH nadležnih za obavljanje poslova međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima, sa ciljem osposobljavanja hrvatskog pravosudnog sustava za neposrednu komunikaciju s odgovarajućim pravosudnim tijelima drugih država (bilo članica EU bilo izvan EU).

Nastavit će se jačanje administrativnih sposobnosti Ministarstva pravosuđa u sustavu međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima kroz povećanje broja službenika, njihovu edukaciju i specijalizaciju, sukladno potrebama učinkovite međunarodne suradnje koja se kontinuirano povećava ne samo po broju konkretnih predmeta nego i po stupnju složenosti sve sofisticiranijeg prekograničnog kriminaliteta.

3.24.8.2. Pravosudna suradnja u građanskim stvarima

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Ministarstvo pravosuđa izradilo je smjernice za postupanje radi lakše primjene Haške Konvencije o dostavi u inozemstvu sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima iz 1965. godine, koje su dostavljene županijskim sudovima, Visokom trgovačkom sudu RH i Javnobilježničkoj komori Republike Hrvatske u cilju olakšavanja postupanja prilikom obavljanja ovog oblika međunarodne pravne pomoći.

U svrhu poboljšanja, pojednostavljivanja i ubrzavanja učinkovite pravosudne suradnje s inozemnim sudovima u građanskim i trgovačkim stvarima, na razini Republike Hrvatske

prikupljeni su podaci od općinskih sudova o kontakt podacima osoba koje obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima. Izrađena je nacionalna mreža osoba za pružanje međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima.

Predstavnici RH su u 2007. godini nastavili sudjelovati u radu Haške konferencije za međunarodno privatno pravo.

U 2007. godini je izrađen nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o izvođenju dokaza u građanskim i trgovačkim predmetima u cilju njezine ratifikacije tijekom 2008. godine. Ratifikacijom konvencije unaprijedit će se suradnja središnjih pravosudnih tijela i sudova država članica na području pribavljanja dokaza. Ujedno ova konvencija predstavlja prethodnicu za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima.

U prosincu 2007. g. formirana je radna skupina za izradu Zakona o naknadi štete žrtvama kaznenih djela, radi implementacije odredbi Direktive Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi štete žrtvama kaznenih djela.

B) KLJUČNI PRIORITETI

1. Donošenje zakona o naknadi štete žrtvama kaznenih djela, na temelju Direktive Vijeća 2004/80/EZ, kojim će se žrtvama kaznenih djela osigurati pravo na ostvarenje pravične i primjerene naknade štete koju su pretrpjele, bez obzira na to gdje je počinjeno kazneno djelo. Implementiranjem odredbi ove direktive uspostaviti će se sustav suradnje radi olakšanja dostupnosti naknade štete žrtvama kaznenih djela u prekograničnim situacijama, a predviđeno je da će Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske biti određeno kao središnje tijelo za provedbu zakona u skladu s odredbama Direktive 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi štete žrtvama kaznenih djela.

2. Ratifikacija Konvencije Vijeća Europe o naknadi štete žrtvama kaznenih djela nasilja, Strasbourg, 24. studenog 1983. godine, a koju je Republika Hrvatska potpisala 07. travnja 2005. g., kojom bi kao središnje tijelo za provedbu konvencije bilo određeno Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske. U suradnji s TAIEX-om organizirat će se studijsko putovanje radi upoznavanja s primjenom zakonodavstva o naknadi štete žrtvama kaznenih djela nasilja u državama članicama odnosno s načinom implementiranja odredbi Direktive Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadama štete žrtvama kaznenih djela u nacionalno zakonodavstvo.

3. U 2008. godini Republika Hrvatska će dovršiti ratifikaciju Haške konvencije o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim ili trgovačkim stvarima od 18.03.1970. godine. U suradnji s Pravosudnom akademijom planira se edukacija o provedbi navedene Konvencije, radi njene lakše primjene u praksi.

4. U suradnji s TAIEX-om planira se studijsko putovanje u jednu od zemalja članica Europske Unije u cilju poboljšanja i olakšanja učinkovite pravosudne suradnje između država

članica u građanskim i trgovačkim stvarima te radi uspostave mrežne strukture za suradnju - Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, implementiranjem Direktive od 28.05.2001. godine kojom je uspostavljena Europska pravosudna mreža u građanskim i trgovačkim stvarima (2001/470/EZ).

5. Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima kojim će se odrediti: sudove nadležne za izdavanje europskog platnog naloga te sudove nadležne za njegovu provjeru i postupak provjere, sudove nadležne za vođenje europskog postupka za zahtjeve male vrijednosti i sudove nadležne za odlučivanje o žalbi protiv odluke donesene u tom postupku, a radi primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi između država članica sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim i trgovačkim stvarima za otpremna i prijemna sud nadležan za otpremu i prijem sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim i trgovačkim stvarima.

6. Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona na temelju Uredbe (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o stvaranju europskog ovršnog naslova za nesporne tražbine, Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o stvaranju europskog platnog naloga i Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o stvaranju europskog postupka za zahtjeve male vrijednosti.

7. Republika Hrvatska će u 2008. godini ratificirati Konvenciju Vijeća Europe o kontaktima s djecom i Hašku konvenciju o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji u vezi s roditeljskom odgovornošću i mjerama za zaštitu djece iz 1996. godine.“

U srednjoročnom razdoblju planira se:

1. Uspostava sustava županijskih sudova koji će biti određeni kao središnja tijela za odašiljanje i prijem sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim i trgovačkim stvarima. U tu svrhu dovršiti će se izrada mape/atlasa o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti pravosudnih tijela u RH koja postupaju u predmetima međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima. Krajnji cilj je osposobljavanja hrvatskog pravosudnog sustava za neposrednu komunikaciju s odgovarajućim pravosudnim tijelima drugih država (bilo članica EU bilo izvan EU).

2. Jačanje administrativnih kapaciteta Ministarstva pravosuđa u sustavu međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima, edukacija i specijalizacija službenika, pružanje podrške stvaranju sudačke mreže u RH, s posebnim naglaskom na kompatibilnost, radi priključivanja na Europsku pravosudnu mrežu za građanske i trgovačke stvari.

3. U suradnji s Pravosudnom akademijom kontinuirana edukacija sudaca.

3.25. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Donesen je Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 46/07), kojim se propisuju „Mjere poticanja istraživanja i razvoja” (čl.111a - 111f). Poticajne mjere odnose se na potpore za troškove projekata u području temeljnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja. Cilj mjera je potpomaganje aktivnosti istraživanja i razvoja javnog sektora (znanstvene i visokoškolske institucije) te osobito poticanje povećanja ulaganja poslovnog sektora (intenziviranje istraživačko-razvojnih aktivnosti u poduzećima). Porezne olakšice za istraživanje i razvoj primjenjuju se u obliku potpunog ili djelomičnog oslobođenja od poreza.

Donesen je Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 116/07) koji propisuje postupak utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za ostvarivanje prava na dodatno umanjenje osnovice poreza na dobit za opravdane troškove projekata znanstvenih i razvojnih istraživanja te druga pitanja vezana za ostvarivanje prava na državne potpore sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Provedbene mjere

Zaključkom VRH iz lipnja 2007. prihvaćen je Akcijski plan 2007. – 2010., Znanstvena i tehnologijska politika RH.

Nakon provedene javne rasprave u proceduru VRH upućen je Nacrt **Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje**. Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe Akcijskog plana za poticanje

ulaganja u znanost i istraživanje sastavljeno je od tima neovisnih stručnjaka. Ciljevi Akcijskog plana proizlaze iz strategije EU o postizanju istraživačkog intenziteta na razini od 3% GDP do 2010 te strateških dokumenata o razvoju znanosti i tehnologije do 2010. na nacionalnoj razini. Stoga je potrebno provesti intenzivna ulaganja i strukturne promjene kako bi navedeni cilj bio dostignut. Akcijskim se planom predlažu mjere i instrumenti pomoću kojih se strukturni problemi mogu postupno otkloniti.

Provedene su recenzije prijedloga projekata za novi ciklus znanstveno-istraživačkih projekata. Recenzenti su odabrani iz redova domaćih (70%) i inozemnih stručnjaka (30%). Ukupni iznos sredstava za nacionalne znanstvenoistraživačke projekte povećan je za 52% u odnosu na prethodni ciklus iz 2002.

Započeo je postupak vrjednovanja znanstvenih institucija u cilju restrukturiranja javnih znanstvenih instituta. Nacionalno vijeće za znanost izvršilo je odabir institucija čije je vrjednovanje započelo 2007. U vrjednovanju kvalitete i učinkovitosti istraživačkih organizacija potporu Nacionalnom vijeću za znanost daje Agencija za znanost i visoko obrazovanje.

U cilju jačanja istraživačke infrastrukture MZOŠ povećalo je sredstva za istraživačku opremu, a Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (NZZ) raspisala je natječaj za program „Povratnik“ kojim se financira uspostava laboratorija u RH za naše znanstvenike povratnike ili strane znanstvenike koji bi željeli doći raditi u RH, a u pripremi je i program pod radnim nazivom „Uspostavne potpore“ kojim će se podržati osamostaljivanje mladih znanstvenika na hrvatskim obrazovnim i istraživačkim ustanovama.

U proceduru VRH upućene su Izmjene i dopune Smjernica za poticanje inovacijskog tehnologijskog sustava. Razlozi za izmjenu Smjernica su uvođenje novih tijela VRH nadležnih za oblikovanje i koordinaciju sustava znanosti, tehnologije i inovacija u RH te novih instrumenata poticanja poduzetništva utemeljenog na inovacijama i tehnologijama od strane države do 2010. Uvodi se Strategijsko vijeće za znanost i tehnologiju (SVEZNATE) kao temeljno tijelo VRH nadležno za pitanja strategije i politike razvoja znanosti, tehnologije i inovacija na nacionalnoj razini. Uz to redefinira se i uloga Tehnologijskog vijeća kao stručnog i savjetodavnog tijela MZOŠ, koje će pored navedene funkcije biti nadležno i za oblikovanje i nadziranje znanstveno - tehnologijskog sustava RH te sudjelovati u aktivnostima iz područja programa razvoja inovacijsko-tehnologijskog sustava.

Slijedom Smjernica za poticanje inovacijskog tehnologijskog sustava koje je VRH usvojila u srpnju 2006., provedene su aktivnosti nužne za razvoj gospodarstva temeljenog na znanju za koje su nadležni Poslovno-inovacijski centar Hrvatske BICRO d.o.o. i Hrvatski institut za tehnologiju HIT d.o.o.

BICRO provodi program „Poticanje poduzetništva utemeljenog na inovacijama i novim tehnologijama“ koji uključuje pet potprograma za državne poticaje poduzetništvu temeljenom na znanju i novim tehnologijama. Nastavljena je provedba potprograma RAZUM (razvoj na znanju utemeljenih poduzeća te su po prvi puta upućeni javni pozivi za ostala četiri potprograma: TECHRO (razvoj tehnologijske infrastrukture), VENCRO (razvoj industrije rizičnog kapitala), IRCRO (suradnja akademske zajednice i gospodarstva) i KONCRO (konkurentnost i unaprjeđenje tehnoloških procesa).

HIT je u veljači 2007. od MZOŠ-a preuzeo provedbu „Programa poticanja tehnologijskih istraživačkorazvojnih projekata (TEST) kojim se pruža financijska potpora inovativnim tehnologijskim projektima iz akademske zajednice. Osim provedbe programa TEST glavne aktivnosti HIT-a uključuju: razvijanje sustava tehnologijskog predviđanja i „Business Intelligence“ te pružanje pomoći znanstvenim i akademskim institucijama u području intelektualnog vlasništva i transfera tehnologije što predstavlja nastavak aktivnosti CARDS projekta u području prava intelektualnog vlasništva u sektoru istraživanja i razvoja završenog u listopadu 2007. Tijekom 2007. u sklopu CARDS projekta održana je serija seminara za znanstvenike (opći i specijalistički) te je izrađen priručnik u kojem se detaljno opisuju svi postupci neophodni za zaštitu intelektualnog vlasništva i transfer tehnologije. Ovi su koncepti i postupci detaljno razrađeni primjenom u 9 pilot institucija u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku.

Nadalje, u cilju jačanja veza između istraživačkog sektora i industrije, u okviru provedbe projekta koji se financira sredstvima Svjetske banke (Hrvatski projekt znanosti i tehnologije), osnovana je Agencija za prijenos tehnologija Ruđer Inovacije u vlasništvu Instituta „Ruđer Bošković“ te je osnovano devet ureda kao pilot centara za transfer tehnologije.

Jačanju veza između istraživačkog sektora i industrije doprinose i programi NZZ-a. Zaklada osigurava potporu znanstvenih, visokoobrazovnih i tehnologijskih programa i projekata te potiče uključivanje RH u Europski istraživački prostor. „Partnerstvo u temeljnim istraživanjima“ je program čiji je cilj poticanje suradnje između znanstvenih institucija, industrije, poduzetništva i transfera znanja između hrvatskih znanstvenih organizacija i neakademske ustanova. Također, Zaklada je uključena u TEMPUS projekt CREATE kojim se cilja olakšati stvaranje povoljnih legalnih uvjeta za poduzetničke aktivnosti i transfer tehnologije između hrvatskih sveučilišta i poduzetništva.

Zaključen je Memorandum o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o pristupanju Republike Hrvatske **Sedmom okvirnom programu za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti** (FP7). Memorandum je potpisan 13. lipnja 2007. i sadrži odredbu o primjeni od 1. siječnja 2007. što je znanstveno-istraživačkim organizacijama iz RH omogućilo prijavu na sve natječaje Sedmog okvirnog programa. Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o pristupanju Republike Hrvatske Sedmom okvirnom programu Europske zajednice za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (NN MU 10/07) donesen je u HS 5. listopada 2007.

U svrhu podizanja apsorpcijskog kapaciteta znanstvenoistraživačkih organizacija za sudjelovanje RH u Sedmom okvirnom programu (FP7) tijekom 2007. provedeno je niz mjera:

- znatno je proširena nacionalna administrativna struktura:
 - a) zaposlene su dodatne osobe s akademskim stupnjem iz znanstvenog područja za koje su imenovane EK kao nacionalne osobe za kontakt (National Contact Point); ukupno je zaposleno 9 osoba od toga 7 u Hrvatskom institutu za tehnologiju HIT d.o.o. (novo zapošljavanje) i dvije u MZOŠ-u (Odjel za europske integracije),
 - b) započelo je ustrojavanje mreže administratora za međunarodne istraživačke projekte na sveučilištima (tzv. science manageri), osnovani su uredi za međunarodne projekte na Sveučilištu u Rijeci (četiri science managera) i Sveučilištu u Zagrebu (tri science managera).
- intenzivno i ciljano informiranje akademske zajednice: MZOŠ je samostalno ili u suradnji s visokim učilištima organizirao oko 30 radionica/seminara o tematskim prioritetima Sedmog okvirnog programa te jedan skup u suradnji s EK o prioritetu Regije znanja i Istraživački potencijal,
- Nacionalno povjerenstvo za praćenje Okvirnih programa započelo je izradu nacrtu Akcijskog plana za podizanje apsorpcijske sposobnosti RH za FP7 u razdoblju 2008.-2013.,
- nadoknada dijela troškova pripreme prijedloga projekta iz proračunskih sredstava MZOŠ-a temeljem pozitivne evaluacije EK (poticajna mjera),
- usmjeravanje predlagatelja projekata pri odabiru tematskih prioriteta i instrumenata Okvirnog programa, savjetovanje o administrativnim postupcima pri sklapanju ugovora i provedbi projekata, distribucija i savjetovanje dokumentacije EK (obrasci, smjernice, priručnici itd.), pomoć u pronalaženju partnera (nacionalne osobe za kontakt i science manageri na sveučilištima)
- izrađena je baza podataka o Sedmom okvirnom programu (u okviru e-registra međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata MZOŠ-a), tijekom studenog pristupiti će se popunjavanju baze - informacije o predloženim/pozitivno evaluiranim i ugovorenim projektima.

Nastavno na uključivanje RH u aktivnosti predviđene Akcijskim planom Znanost i društvo, izrađen je nacrt nacionalnog Akcijskog plana „Znanost i društvo“ 2008.-2010. Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe Akcijskog plana "**Znanost i društvo**" i MZOŠ su prilikom izrade Plana objedinili postojeće aktivnosti te ugradili ciljeve akcijskog plana EU uključujući

preporuke za prilagođavanje nacionalne politike (npr. plan mjera za veće uključivanje žena u sustav znanosti i istraživanja).

Provedene su slijedeće mjere vezane za **mobilnost istraživača u Europskom istraživačkom prostoru (European Research Area)**:

- priprema za uključivanje RH u aktivnosti europske mreže centara za mobilnost (ERA – MORE, European Network of Mobility Centres) što podrazumijeva osnivanje nacionalnog centra koji će umrežiti sve znanstvenoistraživačke ustanove uključene u dolaznu i odlaznu mobilnost. Zakonom o Agenciji za mobilnost i programe EU (NN 107/07) predviđeno je da novoosnovana Agencija bude nacionalna točka za mobilnost istraživača u okviru mreže ERA-MORE (ERA-MORE bridge-head organisation),
- Imenovan je nacionalni koordinator za ERA-MORE (predstavnik akademske zajednice) koji je izradio prijedlog projekta za natječaj EK kroz koji se podupire jačanje kapaciteta novoosnovanih nacionalnih centara ERA-MORE (start-up grant),
- u okviru projekta Šestog okvirnog programa izrađena je baza pravnih osoba iz RH koje sudjeluju u znanstvenim i istraživačkim aktivnostima odnosno potencijalni su sudionici za dolaznu ili odlaznu mobilnost,
- predstavnik RH sudjelovao je u aktivnostima Upravne grupe za ljudske potencijale i mobilnost unutar Europskog istraživačkog prostora (EC Steering Group on Human Resources and Mobility in the European Research Area).

MZOŠ je u rujnu 2007. ponovio interes za pristupanje EURATOM-u iskazan 2006. uključujući prioritete i apsorpcijsku sposobnost RH za sudjelovanje u pojedinim programskim linijama EURATOM-a i nuklearnim aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra (EC Joint Research Center). Preduvjet pristupanju je usvajanje pravnog temelja od strane Vijeća EU.

RH je sudjelovala u aktivnostima **Zajedničkih istraživačkih centara Europske komisije** koje su otvorene temeljem Memoranduma o Sedmom okvirnom programu. Nacionalno povjerenstvo za Zajedničke istraživačke centre EK započelo je izradu plana mjera za intenziviranje sudjelovanja RH u aktivnostima Centara, posebno u segmentu uključivanja u združene projekte.

Predstavnik RH je sudjelovao u radu **Vijeća za znanstvena i tehnička istraživanja** (Comité de la Recherche Scientifique at Technique, CREST) i **Odbora za istraživanja u poljoprivredi** (Standing Committee for Agricultural Research, SCAR).

Provedene su pripreme za korištenje sredstava iz III. komponente programa IPA: Regionalni razvoj. U svrhu jačanja kapaciteta za provedbu programa IPA, dvije osobe u Upravi za znanost MZOŠ-a određene su za rad na programu IPA u punom radnom vremenu radi pripreme dokumenata prema regulativi za IPA-u i provedbe usavršavanja.

Provedene su pripreme za korištenje sredstava iz III. komponente programa IPA: Regionalni razvoj. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u suradnji s tijelom nadležnim za upravljanje i provedbu III. komponente: Regionalni razvoj - regionalna konkurentnost provodilo pripremne aktivnosti za buduću organizaciju i implementaciju pripreme projekata, koordinaciju i sudjelovanje u projektima te praćenje i nadzor nad provedbom projekata u nadležnosti MZOŠ-a. U svrhu jačanja kapaciteta za provedbu programa IPA, dvije osobe u Upravi za znanost MZOŠ-a određene su za rad na programu IPA u punom radnom vremenu

radi pripreme dokumenata prema regulativi za IPA-u i provedbe usavršavanja. Imenovana je jedinica za provedbu IPA projekata.

Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj je 30. studenog 2007. postala punopravna članica Europske znanstvene zaklade (European Science Foundation). Zaklada od 2005. raspisuje natječaj za program potpore hrvatskim znanstvenicima koji se žele uključiti u programe Europske znanstvene zaklade. U okviru tog programa Zaklada podržava uspješne hrvatske znanstvenike u programima istraživačkog umrežavanja i EUROCORES programima koji se sastoje od kolaborativnih istraživačkih projekata s istraživačkim grupama iz različitih zemalja članica Europske znanstvene zaklade.

Ostvarena je intenzivna suradnja s članicama Međunarodnog savjeta Zaklade (International Advisory Board), a to su Njemačka znanstvena zaklada (DFG), Švicarska nacionalna znanstvena zaklada (SNFS), Finska akademija (AFI) i Irska znanstvena zaklada (SFI). U suradnji s Njemačkom znanstvenom zakladom, Zaklada je tijekom 2007. provela brojne aktivnosti za poticanje hrvatsko-njemačke međunarodne suradnje, a u tijeku su pregovori s ostalim članicama Međunarodnog savjeta s namjerom pokretanja zajedničkih programa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Provedbene mjere

U svrhu realizacije ciljeva **Znanstvene i tehnologijske politike RH 2006.-2010.**, osobito u svrhu uspostave sustava vrjednovanja i nagrađivanja koji je povezan sa znanstvenim rezultatima poticanja osobne odgovornosti znanstvenika planira se:

- osnivanje Vijeća za Nacionalni inovacijski sustav i Strategijskog vijeća za znanost i tehnologiju,
- daljnje restrukturiranje javnih znanstvenih instituta,
- reforma sustava znanstvenih novaka,
- vrjednovanje prvih izvještaja o radu na znanstvenim projektima što provode Prosudbene skupine po područjima (peer-review),
- unaprjeđenje kriterija za vrednovanje znanstvenih i tehnoloških projekata po područjima i
- vrjednovanje znanstvenih institucija što uključuje domaće i međunarodne stručnjake (provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje).

U prvom kvartalu 2008. planira se usvajanje i početak provedbe **Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje**: uspostava indikatora koji će omogućiti evaluaciju i nadogradnju predloženih mjera, ustrojavanje četiri ureda za prijenos tehnologije i četiri ureda za odnose s javnošću pri sveučilištima u Osijeku, Splitu, Rijeci i Zagrebu, znatno povećanje broja novih doktoranada kroz nekoliko mjera od kojih će se iz državnog proračuna osigurati sredstva za odobravanje dodatnih radnih mjesta za znanstvene novake, poticanje studiranja prirodnih i tehničkih znanosti, dodatne porezne olakšice za ulaganje u istraživanje i razvoj te dodatne stimulacije za izvrsne istraživače. Planira se uspostava ustrojbene jedinice za koordinaciju provedbe akcijskih planova iz područja znanosti i prikupljanje podataka za evaluaciju njihovog učinka.

U cilju osiguranja znanstvene izvrsnosti, planiraju se izmjene u načinu financiranja znanstvenih organizacija. Planira se povećanje financiranja za hladni pogon uz paralelno smanjenje prolaznosti nacionalnih istraživačkih projekata.

U okviru programa potpore za razvoj i unaprjeđenje inovacijskog i tehnologijskog sustava planira se nastavak provedbe programa RAZUM, TEHCRO, VENCRO, IRCRO i KONCRO kojima se kroz financiranje inovativnih tehnologijskih projekata podiže konkurentnost domaćih poduzeća i proizvoda te stvaraju uvjeti za uspješan prijenos znanja.

Nastavno na rezultate CARDS projekta u području **prava intelektualnog vlasništva u sektoru istraživanja i razvoja, u okviru** Hrvatskog instituta za tehnologiju (HIT d.o.o.) koji je 2007. određen središnjom točkom za kontakt u vezi s informacijama s intelektualnom vlasništvu u sektoru istraživanja i razvoja, planira se promocija značaja intelektualnog vlasništva u akademskoj zajednici.

U svrhu provedbe **Sedmog okvirnog programa za istraživanje tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti** i sustavnog podizanja apsorpcijskog kapaciteta planiraju se slijedeće provedbene aktivnosti:

- rasprava s dionicima o nacrtu Akcijskog plana za podizanje apsorpcijskog kapaciteta RH za Sedmi okvirni program, njegova dorada i usklađivanje sa sredstvima odobrenim u Državnom proračunu za 2008. te usvajanje ,
 - nadzor nad provedbom Sedmog okvirnog programa od strane Nacionalnog povjerenstva za Sedmi okvirni program i MZOŠ-a,
 - stalno jačanje nacionalne administrativne strukture za provedbu programa u cilju postizanja potrebne razine administrativne potpore znanstvenicima pri predlaganju i provedbi projekata:
- a) trajno usavršavanje nacionalne administrativne strukture posebno nacionalnih osoba za FP7 na Hrvatskom institutu za tehnologiju (HIT d.o.o.) čije je zapošljavanje provedeno 2007.,
- b) organiziranje nacionalne mreže institucijskih *science managera* (administratora za međunarodne istraživačke projekte) i njihovo trajno usavršavanje, uključujući imenovanja *science managera* na sveučilištima koja još nisu ustrojila takvo radno mjesto.
- povećanje broja informativnih dana, seminara i radionica o Sedmom okvirnom programu uz trajno prilagođavanje njihovih sadržaja potrebama korisnika,
 - prilagodba modela nadoknade dijela troškova pripreme prijedloga projekta iz proračunskih sredstava MZOŠ-a (poticajna mjera),
 - trajno prikupljanje i obrada statističkih podataka vezanih za predložene/pozitivno evaluirane i ugovorene projekte (u okviru e-registra međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata MZOŠ-a).

U području aktivnosti vezanih za **mobilitet istraživača u Europskom istraživačkom prostoru** planiraju se slijedeće provedbene mjere:

- početak sudjelovanja RH u aktivnostima europske mreže centara za mobilnost (ERA – MORE) odnosno umrežavanja znanstvenoistraživačkih ustanova uključenih u dolaznu i odlaznu mobilnost u RH. Jačanje kapaciteta Agencije za mobilnost i programe EU - nacionalne točke za mobilnost istraživača u okviru mreže ERA-MORE,
- izrada Nacionalnog akcijskog plana za mobilnost istraživača koji će uključivati mjere potpore za razvitak istraživačke karijere, strukturu doktorskih studija, privlačenje istraživača u RH te koordinaciju izvora financiranja. Dokument će se uskladiti s načelima Europske povelje za istraživače i Kodeksom o postupcima za angažiranje istraživača te

uključiti preporuke koje sadrži Akcijski plan za mobilnost EU (EU Mobility Action Plan). Za provedbu mjere nadležno je Povjerenstvo za praćenje međunarodne mobilnosti istraživača iz RH,

- uključivanje RH u Europski portal za mobilnost istraživača (European Researcher's Mobility Portal), nositelj mjere je Agencija za mobilnost i programe EU.

Planira se usvajanje i provedba nacionalnog Akcijskog plana „Znanost i društvo“ 2008.-2010. uključujući prilagođavanje nacionalne politike u tom području.

U suradnji s EK planira se informativni dan o aktivnostima **Zajedničkog istraživačkog centra** EK te dovršetak i usvajanje plana mjera za intenziviranje sudjelovanja RH u aktivnostima JRC, posebno u segmentu uključivanja u združene projekte.

U svrhu učinkovitog pristupanja RH programu Zajednice **EURATOM**, Povjerenstvo za praćenje programa EURATOM u suradnji s nadležnim tijelima državne uprave i državno upravnim organizacijama izradit će analizu tekućih istraživanja u području energije fuzije, nuklearne fisije i zaštite od radijacije kao i mogućnosti kolaborativnih istraživanja u suradnji s industrijom te plan mjera za podizanje istraživačke i apsorpcijske sposobnosti RH za program EURATOM. Planira se donošenje odluke o državno upravnoj organizaciji u okviru koje će biti imenovana nacionalna osoba za kontakt. MZOŠ će provesti postupak zaključivanja Memoranduma o razumijevanju.

Budući da je članstvo u **Europskom istraživačkom fondu za ugljen i čelik** (European Research Fund for Coal and Steel – ERFCS) obavezno za sve nove države članice po pristupanju u EU, Povjerenstvo MZOŠ-a za **Europski istraživački fond za ugljen i čelik** izraditi će studiju o apsorpcijskim kapacitetima RH kao i prijedlog mjera za podizanje istraživačke sposobnosti za sudjelovanje RH u Europskom istraživačkom fondu za ugljen i čelik. Participacija Hrvatske u ERFCS bit će utvrđena u okviru pregovaračkog poglavlja 35. Ostala pitanja.

U svrhu jačanja administrativne sposobnosti za provedbu projekata program IPA u okviru MZOŠ-a planira se osnivanje Odjela za program IPA temeljem Uredbe Vlade o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom predpristupne pomoći (NN18/07, 82/07) i Odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje Instrumentom predpristupne pomoći (NN18/07).

S obzirom da je NZZ krajem 2007. godine postala punopravna članica Europske znanstvene zaklade (ESF), u 2008. se planira proširenje suradnje s ESF. Nadalje, planira se i pokretanje zajedničkog financijskog instrumenta za zajedničke projekte hrvatskih i njemačkih znanstvenika, kao i izrada Strateškog plana za slijedeće četverogodišnje razdoblje u kojem će u fokusu biti razvitak istraživačkih karijera. NZZ će zajedno s Nacionalnim vijećem za znanost, pored postojećih financijskih instrumenata koji potiču razvitak istraživačkih karijera, u 2008. pokrenuti program uspostavnih potpora (installation grantova) za mlade znanstvenike u ranoj post-doktorskoj fazi, kao i program kojim će se poticati širenje istraživanja mladih znanstvenika s međunarodnom izvrsnošću (excellence grantovi) te povezivanje znanstvenika u kolaborativna istraživanja zbog znanstvenog profiliranja institucija (kolaborativni projekti).

U svrhu daljnje integracije sustava znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor, u srednjoročnom razdoblju, planira se:

- provedba i prilagodba nacionalnog Akcijskog plana za **Sedmi okvirni program za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti** po kriteriju omjera uloženi i povučeni sredstava (nacionalnog doprinosa i ugovoreni projekata),
- praćenje provedbe Akcijskog plana za **mobilitnost istraživača** te uključivanje Agencije za mobilnost i EU programe u sve aktivnosti Europske mreže centara za mobilnost (ERA – MORE),
- provedba nacionalnog Akcijskog plana „Znanost i društvo“ 2008.-2010., analiza uspješnosti mjera za intenziviranje sudjelovanja RH u aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije (JRC),
- početak sudjelovanja RH u programu Zajednice **EURATOM** te provedba mjera za podizanje istraživačke i apsorpcijske sposobnosti RH za EURATOM.

3.26. OBRAZOVANJE I KULTURA

3.26.1. Obrazovanje i usavršavanje

3.26.1.1. Programi Zajednice u području obrazovanja i politike za mlade

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Sukladno Zaključku VRH iz veljače 2007. o prioritnim programima Europske zajednice kojim se zadužuju tijela državne uprave da pristupe pregovorima o sklapanju Memoranduma te osiguraju odgovarajuće financijske i kadrovske uvjete za sudjelovanje u programima, MZOŠ zaduženo je za Program za cjeloživotno učenje, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti za program Mladi na djelu.

Preduvjet pristupanju RH navedenim programima je akreditacija agencije koja će provoditi navedene programe. Budući da EK nije prihvatila prijedlog MZOŠ-a i MOBMS-a da navedene programe provodi Centar za mobilnost i EU programe ustrojen 2007. u sklopu Agencije za obrazovanje odraslih, MZOŠ je izradio prijedlog Zakona o osnivanju Agencije za mobilnost i EU programe. Zakon je usvojio Sabor u listopadu 2007. godine (NN 107/07). Zakonom se uređuje djelatnost Agencije za mobilnost i programe Europske unije, ustroj i tijela Agencije te odnos između Agencije i ministarstva nadležnog za obrazovanje te ministarstva nadležnog za mlade.

Proveden je upis Agencije u sudski registar. Time je Agencija preuzela sve poslove te sve radnike zatečene na preuzetim poslovima, opremu, pismohranu, sredstva za rad i financijska sredstva Centra za mobilnost i EU programe.

U Agenciji je zaposleno dvanaest djelatnika kojima je osiguran prostor i oprema. Provedena je osnovna edukacija djelatnika u sklopu projekta MATRA (bilateralna pomoć Vlade Kraljevine Nizozemske), započela je priprema sveučilišta za program ERASMUS kroz projekt programa TEMPUS u kojem sudjeluju Institut za razvoj obrazovanja (nevladina udruga), četiri sveučilišta u RH, Centar za mobilnost i EU programe (Agencija za obrazovanje odraslih), MZOŠ i Institut za društvena istraživanja.

U cilju jačanja apsorpcijske sposobnosti vrtića, osnovnih i srednjih škola za sudjelovanje u Programu za cjeloživotno učenje, sredstvima proračuna RH financirano je sudjelovanje desetak odgojno-obrazovnih ustanova iz RH u programu COMENIUS. Do pristupanja RH, ustanove iz RH smiju sudjelovati u provedbi projekata, ali nemaju pravo na sredstva EU. Radi se o pilot projektima kojima se utvrđuje stupanj spremnosti ustanova iz RH kako bi se pravovremeno uklonile prepreke i osiguralo da RH višekratno povрати sredstava koje će se iz proračuna RH uplatiti kao nacionalni doprinos.

Izrađen je nacrt Statuta Agencije za mobilnost i EU programe.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nakon imenovanja, Upravno vijeće treba razmotriti nacrt Statuta kako bi bio upućen na mišljenje EK. Planira se intenzivan rad na akreditaciji Agencije za mobilnost i programe EU za provedbu Programa za cjeloživotno učenje i Programa Mladi na djelu. Postupak akreditacije predviđa provedbu tzv. pripremnih mjera koje uključuju uspostavljanje sustava za upravljanje i nadzor nad programima (uključujući unutarnju kontrolu upravljanja postupcima

te unutarnju i vanjsku reviziju) te usavršavanje djelatnika za upravljanje decentraliziranim programima Zajednice.

U svrhu brže provedbe pripremnih mjera očekuje se odobravanje prijedloga projekta za jačanje kapaciteta nacionalne administrativne strukture kroz Instrument predpristupne pomoći IPA koji predviđa financiranje dvije aktivnosti:

- a) jačanje Agencije i informiranje potencijalnih korisnika programa (oprema, software, baze podataka, usavršavanje djelatnika Agencije uključujući studentske boravke nacionalne agencije u inozemstvu, usavršavanje stručnjaka koji će provoditi evaluaciju prijedloga projekata, prijevod i tiskanje publikacija o programima, seminari za potencijalne korisnike, pronalaženje partnera),
- b) provedbu pilot projekata (u drugoj polovici 2008. planiraju se pilot projekti kroz koje će se testirati sposobnost Agencije da upravlja programima budući da je predviđeno da se prijedlozi projekata prijavljuju nacionalnoj agenciji).

Planira se početak pregovora o Memorandumu o razumijevanju za pristupanje RH Programu za cjeloživotno učenje (nositelj: MZOŠ) i Programu Mladi na djelu (nositelj: MOBMS).

U srednjoročnom razdoblju planira se završetak akreditacije Agencije za mobilnost i programe EU i zaključivanje Memoranduma o pristupanju RH Programu za cjeloživotno učenje (nositelj: MZOŠ) i Programu Mladi na djelu (nositelj: MOBMS) kako bi se ustanovama iz RH omogućila prijava na natječaje navedenih programa tijekom 2009.

3.26.1.2. Obrazovanje djece radnika migranata

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Izrađen je prijedlog izmjena i dopuna Zakona o osnovnom školstvu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nacrt prijedloga Zakona o osnovnom školstvu, izrađen tijekom 2007. godine, uputiti će se u proceduru VRH u I. kvartalu 2008. godine. Navedeni zakon će na odgovarajući način preuzeti odredbe Direktive Vijeća 77/486/EEZ u cilju pružanja pomoći djeci radnika migranata državljana država članica EU u učenju hrvatskog jezika i svladavanju programa, kao i osiguravanja učenja materinjeg jezika i kulture države čiji su državljani. Navedene odredbe primjenjivat će se od dana pristupanja RH u EU. Po donošenju Zakona pristupit će se izmjeni i/ili donošenju pratećih podzakonskih akata.

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu planira se u I. kvartalu 2008. godine. Donošenje Zakona o strukovnom školstvu planira se u IV. kvartalu 2008. godine. Navedenim zakonima osigurat će se provedba načela nediskriminacije između hrvatskih državljana i državljana EU, kako bi RH do pristupanja EU u potpunosti uskladila nacionalno zakonodavstvo s odredbama o nediskriminaciji u pristupu obrazovanju državljana EU.

Ukoliko dođe do produljenja obveznog školovanja tako da ono uključuje i srednje obrazovanje u srednjoročnom razdoblju planira se usklađivanje zakona koji regulira srednje obrazovanje s Direktivom Vijeća 77/486/EEZ o obrazovanju djece radnika migranata.

3.26.1.3. Reforme sustava obrazovanja i usavršavanja

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U području obrazovanja RH sudjeluje u aktivnostima EK „Obrazovanje i usavršavanje 2010“ („Education and Training 2010“). Izrađeno je nacionalno izvješće o provedbi radnog programa „Obrazovanje i usavršavanje 2010“, a predstavnici MZOŠ-a sudjelovali su na predmetnim sastancima, čiji je cilj, preko otvorene metode koordiniranja doprinijeti približavanju nacionalnih politika država članica i ostvarivanju zajedničkih ciljeva EU u skladu s prioritetima Lisabonske strategije. Nadalje, RH sudjeluje u radu tri clustera pokrenutih u okviru aktivnosti „Obrazovanje i usavršavanje 2010“: Modernizacija visokog obrazovanja (Modernization of Higher Education), Ključne vještine (Key Competences) i Priznavanje ishoda učenja (Recognition of Learning Outcomes). RH je izrazila poseban interes za aktivnosti u sklopu poticanja korištenja ishoda učenja pri izradi kurikuluma u visokom obrazovanju.

Zakonodavne aktivnosti

Budući da su obrazovanje i usavršavanje prvenstveno u nadležnosti država članica EU, nema potrebe za usklađivanjem s pravnom stečevinom EU-a na ovom području. Navedene zakonodavne aktivnosti važne su za reformu sustava obrazovanja i usklađivanje sa standardima zemalja članica EU.

U travnju 2007. godine HS je donio Izmjene i dopune **Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 46/07)** kojim se uvode nove mjere poticanja privatnoga ulaganja u visoko obrazovanje i uvodi pozicija novaka na veleučilišta i visoke škole.

U srpnju 2007. godine HS izglasao je novi **Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (NN 71/07)**, kojim se osigurava veća autonomija i odgovornost studentskih predstavnika te uvodi institucija studentskog pravobranitelja na sva visoka učilišta.

U rujnu 2007. godine HS je izglasao **Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07)**, kojim se uspostavlja sveobuhvatan sustav naziva za studente koji su završili Bolonjske studijske programe i koji donosi odredbe za izjednačavanje starih akademskih i stručnih naziva s novima.

Donesen je **Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN 47/07)**, kojim se dopunska isprava o studiju izdaje po završetku studija na svim visokim učilištima, automatski, bez naknade, na hrvatskom i engleskom jeziku.

Ustavni sud Republike Hrvatske donio je odluku (**NN 2/07**) kojom ukida krajnji rok za pravno integriranje sveučilišta, kao i krajnji rok u kojem sveučilišta smiju upisivati studente na stručne studije.

Donesen je **Pravilnik o zajedničkom elektroničkom upisniku ustanova osnovnoga školstva (ZEUS)** - pravilnikom su propisani sadržaj te načini unosa, vođenja, zaštite, čuvanja i pohranjivanja podataka te pravo uvida u podatke o osnovnom školstvu u RH (osnovnoškolske ustanove, učenici, učitelji i drugi radnici u sustavu, evidencija odgojno-obrazovnog rada u sustavu osnovnog školstva) na temelju kojeg će se uspostaviti informacijski sustav osnovnog školstva s podsustavima o ustanovama, rezultatima odgojno-obrazovnoga rada, učenicima i radnicima (elektronska matica).

Zakon o obrazovanju odraslih (NN 17/07) donijet u veljači 2007. godine. Izrađen je konačni nacrt i provedena rasprava o provedbenim propisima koji proizlaze iz Zakona (Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku obrazovanja odraslih, Pravilnik o standardima i normativima koje mora ispunjavati ustanova za obrazovanje odraslih, Pravilnik o javnim ispravama u

obrazovanju odraslih, Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije, Pravilnik o evidenciji ustanova za obrazovanje odraslih, programima, polaznicima, radnicima te evidenciji o drugim podacima važnim za praćenje stanja i razvoj djelatnosti).

Izrađena je konačna verzija provedbenog propisa o provedbi državne mature. U prosincu 2007. donesen je Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjim školama i učeničkim domovima.

Provedbene mjere

Provedbene mjere temelje se na „Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.“ koji predstavlja strateški dokumenti za razvoj obrazovanja u RH. Usmjeren je na poticanje nacionalnog razvoja prema društvu i gospodarstvu utemeljenima na znanju, u skladu s Lisabonskom strategijom.

Na svim razinama obrazovanja provedene su aktivnosti u cilju uspostavljanja sustava za osiguranje kvalitete kojega za osnovno i srednje obrazovanje razvija Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Sustav vanjskog osiguranja kvalitete visokog obrazovanja u nadležnosti je Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Agencije za znanost i visoko obrazovanje, dok je sustav unutrašnjeg osiguranja kvalitete u domeni visokih učilišta. Povjerenstvo za izradu pedagoškoga standarda izradilo je **Nacrt Državnog pedagoškog standarda predškolskoga, osnovnoškolskoga i srednjoškolskoga sustava odgoja i obrazovanja** te ga uputilo u javnu raspravu. Nakon recenzija i mišljenja upućenih temeljem javne rasprave dokument je upućen u proceduru VRH.

Vlada RH je 5. srpnja 2007. prihvatila **Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira** kojega je dostavilo MZOŠ. U rujnu 2007. imenovano je Nacionalno povjerenstvo za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji će uključivati sve razine obrazovanja. Izrađen je nacrt Akcijskog plana za izradu Nacionalnog kvalifikacijskog okvira i financijski okvir za rad na dokumentu. Prva sjednica Povjerenstva održana je u studenom 2007.

Predstavnik MZOŠ-a sudjelovao je u aktivnostima EK i EUROSTAT-a koje se odnose na prikupljanje statističkih podataka o obrazovanju te provedbu indikatora i mjerila za praćenje napretka obrazovanja i usavršavanja u skladu s ciljevima Lisabonske strategije.

U području reforme **osnovnog obrazovanja** provedene su sljedeće mjere:

- nakon što je u školskoj godini 2006./2007. uveden novi Nastavni plan i program za osnovnu školu temeljen na Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu (HNOS-u) u sve osnovne škole, praćena je i vrednovana njegova provedba, posebice promicanje kreativnih načina učenja i poučavanja te razvijanja sposobnosti učenika za učenje, kako učiti, kao priprema za cjeloživotno učenje,
- eksperimentalno su se vrednovali obrazovni programi i postignuća učenika temeljem nacionalnih ispita za učenike 8. razreda osnovnih škola u školskoj godini 2006./2007. Vijeće za nacionalni kurikulum je u III. kvartalu 2007. donijelo **Strategiju za izradbu i razvoj nacionalnog kurikuluma** te su formirane Radne skupine po sljedećim odgojno-obrazovnim (kurikulumskim) područjima: jezično-komunikacijsko, društveno-humanističko, matematičko-prirodoslovno, tehničko-tehnologijsko, tjelesno-zdravstveno, umjetničko te ono za praktični rad i dizajniranje. Prilagodba društveno-kulturnim te drugim promjenama i smjernicama suvremenoga društvenoga razvoja

traži promjene u odgoju i obrazovanju koje se odnose na razvoj i stjecanje temeljnih kompetencija određenih u europskome kompetencijskom okviru i koje u svoje nacionalne kurikulume uvode sve članice EU. Započeta je izrada **Okvira nacionalnoga kurikuluma**.

U području reforme **srednjoškolskog obrazovanja** provedene su sljedeće mjere:

- izrađen je i usvojen Nacionalni program mjera za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja u srpnju 2007. te su utvrđeni indikatori za praćenje provedbe mjera,
- Nacionalno vijeće za kurikulum donijelo je akcijski plan i strategiju,
- nacionalni ispiti provedeni su u II. razredu gimnazijskih programa i u I. razredu strukovnih škola,
- pojačan je kapacitet Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja uz potporu projekta za razvoj sustava samovrednovanja škola (MATRA program),
- reforma strukovnog obrazovanja provodila se planiranom dinamikom uz potporu projekta u okviru programa CARDS i MATRA,
- započelo je ustrojavanje struktura za provedbu programa IPA.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Fond za razvoj i zapošljavanje su u svibnju 2007. godine potpisali ugovore za potporu razvoja stručnih visokoškolskih studija. U 2007. godini Fond će osigurati 1.3 milijuna eura za ovu svrhu, a u sljedeće tri godine potpora će ukupno iznositi 6.7 milijuna eura.

U srpnju 2007. godine na seminaru o Bolonjskom procesu u Zadru predstavljene su nacionalne upute za ispunjavanje dopunske isprave o studiju.

Objavljen je OECD-ov opis sustava visokoga obrazovanja u RH, a u svibnju OECD-ova eksterna evaluacija sustava visokoga obrazovanja.

U okviru suradnje s Uredom za tehničku pomoć i razmjenu informacija Opće uprave za proširenje EK (TAIEX) provedena su tri studijska posjeta: jedan iz područja osnovnog obrazovanja (usklađivanje nacrta Zakona o osnovnom obrazovanju) i dva iz područja visokog obrazovanja (usklađivanje s Direktivom za priznavanje stručnih kvalifikacija, postupak vanjske prosudbe sustava osiguranja kvalitete koji je komplementaran s aktivnostima projekta CARDS 2003 o osiguranju kvalitete visokog obrazovanja kojega je Agencija za znanost i visoko obrazovanje provodila tijekom 2007.).

Provedene su posebne mjere za **manjine**. U cilju poboljšanja kvalitete obrazovanja romske populacije u cijeloj obrazovnoj vertikali provedene su sljedeće mjere:

U okviru projekta Rome Education Fund – fonda za obrazovanje Roma-Budimpešta i MZOŠ-a proveden je natječaj za sufinanciranje programa predškolskog odgoja i/ili programa predškole te za programe produženog boravka u osnovnoj školi za djecu i učenike romske nacionalne manjine. MZOŠ je sufinanciralo vrtiće, škole i udruge koje nisu imale mogućnost sudjelovanja u natječaju. Sva djeca uključena u predškolski odgoj imaju osiguran topli obrok i u suradnji sa školom i lokalnom samoupravom prijevoz. Svaka odgojna skupina ima romskog pomagača.

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca se upisuju ravnopravno kao i sva druga djeca. Kako bi učenici Romi ravnopravno sudjelovali u slobodnim aktivnostima zajedno s drugim učenicima, MZOŠ sufinancira troškove edukativnih izleta, škole u prirodi i maturalnih putovanja. Nacrt prijedloga Zakona o osnovnom školstvu sadrži mjere zacrtane Nacionalnim programom za Rome.

Jezik i glazba romskog naroda njeguju se u sklopu rada dramske, literarne i recitatorske grupe i zbornog pjevanja. MZOŠ također sufinancira i druge oblike čuvanja i njegovanja kulture i identiteta romskog naroda, koje pretežno provode romske udruge kao npr. ljetne i zimske škole, tiskanje slikovnica i rječnika, a podupire se i rad romskih udruga koje promiču šport. Godine 2007. započeo je eksperimentalni projekt „Osnovne i glazbene i plesne škole u službi uključivanja romske djece u redoviti školski sustav“.

MZOŠ potiče upise Roma u srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje te u suradnji s romskim vijećima i udrugama pomaže pri upisu učenika/studenata i smještaju u domove, stipendira srednjoškolce u iznosu od 5.000,00 godišnje i studente u iznosu od 10.000,00 godišnje.

MZOŠ osigurava školarinu za obrazovanje odraslih u srednjoškolskim zanimanjima za one koji su završili trogodišnje obrazovanje i stekli prvo zanimanje, kako bi mogli upisati četvrti razred te nakon završetka nastaviti školovanje na visokoškolskim ustanovama.

Izrađena je projektna dokumentacija za poboljšanje pristupa Romske manjine obrazovanju u okviru Phare 2005. Proveden je postupak odabira ponuđača.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Planira se:

- donošenje pravilnika koji proizlaze iz Zakona o obrazovanju odraslih (NN 17/07) čiji je konačni nacrt izrađen 2007.,
- donošenje Zakona o osnovnom školstvu čiji je prijedlog izrađen 2007. i pravilnika koji iz njega proizlaze (Pravilnika o načinu i praćenju ocjenjivanja učenika u osnovnoj školi, Pravilnika o obrascima i sadržajima pedagoške dokumentacije i evidencije u školama, Pravilnika o obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi, Pravilnika o izletima, ekskurzijama i izvanučioničnoj nastavi, Pravilnika o napredovanju i licenciranju učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika),
- izrada i donošenje Zakona o srednjem školstvu,
- izrada i donošenje Zakona o strukovnom obrazovanju,
- donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata, Pravilnika o upisniku znanstvenih organizacija i upisniku visokih učilišta, temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 105/04, 174/04 i 46/07,
- izmjene i dopune Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija i donošenje Pravilnika o visini naknade i oslobođenjima od plaćanja naknade za troškove postupka priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i razdoblja studija,
- usklađivanje Pravilnika o vrsti i stupnju stručne spreme nastavnika s novim Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju iz 2007. godine,
- donošenje Pravilnika o stručno-pedagoškom nadzoru u redovitom obrazovanju.

Provedbene aktivnosti

Planira se nastavak reforme obrazovnog sustava koja se temelji na novim pedagoškim standardima, Nacionalnom kvalifikacijskom okviru i promjenama kurikuluma. Nacrt državnog pedagoškog standarda predškolskoga, osnovnoškolskoga i srednjoškolskoga sustava odgoja i obrazovanja će nakon usvajanja u VRH biti prosljeđen u proceduru donošenja u HS.

U cilju intenziviranja rada na izradi Nacionalnog kvalifikacijskog okvira, Nacionalno povjerenstvo za kvalifikacijski okvir će tijekom 2008. pripremati kvalifikacijski okvir koji uključuje sve razine obrazovanja. Shodno tome, Nacionalno povjerenstvo za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira usvojiti će i Akcijski plan za izradu Nacionalnog kvalifikacijskog okvira koji će uključivati:

- rad na deskriptorima razina okvira,
- utvrđivanje osnovnih elemenata kvalifikacije,
- izradu i usvajanje metodologije izrade kvalifikacije,
- izradu primjera kvalifikacije,
- diseminaciju.

Planira se izrada **Akcijskog plana za provedbu „Plana razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.“** za 2009.-2010. kao i nastavak aktivnosti na sustavu za praćenje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja razvoja obrazovanja, sukladno „Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010. i postojećim pokazateljima EU („Education and Training 2010“) u suradnji Uprave za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje, Uprave za srednjoškolsko obrazovanje i Uprave za visoko obrazovanje.

U području **osnovnog obrazovanja** planira se:

- eksperimentalno provođenje vanjskog vrednovanja obrazovnih programa i postignuća učenika temeljem nacionalnih ispita za učenike 4. i 8. razreda osnovnih škola u školskoj godini 2007./2008. Rezultati nacionalnih ispita sadržavati će skupne rezultate na razini škole, županije i RH što predstavlja element sustava za praćenje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja razvoja obrazovanja,
- završetak izrade Okvira nacionalnoga kurikulumu,
- uspostavljanje upisnika ustanova, rezultata odgojno-obrazovnoga rada, učenika i radnika (elektronska matica) – sukladno Pravilniku o zajedničkom elektroničkom upisniku ustanova osnovnoga školstva (ZEUS),
- stručno usavršavanje ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika,
- uvođenje licencija za ravnatelje, učitelje i stručne suradnike,
- uvođenje sustava pokazatelja, tj. vrednovanja za prikaz i usporedbu usklađenosti razvoja odgojno-obrazovnog sustava RH i onog država članica EU,
- primjena sustava samovrednovanja škola,
- realizacija Nacionalnog pedagoškog standarda prema koeficijentu izvodljivosti (izgradnja, oprema i prilagođavanje školskog prostora, proširenje Mreže škola bez arhitektonskih barijera, smanjivanje broja učenika u razrednim odjelima, povećanje broja stručnih suradnika i pomagača u nastavi),
- osiguravanje uvjeta za rad osnovnih škola u jednoj smjeni (cjelodnevna nastava).

U području **srednjoškolskog obrazovanja** planira se:

- provedba i praćenje mjera iz Nacionalnoga programa mjera za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja: poticajnih mjera i stope upisa te završavanja I. razreda srednje škole kao i novozaposlenog stručnog kadra,
- provedba strategije za izradbu i razvoj nacionalnoga kurikulumu,
- provedba probne državne mature u III. razredu,
- početak provedbe prve državne mature u IV. razredu,
- upućivanje Bijelog dokumenta o strukovnom obrazovanju (smjernica za definiranje strategije razvoja strukovnog obrazovanja) u proceduru VRH (nacrt je izrađen 2007.); Bijeli dokument predstavlja strateški okvir aktivnosti razvoja strukovnoga obrazovanja i treba prethoditi donošenju Zakona o strukovnom obrazovanju kao okvir za taj Zakon,

- provedba Akcijskoga plana za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) u segmentu srednjoškolskog obrazovanja - ustanovljavanje stručnih radnih skupina, edukacija članova Povjerenstva imenovanog za izradu HKO, razvoj partnerstava između gospodarstva i obrazovanja, usvajanje i razvoj metodologija za izradu standarda zanimanja, kvalifikacija, deskriptora ishoda učenja,
- nastavak i završavanje projekata u strukovnom obrazovanju te implementacija rezultata u sustavu: kvalifikacije, kompetencije, kurikulumi, usavršavanje nastavnika, obrazovanje nastavnika,
- završavanje probnoga uspostavljanja informacijskog sustava za upravljanje obrazovanjem (EMIS),
- provedba pedagoškoga standarda prema koeficijentu 0 i 1 - opremanje, zapošljavanje, škologradnja, rekonstrukcije,
- jačanje kapaciteta Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanje u kontekstu daljnjeg razvoja sustava samovrednovanja uz potporu projekta MATRA,
- jačanje stručnih agencija za provođenje stručno-pedagoškoga nadzora.

U području **visokoga obrazovanja** planira se:

- jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u ulozi vanjskoga osiguranja kvalitete,
- evaluacija i akreditacija poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) programa,
- vrednovanje visokih učilišta,
- nastavak izgradnje sveučilišnih kampusa u Rijeci, Splitu, Osijeku te druga faza izgradnje znanstveno - učilišnog kampusa u Zagrebu,
- uvođenje e-indeksa na dijelu visokih učilišta u RH,
- provođenje pilot vanjskog vrednovanja kvalitete visokoobrazovnih ustanova,
- razvoj sustava internog osiguranja kvalitete na visokim učilištima,
- povezivanje visokog obrazovanja, znanosti i gospodarstva ,
- jačanje dotoka informacija o potrebama tržišta rada u sustavu visokog obrazovanja,
- razvoj studijskih programa temeljenih na ishodima učenja,
- poticanje mobilnosti na visokim učilištima unutar i izvan RH.

U području **obrazovanja odraslih** planira se daljnje jačanje Agencije za obrazovanje odraslih uz potporu projekta CARDS 2004.

Planira se provedba akreditacijskog postupka MZOŠ-a i Agencije za strukovno obrazovanje za provedbu IV. komponente IPA programa. U sklopu jačanja kapaciteta za provedbu programa IPA i priprema za strukturne fondove planira se dodatno zapošljavanje djelatnika za potrebe projekata iz područja obrazovanja.

Planira se pokretanje postupka za pristupanje RH programu Zajednice za združene diplomske studije (master courses) ERASMUS MUNDUS.

Planira se nastavak svih mjera za poboljšanje kvalitete obrazovanja romske populacije u cijeloj obrazovnoj vertikali te uvođenje nove mjere: odobravanje dodatnih bodova pri prijavi za smještaj u studentskim domovima.

U srednjoročnom razdoblju planira se daljnje jačanje kapaciteta stručnih agencija Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

U području osnovnog obrazovanja u srednjoročnom razdoblju planira se:

- daljnje razvijanje informacijskih i komunikacijskih vještina, znanja stranih jezika, matematičke i prirodno-znanstvene pismenosti, tehničke kulture, poduzetništva i društvenih vještina u osnovnoj školi,
- provođenje vanjskog vrednovanja obrazovnih programa i postignuća učenika temeljem nacionalnih ispita za učenike 4. i 8. razreda osnovnih škola,
- daljnja provedba Nacionalnog pedagoškog standarda,
- uspostava sustava kvalitete,
- provedba stručno-pedagoškoga nadzora – razvoj sustava samovrednovanja,
- razvijanje i uspostava informacijskog sustava osnovnog školstva s podsustavima o ustanovama, rezultatima odgojno-obrazovnoga rada, učenicima i radnicima (elektronska matica).

U području srednjeg obrazovanja u srednjoročnom razdoblju planira se:

- povećanje stope upisanih i završenih učenika u četverogodišnjim srednjoškolskim programima,
- smanjenje stope mladih bez stečene prve kvalifikacije/zanimanja – povećanje stope završavanja u programima niže stručne spreme (jednogodišnjim i dvogodišnjim strukovnim programima),
- izrada prve i druge faze Hrvatskog kvalifikacijskog okvira,
- uspostava sustava kvalitete u strukovnom obrazovanju i općeobrazovnim programima,
- izrada i provedba novih strukovnih kurikuluma temeljenih na ishodima učenja,
- provedba pedagoškoga standarda - koeficijent 1,
- provedba stručno-pedagoškoga nadzora – daljnji razvoj sustava samovrednovanja,
- praćenje usklađivanja obrazovanja s potrebama tržišta rada (kroz mjere iz JAP programa),
- praćenje provedbe mjera iz JIM-a (socijalno uključivanje osoba s posebnim potrebama) - stope upisa, vrste potreba, završavanje, značajke novih nastavnih programa, opremanje,
- sufinanciranje mladih u stjecanju kvalifikacije, prekvalifikacijama,
- provedba projekta edukacije za samozapošljavanje na regionalnoj i lokalnoj razini (IPA mjera).

U području visokoga obrazovanja u srednjoročnom razdoblju planira se:

- daljnja izgradnja binarnog sustava – razvoj stručnih studija,
- osnaživanje kapaciteta MZOŠ-a za koordinaciju reformi visokoga obrazovanja,
- razvoj sustava prikupljanja podataka o visokom obrazovanju za potrebe MZOŠ-a,
- osnaživanje sveučilišta u provođenju lump sum sustava financiranja,
- osposobljavanje kadrova za trajno praćenje i vrednovanje znanstvenog i visoko stručnog rada prema svjetskim standardima,
- poticanje razvoja stručnih studija i u manjim urbanim sredinama,
- sustavno jačanje dotoka informacija o potrebama tržišta rada u sustavu visokog obrazovanja te jačanje suradnje između visokoobrazovnog sustava i privatnog sektora,
- nastavak izgradnje sveučilišnih kampusa u Rijeci, Splitu, Osijeku, Dubrovniku te znanstveno - učilišnog kampusa u Zagrebu,
- poticanje suradnje sa stranim visokim učilištima i početak sudjelovanja RH u programu Zajednice za združene diplomske studije ERASMUS MUNDUS.

U području obrazovanja odraslih u srednjoročnom razdoblju planira se uspostava sustava kvalitete i baze podataka u obrazovanju odraslih te razvoj vrednovanja neformalnoga obrazovanja.

3.26.1.4. Politika za mlade

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Zakon o Savjetima mladih (NN 23/07) usvojen je 16. veljače 2007. godine s ciljem poticanja mladih na aktivnije sudjelovanje u svojoj zajednici u donošenju odluka koje se na njih odnose. Ovaj će Zakon, koji je nastao u uskoj suradnji s predstavnicima mladih civilnog sektora, pridonijeti boljoj suradnji mladih i onih koji na lokalnim razinama donose odluke o politici za mlade.

Provedbene aktivnosti

U području politike za mlade nastavlja se s provedbom Nacionalnog programa djelovanja za mlade (dalje: NPDM) koji je usvojila VRH u siječnju 2003. godine i čija realizacija je predviđena u razdoblju od 5 godina. Za koordinaciju provedbe NPDM-a i politike prema mladima u širem smislu zaduženo je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. U 2007. godini održana je treća Nacionalna konferencija za mlade «Mladi i društveni razvoj» čiji su ciljevi bili:

- unapređenje uloge mladih u hrvatskom društvu
- analiza provođenja Nacionalnog programa djelovanja za mlade
- predstavljanje poduzetih mjera i aktivnosti prema zaključcima II. Nacionalne konferencije "Uloga mladih u hrvatskom društvu" iz 2006. godine
- priprema za izradu novog nacionalnog programa djelovanja za mlade

U program Konferencije bila je uključena i radionica forum kazališta, na jednu od tema kampanje „Svi različiti/svi jednaki“, koja se odnosila na aktivno sudjelovanje u društvu mladih s invaliditetom, u navedenoj radionici sudjelovali su i mladi s različitim vrstama invaliditeta.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nastavilo je s financiranjem izrade lokalnih programa za mlade, prema zahtjevima lokalne odnosno regionalne samouprave (Varaždinska županija s iznosom od 70.000,00 kn).

U 2007. godini se nastavilo s osnivanjem Informativnih centara za mlade u većim makroregionalnim sjedištima, s ciljem pravovaljanog informiranja i poticanja aktivnog sudjelovanja mladih u lokalnoj zajednici. Otvoren je Info-centar za mlade u Splitu (80.000,00 kuna) i Info-centar u Osijeku (120.000,00 kuna). Financijski je podržano i osnivanje manjeg Info-centra za mlade u Bjelovaru (70.000,00 kuna) te se nastavilo s financiranjem rada regionalnog Info-centra u Rijeci i Centra za mlade u Puli. Info-centri se osnivaju u suradnji lokalne odnosno regionalne samouprave, udruga mladih i za mlade i MOBMS-a.

U sklopu natječaja za prijavu projekata udruga usmjerenih djeci i mladima te onima koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj Ministarstvo je financijski podržalo projekte usmjerene mladima u iznosu od 1.330.000,00 kn; projekte udruga usmjerene mladima s invaliditetom u iznosu od 3.246.093,07 kn; projekte udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u iznosu od 4.558.885,00 kn.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nastavilo je, putem natječaja s pružanjem financijske potpore radu Klubova za mlade te je u 2007. godini podržan rad 36 klubova s ukupnim iznosom od 1.660.000,00 kn.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planira se:

- izrada i usvajanje novog nacionalnog programa djelovanja za mlade za razdoblje od 3. godine,
- poticanje provedbe mjera nacionalne politike za mlade na lokalnoj i regionalnoj razini,
- nastavak financiranja postojećih informativnih centara za mlade (Rijeka, Split, Osijek i Bjelovar) te osnivanje Informativnog centra za mlade u Zagrebu,
- nastavak financiranja rada Klubova za mlade, projekata udruga usmjerenih mladima, projekata usmjerenih borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti i projekata usmjerenih mladima s invaliditetom.

3.26.1.5. Kultura

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Odjel za kulturnu kontaktnu točku službeno je oformljen u prosincu 2006. godine i prema pozivu EK prijavljen je na natječaj za sufinanciranje aktivnosti, planiranih za 2007. godinu i propisanih od strane Europske unije. Odjel je zadužen za provedbu programa Kultura 2007 – 2013 Europske unije te obavlja sljedeće poslove: promicanje programa i sudjelovanja hrvatskih predstavnika u programu Kultura 2007 – 2013, održavanje redovitih kontakata s različitim institucijama, doprinos komplementarnosti između aktivnosti programa Kultura 2007 – 2013 i nacionalnih mjera potpore, širenje informacija o programima Europske zajednice, ažuriranje baze podataka o korisnicima određene zemlje, objavljivanje poziva za prijavu programa, pružanje tehničke pomoći za prezentaciju prijavnice za program Kultura 2007 – 2013, širenje iskustava kao načina promicanja Programa i poticanja budućih sudionika na sudjelovanje te približavanje rezultata građanima.

Memorandum o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Kultura 2007-2013. potpisan je 4. svibnja 2007. godine u Bruxellesu. Hrvatski sabor potvrdio je Memorandum o razumijevanju između Europske zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Kultura (od 2007. do 2013.) dana 15. lipnja 2007. godine (NN MU 7/07).

Sve predviđene aktivnosti u okviru rada Odjela za kulturnu kontaktnu točku, ostvarene su kako slijedi:

Prosinac 2007., Bruxelles, Belgija – redoviti sastanak predstavnika Kulturnih kontaktnih točaka, EK i Izvršne agencije za obrazovanje, AV i kulturu

Rujan 2007., Lisabon, Portugal – sastanak mreže Kulturnih kontaktnih točaka s predstavnicima Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK (DG EAC), predstavnicima Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA) i predstavnicima ECOTEC-a tijekom predsjedanja Portugalske Republike Europskom unijom, a u sklopu Europskog kulturnog foruma.

Lipanj 2007., Berlin, Njemačka - sastanak mreže Kulturnih kontaktnih točaka s predstavnicima Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK te s predstavnicima Izvršne agencije za provedbu programa tijekom predsjedanja Republike Njemačke Europskom unijom.

Ožujak 2007., Bruxelles, Belgija – redoviti godišnji sastanak mreže Kulturnih kontaktnih točaka s predstavnicima Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK te s predstavnicima Izvršne agencije za provedbu programa.

Studeni/prosinac 2006., Helsinki, Finska – sastanak mreže Kulturnih kontaktnih točaka s predstavnicima Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK te s predstavnicima Izvršne agencije za provedbu programa, tijekom predsjedanja Republike Finske Europskom unijom.

Na poziv Ministarstava kulture Makedonije i Srbije hrvatska Kulturna kontaktna točka i austrijska Kulturna kontakt točka održale su predavanja na temu programa Kultura 2007-2013.

Dosada su organizirani seminari i prezentacije programa Kultura 2007 – 2013 u Ministarstvu kulture i u sljedećim županijama: Istarskoj, Koprivničko-križevačkoj, Osječko-baranjskoj, Zagrebačkoj, Primorsko-goranskoj - tijekom veljače 2007. godine te u: Muzejima hrvatskog Zagorja, Gornja Stubica; Muzeju Mimara, Zagreb; u Županijskoj komori Split; Art radionici Lazareti u Dubrovniku; Pučkom otvorenom učilištu u Pazinu; te u Gradskoj vijećnici u Rijeci - tijekom rujna 2007. godine.

Također, s radom je započela web stranica programa Kultura 2007-2013. Otiskana je brošura na temu programa Kultura 2007-2013 koja uz informacije o samom Programu sadrži i primjere projekata te financiranje kulturnih djelatnosti (općenito) u Republici Hrvatskoj, i u pripremi je prezentacija iste javnosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Hrvatska kulturna kontaktna točka u svom daljnjem radu realizirati će sve aktivnosti predviđene programom i obvezama rada Kulturne kontaktne točke propisanih od strane EK te u skladu s potrebama korisnika Programa te daljnjim dogovorima i aktivnostima predviđenih u dogovoru s drugim Odjelima u zemljama članicama programa Kultura 2007-2013, a prema preporukama Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK te s predstavnicima Izvršne agencije za provedbu programa.

3. 27.OKOLIŠ

3. 27.1. HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U listopadu 2007. godine donesen je novi Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/2007) koji kao krovni zakon uređuje cjelokupno područje zaštite okoliša.

U novi Zakon o zaštiti okoliša ugrađene su sve osnovne odredbe koje se odnose na informiranje javnosti o okolišu u skladu s Direktivom 2003/4/EZ o pravu na pristup javnosti informacijama o okolišu. U Zakon su ugrađene bitne odredbe iz Direktive 2003/35/EZ o sudjelovanju javnosti kod izrade određenih planova i programa koji se odnose na okoliš, a provedbeni propis o sudjelovanju javnosti, kojim će u potpunosti biti prenijete odredbe iz navedene Direktive je u pripremi i usvajanje se planira u 2008. godini.

Provedba projekta „Provedba zahtjeva okolišnog *acquisa* u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti u postupcima izdavanja odobrenja u području zaštite okoliša“, kojega je financiralo nizozemsko Ministarstvo stanovanja, prostornog uređenja i okoliša, produljena je do prve polovine 2008. godine. Glavni rezultati projekta su provedbeni planovi i vodiči za direktive 2003/4/EZ i 2003/35/EZ, a bit će provedeni i treninzi. Osigurano je informiranje o projektu, odnosno o informiranju i sudjelovanju javnosti u pitanjima okoliša i nakon završetka projekta putem internet stranice MZOPUG.

U novi Zakon ugrađene su i osnovne odredbe Direktive 85/337/EEZ o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš te je uspostavljena pravna osnova za donošenje provedbenog propisa o procjeni utjecaja na okoliš koji će se donijeti u 2008. i kojim će se hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti uskladiti s tom Direktivom. Potporu za usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivom 85/337/EEZ pružio je projekt CARDS 2003 „PUO – smjernice i obuka“ koji je završen u 2006. godini. U okviru navedenog CARDS projekta izrađene su tehničke smjernice za izradu Studija o utjecaju na okoliš koje predstavljaju prvi korak u izradi cjelovitih smjernica za izradu Studija o utjecaju na okoliš. Tijekom provedbe projekta izvršena je i obuka službenika drugih ministarstava i županija vezano uz izmjene postupka procjene utjecaja na okoliš sukladno odredbama spomenute Direktive.

Osnovne odredbe Direktive 2001/42/EZ o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš i Protokola o strateškoj procjeni UN konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo konvencija) sadržane su u novom Zakonu o zaštiti okoliša. Njime se definira postupak strateške procjene utjecaja na okoliš, utvrđuju se planovi i programi za koje se postupak obvezno provodi, te oni koji podliježu postupku utvrđivanja potrebe provedbe postupka, kao i planovi i programi koji ne podliježu obvezama provedbe postupka. Nadalje, utvrđuje se tijelo nadležno za provedbu postupka, obveza izrade studije, propisuju se određeni detalji postupka, obveze sudjelovanja MZOPUG i ostalih tijela nadležnih za pojedina pitanja zaštite okoliša, sudjelovanja javnosti, potreba provedbe postupka u slučaju utjecaja na prirodu te provedba postupka u slučaju prekograničnih utjecaja primjene planova i programa. Također, propisuje se obveza informiranja svih sudionika u postupku o donesenoj odluci, obveza praćenja stanja okoliš pri provedbi planova i programa, te obveza donošenja provedbenog propisa kojim će se regulirati provođenje postupka.

CARDS 2003 projekt Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš (Strateška procjena utjecaja na okoliš), koji je započeo s aktivnostima 1. veljače 2006. godine i završio 31. listopada 2007. godine, pružio je pomoć u prenošenju odredbi Direktive 2001/42/EZ te omogućio jačanje administrativnih sposobnosti za provedbu Direktive. U okviru projekta provedene su, između ostalog, sljedeće aktivnosti: izrađena je pilot Studija SPUO (GUP grada Šibenika), održane su obuke za sve sudionike u postupku (predstavnike Ministarstava, županija i izrađivača Studija), izrađen je prijedlog metodoloških smjernica za provedbu

postupka strateške procjene utjecaja na okoliš, te su izrađene preporuke za uvođenje postupka koje su korištene pri izradi novog Zakona o zaštiti okoliša.

U pogledu prenošenja Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprječavanja i otklanjanja šteta u okolišu novim Zakonom uspostavljen je zakonodavni okvir za njezinu provedbu. Puno prenošenje Direktive postići će se donošenjem dvaju podzakonskih propisa tijekom 2008. godine.

Novim Zakonom, Agencija za zaštitu okoliša (AZO) postaje središnje informacijsko tijelo za koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje prema EK o provedbi pojedinih propisa zaštite okoliša i Europskoj agenciji za okoliš (EEA) o razmjeni podataka u skladu sa zahtjevima Europske informacijske i promatračke mreže (EIONET). AZO je izradila niz izvješća u 2007. godini: Izvješće o stanju okoliša u RH (usvojeno u Hrvatskom saboru u svibnju 2007.) te više stručnih izvješća i publikacija namijenjenih širokoj javnosti poput: Godišnjeg izvješća AZO 2006., Izvješća o emisijama u vode/more i podacima o onečišćivačima i uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (KEO), Okoliš na dlanu I-2007 itd. Agencija je tijekom godine dostavila potrebne raspoložive podatke u EEA (EIONET) za 2006. godinu.

U cilju uspostave cjelovitog Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO), AZO je poduzela niz aktivnosti tijekom 2007. godine: izrađen je Nacrt Programa razvoja i vođenja ISZO-a; uspostavljene su pojedine baze podataka temeljem novousvojenih provedbenih propisa zaštite okoliša tj. kontinuirano se razvijaju pojedini sastavni dijelovi istoga uspostavom različitih baza podataka.

AZO je provodio aktivnosti na izradi hrvatskog informacijskog sustava za tlo (HIST-a). U okviru LIFE projekta „Izrada programa trajnog motrenja tala Hrvatske s pilot projektom“ dovršena je verifikacija i revizija postojećih podataka o točkastim izvorima onečišćenja unutar GEOL-a - baze podataka o potencijalno onečišćenim i onečišćenim lokalitetima. Također, započete su pripremne aktivnosti u cilju sudjelovanja RH u Regionalnom CARDS CLC *Update* projektu kako bi se ažurirala postojeća baza podataka o pokrovu zemljišta (CLC). Nadogradnja Informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora ostvarena je automatskom razmjenom podatka između AZO i Instituta za oceanografiju i ribarstvo. Daljnji rad na Informacijskom sustavu o kakvoći i bogatstvu voda odvija se u okviru projekta bilateralne suradnje s Belgijom. Također, započet je projekt „Računanje i kartiranje kritičnog opterećenja onečišćenja iz zraka na površinske vode na odabranim lokacijama RH“ kojim će se, između ostalog ispitati potreba nadogradnje navedenog informacijskog sustava za potrebe izvješćivanja prema LRTAP konvenciji. Projekt je pokrenut u sklopu bilateralne suradnje s Kraljevinom Švedskom. Pored toga, pristupilo se i izradi sljedećih baza podataka: o zaštićenim i strogo zaštićenim vrsta, o genetskim bankama i sjemenskim sastojinama te o kartama buke.

Tijekom 2007. godine broj zaposlenih u AZO narastao je s 24 na 39 zaposlenih.

Inspekcija zaštite okoliša (MZOPUG)

Vezano na procese prilagodbe, kako nacionalnog okolišnog zakonodavstva, tako i na prilagodbu postupanja relevantnih inspekcija u postupku nadzora svih sastavnica okoliša, u 2007. godini inspekcija zaštite okoliša uložila je znatne napore na području koordinacije svih nadležnih inspeksijskih službi. Inspekcija zaštite okoliša aktivno se pripremila za vodeću ulogu u koordiniranju pri nadzorima budućih IPPC i SEVESO postrojenja te primjenu Preporuke o minimalnim kriterijima za inspekciju zaštite okoliša u radu ostalih inspeksijskih tijela nadležnih za nadzor pojedinih sastavnica okoliša te je 2. kolovoza 2007. godine potpisan Sporazum o suradnji kojim su se definirali procedure i postupci u suradnji inspekcije zaštite okoliša MZOPUG-a i ostalih inspekcija nadležnih u području zaštite okoliša iz MPŠIVG-a, MZSS-a, MINK-a, DI-a, MUP-a i MMTPR-a.

Broj zaposlenih u inspekciji zaštite okoliša MZOPUG-a kontinuirano raste te je 1. siječnja 2007. godine inspekcija brojila 63 zaposlenih (60 inspektora i 3 stručna suradnika). Na kraju 2007. inspekcija zaštite okoliša ima 75 zaposlenika (72 inspektora i 3 stručna savjetnika).

Kontinuirano poboljšanje profesionalnog znanja i vještina zaposlenika Uprave za inspekcijske poslove MZOPUG-a provodi se kroz njihovo sudjelovanje u mnogim programima/projektima, kao i radom u IMPEL (Implementation and Enforcement of Environmental Law), ECENA (Environmental Compliance and Enforcement Network for Accession), INECE (The International Network for Environmental Compliance and Enforcement) i REPIN (Regulatory Environmental Programme Implementation Network) mreži za inspektore zaštite okoliša te kroz uključivanje u TAIEX-ove aktivnosti, kao i u mnoge druge programe i radionice u zemlji i inozemstvu.

U tijeku 2007. godine započela je implementacija ECENA višegodišnjeg plana rada koji je usvojen na 1. Plenarnoj sjednici ECENA mreže u Zagrebu u siječnju 2006. godine.

Na 2. Plenarnoj sjednici ECENA mreže u rujnu 2007.g u Bruxellesu potvrđen je višegodišnji radni plan mreže (Multiannual Work Plan – MAWP) te su predstavljena izvješća zemalja članica vezana na provedbu pojedinih direktiva, a RH je izvijestila o napretku u integriranom pristupu kako je propisano novim Zakonom o zaštiti okoliša i Zakonom o prostornom planiranju i gradnji.

Hrvatska je intenzivno sudjelovala s uključenim velikim brojem predstavnika inspekcije zaštite okoliša u provedbi aktivnosti PHARE 2005 Multi-country programme on Environment and Enlargement relating to pre-accession assistance for four candidate countries (Bulgaria, Croatia, Romania and Turkey). U sklopu komponente 3 projekta „Razvijanje kapaciteta u implementaciji i provođenju okolišnog zakonodavstva kroz ECENA i IMPEL mrežu” provedene su brojne aktivnosti, koje uključuju:

- Izrada *Country Assessmenta* – 2006./2007.
- Trodnevna radionica za sektor Okoliš "Radionica o procesima okolišnog upravljanja" (uz sudjelovanje predstavnika različitih sektora, ministarstava i državnih tijela, regionalne i lokalne vlasti, sektora industrije, NVO-a...), Tuhelj, Hrvatska, siječanj 2007.
- Peer Review u Škotskoj Agenciji za zaštitu okoliša (IMPEL IRI Scotland), ožujak 2007.,
- Trening program o IPPC Direktivi, Seveso II Direktivi i RMCEI, Izmir, Turska, ožujak 2007.
- Trening program o IPPC Direktivi, Seveso II Direktivi i RMCEI, Bourgas, Bugarska – svibanj 2007.

Hrvatska inspekcija zaštite okoliša sudjelovala je u radu IMPEL mreže kroz mnoge vidove aktivnosti:

- sudjelovala je na radionici IMPEL projekta „Dobivanje dozvola u područjima gdje je zabilježeno onečišćenje zraka“ koja je bila održana u Klagenfurtu, Austrija – ožujak 2007, kao i na vezanom međunarodnom kongresu „Bez fine prašine u zraku u budućnosti“, održan u Austriji, Klagenfurt – ožujak 2007. godine,
- sudjelovanje na drugoj radionici u okviru IMPEL projekta "Incidental releases from industrial installation" održanoj u Helsinkiju, Finska, u svibnju 2007. godine.

Inspekcija zaštite okoliša provodila je u izvještajnom razdoblju redovne aktivnosti planirane sukladno Godišnjem planu rada za 2007. godinu kao i *ad hoc* inspekcijske nadzore u slučajevima izvanrednih događaja (akcidenti/incidenti). Redovne aktivnosti odnosile su se na planirane nadzore slijedećih tematskih cjelina: turističko-ugostiteljski objekti u jadranskim županijama, buduća IPPC postrojenja, nadzor primjene Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, primjene Uredbe o prekograničnom prometu otpadom. Proveden je i sustavni nadzor industrijsko-poslovnih zona u Zagrebu, kao i postrojenja za obradu i prevlačenje metala, te proizvodnje opeke, keramike i stakla. Posebna pažnja posvećuje se redovnom nadzoru svih odlagališta otpada u RH od kojih je veliki broj u postupku sanacije, a također se

provodio i nadzor odlagališta u sklopu provedbi mjera protupožarne zaštite u RH prije i tijekom turističke sezone uz sudjelovanje relevantnih nadležnih inspekcijskih tijela. U sklopu priprema turističke sezone inspekcija zaštite okoliša redovno je nadzirala turistička područja uključujući glavne cestovne pravce, marine, luke nautičkog turizma, odmorišta uz prometnice, turističko-ugostiteljske objekte i dr.

Intenzivno se provodio inspekcijski nadzor vezan na kontrolu provođenja mjera s ciljem unaprijeđenja tehničkih karakteristika rafinerijskih postrojenja.

Inspekcija zaštite okoliša MZOPUG-a je zajedno sa Inspektoratom obrane i Službom za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša MORH-a obavila nadzor objekata Oružanih snaga Republike Hrvatske vezano za vojnu vježbu Noble Midas 07, koja se je održavala od 1. do 12. listopada 2007. na području srednjeg Jadrana uključujući poligone *Bralovac* (Crvena Zemlja) kod Knina i poligon *Eugen Kvaternik* kod Slunja.

Uprava za inspekcijske poslove uskoro treba započeti s implementacijom PHARE 2005 projekta "*Enhanced environmental inspection for enforcement of new environmental legislation*". Za komponentu usluge 13. travnja 2007. godine objavljena je Obavijest o javnoj nabavi (*Procurement notice*), te je 25. svibnja 2007. provedeno utvrđivanje liste kandidata u užem izboru (*Short list*) za komponentu usluge (*service*), a 1. listopada 2007. završila je evaluacija ponuda tj. odabir kandidata s kojim će se sklopiti ugovor. Dana 11. rujna 2007. godine na stranicama EuropeAida objavljena je Obavijest o javnoj nabavi (*Procurement notice*) za komponentu opreme. Evaluacijski odbor za komponentu opreme održan je 12.-19. studenog 2007. godine. Ugovor za komponentu usluge potpisan je s tvrtkom PM te su za komponentu opreme ugovori za Lotove 3, 4 i 5 potpisani sa odabranim tvrtkama.

Klimatske promjene i zaštita ozonskog sloja

Hrvatski sabor usvojio je 27. travnja 2007. godine Zakon o potvrđivanju Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime (NN-MU 5/2007). Protokol je stupio na snagu za RH 28. kolovoza 2007. godine. Ratifikacijom Kyotskog protokola RH, kao stranka Dodatka B Protokola preuzima obvezu količinskog ograničenja emisije stakleničkih plinova u razdoblju 2008.-2012. godine na 95% od količine emisije u baznoj, 1990. godini.

Na temelju Zakona o zaštiti zraka (NN 178/2004), VRH je u prosincu 2006. godine donijela Uredbu o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 1/2007). Uredbom je uspostavljen Nacionalni sustav za izračun i izvješćivanje o antropogenim emisijama iz izvora i uklanjanja ponorima stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom temeljem Montrealskog protokola. Praćenje emisija stakleničkih plinova ostvaruje se kroz sljedeće sastavnice: Nacionalni sustav prema Odluci 19/CMP.1; Nacionalni registar emisija stakleničkih plinova; Izvješće o provedbi politike i mjera za ublažavanje učinaka klimatskih promjena; Izvješće o projekcijama emisija stakleničkih plinova i Nacionalno izvješće prema Okvirnoj konvenciji UN-a o promjeni klime (UNFCCC).

Od srpnja 2007. godine započela je primjena Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 73/2007) i Pravilnika o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 77/2007). Obveznici plaćanja naknade na emisiju CO₂ su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni stacionarni izvor iz kojeg se ispušta CO₂ u zrak u količini iznad 30 tona godišnje. Obveznici naknadu plaćaju Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na temelju rješenja koje donosi Fond. Jedinična naknada za emisiju jedne tone CO₂ iznosi 11 kn/t u 2007., 14 kn/t u 2008. i 18 kn/t u 2009. godini. Prihode od naknade Fond namjenski koristi za ulaganja u projekte i slične aktivnosti u području zaštite, očuvanja i poboljšanja svih sastavnica okoliša, za ublažavanje negativnih učinaka klimatskih promjena, gospodarenje otpadom, te u poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, održive gradnje i energetske učinkovitosti.

Na temelju Uredbe o kakvoći biogoriva (NN 141/2005), VRH je u travnju 2007. godine donijela Odluku o postotku biogoriva u ukupnom udjelu goriva u 2007. godini i količini biogoriva koje se mora staviti u promet na domaće tržište u 2007. godini (NN 43/2007). Odlukom se određuje postotak od 0,9%, što je ekvivalentno količini od 22.000 tona biodizela. Sukladno Uredbi o kakvoći biogoriva, za 2010. godinu je utvrđen nacionalni cilj udjela biogoriva u ukupnoj količini goriva u iznosu od 5,75%. U javnom gradskom prijevozu Grada Zagreba (ZET) započelo je od 1. lipnja 2007. prometovati 10 autobusa s pogonom na biodizel. U Hrvatskoj su dvije tvornice biodizela kapaciteta oko 35.000 t godišnje: "Modibit" u Ozlju i "Vitrex" u Virovitici, a novi pogoni za proizvodnju biodizela i etanola planiraju se izgraditi u Vukovaru i Čepinu.

U studenom je usvojen Pravilnik o dostupnosti podataka o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisiji CO₂ novih osobnih automobila (NN 120/2007) koji je usklađen s Direktivom 1999/94/EZ.

Temeljem Zakona o zaštiti zraka, u listopadu 2007. godine izrađen je Nacrt prijedloga Uredbe o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i o načinu trgovanja emisijskim kvotama, čije se donošenje planira u 2008. Ovom Uredbom uspostaviti će se sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova u Hrvatskoj sukladno Direktivi 2003/87/EZ. Nacionalnim planom raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova (usvajanje u 2008.) utvrdit će se ukupna količina emisija za raspodjelu postrojenjima koja se bave utvrđenim djelatnostima i izvršit će se raspodjela emisijskih kvota pojedinim postrojenjima. Preduvjet za funkcioniranje sustava trgovanja emisijskim kvotama je uspostava Registra emisija stakleničkih plinova, što će se ostvariti u 2008. godini.

Drugo, treće i četvrto nacionalno izvješće RH prema UNFCCC-u, s podacima o emisijama stakleničkih plinova u razdoblju 1990.-2003. i pregledom ostvarene politike i mjera u razdoblju 1996.-2005., dostavljeno je u veljači 2007. Tajništvu UNFCCC-a. Kao publikacija Izvješće je tiskano na hrvatskom i engleskom jeziku u travnju 2007. godine.

Izvješće o pregledu Nacionalnog izvješća o inventaru stakleničkih plinova za 2006. godinu (dostavljeno je Tajništvu UNFCCC-a u kolovozu 2006.) objavljeno je 13. lipnja 2007. godine.

Nacionalno izvješće o inventaru stakleničkih plinova za 2007. godinu, s podacima o proračunu emisija stakleničkih plinova za razdoblje 1990.-2005. dovršeno je u lipnju 2007. godine i dostavljeno Tajništvu UNFCCC-a.

U siječnju 2007. dovršen je Nacrt nacionalne strategije za provedbu UNFCCC i Kyotskog protokola s planom djelovanja. Dokument je u povodu Dana zaštite okoliša, 5. lipnja 2007. objavljen na internetskoj stranici MZOPUG. Usvajanje ovog dokumenta koji je integralni dio Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj planira se početkom 2008. godine.

Pored gore navedene Strategije, u okviru provedbe projekta LIFE04 TCY/CRO/029 „Osposobljavanje za provedbu Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime i Kyotskog protokola u Republici Hrvatskoj“ u razdoblju od rujna 2006. do listopada 2007. godine, izrađeni su sljedeći dokumenti i propisi:

- Nacrt prijedloga Uredbe o emisijskim kvotama i načinu trgovanja pravima na emisiju stakleničkih plinova, s obrazloženjima pojedinih odredbi,
- Tehno-ekonomske smjernice za sektorski operativni program: Energetika,
- Tehno-ekonomske smjernice za sektorski operativni program: Industrijski procesi,
- Tehno-ekonomske smjernice za sektorski operativni program: Otpad,
- Tehno-ekonomske smjernice za sektorski operativni program: Poljoprivreda,
- Nacionalno izvješće o proračunu emisije stakleničkih plinova 2006., za razdoblje 1990.-2004.

Hrvatski centar „Znanje za okoliš“ izradio je i objavio u siječnju 2007. knjigu-priručnik *Kap preko ruba čaše: klimatske promjene – svijet i Hrvatska*, s pratećim CD-om koji sadrži elektronsku verziju knjige i obrazovni alat namijenjen učiteljima i profesorima geografije u školskim ustanovama. Knjiga-priručnik je u okviru obrazovne kampanje, koja je uz odobrenje Agencije za odgoj i obrazovanje započela u ožujku 2007., besplatno podijeljena svim osnovnim i srednjim školama u Hrvatskoj, kao i knjižnicama u većim gradovima.

Glavni cilj projekat EK “Tehnička pomoć u provedbi Kyotskog protokola: trgovanje emisijama i ostale troškovno učinkovite mjere smanjenja emisija” je pomoć Republici Hrvatskoj u utvrđivanju troškovno učinkovite politike i mjera radi postizanja cilja zadanog Kyotskim protokolom i nastavak smanjenja emisija stakleničkih plinova nakon 2012. godine, posebice kroz mogućnost uvođenja domaće sheme trgovanja emisijama po uzoru na Europsku uniju. Vezano uz provedbu projekta, izrađeno je inicijalno izvješće te prvi nacrt procjene mjere u prioritetnim područjima „korištenje sunčeve energije“ i „energetska učinkovitost u zgradarstvu“.

Područje klimatskih promjena jedna je od tri komponente CARDS 2004 projekta: “Potpora daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice u području zaštite okoliša”. Provedba projekta započela je u lipnju 2007. Provedbom projekta pružit će se potpora RH pri izradi Plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova (Nacionalni alokacijski plan - NAP) sukladno Direktivi 2003/87/EC kojom se uspostavlja sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova, te u nabavci tehničke opreme i programske aplikacije za uspostavu Registra emisija stakleničkih plinova. Raspodjelom prava na emisije CO₂ postrojenjima u industrijskom i energetsom sektoru omogućit će se njihovo uključivanje u sustav trgovanja emisijama. Funkcionalni Registar stakleničkih plinova, povezan s Registrom EU i UNFCCC-a omogućit će učinkovito ispunjavanje obveza iz Kyotskog protokola i primjenu njegovih fleksibilnih mehanizama.

U okviru provedbe Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, RH surađuje s državama članicama Regionalne mreže zemalja Europe i Središnje Azije (Albanija, Bosna i Hercegovina, Armenija, Srbija, Crna Gora, Rumunjska, Gruzija, Kirgistan, Turkmenistan, Cipar, Moldavija, Turska, Makedonija). Suradnja se sastoji u razmjeni informacija o zaštiti ozonskog sloja, legalnoj trgovini tvarima koje oštećuju ozonski sloj tj. razmjeni informacija o uvozu/izvozu tvari koje oštećuju ozonski sloj, te provedbi projekata za ukidanje potrošnje tvari koje oštećuju ozonski sloj. Slijedom navedenog, u travnju 2007. godine, održan je bilateralni sastanak s delegacijom Bosne i Hercegovine radi razmjene iskustava u provedbi projekta „Potpuno ukidanje potrošnje tvari koje oštećuju ozonski sloj (CFC)“. U rujnu 2007. godine MZOPUG je raspisalo natječaj za uspostavu centara za prikupljanje, obnavljanje i uporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj za područje Republike Hrvatske. Planirana je uspostava 4 regionalna centra koji će omogućiti da se i nakon zabrane korištenja novih CFC na tržištu omogući servisiranje i održavanje rashladnih i klimatizacijskih uređaja koji ih koriste. Raspisan je i natječaj za uspostavu nacionalne banke halona (centra za prikupljanje halona) koji će omogućiti prikupljanje halona nakon isključivanja velikih protupožarnih sustava i uređaja iz uporabe te njegovo zbrinjavanje na okolišu prihvatljiv način ili recikliranje i ponovno korištenje halona u uređajima za posebne namjene.

Provedbom projekta „Institucijsko osnaživanje u svrhu provedbe Montrealskog protokola u Republici Hrvatskoj“ provodi se kontinuirano osvješćivanje javnosti o problemu oštećenja ozonskog sloja kao i zaštite od štetnog utjecaja UV zračenja sunca. Poseban naglasak je na informiranju djece i mladeži te je u 2007. tiskan strip „Ozzy Ozone, branitelj našeg planeta“ koji je namijenjen učenicima nižih razreda osnovnih škola. Radi suzbijanja nezakonite trgovine tvarima koje oštećuju ozonski sloj, MZOPUG je objavilo prijevod Vodiča za carinske djelatnike „Suzbijanje nezakonite trgovine tvarima koje oštećuju ozonski sloj“, koji je dostavljen djelatnicima Carinske uprave.

Inspekcija zaštite okoliša uspješno je organizirala i koordinirala radionicu „Provedba Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj“ zajedno s Centrom za rashladne tvari i tehnologije (R-

Centar). Radionica je održana u svibnju 2007. godine u Zagrebu s ciljem da se stručno pomogne inspektorima u njihovom radu s obzirom da je u 2007. jedna od prioritarnih sustavnih akcija nadzora upravo nadzor nad postupanjem s tvarima koje oštećuju ozonski sloj. Inspektori zaštite okoliša sudjelovali su u Sloveniji u rujnu 2007. godine na stručnom skupu posvećenom emisijama lakohlapljivih organskih spojeva iz djelatnosti kemijskog čišćenja i postupcima zbrinjavanja opasnog otpada koji nastaje u toj djelatnosti.

Inspekcija zaštite okoliša provodila je u izvještajnom razdoblju redovne aktivnosti planirane sukladno Godišnjem planu rada za 2007. godinu što uključuje nadzor primjene Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, i to: nadzor vlasnika/korisnika rashladnih/klima uređaja koji sadrže kontrolirane/zamjenske tvari, vlasnika/korisnika sustava i aparata za gašenje požara, pravnih/fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost servisiranja rashladnih/klima uređaja i sustava/aparata za gašenje požara, uvoznika/trgovaca kontroliranim/ zamjenskim tvarima, uvoznika/trgovaca uređaja s kontroliranom/zamjenskom radnom tvari, nadzor rada Centra za prikupljanje, obnavljanje i oporabu uporabljenih kontroliranih/zamjenskih tvari, nadzor pravnih/fizičkih osoba ovlaštenih za skupljanje otpada iz kućanstava – odbačena oprema koja sadrži fluoro-kloro ugljikovodike (stari rashladni uređaji koji kao radnu tvar koriste kontroliranu/zamjensku tvar).

Civilna zaštita

S obzirom na nove okolnosti oko izmjena postojeće Odluke Vijeća 2001/792/EZ od 23. 10. 2001. godine i činjenicu da je RH već bila u tijeku postupka pristupanja Mehanizmu Zajednice za civilnu zaštitu, DUZS prihvatila je novi prijedlog EK o priključivanju RH novom Financijskom instrumentu za civilnu zaštitu koji se temelji na novoj Odluci Vijeća 2007/162/EZ, a otvoren je i za zemlje kandidate.

U rujnu 2007. potpisan je Memorandum o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju RH u "Financijskom instrumentu za civilnu zaštitu". Memorandum je upućen u postupak ratifikacije što je planirano početkom 2008. godine nakon konstituiranja novog saziva Hrvatskog sabora.

Administrativni kapaciteti MZOPUG-a

VRH je u veljači 2007. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (NN 24/2007). Ovom Uredbom proveden je preustroj MZOPUG-a s ciljem što učinkovitijeg obavljanja poslova koji proizlaze iz procesa pridruživanja te su u Upravi za gospodarenje okolišem (dosadašnja Uprava za zaštitu okoliša) ustrojena tri sektora (Sektor za procjenu okoliša i industrijsko onečišćenje, Sektor za atmosferu, more i tlo, Sektor za otpad), a u Upravi za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša dva sektora (Sektor za međunarodnu suradnju, održivi razvoj i promicanje zaštite okoliša, Sektor za Europsku uniju).

Uprava za gospodarenje okolišem na kraju 2007. godine ima 50 zaposlenika, a Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša ima 24 zaposlenika.

S ciljem daljnjeg obrazovanja i stručnog usavršavanja djelatnici ove dvije Uprave pohađali su tijekom 2007. razne seminare i radionice organizirane u organizaciji MVPEI-a, SDURF-a, MFIN-a i dr.

U okviru potpoglavlja horizontalno zakonodavstvo, administrativni kapaciteti MZOPUG-a po pojedinim područjima su:

- u novoustrojenom Odjelu za održivi razvoj i promicanje zaštite okoliša (Sektor za međunarodnu suradnju, održivi razvoj i promicanje zaštite okoliša), obavljaju se poslovi vezani za informiranje javnosti te na njima radi jedan djelatnik. Dodatno, u uredu glasnogovornice rade 3 djelatnika (glasnogovornica i asistent te jedan djelatnik zadužen za internet stranicu MZOPUG).

- u Sektoru za procjenu okoliša i industrijsko onečišćenje na okoliš u Odsjeku za procjenu utjecaja na okoliš radi 5 djelatnika, a u Odsjeku za stratešku procjenu utjecaja na okoliš radi troje djelatnika. U Odsjeku za sprječavanje onečišćenja i odgovornost za štetu u okolišu radi 1 djelatnik na poslovima vezanim za pitanja odgovornosti za štetu u okolišu.
- u Odsjeku za zaštitu klime i ozonskog sloja (Sektor za atmosferu, more i tlo), radi 5 djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/2007) donijet će se sljedeći provedbeni propisi koji će u potpunosti biti usklađeni s odgovarajućim direktivama EU-a:

- Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša,
- Uredba o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u okolišu,
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš,
- Uredba o procjeni utjecaja na okoliš planova i programa,
- Pravilnik o Povjerenstvu za procjenu utjecaja na okoliš programa i planova,
- Uredba o odgovornosti za štetu u okolišu,
- Pravilnik o mjerama otklanjanja štete i vrstama sanacijskih programa.

Vežano uz postupak procjene utjecaja na okoliš, pored već pripremljenih tehničkih smjernica za izradu Studija o utjecaju na okoliš (u okviru CARDS 2003 projekta) nastavit će se izrada smjernica za pojedinačne zahvate kao i za pojedinačne sastavnice okoliša. Planirane smjernice bit će priređene na način da se mogu kontinuirano nadopunjavati i mijenjati ovisno o dostupnim saznanjima i istraživanjima na području procjene utjecaja na okoliš.

Nakon donošenja Uredbe o procjeni utjecaja na okoliš planova i programa, izradit će se upute o načinu provedbe pojedinih faza postupka (screening, scoping, ocjena Strateške studije i dr.), za sve sudionike u postupku, koje će se temeljiti na smjernicama koje su izrađene u okviru projekta CARDS 2003 „Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš“. Predviđena je i izrada smjernica za izradu Strateške studije koje će se također temeljiti na smjernicama koje su izrađene u okviru navedenog projekta. U Sektoru za procjenu okoliša i industrijsko onečišćenje na okoliš MZOPUG-a, u 2008. zaposlit će se 1 novi djelatnik u Odsjeku za stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

Tijekom 2008. bit će donesen i Pravilnik o uvjetima za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša. Za određivanje ovih uvjeta u *acquisu* nema posebnog propisa, međutim, određeni propisi EU-a sadrže odredbe koje upućuju na obvezu određivanja uvjeta za pravne osobe koje se bave stručnim poslovima zaštite okoliša.

Tijekom 2008. izradit će se Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske kojom će se utvrditi smjernice dugoročnog djelovanja prema održivom razvitku države te definirati ciljevi i utvrditi mjere za njihovo ostvarenje.

Stupanjem na snagu novog Zakona o zaštiti okoliša, Agencija za zaštitu okoliša (AZO) prilagodit će svoje poslovanje i rad novo preuzetim obvezama temeljem Zakona. VRH će donijeti Program razvoja i vođenja ISZO koji će operacionalizirati daljnji razvoj ISZO po načelima SEIS-a (*Shared Environmental Information System*). Izradit će se i objaviti Nacionalna lista pokazatelja kao instrument praćenja stanja okoliša te provedbe i ostvarivanja ciljeva politike zaštite okoliša.

Radi daljnjeg razvoja Informacijskog sustava zaštite okoliša nastavit će se s jačanjem kapaciteta AZO-a.

Daljnji rad na jačanju inspekcije zaštite okoliša provodit će se kontinuiranim povećanjem broja zaposlenih osobito u sjedištima područnih (regionalnih) jedinica inspekcije tako da bi ukupno krajem 2008. godine trebala brojiti 80 zaposlenih.

Jačanje će se provoditi unapređenjem uspostavljenog sustava edukacije kadrova kroz provođenje PHARE 2005 projekta „Prilagodba inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog nacionalnog zakonodavstva” kao i kroz daljnje aktivno sudjelovanje inspektora u međunarodnoj suradnji u okviru relevantnih mreža i to naročito radom na projektima IMPEL mreže, kao i putem aktivnosti ECENA, INECE i REPIN mreže. Inspektori zaštite okoliša sudjelovat će tijekom 2008. godine u radu na projektu IMPEL mreže „*Doing the right things*”, „*Developing a guidance book for planning of environmental inspections*” koji je vezan na postupke pripreme i izrade priručnika za planiranje inspekcijskih nadzora u skladu s RMCEI

Suradnja s Interpolom i INECE mrežom proširit će se kroz aktivnosti koje su predviđene u okviru Clustera 3 „Zaštita okoliša kroz provođenje kaznenog zakona” te je planirana uska suradnja i treninzi inspektora zaštite okoliša, policijskih tijela, carine i državnog odvjetništva u sjedištu Interpola. Inspektori zaštite okoliša će biti trenirani u suradnji s Interpolom za poslove uspješnog izvještavanja i prikupljanja dokaza u slučaju kaznenih djela protiv okoliša. ECENA mreža i njene članice sudjelovat će u radu 8. Međunarodne konferencije INECE mreže u travnju 2008. godine u Južnoafričkoj Republici gdje će inspektori zaštite okoliša prezentirati rad na poslovima utvrđivanja nepoštivanja odredbi Zakona o zaštiti okoliša, kao i otkrivanju i procesuiranju kaznenih djela protiv okoliša.

Daljnjem jačanju administrativnih sposobnosti pridonijet će i nastavak provedbe PHARE Horizontalnog programa za okoliš i procesa pridruživanja za zemlje pristupnice i zemlje kandidatkinje.

Tijekom 2009. godine nastavit će se edukacije dionika koji sudjeluju u postupku procjene utjecaja na okoliš kako bi se osigurala provedba u skladu sa zahtjevima Direktive 85/337/EEC te daljnja obuka i edukacija svih sudionika u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš (Direktiva 2001/42/EZ).

U okviru djelokruga AZO-a, u navedenom razdoblju planiraju se sljedeće aktivnosti: uspostava osnovnih dijelova ISZO-a; osnivanje referentnih centara AZO-a; informatičko povezivanje AZO-a sa referentnim centrima; vođenje i održavanje ISZO-a; koordinacija i izvješćivanje u području zaštite okoliša.

Inspekcija zaštite okoliša intenzivno će raditi na usklađenju postupanja s novom legislativom, unaprjeđivat će metode rada i koordinacije u inspekcijskim nadzorima, raditi na sektorskim specijalizacijama inspektora te naročito jačati kapacitete u područnim jedinicama Uprave za inspekcijske poslove MZOPUG-a. Nastavit će se rad u relevantnim međunarodnim mrežama inspekcije zaštite okoliša.

Klimatske promjene i zaštita ozonskog sloja

Temeljem Zakona o zaštiti zraka (NN 178/2004), donijet će se sljedeći provedbeni propisi koji će u potpunosti biti usklađeni s odgovarajućim direktivama EU-a:

- Uredba o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i o načinu trgovanja emisijskim kvotama,
- Uredba o mjerilima zajedničkog ulaganja u projekte smanjenja emisija stakleničkih plinova.

Donijet će se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka radi usklađivanja s Direktivom 2003/87/EZ kojom se uspostavlja shema trgovanja emisijskim kvotama unutar Zajednice, u dijelu koji se odnosi na kaznene odredbe.

Vezano za pripremu RH za provedbu Odluke br. 1753/2000/EZ kojom se uspostavlja sustav praćenja prosječnih emisija CO₂ iz novih osobnih automobila, u 2008. godini će se u koordinaciji s MUP-om, pokrenuti postupak izmjena i dopuna Zakona o sigurnosti prometa na

cestama (NN 105/2004) radi definiranja nadležnih tijela za provedbu Odluke i način njene provedbe, kao i provedbenih propisa: Pravilnika o registraciji vozila (NN 5/2005, 19/2005, 41/2005, 6/2006 i 130/2006) i Pravilnika o tehničkim pregledima vozila (NN 136/2004).

Uz potporu CARDS 2004 projekta, u 2008. godini donijet će se Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova (Nacionalni alokacijski plan), uspostaviti će se Registar emisija stakleničkih plinova kojeg će voditi AZO, započeti s uspostavom sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova te s uspostavom sustava za primjenu fleksibilnih mehanizama iz Kyotskog protokola.

Radi poboljšanja sustava servisiranja, prikupljanja, obnavljanja i uporabe rashladnih plinova, u 2008. godini započet će s radom centri za prikupljanje, obnavljanje i uporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj. MZOPUG će u suradnji s Agencijom za strukovno obrazovanje donijeti Program stručnog usavršavanja osoba koje rukuju kontroliranim tvarima koje oštećuju ozonski sloj te zamjenskim tvarima. Tijekom 2008. propisat će se kvote za dopuštenu potrošnju HCFC a (klorofluorouglikovodika).

Podrška za ostvarivanje ciljeva i provedbu mjera u području zaštite ozonskog sloja, pruža se putem projekata tehničke i financijske pomoći:

- provedba projekta u suradnji s provedbenom agencijom Multilateralnog fonda Montrealskog protokola UNIDO i Vlade Kraljevine Švedske „Potpuno ukidanje potrošnje klorofluorouglijka (CFC)“ – cilj je osigurati kompletnu uspostavu sustava za prikupljanje, obnavljanje i uporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj;
- provedba projekta u suradnji sa provedbenom agencijom GTZ „Uspostava nacionalne banke halona u RH“ čime će se uspostaviti sustav gospodarenja halonima u Republici Hrvatskoj.

Inspekcija zaštite okoliša posvetit će u 2008. posebnu pažnju nadzoru nelegalne trgovine tvarima koje oštećuju ozonski sloj.

U skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš te temeljem Zakona o zaštiti zraka i propisa donesenih temeljem Zakona, u 2009./2010. godini provest će se sljedeće provedbene mjere:

- unaprijediti Nacionalni sustav za proračun emisija stakleničkih plinova,
- unaprijediti Registar emisija stakleničkih plinova,
- pratiti i unaprjeđivati sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova,
- pratiti i unaprjeđivati sustav prikupljanja, obnavljanja i uporabe tvari koje oštećuju ozonski sloj te njihovo sigurno odlaganje kada postanu otpad.

Civilna zaštita

U 2008. godini planira se dovršenje procesa ratifikacije Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju RH u "Financijskom instrumentu za civilnu zaštitu".

Srednjoročni prioritet u području civilne zaštite bit će izrada Prijedloga programa razvoja tehničko tehnološkog opremanja Državne uprave za zaštitu i spašavanje do 2015. godine, završetak opremanja Centara 112, izgradnja komunikacijske mreže temeljene na profesionalnom mobilnom radiju (TETRA) te jačanje kapaciteta Državne uprave za zaštitu i spašavanje za zbrinjavanje stanovništva u slučaju velikih nesreća i katastrofa.

3.27.2. KAKVOĆA ZRAKA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini, temeljem Zakona o zaštiti zraka (NN 178/2004) doneseni su sljedeći provedbeni propisi:

- Uredba o граниčnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 21/2007), usklađena s direktivama 87/217/EEZ, 1999/13/EZ, 2000/76/EZ i 2001/80/EZ u dijelu koji se odnosi na propisivanje граниčnih vrijednosti emisija,
- Uredba o граниčnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 94/2007), usklađena s Direktivom 2004/42/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 1999/13/EZ.

Temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/2003) doneseni su provedbeni propisi:

- Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 73/2007), i
- Pravilnik o načinu i rokovima plaćanja naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 77/2007).

U travnju 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je Zakon o potvrđivanju Protokola o teškim metalima i Protokola o postojanim organskim onečišćujućim tvarima uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (NN–MU 5/2007).

U listopadu 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je Zakon o potvrđivanju Protokola o nadzoru emisija hlapivih organskih spojeva ili njihovih prekograničnih strujanja uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (NN-MU 10/2007) i Zakon o potvrđivanju Protokola o nadzoru emisija dušikovih oksida ili njihovih prekograničnih strujanja uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (NN-MU 10/2007) .

U listopadu 2007. godine RH je dostavila tajništvu UNECE Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka izvješće o emisijama onečišćujućih tvari u zrak na području RH za 2005. godinu.

Sukladno obvezama iz Zakona zaštiti zraka, dovršen je prijedlog dokumenta «Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj» koji određuje kratkoročne mjere u cilju zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u RH u razdoblju 2008.-2011., obuhvaća pitanja emisije štetnih tvari (uključujući stakleničke plinove i tvari koje oštećuju ozonski sloj) te kakvoću zraka u naseljima i ne-urbanim područjima u cilju zaštite zdravlja ljudi, vegetacije i ekosustava. Plan se odnosi i na međunarodne obveze Republike Hrvatske u području kakvoće zraka i emisije onečišćujućih tvari. Javna rasprava s dionicima o prijedlogu Plana održat će se početkom 2008. nakon čega će biti upućen na usvajanje Vladi RH.

Za potrebe izrade Plana korišteni su sljedeći dokumenti:

- studija «Preliminarna procjena kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj», dovršena u ožujku 2007. godine,
- Izvješće o stanju okoliša za razdoblje 1997. – 2005. koje uključuje i stanje u području kakvoće zraka (usvojeno u Hrvatskom saboru u svibnju 2007.),
- Nacrt nacionalne strategije o provedbi UNFCCC i Kyotskog protokola u Republici Hrvatskoj s planom djelovanja (siječanj 2007.),
- studija «Nacionalni provedbeni plan za Stockholmsku konvenciju za Republiku Hrvatsku» (izrađena 2004./2005. godine, u sklopu projekta s organizacijom UNIDO).

Temeljem Uredbe o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 53/2006) usvojen je Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2008. godinu (NN 120/2007). Program sadrži: način uzorkovanja tekućih naftnih goriva posebno za benzinske postaje, skladišta goriva i

cisterne za prijevoz goriva; broj i učestalost uzimanja uzoraka; lokacije uzorkovanja ovisno o količini tekućih naftnih goriva koje je dobavljač stavio u promet na domaće tržište ili koje koristi za vlastite potrebe i laboratorijsku analizu uzoraka tekućih naftnih goriva.

Temeljem studije „Preliminarna procjena kakvoće zraka na teritoriju Republike Hrvatske“ izrađen je Nacrt prijedloga Uredbe o razgraničenju teritorija Države na područja i njihovo razvrstavanje prema kategorijama kakvoće zraka, koja se usklađuje s Direktivom 96/62/EZ (donošenje u 2008. godini).

Sukladno Uredbi o kritičnim razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 133/2005) od 1. siječnja 2007. godine u funkciji je sustav dojava o pojavi kritičnih razina onečišćujućih tvari u zraku za SO₂, NO₂ te upozoravajućih i kritičnih razina za O₃. Sustav dojava uspostavljen je preko Službe 112 Državne uprave za zaštitu i spašavanje za 8 postaja za trajno praćenje kakvoće zraka državne mreže na područje 5 gradova (Zagreb, Sisak, Kutina, Osijek, Rijeka). Dojava o pojavi kritičnih razina prenosi se elektronskom poštom ili sms porukom službeno imenovanim predstavnicima gradova i inspekciji zaštite okoliša. Sukladno Uredbi, Poglavarstvo Grada Zagreba, grada i općine na čijem je području došlo do prekoračenja kritične razine poduzima propisane posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša te određuje način njihovog provođenja prema Planu intervencija u zaštiti okoliša.

U suradnji s flamanskom Vladom provodi se projekt „Potpora za provedbu zahtjeva iz EU Direktive 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisije za pojedine atmosferske onečišćujuće tvari“ kojim će se pružiti tehnička potpora za transpoziciju u nacionalno zakonodavstvo i provedbu zahtjeva iz Direktive 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisija određenih onečišćujućih tvari u zrak. Cilj projekta je izraditi godišnje projekcije emisija SO₂, NO_x, NH₃ i NMVOC za razdoblje 2010.-2020. te dati prijedlog nacionalnog Programa smanjivanja emisija onečišćujućih tvari obuhvaćenih Direktivom 2001/81/EZ.

MZOPUG je glavni korisnik Phare 2006 Projekta „Uspostava mreže za praćenje kakvoće zraka“ u sklopu kojega će se nadograditi postojeća mreža za praćenje kakvoće zraka i uspostaviti sustav upravljanja kakvoće zraka: prijenos i sakupljanje podataka, kontrola kakvoće podataka, ocjenjivanje (evaluacija) podataka, objavljivanje i diseminacija podataka. Phare 2006 projektom doprinijet će se usklađivanju zahtjeva propisanih u Okvirnoj direktivi 96/62/EC i direktivama kćerima 99/30/EZ, 2000/69/EZ, 2002/3/EZ i 2004/107/EZ i hrvatskog zakonodavstva u sektoru zaštite zraka. Do lipnja 2009. godine uspostaviti će se i opremiti 12 postaja za mjerenje pozadinskog onečišćenja i stanica za praćenje kakvoće zraka u zaštićenim područjima, nacionalnim parkovima i parkovima prirode kao i kemijski i kalibracijski laboratoriji. Natječajna dokumentacija za provedbu projekta je u završnoj fazi izrade.

U zakonodavstvu RH ne postoji propis koji određuje tehničke zahtjeve s obzirom na razinu emisija u zrak kojima moraju udovoljavati motori ugrađeni u izvan cestovne pokretne strojeve. U suradnji MZOPUG-a, DZM-ao i stručnog tima Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, u 2007. godini dovršena je Studija implementacije Direktive 97/68/EZ u zakonodavstvo Hrvatske kojom je utvrđeno stanje na domaćem tržištu izvan cestovnih pokretnih strojeva, broj strojeva u prometu na tržištu Hrvatske po pojedinim godinama, trenda rasta prometa, popis domaćih proizvođača, porijekla uvezenih strojeva, te su dani stručni temelji za donošenje prijedloga provedbenog propisa kojim se usklađuje hrvatsko zakonodavstvo s Direktivom 97/68/EZ i njenim izmjenama i dopunama.

Novim Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/2007) utvrđen je pravni temelj za donošenje provedbenog propisa kojim se prenosi Direktiva 97/68/EZ o približavanju zakonodavstva zemalja članica vezano za mjere protiv onečišćujućih emisija plinova i čestica iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvan cestovne pokretne strojeve u hrvatsko zakonodavstvo. Odredbama Zakona o zaštiti okoliša propisuje se da tehničke standarde emisije onečišćujućih tvari iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvan cestovne pokretne strojeve, zahtjeve o homologaciji koje moraju ispuniti, metode i postupci ispitivanja, način priznavanja dokumenata o homologaciji izdanih u drugim državama,

sadržaj potvrde (certifikata) o sukladnosti, naknade za provođenje postupka homologacije, način obračuna troškova praćenja propisanih tehničkih standarda kao i uvjete koje moraju ispunjavati pravne osobe za obavljanje postupka homologacije i praćenja kakvoće proizvoda stavljenih na tržište, propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za mjeriteljstvo uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu okoliša.

U listopadu 2007. godine započele su aktivnosti u vezi s izradom prijedloga provedbenog propisa kojim će Direktiva 97/68/EZ biti u potpunosti prenesena u hrvatsko zakonodavstvo. Donošenje provedbenog propisa planira se u 2008. godini. Nadležno tijelo za provedbu ove direktive je Državni zavod za mjeriteljstvo.

U okviru aktivnosti Agencije za zaštitu okoliša, uspostava Informacijskog sustava zaštite zraka (ISKZ-a), odvijala se planiranom dinamikom. Tijekom 2007. godine uspostavljena je baza podataka o kvaliteti proizvoda i opreme na terminalima i benzinskim postajama. Započeto je s razvojem baze o izvorima onečišćavanja zraka (emisije onečišćujućih tvari iz stacionarnih izvora) i baze o hlapivim organskim spojevima. Izrađena su sljedeća izvješća: Izvješće o kakvoći zraka državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka u RH za 2006. godinu i Izvješće o praćenju kakvoće zraka na području RH za 2006. godinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planiraju se donijeti Zakon o potvrđivanju Protokola o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o prekograničnom onečišćenju zraka i dva provedbena propisa temeljem Zakona o zaštiti zraka, koji će u potpunosti biti usklađeni s odgovarajućim direktivama EU-a:

- Uredba o razgraničavanju teritorija države na područja i njihovo razvrstavanje prema kategorijama kakvoće zraka,
- Uredba o emisijskim kvotama za pojedine onečišćujuće tvari koje uzrokuju zakiseljavanje, eutrofikaciju i prizemni ozon.

Uz te propise, planiraju se provesti i sljedeće aktivnosti:

- usvajanje Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka,
- donošenje Nacionalnog programa smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak iz postojećih stacionarnih izvora (uređaja za loženje),
- donošenje Programa praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2009. godinu,
- donošenje Nacionalnog plana za provedbu Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima,
- nastavak provedbe ocjenjivanja kakvoće zraka na ustanovljenim područjima i naseljenim područjima na teritoriju Države; te donijeti popis kategorija kakvoće zraka za 2007. godinu na teritoriju Države,
- nastavak aktivnosti na uspostavi postaja u Državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka,
- nastavak aktivnosti na uspostavi Informacijskog sustava kakvoće zraka.

Po dovršetku natječajnog postupka, u 2008. započet će provedba projekta PHARE 2006 „Uspostava državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka“.

U skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš te temeljem Zakona o zaštiti zraka i propisa donesenih temeljem njega, u 2009./2010. godini provest će se sljedeće mjere:

- dovršetak izgradnje Državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka;
- dovršetak uspostave informacijskog sustava praćenja kakvoće zraka s postaja iz državne i lokalnih mreža;

- održavanje i vođenje Informacijskog sustava zaštite zraka (ISKZ) te po potrebi njegova nadogradnja (aktivnost AZO-a).

Inspekcija zaštite okoliša intenzivno će raditi na usklađivanju postupanja s novim zakonodavstvom, unaprjeđivat će metode rada, raditi na sektorskim specijalizacijama inspektora, vezano uz nadzor uporabe tvari koje oštećuju ozonski sloj i emisije u zrak iz velikih industrijskih postrojenja .

3. 27.3. GOSPODARENJE OTPADOM

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. godini su temeljem Zakona o otpadu (NN 178/2004 i 111/2006) doneseni sljedeći provedbeni propisi:

- Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom (NN 17/2007),
- Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 23/2007 i 111/2007),
- Odluka o dopuštenoj količini otpadnih guma koje se može koristiti u energetske svrhe u 2007. godini (NN 36/2007),
- Pravilnik o načinu i postupcima gospodarenja otpadom koji sadrži azbest (NN 42/2007),
- Pravilnik o načinima i uvjetima termičke obrade otpada (NN 45/2007),
- Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom (NN 72/2007),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom (NN 74/2007),
- Odluka o Nacionalnim ciljevima udjela povratne ambalaže u 2008. godini (NN 82/2007),
- Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada (NN 117/2007).

U srpnju 2007. godine VRH je usvojila Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2015. godine (NN 85/2007) koji donosi način organizacije budućeg cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u RH.

Sukladno glavnim ciljevima Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (2005.), u 2007. godini nastavljene su aktivnosti na sanaciji divljih odlagališta kao i na sanaciji i zatvaranju postojećih odlagališta otpada, sufinanciranih iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) i sredstava jedinica lokalne uprave i samouprave.

Od devet "crnih točaka", lokacija u okolišu visoko opterećenih otpadom, FZOEU je u 2007. godini nastavio sanaciju bazena crvenog mulja i otpadne lužine tvornice glinice kod Obrovca i započeo sanaciju lokacije Mravinačka kava – azbest u Vranjicama te sanaciju onečišćenog tla bivše tvornice koksa u Bakru. Do kraja godine započet će i sanacija bivšeg odlagališta opasnog otpada Lemić Brdo kod Karlovca.

Paralelno s aktivnostima vezanim za sanaciju i zatvaranje postojećih odlagališta, nastavljene su aktivnosti na uspostavi i izgradnji županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom. Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2015. godine (NN 85/2007) sadrži vremenski plan provedbe tj. izgradnje i uspostave županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom. Plan gospodarenja otpadom također obuhvaća i plan organizacije cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u RH kao i plan financiranja tog sustava. Plan financiranja daje procjenu potrebnih sredstava za izgradnju centara za gospodarenje otpadom i uspostavu sustava gospodarenja neopasnim

(komunalnim i proizvodnim) otpadom i za županijski i za regionalni koncept, uvjete i dinamiku sufinanciranja pripremnih radova za gradnju i uspostavu sustava, strategiju sufinanciranja gradnje centara i uspostave sustava te model upravljanja sustavom.

Vezano uz korištenje pretpristupnog programa IPA, u rujnu 2007. VRH je prihvatila dokument Operativni program za okoliš, te je isti prosljeđen u Europsku komisiju koja ga je usvojila 29. studenoga 2007. Operativni program za okoliš obuhvaća trogodišnje razdoblje programiranja (od 2007. do 2009.) za komponentu III IPA programa - Regionalni razvoj i nastavak je prethodnih planiranja sufinanciranja započetih kroz ISPA program. Temeljem Operativnog programa i doznačenih alokacija za pojedine sektore, planirano je sufinanciranje tri projekta izgradnje centara za gospodarenje otpadom iz nepovratnih sredstava EK u ovom trogodišnjem razdoblju. Krajnji korisnici IPA sredstava temeljem navedenog Operativnog programa biti će županijske komunalne tvrtke koja će i upravljati budućim centrima. Za navedene projekte pripremljene su dvije IPA aplikacije (Primorsko-goranska županija i Istarska županija) dok je treća aplikacija u izradi (Splitsko-dalmatinska županija).

U okviru pretpristupnog instrumenta pomoći ISPA 2005/2006 sufinancira se projekt izgradnje prvog županijskog centra za gospodarenje otpadom u Hrvatskoj na lokaciji Bikarac u Šibensko-kninskoj županiji. Navedeni ISPA projekt bit će proveden putem 6 pojedinačnih ugovora, od kojih je zaključen 1 ugovor za tehničku pomoć. Natječajna dokumentacija za preostalih 5 ugovora, uključujući supstancijalni ugovor za izvođenje građevinskih radova na "Bikarcu" u završnoj je fazi usklađivanja za ishođenje „ex-ante” odobrenja. Očekuje se da će natječajni postupak biti provedeni i ugovori zaključeni u prvoj polovici 2008.

Provedbom projekta CARDS 2002 "Gospodarenje otpadom u dalmatinskim županijama, (započeo u prosincu 2005., a trajao do kraja svibnja 2007.) ojačane su sposobnosti za gospodarenje otpadom u Dalmaciji (posebno u Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji). U okviru projekta razrađen je koncept za uspostavu među-općinske i međugradske suradnje kao i prijedlog sustava za gospodarenje otpadom i uspostavu novih županijskih centara, izrađeni su prijedlozi za optimalizaciju transporta i uspostavu pretovarnih stanica te studije izvedivosti za uspostavu županijskih centara za gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Izrađena je sociološka studija u vezi prihvatljivosti projekta i spremnosti na plaćanje, a provedene su i aktivnosti kampanje za podizanje svijesti javnosti.

Vezano za PHARE 2006 projekt «Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje *crnim točkama* u Hrvatskoj», u tijeku je dovršetak natječajne dokumentacije.

Tijekom 2007. godine izvršena je reorganizacija MZOPUG-a, te je ustrojen Sektor za otpad sa dva odjela: Odjel za gospodarenje otpadom i Odjel za planove i projekte. U 2007. u Sektoru za otpad zaposleno je 10 novih djelatnika. Na kraju 2007. Sektor za otpad ima ukupno 18 zaposlenih (uključujući načelnika Sektora i dva načelnika odjela).

Inspekcija zaštite okoliša provodila je u izvještajnom razdoblju redovne aktivnosti planirane sukladno Godišnjem planu rada za 2007. godinu. Posebna pažnja posvećuje se redovnom nadzoru svih odlagališta otpada u RH od kojih je veliki broj u postupku sanacije, a također se provodio i nadzor odlagališta u sklopu provedbi mjera protupožarne zaštite prije i tijekom turističke sezone uz sudjelovanje relevantnih nadležnih inspekcijskih tijela.

Inspekcija zaštite okoliša nastavila je, u suradnji s carinskom službom, nadzor prekograničnog prometa otpadom na graničnim prijelazima. Tako su temeljem Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom (NN 69/2006) koja je stupila na snagu 1. rujna 2006., kao i Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom (NN 17/2007), u ožujku 2007. godine obavljeni nadzori na svih 17 graničnih prijelaza na kojima je dopušten prekogranični promet otpadom. Na dva granična prijelaza (Macelj i Bregana) ovi nadzori obavljeni su u koordinaciji s nadležnim službama Republike Slovenije. Drugi krug inspekcijskih nadzora prekograničnog prometa otpada na graničnim prijelazima proveden je u lipnju 2007. zajedno s inspektorima Kraljevine Nizozemske.

Obavljen je treći krug nadzora prekograničnog prometa otpadom na graničnim prijelazima u RH te za zajednički nadzor s nizozemskim inspektorima (Sea Ports) u lukama Rotterdam i Amsterdam u Nizozemskoj u periodu 22.-26. listopada 2007. godine.

Vezano za aktivnosti Agencije za zaštitu okoliša, u sklopu Informacijskog sustava gospodarenja otpadom, razvijen je i dostupan putem web sučelja Registar dozvola za gospodarenje otpadom (opasnim, neopasnim i komunalnim) koji sadrži bazu očevidnika o posrednicima, izvozniciima neopasnog otpada i prijevozniciima te bazu o izdanim suglasnostima za privremeno skladištenje unutar poslovnog prostora. U sklopu ovog informacijskog sustava razvijene su i druge baze: baza prekograničnog prometa otpadom, baza planova gospodarenja otpadom proizvođača otpada, baza izvješća proizvođača/uvoznika otpadnih vozila. Izrađena su sljedeća izvješća: Pregled podataka iz Registra dozvola i Očevidnika - 2007, Izvješća o otpadnim baterijama i akumulatorima – 2006, KEO – Izvješće o otpadu za 2005. godinu i Izvješće za 2005. g. – prateći listovi za opasni otpad.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008 potrebno je izmijeniti Zakon o otpadu (donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o otpadu) kako bi se uskladila provedba Zakona o zaštiti okoliša na nacionalnoj i regionalnoj/lokalnoj razini.

U 2008. godini planira se, temeljem odredbi Zakona o otpadu, izrada i donošenje sljedećih podzakonskih propisa koji će biti usklađeni s pravnom stečevinom EU:

- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kad se mulj koristi u poljoprivredne svrhe,
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz rudarstva i eksploatacije mineralnih sirovina,
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz industrije titan doksida,
- Pravilnik o polikloriranim bifenilima (PCB) i polikloriranim terfenilima (PCT),
- Pravilnik o načinu i postupcima gospodarenja građevinskim otpadom.

Uspostavit će se potrebni sustavi za početak provedbe novih propisa u području gospodarenja otpadom koji su doneseni u 2007. godini.

U prvoj polovici 2008. očekuje se dovršetak natječajnog postupka i zaključivanje preostalih ugovora za provedbu ISPA projekta izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom „Bikarac“ u Šibensko-kninskoj županiji dok se provedba projekta ISPA tehničke pomoći za pripremu novih investicijskih projekata za sufinanciranje iz IPA programa očekuje u drugoj polovici 2008..

U 2008. godini očekuje se početak provedba projekta PHARE 2006 «Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje *crnim točkama* u Hrvatskoj».

Inspekcija zaštite okoliša intenzivirat će nadzor ilegalnog odlaganja rabljenih ulja, kao i ilegalnog odlaganja drugih vrsta otpada i opasnog otpada te također intenziviranje nadzora provođenja Baselske konvencije te zajedničkih inspeksijskih nadzora prekograničnog prometa otpadom, razmjene inspektora i informacija, pogotovo što je nova EU Uredba o prekograničnom prometu otpada stupila na snagu 12. srpnja 2007. godine.

U okviru aktivnosti Agencije za zaštitu okoliša nastavit će se s razvojem Informacijskog sustava gospodarenja otpadom: informatizacija i prilagodba za web pojedinih baza podataka (registar dozvola, prekogranični promet otpada) te osiguravanje potrebnih aktivnosti edukacije.

Uz redovno održavanje uspostavljenih baza podataka, tijekom 2008. godine uspostaviti će se nove baze za prihvatanje podataka o ostalim posebnim kategorijama otpada (baterije,

elektronička oprema i sl). U sklopu PHARE 2006 projekta biti će izvršena i procjena potrebnih kapaciteta za nadogradnju sustava izvješćivanja o opasnom otpadu te definirani zahtjevi u odnosu izvješćivanje prema EU.

Sukladno Strategiji gospodarenja otpadom, Planu gospodarenja otpadom i donesenim propisima, u srednjoročnom razdoblju provodit će se sljedeće aktivnosti:

- nastavak aktivnosti na razvoju i izgradnji županijskih regionalnih centara za gospodarenje otpadom,
- nastavak aktivnosti na povećanju broja stanovnika obuhvaćenih organiziranim skupljanjem komunalnog otpada,
- povećanje količine odvojeno skupljenog i recikliranog otpada,
- aktivnosti na razvoju i uspostavi integralnog sustava za gospodarenje opasnim otpadom u RH,
- aktivnosti potrebne za daljnje jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta u sektoru gospodarenja otpadom za provedbu ciljeva iz Strategije, Plana gospodarenja otpadom i propisa o gospodarenju otpadom.

Unutar prepristupnih instrumenata ISPA i IPA, provodit će se započeti investicijski projekti i moguće novo prihvaćeni projekti u području gospodarenja otpadom.

Provodit će se intenzivirani nadzor postupanja s posebnim vrstama otpada temeljem pravilnika usklađenih s relevantnim direktivama EU, a naročito otpada nastalog pri pružanju zdravstvene zaštite, električnog i elektroničkog otpada te starih vozila.

Nastavit će se razvoj Informacijskog sustava gospodarenja otpadom u okviru aktivnosti AZO-a, te međuinstitucionalne aktivnosti suradnje na uspostavi jedinstvenog sustava prikupljanja podataka u području otpada.

3. 27.4. KAKVOĆA VODA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Vezano uz izradu i usvajanje Strategije upravljanja vodama, primjedbe koje su se odnosile na izmjene i dopune Zakona o vodama (NN 107/1995 i 150/2005) uključene su u Strategiju upravljanja vodama koja je bila u Hrvatskom saboru na prvom čitanju. Ista je u proceduri VRH i bit će upućena Hrvatskom saboru na konačno usvajanje u I. kvartalu 2008. godine.

Izrada prijedloga plana provedbe Direktive o otpadnim vodama sustava javne odvodnje s programom građenja sustava javne odvodnje i određivanjem osjetljivih područja (I. faza) je u završnoj fazi. Komentari od strane Grupacije komunalnih poduzeća koja se bave vodoopskrbom i odvodnjom su dobiveni. Predviđa se da će konačna verzija plana biti izrađena u I. kvartalu 2008. godine te da će u 2008. godini upućena na usvajanje VRH-u. Izrada prijedloga pune provedbe Direktive o pitkim vodama bit će završena u prvoj polovici 2008. kada će se započeti s procedurom prihvaćanja plana od strane VRH.

Izrađeni su prijedlozi sljedećih podzakonskih propisa:

- Prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (planirano usvajanje - III. kvartal 2008.),
- Prijedlog Uredbe o opasnim tvarima u vodama (planirano usvajanje - IV. kvartal 2008. Uredba ne može biti donesena sve dok se u Europskoj uniji ne donese propis s kojim ista treba biti usklađena)

Pokrenute su aktivnosti na izradi sljedećih podzakonskih akata:

- Izmjena i dopuna Odluke o utvrđivanju granica vodnih područja (NN 120/96, 98/98, 6/00) kojom će se osigurati potpuna primjena kriterija iz ODV EU (čl. 3) - cjelovitost slivova, pridruživanje podzemnih voda i priobalnog mora,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izdavanju vodopravnih akata (nije predmet usklađivanja s *acquis-em*),
- Pravilnik o uvjetima i načinu utvrđivanja zona sanitarne zaštite i o mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za zaštitu izvorišta (Pravilnik je podloga za ustrojavanje Registra zaštićenih područja - nije predmet usklađivanja s *acquis-em*),
- Izmjene i dopune Uredbe o klasifikaciji voda, predviđeno za IV. kvartal 2008. godine,
- Odluka o područjima podložnim eutrofikaciji i područjima ranjivima na nitrata. Odluka je podloga za ustrojavanje Registra zaštićenih područja. Osnovne podloge za donošenje Odluke su izrađene, ali radi nedostatka adekvatnog monitoringa voda kojim bi se potvrdili prijedlozi iz izrađenih podloga donošenje istih očekuje se do kraja 2008. godine
- Pravilnik o postupku i obavljanju obaveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u pripremi planova upravljanja vodnim područjem. Postupak obavljanja obaveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u pripremi planova upravljanja vodnim područjima biti će sastavni dio novog Pravilnika o sadržaju i postupku donošenja Strategije upravljanja vodama i planova upravljanja vodnim područjima. Isti je u završnoj fazi izrade i očekuje se njegov završetak u II. kvartalu 2008. Procedura donošenja istoga predviđena je u prvoj polovici 2008. godine.

Kao potpora pravnoj transpoziciji provodi se projekt CARDS 2003 "Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva o vodama s relevantnim zakonodavstvom EU" i u okviru projekta je izrađen nacrt Strategije i akcijski plan za pripremu nove vodnogospodarske legislative (što uključuje Zakon o vodama).

Vezano za ISPA mjeru «Program za vode i otpadne vode u gradu Karlovcu», kao i projekt tehničke pomoći za pripremu projekata, u završnoj fazi je natječaj za dva projekta tehničke pomoći i nadgledanje provedbenih mjera. Za projekt uređaja za obradu otpadnih voda predviđen je natječaj u prosincu 2007., a za ostala tri projekta u I. kvartalu 2008.

Upravljanje vodama jedno je od prioritarnih područja Operativnog programa za okoliš u okviru IPA komponente III. – Regionalni razvoj. VRH usvojila je Operativni program u rujnu 2007. te je isti prosljeđen Europskoj komisiji u postupak usvajanja.

U Upravi vodne politike i međunarodnih projekata i Upravi gospodarenja vodama MPŠVG-a do 01. studenoga 2007. zaposleno je 7 novih djelatnika.

U 2007. godini državna vodopravna inspekcija popunila je dva upražnjena mjesta. Aktivnosti stručnog usavršavanja državnih vodopravnih inspektora provode se kontinuirano.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. izraditi će se i usvojiti novi Zakon o vodama te novi Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva koji će biti u potpunosti usklađeni s vodnim *acquisom*. Temeljem novih zakona usvojit će se sljedeći podzakonski propisi za koje u postojećim zakonima koji su na snazi ne postoji pravna osnova:

- Pravilnik o zaštiti voda od onečišćenja nitratima poljoprivrednog porijekla,
- Pravilnik o kvaliteti vode za kupanje,
- Pravilnik o komunalnoj otpadnoj vodi,
- Pravilnik o kakvoći vode pogodne za život slatkovodnih riba,

- Pravilnik o kakvoći vode za uzgoj školjkaša.

Temeljem Zakona o vodama (NN 107/95, 150/05) koji je trenutno na snazi, donijet će se sljedeći podzakonski propisi za suklađivanje s *acquis*-em:

- Pravilnik o postupku i obavljanju obaveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u pripremi planova upravljanja vodama (predviđeno za II.kvartal 2008.godine),
- Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (predviđeno za III.kvartal 2008.godine),
- Uredba o opasnim tvarima u vodama (predviđeno za IV.kvartal 2008.godine),
- Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o klasifikaciji voda (predviđeno za IV.kvartal 2008.godine),
- Izmjena i dopuna Odluke o utvrđivanju granica vodnih područja (predviđeno za III.kvartal 2008.godine),
- Odluka o područjima podložnim eutrofikaciji i područjima ranjivim na nitrata (predviđeno za IV.kvartal 2008.godine).

Strategije upravljanja vodama biti će upućena VRH-u u proceduru usvajanja, a predviđeni rok usvajanja je II. kvartal 2008.

Prijedloga plana provedbe Direktive o otpadnim vodama sustava javne odvodnje s programom građenja sustava javne odvodnje i određivanje osjetljivih područja (I. faza) bit će upućen na prihvaćanje Vladi RH.

Prijedloga pune provedbe Direktive o pitkim vodama bit će izrađen najkasnije do kraja prve polovice 2008. godine te će se isti uputiti u postupak usvajanja od strane VRH.

Provodit će se ISPA mjera «Program za vode i otpadne vode u gradu Karlovcu», kao i projekti tehničke pomoći za pripremu projekata.

U 2009. provodit će se priprema potrebnih programa te provođenje programa za provedbu pojedinih direktiva.

Provodit će se ISPA mjera «Program za vode i otpadne vode u gradu Karlovcu» i projekti tehničke pomoći.

3.27.5. KAKVOĆA MORA I MORSKOG OKOLIŠA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Pet brodica čistača mora tipa ECO 13 predano je županijama u vlasništvo. Država financira dio hladnog pogona 10 brodova čistača. Čišćenje mora i plaža obavlja se kontinuirano.

Prema programu ispitivanja kakvoće mora za kupanje na plažama u RH, u skladu s Uredbom o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/1996), završeno je ispitivanje kakvoće mora za 2007. godinu. Do kraja 2007. godine izrađeno je izvješće, brošura i karta o kakvoći mora za kupanje u RH za 2007. godinu.

U okviru Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području IBRD – potprojekt „Jačanje mreže praćenja kakvoće priobalnih voda“, temeljem međunarodnog natječaja odabran je konzultant (konzorcij) i u listopadu 2007. s istim je potpisan ugovor. Po potpisivanju ugovora započela je provedba monitoringa sukladno odredbama ugovora. Završetak projekta se očekuje krajem 2009. godine.

Informacijski sustav more dorađen je automatskom razmjenom podatka između AZO-a i Instituta za oceanografiju i ribarstvo.

U MZOPUG-u u Odjelu za zaštitu mora i tla (Sektor za atmosferu, more i tlo), na kraju 2007 radi 6 djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. donijet će se Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama u skladu s Direktivom o vodi za kupanje (2006/7/EZ), smjernicama Mediteranskog Akcijskog Programa te smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

Donijeti će se novi Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u RH na temelju Zakona o zaštiti okoliša i Pomorskog zakonika.

U prvoj polovici 2008. godine izraditi će se godišnje Nacionalno izvješće o monitoringu Jadrana za 2006. godinu.

U siječnju 2008. godine potpisat će se Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem od strane zemalja ugovornih stranaka Barcelonske konvencije.

Nastavit će se aktivnosti na praćenju rada brodova čistača za čišćenje mora od uljnih onečišćenja, te štetnih i opasnih tvari sukladno Planu intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u RH.

Planirano je osnivanje Komisije za integralno upravljanje obalnim područjem, kao institucionalne podrške i promotora daljnjih aktivnosti donošenja i provedbe strateških i zakonodavnih instrumenata i mjera za integralno upravljanje obalnim područjem.

Tijekom 2008. godine nabaviti će se laboratorijska opreme za monitoring, te uspostaviti baza modela koji će se koristiti za provedbu Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području IBRD - podprojekt „Jačanje mreže kakvoće priobalnih voda“.

AZO će provoditi aktivnosti na daljnjem razvoju Informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora.

Nakon potpisivanja Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem, pristupit će se ratifikaciji istoga.

Izradit će se nacrt Strategije zaštite morskog okoliša sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07) i EU Direktive o moru.

Nastavit će se aktivnosti na praćenju rada brodova čistača za čišćenje mora od uljnih onečišćenja te štetnih i opasnih tvari sukladno Planu intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u RH.

Izvršiti će se stručna evaluacija postojećeg sustava praćenje stanja mora i njegove usklađenost s odredbama Okvirne direktive o vodama EU (Water Frame Directive – 2000/60/EC) u okviru IBRD projekta.

3. 27.6. ZAŠTITA PRIRODE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine nastavljeno je s donošenjem provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/2005) u svrhu usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU.

Doneseni su sljedeći provedbeni propisi:

- Pravilnik o prijelazima za divlje životinje (NN 05/2007),
- Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/2007),
- Uredba o proglašenju ekološke mreže (NN 109/2007).

Izrađen je Prijedlog Pravilnika o izradi i provođenju studije uvođenja stranih divljih svojti i ponovnog uvođenja nestalih zavičajnih divljih svojti u prirodu te načinu pribavljanja mišljenja javnosti čije se donošenje očekuje početkom 2008.

Iako pokrenut, postupak revizije Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP) odgođen je za 2008. godinu zbog nedostatnih kapaciteta i nedonošenja uredbe o ekološkoj mreži u predviđenom roku.

Provedena je revizija planova upravljanja velikim zvijerima, izrađeni su konačni prijedlozi revidiranih Planova, a usvajanje se očekuje početkom 2008. Tijekom revizije provedene su konzultacije sa zainteresiranim dionicima koji su predložili izmjene Plana upravljanja i/ili provedbe Akcijskih planova. Također održan je i bilateralni skup s Republikom Slovenijom u cilju uspostave suradnje na provedbi planova upravljanja i u smislu izrade Prekograničnog plana upravljanja za velike zvijeri na razini populacija kakav je predviđen za zemlje članice EU koje dijele populacije velikih zvijeri.

Tijekom 2007. godine nastavljeno je s aktivnostima zaštite novih područja. Osnovana je, i započela je s radom Javna ustanova (JU) Parka prirode „Lastovsko otočje“. Izrađena je stručna podloga za zaštitu područja delte Neretve koje je planirano za zaštitu u kategoriji „parka prirode“, no zbog neusuglašenih stavova dionika na lokalnoj razini privremeno je obustavljen postupak proglašavanje područja zaštićenim. Planirane su dodatne aktivnosti i komunikacija na regionalnoj razini o važnosti zaštite tog područja

Temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture (NN 81/2006) i stupanjem na snagu novog Statuta Državnog zavoda za zaštitu prirode (DZZP) i Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada DZZP-a, nastavljeno je administrativno jačanje središnjih institucija zaštite prirode u RH. Na regionalnom nivou uspostavljene su gotovo sve od ukupno 21 JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županija. Županije mogu svoja osnivačka prava prenijeti na gradove i općine, stoga se nastavlja i s jačanjem JU na lokalnom nivou.

PHARE program za uspostavu mreže „NATURA 2000“ (2007. – 2009.) je započeo ove godine s predviđenim rokom završetka krajem 2008., no zbog poteškoća s početkom projekta i u dogovoru s EK, produljen je rok završetka projekta do kraja 2009.

U okviru projekta „Očuvanje krških ekoloških sustava“ (KEC) u proteklom razdoblju nabavljena je GIS software i hardware oprema za parkove i Upravu zaštite prirode u MINK-u, a tijekom 2007. provedena je obuka 32 djelatnika parkova i 26 djelatnika Uprave za zaštitu prirode u MINK-u, uz dodatna sredstva izdvojena iz državnog proračuna. Usvojeni su planovi upravljanja za 5 parkova (NP Risnjak, NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, NP Plitvička jezera, PP Velebit) pripremljenih u okviru KEC projekta.

U tijeku je projekt „Implementacija okolišnog *acquisa* vezanog uz zaštitu divljih svojti reguliranjem trgovine“ u okviru pretpristupnog programa Kraljevine Nizozemske PPA-Environmental Facility (PPA/V). Nastavljeno je s radom na CITES bazi, odnosno uspostavi računalnog sustava za izdavanje CITES dopuštenja za prekogranični prijenos, trgovinu i uzgoj divljih svojti zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode na način kakav je propisan u Europskoj uniji.

S Vladom Kraljevine Norveške u 2007. sklopljen je sporazum o nastavku projekta „Sustav upravljanja zaštićenim područjima u Hrvatskoj - Faza II. – Razvoj sustava za županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima“ namijenjen jačanju administrativnih kapaciteta za provedbu zaštite prirode na regionalnoj razini. Osim MINK-a, u provedbi projekta financijski sudjeluje i Državna geodetska uprava i županijske JU (županijski proračun).

Dodatna edukacija i obuka na regionalnoj razini provodi se u okviru TAIEX Programa – Regionalni program obuke (RTP) za predstavnike JU nacionalnih parkova i parkova prirode te predstavnike JU na regionalnoj razini (Karlovačka županija, Šibenko-kninska ž./JUNP Krka, Splitsko-dalmatinska ž./ JU NP Biokovo).

Tijekom 2007. godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva organiziralo je edukaciju za veterinarske inspektora o implementaciji mjera propisanih za zaštitu životinja u zoološkim vrtovima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom kojim je preuzeta Direktiva 1999/22/EZ. Edukacija je održana uz pomoć Taiexa, a s ciljem formiranja jednakog pristupa tumačenju pravne stečevine EU-a na području čitave zemlje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini nastavlja se s usklađivanjem zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU, također i sa zapošljavanjem i obukom na nacionalnoj i regionalnoj/lokalnoj razini. Slijedom izmjena i/ili donošenjem novih propisa u sektoru okoliša, potrebno je izmijeniti i Zakon o zaštiti prirode (donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode) kako bi se omogućila provedba na nacionalnoj i regionalnoj/lokalnoj razini (tehničke izmjene, planirano početkom 2008.). Nastavlja se i s razvojem sustava zaštićenih područja i razminiranjem zaštićenih područja. Kontinuirano će se povećavati površina zaštićenih područja, prevođenjem preventivne zaštite područja u trajnu zaštitu, te predlaganjem novih područja za preventivnu zaštitu. Poduzet će se mjere za nastavak proglašavanja područja delte Neretve zaštićenim u kategoriji „parka prirode“ (donošenje Zakona o proglašenju parka prirode „Delta Neretve“), osigurat će se i sredstva za osnivanje i rad JU PP Neretva.

Intenziviranje rada na bazi podataka Upisnika zaštićenih područja kao temelju za informacije potrebne pri izradi prostorno-planske dokumentacije, planova gospodarenja prirodnim dobrima, provedbi Pravilnika o prihvatljivosti zahvata za prirodu i dr.

Stupanjem na snagu Uredbe o proglašenju ekološke mreže pristupa se reviziji i digitalizaciji granica svih do sada zaštićenih područja, te kartirati staništa u detaljnijem mjerilu, barem u najvažnijim područjima ekoloških mreža (1:25000, 1:5000), što će pomoći pri izradi smjernica za upravljanje i/ili planova upravljanja za zaštitu tih područja. Osigurat će se sredstva državnog proračuna/poticaji za vlasnike i ovlaštenike prava koji žive na područjima unutar ekološke mreže, a koji koriste prirodne vrijednosti sukladno načelima zaštite prirode.

Nastavit će se jačanjem regionalne službe zaštite prirode u okviru projekta „Sustav upravljanja zaštićenim područjima u Hrvatskoj - Faza II – Razvoj sustava za županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima“. Završetak je predviđen za sredinu 2008. U pripremi je projekt Ministarstva kulture i Državne geodetske uprave s Vladom kraljevine Norveške – „Zaštićena područja – Faza III“ s ciljem daljnjeg jačanja kapaciteta i ispunjavanja svih preduvjeta za implementaciju ekoloških mreža. Dodatno osnaživanje kapaciteta na regionalnom nivou očekuje se kroz sudjelovanje u sudjelovanje i obuku u okviru projekta TAIEX - Regionalnog programa za obuku (Regional Training Programme, RTP).

Na području zaštite životinja u zoološkim vrtovima u 2008. godini će se nastaviti s edukacijama veterinarskih inspektora, a bit će uključeni i vlasnici zooloških vrtova. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja će u skladu sa nacionalnim propisima raditi na donošenju vodiča kojima će se opširnije tumačiti pojedne odredbe zakonodavstva i koji će biti upućeni i veterinarskoj inspekciji i vlasnicima životinja.

Tijekom 2008. i 2009. godine radit će se na uspostavi posjetiteljskih centara u zaštićenim područjima (NP / PP) te na izradi svih planova upravljanja zaštićenim područjima čija se izrada i donošenje predviđa do 2010. godine.

Izrada prijedloga NATURA 2000 područja i donošenje Uredbe o međunarodnim ekološki značajnim područjima Natura 2000 očekuje se do kraja 2008. godine, odnosno do dana pristupa EU. U okviru tog procesa potrebno je:

- dovršiti utvrđivanje važnih područja za očuvanje ugroženih i rijetkih stanišnih tipova u sklopu stalnog praćenja ekološke mreže i izrade programa NATURA 2000 te propisati mjere upravljanja za svako područje,

- inventarizirati i kartirati svojite na Dodatku II Direktive o staništima i na dodacima Direktive o pticama, značajnim za ekološku mrežu i za uspostavu mreže NATURA 2000 te svojite na Dodatku IV Direktive o staništima.

U navedenom razdoblju kontinuirano će se nastaviti s provedbom akcijskih planova izrađenih na temelju revidiranog NSAP-a; usavršavanjem računalnog sustava za izdavanje CITES dopuštenja za prekogranični prijenos, trgovinu i uzgoj divljih svojiti kao i s osiguravanjem poticaja vlasnicima i ovlaštenicima prava koji žive na područjima ekološke mreže.

Na području zaštite životinja u zoološkim vrtovima, MPRRR će nastaviti s daljnjim edukacijama, razvojem vodiča i letaka kojima će se razraditi pojedine odredbe važećeg zakonodavstva iz područja zaštite životinja u zoološkim vrtovima, a ciljane skupine kojima su edukativni materijali namijenjeni su veterinarski inspektori i vlasnici zooloških vrtova.

3. 27.7. INDUSTRIJSKO ONEČIŠĆENJE I UPRAVLJANJE RIZICIMA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Novim Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/2007) određena su nadležna tijela za provedbu EPER/PRTR-a, EMAS-a, IPPC Direktive i SEVESO II Direktive.

U srpnju 2007. godini usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju (NN 79/07) koji obuhvaća sve odredbe SEVESO II Direktive koje se odnose na vanjske planove, za koje je nadležna Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

U lipnju 2007. započeo je projekt CARDS 2004 „Potpora nastavku približavanju hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša“. Jedna od komponenti tog projekta odnosi se na kontrolu industrijskog onečišćenja u okviru koje će se pružiti potpora MZOPUG-u i ostalim resornim tijelima u prilagodbi IPPC Direktivi. S krajem listopada 2007. završena je *Inception* faza projekta.

Nastavljeni su projekti prioriternih aktivnosti za provedbu IPPC direktive – I. faza u ožujku 2007., s Hrvatskim centrom za čistiju proizvodnju. U okviru pilot projekta u kojoj su podatke o stanju usklađenosti s IPPC direktivom dale 33 od 150 tvrtki potencijalnih obveznice prema IPPC Direktivi, čime je dobiven okviran uvid u trenutne mogućnosti tvrtki za ispunjavanje zahtjeva IPPC dozvole.

Katastar rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja (prema novom Zakonu o zaštiti okoliša: Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari) je proširen s mogućnošću pohranjivanja podataka o akcidentima (nesrećama). Agencija za zaštitu okoliša uspostavila je suradnju s inspekcijom zaštite okoliša MZOPUG-a i Državnom upravom za zaštitu i spašavanje na ažuriranju podataka.

Hrvatska sudjeluje u radu odbora za EMAS Europske komisije.

U 2007. godini provedene su aktivnosti na stručnom usavršavanju i osposobljavanju vezano za IPPC Direktivu i EMAS, kako slijedi:

- radionica o procesima okolišnog upravljanja o provedbi IPPC direktive u organizaciji EuropaAid/121812/C/Ser/multi Croatia-Cluster III-1 u Tuheljskim Toplicama od 23. siječnja 2007. do 25. siječnja 2007. uz sudjelovanje predstavnika više ministarstava te predstavnika industrijskog sektora,
- 21.- 23. svibnja 2007. završna radionica u okviru projekta: „*Provedba Direktive o IPPC u području industrijskog korištenja voda i obrade otpadnih voda: program treninga*“ u organizaciji Regionalnog centra za okoliš (REC), Hrvatska, uz sudjelovanje predstavnika industrijskog sektora i predstavnika MZOPUG-a,
- radionica o implementaciji i nadzoru provedbe Uredbe o Europskom registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (e-PRTR), u organizaciji TAIEX-a i Agencije

za zaštitu okoliša, održana je u Zagrebu, u srpnju 2007., uz sudjelovanje predstavnika nadležnih tijela državne i regionalne uprave i samouprave te industrije,

- U sklopu aktivnosti iz Clustera 2 ECENA mreže „EPER Development, Implementation and Maintenance” u 2007. godini u listopadu je održan modul „Developing and Operating EPER/E-PRTR Systems in SEE” u čijem radu su uz inspekciju zaštite okoliša, kao i u budućem radu u okviru Clustera 2, sudjelovali i predstavnici Agencije za zaštitu okoliša koja je referentno tijelo u RH za vođenje Registar i izvještavanje prema EU,
- U organizaciji TAIEX-a (Technical Assistance Information Exchange Instrument), DG Enlargement i Hrvatske akreditacijske agencije, održana je 27. i 28. veljače 2007. u Zagrebu dvodnevna radionica o EMAS-u, uz sudjelovanje predstavnika više ministarstava te predstavnika industrijskog sektora.

Održana je također radionica o sustavu izvješćivanja u svezi SEVESO II postrojenja (MARS/SPIRS baza podataka) uz sudjelovanje interdisciplinarnе radne skupine koja je uspostavljena za SEVESO II Direktivu.

U okviru provedene reorganizacije MZOPUG, u Sektoru za procjenu okoliša i industrijsko onečišćenje ustrojen je i Odjel za okolišnu dozvolu i odgovornost za štetu u okolišu. Odjel se sastoji od Odsjeka za okolišnu dozvolu koji ima 3 djelatnika i Odsjek za sprečavanje onečišćenja i odgovornost za štetu u okolišu koji ima 2 djelatnika.

Inspekcija zaštite okoliša aktivno se je pripremila za vodeću ulogu u koordiniranju pri nadzorima budućih IPPC i SEVESO postrojenja, te primjenu Preporuke o minimalnim kriterijima za inspekciju zaštite okoliša u radu ostalih inspekcijskih tijela nadležnih za nadzor pojedinih sastavnica okoliša. Inspekcija zaštite okoliša provodila je u izvještajnom razdoblju redovne aktivnosti planirane sukladno Godišnjem planu rada za 2007. godinu, što uključuje i nadzor budućih IPPC postrojenja. Proveden je i sustavni nadzor industrijsko-poslovnih zona u Zagrebu, kao i postrojenja za obradu i prevlačenje metala, te proizvodnje opeke, keramike i stakla. Intenzivno se provodio inspekcijski nadzor vezan na kontrolu provođenja mjera s ciljem unaprijeđenja tehničkih karakteristika rafinerijskih postrojenja.

Na temelju dvogodišnjeg iskustva redovitih sustavnih nadzora velikih potencijalnih IPPC postrojenja sukladno IPPC Direktivi (96/61/EZ), u pripremi je novelirani godišnji program rada inspekcije za 2008. godinu koji će obuhvatiti i koordinirane nadzore takvih postrojenja, te su u izradi smjernice za provedbu zajedničkog nadzora s ostalim inspekcijama. Programom nadzora se osobito, u cilju poboljšanja ukupnog inspekcijskog sustava u području zaštite okoliša posvećuje pažnja standardizaciji rada inspekcije i inspektora primjenom metoda razvijenih u Preporuci Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o određivanju minimalnih kriterija za inspekcije zaštite okoliša u državama članicama (2001/331/EC).

Inspekcija zaštite okoliša je od rujna 2007. godine uključena u provedbu CARDS 2004 projekta „Daljnja potpora približavanju hrvatskog zakonodavstva zakonodavstvu EU na području zaštite okoliša“, i to imenovanjem svog predstavnika u jedinicu za provedbu projekta (JPP) za Komponentu 1, „Kontrola industrijskog onečišćenja, Razvoj sustava izdavanja dozvola i inspekcijskih postupaka tijela nadležnog za IPPC”.

U sklopu aktivnosti ECENA mreže u 2007. godini izdani su i priručnici o kontroli provedbe IPPC Direktive za inspektore zaštite okoliša i o primjeni Preporuke o minimalnim kriterijima za inspekciju zaštite okoliša (The Recommendation 2001/331/EC of the European Parliament and the Council on Minimum Criteria for Environmental Inspections - RMCEI).

Predstavnici Uprave za inspekcijske poslove bili su uključeni u rad REC projekta *Provedba Direktive o IPPC-u u području industrijskog korištenja voda i obrade otpadnih voda*: trening program („Implementation of IPPC Directive in the field of industrial water use and waste water treatment“). Projekt je kroz svoje aktivnosti pružio uvid u izdavanje integralnih dozvola, nadgledanje i izvještavanje, koncept BATa, organizirani su treninzi za nadležna tijela i

operatere industrijskih postrojenja radi postizanja suglasnosti s Direktivom o IPPC u, naročito u području otpadnih voda, te su predstavljene najbolje prakse iz EU.

U okviru programa *Mutual Joint Visit* (MJV) za provedbu SEVESO II Direktive u svibnju 2007. godine inspekcija zaštite okoliša bila je domaćin godišnjeg sastanka tehničke radne skupine inspektora (TWG 2) koji se održao u Dubrovniku, a na kojem su sudjelovali predstavnici EK, 14 EU zemalja članica i Europskog centra za sigurnost (EPSC).

U Parizu je u svibnju 2007. održan seminar «Lekcije naučene iz industrijskih nesreća» u okviru o programa IMPEL, namijenjen prvenstveno inspektorima zaštite okoliša i inspektorima koji nadziru rizična postrojenja, a gdje su sudjelovali i predstavnici Inspekcije zaštite okoliša MZOPUG-a.

Predstavnica inspekcije iz PJ Varaždin sudjelovala je na sastanku održanom 30. kolovoza 2007. god. u Ptuj u primjeni Konvencije o prekograničnim učincima velikih industrijskih nesreća, za sljedeću godinu – 2008. Sastanak je održan na lokalnoj razini te se prisustvovali predstavnici Državne uprave za zaštitu i spašavanje – Područni ured Varaždin i Uprava za zaštitu in reševanje Republike Slovenije, Ispostava Ptuj. Na sastanku je DUZS pozvao sve na suradnju u planiranju i provedbi zajedničkih aktivnosti, konkretnije zajednička priprema sastanka o održavanju vježbe na graničnom prijelazu Dubrava Križovljanska, provođenje vježbe, posebno s naglaskom na uspostavu «schengenske» granice između Republike Slovenije i Republike Hrvatske.

MJV 1 (Mutual joint visit) međunarodna radionica na temu «Inspekcija visokorizičnih postrojenja, prema zahtjevima SEVESO II direktive» održana je 10. – 12. listopada 2007. g. u Plocku, Poljska, u okviru aktivnosti TWG 2. U okviru iste aktivnosti navedenog projekta također je održana i međunarodna radionica na temu «Rumunjska iskustva u primjeni SEVESO II Direktive», u Bukureštu, Rumunjska 9. – 11. studeni 2007. godine.

Inspekcija zaštite okoliša provodila je u izvještajnom razdoblju redovne aktivnosti planirane sukladno Godišnjem planu rada za 2007. godinu kao i *ad hoc* inspeksijske nadzore u slučajevima izvanrednih događaja (akcidenti/incidenti). Inspekcija je također organizirala radionicu namijenjenu inspektorima zaštite okoliša u svrhu utvrđivanja metode ujednačenog postupanja svih inspektora zaštite okoliša na čitavom području RH u slučaju izvanrednog događaja.

Osnovana je radna skupina koja se sastoji od predstavnika inspekcije zaštite okoliša i predstavnika DUZS-a za izradu Standardnog operativnog postupka (SOP-a) u slučaju izvanrednih događaja te obrasca za prijavu u operativnom centru 112 (check lista), koja bi djelatnicima-operativcima poslužila kao pomoć za upućivanje zaprimljene informacije relevantnom tijelu/ustanovi.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/2007), donijet će se sljedeći provedbeni propisi:

- Pravilnik o znaku zaštite okoliša
- Pravilnik o Registru onečišćivanja okoliša,
- Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša
- Pravilnik o očevidniku uporabnih dozvola i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša,
- Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari
- Pravilnik o registru postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari,
- Uredba o uključivanju organizacija u sustav EMAS

Tijekom 2008. donijet će se Zakon o potvrđivanju Protokola o Registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuška konvencija).

Nastavit će se s provedbom projekta CARDS 2004 „Potpora nastavku približavanju hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša“. U okviru komponente projekta koja se odnosi na kontrolu industrijskog onečišćenja planirano je održavanje konzultacija o BREFU- s industrijom te donošenje priručnika za BAT s onim dijelovima BREF-ova koji su najvažniji za hrvatsku industriju. U okviru projekta predviđa se ispunjavanje probnih aplikacija za dozvole te nakon toga rad na pilot projektima izdavanja dozvola. Predviđeno je održavanje niza radionica sa svim dionicima te daljnje aktivnosti koje će omogućiti primjenu IPPC Direktive.

Tijekom 2008. započet će analize stanja u tvrtkama obveznicama s utvrđivanjem obaveza prema trogodišnjem roku iz odredbi novog Zakona o zaštiti okoliša. Provest će se projekt „Provedba prioritarnih aktivnosti u cilju primjene IPPC Direktive“ kojim će se, između ostalog, utvrditi i točan broj IPPC obveznika za potrebe provedbe odredbi Zakona o zaštiti okoliša.

Temeljem donesenog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju, Državna uprava za zaštitu i spašavanje planira u 2008. donošenje izmjena i dopuna (vezano uz vanjske planove intervencija sukladno SEVESO II Direktivi) Pravilnika o metodologiji izrade procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja.

Za provedbu obaveza odnosno zadaća vezanih uz Seveso II Direktivu tijekom 2008. godine planira se dodatno osposobljavanje inspektora zaštite i spašavanja koji će provoditi nadzor nad izradom vanjskih planova u slučaju industrijskih nesreća. Vezano uz to planira se jačanje pune suradnje DUZS-a i MZOPUG-a u provedbi Seveso II Direktive.

Tijekom 2008. godine nastavit će se izgradnja kapaciteta za odgovor u slučaju industrijskih nesreća te u slučaju velikih nesreća i katastrofa daljnjim povećanjem broja pripadnika Državnih intervencijskih postrojbi kao i njihovim opremanjem.

Planirano je provođenje promotivnih aktivnosti za EMAS i početak rada na akreditacijskoj shemi za procjenitelje EMAS-a.

➤ ECENA mreža provodit će osposobljavanje inspektora zaštite okoliša u sklopu Cluster 2 i prvenstveno će se usredotočiti na sposobnost zemalja članica za izradu i održavanje Europskog registra emisija onečišćavala (EPER), kao i na promicanje boljeg razumijevanja specifičnih problema i potencijalnih rješenja vezanih za izradu i održavanje EPER-a, te ulogu inspekcije pri izradi i održavanju EPER-a.

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša i njegovih provedbenih propisa uspostaviti će se nove baze podataka odnosno izvršiti prilagodba postojećih shodno zahtjevima EU direktiva poput EMAS registra, očevidnika uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša za postrojenje, Registra postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari –prilagodnom Katastra rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja zahtjevima Seveso II Direktive itd.

U listopadu 2007. započeo je i IMPEL project pod nazivom „INSPECT-CEM - *environmental inspection guidelines for the cement clinker industry*“ koji će trajati do kraja 2008. godine, a ima za cilj izradu priručnika za minimalne zahtjeve za inspektore zaštite okoliša u nadzorima cementne industrije kao i uspostavljanje smjernica, vodiča i preporuka baziranih na najboljim iskustvima i praksi. U okviru ECENA mreže planiran je tijekom 2008. godine rad na unapređenju stručnih znanja iz slijedećih direktiva: IPPC, Direktiva o odlagalištima otpada, LCP Direktive i RMCEIa i to kroz treninge, *Train the trainers* programe, nacionalne trening programe, programe razmjene u zemljama EU-a. Planirana je izrada interaktivnog priručnika na CD pod nazivom *Inspection training pack*, kao i izrada priručnika, check liste i naputaka za inspektore zaštite okoliša. U sklopu Cluster 2 provodit će se treninzi vezani na uspostavljanje nacionalnih PRTR registara.

Aktivnosti projekta MJV - TWG 2 (Tehnička radna skupine) za inspekciju SEVESO II postrojenja nastavit će se i kroz 2008. godinu i to aktivnim uključivanjem u rad Godišnjeg radnog sastanka TWG 2 u svibnju 2008. u Rudesheim, Njemačka i radom u MJV 2, Enforcement, Slovenija, u proljeće 2008. Predviđena je i daljnja suradnja s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, na lokalnoj razini HRVATSKA - SLOVENIJA (DUZS - Područni ured Varaždin, Uprava za zaštitu in reševanje, Ispostava Ptuj), priprema i izvođenje zajedničke vježbe - primjena Konvencije o prekograničnim utjecajima velikih industrijskih nesreća (tijekom 2008. obavit će se priprema i razrada, a sama vježba održat će se 2009. godine).

Jačanje inspekcijskih službi provodit će se i u okviru projekta CARDS 2004 „Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša”. Projekt će pružiti potporu za razvijanje integriranih inspekcijskih postupaka za: učinkovito i usklađeno provjeravanje pridržavanja; ispitivanje utjecaja; određivanje potrebnih aktivnosti u nastavku i objavljivanje rezultata inspekcije.

Radit će se na pomoći pri razvijanju transparentnih postupaka za: preispitivanje dozvola; određivanje kazni; zatvaranje/privremenu obustavu rada operatera. Planirano je izdavanje priručnika i/ili smjernice o inspekcijskim postupcima koji kao minimum uključuju procjenu pridržavanja; primjereno korištenje analitičkih laboratorija; priopćavanje i objavljivanje inspekcijskih rezultata.

Planira se provođenje zajedničkih inspekcijskih nadzora određenog broja budućih IPPC postrojenja koja su reprezentativna za industrijske sektore koji postoje u Hrvatskoj, na način kako je propisano *Sporazum o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša*.

Prioriteti u srednjoročnom razdoblju su sljedeći:

- zapošljavanje dodatnih djelatnika za provođenje IPPC i Seveso II direktiva u Upravi za gospodarenje okolišem MZOPUG-a i AZO-u
- nastavak izdavanja pilot dozvola te pripreme za izdavanje dozvola tvrtkama u skladu s IPPC direktivom, nakon isteka trogodišnjeg roka prema zakonu za provedbu analize stanja i pripreme za proces izdavanja dozvola.
- početak izdavanje suglasnosti na izvješća o sigurnosti prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.

AZO održavat će i voditi baze podataka (EMAS registar, očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša za postrojenje, Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari) te po potrebi provoditi njihovu nadogradnju. Uspostavit će se internet portal HR-PRTR.

3. 27.8. KEMIKALIJE I GMO

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Kemikalije

U 2007. godini doneseni su Zakon o potvrđivanju Roterdamske konvencije o postupku prethodnog pristanka za određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (NN-MU 4/2007) i Zakon o biocidnim pripravcima (NN 63/2007).

Na temelju Zakona o kemikalijama (NN 150/2005) doneseni su sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o prijavljivanju novih tvari (NN 61/2007),
- Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih kemikalija te o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne ili fizičke osobe koje obavljaju promet na malo ili koriste opasne kemikalije (NN 68/2007),

- Pravilnik o razvrstavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (usvojen te upućen na objavu u NN).

Vezano za jačanje administrativnih sposobnosti sukladno novom unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), u Upravi za sanitarnu inspekciju u Odjel za opasne kemikalije u rujnu 2007. izvršen je raspored 3 državna službenika (1 načelnik odjela i dva sanitarna inspektora).

GMO

U tijeku 2007. godine stupio je na snagu novi Zakon o hrani (NN 46/2007). Odredbom članka 136. navedenog Zakona stavljene su izvan snage određene odredbe Zakona o genetski modificiranim organizmima (NN 70/2005) koje su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Temeljem Zakona o genetski modificiranim organizmima doneseni su sljedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o sadržaju i načinu provedbe plana mjera za otklanjanje nekontroliranog širenja GMO-a u okoliš (NN 5/2007),
- Pravilnik o sadržaju i načinu podnošenja prijave za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš (NN 64/2007),
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja jedinstvenog upisnika GMO-a i načinu određivanja troškova upisa (NN 125/2007).

Vezano za jačanje administrativnih sposobnosti, sukladno novom unutarnjem ustrojstvu MZSS, u Upravi za sanitarnu inspekciju u Odjel za GMO kontrolu u rujnu 2007. izvršen je raspored 2 državna službenika (1 načelnik odjela i 1 sanitarni inspektor).

Sredstvima dobivenim iz projekta sa Svjetskom bankom i FAO-om i sredstvima iz Državnog proračuna dovršena je u studenom 2007. izgradnja GMO laboratorija pri Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kemikalije

Tijekom 2008. donijet će se Nacionalna strategije kemijske sigurnosti te će započeti njena provedba.

U 2008. godini planirana je izrada sljedećih zakona:

- Zakon o provedbi Uredbe (EZ) Europskog parlamenta i Vijeća br. 1907/2006 godine o registraciji, evaluaciji, odobravanju i ograničavanju kemikalija (REACH)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim pripravcima (usklađivanje s Direktivom 2007/47/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. godine o izmjenama i dopunama Direktive Vijeća 90/385/EEZ o usklađivanju zakonodavstva država članica o aktivnim medicinskim pomagalima za usađivanje, Direktive Vijeća 93/42/EEZ o medicinskim pomagalima i Direktive 98/8/EZ o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište).
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kemikalijama (usklađivanje sa Uredbom (EZ) br. 1907/2006, Direktivom 2006/121/EZ, Uredbom (EZ) br. 304/2003, Direktivom 74/557/EEZ i Direktivom 74/556/EEZ (za dvije posljednje direktive vidjeti Poglavlje Poslovni nastan i sloboda pružanja usluga).

Temeljem Zakona o biocidnim pripravcima (NN 63/2007) planirano je donošenje sljedećih podzakonskih akata:

- Pravilnik o popisu aktivnih tvari,

- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima te o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima,
- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivne tvari u biocidnim pripravcima, dokumentaciji za ocjenu biocidnih pripravaka,
- Pravilnik o postupcima ocjenjivanja biocidnih pripravaka i njihove uporabe,
- Pravilnik o vrstama biocidnih pripravaka s njihovim opisima i jedinstvenim načelima.

Temeljem Zakona o kemikalijama (NN 150/05) donijet će se Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi i Pravilnik o postojećim tvarima.

U srednjoročnom razdoblju nastavit će se aktivnosti provedbe Nacionalne strategije kemijske sigurnosti s ciljem učinkovite i usklađene provedbe nacionalne politike na području kemijske sigurnosti.

GMO

U 2008. godini planirano je donošenje sljedećih podzakonskih akata temeljem Zakona o genetski modificiranim organizmima (nadležnost MZSS):

- Pravilnik o sadržaju prijave i tehničke dokumentacije za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a, uvjete monitoringa, označavanja i pakiranja proizvoda,
- Pravilnik o opsegu i sadržaju izvješća o procjeni prikladnosti stavljanja na tržište GMO-a i proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a
- Pravilnik o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a, metodologiju za izradu procjene i uvjete koje mora ispunjavati pravna osoba za izradu procjene rizika,
- Uredba o razini genetski modificiranih organizama u proizvodima ispod koje proizvodi koji se stavljaju na tržište ne moraju biti označeni kao proizvodi koji sadrže genetski modificirane organizme.

Sukladno odredbama Zakona o genetski modificiranim organizmima, kao središnje i koordinativno tijelo za obavljanje stručnih poslova u vezi s GMO je središnje tijelo državne uprave za poslove zdravstva. S tim u svezi planira se i uspostavljanje koordinacije svih nadležnih tijela državne uprave u donošenju i provedbi zakona i podzakonskih propisa. Na prijedlog nadležnih tijela za provedbu zakona o GMO-u potrebno je imenovati:

- Odbor za ograničenu uporabu GMO-a,
- Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš.

Vezano za jačanje administrativne sposobnosti, sukladno novom unutarnjem ustrojstvu MZSS, u Upravi za sanitarnu inspekciju predviđeno je daljnje zapošljavanje u Odjelu za GMO kontrolu.

U tijeku 2008. godine predviđeno je zapošljavanje 1 novog djelatnika u MPRRR u čiji bi djelokrug ulazio Zakon o genetski modificiranim organizmima te 2 nova djelatnika koji bi radili na poslovima laboratorijske analize sjemena pri Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo.

3. 27.9. ZAŠTITA OD BUKE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Temeljem Zakona o zaštiti od buke (NN 20/2003), objavljen je Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (NN 5/2007) koji je usklađen s Direktivom 2002/49/EZ o utvrđivanju i upravljanju bukom okoliša.

Temeljem istog Zakona, u 2007. godini doneseni su i sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke (NN 91/2007),
- Pravilnik o stručnom ispitu iz područja zaštite od buke (NN 91/2007),
- Pravilnik o djelatnostima za koje je potrebno provesti mjere zaštite od buke (NN 91/2007).

Ovi pravilnici nisu predmet usklađivanja sa pravnom stečevinom EU, ali predstavljaju osnovu da se pravna stečevina prenesena kroz Pravilnik o načinu izrade i sadržaj karata buke i akcijskih planova može početi provoditi.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem donesenih Pravilnika o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke, Pravilnika o stručnom ispitu iz područja zaštite od buke i Pravilnika o djelatnostima za koje je potrebno provesti mjere zaštite od buke, započet će se s ovlašćivanjem pravnih osoba koje će obavljati stručne poslove zaštite od buke, između ostalog i poslove vezano za izradu karata buke i akcijskih planova.

Kao srednjoročni prioriteti u razdoblju 2008./2009. godine planira se izrada Strategije upravljanja bukom okoliša kao i donošenje Nacionalnog programa zaštite od buke.

3. 27.10. ŠUMARSTVO

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2007 godine na temelju Zakona o šumama (NN 140/2005 i 82/2006) donijeti su slijedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o vrsti šumarskih radova, minimalnim uvjetima za njihovo izvođenje te radovima koje šumoposjednici mogu izvoditi samostalno (NN 66/2007),
- Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja stručnih ispita za ovlaštene inženjere šumarstva i drvne industrije (NN 74/2007),
- Uredba o postupku i mjerilima za osnivanje prava služnosti u šumi ili na šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u svrhu obavljanja turističke djelatnosti (NN 69/2007),
- Pravilnik o načinu obračuna, obrascima i rokovima uplate naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma (NN 22/2007).

U NPPEU 2007 bilo je planirano donošenje Pravilnika o obliku deklaracije i načinu razvrstavanja reprodukcijskog materijala u kvalitativne razrede na temelju Zakona o šumskom reprodukcijskom materijalu (NN 140/2005), Stručno Povjerenstvo imenovano za izradu Pravilnika donijelo je zaključak o njegovom objedinjavanju s propisima koji mu stručno-tehnički prethode, i to: s Pravilnikom o uvjetima koje mora zadovoljavati reprodukcijski materijal za razvrstavanje u kategorije „poznato podrijetlo“, „selekcioniran“, „kvalificiran“ i „testiran“ (temeljem čl. 6. Zakona o šumskom reprodukcijskom materijalu, NN 140/2007) i Pravilnikom o kriterijima za kakvoću te način označavanja i pakiranja reprodukcijskog materijala (temeljem čl. 8. Zakona o šumskom reprodukcijskom materijalu). Novi propis nosit će naziv „Pravilnik o uvjetima i kriterijima za razvrstavanje šumskog reprodukcijskog materijala u kategorije i kvalitativne razrede, te način njegovog deklariranja, označavanja i pakiranja. Izrađena je radna verzija Pravilnika o uvjetima i kriterijima za razvrstavanje šumskog reprodukcijskog materijala u kategorije i kvalitativne razrede, te način njegovog deklariranja, označavanja i pakiranja, međutim zbog složenosti problematike

potrebno je usuglasiti stavove struke oko pojedinih pitanja, zbog čega se donošenje propisa odgađa za 2008. godinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. bit će donesen Pravilnik o uvjetima i kriterijima za razvrstavanje šumskog reprodukcijskog materijala u kategorije i kvalitativne razrede, te način njegovog deklariranja, označavanja i pakiranja. Tijekom ovog razdoblja planirana je izrada *Nacionalnog šumarskog programa*.

Tijekom ovog razdoblja predviđa se izrada podzakonskih akata temeljem *Zakona o šumskom reprodukcijskom materijalu*, te završetak rada na projektu „*Nacionalna inventura šumskih resursa Republike Hrvatske*“, a temeljem *Zakona o šumama*.

3.28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

1. ZAŠTITA POTROŠAČA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Primjenom ranije važećeg Zakona o zaštiti potrošača iz 2003. godine (NN 96/03.) i novoga Zakona o zaštiti potrošača (NN 79/07.), te višegodišnjom primjenom drugih propisa koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, a sagledavajući djelovanje svih nositelja politike zaštite potrošača poglavito udruga za zaštitu potrošača, oslikava se današnji trenutak razvijenosti sustava zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

U srpnju 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je novi Zakon o zaštiti potrošača, a koji je na snazi od 7. kolovoza 2007. godine.

Ovim Zakonom prenesene su u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo direktive sukladne obvezama koje je Republika Hrvatska preuzela tijekom postupka pregovora za pridruživanje Europskoj Uniji o usklađenju zakonodavstva u ovom području. Riječ je o tri direktive koje do sada nisu bile implementirane u nacionalno zakonodavstvo, a radi se o:

- Direktivi 2002/65/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 23 rujna 2002. o oglašavanju na daljinu financijskih usluga za potrošače, kojom se izmjenjuje Direktiva Vijeća broj 90/619/EEZ i Direktive 97/7/EC i 98/27/EZ,
- Direktiva 98/27/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19 svibnja 1998. o sudskim nalozima za zaštitu interesa potrošača.
- Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11 svibnja 2005. u vezi s nepoštenim poslovnim djelovanjima poduzetnika prema potrošaču na unutarnjem tržištu, kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktiva Vijeća 84/450/EEZ, Direktive 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredba (EZ-a) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenim poslovnim djelovanjima“).

Osim toga, novi Zakon o zaštiti potrošača predstavlja dodatno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa sedam direktiva, koje su već dio hrvatskog zakonodavstva, i to u dijelu gdje su utvrđene određene pravne praznine.

Nadalje, novim Zakonom o zaštiti potrošača, prenesena je preporuka Europske komisije od 4. travnja 2001. god. o izvansudskom rješavanju potrošačkih sporova. Ovakav sustav rješavanja potrošačkih sporova omogućuje potrošačima u Republici Hrvatskoj jeftinije, brže i efikasnije rješavanje potrošačkih sporova, a u isto vrijeme velikim dijelom rasterećuju se redoviti sudovi. Sporovi se mogu voditi pri Sudu časti Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, te Centrima za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca. Financijska sredstva za vođenje izvansudskih potrošačkih sporova osiguravaju se iz Državnog proračuna.

Novim Zakonom o zaštiti potrošača, predviđeno je da školski programi osnovnog i srednjeg školovanja trebaju sadržavati i osnovna znanja o obvezama, pravima i zaštiti potrošača koja će omogućiti mladima da razumiju potrošačka prava, a u cilju podizanja razine svijesti o zaštiti potrošača na jednu višu razinu.

U cilju što učinkovitije zaštite potrošača, novim Zakonom pojačana je uloga i nadležnost Državnog inspektorata i ostalih nadležnih inspekcija u nadzoru provedbe Zakona te su povećane kazne u slučaju prekršaja.

Godišnje izvješće o ostvarivanju „Nacionalnog programa zaštite potrošača za razdoblje 2005.-2006. u 2006. godini, Hrvatski sabor je usvojio u lipnju 2007. godine te je ocijenjeno da je većina zadaća iz Nacionalnog programa ostvarena.

Nacionalni program zaštite potrošača za razdoblje 2007.-2008. Hrvatski sabor je usvojio u srpnju 2007. godine, te je isti objavljen u NN 84/07. Ovim dokumentom definiraju se prioriteti i mjere u provođenju politike zaštite potrošača koje se trebaju ostvariti u predviđenom razdoblju, odnosno tijekom 2007. i 2008. godine.

Nadalje, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o općoj sigurnosti proizvoda je usvojen na 27. sjednici Hrvatskog Sabora dana 3. listopada 2007. godine, a objavljen u NN 107/07.

Osnovni smisao Zakona te izmjena i dopuna istoga, jest da proizvodi i usluge koji se nude na tržištu moraju biti sigurni. S druge strane potrošači trebaju raspolagati svim bitnim informacijama koje se odnose na sigurnost proizvoda ili usluga koji se nude na tržištu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o općoj sigurnosti proizvoda proširen je opseg primjene Direktive o općoj sigurnosti proizvoda (2001/95/EZ), usklađeno je pravno nazivlje, te je u hrvatsko zakonodavstvo implementirana i Direktiva Vijeća 87/357/EEZ od 25. lipnja 1987. koja se odnosi na proizvode koji zbog toga što nisu onakvi kakvima se prikazuju, ugrožavaju zdravlje ili sigurnost potrošača (tzv. opasne imitacije).

S obzirom na financijsku potporu, kroz CARDS 2004 potpisana su dva ugovora: Ugovor br.2004-0201-0201 (Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača) – Twinning project. Ministarstvo financija Republike Hrvatske potvrdilo je da je Delegacija europske komisije u Republici Hrvatskoj odobrila navedeni Twinning projekt dana 27. lipnja 2007. godine. Zemlja članica – Twinning partner potpisala je ugovor dana 14. srpnja 2007. godine.

Ugovor br. 2004-0201-0203 (Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača; Snabdijevanje opremom). Oprema je dostavljena 10. rujna 2007. godine.

Projekt CARDS 2004 nastavak je nastojanja učinjenih kroz CARDS 2002 projekt jačanja kapaciteta u području zaštite potrošača koji je završen 21. veljače 2007.

Jedna od komponenti navedenog projekta je bila i uspostava Centralnog informacijskog sustava za zaštitu potrošača, čiji korisnici su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Državni inspektorat i udruge za zaštitu potrošača, a u daljnjoj dogradnji, biti će informatička podrška sustavu RAPEX (Sustav brze razmjene obavijesti o opasnim proizvodima).

Namjera navedenih projekata je daljnji razvoj područja prava, infrastrukturnog i administrativnog razvoja, razvoja ljudskih potencijala i jačanja svijesti potrošača o njihovim pravima.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva NN 24/07.), iz ožujka 2007. godine, preustrojen je Odjel za zaštitu potrošača te isti sada broji tri odsjeka:

- Odsjek za centralni informacijski sustav i nacionalni program zaštite potrošača,
- Odsjek za edukaciju i informiranje o zaštiti potrošača i
- Odsjek za usklađivanje zakonodavstva i programe Europske unije iz područja zaštite potrošača.

Na ovaj je način ostvarena prikladna institucionalna struktura javne uprave, a koja se odnosi na područje zaštite potrošača. Odjel za zaštitu potrošača broji devet zaposlenika, a tendencija je daljnje pojačanje kapaciteta, a kako bi se moglo aktivno pratiti sve što se donosi i objavljuje u EU, vezano za područje zaštite potrošača.

U proteklom razdoblju a i buduće provoditi će se se intenzivna edukacija zaposlenika Odjela za zaštitu potrošača kroz odlaske na seminare koji razrađuju pravnu stečevinu zaštite potrošača. Također se očekuje i kroz projekt CARDS – 2004 intenzivna edukacija i treninzi svih zaposlenika sa pravnom stečevinom Europske unije za ovo područje.

Tijekom 2007. godine Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, osiguralo je sredstva u Državnom proračunu, a koja su namijenjena udrugama za zaštitu potrošača i to za projekte vezane za preventivnu zaštitu potrošača, informiranje i educiranje potrošača. U sklopu ovih projekata, tiskani su informativni materijali za potrošače, održane radionice i seminari te okrugli stolovi i ostale aktivnosti u cilju podizanja razine svijesti potrošača.

Savjetovališta za potrošače u Zagrebu, Splitu, Puli i Osijeku koja se financiraju iz Državnog proračuna nastavila su sa radom i u 2007. godini.

Sabor Republike Hrvatske je 2007. godinu proglasio godinom edukacije o zaštiti potrošača. Provođenjem ove odluke omogućit će se intenzivnija edukacija potrošača, a što će doprinijeti podizanju razine svijesti o zaštiti potrošača.

Nadzor nad tržištem

Člankom 142. novog Zakona o zaštiti potrošača, nadzor nad provođenjem obavljaju nadležni inspektori ministarstava i Državnog inspektorata u skladu s ovlastima utvrđenim zakonom. Novim Zakonom je povećan broj upravnih mjera, u odnosu na prethodni Zakon, čime je nadležnim inspektorima omogućena veća učinkovitost i transparentnija zaštita potrošača.

Tijekom 2007. godine Državni inspektorat je Vladi RH na mišljenje i donošenje dostavio Prijedlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, te je isti prijedlog usvojen i objavljen u Narodnim novinama br. 127/07. Izmjenama i dopunama Uredbe predviđa se zapošljavanje dodatnog broja novih gospodarskih inspektora, te su u Sjedištu Državnog inspektorata utemeljeni:

-Odjel za europske integracije unutar kojeg će se obavljati poslovi i koordinacija na izvršenju poslova vezanih za aktivnosti Inspektorata oko pregovora o članstvu u Europskoj uniji,

- Služba upravljanja ljudskim resursima, unutar koje i Odjel za izobrazbu koji je zadužen za planiranje izobrazbe Inspektora i drugih državnih službenika i namještenika u Inspektoratu, unapređenje sustava izobrazbe, te sudjelovanje u izradi novih modula izobrazbe, u svrhu povećanja razine znanja, vještina i sposobnosti i kvalifikacije državnih službenika, što će pridonijeti održavanju postojećih sposobnosti i vještina te stjecanju i razvoju novih znanja, vještina i sposobnosti sukladno osobnoj motivaciji, interesima i potrebama Inspektorata

Radi učinkovitijeg obavljanja poslova iz djelokruga rada Službe nadzora u području prometa robe i usluga, izmjenjen je djelokrug rada postojećeg Odjela ispitivanja sukladnosti (laboratorij) - u Odjel u kojem se obavljaju prethodna laboratorijska ispitivanja propisane i/ili deklarirane kakvoće neprehrambenih proizvoda u odnosu na primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjena sukladnosti proizvoda koji se stavljaju na tržište i/ili uporabu, zatim ispitivanje opće sigurnosti proizvoda, procjenjivanje rizika kojem je izložen potrošač, naročito djeca i starije osobe kad upotrebljavaju određeni proizvod, ispitivanje ozbiljnog rizika koji zahtjeva brzo djelovanje.

Također je djelomično proširen djelokrug rada Odjela za zaštitu potrošača, te su tako unutar njega osnovana 2 nova odsjeka: Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanja usluga te Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav (CISZP). Potonji Odsjek obavljat će poslove koji se odnose na postupak brze razmjene obavijesti o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda (osim hrane, hrane za životinje i rabljenih proizvoda) koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača, postupak razmjene informacija o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje potrošača, primat će i slati obavijesti od kontaktne točke, obavljati poslove iz djelokruga Državnog inspektorata kojima se omogućuje brži protok informacija o povredi propisa kojima se uređuje zaštita potrošača i pravodobno poduzimaju mjere za otklanjanje tih pojava (CISZP); prikupljati, obrađivati i analizirati strukturu prijave potrošača i obavljati pripremu za informatičku potporu sustavu RAPEX. Nakon pristupanja sustavu RAPEX Odsjek će prenositi obavijesti Europske komisije drugim kontaktnim mjestima, po zaprimanju službene obavijesti od Europske komisije provjeravati i utvrđivati je li proizvod stavljen na tržište Republike Hrvatske, prikupljati sve bitne informacije, provoditi eventualnu dodatnu procjenu rizika, ako je potrebno; procjenjivati potrebu primjene odgovarajućih mjera, pomagati pri objašnjenju obveza i zahtjeva u pogledu službenog obavješćivanja o opasnim proizvodima, pomagati u uspostavi mreže kontaktnih mjesta na različitim razinama i osiguravati ispravno funkcioniranje postupaka za razmjenu obavijesti unutar Republike Hrvatske, službeno obavještavati u okviru RAPEX-a Komisiju o dobrovoljnim mjerama koje su poduzeli proizvođači i raspačavači s ciljem da se izbjegne rizik koji predstavlja proizvod.

Uspostava kontaktne točke za RAPEX sustav predviđena je pri Državnom inspektoratu prema Uredbi o sustavu razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN br. 138/06).

Što se administrativnih kapaciteta tiče, u prvoj polovici 2007. godine zaposleno je 5 novih gospodarskih inspektora za obavljanje poslova zaštite potrošača, po jedan u svakoj područnoj jedinici.

Unutar projekta CARDS 2002 „Jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“, koji je završio u veljači 2007. godine, a čiji je Državni inspektorat bio jedan od korisnika, radilo se i na uspostavi Centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača (CISZP).

Cilj CISZP-a je povezivanje nositelja politike zaštite potrošača (Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Državnog inspektorata i udruga potrošača) i omogućavanje bržeg protoka informacija o kršenju prava potrošača te pravovremeno poduzimanje mjera radi njihova otklanjanja. Sustav CISZP će obuhvatiti veliku bazu strukturiranih podataka o statusu prijave potrošača, te omogućiti filtriranje i grupiranje podataka potrebnih radi poduzimanja mjera na tom području.

Od strane Državnog inspektorata obuku za primjenu aplikacijskog sustava CISZP-a prošlo je 39 djelatnika Državnog inspektorata i 14 gospodarskih inspektora, iz Sjedišta Državnog inspektorata i četiri područne jedinice (Zagreb, Rijeka, Split, Osijek). Potrebno je još završiti obuku u Područnoj jedinici Varaždin.

Aplikacija za CISZP je u funkciji, u početnoj fazi te se trenutno ispituju potrebe za eventualnom doradom.

Daljnji razvoj CISZP-a predviđen je unutar projekta CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“, u pripremi kojeg je kao jedan od korisnika sudjelovao i Državni inspektorat u proteklom razdoblju, u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, kao nositeljem projekta. Također, u budućnosti bi sustav CISZP trebao biti informatička potpora sustavu RAPEX.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru svoje nadležnosti, a temeljem novoga Zakona o zaštiti potrošača (NN 79/07) izradit će podzakonske akte: Pravilnik o postupku ocjenjivanja stručne osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištim za zaštitu potrošača, Odluku o osnivanju Nacionalnog Vijeća za zaštitu potrošača, Odluku o jedinstvenoj metodi izračuna efektivne godišnje kamatne stope, Uredbu o određivanju pravnih osoba ovlaštenih za podizanje tužbe o zabrani korištenja nepoštenih ugovornih odredaba u potrošačkim ugovorima i Uredbu o određivanju pravnih osoba ovlaštenih za pokretanje postupka radi zaštite zajedničkih interesa potrošača.

Pored razvijanja zakonodavnog okvira, kontinuirano će se razvijati administrativni kapaciteti Odjela za zaštitu potrošača pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Državnog inspektorata i drugih nadležnih inspekcija glede povećanja stručnog znanja i poznavanja pravne stečevine koje se odnose na zaštitu potrošača. Osim toga, potrebno je i daljnje razvijanje različitih oblika suradnje s drugim tijelima nadležnim za zaštitu potrošača, kao i s udrugama za zaštitu potrošača.

Slijedeći kratkoročni prioritet u području zaštite potrošača jest i uspostava sustava izvansudskog rješavanja sporova pri Centrima za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore te Hrvatske udruge poslodavaca odnosno Sudovima časti, ustrojenim pri Hrvatskoj gospodarskoj komori i Hrvatskoj obrtničkoj komori.

Daljnji razvoj Centralnog informacijskog sustava za zaštitu potrošača predstavlja slijedeći prioritet na kojemu će se raditi u odnosnom razdoblju.

U 2009. godini, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru svojih nadležnosti radit će na daljnjoj izgradnji sustava zaštite potrošača, na daljnjem jačanju administrativnih kapaciteta te na sustavnom praćenju i implementiranju pravne stečevine na području zaštite potrošača.

Daljnji razvoj prilagodbe i implementacija Rapex sustava jedan je od prioritetnijih zadaća u srednjoročnom razdoblju, kao i kontinuirana dogradnja Centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača.

Nadzor nad tržištem

Uspostava i razvoj novog Odsjeka za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav (CISZP), i njegova funkcionalnost, te zapošljavanje 4 nova gospodarska inspektora.

Kroz projekt CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ predviđa se daljnji rad na poboljšanju sustava CISZP, edukacija i stručna pomoć oko uspostavljanja „kontakt točke“ za sustav RAPEX, te daljnja obuka gospodarskih inspektora u skladu s proširenim ovlastima iz Zakona o zaštiti potrošača, koja je djelomično predviđena i kroz spomenuti projekt.

Također se predviđa izrada radnih priručnika koji će se koristiti kao instrument u praktičnom radu i nadzoru, nastavak rada na unapređenju informacijskog sustava te rada na bazi podataka unutar Državnog inspektorata.

U 2009. godini planira se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta, kontinuirana obuka gospodarskih inspektora, unaprjeđenje rada na sustavima CISZP i RAPEX, te održavanje baze podataka.

2. ZAŠTITA ZDRAVLJA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Programi javnog zdravstva

Vlada Republike Hrvatske je 28. veljače 2007. godine usvojila Zaključak o određivanju prioritetnih programa Europske zajednice za koje će Republika Hrvatska pokrenuti postupak pristupanja. Slijedom navedenog, pokrenut je postupak za sklapanje Memoranduma o suglasnosti s Europskom zajednicom o sudjelovanju u Programu Zajednice na području javnog zdravstva. Hrvatska će u svrhu provedbe ovih projekata u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi osigurati potrebne administrativne kapacitete za njihovu provedbu.

Početak rujna (10. rujna 2007.) održan je u DG SANCO prvi informativni sastanak pregovora za pripremu postupka za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju za sudjelovanje u Programu zajednice na području javnog zdravstva.

Krv i krvni pripravci

Na temelju novog Zakona o krvi i krvnim pripravcima (NN 79/06), u 2007. g. objavljeni su slijedeći podzakonski propisi:

2. Pravilnik o sustavu sljedivosti krvnih pripravaka i praćenju ozbiljnih štetnih događaja i ozbiljnih štetnih reakcija (NN 63/07) – sukladno Direktivi 2005/61/EZ
3. Pravilnik o osiguranju kvalitete krvi i krvnih pripravaka u zdravstvenim ustanovama (80/07) – sukladno Direktivi 2005/62/EZ
4. Pravilnik o posebnim tehničkim zahtjevima za krv i krvne pripravke (NN80/07) – sukladno Direktivi 2004/33/EZ

Na temelju Zakona, a u cilju jačanja institucionalnih kapaciteta i osiguranja kvalitete krvi i krvnih pripravaka, u kolovozu je upućen prijedlog mreže transfuzijske djelatnosti u RH na županijske skupštine što je dio postupka donošenja Osnovne mreže za sekundarnu i tercijarnu razinu za provođenje transfuzijske djelatnosti kojom se određuje za područje Republike Hrvatske i jedinica područne (regionalne) samouprave, potreban broj jedinica za uzimanje, preradu, serološko testiranje i molekularno testiranje krvi kao i potreban broj bolničkih transfuzijskih jedinica.

Tkiva i stanice

Na temelju Zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja (NN 177/04), izrađeni su podzakonski propisi o minimalnim uvjetima koje moraju ispunjavati banke tkiva i stanica za početak rada, u skladu s zahtjevima Direktive 2004/23/EZ, te sadržaju obrasca suglasnosti primatelja dijelova ljudskog tijela i živog darivatelja dijela ljudskog tijela. Objavljeni su i slijedeći podzakonski propisi:

6. Pravilnik o uvjetima u pogledu prostora, stručnih radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje uzimanja, pohranjivanja i presađivanja očnih tkivnih presađaka te (NN 44/07,)
6. Pravilnik o uvjetima u pogledu prostora, stručnih radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje djelatnosti uzimanja i pohranjivanja krvotvornih matičnih stanica iz pupkovine (NN 63/07)
6. Pravilnik o sadržaju obrasca suglasnosti primatelja dijelova ljudskog tijela (NN 84/07)
6. Pravilnik o sadržaju obrasca suglasnosti živog darivatelja te sadržaj obrasca opoziva suglasnosti živog darivatelja dijelova ljudskog tijela (NN 84/07)

U postupku objave je također i Pravilnik o registru nedarivatelja dijelova ljudskog tijela. Od srpnja 2007. u KBC Zagreb započela je s radom banka očnih tkivnih presađaka, a banka matičnih stanica iz umbilikalne krvi (također KBC Zagreb) je u postupku licenciranja.

Maligne bolesti

Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke za žene u dobi 50 do 69 godina započeo je s implementacijom u drugoj polovici 2006. godine i uspješno se provodi, Do sada je na

mamografski pregled pozvano 208 799 žena (54% od ukupnih). Broj sumnjivih mamografskih nalaza (BI-RADS 4 i 5) je 616, a nađenih ca dojke 210.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva je 04. listopada 2007.g usvojen na Vladi RH, a početak se planira za 15. listopada 2007. Program se provodi, metodom probira, testiranjem na okultno krvarenje u stolici (krvarenje koje se ne vidi okom) kod asimptomatske populacije pod prosječnim rizikom. Pozitivna reakcija na krvarenje je indikacija za daljnje dijagnostičke procedure prvenstveno kolonoskopski pregled. Ciljna populacija su svi stanovnici, muške i ženske osobe starosti od 50 godina do 74. godine. Program je izrađen sukladno preporukama Vijeća EU (2003/878/EZ) od 02.12.2003. godine.

Izrada Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka grlića maternice je u tijeku, a pilot projekt po principima screeninga započeo bi u listopadu na području grada Zagreba.

Zarazne bolesti

Novi Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti je donesen u Hrvatskom saboru u srpnju 2007. i objavljen u NN 79/07. Time je u potpunosti usklađen popis zaraznih bolesti koje se prijavljuju.

Nadalje, definicije slučaja (case definitions) bolesti koje se prijavljuju, koje Hrvatska ranije nije imala u traženom obliku, usklađene su i postavljene na Internet www.hzjz.hr/epidemiologija.htm te time dostupne svim liječnicima u zemlji. Preostala je obveza da se definicije tiskaju i u obliku knjižice i distribuiraju svim liječnicima koji rade sa zaraznim bolestima do kraja 2007, što je u tijeku.

Po pitanju uključivanja u sustav nadzora nad zaraznim bolestima u Europi, Hrvatska je imenovala predstavnika u Health security committee EC, predstavnika u Upravni odbor Europskog centra za kontrolu bolesti (ECDC), zatim kontakt osobe i institucije za sustav ranog uzbunjivanja i odgovora (EWRS), za mrežu RASBICHAT, te za 12 posebnih mreža praćenja bolesti. Imenovan je i koordinator za pandemijsku gripu.

Duševno zdravlje

U suradnji sa Hrvatskim zavodom za mentalno zdravlje i stručnim društvima Hrvatskog liječničkog zbora dovršen je Nacrt Nacionalne strategije za zaštitu i unaprjeđenje mentalnog zdravlja.

Prehrana

Usvajanje Nacionalnog akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine 2007.-2011. je dostavljen na mišljenje nadležnim ministarstvima i čije usvajanje se očekuje do kraja 2007. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Programi javnog zdravstva

Potpisivanje Memoranduma o suglasnosti s Europskom zajednicom o sudjelovanju u Programu Zajednice na području javnog zdravstva planira se u drugom kvartalu 2008.g.

Krv i krvni pripravci

Jačanje administrativnih kapaciteta za osiguranje ispravne provedbe usklađenih zakonskih i podzakonskih propisa na području krvi i krvnih pripravaka (osiguranje tehničkih uvjeta, akreditacija ustanova za prikupljanje krvi, inspekcijski okvir, organiziranost u slučaju ozbiljnih štetnih događaja i reakcija vezanih prikupljanje ili transfuziju krvi).

Maligne bolesti

Donošenje i početak provedbe Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka grlića maternice, na području cijele Hrvatske i nastavak provedbe pokrenutih nacionalnih programa ranog otkrivanja raka dojke i debelog crijeva.

Zarazne bolesti

Hrvatska će održati i dalje unaprjeđivati postojeći učinkovit sustav nadzora nad zaraznim bolestima u zemlji i ustanove koje u njemu sudjeluju, s naglaskom na što bolje tehničko povezivanje mreže epidemioloških službi u županijskim zavodima i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo radi učinkovitog ranog uočavanja pojave bolesti, nadalje na razvoj javnozdravstvenih dijagnostičkih laboratorija te na razvoj kvalitete bolničke zaštite (dijagnostike, liječenja, izolacije) bolesnika od zaraznih bolesti.

Uz navedeno, u planu je u slijedećih nekoliko godina dovršiti izradu cjelovitog, detaljnog, nacionalnog, općeg, tzv. generičkog plana pripravljenosti i odgovora na epidemijske događaje i incidente.

Također, nastavit će se suradnja u nadzoru nad zaraznim bolestima s tijelima država članica EU.

Tkiva i stanice

Daljnje usklađivanje zakonskih i podzakonskih propisa o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja u skladu sa zahtjevima Direktive 2006/86/EZ.

Jačanje administrativnih kapaciteta za osiguranje ispravne provedbe usklađenih zakonskih i podzakonskih propisa na području tkiva i stanica (osiguranje tehničkih uvjeta, akreditacija ustanova, inspekcijski okvir, organiziranost u slučaju ozbiljnih štetnih događaja i reakcija).

U srednjoročnom razdoblju planira se izrada Zakonskog propisa kojim bi se sukladno pravnoj stečevinama EU reguliralo područje vezano na reproduktivne stanice.

Duševno zdravlje

Donošenje Nacionalne strategije za zaštitu i unaprjeđenje mentalnog zdravlja.

Alkohol

Pokretanje postupka donošenja Nacionalnog akcijskog plana o alkoholu.

Duhan

Ratifikacija Okvirne konvencije o nadzoru nad duhanom Svjetske zdravstvene organizacije, planira se provesti u drugom kvartalu 2008.g. U tom smislu bit će potrebno provesti usklađivanje vezano uz mjere za suzbijanje ilegalne trgovine, podrške alternativnim kulturama, zaštite okoliša u vezi s uzgojem i proizvodnjom duhana, zakonske okvire u vezi s odgovornošću, praćenje, evaluaciju i izvješćivanje te međunarodnu suradnju u vezi nadzora nad duhanom.

Izrada prijedloga Nacionalnog akcijskog plana za područje duhana i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju duhanskih proizvoda u cilju usklađivanja sa pravnom stečevinom EU (posebno u pogledu upozorenja o zdravstvenoj štetnosti, zabrane opisa proizvoda koji navode na pogrešan zaključak o štetnosti, obavijest o sastavu, sponzorstva duhanske industrije i oglašavanja duhanskih proizvod u sredstvima javnog informiranja) planira se do kraja 2008.g. .

3.29. CARINSKA UNIJA

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Hrvatski carinski sustav, čiji su temeljni propisi: Carinski zakon (NN 78/99, 94/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03, 140/05 i 138/06), Uredba za provedbu Carinskog zakona (NN 161/03, 69/06 i 5/07), Uredba o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine (NN 5/07) i Pravilnik o uporabi obrazaca pri provedbi Carinskog zakona (NN 176/03), od samog početka primjene kontinuirano se usklađuju sa europskim carinskim sustavom na kojem su utemeljeni, s ciljem što većeg stupnja usklađenosti, kako s važećim odredbama, tako i sa svim, u proteklom sedmogodišnjem razdoblju, usvojenim izmjenama i dopunama.

Zakonodavne aktivnosti u 2007. godini započele su usvajanjem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN 5/07) te donošenjem nove Uredbe o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine (NN 5/07), čiji su prijedlozi upućeni u proceduru Vlade Republike Hrvatske u prosincu 2006. godine.

Sljedeći izmjene i dopune Carinskog zakona, provedene Zakonom o izmjenama i dopunama Carinskog zakona (NN 138/06), u 2007. godini su Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN 5/07) izvršene sljedeće najznačajnije izmjene odnosno dopune:

- usklađenje odredaba o elektroničkoj razmjeni podataka, sukladno općem cilju daljnjeg pojednostavljenja i ubrzanja carinskih postupaka i postupanja te njihove djelotvornije primjene u praksi - predloženim izmjenama stvaraju se preduvjeti kako za odvijanje svih projekata iz područja interoperabilnosti i interkonektivnosti, tako i za razvoj i implementaciju informacijskih sustava EU
- brisanje odredaba o jedinstvenoj stopi carine, s obzirom da su iste unesene u Uredbu o carinskoj tarifi za 2007. godinu
- uspostava isključivo mogućnosti poništavanja carinskih deklaracija u posebnim slučajevima (važeće odredbe propisivale mogućnost ukidanja), sukladno izričito preuzetoj obvezi tijekom pregovora i u Pregovaračkom stajalištu za poglavlje 29. Carinska unija
- uspostava odredaba koje uređuju upravljanje tarifnim kvotama koje se odobravaju po kronološkom redu datuma carinskih deklaracija (eng. first come-first served) i sustav izvještavanja u provedbi nadzora za robu za koju je odobreno povlašteno postupanje u okviru tarifne kvote, čija je primjena uvjetovana uređenjem odnosnog sustava raspodjele u posebnim propisima
- usklađivanje odredaba o provoznom postupku koje se bitnije mijenjaju ili dopunjavaju, radi formalnoga usklađenja s odgovarajućim odredbama europske Uredbe za provedbu Carinskog kodeksa (Uredba Vijeća EEZ br. 2454/93), vodeći pri tome računa da se provozni postupak uređuje u državi koja je izvan europske carinske integracije, stvarajući na taj način i pretpostavke za računalnu provedbu provoznih postupaka (NCTS), u okviru zajedničkog provoznog postupka država EU i EFTA; temeljni cilj izmjena odredaba o provozu je dosljednije usklađenje s poglavljem „Provozni postupak“ europske Uredbe za provedbu carinskog kodeksa, a time i s odredbama Konvencije o zajedničkom provoznom postupku što predstavlja i obvezu Republike Hrvatske proizašlu iz twinning projekta „NCTS“
- izmjena pojedinih važećih obrazaca i uvođenje novih obrazaca, u najvećem dijelu za poglavlje „Provozni postupak“, a koji su sastavni dio predložene uredbe.

Također, sukladno izvršenoj izmjeni članka 187. Carinskog zakona, što uređuje oslobođenja od plaćanja carine, ali i s ciljem daljnjeg usklađenja s regulativom carinskih oslobođenja u carinskom sustavu Europske unije (Uredba Vijeća EEZ br. 918/83) novom su Uredbom o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine (NN 5/07) obuhvaćene sljedeće izmjene:

- a) kod oslobođenja od plaćanja carine pri unosu duhanskih proizvoda i alkoholnih pića - smanjenje dobne granica putnika s 18 na 17 godina;
- a) kod oslobođenja od plaćanja carine za humanitarne organizacije proširenje mogućnosti oslobođenja i na opremu koja je neophodna ovim organizacijama radi obavljanja njihove osnovne djelatnosti, s time da oslobođenja ne uključuju alkohol i alkoholna pića, duhan i duhanske proizvode, odnosno kada je u pitanju oprema, motorna vozila, izuzev vozila hitne pomoći;
- a) kod oslobođenja pri uvozu pomagala za hendikepirane osobe proširenje mogućnosti oslobođenja i na slučajeve kada osobe neposredno uvoze potrebne predmete;
- a) najveći broj izmjena obuhvatio je oslobođenja od plaćanja carine pri preseljenju fizičkih osoba iz drugih zemalja u Republiku Hrvatsku, pri čemu su izvršene sljedeće izmjene:
 - uspostavljena je mogućnost višekratnog korištenja oslobođenja
 - ublaženi su uvjeti kada su u pitanju predmeti kućanstva - skraćeno je potrebno razdoblje prethodnog boravka u inozemstvu sa tri na jednu godinu, te prethodnog posjeda i korištenja predmeta kućanstva sa 12 na 6 mjeseci, ali su istovremeno pooštreni uvjeti za oslobođenje od plaćanja carine u odnosu na gospodarski inventar – uvedena je obveza obavljanja djelatnosti u zemlji prethodnog boravka najmanje 12 mjeseci, a time ujedno i isključivo mogućnost uvoza rabljene opreme
 - uspostavljena je mogućnost produljenja roka za uvoz
 - povećana je vrijednost darova primljenih prigodom vjenčanja na pojedinačnu protuvrijednosti od 1000 EUR-a
 - uvedena je mogućnost oslobođenja od plaćanja carine pri uvozu osobnih automobila, i to bez obzira na podrijetlo vozila odnosno državu prethodnog boravka uvoznika - korisnika oslobođenja
- a) kod uvoza donacijskih pošiljaka sužena je mogućnost korištenja s obzirom da su iz oslobođenja isključeni alkohol i alkoholna pića, duhan i duhanski proizvodi, te motorna vozila (osim vozila prve pomoći);
- a) detaljnije su uređeni uvjeti i postupci oslobođenja od plaćanja carine pri uvozu predmeta koji služe za obavljanje kulturne, znanstvene, obrazovne i medicinske svrhe.

U nastavku procesa usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU Vlada Republike Hrvatske je dana 2. kolovoza 2007. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o provedbi carinskih mjera u vezi s robom za koju postoji sumnja da povređuje određena prava intelektualnog vlasništva (NN 82/2007).

Izmjene i dopune Uredbe odnose se na dva vrlo bitna područja, odnosno instituta u provedbi carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva, i to na:

- područje iznimki od primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva, što u svome bitnom sadržaju podrazumijeva drugačiji režim primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva na robu u poštanskom prometu te
- institut takozvanog pojednostavljenog postupka uništenja robe kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva.

Usvojenim izmjenama i dopunama omogućeno je da se carinske mjere za zaštitu prava intelektualnog vlasništva mogu u cijelosti primjenjivati na sve poštanske pošiljke neovisno o vrijednosti i količini robe. Također, omogućuje se provedba tzv. pojednostavljenog postupka uništenja robe kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva. Navedeni institut pruža nositelju prava mogućnost podnošenja zahtjeva za uništenje privremeno zadržane robe pod carinskim nadzorom, bez obaveze da se prethodno utvrdi je li pravo intelektualnog vlasništva povrijeđeno po važećim propisima, te čak i bez prethodne suglasnosti deklaranta, posjednika ili vlasnika takve krivotvorene robe. Značaj navedenog osobito dolazi do izražaja kada je krivotvorena roba otkrivena i zadržana u prozoznom postupku kada stvarno nije moguće identificirati strane pošiljatelje ili primatelje robe niti doći u kontakt s njima pa je stoga osobito važno omogućiti nositeljima prava da na što jednostavniji način ostvare zaštitu svojih prava kroz zahtijevanje pojednostavljenog postupka uništenja robe.

Vlada RH je na sjednici održanoj 29. studenog 2007. donijela novu Uredbu o Carinskoj tarifi za 2008. godinu koja je stupila na snagu 1. siječnja 2008. godine. Novom Uredbom je izvršeno:

- Usklađivanje s izmjenama Kombinirane nomenklature, odnosno s Kombiniranom nomenklaturom za 2007. godinu, sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.
- Usklađivanje stopa carine za sedam tarifnih oznaka koje se odnose na farmaceutske proizvode, na način da se postojeća stopa carine smanji na nulu kao što je propisano Kombiniranom nomenklaturom. Usklađivanje je izvršeno na identični način kako je to propisano Kombiniranom nomenklaturom: u Posebne odredbe Carinske tarife, dio D, uvrštene su odredbe o oslobođenju od carine za farmaceutske proizvode, a u prilog Carinskoj tarifi dodana su četiri pripadajuća popisa.

Krajem 2007. godine izrađen je prijedlog Zakona o carinskoj službi čije odredbe sadržavaju nova ovlaštenja i odgovornosti koje će Carinska uprava preuzeti s danom pristupanja u EU.

U području prekursora usvojen je Pravilnik o razvrstavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija“ te je isti upućen na objavu u Narodne novine.

Provedbene aktivnosti

Projekt CARDS 2003 – Jačanje sustava carinskih laboratorija koji je započeo u listopadu 2006., završio je u travnju 2007. godine. Projekt je osigurao izvedbu analize potreba i studije izvodljivosti u pogledu neophodne opreme za rad laboratorija, izradu popisa analitičkih metoda za provedbu legislative EU kao i razvoj IT sustava i sustava kvalitete neophodnih za rad laboratorija. Projekt je sadržavao i program obuke djelatnika s ciljem usavršavanja carinskih djelatnika u provedbi propisa vezanih uz carinske laboratorije kao i studijska putovanja.

U cilju uspostave interkonektivnosti i interoperabilnosti s carinskim IT sustavima Europske unije, što je nužan preduvjet pristupa, krajem 2005. započela je provedba twinning projekta CARDS 2004 „Modernizacija carinske službe – priprema za uvođenje integrirane tarife Zajednice (ITMS)“ koji je nastavljen i u 2007. godini te je završio u studenom 2007. Ciljevi

projekta su usmjereni na jačanje administrativne sposobnosti Carinske uprave u tarifnom području, odnosno stjecanje znanja u dijelu pravne stečevine Zajednice u području zajedničke carinske tarife i drugim povezanim područjima te pripremu za razvoj potrebnih IT sustava. U tom su smislu aktivnosti tijekom 2007. obuhvaćale: upoznavanje s dijelom acquis-a koji je integriran u TARIC (antidampinške i kompenzacijske mjere, ograničenja i zabrane u uvozu i izvozu), način integriranja u TARIC, stručnu obuku trenera (po pitanju razvrstavanja iz područja mehanike i preostalih poglavlja carinske tarife, carinskih postupaka s gospodarskim učinkom, kvota, suspenzija i mjera nadzora, europske informatičke baze kemijskih tvari, žigova, vrijednosti robe, robe s dvojnog namjenom, zabrana i ograničenja i obvezujućih mišljenja o podrijetlu robe), te dvije dvotjedne obuke uz rad (internship) u Austriji vezane uz obvezujuća mišljenja o razvrstavanju i upravljanje TARIC-om.

U sklopu ITMS – CARDS 2004 projekta je za stručne predavače iz raznih područja povezanih uz carinsku tarifu obučeno 129 carinskih službenika.

U sklopu Phare 2005 programa „Interoperabilnost hrvatskih carinskih IT sustava s carinskim IT sustavima Europske unije“ provedena je procedura međunarodnih otvorenih natječaja za razvoj IT sustava interkonektivnosti (TARIC, NCTS i EMCS) kao i za odabir twinning partnera koji će pružati potporu Carinskoj upravi u upravljanju ovim razvojem. Do kraja studenog 2007 ugovoreni su svi projekti (tri ugovora o razvoju IT sustava i tri twinning projekta) dok su do kraja prosinca 2007 s provedbom započela četiri projekta (tri twinninga i jedan ugovor o razvoju IT sustava EMCS) a početak preostala dva je planiran za siječanj 2008.

U 2007. godini, temeljem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 14/06), u Carinskoj upravi je Odjel za unutarnji nadzor i kontrolu ustrojen kao Služba za unutarnji nadzor i kontrolu, te je povećan broj izvršitelja s 9 na 17 službenika.

U rujnu 2007. započela je kampanja podizanja svijesti o štetnosti korupcije putem plakata koji su postavljeni u svim ustrojstvenim jedinicama Carinske uprave. Na temelju poslovne strategije u I. kvartalu ove. godine donijet će se i antikorupcijski program.

Izvršena je priprema dokumentacije za samu provedbu implementacije i integracije Sustava za upravljanje rizicima, planirana je edukacija za primjenu metoda i alata pri uspostavi profila rizika, a u izradi su procesi vezani uz izradu profila, koordinaciju odjela za upravljanje rizicima sa stručnim službama, postupanja po profilima, izvršene su predradnje za implementaciju i integraciju Sustava za upravljanje rizicima u Carinski sustav. Nakon provedenih predradnji krenulo se u realizaciju projekta integracije i implementacije Sustava za upravljanje rizicima u cjelokupni Carinski sustav. Planirano je da završetak integracije i implementacije bude do kraja 2007. godine.

Početak 2007. godine započelo se s provedbom Obrazovnog plana za obuku i stručno usavršavanje za službenike Ministarstva financija Carinske uprave RH koji je izrađen i usvojen u prosincu 2006. godine.

U siječnju 2007. godine donesen je Pravilnik o programu i načinu stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Ministarstva financija, Carinske uprave (NN 7/07) koji uređuje program i način stručnog osposobljavanja vježbenika i novoprimiteljenih djelatnika radi uspješne pripreme državnog stručnog ispita i kontinuiranog stručnog osposobljavanja svih carinskih službenika.

U svibnju 2007. godine u Carinskom centru za obuku dovršeni su smještajni kapaciteti za polaznike (54 dvokrevetne i 6 jednokrevetnih soba i 2 dnevna boravka) te 4 ureda za službenike Odjela za obuku. Time su stvoreni preduvjeti za sustavno organiziranje i provođenje obuke za sve carinske službenike.

Provedena je temeljna obuka za 35 vježbenika i novoprimljenih djelatnika, isto tako i specijalistička obuka iz svih stručnih područja koja se provodi prema Obrazovnom planu, no proveden je i čitav niz dodatnih obrazovnih aktivnosti mimo plana, a prema potrebama carinskih službenika. Kontinuirano se provode i tečajevi stranog jezika u Središnjem uredu i u Carinarnicama.

Od početka godine do 15. listopada 2007. održano je 109 obrazovnih aktivnosti u koje je bilo uključeno 1837 carinskih službenika.

Tijekom 2007. godine održano je 143 obrazovnih aktivnosti (seminari, radionice i stručni sastanci) za 2378 carinskih službenika. Obrazovni plan za 2008. godinu izrađen je u prvom polovici prosinca temeljem prijedloga svih Stručnih službi u Središnjem uredu i svih Carinarnica, te prema potrebama za obukom koje će biti iskazane kroz rad na projektima u okviru CARDS-a. Plan će se sastojati od različitih oblika obrazovnih aktivnosti kao što su stručni sastanci, seminari, radionice i tečajevi iz svih stručnih područja carinske djelatnosti. Plan je usvojen (31. prosinca 2007.), provedene su pripreme za njegovu realizaciju koja je započela već početkom siječnja 2008..

Radi praćenja provedbe Kodeksa profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Carinske uprave, koji je stupio na snagu 18. prosinca 2006. godine, ustrojeno je Povjerenstvo čija je zadaća kontinuirano praćenje carinskih službenika vezano uz primjenu načela državne službe i načela ponašanja carinskih službenika propisana tim Kodeksom i Etičkim kodeksom državnih službenika koji se odnosi na sve državne službenike.

Carinska uprava, uz prethodnu suglasnost ministra financija, donijela je Poslovnu strategiju Ministarstva financija, Carinske uprave i Plan provedbe Poslovne strategije, a čiji su sastavni dijelovi mjere, akcije nositelja aktivnosti, očekivani rezultati, odnosno pokazatelji uspješnosti, rokovi i potrebni ljudski potencijali, te potrebna financijska sredstva odobrena planom državnog proračuna za 2007. godinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

U okviru procesa postupnog usklađivanja hrvatskih carinskih propisa s pravnom stečevinom EU, usklađivanje pojedinih područja u kojima su ustanovljene razlike u odnosu na europsko carinsko zakonodavstvo nastavit će se izmjenama Carinskog zakona i Uredbe za provedbu Carinskog zakona koje će se provesti u II. kvartalu 2008. godine.

Izmjenama i dopunama spomenutih propisa u Carinskom zakonu uskladiti će se sljedeće:

odredbe o nepreferencijalnom podrijetlu robe

odredba koja propisuje rok za plaćanje carinskog duga.

U Uredbi za provedbu Carinskog zakona, uskladiti će se:

odredbe o nepreferencijalnom podrijetlu robe

odredba koja propisuje da prilaganje Deklaracije o carinskoj vrijednosti nije obavezno za pošiljke vrijednosti do 5.000 EUR-a, povećanjem vrijednosti na 10.000 EUR-a, sukladno Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2454/93.

Do kraja 2008. godine donijet će se Uredba o Carinskoj tarifi koja će se primjenjivati za 2009. godinu. Istom će se izvršiti:

usklađivanje s izmjenama Kombinirane nomenklature, odnosno s Kombiniranom nomenklaturom za 2009. godinu, sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

U srednjoročnom razdoblju planirane su kontinuirane izmjene Uredbe o Carinskoj tarifi - implementacija izmjena Kombinirane nomenklature u trenutno važećoj Uredbi o Carinskoj tarifi ili u Uredbi koja se donosi za slijedeću kalendarsku godinu.

Provedbene mjere

Tijekom 2008. godine carinska služba Republike Hrvatske i ostala tijela koja sudjeluju u carinsko pravnom prometu nastaviti će pratiti izmjene u carinskom zakonodavstvu Europske unije - Modernizirani Carinski kodeks i izradu provedbene uredbe. Također, sustavno će se pratiti aktivnosti Europske komisije i carinskih službi država članica usmjerene provedbi odredaba Uredbe Komisije (EZ) br. 1875/2006 čija je provedba odgođena do 1. srpnja 2009. godine.

Carinska uprava će nastaviti pratiti praksu carinskih službi država članica te poduzimati aktivnosti s ciljem prilagođavanja i osposobljavanja hrvatske carinske službe i gospodarskih subjekata koji se javljaju u carinsko pravnom prometu europskim carinskim standardima, kako bi do trenutka pristupanja Europskoj uniji, uz, u najvećoj mogućoj mjeri, usklađeno zakonodavstvo, u cijelosti usvojila europsku carinsku praksu.

Carinska uprava će tijekom drugog kvartala ove. godine ustrojiti novu ustrojstvenu jedinicu s ciljem osiguravanja ispravnog i točnog izračuna, ubiranja, plaćanja i nadzora carinskih prihoda u skladu sa zahtjevima EU.

Nastavit će se projekti interkonektivnosti i interoperabilnosti u Carinskoj upravi u sklopu provedbe Phare 2005 programa temeljem ugovora o razvoju software-a (TARIC i NCTS) s paralelnom provedbom twinning projekta.

Ciljevi projekta okrenuti su razvoju IT sustava interkonektivnosti, tj. razvoja aplikacije za upravljanje TARIC bazom podataka temeljenoj na dogradnji postojećeg sustava (ACT) te razvoju NCTS sustava temeljenog na nadogradnji postojeće aplikacije za provozni postupak, uz twinning projekte sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju razvojem spomenutih IT sustava.

To su slijedeći projekti:

Projekt TARIC koji se sastoji od dva pod-projekta:

- Twinning projekt „TARIC Prilagodba – podrška upravljanju“ sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju projektom razvoja IT sustava TARIC
- Projekt „TARIC Prilagodba – razvoj softvera“ sa svrhom nadogradnje nacionalne aplikacije ACT za upravljanje tarifom u TARIC kompatibilnu aplikaciju.

Projekt NCTS koji se sastoji od dva pod-projekta:

- Twinning projekt „NCTS Provedba – Podrška upravljanju“ sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju projektom razvoja IT sustava NCTS
- Projekt „Nadogradnja nacionalne aplikacije za provozni postupak u NCTS usklađenu aplikaciju – razvoj softvera“ sa svrhom nadogradnje nacionalne aplikacije za provozni postupak u NCTS kompatibilnu aplikaciju.

Nadalje, krajem 2008. godine očekuje se i početak provedbe Phare 2006 programa, u kojem je predviđena nadogradnja postojećih i/ili razvoj novih aplikacija (TQS, EBTI, SMS, ISPP i ECICS aplikacije) sposobnih da se povežu sa ITMS sustavom.

Planira se nastaviti rad na razvoju, poboljšanju i proširenju Sustava za upravljanje rizicima.

Carinska uprava planira donošenje antikorupcijskog programa.

Sustavno će se jačati administrativni kapaciteti kroz edukaciju, proširivat će se planovi obuke u svrhu općeg povećanja razine znanja, vještina i sposobnosti, a time i postizanja što veće stručnosti, kompetencije i učinkovitosti svih carinskih službenika.

Sukladno srednjoročnim preporukama Pristupnog partnerstva poduzeti će se potrebne mjere i aktivnosti u cilju jačanja administrativne i operativne sposobnosti carinske službe radi njezine spremnosti za učinkovitu primjenu *acquisa* u trenutku pristupanja.

Tijekom 2009. godine očekuje se završetak provedbe projekata u sklopu provedbe Phare 2005 i Phare 2006 programa te uspostava potpune interkonektivnosti i interoperabilnosti.

Daljnje jačanje administrativnih kapaciteta kroz edukaciju, a s ciljem osiguranja pravilne provedbe propisa o podrijetlu robe kroz osiguravanje administrativnih kapaciteta, te njihovim jačanjem kroz daljnju edukaciju.

3.30. VANJSKI ODNOSI

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Republika Hrvatska je u 2007. godini nastavila provoditi svoju trgovinsku politiku u skladu s preuzetim obvezama određenim članstvom u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), sklopljenim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju te drugim ugovorima o povlaštenom trgovinskom režimu.

Zakonodavne aktivnosti

Uredba o Carinskoj tarifi za 2007. godinu donesena je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 30. studenog 2006. godine, temeljem Zakona o carinskoj tarifi (NN 61/00 i 117/00) koji obvezuje Vladu Republike Hrvatske da najkasnije do kraja studenog tekuće godine donose Carinsku tarifu za slijedeću godinu.

U Uredbi su iskazane sve preuzete obveze (stope carina i kvote) koje proizlaze iz članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, sklopljenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i ugovora o povlaštenom trgovinskom režimu koje je Republika Hrvatska sklopila s drugim zemljama.

Slijedom stupanja na snagu Ugovora o izmjenama i dopunama i pristupanju Srednjoeuropskom ugovoru o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), u odnosu na Republiku Hrvatsku (22. kolovoza 2007. godine), donesena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o Carinskoj tarifi za 2007. godinu (NN 83/07), kojom se na transparentan način provodi ovaj Ugovor.

Ugovor CEFTA 2006 za Republiku Srbiju stupio je na snagu 24. listopada 2007. godine, te je slijedom toga Vlada Republike Hrvatske donijela Odluku o početku primjene stopa carina koje se odnose na uvoz roba podrijetlom iz Republike Srbije (NN 108/07).

Vlada Republike Hrvatske je slijedom zakonske obveze Uredbu o Carinskoj tarifi za 2008. godinu donijela u studenom 2007. godine (NN 124/07).

U Uredbu su uvrštene sve preuzete međunarodne obveze za 2008. godinu (stope carina i kvote) te je nomenklatura usuglašena s izmjenama Kombinirane nomenklature za 2008. godinu, dostavljenim od strane Europske unije (Commission Regulation 1214/07 od 20. rujna 2007. godine - OJ L 286 od 31. listopada 2007. godine).

Također, usklađene su i povlastice s Integriranom tarifom Europske unije na uvoz farmaceutskih tvari prema popisima, koji su sastavni dijelovi tarife – DIO II Posebne odredbe – C. Farmaceutski proizvodi, na koje se odnose oslobođenja od plaćanja carine pri uvozu. Farmaceutski proizvodi su i do sada u Carinskoj tarifi bili na režimu slobodno, ali nisu bili iskazani kroz popise. Popisi se odnose na međunarodna nevlasnička imena (INN) za farmaceutske tvari prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, na popis prefiksa i sufiksa, soli, estere i hidrate te popis farmaceutskih međuprodukata, koji se rabe u proizvodnji gotovih farmaceutskih proizvoda.

Uredbu o Carinskoj tarifi u zajedničkoj suradnji izradili su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo financija - Carinska uprava te Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Nadzor izvoza robe s dvojnomo namjenom primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom.

U svibnju 2007. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o izmjeni Uredbe o Popisu robe s dvojnomo namjenom (NN 62/07) u skladu s međunarodnim obvezama Republike Hrvatske da kao članica međunarodnih režima za neširenje oružja i robe s dvojnomo namjenom nadopunjuje Popis robe s dvojnomo namjenom.

Izmjenom Uredbe donesen je novi Popis robe s dvojnomo namjenom usklađen s Prilogom I. Uredbe Vijeća (EZ) br. 394/2006 od 27. veljače 2006. godine, te s izmjenama popisa robe s dvojnomo namjenom Wassenaar aranžmana donesenim na Plenarnoj sjednici Wassenaar aranžmana u prosincu 2006. godine.

U travnju 2007. godine Republika Hrvatska postala je sudionica Australske skupine, te je sudjelovala na Plenarnoj sjednici održanoj u lipnju 2007. godine.

S obzirom na članstvo Republike Hrvatske u Wassenaar aranžmanu predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva aktivno su uključeni u rad tijela Wassenaar aranžmana te redovito podnose izvješća, u skladu s obvezama preuzetim članstvom u aranžmanu.

Vlada Republike Hrvatske je u kolovozu 2007. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanta (NN 90/07).

Uredbom je propisano da će Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dostavljati potvrdu uvoza - ovjereni dio original certifikata za uvoz neobrađenih dijamanta, nadležnom tijelu zemlje izvoznice koje je izdalo ili ovjeralo certifikat za isporuku te je usklađen popis sudionika s novim popisom Kimberley procesa.

Republika Hrvatska primjenjuje ugovore o slobodnoj trgovini s državama članicama Europske unije, državama EFTA-e, članicama CEFTA-e 2006 te Republikom Turskom.

Ugovor o izmjeni i dopuni i pristupanju Srednjoeuropskom ugovoru o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) potpisali su u Bukureštu 19. prosinca 2006. godine predstavnici Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Crne Gore, Republike Hrvatske, Republike Makedonije, Republike Moldove, Rumunjske, Republike Srbije i UNMIK/Kosova²⁸.

Ovaj ugovor je nakon stupanja na snagu zamijenio mrežu bilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini te je učinio značajan korak prema jačanju političkih i gospodarskih veza, povećanju opsega trgovine te poticanju ulaganja u zemlje jugoistočne Europe.

Ugovor o izmjeni i dopuni i pristupanju Srednjoeuropskom ugovoru o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) stupio je na snagu 26. srpnja 2007. godine za Republiku Albaniju, Republiku Crnu Goru, Republiku Moldovu, UNMIK/Kosovo i Republiku Makedoniju.

Za Republiku Hrvatsku isti je stupio na snagu 22. kolovoza 2007. godine, za Republiku Srbiju 24. listopada 2007. godine, a za Bosnu i Hercegovinu 22. studenog 2007. godine.

Na području bilateralnih ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja te trgovinskoj i gospodarskoj suradnji s trećim zemljama (zemljama ne-članicama Europske unije), započelo se s pregovorima o izmjeni ili otkazivanju tih ugovora na način da se osigura njihova sukladnost sa zajedničkom trgovinskom politikom Europske unije.

Temeljem Zakona o sustavu državne uprave (NN 75/93, 48/99, 15/00, 127/00, 59/01 i 199/03), Vlada Republike Hrvatske je u veljači 2007. godine donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 24/07), ministarstva nadležnog za provedbu trgovinske politike u Republici Hrvatskoj.

²⁸ NAPOMENA: Stupanjem u članstvo EU Rumunjska i Republika Bugarska istupile su 1. siječnja 2007. godine iz članstva u CEFTA-i.

Dotadašnja Uprava za međunarodne gospodarske odnose postala je Uprava za međunarodne gospodarske odnose i trgovinsku politiku te su unutar nje ustrojena tri odjela: Odjel za trgovinsku politiku, Odjel za međunarodne gospodarske odnose i Odjel za europske integracije.

Unutar Odjela za trgovinsku politiku formirani su odsjeci: Odsjek za mjere trgovinske politike i robu s dvojnog namjenom, Odsjek za Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO) i Odsjek za pravne aspekte trgovinske politike.

Unutar Odjela za međunarodne gospodarske odnose formirani su odsjeci: Odsjek za bilateralne gospodarske odnose, Odsjek za multilateralne gospodarske odnose, Odsjek za međunarodne ugovore i Odsjek za analitiku.

Tijekom 2007. godine nastavljene su aktivnosti vezane uz izobrazbu tijela državne uprave uključenih u nadzor izvoza robe s dvojnog namjenom u suradnji s Europskom unijom i Vladom SAD-a radi učinkovitije provedbe izvoznih propisa.

Dana 21. lipnja 2007. godine stupila je na snagu Uredba o osiguranju izvoza (NN 61/07), koja je materijalno usvojila odredbe propisa Europske unije o osiguranju izvoza, kao što su Direktiva Vijeća 98/29/EC od 7. svibnja 1998. godine, Direktiva Vijeća 84/568/EEC od 27. studenog 1984. godine, Direktiva Vijeća 84/568/EEZ od 27. studenog 1984. godine, Odluka Vijeća 82/854/EEC od 10. prosinca 1982. godine i Priopćenje Komisije državama članicama u skladu s člankom 93. stavkom 1. Ugovora o osnivanju Europskih zajednica o primjeni članaka 92. i 93. Ugovora na kratkoročno osiguranje izvoznih poslova od 17. rujna 1997. godine.

Na taj način je zakonodavstvo Republike Hrvatske, u dijelu propisa o osiguranju izvoza, i prije pristupanja Europskoj uniji usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije, pri čemu će se sustav najmanjih premijskih stopa uskladiti, a obveze izvještavanja Europske komisije primjenjivati, od dana punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Međuresorna radna skupina (MRS) za ocjenu stanja i potrebu razvitka politike razvojne pomoći održala je u 2007. godini tri sastanka: u siječnju, travnju i kolovožu.

Na sastanku u siječnju 2007. godine raspravljano je o potencijalnim zemljama primateljicama razvojne pomoći.

Sakupljeni su i objedinjeni podaci o pruženim projektima razvojne pomoći za 2006. godini čija je ukupna vrijednost 12,3 milijuna eura, a koji su predstavljeni MRS-u u travnju 2007. godine.

Pružena pomoć u prvoj polovici 2007. godine iznosila 4,1 milijun eura, o čemu su članovi MRS-a izvještani u kolovožu te im je predstavljena ponuda UNDP za pomoć u izgradnji kapaciteta na području razvojne suradnje.

Svi uključeni resori su dali pozitivno mišljenje na ponudu UNDP koja bi u prvoj fazi uključivala pomoć u pripremi nacrtu nacionalne strategije razvojne suradnje te organizaciju prve nacionalne konferencije o razvojnoj suradnji.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 8. studenoga 2007. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te diplomatskih misija i konzularnih ureda kojom je osnovan Odjel za razvojnu suradnju (NN 117/07).

Na temelju prijedloga Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija po prvi puta su zatražena sredstva za razvojnu suradnju u Državnom proračunu za 2008. godinu.

U svrhu osiguravanja krovne institucije na području pružanja humanitarne pomoći i osiguravanja kapaciteta za provedbu humanitarne politike Europske unije, u 2007. godini Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi osnovalo je Odjel za humanitarnu pomoć i suradnju s organizacijama civilnog društva i započelo izradu prijedloga novog Zakona o humanitarnoj pomoći imenovanjem članova radne skupine i planiranjem aktivnosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će kao članica Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a) i dalje aktivno zastupati svoja stajališta promovirajući na taj način gospodarske interese Republike Hrvatske unutar Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a).

Osnovno stajalište Republike Hrvatske je da se u tekućoj rundi multilateralnih trgovinskih pregovora koja se vodi sukladno Razvojnog programu iz Doha (DDA - Doha Development Agenda), trebaju uvažiti obveze koje su zemlje preuzimale ulaskom u članstvo Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a) nakon njenog osnivanja, budući su te obveze u znatnoj mjeri različite odnosno veće od obveza koje su preuzele zemlje osnivači Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a) i to, kako po broju preuzetih obveza, tako i po njihovoj razini.

Nadalje, Republika Hrvatska će kao zemlja kandidat za članstvo u Europskoj uniji, svoja stajališta usklađivati i koordinirati sa stajalištima Europske komisije unutar Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a) u najvećoj mogućoj mjeri.

Vezano uz proces pristupanja Europskoj uniji, Republika Hrvatska u okviru Poglavlja 30. - Vanjski odnosi ima obvezu izrade Akcijskog plana za ostatak priprema u smislu zakonodavstva i usklađivanja međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom .

Sukladno navedenom, izrađen je nacrt Akcijskog plana koji je u prosincu 2007. godine dostavljen na neformalno mišljenje Europskoj komisiji. Također, nastavlja se rad na usklađivanju trgovinskih i gospodarskih ugovora, te ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja s pravnom stečevinom Europske unije, kako bi se osiguralo da do dana stupanja u članstvo ti ugovori budu usklađeni.

U 2008. godini nastavit će se s pripremom i izobrazbom djelatnika Uprave za međunarodne gospodarske odnose i trgovinsku politiku za sudjelovanje u zajedničkoj trgovinskoj politici Europske unije.

Zakonodavne aktivnosti

Vlada Republike Hrvatske, temeljem zakonske ovlasti, donijet će Uredbu o Carinskoj tarifi za 2009. godinu.

S obzirom da se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s propisima Europske unije, donošenje dopuna Zakona o izvozu robe s dvojnog namjenom predviđa se za 2008. godinu, nakon što Vijeće Europske zajednice usvoji novi propis o izvozu robe s dvojnog namjenom.

Dopune hrvatskog Zakona o izvozu robe s dvojnog namjenom u potpunosti će biti usklađene s novim odredbama Europske unije o brokeringu, tranzitu i prekrcaju.

Također, u 2008. godini donijet će se novi Popis robe s dvojnog namjenom, usklađen s Prilogom I. Uredbe Vijeća (EZ) No. 1183/2007 od 18. rujna 2007. godine (OJ L 278/1 od 22. listopada 2007. godine).

Vezano uz međunarodno preuzete obveze, Republika Hrvatska će, kao članica Procesu Kimberley, svoje zakonodavstvo i nadalje usklađivati s novim popisom sudionika Procesu Kimberley.

Tijekom 2008. godine nastavit će se s izobrazbom državnih djelatnika uključenih u nadzor robe s dvojnog namjenom, uz naglasak na provođenje istražnog postupka i procesuiranje prekršitelja.

Suradnja s domaćom industrijom će se nastaviti kroz održavanje seminara, web stranice Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva o kontroli izvoza te izrade priručnika o izvoznoj kontroli koji će izvoznicima olakšati razumijevanje propisa.

Obveze vezane uz članstvo u međunarodnim režimima i aranžmanima nastaviti će se ispunjavati i tijekom 2008. godine aktivnim sudjelovanjem u njihovim radnim tijelima, te podnošenjem periodičnih izvještaja, što je također jedna od važnih obveza.

U 2008. godini potrebno je donijeti nacionalnu strategiju razvojne suradnje na temelju koje bi se donijela srednjoročna strategija pružanja razvojne pomoći (2009. - 2014.) te bi se na temelju te strategije godišnje izrađivao nacionalni program za pružanje razvojne pomoći.

Nacionalna strategija bi obuhvaćala definiciju službene razvojne pomoći, ciljeve i ulogu Republike Hrvatske, opis i ocjenu trenutnog stanja, komparativne prednosti Republike Hrvatske kao zemlje donatora, prioritetne zemlje, tematske prioritete, financijski okvir i plan, udio bilateralne i multilateralne pomoći, glavne nacionalne i međunarodne partnere za dostavu razvojne pomoći, stratešku i koordinacijsku ulogu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i Odjela za razvojnu suradnju, ulogu ostalih partnera (tijela državne uprave, nevladinih udruga, privatnog sektora), način donošenja odluka te upravljanje projektnim ciklusom kao standardni instrument.

Tijekom 2008. godine započet će priprema za izradu nacрта Zakona o razvojnoj suradnji.

Na području humanitarne pomoći, kao kratkoročni prioritet, u drugom tromjesečju 2008. godine planira se izrada Nacrta novog Zakona o humanitarnoj pomoći, te stavljanje u proceduru usvajanja u trećem tromjesečju 2008. godine.

Isto tako, u četvrtom tromjesečju 2008. godine planira se donošenje provedbenog propisa, Pravilnika o evidenciji humanitarne pomoći. Planirane izmjene definirati će humanitarnu pomoć, te načine i uvjete pod kojima Republika Hrvatska osigurava primjerene kapacitete za sudjelovanje u humanitarnoj politici Europske unije, sukladno Uredbi Vijeća Europske zajednice broj 1257/96.

U srednjoročnom razdoblju Republika Hrvatske će usporedo s odvijanjem pregovora o članstvu u Europskoj uniji nastaviti s zastupanjem svojih stajališta unutar Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a), kao i s usklađivanjem obveza koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO-u) s obvezama koje će kao članica Europske unije preuzeti danom ulaska u to članstvo.

Vlada Republike Hrvatske, temeljem zakonske ovlasti, donijet će Uredbu o Carinskoj tarifi za 2010. godinu.

Nastavit će se s redovitim usklađivanjem hrvatskog Popisa robe s dvojnomo namjenom s popisom robe s dvojnomo namjenom Europske unije. Dinamika donošenja hrvatskog Popisa robe s dvojnomo namjenom ovisit će o dinamici donošenja istog u Europskoj uniji.

Vezano uz međunarodno preuzete obveze, Republika Hrvatska će, kao sudionica Procesu Kimberley, svoje zakonodavstvo i nadalje usklađivati s novim popisom sudionika Procesu Kimberley.

U okviru srednjoročnih prioriteta ojačat će se administrativni kapaciteti radi učinkovitijeg nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom.

Tijekom 2009. godine Republika Hrvatska će nastaviti s ispunjavanjem obveza preuzetih članstvom u međunarodnim režimima i aranžmanima, te aktivno sudjelovanju u radu istih.

3.31. VANJSKA, SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA

3.31.1. UVOD

U proteklom razdoblju RH je povisila stupanj usklađenosti vlastite vanjske politike sa Zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU. Tijekom 2007. nastavljena je praksa redovnog pridruživanja izjavama i zajedničkim stajalištima EU i aktualnog predsjedništva. Uz aktivnosti pridruživanja, RH će u predstojećem razdoblju nastaviti sudjelovati na konzultacijama političkih direktora zemalja kandidata i EU3, konzultacijama ministara obrane zemalja kandidata, Norveške, Islanda i EU Trojke te sastancima EUMC i PSC u istom formatu. RH se, sudjelujući trenutačno u 15 misija UN-a, po broju misija nalazi na vrhu zemalja sudionica u mirovnim misijama UN-a. U srpnju 2007. RH se po prvi put uključila u civilnu misiju EU i sudjeluje s dva policijska djelatnika u EUPOL-u Afganistan. Nakon stupanja na snagu Ugovora o sigurnosnim postupcima za razmjenu tajnih podataka između RH i EU, koji je stupio na snagu u 2006. godine, dana 8. studenog 2007. godine sklopljeni su sigurnosni aranžmani o zaštiti razmjene tajnih podataka između nadležnih tijela RH i EU, s tim da se očekuje skori primitak pisma Vijeća EU o početku razmjene tajnih podataka.

3.31.1.1. POLITIČKI DIJALOG

Dijalog RH i EU na području vanjske, sigurnosne i obrambene politike odvija se u okvirima postavljenima Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, temeljem zaključaka Europskog vijeća iz Soluna 2003. te kroz pristupne pregovore.

Kao što je i utvrđeno tijekom procesa screeninga, stupanj usklađenosti hrvatske vanjske politike i ZVSP je visok - što je razvidno i kroz sustavno pridruživanje RH izjavama i stajalištima EU i aktualnog predsjedništva. RH se pridružuje izjavama EU kako u samom Bruxellesu, na poziv Glavnog tajništva Vijeća EU, tako i u okviru međunarodnih organizacija (UN u New Yorku, Ženevi i Beču, te OESS). Tijekom 2007., do polovice studenog ostvareno je 485 pridruživanja. Postupak pridruživanja na poziv GT Vijeća odvija se od veljače 2007. godine kroz sustav *Associated Countries Network* (ACN).

Uobičajeni sastanci u formatu EU Trojke i političkih direktora država kandidata održani su i tijekom 2007. godine i to u siječnju i srpnju. U veljači i listopadu 2007. održani su sastanci EU Trojke s državama kandidatima na temu ljudskih prava. U siječnju i rujnu 2007. održani su sastanci EU Trojke i zemalja kandidata na temu pitanja vezanih uz UN. Na marginama 62. zasjedanja OS UN, u rujnu 2007., sastali su se politički direktori EU Trojke i zemalja Zapadnog Balkana.

Sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan je u ožujku 2007., a sastanci Zajedničkog parlamentarnog odbora RH - EU, održani su u ožujku 2007. u Zagrebu, te početkom listopada 2007. u Bruxellesu.

Konzultacije političkih direktora te sastanci Vijeća i Zajedničkog parlamentarnog odbora RH - EU na kojima se također razmatraju pitanja iz međunarodnih odnosa nastaviti će se sukladno već utvrđenoj praksi i tijekom 2008. Također će se nastaviti s aktivnim sudjelovanjem zastupnika Hrvatskog sabora u drugim međuparlamentarnim aktivnostima u okviru Europskog parlamenta i parlamenata država članica i država kandidatkinja za EU u okviru kojih se raspravlja o temama vezanim za ZVSP. To su Europska konferencija predsjednika parlamenata država članica EU; Konferencija odbora za europska pitanja (COSAC), sastanci predsjednika odbora za vanjsku politiku (COFACC), te sastanci predsjednika odbora za obranu.

S ciljem poboljšanja kvalitete suradnje, bolje pripreme za djelovanje u okvirima instrumenata ZVSP te cjelokupnog usklađivanja sa strukturama i politikama EU, RH nastavlja jačati administrativne kapacitete nadležne za pitanja ZVSP-a i ESOP-a u Ministarstvima vanjskih poslova i europskih integracija, obrane i unutarnjih poslova, te u Misiji RH pri EZ. Isto tako, tijekom 2008. g. RH će kao i do sada pripremati ili provoditi aktivnosti vezane uz sudjelovanja u vojnim i civilnim misijama u okviru ESOP-a, aktivnosti na području borbe protiv terorizma, prevencije sukoba, upravljanja kriznim situacijama te ne-prolifracije.

3.31.2. SURADNJA S MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

3.31.2.1. ČLANSTVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Republika Hrvatska članica je sljedećih univerzalnih i regionalnih međunarodnih organizacija:

ORGANIZACIJE UNIVERZALNOG KARAKTERA

Redni broj	Naziv	Naziv- engleski	Kratica
1.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA <u>Članstvo Republike Hrvatske u tijelima UN-a:</u> - Komisija za sprečavanje kriminala i kazneno pravosuđe (2003. -2005.) - Komisija za opojne droge (2004. -2006.) - Statistička komisija (2004. – 2007.) - Komisija za međunarodno trgovačko pravo (2004. – 2007.)	Organization of the United Nations <u>The Republic of Croatia's membership of UN Bodies:</u> - Commission on Crime Prevention and Criminal Justice (2003 -2005) - Commission on Narcotic Drugs (2004 -2006) - Statistical Commission (2004 – 2007) - United Nations Commission on International Trade Law (2004 – 2007) - Commission on the Status of	OUN

	<ul style="list-style-type: none"> - Komisija za položaj žena (2006.-2009.) - Komisija za granice epikontinentalnog pojasa (2002. – 2007.) - Odbor za uklanjanje diskriminacije žena (2007. – 2010.) - Organizacijski odbor Komisije za izgradnju mira (2006. – 2007.) - Izvršni odbor UNICEF-a (2007. – 2009.) - Komisija za održivi razvoj (2007. - 2010.) - Pododbor za prevenciju torture (2007. - 2008.) Komisija za stanovništvo i razvoj (2007 – 2011.) 	<p>Women (2006-2009)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Commission on the Limits of the Continental Shelf (2002 – 2007) - Committee on the Elimination of Discrimination against Women (2007 – 2010) - Organizational Committee of the Peacebuilding Commission - PBC (2006 – 2007) - Executive Board of UNICEF (2007 – 2009) - Commission on Sustainable Development - CSD (2007 – 2010) - Subcommittee on the Prevention against Torture (2007-2008) Commission for Population and Development (2007-2011) 	
2.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA	International Civil Aviation Organization	ICAO
3.	SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO	World Intellectual Property Organization	WIPO
4.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA INDUSTRIJSKI RAZVOJ	United Nations Industrial Development Organization	UNIDO
5.	SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA	World Health Organization	WHO
6.	MEĐUNARODNA TELEKOMUNIKACIJSKA UDRUGA	International Telecommunication Union	ITU
7.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I KULTURU	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	UNESCO
8.	SVJETSKA POŠTANSKA UNIJA	Universal Postal Union	UPU
9.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA RADA	International Labour Organization	ILO

10.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA POMORSTVO ZA	International Maritime Organization	IMO
11.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA KRIMINALISTIČKE POLICIJE	International Criminal Police Organization	INTERPOL
12.	SVJETSKA METEOROLOŠKA ORGANIZACIJA	World Meteorological Organization	WMO
13.	MEĐUNARODNI MONETARNI FOND	International Monetary Fund	IMF
14.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA TELEKOMUNIKACIJSKE SATELITE ZA	International Telecommunications Satellite Organization	INTEL-SAT
15.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA POKRETNE SATELITE ZA	International Mobile Satellite Organization	IMSO
16.	MEĐUNARODNA AGENCIJA ZA ATOMSKU ENERGIJU	International Atomic Energy Agency	IAEA
17.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA NORMIZACIJU ZA	International Organization for Standardization	ISO
18.	GRUPA SVJETSKE BANKE (IBRD, IDA, IFC, MIGA, ICSID) - MIGA - Agencija za multilateralno garantiranje investicija - ICSID - Međunarodni centar za rješavanje ulagačkih sporova	The World Bank Group - Multilateral Investment Guarantee Agency - International Centre for the Settlement of Investment Disputes	MIGA ICSID
19.	SVJETSKA CARINSKA ORGANIZACIJA	World Customs Organization	WCO
20.	SVJETSKA ORGANIZACIJA TURIZAM ZA	World Tourism Organization	WTO (Madrid)
21.	ORGANIZACIJA PREHRANU POLJODJELSTVO ZA I	Food and Agriculture Organization	FAO
22.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA MIGRACIJE ZA	International Organization for Migration	IOM
23.	MEĐUNARODNI CENTAR	International Centre for the Study of	ICCROM

	ZA PROUČAVANJE OČUVANJA RESTAURACIJE KULTURNE BAŠTINE	the Preservation and Restoration of Cultural Property	
24.	MEĐUNARODNI SUD ZA PRAVO MORA	International Tribunal for the Law of the Sea	ITLOS
25.	ORGANIZACIJA ZA ZABRANU KEMIJSKOG NAORUŽANJA	Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons	OPCW
26.	MEĐUNARODNI INSTITUT ZA UPRAVNE ZNANOSTI	International Institute of Administrative Sciences	IIAS
27.	MEĐUNARODNA HIDROGRAFSKA ORGANIZACIJA	International Hydrographic Organisation	IHO
28.	MEĐUNARODNI INSTITUT UJEDINJENIH NARODA ZA UJEDNAČAVANJE PRIVATNOG PRAVA	International Institute for the Unification of Private Law	UNIDROIT
29.	MEĐUNARODNE VLASTI ZA MORSKO DNO	International Seabed Authority	ISBA
31.	STALNI ARBITRAŽNI SUD	Permanent Court of Arbitration	PCA
33.	SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA	World Trade Organization	WTO (Geneva)
34.	Organizacija za provođenje ugovora o cjelovitoj zabrani nuklearnih proba	Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty Organization	CTBTO
35.	Međunarodna suradnja na akreditaciji laboratorija (pridruženo članstvo od 2002.)	International Laboratory Accreditation Co-operation	ILAC

ORGANIZACIJE REGIONALNOG KARAKTERA

redni broj	naziv	naziv -engleski/francuski	Kratica
1.	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	Organization for Security and Co-operation in Europe	OSCE
2.	Međuvladina organizacija za međunarodni željeznički prijevoz	Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires	OTIF

3.	Europska konferencija civilnog zrakoplovstva	European Civil Aviation Conference	ECAC
4.	Međuvladina oceanografska komisija	Intergovernmental Oceanographic Commission	IOC
5.	Europska banka za obnovu i razvoj	European Bank for Reconstruction and Development	EBRD
6.	Europska i mediteranska organizacija za zaštitu bilja	European and Mediterranean Plant Protection Organization	EMPPPO
7.	Europski centar za srednjoročne prognoze vremena	European Centre for Medium-range Weather Forecasts	ECMWF
8.	Vijeće Europe	Council of Europe	CoE
9.	Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe	European Organization for the Safety of Air Navigation	EUROCONTROL
10.	Banka za međunarodna poravnanja	Bank for International Settlements	BIS
11.	Razvojna banka Vijeća Europe	The Council of Europe Development Bank	CEB
12.	Dunavska komisija	Commission du Danube	DC
13.	Međunarodna komisija za zaštitu rijeke Dunav	International Commission for the Protection of the Danube River	ICPDR
14.	Međunarodna organizacija za zakonsko mjeriteljstvo	International Organization for Legal Metrology	OIML
15.	Međunarodna komisija za građanska stanja	Commission Internationale de l'Etat Civil	CIEC
16.	Intra-Europska organizacija poreznih administracija	Intra-European Organization of Tax Administrations	IOTA
17.	Europska organizacija za korištenje meteoroloških satelita	European Organization for the Exploitation of Meteorological Satellite	EUMET-SAT
18.	Međunarodna komisija za znanstveno istraživanje Sredozemlja	Commission Internationale pour l'exploration scientifique de la Mer Méditerranée	CIESM
19.	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini	Central European Free Trade Agreement	CEFTA
20.	Europska suradnja na akreditaciji – punopravno članstvo od 17. 11. 2005. (od 1997. pridruženo članstvo)	European Co-operation for Accreditation	EA

21.	Međunarodna komisija za sliv rijeke Save	International Sava River Basin Commission	ISRBC
-----	--	---	-------

3.31.2.1.1. Organizacija Ujedinjenih naroda

Tijekom 15 godina članstva u Ujedinjenim narodima, Hrvatska je, putem brojnih aktivnosti, postupno jačala svoju prisutnost te gradila prepoznatljivost unutar UN sustava. U tom smislu, treba izdvojiti članstvo Hrvatske u ECOSOC-u te, od 2008. godine, u Vijeću sigurnosti. Od zemlje koja je bila predmetom rasprava Vijeća sigurnosti, Hrvatska je prešla put do nestalne članice Vijeća sigurnosti. Unutar UN-a, Hrvatska se ističe brojnim aktivnostima na području gospodarskih i socijalnih pitanja, te posebno kao davateljica vojnih postrojbi za mirovne misije UN-a.

Hrvatska podržava zajedničku viziju UN-a o prosperitetnijem svijetu, u kojem vlada mir i sigurnost te se, u skladu s Milenijskim razvojnim ciljevima, osigurava razvoj i pomoć zemljama kojima je pomoć najpotrebnija. Republika Hrvatska uspješno provodi Milenijske razvojne ciljeve (MRC) povezujući ih s nacionalnom strategijom razvoja. U tom smislu ispunila je i obvezu podnošenja prvog nacionalnog izvješća o provedbi MRC-a. Uz to, tijekom 2005. godine donesen je akcijski plan i troškovnik provedbe MRC-a te prvo izvješće o napretku provedbe.

U 2008. godini se očekuju novi UN sastanci na vrhu koji će pokušati dati novu dinamiku provedbi milenijskih razvojnih ciljeva (obzirom da se ciljevi na globalnoj razini ne ostvaruju predviđenom i očekivanom brzinom), a time će proizaći i nove obveze za RH.

Hrvatska snažno podupire sveobuhvatnu reformu UN sustava temeljenu na ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, međunarodnom pravu, odlukama međunarodnih konferencija i sastanaka na vrhu, kao i na konsenzusom prihvaćenoj Milenijskoj deklaraciji. Hrvatska se, također, zalaže i za veću efikasnost i transparentnost rada Vijeća sigurnosti, kao za bolju koordinaciju s ostalim glavnim tijelima UN. Hrvatska se zalaže za aktivni multilateralizam te slijedi političku liniju EU koja zagovara ravnotežu između sigurnosno-političke i razvojne komponente vanjske politike.

Hrvatska pozdravlja ojačanu ulogu Ekonomskog i socijalnog vijeća (ECOSOC-a), kroz njegove dvije nove funkcije predstavljene na ovogodišnjem zasjedanju na visokoj razini: Godišnja ministarska revizija (*Annual Ministerial Review*) i Forum za suradnju u području razvoja (*Development Cooperation Forum*).

Hrvatska se zalaže za reformu upravljanja, sveobuhvatnu koherentnost sustava (*system-wide coherence*) kako bi se pojačala odgovornost, transparentnost i učinkovitost rada Tajništva UN-a.

Republika Hrvatska je bila izabrana u prvi saziv novoustrojene Komisije za izgradnju mira Ujedinjenih naroda (PBC - *Peace Building Commission*). Kao članica ovoga tijela Hrvatska je aktivno sudjelovala u projektima i radu iz područja nadležnosti Komisije, pokušavajući pritom prenijeti svoja znanja i iskustva na području izgradnje mira nakon ratova/sukoba, te obnove i izgradnje konfliktima/ratom zahvaćenih područja.

Na inicijativu RH u prosincu 2006. Opća skupština UN-a usvojila je rezoluciju kojom se 2011. godina proglašava *Međunarodnom godinom šuma*. Hrvatska vjeruje da će obilježavanje *Međunarodne godine šuma* doprinijeti jačanju svijesti i promicanju aktivnosti u svezi s održivim upravljanjem, zaštitom i razvojem svih vrsta šuma na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Dodatno, problematiku šuma valja sagledati u širem kontekstu klimatskih promjena, održivog razvoja, smanjivanja siromaštva te ostalih *Milenijskih razvojnih ciljeva*.

Hrvatska drži da svaka država može i mora doprinijeti globalnim naporima za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Zato RH smatra da je za postizanje cilja ograničavanja rasta temperature nužno aktivno uključivanje svih stranaka UNFCCC-a uz potpuno poštivanje načela sukladno kojemu *stranke UNFCCC-a trebaju štiti klimu po načelu pravičnosti kroz zajedničke ali istodobno različite obaveze i mogućnosti svake pojedine države stranke*.

Republika Hrvatska je prešla iz kategorije zemalja primateljice razvojne pomoći u grupu zemalja davateljica. Hrvatska radi na uspostavi institucionalnog okvira i mehanizama pružanja razvojne pomoći što je važno u svjetlu ispunjavanja uvjeta za članstvo u euro-atlantskim integracijama, kao i preuzetih obveza iz Milenijskih razvojnih ciljeva.

Hrvatska kontinuirano doprinosi radu Organizacije, te je u tom smislu prijavila nekoliko kandidatura za članstvo u različitim tijelima UN-a i njegovim specijaliziranim agencijama.

RH je članica više ECOSOC-ovih komisija i stručnih tijela: Odbora za uklanjanje diskriminacije žena (2007.-2010.); Komisije za položaj žena (2006.-2009.); Komisije za stanovništvo i razvoj (2008.-2011.) te Upravnog vijeća Programa UN za okoliš (UNEP, 2008.-2010.).

Republika Hrvatska je 16. listopada 2007. g. izabrana za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti za razdoblje 2008.-2009. gdje će svoja specifična iskustva na području prevencije sukoba i upravljanja post-konfliktnim situacijama ponuditi dodatnu vrijednost radu VS UN.

RH je stranka svih ključnih međunarodnih instrumenata UN-a na području ljudskih prava te kontinuirano i aktivno prati daljnji razvoj međunarodnih standarda. U tom svjetlu, Hrvatska je sudjelovala u izradi novog međunarodnog dokumenta u krilu UN-a – **Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju**, koji je odmah po otvaranju za potpisivanje 30. ožujka 2007. u New Yorku i potpisala. Hrvatski sabor je donio Zakon o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom na svojoj sjednici 1. lipnja 2007. godine („Narodne novine-Međunarodni ugovori“, br. 6/07). Isprava o ratifikaciji položena je kod glavnog tajnika UN-a 15. kolovoza 2007. godine. RH je k tome, anticipirajući njezino donošenje, tekst Konvencije i njezine standarde ugradila u **Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015.**, dajući time dodatni pečat već iskazanom opredjeljenju na ovom području na međunarodnoj razini.

Stoga se u 2008. očekuju prva izvješća o provedbi Nacionalne strategije i njenih mjera od svih nadležnih tijela, a ona će biti i pokazatelj u kojoj mjeri je Konvencija u RH zaživjela u praksi.

Hrvatska je također bila među prvim zemljama koja je u Parizu 6. veljače 2007. na svečanosti otvaranja potpisivanja **Međunarodne konvencije o zaštiti svih osoba od prisilnih nestanaka** potpisala ovu Konvenciju, te je sada u tijeku priprema za njenu ratifikaciju koja se očekuje u 2008.

Provedba mjera i mehanizama usmjerenih na sprječavanje sukoba temelji se na Strategiji nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske i Strategiji obrane Republike Hrvatske. Hrvatska je aktivna sudionica Kimberley procesa od kolovoza 2003. godine. Na ovom području Hrvatska kontinuirano surađuje s EU u okviru UN-a i drugih međunarodnih organizacija.

Hrvatska će nastaviti s aktivnom potporom i sudjelovanjem u mjerama koje EU provodi s ciljem sprječavanja sukoba. Svoj doprinos na ovom području Hrvatska daje kroz sudjelovanje u mehanizmima UN-a, OESS-a, Vijeća Europe i drugih regionalnih organizacija, inicijativa i procesa poput Kimberley procesa, kao i kroz politički dijalog s trećim državama, pružanje razvojne pomoći, specifična iskustva vezana uz problem razminiranja itd.

Republika Hrvatska, sukladno statusu promatrača pri SHIRBRIG-u (Stand-by High Readiness Brigade for United Nations Operations), standby postrojbi/planskoj strukturi za mirovne misije UN-a, redovito sudjeluje na sastancima Upravljačkog odbora SHIRBRIG-a, a sukladno dinamici SHIRBRIG-a sudjelovanje će se nastaviti i tijekom 2008. godine.

KLJUČNI PRIORITETI

Najveća pažnja posvetit će se radu u Vijeću sigurnosti UN-a i njegovim odborima (Očekuje se predsjedanje jednim od odbora VS-a.). Članstvo u VS UN-a velika je obveza, ali i prilika za jačanje ugleda zemlje u svijetu te omogućava dodatnu afirmaciju zemlje i njene vanjske politike.

U 2008. godini se očekuju novi UN sastanci na vrhu koji će pokušati dati novu dinamiku provedbi milenijskih razvojnih ciljeva (obzirom da se ciljevi na globalnoj razini ne ostvaruju predviđenom i očekivanom brzinom), a time će proizaći i nove obveze za RH.

Težište aktivnosti u okviru UN-ovih misija u sljedećem razdoblju bit će na povećanju sudjelovanja u misijama koje su u geografski bližim područjima (neposredno susjedstvo, Bliski Istok, Južni Mediteran/Sjeverna Afrika i Kavkaz), radit će se na selekcijskom procesu kandidata za dužnosti u UN DPKO, nastavit će se razvijati program obuke za mirovne operacije i podržavati što intenzivnije sudjelovanje žena u mirovnim operacijama. Radi realizacije svih ovih ciljeva i opredjeljenja, planira se priprema međuresorne strategije sudjelovanja Hrvatske u međunarodnim mirovnim operacijama, čiji će nositelj biti Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH.

3.31.2.1.2. Vijeće Europe

Kao i proteklih godina, odnosno od samog stupanja u članstvo Vijeća Europe, Republika Hrvatska će i nadalje provoditi politiku aktivnog i partnerskog odnosa s VE, ne samo udovoljavajući obvezama koje proizlaze iz samog članstva, već i dodatnim promicanjem temeljnih ciljeva Organizacije, što prije svega uključuje zaštitu ljudskih prava, demokracije i pravne države na europskom prostoru. RH unutar VE djeluje putem svog Stalnog predstavništva u Strasbourgu, Izaslanstva u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti, Izaslanstva Hrvatskog sabora pri Parlamentarnoj skupštini VE, kao i kroz aktivnosti većeg broja vladinih i neovisnih stručnjaka koji sudjeluju u radu brojnih stručnih odbora i skupina Vijeća Europe.

U skladu sa svojim prioritetnim vanjskopolitičkim ciljevima, RH će nastaviti podržavati politiku EU u okvirima VE, te će općenito raditi na ostvarenju programa i smjernica suradnje između EU i VE. Osnovica za to svakako će biti Memorandum o razumijevanju između VE i EU, dokument koji je nakon poduzetog pregovaranja usvojen na 117. sastanku Odbora ministara VE, u svibnju 2007. godine. Uz suradnju u tri osnovna područja djelovanja VE – ljudska prava, pravna država i demokratizacija – Memorandum se bavi i suradnjom na području demokratske stabilnosti, dijaloga među kulturama i kulturne različitosti, obrazovanja, mladih i promoviranja osobnih kontakata (u kontekstu slobode kretanja) te socijalne kohezije, a hrvatski su predstavnici aktivno sudjelovali u njegovoj izradi.

Suradnja Republike Hrvatske i Vijeća Europe općenito pokriva brojne aktivnosti i odvija se kroz institucije vlasti, akademske zajednice, stručna tijela i nevladine organizacije, a afirmacija Hrvatske kroz aktivan doprinos njezinih stručnjaka u tijelima VE postaje sve značajnija. Izvješća i preporuke VE koje se odnose na RH su u načelu objektivno intonirane i odražavaju stalan napredak, te nema ozbiljnijih otvorenih pitanja vezanih uz poštivanje standarda Organizacije. Na planu tehničke suradnje, Hrvatska ostaje primateljica pomoći na području pravosuđa te socijalne sigurnosti i kulture, a tu se radi prije svega o regionalnim projektima VE-EK/EU, u kojima RH sudjeluje solidarno (kao što su: CARDS Regionalni program za reformu pravosuđa u JIE, CARDS Regionalni program pomoći socijalnim institucijama, dok je CARDS Regionalni program za jačanje kapaciteta u borbi protiv organiziranog kriminala u JIE nedavno priveden kraju).

RH je stranka 82 europske konvencije, sporazuma i pratećih protokola, a još 8 potpisanih konvencija i protokola očekuje ratifikaciju od strane Hrvatske. Od ukupnog broja konvencija i protokola Vijeća Europe (njih 202), 28 su sastavni dio *acquis communautaire*-a EU. RH je stranka većine tih konvencija, a tijekom 2008. godine nadležna tijela državne uprave i nadalje će se poticati da pristupe preostalim pravnim instrumentima koji su bitni za prilagodbu nacionalnog zakonodavstva europskim standardima.

3.31.2.1.3. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS)

Tijekom 2007. godine Republika Hrvatska nastavila je djelovati na tri glavna područja, odnosno dimenzije OESS-a – a to su ljudska, ekonomsko-ekološka i političko-vojna. Svaka od njih obuhvaća vrlo široku lepezu tema i kulminira najmanje jednim velikim skupom godišnje. Sigurnosna dimenzija OESS-a bila je u 2007. godini od posebne važnosti za Republiku Hrvatsku jer je od Uskrsa do ljetne stanke predsjedala Forumom za sigurnosnu suradnju (FSC). U lipnju se tijekom hrvatskog predsjedanja FSC-om održala redovita Godišnja pregledna konferencija o sigurnosti (ASRC), kao glavni skup iz ove dimenzije.

Republika Hrvatska je tijekom 2007. godine, a što će se nastaviti i u 2008. godini, aktivno doprinosila terenskim aktivnostima OESS-a sekundirajući osoblje iz državnog i civilnog sektora u misije OESS-a u JIE, a po potrebi i drugdje. Isto tako, Republika Hrvatska upućuje kratkoročne i dugoročne promatrače u sklopu OESS/ODIHR-ovih misija za nadzor provođenja izbora. U OESS-u postoji zamjetan interes od strane Tajništva za angažiranjem hrvatskih stručnjaka sa specifičnim znanjima (upravljanje granicama) u prijenosu znanja i iskustva drugim zemljama (srednja Azija). Aktualni predsjedavajući OESS-om ministar vanjskih poslova Kraljevine Španjolske g. Miguel Ángel Moratinos imenovao je g. Miomira

Žužula, bivšeg ministra vanjskih poslova RH, osobnim izaslanikom OEES-a u istrazi o raketnom incidentu u Gruziji od 06. kolovoza 2007. godine.

Misija OEES-a u Republici Hrvatskoj 19. srpnja ove godine predstavila je Stalnom Vijeću OEES-a u Beču, izvješće o statusu br. 18 o napretku Republike Hrvatske u ispunjavanju međunarodnih obveza od studenog 2005., *Status Report*, u kojem je zabilježen stabilan i značajan napredak Republike Hrvatske u provedbi međunarodno preuzetih obveza iz mandata Misije OEES-a. U dokumentu se navodi i kako su uloženi naponi hrvatsku Vladu znatno približili ispunjenju mandata Misije OEES-a što je rezultiralo zatvaranjem četiri poglavlja te sukladno tome smanjivanju Misije OEES-a u Hrvatskoj. Time su dane naznake zatvaranja Misije i zrelosti domaćih institucija za preuzimanje odgovornosti i samostalno rješavanje preostalih eventualno neriješenih pitanja iz mandata Misije.

U cilju ispunjena mandata Misije OEES-a hrvatska Vlada i Misija OEES-a u RH su tijekom 2007. godine nastavile sa održavanjem redovitih mjesečnih konzultativnih sastanaka „Platforma“ na ministarskoj razini (MVPEI, MMTPR, MP/DORH). Provedba ovog jedinstvenog mehanizma suradnje iznimno je pozitivno ocijenjen proces u sklopu ukupnog djelovanja OEES-a.

Sukladno tome, terenska Misija OEES-a u Hrvatskoj u proteklom je razdoblju, na tragu uzastopnih pozitivnih ocjena ostvarenog napretka, nastavila trend smanjivanja svojih aktivnosti i broja međunarodnog osoblja.

Početak 2008. godine mogao bi biti značajan u pogledu ispunjena mandata Misije OEES-a u RH i, posljedično, zatvaranja Misije u obliku u kakvom je sad.

Naime, MVP Kraljevine Španjolske i predsjedavajući OEES-om Miguel Ángel Moratinos ocijenio je pozitivnim ostvarenje ciljeva Misije OEES-a u RH i pozitivno kvalificirao politički napredak RH, te je u svojstvu predsjedavajućeg OEES-om najavio prijedlog zatvaranja Misije OEES-a u RH krajem godine.

U slučaju ispunjenja mandata Misije OEES-a u dijelu koji se odnosi na povratak i reintegraciju preostalo bi pitanje nadgledanja suđenja za ratne zločine. O mehanizmu nadgledanja u tijeku su pregovori Vlade RH i OEES-a.

3.31.2.1.4. Međunarodni kazneni sud

RH aktivno sudjeluje u svim aktivnostima koje MKS organizira za države članice Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda. Hrvatsko izaslanstvo sudjelovalo je na 5. Skupštini država stranaka Rimskog statuta održanoj u prosincu 2006. godine u Haagu i siječnju 2007. godine u New York-u. Hrvatska je članica Biroa MKS-a, (*Bureau of the Assembly of States Parties*), pomoćnog tijela koje pored predsjednika i dva dopredsjednika čine predstavnici 18 država (od čega je u trenutnom sastavu 8 europskih), a djeluje u mandatnom razdoblju od tri godine. RH redovito sudjeluje u radu Radnih skupina Skupštine država stranaka, koje se u razdoblju između zasjedanja Skupštine, sastaju u New Yorku i Haagu. Predstavnik RH član je i Specijalne radne skupine za zločin agresije.

Hrvatska kao država kandidatkinja za članstvo u EU kontinuirano pruža podršku zajedničkim stajalištima i izjavama EU u vezi Međunarodnog kaznenog suda.

RH podržava integritet, nezavisnost i efikasno funkcioniranje MKS-a i na razini pojedinih Odbora Opće skupštine Ujedinjenih naroda, a u pojedinim je slučajevima i kosponsorirala i sudjelovala u izradi tematskih rezolucija Opće skupštine UN-a koje se pozitivno referiraju na ulogu MKS-a kao sredstva za promicanje međunarodnog mira i sigurnosti.

Prioriteti za predstojeće razdoblje

RH će i dalje podržavati rad i efikasno funkcioniranje Suda te ustrajati na punoj suradnji s MKS-om, u skladu s preuzetim međunarodnopravnim obvezama, te odredbama Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

3.31.3. KONTOLA NAORUŽANJA

Republika Hrvatska je ugovorna stranka i aktivna sudionica većine važnih međunarodnih ugovora i konvencija, te potpisnica sljedećih dokumenata koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništavanje kao i nadzor izvoza i uvoza naoružanja: Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT); Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i pripadajućih amandmana (CPPNM); Sveobuhvatni ugovor o zabrani nuklearnih pokusa (CTBT); Konvencija o zabrani kemijskog oružja (CWC); Konvencija o zabrani bakteriološkog oružja (BTWC); Konvencija o zabrani ili ograničenjima uporabe nekih konvencionalnih oružja (CCW); Protokol o zabrani uporabe u ratu zagušljivih, otrovnih ili sličnih plinova i bakterioloških metoda ratovanja (Ženevski protokol), Bečka konvencija o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu, Konvencija o ranom izvješćivanju o nuklearnoj nesreći, Konvencija o pomoći u slučaju nuklearne nesreće ili radiološke opasnosti. Republika Hrvatska je također potpisnica Sporazuma s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju o primjeni garancija u svezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja, kao i Protokola uz Sporazum te Dodatnog protokola uz ovaj Sporazum. Hrvatska primjenjuje Kodeks postupanja u pitanjima sigurnosti i zaštite od radioaktivnog zračenja i dodatne smjernice za uvoz i izvoz radioaktivnih izvora. Hrvatska je potvrdila Međunarodnu konvenciju o suzbijanju djela nuklearnog terorizma. Republika Hrvatska je stranka Konvencije o zabrani protupješačkih mina (*Ottawa Convention*), Haški kodeks ponašanja protiv širenja balističkih projektila (HCOC). Bečki dokument 99 (WD 99); Subregionalnog sporazuma o kontroli naoružanja (SSKN). Hrvatska je prihvatila načela sadržana u Kodeksu ponašanja EU u vezi izvoza naoružanja (*EU Code of Conduct for Arms Exports*). Hrvatska je članica Wassenaarskog aranžmana (WA), Zangerove komisije, Australske grupe i Skupine opskrbljivača nuklearnim materijalima i tehnologijom (Nuclear Suppliers Group - NSG). Hrvatska sudjeluje u Inicijativi za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, te opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje (*Proliferation Security Initiative - PSI*) te Globalnoj inicijativi za borbu protiv nuklearnog terorizma.

3.31.3.1.KONTROLA KONVENCIONALNOG NAORUŽANJA I RAZORUŽANJE

3.31.3.1.1. Malo i lako oružje (SALW)

Pitanje malog i lakog oružja uređeno je novim Zakonom o oružju (NN 63/07, sukladno Direktivi 91/477/91/EEC) te Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne

opreme (NN 33/02, 173/03). Novim Zakonom o oružju, koji je stupio na snagu 01. rujna 2007. godine postrožuju se uvjeti držanja i uporabe oružja te se propisuje da se liječnički pregled za dobivanje oružne dozvole obavlja svakih pet, umjesto svakih deset godina kako je ranije bilo uređeno. Novi Zakon ponovno uvodi tzv. "legalizaciju" oružja te predviđa pokretanje kampanje za podizanje svijesti javnosti o opasnostima od oružja, kroz dobrovoljnu predaju neprijavljenog oružja (koja bi se mogla obaviti u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu zakona).

S obzirom na prepoznate probleme akumulacije malog i lakog oružja, MVPEI će u 2008. godini uz osobitu pozornost nastaviti potporu rada Nacionalnog povjerenstva za oružje i streljivo (SALW) osnovano Odlukom VRH od dana 31. ožujka 2005. Predstavnik MVPEI predsjednik, a MVPEI ujedno obnaša stručne i administrativne poslove za Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo.

Prioriteti do kraja 2007. i u 2008:

Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo izradilo je nacrt Nacionalne strategije za kontrolu malog i lakog oružja koja je u postupku usvajanja do kraja 2007. godine, a u skladu sa Strategijom EU za borbu protiv nelegalnog gomilanja i krijumčarenja malog i lakog oružja (SALW) i streljiva (5319/06) (napomena: ukoliko VRH ne prihvati Nacionalnu strategiju do kraja 2007. godine, to će učiniti u prvom kvartalu 2008.). Također, u prvoj polovici 2008. godine planira se usvajanje Akcijskog plana za kontrolu malog i lakog oružja, u skladu sa Zajedničkom akcijom Vijeća od 12. srpnja 2002. o doprinosu EU u borbi protiv destabilizirajućeg gomilanja i širenja malog i lakog oružja i o opozivu zajedničke akcije 1999/34/ZVSP.

Usvajanje zakonske regulative kojom će se utvrditi nadzor tranzita, prekrcavanja i posredovanja.

Temeljem bilateralnih razgovora s UK dogovorena je suradnja na projektu uništavanja viškova zaliha oružja. Ministarstvo obrane Republike utvrdit će količine oružja predviđene za uništenje, te organizirati i provesti uništavanje tih viškova oružja. S obzirom na dinamiku preustroja Oružanih snaga točni podaci o preostaloj količini oružja predviđenog za uništenje iz zaliha Oružanih snaga bit će poznati krajem 2008. godine.

Sudjelovanje na redovnim sastancima u sklopu Regionalne upravljačke skupine za nadzor malog i lakog oružja u JIE (*Regional Steering Group for the Control of Small Arms and Light Weapons*)

Izrada godišnjih izvješća:

prema UN akcijskom planu (*UN Programme of Action*);

OESS dokumentu o malom i lakom oružju (*OSCE Document on SALW*);

- Upitniku država članica OESS-a o politici i nacionalnim praksama i procedurama za izvoz konvencionalnog naoružanja i pripadajuće tehnologije (*Questionnaire on OSCE Participating States' Policy and/or National Practices And Procedures for the Export of Conventional and Related Technology*);

- OESS-ov upitnik o protupješačkim minama i eksplozivnim ostacima rata;

- te Provedbenom planu Pakta o stabilnosti o suzbijanju širenja malog i lakog oružja.

3.31.3.1.2. Uvozno/izvozno zakonodavstvo

Izvoz oružja u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o trgovini (NN 11/96, 49/03-pročišćeni tekst, 96/03, 103/03, 170/03, 55/04) i Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02 i 173/03) te drugim podzakonskim aktima.

Na području zakonodavstva u proteklom razdoblju učinjeno je sljedeće:

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 22. studenog 2006. godine Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NN 127/06) koja sadrži Popis robe vojne namjene usklađen s popisom robe vojne namjene EU.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 31. svibnja 2007. godine Uredbu o izmjeni Uredbe o popisu robe s dvojnomo namjenom (NN 62/07) koja je usklađena s Aneksom I Vijeća (Annex I to Council Regulation (EC) No. 394/2006 of February 2006). Popis robe dvojne i popis robe vojne namjene godišnje se redovito usklađuje s relevantnim popisima Europske Unije i *Wassenaarskog* aranžmana.

Institucionalni napredak u nadzoru izvoza vidljiv je u jačanju međuresorne suradnje te uvođenjem elektroničkog sustava TRACKER. Pribavljena je oprema za uvođenje navedenog sustava posredstvom kojeg će se povezati nadležne institucije koje se bave nadzorom izvoza: Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Carinska uprava, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrane.

Uvođenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom Hrvatska je zaokružila europske i međunarodne zakonske standarde o nadzoru izvoza naoružanja i vojne opreme te robe s dvojnomo namjenom, kao i standarde postavljene Wassenaarskim aranžmanom (WA) i Režimom nadzora raketne tehnologije (MTCR).

KLJUČNI PRIORITETI:

Zakonskom regulativom utvrditi nadzor tranzita, prekrcavanja i posredovanja naoružanja i vojne opreme.

Uvezati pribavljenu opremu elektroničkog sustava radi povezivanja nadležnih institucija koje se bave nadzorom izvoza: Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Carinska uprava, Ministarstvo unutarnjih poslova.

Nastaviti i osnažiti suradnju kroz "*outreach activities*" s industrijom i tvrtkama koje rade na proizvodnji i trgovini naoružanjem i robom dvojne namjene, jače uključiti akademsku zajednicu i znanstvene institucije

Formalizirati prijedlog organiziranja 9. međunarodne konferencije o nadzoru izvoza u Republici Hrvatskoj, na proljeće 2008. godine (8. Konferencija održana je u Bukureštu u ožujku 2007.)

Izvozni sustav Republike Hrvatske obuhvaća:

- Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola, NN 67/03, 83/03, 121/03, 198/03, te izmjene i dopune od 16.11. 2006.
- Zakon o trgovini (NN 11/96, 49/03-pročišćeni tekst, 96/03, 103/03, 170/03, 55/04)
- Zakon o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02 i 173/03)
- Zakon o izvozu robe s dvojnomo namjenom (NN 100/04, u primjeni 1.01.2005.).
- Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje izvozne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom (NN 166/04)
- Uredba o popisu robe s dvojnomo namjenom, NN 184/04. Tom Uredbom utvrđuje se primjena Uredbe Vijeća (EZ) Br. 1504/2004 od 19. srpnja 2004. kojom se izmjenjuje i

dopunjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 1334/2000. kojom se utvrđuje režim Zajednice za kontrolu izvoza predmeta i tehnologije s dvostrukom namjenom. Vlada Republike Hrvatske usvojila je 31. svibnja 2007. godine Uredbu o izmjeni Uredbe o popisu robe s dvojnomo namjenom (NN 62/07) koja je usklađena s Aneksom I Vijeća (Annex I to Council Regulation (EC) No. 394/2006 of February 2006). Popis robe dvojne i popis robe vojne namjene godišnje se redovito usklađuje s relevantnim popisima Europske Unije i Wassenaarskog aranžmana (*Wassenaar Arrangement*).

RH je članica Wassenaarskog aranžmana i Skupine opskrbljivača nuklearnim materijalima i tehnologijom (Nuclear Suppliers Groups) od lipnja 2005. Kontrolu izvoza provode nacionalno Povjerenstvo za izdavanje dozvola za izvoz i uvoz predmeta naoružanja za komercijalne svrhe i Povjerenstvo za izdavanje dozvola za izvoz robe s dvojnomo namjenom, u skladu s Poslovníkom o radu povjerenstva. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, u okviru obaju povjerenstava, donosi političku procjenu u odnosu na krajnju destinaciju i krajnjeg korisnika.

Donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom Hrvatska je zaokružila europske i međunarodne zakonske standarde o nadzoru izvoza naoružanja i vojne opreme te robe dvojne namjene, kao i standarde postavljene Wassenaarskim aranžmanom (WA) i Režimom nadzora raketne tehnologije (MTCR).

KLJUČNI PRIORITETI

Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo

U 2008. godini posebna će se pozornost obratiti radu Nacionalnog povjerenstva za oružje i streljivo. Glavni zadatak Nacionalnog povjerenstva u 2008. godini bit će postupanje prema Nacionalnoj strategiji i donošenje Akcijskog plana za kontrolu malog i lakog oružja te koordinacija financijske i tehničke pomoći predviđene od strane EK i UN-a za financiranje projekata vezanih za provedbu Nacionalne strategije.

Slijedeći svoja opredijeljena o potpori i doprinosu u izgradnji mjera sigurnosti i povjerenja, Hrvatska nastavlja aktivno sudjelovati na području kontrole naoružanja, u okviru razmjene inspeksijsko evaluacijskih posjeta, te redovito ispunjava svoje obveze i razmjenjuje informacije prema Bečkom dokumentu 99. Za 2008. godinu planirani su pasivni i aktivni inspeksijsko evaluacijski posjeti koje će provesti Služba za nadzor naoružanja MORH-a u okviru BD 99, uz punu potporu Uprave za međunarodne organizacije i sigurnost MVPEI-a.

Subregionalnog sporazuma o kontroli naoružanja – SSKN

Republika Hrvatska je predana suradnji u okviru Subregionalnog sporazuma o kontroli naoružanja – SSKN, odnosno njegovoj punoj primjeni. Nastavit će aktivno sudjelovati u radu Subregionalne konzultacijske komisije – SRKK, a u svezi čl. IV. Aneksa 1 B Daytonskog sporazuma u provedbi svoje politike opredijeljenosti i interesa za mir u Bosni i Hercegovini. Republika Hrvatska predsjedat će sastankom SRKK-a u veljači 2008., te sudjelovati na sastancima SRKK-a u BiH, CG i RS, kao i na kvartalnim sastancima stručnjaka u okviru novoosnovane Stalne radne skupine, te razmjeni informacija u prosincu 2008. u Beču.

Nadzor izvoza

Kroz rad u Povjerenstvu za nadzor izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme i Povjerenstva za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom, osobito će se poticati kvalitetnije definiranje postupka kod utvrđivanja krajnjeg korisnika, međunarodnih restriktivnih mjera, te uvođenje odgovarajućeg postojećeg elektroničkog sustava povezivanja nadležnih institucija koje se bave izvoznom kontrolom oružja. Republika Hrvatska će nastaviti sudjelovanje na redovitim godišnjim seminarima o kontroli izvoza naoružanja i vojne opreme u RACVIAC-u te u organizaciji bilateralnih partnera SAD-a i članica EU-a.

Uz navedeno planira se:

-Sudjelovanje na redovnim sastancima u sklopu Regionalne upravljačke skupine za nadzor malog i lakog oružja u JIE,

-Izrada godišnjih izvješća prema: UN akcijskom planu (*UN Programme of Action*); OESS dokumentu o malom i lakom oružju (*OSCE Document on SALW*), Upitniku država članica OESS-a o politici i nacionalnim praksama i procedurama za izvoz konvencionalnog naoružanja i pripadajuće tehnologije (*Questionnaire On OSCE Participating States' Policy And/Or National Practices And Procedures For The Export Of Conventional And Related Technology*).

RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju

Republika Hrvatska izrazila je interes i spremnost za punu podršku daljnjem jačanju uloge RACVIAC-a (Regionalno središte za pomoć u provedbi sporazuma o kontroli naoružanja i verifikaciji - *Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre*) u regiji. Slijedom uočenog problema kako postojeći institucionalni okvir RACVIAC-a predstavlja zapreku brojnim državama u snažnijem angažiranju, RH je tijekom 2007. godine predsjedala Radnom skupinom o redefiniranju statusa RACVIAC-a, slijedom postupnog gašenja Pakta o stabilnosti.

Prioriteti u sljedećem razdoblju RACVIAC-a utemeljeni su na novousvojenim odlukama upravljačkog tijela RACVIAC-a (*Membership Advisory Group – MAG*) o *strategiji, području djelovanja i strateškim ciljevima*. Navedeni dokumenti usvojeni su na 18. sastanku upravljačkog tijela RACVIAC-a zajedno s pravilnikom djelovanja MAG-a (*Terms of Reference*) i programom za 2008. godinu. RACVIAC-a je preimenovan u RACVIAC - Centar za sigurnosnu suradnju (*RACVIAC – Center for Security Cooperation*). Osamnaesti sastanak MAG-a utvrdio je sljedeće strateške ciljeve RACVIAC-a: jačanje ukupne stabilnosti JIE; povećanje ukupnog zamaha koji je postignut na područjima kontrole oružja i izgradnji mjera sigurnosti i povjerenja; promoviranje reforme sigurnosnog sektora i ohrabriranje regionalne suradnje; nastavak aktivnosti prenamjene obrane (*Defense Conversion*); ohrabriranje regionalne suradnje za učinkovitom borbom protiv terorizma, proliferacije oružja za masovno uništenje, organiziranog kriminala i svih vrsta krijumčarenja; potporu europskih i euroatlantskih integracijskih procesa; potporu Regionalnom vijeću za suradnju (*Regional Cooperation Council*); traženje sinergije s organizacijama i institucijama sa sličnim ciljevima (EU, NATO, OESS); razmjenjivanje iskustava i potpora Europskoj sigurnosnoj i obrambenoj politici.

KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini Hrvatska će dati punu potporu primjeni novousvojenih ciljeva i provedbi programa RACVIAC-a, te sudjelovati na seminarima o aktivnostima planiranim za sljedeće razdoblje.

U 2008. godini planirana je tješnja međuresorna (MVPEI, MGRiP, MFIN (Carina), MORH i MUP) suradnja radi razmjena informacija o postignućima RH na području kontrole izvoza konvencionalnog naoružanja i robe dvojne namjene, odnosno **Wassenaarskog aranžmana** (*Wassenaar Arrangement WA*). U svibnju i listopadu biti će održani sastanci Glavne radne skupine, Ekspertne skupine u travnju, zatim Operatera za izdavanje dozvola (LEOM) u lipnju, te na plenarna zasjedanja WA u ljeto i jesen. Uz nabrojano, u 2008. godini predviđena su još dva sastanka WA, na temu procjene postignutog, te utvrđivanja obveza za sljedeće razdoblje djelovanja u okviru započetog procesa (*WA 2007 Assessment*).

U godini procjene postignuća WA (*Assessment 2007*) razmatrana su različita područja aktivnosti, te je hrvatski prioritet uključiti Carinsku upravu u LEOM (*Licensing Enforcement Operators Group - LEOM*), a stručnjake iz obavještajne zajednice uključiti u rad Skupine stručnjaka WA za obavještajno sigurnosna pitanja (*Ad Hoc Group of Intelligence and Security Experts*), kako bi se sveobuhvatno pokrila područja djelovanja WA.

Sukladno raspravi u okviru Namjenskog tima za transparentnost (*Task Force of Transparency*) Republika Hrvatska planira u slijedećem razdoblju potaknuti zakonodavne izmjene i ojačati institucionalne kapacitete u svrhu veće transparentnosti u sustavu izvozne kontrole.

U svrhu kontrole prijevoza malog i lakog oružja zračnim putem nadležna ministarstva Republike Hrvatske intenzivirala su komunikaciju u svrhu daljnjeg proceduralnog poboljšanja.

Nastavit će se djelovanje u smjeru ulaska u punopravno članstvo Konferencije o razoružanju – (*Conference on Disarmament*). RH je na listi čekanja od 1992. te je kronološki druga po redu od država koje čekaju na ulazak u punopravno članstvo. Putem SMRH u Ženevi osigurati će nastavak statusa promatrača koji omogućuje sudjelovanje u radu CD-a (zasjeda tri puta godišnje u Ženevi). CD je jedino multilateralno tijelo posvećeno pregovorima o razoružanju. Punopravno članstvo u CD doprinijet će jačanju vanjskopolitičke pozicije RH. Republika Hrvatska svoje djelovanje temelji na punom poštivanju Povelje UN-a, te će i u 2008. godini pratiti rad Prvog Odbora Opće skupštine UN-a tijekom zasjedanja, kao i aktivnosti koje se odnose na njegovu reformu.

Hrvatska nastavlja aktivnu ulogu, kroz razmjene informacija u okviru godišnjih deklaracija, prema HCOC-u, izvještava o svojim postignućima na području politike neproliferacije, sudjelovanju i članstvu u međunarodnim režimima o kontroli naoružanja i prima na uvid obavijesti u obliku prethodnih najava lansiranja balističkih projektila članica. Hrvatska će dostaviti godišnju deklaraciju, prema novouređenom obrascu HCOC-a, do sredine travnja 2008. godine, te će sudjelovati na 8. plenarnom sastanku HCOC-a (sastanci se održavaju jedanput godišnje).

Hrvatska će i dalje biti vrlo aktivna u inicijativama i vježbama Partnerstva za mir na području upravljanja krizama, civilnog kriznog planiranja i odgovora na katastrofe (*Crisis Management, Civil Emergency Planning and Disaster Preparedness*).

Ohrid Border Process (Regionalni proces usklađivanja graničnih procedura s EU standardima) – Republika Hrvatska je ostvarila najveći napredak i daleko odmakla od svih zemalja u regiji po pitanju realizacije dugoročnih i kratkoročnih ciljeva Ohridskog graničnog procesa, za što je i pohvaljena. Podržavat će se nastavak procesa u 2008. godini, uzimajući u obzir kako bi bilo poželjno da daljnji doprinos ostvarenju postavljenih ciljeva RH provodi

kao ravnopravni partner kroz prenošenje znanja i iskustava iz tih područja ostalim zemljama regije. Na sastanku OBP krajem 2007. godine utvrdit će se daljnje smjernice djelovanja OBP-a, a nakon gašenja Pakta o stabilnosti.

Hrvatska je članica Ugovora o otvorenom nebu (*Open Skies Treaty*) od siječnja 2005. godine, čime iskazuje spremnost za razmjenu informacija, odnosno (*zrakoplovno*) izviđačkih letova. Time se dodatno potvrđuje naša opredijeljenost za aktivno sudjelovanje u procesima izgradnje mjera sigurnosti i povjerenja na području kontrole naoružanja. U 2008. godini planirano je sudjelovanje na 4 kvartalna sastanka članica u Beču.

Slijedom vanjskopolitičkih i strateških ciljeva u 2008-2009. godini, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija će maksimalno sudjelovati u zaokruženju postavljenih standarda za ulazak u NATO i EU, te doprinijeti punim sposobnostima Republike Hrvatske za punopravno članstvo u navedenim integracijama. U području malog i lakog oružja biti će aktivan i pouzdan partner kako u regiji tako i na globalnoj razini; dostići razinu postupanja u izvoznim kontrolama sukladno EU standardima te osigurati kvalitetan zakonski okvir i administrativne kapacitete.

3.31.3.1.3. Nadzor naoružanja i mjere izgradnje povjerenja i sigurnosti

U dosadašnjem tijeku provedbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN) postignuti su značajni rezultati, te su se sve strane znatno približile ostvarenju osnovnog cilja SSKN – uspostavljanja novih oblika suradnje na području sigurnosti usmjerenih na stvaranje transparentnosti i povjerenja te postizanja uravnoteženih i stalnih razina obrambene sile na najnižoj razini potrebnoj za ostvarivanje sigurnosti svake pojedine strane u SSKN. Tijekom 2007. godine Republika Hrvatska je nastavila dosljedno ispunjavati odredbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN), provodeći misije prihvata i provedbe inspekcije sukladno dogovorenom planu inspekcija koji je usvojila Subregionalna konzultacijska komisija – SRKK.

U lipnju 2006. u Firenci je obilježena deseta obljetnica sporazuma, sklopljenog između potpisnica Daytonskog mirovnog sporazuma o Bosni i Hercegovini. Sporazum je poslužio kao značajna mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja u godinama nakon rata. Sporazum danas odražava novo stanje među potpisnicama, budući da je tijekom 2006. prilagođen novim okolnostima – odražava politički napredak u Bosni i Hercegovini i činjenicu postojanja jedinstvenog Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine. Time je Bosna i Hercegovina postala jedna stranka sporazuma, umjesto dotadašnje tri stranke (entiteta). Republika Crna Gora, nakon osamostaljenja 2007. prihvaćena je kao samostalna članica SSKN-a. Republika Hrvatska je i nadalje potpuno predana svim oblicima suradnje u okviru SSKN i spremna je razmotriti prijedloge za daljnje poboljšanje mehanizama kontrole naoružanja na subregionalnoj i regionalnoj razini.

Republika Hrvatska nastavlja djelatno podupirati i doprinisiti izgradnji mjera sigurnosti i povjerenja. (CSBMs) u jugoistočnoj Europi redovito ispunjava svoje obveze prema Bečkom dokumentu 99. Republika Hrvatska podupire daljnji aktivni pristup CSBMs i u okviru drugih međunarodnih foruma, kao što je primjerice Forum za sigurnosnu suradnju OESS-a. RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju je jedno od najprikladnijih mjesta u samoj regiji jugoistočne Europe gdje se te mjere mogu i praktično provoditi.

Hrvatska je potpisnica Konvencije o konvencionalnom oružju²⁹ (CCW-a) i pripadajućih Protokola I, II, III, IV, V. Sudjeluje aktivno u dogovorima o mogućem pokretanju pregovora za usvajanje protokola o kazetnom streljivu (*Cluster Munitions*).

Hrvatska je također potpisnica Deklaracije iz Osla o kazetnom streljivu³⁰ kojom se, za sada 68 država potpisnica do kraja 2008. godine obvezuju sklopiti međunarodni ugovor o zabrani kazetnog streljiva s neprihvatljivim humanitarnim učincima.

Republika Hrvatska je, sukladno obvezama iz BD '99, organizirala posjet zračnoj bazi (ZB Pleso) i vojnoj postrojbi (3. gardijska oklopno-mehanizirana brigada u Vinkovcima) u listopadu 2006. godine.

Prioriteti u 2008. godini bit će promicanje daljnje izgradnje CSBM's koje doprinose jačanju institucionalnih sposobnosti država u regiji za suočavanje sa sigurnosnim izazovima.

Protuminsko djelovanje

Izradit će se godišnje izvješće po članku VII. Ottavske konvencije o protupešačkim minama (*Ottawa Convention on Anti Personal Mines*), te Godišnje izvješće po OESS-ovom upitniku o minama i eksplozivnim ostacima rata (*OSCE Questionnaire on anti-personal mines & Explosive Remains of War*).

3.31.3.2. NEPROLIFERACIJA ORUŽJA MASOVNOG UNIŠTENJA

Prepoznata je opasnost širenja oružja masovnog uništenja, te njegove upotrebe od strane terorista, te je naglasak na preventivu proliferacije oružja masovnog uništenja. Uz precizan zakonodavni okvir, snažan je naglasak na stalnom usavršavanju djelatnika provedbenih institucija. Kao članica globalnih neproliferacijskih ugovora i aktivna sudionica međunarodnih organizacija i neproliferacijskih režima koji se tiču suzbijanja širenja oružja masovnog uništenja, Republika Hrvatska vodi proaktivnu politiku na suzbijanju širenja oružja masovnog uništenja kroz provedbu postojećih međunarodnih mehanizama i daljnje usavršavanje nacionalnog sustava za nadzor fizičke zaštite, uvoza, izvoza i prijevoza osobito osjetljivih tehnologija i supstanci za dvostruku namjenu koje se mogu koristiti i u proizvodnji oružja masovnog uništenja. S ciljem jačanja učinkovitosti sprječavanja širenja oružja za masovno uništenje, Republika Hrvatska nastavit će s poticanjem regionalne suradnje na ovom području.

OSTVARENO U 2007. GODINI

U 2007. RH je pristupila neproliferacijskom režimu Australaska grupa, te Globalnoj inicijativi za borbu protiv nuklearnog terorizma. Republika Hrvatska je, između ostalog, u 2007. aktivno

²⁹ Puni naziv Konvencije: *the Convention on Prohibitions or Restriction on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects (CCW)*

³⁰ *The Oslo Declaration on Cluster Munitions*

sudjelovala u radu Vijeća guvernera IAEA-e, političkog tijela Međunarodne agencije za atomsku energiju (*International Atomic Energy Agency-IAEA*), u koje je izabrana 2006. godine. Hrvatska se aktivno uključila u neproliferacijske ciljeve Skupine opskrbljivača nuklearnih i s time vezanih materijala (*Nuclear Suppliers Group - NSG*) važnim neformalnim režimom koji djeluje u svrhu prevencije zloporabe nuklearnih materijala, te na diplomatskoj i stručnoj razini nastoji se redovito konzultirati sa zemljama zainteresiranima za sadržaj bilateralnog sporazuma SAD-a i Indije na području civilne nuklearne suradnje. Hrvatska je u suradnji s američkom konzultantskom tvrtkom *Applied Science and Analysis Inc. – ASA* organizirala u travnju 2007. na Cavtatu "*The Chemical and Biological Medical Treatments Symposia (CBMTS) - Industry V. – Četvrti svjetski kongres o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu*", uz potporu Organizacije za zabranu kemijskog oružja - (*Organization for Prohibition of Chemical Weapons - OPCW*). U okviru Kongresa na desetu godišnjicu rada *OPCW*, održala će se međunarodna radionica na temu robe dvojne namjene za predstavnike carinskih službi o tretmanu robe dvojne namjene. U svrhu promoviranja univerzalizacije *CWC*, RH u suradnji s *OPCW*-om u *RACVIAC*-u je u veljači 2007. organizirala seminar na temu verifikacije *CWC*-a. Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njegovom uništenju - Ženeva (*BTWC*) i *CWC* su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo.

KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će pojačati međunarodnu suradnju sa zemljama partnerima na način da s njima razmjenjuje relevantne informacije te koordinira aktivnosti kako bi se podigla razina sigurnosti neophodna za uspješnu borbu protiv terorističkih akata izazvanih oružjem masovnog uništenja. Slijedom navedenog, u 2008. godini u Republici Hrvatskoj će se organizirati međunarodne aktivnosti s ciljem informiranja i obuke djelatnika civilnih ustanova, poduzeća i akademske zajednice a u svrhu prepoznavanja ilegalnog transfera robe dvojne namjene i osjetljivih tehnologija. Aktivnosti će se provoditi u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, uz asistenciju *NATO*-a, *OESS*-a, *OPCW*-a te u okviru neproliferacijskih režima i inicijativa kojima se Republika Hrvatska pridružila. Republika Hrvatska će u prvoj polovici 2008. pokrenuti program u svrhu još boljeg približavanja zakonskih obveza i načina provođenja procedura djelatnicima javnih službi, trgovcima, proizvođačima, znanstvenicima i akademskoj zajednici. Navedeni program inicirali bi *MVPEI* i Hrvatska gospodarska komora, čime bi se osim pružanja znanja uspostavila i bolja suradnja i koordinacija nabrojanih s državnim službenicima. Program je zainteresirao i predstavnike Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu, koji su iskazali želju da ukoliko bude zatraženo, ustupe na raspolaganje američke stručnjake.

Suzbijanje širenja nuklearnog i radiološkog oružja

U 2008. godini neposredni ciljevi na ovom polju su jačanje suradnje između nacionalnih provedbenih institucija za borbu protiv terorističkih akata uzrokovanih širenjem oružja masovnog uništenja i sredstava njegovog transfera s civilnim sektorom, te njihovo povezivanje s međunarodnim partnerima. Svrha je pravodobna razmjena informacija kako bi se što učinkovitije djelovalo u slučajevima neposredne opasnosti. S obzirom kako je Republika Hrvatska prepoznata kao zemlja s preciznim zakonodavstvom i povezanim provedbenim institucijama, dodijeljena joj je, na prijedlog Sjedinjenih Američkih Država i Republike Poljske, organizacija vježbe u okviru Inicijative za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, te opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje (*Proliferation Security Initiative - PSI*) u svibnju 2008., na petu godišnjicu postojanja Inicijative. Tako će se po prvi put od osnutka Inicijative ovakav događaj obilježiti izvan Republike Poljske. Vježba će

se održati u Luci Rijeka, u suradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama i Republikom Poljskom, a bit će uključene zemlje koje imaju izlaz na Jadransko more. Cilj vježbe je testiranje procedura za suzbijanje širenja oružja masovnog uništenja, te s tim u svezi jačanje nacionalnih kapaciteta te međunarodna suradnja i razmjena informacija, posebice među državama regije. Drugi dio vježbe predviđa testiranje procedura presretanja brodova, a sukladno Zakonu o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o suradnji u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje, sustava njegove isporuke i materijala vezanih uz to morskim putem - *Shipboarding Agreement (SBA)*, a na kojoj će sudjelovati i ratni brod SAD-a. Ovaj dio scenarija će testirati i spremnost nedavno osnovane Hrvatske obalne straže (u okviru MORH-a, odnosno Hrvatske ratne mornarice).

Republika Hrvatska će u 2008. u okviru Globalne inicijative za borbu protiv nuklearnog terorizma³¹ putem MVPEI-a, MFIN-Carinske uprave, MUP-a, MORH-a i obavještajnih agencija sudjelovati u aktivnostima s ciljem suzbijanja nuklearnog terorizma, a sukladno hrvatskom nacionalnom zakonodavstvu i u međunarodnim pravnim okvirima (Konvencija za suzbijanje nuklearnog terorizma, Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnih materijala i amandmani iz 2005., te rezolucije VSUN 1373 i 1540).

Republika Hrvatska će u lipnju 2008. u RACVIAC-u organizirati međunarodnu radionicu koja je projekt NATO-ovog međunarodnog osoblja i Rumunjske, a na temu provedbe rezolucije VSUN 1540/04. Radionica će obraditi teme jačanja nacionalnih kapaciteta, institucionalnih i zakonodavnih, u suzbijanju širenja oružja masovnog uništenja, provedbe međunarodnih restriktivnih mjera Vijeća sigurnosti UN-a prema državama čije nepridržavanje rezolucije VSUN 1540 je dovelo do rezolucija VSUN restriktivnog sadržaja (čak i po poglavlju VII), temu potrebe podizanja razine svijesti industrijskog sektora, trgovaca, instituta i akademske zajednice o terorističkim aktima izazvanim materijalima i osjetljivom tehnologijom za izradu oružja masovnog uništenja. Cilj je odgovorna trgovina robe dvojne namjene, te verifikacija isporuke robe krajnjem korisniku.

Republika Hrvatska će nastaviti u 2008. godini još aktivnije sudjelovati u nuklearnoj neproliferaciji kroz rad u Vijeću guvernera IAEA-e, političkog tijela Međunarodne agencije za atomsku energiju (*International Atomic Energy Agency-IAEA*), u koje je izabrana 2006. godine ispred istočnoeuropske skupine. Naime, 2007. godine Hrvatska je izabrana na potpredsjedničko mjesto u Vijeću guvernera. Tijekom godine radit će se na dovršenju postojećih projekata tehničke suradnje Republike Hrvatske i IAEA-e, te nastaviti aktivnosti na započetom procesu pripreme provedbe projekata za 2008./2009. Hrvatska smatra Skupinu opskrbljivača nuklearnih i s time vezanih materijala (*Nuclear Suppliers Group - NSG*) važnim neproliferacijskim režimom koji djeluje u svrhu prevencije zloporabe nuklearnih materijala, te će pojačati aktivnosti unutar ovog režima, ali i aktivnosti u okviru Zanggerove komisije (*Zangger Committee*), režima profiliranog za dodatno osiguranje robe dvojne namjene i kontrole izvoza.

Suzbijanje širenja biološkog i kemijskog oružja

Glavne odredbe Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njegovom uništenju - Ženeva (*Biological and Toxic*

³¹ Osnovana dne. 15. srpnja 2006., a na poticaj Georga W. Busha, a od strane država G8 (Francuska, Italija, Japan, Kanada, Njemačka, SAD, Rusija, i Ujedinjeno Kraljevstvo).

Weapons Convention - BTWC) i Konvencija o zabrani kemijskog oružja (*Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their Destruction - CWC*) su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo. Posebno su zapaženi naponi Republike Hrvatske na jačanju sustava izvoznih kontrola i aktivnosti u regiji na planu suzbijanja širenja oružja masovnog uništenja. To je doprinijelo da se Republika Hrvatska pridružila u svibnju 2007. neproliferacijskom režimu Australaska grupa (*Australia Group*). Time se od zemalja koje primaju tehničku pomoć u implementaciji ovih konvencija pridružila zemljama koje pružaju pomoć. U nailazećem razdoblju Republika Hrvatska uložiti će dodatne napore pružajući tehničku pomoć državama koje *CWC* i *BTWC* nisu implementirale u nacionalna zakonodavstva. Tako će Republika Hrvatska u 2008. u suradnji s *OPCW* organizirati radionicu tehničke pomoći afričkim zemljama na temu prijenosa znanja iz područja provedbe *CWC*. U 2008. u Republici Hrvatskoj će se održati međunarodni znanstveni simpozij na temu implementacije *CWC*. U svrhu promoviranja univerzalizacije *CWC*, Republika Hrvatska će u suradnji s *OPCW*-om u *RACVIAC*-u u veljači 2008. organizirati seminar na temu verifikacije *CWC*-a.

Slijedom odlične suradnje Republike Hrvatske i *OPCW*-a, te izvješća Stalnog predstavnika Republike Hrvatske pri *OPCW* u Haagu, Nacionalno povjerenstvo za provedbu *CWC*, čije je sjedište i tajništvo u MVPEI-u, donijelo je odluku da se predstavnik Republike Hrvatske kandidira za članstvo u Izvršnom vijeću *OPCW*-a. Pored navedenog, Nacionalno povjerenstvo će kandidirati Republiku Hrvatsku u Znanstveno savjetodavni odbor *OPCW*.

Republika Hrvatska će u srednjoročnom razdoblju nastaviti s programima u svrhu još boljeg približavanja zakonskih obveza i načina provođenja procedura djelatnicima javnih službi, trgovcima, proizvođačima, znanstvenicima i akademskoj zajednici, te ukoliko postane članica *NATO*-a, sudjelovati i predlagati aktivnosti s ciljem suzbijanja širenja oružja masovnog uništenja.

3.31.4. PROVEDBA RESTRIKTIVNIH MJERA I GOSPODARSKIH SANKCIJA

Restriktivne mjere koje su izrečene u odgovarajućim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a provode se slijedom obveza preuzetih Poveljom UN-a, kao međunarodnog ugovora koji se temeljem odredbi članka 140. Ustava Republike Hrvatske smatra dijelom unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj je snazi iznad zakona. Temeljni akt kojim se uređuje uvođenje, provedba i ukidanje međunarodnih restriktivnih mjera je Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama, slijedom kojega Hrvatska uvodi, provodi ili ukida međunarodne restriktivne mjere protiv država, međunarodnih organizacija, teritorijalnih entiteta, pokreta ili fizičkih i pravnih subjekata:

- 1) zbog provedbe međunarodnopravno obvezujućih odluka Organizacije ujedinjenih naroda,
- 2) kada se pridruži restriktivnim mjerama drugih međunarodnih organizacija,
- 3) i u drugim slučajevima u skladu s međunarodnim pravom.

Temeljem Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, za predlaganje i praćenje provedbe svih međunarodnih restriktivnih mjera zadužena je *Međuresorska radna skupina za provođenje i praćenje međunarodnih restriktivnih mjera*. Ovu Međuresorsku skupinu čine predstavnici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija (Carinska i Porezna uprava), Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka i Ministarstva pravosuđa. Zbog transparentnosti, poštivanja načela javnosti te

važnosti učinkovite provedbe međunarodnih restriktivnih mjera, Vlada Republike Hrvatske imenovala je novu, izmijenjenu Međuresorsku skupinu te ju je zadužila za pripremu Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera. Dakle, odluke o uvođenju svake pojedine međunarodne restriktivne mjere, o njihovoj vrsti, načinu provedbe te njihovom ukidanju donosi Vlada Republike Hrvatske. Donesene Odluke Vlade potom se objavljuju u službenom glasilu Republike Hrvatske, Narodnim novinama, zajedno s pratećim listama. Zadaća je Međuresorske skupine, uz predlaganje teksta, daljnje praćenje provedbe i bolja koordinacija među resorima. Slijedeći ovu proceduru, u Narodnim novinama objavljene su Odluke Vlade o uvođenju sankcija protiv Sjeverne Koreje, Irana, te Sudana.

U narednom razdoblju pristupit će se promjeni postojećeg Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama kako bi se ubrzala i učinila efikasnijom provedba restriktivnih mjera. Predložene su i izmjene Kaznenog zakona kojima bi se uvele kazne zatvora za osobe koje krše uvedene međunarodne restriktivne mjere.

3.31.5. DOPRINOS RH U BORBI PROTIV TERORIZMA

OSTVARENO U 2007. GODINI

Zakonodavne aktivnosti:

Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Međunarodne konvencije o suzbijanju djela nuklearnog terorizma (*International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism*) na sjednici održanoj 30. ožujka 2007. godine („Narodne novine-Međunarodni ugovori“ br. 4/07.);

Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju terorizma (*Council of Europe Convention for the Prevention of Terrorism*) na sjednici održanoj 3. listopada 2007. godine („Narodne novine-Međunarodni ugovori“ br. 10/07.)

Provedbene mjere:

Aktivno sudjelovanje RH na međunarodnim sastancima na temu terorizma.

KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti:

Ratifikacija relevantnih međunarodnopravnih instrumenata.

Provedbene aktivnosti:

Usvajanje Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma;

Izrada Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma;

Nastavak sudjelovanja predstavnika RH na političkim i stručnim međunarodnim skupovima na temu suzbijanja terorizma, te u konkretnim anti-terorističkim vježbama s međunarodnim partnerima.

Aktivno sudjelovanje/zalaganje RH glede izrade UN-ove Sveobuhvatne konvencije o terorizmu;

U srednjoročnom razdoblju planira se nastaviti sa sudjelovanjem predstavnika RH na političkim i stručnim međunarodnim skupovima na temu suzbijanja terorizma, te u konkretnim anti-terorističkim vježbama s međunarodnim partnerima;

Jačanje međunarodne suradnje na planu suzbijanja međunarodnog terorizma s EU, NATO-om, OESS-om, Vijećem Europe, susjednim državama i unutar drugih međunarodnih inicijativa/organizacija.

3.31.6. EUROPSKA SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA

Od studenog 2004. Republika Hrvatska redovito sudjeluje na sastancima EU Trojke s ministrima obrane zemalja kandidata za članstvo i NATO članica koje nisu u EU (Hrvatska, Makedonija, Turska, Island i Norveška). Također, od lipnja 2005. Republika Hrvatska redovito sudjeluje na sastancima u okviru Vojnog odbora EU (EUMC) u formatu EUMC+5 (Hrvatska, Makedonija, Turska, Island i Norveška), gdje je predstavlja Vojni predstavnik pri NATO-u. Tijekom 2007. godine Republika Hrvatska sudjelovala je na 4 sastanka EU Trojke s ministrima obrane (ožujak, svibanj, rujan i studeni 2007.) i 4 sastanka u formatu EUMC+5 (veljača, travanj, rujan i studeni 2007.).

Sukladno pozivu, u svibnju 2006. Republika Hrvatska je Vojnom osoblju EU predala Odgovor na EU poziv za deklariranje snaga kao doprinos poboljšanju vojnih sposobnosti EU. Radi se o istim snagama koje su deklarirane za NATO/PfP aktivnosti. Pored izražene spremnosti za doprinos razvoju EU sposobnosti za upravljanje krizama (u svibnju 2006. godine deklarirane su vojne a u listopadu 2006. godine civilne sposobnosti) obavljene su međuresorne konzultacije i pokrenuti razgovori sa stranim partnerskim zemljama o uključivanju u EU Battlegroups koncept. Isto tako, Republika Hrvatska, sukladno iskazanim potrebama,

nastavlja s pružanjem „potpore zemlje domaćina“ (*Host Nation Support, HNS*) međunarodnim snagama u Bosni i Hercegovini angažiranim u operaciji EUFOR ALTHEA, ali i snagama KFOR-a. U tu svrhu stavila je na raspolaganje kapacitete svojih pomorskih i zračnih luka, vojne objekte, korištenje zračnog prostora i servis kontrole zračnog prometa.

Od 2006. godine intenzivirane su aktivnosti vezane uz bolje informiranje i osposobljavanje djelatnika u području Europske sigurnosne i obrambene politike (*European Security and Defence Policy, ESDP*). U tom kontekstu, u siječnju je u suradnji s MO Velike Britanije za predstavnike MORH-a, OS RH i MVPEI-a održana su predavanja o ESDP-u, okončan je prvi ciklus ESDP obuke za SAP zemlje započet u studenom 2006. godine a i redefinirana je struktura obuke u drugom ciklusu 2007/2008. Također, predstavnik RH je sudjelovao na 6th EUMS Geographic Conference, održanoj u svibnju u Bruxellesu, a tijekom godine se nastavilo i s upućivanjem predstavnika RH na ESDP Orijentacijske tečajeve u okviru ESDC-a (*European Security and Defence College*), a u studenom 2007. godine hrvatski predstavnici su po prvi puta sudjelovali na ESDP seminaru za glasnogovornike i djelatnike odjela za odnose s javnošću (ESDP PPI Course).

Za 2008. godinu planira se nastavak sudjelovanja na sastancima u formatu EU Trojka +5, EUMC+5, slanje državnog službenika MORH-a u Misiju RH pri EZ radi praćenja obrambenog segmenta EU, te uspostavljanje ustrojstvene jedinice za praćenje ESDP problematike. Također, nastavit će se s informiranjem i osposobljavanjem u području ESDP-a.

3.31.7. MIROVNE MISIJE

3.31.7.1. UN

Hrvatska, želeći što više doprinijeti miru i stabilnosti u svijetu te pomoći u stvaranju preduvjeta za oporavak i razvoj u državama koje su prošle kroz sukobe, vrlo aktivno doprinosi UN-ovim mirovnim misijama. Hrvatski je sabor 18. svibnja 2007. godine donio odluku da se Hrvatska, uz postojeće, uključi u pet dodatnih misija UN: BINUB (Burundi), UNAMA (Afganistan), UNIFIL (Libanon), UNIOSIL (Sierra Leone) i UNMIN (Nepal), te da se u tom smislu mogući broj pripadnika OS RH u mirovnim misijama UN, uz ranije predviđenih 64 do kraja 2007. godine, poveća za dodatnih 17 do kraja 2008. godine. Tijekom 2007. godine realizirano je uključivanje u 4 misije UN: UNMIN - 2 vojna promatrača, UNIFIL - 1 stožerni časnik, UNIOSIL - 1 stožerni časnik i BINUB -1 stožerni časnik, a još predstoji uključivanje u misiju UNAMA u Afganistanu.

Trenutno Hrvatska sudjeluje s pripadnicima Oružanih snaga i policije u ukupno 15 UN misija. Od toga časnici OS RH sudjeluju u 13 UN misija: MINURSO (Zapadna Sahara), MINUSTAH (Haiti), UNFICYP (Cipar), UNMIL (Liberija), UNMIS (Sudan), UNMEE (Etiopija i Eritreja), UNMOGIP (Indija i Pakistan), UNOCI (Obala Bjelokosti), UNOMIG (Gruzija), UNMIN (Nepal), UNIFIL (Libanon), UNIOSIL (Sierra Leone) i BINUB (Burundi). Osim što je povećala sam broj misija u kojima sudjeluje s OS (s 9 na 13), tijekom 2007. Hrvatska je povećala vojni angažman u sljedećim misijama UN-a : UNMOGIP (sa 7 na 8 pripadnika), MINURSO (s 5 na 7), UNMIL (s 3 na 5), MINUSTAH (s 1 na 3), UNMIS (s 3 na 5) i UNOMIG (s 2 na 3). Ukupno je tijekom 2007. broj pripadnika OS RH u misijama UN-a povećan s 32 na 45. Od siječnja 2006. do prosinca 2007. hrvatski general zapovijedao je misijom UNMOGIP.

Hrvatska policija sudjeluje u 3 UN-ove misije: UNFICYP (Cipar) - 4 policijska službenika, UNMIT (Istočni Timor) - 2 policijska službenika i UNMIK (Kosovo) - 13 policijskih službenika. U 2007. je policijski doprinos UN-ovim misijama povećan s 12 na 19 policijskih časnika.

RH posvećuje veliku pozornost kvalitetnoj obuci osoblja za mirovne misije. U međunarodno priznatom centru za obuku vojnog osoblja za misije *Središte za međunarodne vojne operacije/SMVO* u Rakitju kraj Zagreba tijekom 2007. nastavljeno je s održavanjem međunarodnih tečajeva za vojne promatrače (UNMOC-9 i UNMOC-10). UNMOC-ovi instruktori koji posjeduju certifikate UN-a aktivni su u međunarodnim tečajevima izvan RH.

Od 2006. Hrvatska je počela organizirati i međunarodne tečajeve za policijske sudionike u UN-ovim misijama, te je u rujnu 2007. organiziran drugi međunarodni tečaj za policijske časnike u mirovnim misijama UN-a „UNPOC Croatia 07“ u Valbandonu.

3.31.7.2. NATO

Osim sudjelovanja u mirovnim misijama UN-a, Hrvatska sudjeluje i u mirovnoj misiji ISAF koju temeljem UN-ovog mandata NATO vodi u Afganistanu. Također sudjeluje u mirovnoj misiji EUPOL pod vodstvom EU u istoj zemlji. Sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu s 200 pripadnika OS najveći je doprinos RH mirovnim misijama do sada. Uz pripadnike OS RH, u ISAF-u su angažirani i hrvatski diplomati (trenutno 1 diplomat) i policajci (od 10. srpnja 2007. godine angažirani u okviru misije EUPOL). U skladu s odlukom Hrvatskog sabora od 8. prosinca 2006. godine, broj hrvatskih vojnika u ISAF-u će se sa sadašnjih 200 do kraja 2008. godine povećati na 300.

Hrvatska sudjeluje u ISAF-u svojim nacionalnim kontingentom (*HRVCON*), koji je stacioniran na području tri regionalna zapovjedništva (RC) - RC Sjever, RC Zapad i RC Glavni grad. Hrvatska sudjeluje u tri pokrajinska tima za obnovu (*PRT*), a razmatra mogućnost eventualnog preuzimanja i vodstva nad jednim PRT-om u Afganistanu. Hrvatska će pripadnike svojih OS u sklopu ISAF-a nastojati zemljopisno grupirati. Nastavit će se i ojačati i civilni doprinos misiji, pri čemu će se nastojati sadašnjoj diplomatskoj i policijskoj sastavnici pridodati i razvojna. U tom će se kontekstu razmotriti i mogućnost uključivanja stručnjaka iz drugih tijela uprave u sastav hrvatskog civilnog tima u PRT-u Feyzabad u Afganistanu (npr. jedan razvojni stručnjak uz postojećeg djelatnika MVPEI-ja).

MVPEI će voditi i koordinirati međuresorne konzultacije o eventualnom preuzimanju vodstva RH nad jednim od pokrajinskih timova za obnovu te pripreme za provedbu takve odluke, ako do nje dođe. MVPEI će i dalje pružati organizacijsku, logističku i tehničku potporu civilnoj sastavnici hrvatskog doprinosa ISAF-u.

Posebnu pozornost Hrvatska poklanja nastojanjima na izgradnji civilnog društva u Afganistanu. U tu će se svrhu pojačati hrvatsko sudjelovanje u humanitarnim i razvojnim projektima, osobito onima koji pomažu poboljšanju stanja ravnopravnosti spolova i poštivanja ljudskih prava. Od 2006. godine afganistanski diplomati obučavaju se na tečajevima Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH, a s takvim će se aktivnostima nastaviti i ubuduće.

Hrvatski sabor je u prosincu 2006. godine donio odluku o sudjelovanju u operaciji *Active Endeavor* i u tijeku je razmatranje modaliteta upućivanja, a Hrvatska ratna mornarica već je

započela s razmjenom informacija o pomorskom prometu CC MAR Napulj. To će demonstrirati solidarnost Hrvatske sa saveznicima i njezinu odlučnost da aktivno doprinosi suzbijanju terorističkih ugroza na Sredozemlju. Upućivanje hrvatskih časnika očekuje se do kraja 2007. godine. Sve do prestanka aktivnosti *Jordan International Police Training Centre (IPTC)* u Jordanu 31. kolovoza 2007. godine, u kojem su obučavani pripadnici iračke policije za izvršavanje svojih zadaća, Hrvatska je sudjelovala u njegovom radu s 3 policijska instruktora.

RH će u 2008. godini nastaviti pružati i logističku potporu misiji KFOR na Kosovu.

3.31.7.3. EUROPSKA UNIJA

Ustrojavanjem policijske misije EU - EUPOL Afganistan 17. lipnja 2007. dva hrvatska policijska savjetnika, koji su ranije bili razmješteni kao dio hrvatskog civilnog tima u okviru *Njemačkog policijskog projekta* u PRT-u Feyzabad, od 10. srpnja 2007. godine svoj rad su nastavila u okviru misije EU. Ovaj je angažman formaliziran potpisivanjem *Sporazuma između EU i RH o sudjelovanju RH u civilnoj operaciji EU upravljanja kriznim situacijama u Afganistanu* 4. listopada 2007. godine. Tijekom 2008. godine nastavit će se sudjelovanje RH u ovoj misiji, te će se nakon isteka mandata dvojice hrvatskih policajaca kandidirati i njihovi nasljednici.

U tijeku su pripreme za pokretanje ESOP misije EU na Kosovu. Hrvatska sudjeluje u pripremnim aktivnostima za uspostavljanje te misije, te će u njoj sudjelovati kad ona bude otpočela. Deveterica policijskih službenika iz RH koji trenutačno djeluju u UN misiji UNMIK kandidirani su za prijelaz u misiju EU kad ona bude uspostavljena. Razmotrit će se i mogućnost sudjelovanja ostalih stručnjaka iz Hrvatske (npr. diplomati, pravosudni dužnosnici, službenici zatvorskog sustava) u toj misiji.

RH po prvi puta sudjeluje na pripremnim sastancima za jednu vojnu EU misiju (Čad) što je osobito korisno zbog izravnog uvida u procese strukturiranja i planiranja vojnih misija EU.

RH će u 2008. godini nastaviti pružati i logističku potporu EU misiji *Althea* u Bosni i Hercegovini. Pratit će se i ostale misije EU te će se ovisno o konkretnim okolnostima donositi odluke o sudjelovanju RH u njima. MVPEI će nastaviti davati političke smjernice za hrvatsko sudjelovanje u tim misijama, u uskoj suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima, napose s MORH-om.

3.31.8. VIZNI SUSTAV

Novim Zakonom o strancima («Narodne novine» 79/07), koji stupa na snagu 1. siječnja 2008., provedeno je daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija postaje središnje državno tijelo nadležno za pitanja viza, redefinirane su vrste i značajke viza, uveden je obrazac za unošenje vize, i uspostavljen je pravni okvir za Hrvatsku bazu podataka o vizama.

U prosincu 2007. završen je prijedlog nove Uredbe o viznom sustavu, kojim je provedeno daljnje usklađivanje hrvatskog viznog sustava. Vodeći računa o posljednjim izmjenama i dopunama viznog sustava EU (Uredba Vijeća (EZ) br. 1932 od 21. prosinca 2006.) predloženo je uvođenje viznog režima za državljane Bolivije, a također i uvođenje u vizni sustav posebne kategorije državljanina Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske koji nisu državljani imenovane u smislu prava Zajednice.

S ruskom stranom završene su konzultacije o sklapanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljanima i obje su se strane

suglasile o konačnom tekstu nacrtu Sporazuma. Novo uređenje uzajamnih putovanja više ne bi predviđalo izuzeća iz viznog režima, tj. mogućnost ulaska u državu na osnovi pozivnih pisama ili turističkih vaučera.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 29. studenoga 2007. godine Odluku o produljenju privremene suspenzije viznog režima za državljane Republike Srbije i državljane Republike Crne Gore, koja se primjenjuje od 1. siječnja do 31. prosinca 2008. godine.

Utvrđeno je stajalište o suzdržavanju od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije. U odnosu na nositelje diplomatskih i službenih putovnica tih zemalja, prigodom odlučivanja o eventualnom nezahtijevanju viza, vodit će se računa i o Dodatku 2. Zajedničkih konzularnih naputaka o vizama za diplomatske misije i konzularne urede (Odredbe o kretanju nositelja diplomatskih, službenih i službovnih putovnica i nositelja *laissez-passersa* što ih neke međunarodne međuvladine organizacije izdaju svojim službenicima).

KLJUČNI PRIORITETI

Na osnovi novog Zakona o strancima, u I. kvartalu 2008. donijet će se provedbeni propisi, među kojima je i nova Uredba o viznom sustavu, što je donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog središnjeg državnog tijela nadležnog za pitanja viza.

U skladu s Planom potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije, planira se održavanje dvostranih konzultacija o uređenju režima uzajamnih putovanja državljana s onim državama koje su na „negativnom“ popisu Europske unije, a viza im nije potrebna za ulazak u Republiku Hrvatsku.

Očekuje se kako će Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana biti sklopljen početkom 2008., a njegovo stupanje na snagu predviđa se u 2008. godini.

U srednjoročnom razdoblju nastavit će se druge aktivnosti prema Planu potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije. Ovisno o spremnosti drugih država (kojih se to tiče), nastojat će se na dogovornom uređenju režima uzajamnih putovanja državljana.

3.32. FINANCIJSKI NADZOR

3. 32.1. SUSTAV UNUTARNJIH FINANCIJSKIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU

Osnovni propisi koji reguliraju područje unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru su Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 141/06), Pravilnik o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN 150/05), Strategija razvoja sustava unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru koju je donijela Vlada Republike Hrvatske u lipnju 2005. godine.

Navedeni propisi uređuju pitanja uspostave, funkcioniranja i razvoja sljedećih komponenti sustava unutarnje financijske kontrole unutar javnog sektora:

- načela upravljačke odgovornosti i odgovornosti za sustave financijskog upravljanja i kontrole,
- funkcionalno neovisnu unutarnju reviziju i
- funkciju Središnje harmonizacijske jedinice, odnosno harmonizacije i koordinacije dvije navedene komponente u javnom sektoru.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Tijekom 2006. godine pripreman je Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru, a Hrvatski sabor donio ga je u prosincu 2006. (NN 141/06). Navedeni Zakon detaljno utvrđuje okvir za uspostavu i razvoj unutarnje revizije i sustava financijskog upravljanja i kontrole te utvrđuje metodologiju, standarde, odnose i odgovornosti unutar sustava unutarnjih financijskih kontrola. Također, određuje nadležnosti Ministarstva financija, Središnje harmonizacijske jedinice i drugih tijela u provedbi sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru.

Kako su gotovo sve aktivnosti zadane Strategijom iz 2005. godine uglavnom izvršene, Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva financija, u ožujku 2007. donijela je Akcijski plan uspostave i razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske do konca 2008., kojim su određene aktivnosti koje je potrebno realizirati u tom razdoblju.

Početkom ožujka 2007. Vlada Republike Hrvatske imenovala je Vijeće za unutarnju financijsku kontrolu koje je savjetodavno tijelo ministra financija koji je ujedno i predsjednik Vijeća, a članovi su pojedini ministri ili čelnici državnih tijela, glavni državni revizor i neki voditelji jedinica za unutarnju reviziju.

Jedan od zadataka ovog Vijeća je i rasprava o godišnjem objedinjenom izvješću o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru što je i učinjeno u travnju 2007.

Naputak za izradu godišnjeg objedinjenog izvješća o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 8/07) donio je ministar financija u siječnju 2007., na temelju kojeg su korisnici proračuna sačinili svoja godišnja izvješća o obavljenim unutarnjim revizijama te o financijskom upravljanju i kontrolama.

O godišnjem objedinjenom izvješću o sustavu unutarnjih financijskih kontrola za 2006. godinu raspravila je Vlada Republike Hrvatske u svibnju 2007. i doneseni su određeni zaključci s ciljem poboljšanja i unapređenja sustava.

Funkcionalno neovisne jedinice za unutarnju reviziju uspostavljene su u svim ministarstvima. Prema kriterijima utvrđenim Pravilnikom o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN 150/05), jedinice za unutarnju reviziju uspostavljene su i kod drugih proračunskih korisnika, među kojima su proračunski fondovi odnosno zavodi, te Grad Zagreb.

Financijsko upravljanje i kontrola uspostavlja se u svim ustrojstvenim jedinicama i na svim razinama korisnika proračuna, a obuhvaća sva proračunska sredstva uključujući sredstva Europske unije i druga sredstva. Za financijsko upravljanje i kontrolu te za unutarnju reviziju odgovorni su čelnici proračunskih korisnika.

Ministarstvo financija je putem Središnje harmonizacijske jedinice (SHJ) razvilo sustav izobrazbe i certificiranja unutarnjih revizora u javnom sektoru, i postavilo temelje za razvoj sustava izobrazbe za područje financijske kontrole i upravljanja. Za provođenje izobrazbe obučeni su domaći treneri koji uspješno i u kontinuitetu provode izobrazbu.

U ožujku 2007. ministar financija donio je novi Program za izobrazbu unutarnjih revizora i novi Naputak za polaganje ispita unutarnjih revizora u skladu s programom izobrazbe, te Program izobrazbe za financijsko upravljanje i kontrole. U lipnju 2007. donesen je i plan izobrazbe osoba zaduženih za financijsko upravljanje i kontrole u razdoblju 2007. - 2010.

Na temelju navedenih programa i planova kontinuirano se provodi izobrazba unutarnjih revizora i osoba zaduženih za financijsko upravljanje i kontrole. Do konca 2007. godine održano je deset ciklusa izobrazbe u koje je bilo uključeno 194 unutarnja revizora koji su svi položili pismeni ispit, a 110 je steklo uvjete za stručno ovlaštenje ministra financija. Preostalih 84 revizora koji su prošli teoretsku izobrazbu moraju obaviti još dvije praktične revizije, uz mentorstvo, kako bi nakon praktičnog iskustva stekli stručno ovlaštenje ministra financija.

Koncem svibnja 2007. započeo je deseti krug izobrazbe koji pohađa 17 polaznika od kojih će većina biti unutarnji revizori u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U 2007. održano je deset seminara za osobe zadužene za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrola na državnoj razini i to pretežno za voditelje financijskog upravljanja i kontrola, koordinate, načelnike i druge osobe zadužene za uspostavu financijskog upravljanja i kontrola. Izobrazba se odvija putem četiri osnovna modula te jednog modula koji se odnosi na podizanje i jačanje svijesti o potrebi uvođenja sustava unutarnjih financijskih kontrola.

Jedan takav seminar o upravljačkoj odgovornosti organiziran je zajedno s Europskom komisijom, Općom upravom za proračun, u Vodicama 17. i 18. rujna 2007. i njime se željelo utjecati na svijest čelnih ljudi na državnoj i lokalnim razinama o potrebi uspostave ovog sustava.

U lipnju 2007. donesen je Priručnik o financijskom upravljanju i kontroli u kome je dana metodologija i osnovne smjernice za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrole s ciljem uspostavljanja kvalitetnog i ujednačenog sustava unutarnjih kontrola uvažavajući razlike i specifičnosti korisnika proračuna.

Tijekom srpnja 2007. korisnici proračuna donijeli su akcijske planove uspostave i razvoja financijskog upravljanja i kontrola u kojima su naznačene aktivnosti, nosioci i rokovi potrebni za razvoj ovog sustava.

U ožujku 2007. čelnici korisnika proračuna imenovali su voditelje za financijsko upravljanje i kontrole te osobe zadužene za nepravilnosti kojima svi zaposlenici mogu podnijeti prijave vezane uz te događaje, a propisana je i procedura za postupanje prema odredbama članka 36. Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija zapošljava 11 djelatnika, tijekom 2007. zaposlen je jedan novi djelatnik, a u 2008. predviđa se zaposliti još nekoliko zaposlenika kako bi se što kvalitetnije i bolje obavljali poslovi na koordinaciji uspostave ovog sustava.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je novu Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u studenome 2007. Sastavni dio strategije čini akcijski plan kojim su se odredile nove aktivnosti, rokovi njihova provođenja i nositelji zadataka.

Prije usvajanja, Strategija je upućena na mišljenje svim županijama i županijskim centrima, ministarstvima i određenim državnim tijelima. Isto tako, upućena je Europskoj komisiji, Općoj upravi za proračun 22. kolovoza 2007. Po prikupljenim prijedlozima i mišljenjima, Strategija je upućena Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.

Koncem 2007. izrađen je novi Kodeks etike unutarnjih revizora, kao i predložak Povelje unutarnjih revizora. To su poboljšani dokumenti (u odnosu na prethodne), a Opća uprava za proračun dala je na njih pozitivno mišljenje 20. prosinca 2007.

Tijekom 2007. godine dodatno je ojačan sustav upravljanja EU fondovima te unutarnja revizija putem organizacije sustava za upravljanje instrumentom pretpristupne pomoći (IPA) u nadležnim ministarstvima. Znanje stečeno prilikom provedbe predmetnih revizija poslužit će kao osnova za buduću unutarnju reviziju strukturnih i kohezijskih fondova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Početakom 2008. potrebno je donijeti provedbene propise i to novi Pravilnik o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna, novi Kodeks etike unutarnjih revizora, Pravilnik o razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola te ažurirati i poboljšati Priručnik za unutarnje revizore.

Do polovice 2008. potrebno je razmotriti ulogu proračunskog nadzora i izmijeniti ili donijeti novi Pravilnik o proračunskom nadzoru u skladu sa specifičnim ulogama i odgovornostima dodijeljenim financijskom upravljanju i kontroli te unutarnjoj reviziji, u kontekstu zahtjeva PIFC-a, odnosno novog Zakona.

Slijedom Plana izobrazbe unutarnjih revizora za 2006. i 2007., Ministarstvo financija će nastaviti s izobrazbom unutarnjih revizora na državnoj i lokalnoj razini kroz još 4 kruga izobrazbe u 2008.

Početakom 2008. pripremit će se novi plan izobrazbe unutarnjih revizora kojim će se utvrditi potrebe izobrazbe za razdoblje 2008.-2010.

Osim izobrazbe unutarnjih revizora, u narednom razdoblju, aktivnosti će biti usmjerene i na organizaciju izobrazbe za osobe odgovorne za uspostavu i razvoj sustava financijskog upravljanja i kontrole, kao i drugih osoba uključenih u taj sustav. Za provođenje izobrazbe sačinjen je Program izobrazbe za voditelje i za koordinatore za financijsko upravljanje i kontrolu. Program obuhvaća i osobe koje su, uz čelnika, zadužene za uspostavu, provođenje i razvoj financijskog upravljanja i kontrola, a u skladu s novim Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru.

U svakom ministarstvu i drugim tijelima državne uprave te u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Središnja harmonizacijska jedinica pomoći će u uspostavi i normativnom određenju odgovarajuće strukture za sustav unutarnjih financijskih kontrola.

Najveću pažnju u narednom razdoblju potrebno je posvetiti jačanju svijesti čelnika o potrebi uspostave i razvoja cjelovitog sustava financijskog upravljanja i kontrola, jer ukoliko je ovaj sustav dobro uspostavljen tada će i osnovni cilj uspješnog upravljanja i ostvarenja zadaća korisnika proračuna biti ostvaren.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija će u srednjoročnom razdoblju nastaviti s poslovima iz svoje nadležnosti koji se prvenstveno odnose na izradu metodologije i standarda rada financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije, organiziranje izobrazbe osoba uključenih u financijsko upravljanje i kontrolu te unutarnju reviziju i daljnju koordinaciju uspostave i razvoja ovog sustava. U Središnjoj harmonizacijskoj jedinici tokom 2008. i 2009. planira se uposliti još nekoliko djelatnika, kako bi se popunila planirana radna mjesta s ciljem što kvalitetnijeg i pravovremenog obavljanja poslova iz njihove nadležnosti te održivosti sustava koji se uspostavlja. Isto tako planiraju se i organizacijske promjene u Središnjoj harmonizacijskoj jedinici s ciljem što kvalitetnijeg obavljanja svih poslova.

3.32.2. VANJSKA REVIZIJA - DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Vanjska revizija u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je Državnog ureda za reviziju, a regulirana je Zakonom o državnoj reviziji (NN 70/93, 48/95, 105/99, 36/01, 44/01 i 177/04). Zakon osigurava funkcionalnu i operativnu neovisnost Državnog ureda za reviziju, a kao područje djelovanja utvrđuje reviziju svih javnih prihoda i rashoda na državnoj i lokalnoj razini kao i reviziju sredstava Europske unije koje prima Republika Hrvatska.

Državni ured za reviziju obavlja revizije u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI (NN 93/94), Europskim smjernicama za primjenu INTOSAI standarda i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora, koji je donio glavni državni revizor.

Državni ured za reviziju član je Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija INTOSAI i Europske organizacije vrhovnih revizijskih institucija EUROSAI, kao i Kontaktnog odbora vrhovnih revizijskih institucija EU.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Smjernice za kontinuiran razvoj Državnog ureda za reviziju (DUR), sukladno međunarodnim standardima, najboljoj revizijskoj praksi i dosegnutim standardima revizijske profesije, utvrđene su Strateškim planom razvoja za razdoblje 2003.-2007., koji je donio glavni državni revizor početkom 2003. godine.

Uz Strateški plan razvoja 2003.-2007. donesen je i pripadajući akcijski plan. Provedba aktivnosti i zadataka sadržanih u predmetnom planu bile su podržane twinning projektom u kojem je Državnom uredu za reviziju partner bio Nacionalni ured za reviziju Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske. Twinning projekt završen je u svibnju 2007. godine. Ispunjeni su svi ciljevi i zadaci planirani u okviru projekta, uz osiguravanje elemenata održivosti.

Provođenje Strateškog plana razvoja tijekom 2007. godine je, kao i u prethodnoj godini, uključivalo niz treninga za državne revizore kako unutar Središnjeg ureda tako i u područnim uredima, razvoj priručnika za financijsku reviziju i reviziju učinkovitosti, provjeru mogućnosti njihove primjene kroz pilot revizije te brojne druge zadatke i aktivnosti u skladu sa Strateškim planom razvoja i Programom rada Državnog ureda za reviziju za 2007.

U prosincu 2007 izrađen je novi strateški plan Državnog ureda za reviziju za razdoblje 2008.-2012.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2008. godini planira se započeti s aktivnostima i zadacima koji su predviđeni novim Strateškim planom.

Srednjoročni prioriteti Državnog ureda za reviziju bit će utvrđeni Strateškim planom za razdoblje 2008.-2012., dok će detaljna provedba tako utvrđenih aktivnosti i zadataka biti utvrđena pripadajućim akcijskim planovima, usklađenim s međunarodnim revizijskim standardima i najboljom revizijskom praksom u zemljama Europske unije.

U skladu s navedenim, DUR će nastaviti s aktivnostima na jačanju neovisnosti, jačanju organizacijskih i upravljačkih kapaciteta, konstantnom povećanju kvalitete rada i revizijskih izvješća u skladu s razvojem struke, jačanju informatičke opremljenosti jačanju međunarodne suradnje, posebice s Europskim revizorskim sudom te svim drugim aktivnostima potrebnima za učinkovito ispunjavanje zakonskih zadaća i postizanje utvrđene vizije i misije.

32.3. ZAŠTITA FINANCIJSKIH INTERESA EU

Pod zaštitom financijskih interesa Europske unije podrazumijeva se sposobnost primjene odgovarajućih uredbi Komisije prije trenutka priključenja Uniji, prema kojima se od zemlje kandidata očekuje da uspostavi neovisnu službu za suradnju s OLAF-om (tzv. AFCOS), te da osigura razvoj administrativnih kapaciteta neophodnih za primjenu *acquisa*, uključujući

kapacitete zakonodavnih i sudbenih tijela da reagiraju na slučajeve u kojima su financijski interesi Unije ugroženi.

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Koncem 2006. stvorene su u Ministarstvu financija sve normativne pretpostavke za ustrojavanje AFCOS-a, odnosno Odsjeka za suzbijanje nepravilnosti i prijevара, što je i učinjeno početkom 2007.

Sačinjen je Plan djelovanja za donošenje provedbenih propisa te organizacijsku prilagodbu i kadrovsko popunjavanje strukture za suzbijanje nepravilnosti i prijevара – AFCOS HRVATSKA – te je započeta izobrazba zaposlenika AFCOS-a.

Odredbama članka 36. Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru propisana je procedura podnošenja prijave u slučaju sumnje na nepravilnosti ili prijevара. Prijave se podnose čelniku ili osobi zaduženoj za nepravilnosti.

U listopadu, studenom i prosincu 2007. godine, u tri navrata educirani su zaposlenici državnih tijela o nepravilnostima i prijevarama, u okviru MATRAFLEX projekta u organizaciji Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske.

Hrvatski sabor donio je 3. listopada 2007. izmjene i dopune Kaznenog zakona koji je usklađen s Konvencijom o zaštiti financijskih interesa EU (PIF-konvencija) i njezinim protokolima. Izmijenjenim Kaznenim zakonom usklađen je pojam prijevара s PIF Konvencijom te su propisani inkriminirani slučajevi zlouporabe ovlasti u svezi sredstava EU, i kod kaznenog dijela izbjegavanja carinskog nadzora opširnije je propisano navedeno kazneno djelo.

Na temelju Zakona o deviznom poslovanju (NN 96/03, 140/05 i 132/06.) donijeta je Odluka o postupanju sa stranom gotovinom za koju postoji sumnja da je krivotvorena (NN 21/07). Navedenom odlukom propisana je obveza za banke, ovlaštene mjenjače te ostale rezidente kojima je poslovna djelatnost obrada i distribucija stranog gotovog novca da bez odgode sumnjive primjerke ili krivotvorine povuku iz optjecaja, o tome obavijeste policiju, a sumnjive primjerke strane gotovine dostave na vještačenje Centru za kriminalistička vještačenja "Ivan Vučetić" pri MUP-u RH.

U prosincu 2007. na sjednici Savjeta HNB-a, usvojen je Financijski plan HNB-a za 2008. te pokrenut Projekt osnivanja Nacionalnih centara za analizu novčanica i kovanoga novca u HNB-u. Aktivnosti vezane za projekt obuhvatile su formiranje projektnog tima, razradu projekta, te planiranje financijskih sredstava.

Temeljem članka 40.a Zakona o deviznom poslovanju Savjet Hrvatske narodne banke na sjednici održanoj 19. prosinca 2007. usvojio je Odluku o medaljama i žetonima koji nalikuju kovanicama eura.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Početak 2008. donijet će se Uredba o suzbijanju nepravilnosti i prijevara u javnom sektoru čiji je nacrt koncem 2007. dostavljen OLAF-u na mišljenje.

Pripremaju se promjene vezane uz načine izvještavanja o nepravilnostima prema OLAF-u, te organizacijske promjene AFCOS-a u organizacijskoj strukturi Ministarstva financija.

Donošenje Odluke o osnivanju Nacionalnih centra za analizu novčanica i kovanoga novca planira se do konca I. kvartala 2008. Izrada i usvajanje Izvedbenog plana za osnivanje Nacionalnih centara za analizu novčanica i kovanog novca predviđa se do konca travnja 2008.

Priprema se donošenje Sporazuma o suradnji s MUP-om RH na suzbijanju krivotvorenja novca do konca travnja 2008. te zaključivanje Sporazuma s ESB-om i EK (OLAF-om) na suzbijanju krivotvorenja novčanica i kovanog novca eura do konca lipnja 2008.

Izrada i usvajanje Izvedbenog plana za osnivanje Nacionalnih centara za analizu novčanica i kovanog novca planira se u II. kvartalu 2008. godine dok se implementacija planira završno s IV. kvartalom 2008. godine.

U srednjoročnom razdoblju planira se daljnje jačanje AFCOS-a kvalitetnim zaposlenicima, njihova daljnja izobrazba i dobra obostrana suradnja sa svim institucijama u vezi nepravilnosti i prijevara. Donošenje svih provedbenih propisa potrebnih za usklađenje s pravnom stečevinom Europske unije.

Početak rada Nacionalnih centara za analizu novčanica i kovanog novca planira se za I. kvartal 2009.

3.33. FINANCIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE

A) OSTVARENO U 2007. GODINI

Nastavno na osnivanje Odjela za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima Europske unije unutar Zavoda za makroekonomske analize i planiranje, u 2007. godini započelo je kadrovsko popunjavanje istog. Naime, u Odjelu je trenutno zaposlena jedna osoba na mjestu načelnika Odjela, a u postupku je natječaj za dodatno kadrovsko popunjavanje.

Slijedom preporuka Pristupnog partnerstva u svezi s nastavkom strukturnih reformi u javnim financijama, osobito u području upravljanja rashodima (kratkoročni prioriteti), Republika Hrvatska je u 2007. godine realizirala sljedeće aktivnosti kroz provođenje ključnih mjera koje se nastavljaju iz 2006. To su:

4. Daljnje unaprjeđenje proračuna i proračunskog procesa;
4. Daljnje unaprjeđenje informacijskog sustava Državne riznice i
4. Daljnje unaprjeđenje javnog računovodstva.

Provedba mjere broj 647 – Izrada Priručnika s poslovnim procedurama u sustavu državne riznice s novim rokom provedbe - ožujak 2007. je realizirana. Poslovne procedure u sustavu Državne riznice obrađene su po pojedinim sektorima, odnosno odjelima Državne riznice i objedinjene u formu Priručnika (nacrt).

Krajem 2007. godine Vlada RH usvojila je **Strategiju unapređenja i modernizacije procesa u sustavu državne riznice 2007. - 2011.** u kojoj se navodi niz provedbenih aktivnosti za unaprjeđenje javnih financija i upravljanja rashodima:

- Stvaranje osnovnih pretpostavki za uvođenje strateškog planiranja kroz jačanje veze sa Središnjim državnim uredom za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, izradu uputa i obrazaca za strateško planiranje i odabir pilot ministarstava koja bi izradila prve prijedloge strateških planova. Projekt je financiran iz darovnice Međunarodne banke za obnovu i razvitak (IDF Grant No. TF052062) za jačanje upravljanja proračunom.
- Napravljena je revizija programske klasifikacije uz prethodno izrađenu usporednu tablicu s popisom važećih strategija, nacionalnih planova i programa te definiranim prijedlogom izmjena glavnih programa za izradu državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2008.-2010. godine.
- Izmijenjen je i odobren „Project Fiche“ za projekt „Improving Budget Processes for Effective Financial Management“ od strane Delegacije Europske komisije te upućena natječajna dokumentacija na odobrenje Delegaciji.

U dijelu izvršavanja proračuna, tijekom 2007. nastavljen je rad na unaprjeđenju koncepta centraliziranog sustava državne riznice u kojem riznica izvršava plaćanja za sve korisnike.

Intenzivirano se radilo na ostvarenju nužnih preduvjeta za nastavak izgradnje jedinstvenog računa riznice i to:

- širenjem obuhvata korisnika, a u cilju pravilnog uspostavljanja kontrola nad rashodima; u proračun za 2007. godinu u cijelosti su uključeni i proračunski fondovi (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje) tj. plaćanja se vrše preko jedinstvenog računa riznice, a što je bio preduvjet za zatvaranje računa fondova u komercijalnim bankama u prvoj polovici 2007. godine;

- zatvaranjem pojedinih računa za posebne namjene: računi za isplatu tekućih izdataka pojedinih proračunskih korisnika kao i račun za naplatu i iskup trezorskih zapisa u depozitu Hrvatske narodne banke – u 2007. godini riješen je problem naplate i iskupa trezorskih zapisa kroz riznicu na bruto principu, a za što je bila nužna izmjena određenih propisa;
- unapređenjem metodologije izvršavanja proračuna i to: nastavkom aktivnosti na realizaciji nužnih preduvjeta za e-plaćanja; uvođenjem kontrole trošenja prema ostvarenju namjenskih prihoda te omogućavanjem prenošenja obveza koje se financiraju iz prihoda koji pripadaju izvorima za koje je namjena unaprijed utvrđena

Unapređenje poslovnih procesa

Predlaže se novi normativni okvir za uređenje procedura dodjela (uvođenje dodjele temeljem načela nastanka događaja).

Unapređenje izvještajnog sustava

U cilju unapređenja izvještajnog sustava napravljena je analiza pripadnosti aktivnosti i programa po lokacijama za prethodne tri godine kao nužan preduvjet za implementaciju lokacijske klasifikacije u sustav u narednim godinama u cilju dobivanja podataka o plaćenim i neplaćenim rashodima kroz informacijski sustav po mjestu nastanka troška.

Upravljanje financijskim tijekovima

Tijekom 2007. nastavljen je rad na unapređenju procesa planiranja likvidnosti proračuna, prvenstveno na području razmjene informacija i komunikacije između Središnje državne riznice i proračunskih korisnika, što je omogućilo izradu što preciznijih planova: navedeno nas približava postavljenim strateškim ciljevima na području upravljanja novčanim potencijalom kroz optimizaciju salda na računu uz pravovremeno podmirivanje obveza države. U periodima kada dinamika uplata prihoda premašuje dospjele obveze razrađen je model ulaganja ostvarenih viškova na računu državnog proračuna kao oročeni kratkoročni depozit kod poslovnih banaka.

U 2007. godini nastavljaju se aktivnosti na daljnjem unaprjeđenju informatičke podrške proračunskim procesima riznice:

U tijeku je projekt povezivanja financijsko-informacijskih sustava proračunskih korisnika s financijsko-informacijskim sustavom Državne riznice. Projekt je prijavljen za PHARE 2006. te je objavljena najava ugovora (Contract Forecast) za nabavu i usluge. Natječajna dokumentacija je izrađena.

Mjera unaprjeđenja javnog računovodstva nastavlja se i u 2007. godini.

Edukacija druge grupe polaznika na hrvatskom jeziku (50 osoba) za ovlaštenog računovođu u javnom sektoru je pri dovršetku. I dalje se financiranje obavlja iz sredstava darovnice Svjetske banke, pomoći irske države i pomoći Ministarstva vanjskih poslova Velike Britanije.

Do stjecanja diplome CIPFA instituta ostao je još jedan modul za edukaciju.

Aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti za primjenu pravne stečevine EU

Glavni naglasak područja financijskih i proračunskih odredbi stavljen je na sustav vlastitih sredstava, odnosno uspostavu odgovarajućih kapaciteta koji će omogućiti točan i

pravovremen izračun, ubiranje, plaćanje i nadzor vlastitih sredstava koje će Republika Hrvatska uplaćivati u proračun Europske unije od dana pristupanja.

U Hrvatskoj postoji odgovarajuća administrativna sposobnost za uspostavu učinkovitog sustava vlastitih sredstava. U okviru Ministarstva financija, Zavoda za makroekonomske analize i planiranje, osnovan je Odjel za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima Europske unije koji predstavlja jedinicu za koordiniranje ispravnog izračuna, procjene, prikupljanja, plaćanja i kontrole vlastitih sredstava te izvještavanje prema Europskoj komisiji.

Odjel za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima Europske unije će u razdoblju do pristupanja EU osigurati uspostavu potrebnih mehanizama, izradu procedura, obrazovanje djelatnika, definiranje i uspostavljanje potrebnih baza podataka, izradu projekcija i simulacija preliminarnih izračuna vlastitih sredstava, te koordinirati potpunu pripremu svih uključenih tijela za preuzimanje obveza vezanih uz vlastita sredstva od dana pristupanja Hrvatske EU.

Sukladno tome, u postupku je dodatno kadrovsko popunjavanje Odjela.

Odjel za razvoj i podršku sustavu Državne riznice ojačan je s jednim djelatnikom visoke stručne spreme.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Budući da je sustav vlastitih sredstava ključni dio unutar poglavlja Financijskih i proračunskih odredbi, a pravna stečevina u ovom poglavlju je izravno obvezujuća, ne zahtjeva se njeno prenošenje u nacionalno zakonodavstvo. Međutim, radi efikasnije implementacije pravne stečevine Europske unije u nacionalnom zakonodavstvu, u 2008. godini planira se donošenje izmjena i dopuna Zakona o proračunu te donošenje preostalih podzakonskih propisa u skladu s donesenim izmjenama i dopunama Zakona.

U već spomenutoj **Strategiji unapređenja i modernizacije procesa u sustavu državne riznice 2007. - 2011.** navodi se niz provedbenih aktivnosti za unaprjeđenje javnih financija i upravljanje rashodima u navedenom vremenskom intervalu:

- Kreiranje baze svih usvojenih strategija, nacionalnih programa i drugih dokumenata vladinih politika, čime bi se uz jačanje veze sa Središnjim državnim uredom za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, stvorila jedna od osnovnih pretpostavki za uvođenje strateškog planiranja;
- Izrada uputa i obrazaca za strateško planiranje, koji bi uključivali i prijedlog strukture godišnje strategije vladinih politika te edukacija korisnika u dijelu izrade strateških planova;
- Uvođenje izrade Financijske strategije (trogodišnje strategije vladinih politika) usporedno s financijskim planovima proračunskih korisnika – državnim proračunom za svaku od godina u trogodišnjem razdoblju;
- Definiranje procedura za pripremu srednjoročnog proračunskog okvira.
- Daljnji razvoj proračunskih analiza uz primjenu modernih analitičkih alata;
- Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu i s tim u svezi stvaranje pretpostavki za uvođenje veće fleksibilnosti u proračun te njegovo usvajanje na višoj razini računskog plana uz zadržavanje detaljne razine praćenja izvršavanja proračuna;

U dijelu izvršavanja proračuna, tijekom 2008. godine nastavit će se s daljnjim konceptom izgradnje centraliziranog sustava državne riznice. Daljnji razvoj modela upravljanja javnim izdacima realizirati će se uz određene preduvjete.

Daljnja izgradnja jedinstvenog računa riznice

Izravna plaćanja dobavljačima proračunskih korisnika, kao jedan od prioritetnih zadataka u cilju što učinkovitijeg upravljanja javnim novcem, pretpostavljaju postupno ukidanje podračuna jedinstvenog računa, a za što će biti nužno povezivanje računovodstvenih evidencija korisnika i informacijskog sustava državne riznice.

Normativni okvir i definiranje procedura za kontrolu i prijenos obveza

Promjena procedure dodjele i rezervacije u informacijskom sustavu državne riznice temeljena na načelu nastanka događaja.

Uredbom Vlade utvrditi procedure prenošenja računa čija plaćanja dospijevaju u slijedećoj fiskalnoj godini.

Modernizacija poslovanja s bankom

Uvođenje e-poslovanja s ciljem pravodobnog raspolaganja informacijama o statusu izdanih naloga za plaćanje i salda na računu.

Unapređenje izvještajnog sustava

Proširenje praćenja obuhvata obveza u sustavu (dospjele i nastale obveze), dobivanje informacija o plaćenim i neplaćenim rashodima, nastalim obvezama i izvršenim plaćanjima.

Unapređenje u upravljanju novčanim tijekovima

Tijekom 2008. godine detaljno će se razraditi članak 64. Zakona o proračunu koji uređuje upravljanje financijskom imovinom kroz uključivanje ostalih modela upravljanja financijskih tijekova. Proširivanje područja postojećeg poslovnog procesa slijedit će izrada odgovarajuće procedure.

U 2008. godini nastaviti će se aktivnosti na daljnjem unaprjeđenju informatičke podrške proračunskim procesima riznice:

- Podizanje SAP/R3 aplikacije na višu razinu (6.0) i SAP-BW na verziju 7.;
- Primjena CITRIX-a kao rješenja za komunikaciju područnih riznica i središnje riznice
- Uvođenje elektroničkog potpisa i PKI infrastrukture u proces izvršavanja proračuna
- Nastavak implementacije Enerprise Portala;
- Daljnje unaprjeđenje „help deska“;

Kao preduvjet za poboljšanje performansi sustava i za planirano uvođenje elektroničkog potpisa u 2008. je planirana nadogradnja (upgrade) SAP/R3 sustava na višu verziju, kao i upgrade BW sustava na verziju 7.

U cilju poboljšanja dostupnosti i bolje komunikacije između korisnika i središnje riznice u 2008. se planira uspostava CITRIX-a kao standarda u komunikaciji.

Nakon ostvarenih preduvjeta u planu za 2008. je i uvođenje elektroničkog potpisa u proces izvršavanja proračuna, čime bi se dodatno unaprijedila sigurnost cijelog procesa.

U planu za 2008. je intenzivan rad na projektu povezivanja financijsko-informacijskih sustava proračunskih korisnika s financijsko-informacijskim sustavom Državne riznice.

Koncept rješenja integracije sustava područnih riznica temelji se na izradi središnjeg servisa za izmjenu poruka i elektroničkih XML dokumenata (Electronic Document Exchange Gateway) s kojim će komunicirati svi sustavi područnih riznica i središnji SAP sustav Državne riznice, te javnoj specifikaciji poruka i dokumenata koji se izmjenjuju među sustavima temeljenim na XML-u, kao de facto standardu za opis struktura i izmjenu dokumenata.

To je rješenje koje je primjenjivo na sve sustave u područnim riznicama, bez obzira na tehnologiju i platforme u kojem su izrađeni ti sustavi i ne zahtjeva izgradnju specifičnog sučelja između središnjeg SAP sustava Državne riznice i sustava u područnim riznicama.

Definiranje referentnog modela financijsko-informacijskog sustava proračunskih korisnika s ciljem izrade javne funkcionalne specifikacije referentnog modela i izrada metodologije certificiranja gotovih proizvoda u skladu sa specifikacijom.

Aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti za primjenu pravne stečevine EU

Izgradnju adekvatnih administrativnih i institucionalnih kapaciteta za upravljanje proračunom i sustavom Državne riznice treba promatrati kao vrlo značajan aspekt reforme sustava Državne riznice. Aktivnosti koje se planiraju na tom području uključuju:

- Već ranije navedenu edukaciju korisnika proračuna u dijelu izrade strateških planova;
- Donošenje izmjena i dopuna Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija s aspekta izmjene organizacijske strukture Državne riznice te pripadne sistematizacije radnih mjesta s opisom poslova. Naime, nedostaju radna mjesta koja nisu usko vezana uz samo jedan od sektora/odjela, a neophodna su za funkcioniranje Državne riznice. Također, jedan od razloga izrade izmjena i dopuna navedene Uredbe je uspostava veće neovisnosti i jačeg pravnog položaja strukture za suzbijanje nepravilnosti i prijevara u javnom sektoru.
- Razvoj novih znanja i vještina zaposlenika kako bi isti mogli raditi na unaprjeđenju sustava i odgovoriti zahtjevima koji se postavljaju za određene procese. U suradnji s institucijama Europske unije (TAIEX, OECD, DG OLAF) organizirat će se i provoditi stručni seminari i radionice s ciljem jačanja integriteta u javnom sektoru, unaprjeđenja proračunskih procesa, sustava suzbijanja nepravilnosti i prijevara i funkcija unutarnjih revizora;
- Daljnja edukacija korisnika kroz tečajeve i interaktivne radionice za sve nove funkcionalnosti IT sustava kao i već postojeće te
- Kontinuirano kadrovsko popunjavanje i utvrđivanje načina nagrađivanja zaposlenika najviše uključenih u provođenje reformi.

Nastavno na zapošljavanje djelatnika, u 2008. godini provodit će se stručno osposobljavanje zaposlenika uključenih u sustav vlastitih sredstava kroz seminare te radionice Europske komisije. Također, provodit će se potrebne aktivnosti vezane uz osiguranje svih tehničkih i administrativnih preduvjeta kroz definiranje procedura, kreiranje potrebnih baza podataka te izradu projekcija i simulacija kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje sustava od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

U srednjoročnom razdoblju nastaviti će se s uspostavom kvalitetnog sustava vlastitih sredstava EU u Hrvatskoj s ciljem osiguranja nesmetanog i učinkovitog funkcioniranja sustava od dana pristupanja Europskoj uniji.

Glavni srednjoročni prioriteti su sljedeći:

- Redefiniranje programa na način da se smanji njihov broj, uskladi sa strateškim okvirom i odrede mogućnosti mjerenja, tj. praćenja potrošnje po programima što je krajnji cilj programskog planiranja;
- Definiranje procedura za praćenje i evaluaciju (ocjenu) programa;
- Utvrđivanje pokazatelja uspješnosti koji bi trebali doprinijeti uspostavi sustava odgovornosti za postignute rezultate (primjena mjere na pilot ministarstvima);
- Utvrđivanje kriterija za određivanje pripadnosti korisnika državnog proračuna pojedinoj razini organizacijske klasifikacije te usklađivanje organizacijske klasifikacije sa zakonski definiranim nadležnostima;
- Donošenje proračuna na višoj razini ekonomske klasifikacije rashoda i izdataka uz zadržavanje transparentnosti u prezentaciji sa svim potrebnim analitičkim prikazima;
- Unapređenje programske podrške u izvršavanju proračuna;
- Daljnji razvoj poslovnih procesa i njihovo inkorporiranje u informacijski sustav.
- Povezivanje financijsko-informacijskih sustava proračunskih korisnika s financijsko-informacijskim sustavom državne riznice. Rad na povezivanju sustava u cilju prikupljanja podataka o preuzetim obvezama koje služe kao podloga za učinkovito financijsko planiranje.
- Postupno ukidanje podračuna jedinstvenog računa;

Uz realizaciju određenih preduvjeta, a to je prvenstveno povezivanje informacijskih sustava koje bi omogućilo praćenje obveza od ugovaranja (nastanka poslovnog događaja) do plaćanja.

- Stvaranje osnovnih pretpostavki za zatvaranje računa za drugu razinu korisnika (sudovi, visokoškolske ustanove i sl.)
- Snimka postojećeg stanja te izmjene i dopune zakona koje moraju prethoditi ukidanju računa za drugu razinu korisnika.
- Poboljšanje informacijske podrške
- Izbjegavanje dvostrukog unošenja računovodstvenih podataka.
- Jačanje i unaprjeđenje suradnje struktura za suzbijanje nepravilnosti i prijevara u korištenju sredstava proračuna (državnog ili lokalnih) kao i fondova Europske unije.

Mjere modernizacije koje se planiraju za 2009. godinu

- **Razvijanje sustava upravljanja podacima (*Master Data Management System*)** koji omogućuje konsolidaciju glavnih podataka, a time je i osnova za razmjenu podataka između ISFU proračunskih korisnika i ISFU državne riznice. Sustav upravljanja podacima omogućit će povezivanje podataka i rješavanje problema različitih i nekonzistentnih osnovnih podataka koji se trenutno vode u različitim informacijskim sustavima proračunskih korisnika.
- **Uspostavljanje protokola razmjene elektroničkih dokumenata (EDEG)** između ISFU proračunskih korisnika i ISFU državne riznice. Na taj će način financijski dokumenti pohranjeni u ISFU proračunskih korisnika biti uključeni u informacijski sustav riznice, omogućujući da Glavna knjiga riznice bude objedinjena i da ima

usklađen obračun temeljen na evidentiranim poslovnim događajima i transakcijama proračunskih korisnika. Financijski dokumenti iz informacijskih sustava proračunskih korisnika bit će obrađeni na ulazu za elektronsku razmjenu podataka na način da će se u informacijskom sustavu riznice automatski evidentirati i dalje obrađivati izvršavanjem do krajnjeg koraka plaćanja s jedinstvenog računa riznice. EDEG je temeljen na modelu zajedničkog djelovanja uspostavljanjem protokola i standarda za elektroničku razmjenu dokumenata temeljenu na proširenom obliku jezika (*Extended Markup Language XML*).

- **Objavlivanje knjige standarda elektroničkih zapisa, uključujući i financijske dokumente koji će se razmjenjivati između sustava proračunskih korisnika i riznice**, u vrijeme uvođenja EDEG-a. To će biti otvorena specifikacija koja će omogućiti neovisnim ponuđačima programske podrške (software-a) da ponude proširenje na ISFU koji koriste proračunski korisnici za automatiziranu predaju snimljenih financijskih dokumenata u informacijski sustav riznice protokolom razmjene elektroničnih dokumenata. EDEG ne specificira vrstu informacijske podrške koju proračunski korisnici trebaju koristiti, već postavlja standard za financijske dokumente koji se u elektroničkom obliku trebaju prenijeti u informacijski sustav riznice.
- **Proširivanje sadašnje arhive dokumenata (*document warehouse*)** na način da financijski dokumenti proračunskih korisnika predani u informacijski sustav riznice mogu biti sakupljeni i razvrstani omogućujući praćenje financijskih trendova (očekivani prihodi, kretanje rashoda, projekcije deficita,...), pojednostavljene pripreme višegodišnjeg proračuna i simulacije budućih dugoročnih kretanja temeljenih na ključnim pokazateljima uspješnosti izvršenja pojedinih programa (aktivnosti i projekata). Ovaj arhivski sustav omogućit će: višedimenzionalni pogled na financijske podatke prethodno evidentirane u informacijskom sustavu riznice, provođenje potrebnih analiza i donošenje odluka temeljenih na pouzdanim i pravodobnim podacima.